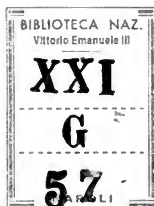
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PAPAE 14. BULLARIUM. TOMUS PRIMUS [-DECIMUS]:...

Benedictus 14.>

57

2

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.
BULLARIUM.
TOMUS OCTAVUS,

IN QUO CONTINENTUR

Constitutiones, Epistolæ, aliaque Edita ab Initio Pontificatus usque ad Annum MDCCLV.

Editio recentior auctior & emendatior.

Pertinet ad Cenobiu S. M. Carmeli Terræ S. Hieronimi.

VENETIIS, MDCCLXXXII.

Sumptibus BARTHOLOMÆI OCCHI.

SUPERIORUM PERMISU

INDEX

Initiorum singularum Constitutionum quæ in hoc Tomo continentur.

INDEX

Argumentorum Earundem Constitutionum.

ANNO MDCCLII.

PONTIFICATUS ANNO XII.

PONTIFICATUS ANNO XIII.

ANNO MDCCLIII.

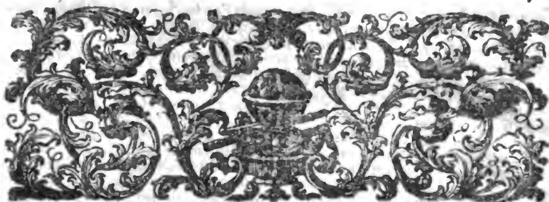
PONTIFICATUS ANNO XIV.

XXII.

PONTIFICATUS ANNO XV.

ANNO MDCCLV.

SAN-

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI PAPÆ XIV.
CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ &c.

E R E C T I O

Archiepiſcopalis Metropolitanæ Eccleſiæ GORITIENSIS, conſtitutis omnibus, quæ Eccleſiam ipſam, Capitulum, utriuſque Menſam, proviſionem vel collationem beneficiorum Officiorumque reſpiciunt. I.

BENEDICTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

SACROSANCTÆ Militantis Eccleſiæ gubernacula, quæ copioſus in miſericordia Deus, & in cunctis ſuis glorioſus operibns, ad hoc Nobis, meritis quamvis imparibus, committere, & debilitati noſtræ magnum Apoſtolicæ ſervitutis jugum imponere voluit, ut tanquam de ſummo vertice montis ad hujus mundi infima reflectentes intuitum, quod pro hujuſmodi Eccleſia illuſtranda, ad Fidei Orthodoxæ propagationem, Divinique cultus augmentum conferat, quidque animarum Chriſtifidelium ſaluti quomodolibet conveniat, attentius proſpicere non omittamus, demandata tenentes, & propterea cauſis diſſidiorum, quæ inimicus homo ſuggerit, per ſuppreſſionis, & extinctionis Eccleſiarum, etiam Patriarchalium, fontium & originum diſſidiorum hujuſmodi miniſterium, penitus eliminatis Apoſtolica auctoritate, qua fungimur in hac parte, earum loco novas Eccleſias Metropolitanas, pro Dominiorum diverſitate, ne Fideles ipſi inibi degentes in recidivæ contentionis ſcopulum relabantur, erigimus, aliaque deſuper diſponimus, prout rationabiles cauſæ & pia ſublimium Principum vota expoſcunt, temporumque, locorum, & derſonarum qualitatibus & circumſtantiis matura deliberatione penſatis, ad Omnipotentis Dei, ejuſque Glorioſiſſimæ Genitricis Virginis Mariæ laudem & gloriam, ac ejuſdem Militantis Eccleſiæ honorem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Proœmium

Juſta cauſa veteres ſupprimendi, novaſque erigendi Cathedrales ſtatuitur, urgens neceſſitas avertendi diſſidia.

§. I.

§. 1. Sane &c. *Sequitur narratio suppressionis Patriarchatus Aquilejensis, ejusque Diœcesis, & Provinciæ divisio in duos Archiepiscopatus, quibus vide Constit. L. Tom. III. pag.* 394., ac alias prout in Litteris nostris Apostolicis Pontificatus Nostri anno undecimo desuper expeditis plenius & uberius continetur. Nos propterea Erectioni Archiepiscopatus Goritiensis hujusmodi modum, & formam imponere, eandemque erectionem per Nos, ut præfertur, factam, Apostolica auctoritate præfata confirmare cupientes, quique dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, secundum communem æstimationem tam Beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, & in unionibus semper commissio fieret ad Partes, vocatis quorum interest, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, in dicta Civitate Goritiensi valde conspicua, & in sui amplitudine circuitus duorum milliarium, & ultra, in qua Civitate Goritiensi, ejusque suburbiis, plures, ut pariter accepimus, reperiuntur Ecclesiæ, videlicet Presbyterorum Regularium Societ. Jesu cum publico Gymnasio, ac Fratrum Ordinis Minorum Conventualium Sancti Francisci, & Cappuccinorum, & Carmelitarum Discalceatorum nuncupatorum, præter duo Monialium Monasteria, unum sub Sanctæ Claræ, alterum vero sub Sanctæ Ursulæ respective Regulis, & tres utriusque sexus Christifidelium Confraternitatum Ecclesiæ, scilicet Sanctissimi Sacramenti, & Sanctorum Angelorum Custodum, & Sancti Joannis Nepomuceni nuncupati, nec non Ecclesia Fratrum Misericordiæ nuncupatorum, ut jure merito Archiepiscopalis Civitatis nomine nuncupari valeat, Parochialem Ecclesiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, cum ei annexis altera Parochiali Ecclesia de Salcano nuncupata Goritien., ac perpetuo simplici Beneficio Ecclesiastico sub invocatione Sanctæ Annæ Parochiali, seu alia Ecclesia dictæ Civitatis Goritiensis, quæ, sicut etiam accepimus, de Jurepatronatus Laicorum Nobilium, & Illustrium, videlicet præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ, ex fundatione, vel dotatione existit, & quam quondam cognominatus Comes Coronini primodictæ Parochialis Ecclesiæ Rector, dum viveret, obtinebat, quæque per obitum dicti cognominati Comitis, qui extra Romanam Curiam diem clausit extremum, ad præsens vacat, sive, ut præfertur, sive alias quovis modo &c. Illiusque Titulum collativum, ac denominationem, naturam, & essentiam Parochialis Ecclesiæ collativæ, ita quod ex nunc illa collativa esse desinat, & de cætero uti talis in Titulum Collativum conferri, aut impetrari, vel alias de illa disponi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque dispositiones hujusmodi nullæ & invalidæ, nulliusque roboris, vel momenti existant, nullique suffragentur, nec coloratum, titulum possidendi, cuiquam tribuant, eadem Apostolica auctoritate, de consensu præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ, perpetuo supprimimus, & extinguimus: Illisque sic suppressis, & extinctis eamdem Parochialem Ecclesiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, in sua structura valde elegantem, & ob ejus pulchritudinem, ac præcipue septemdecim marmoreorum Altarium in ea existentium magnificentiam, dignam propterea ut titulo, & honore Archiepiscopalis Ecclesiæ decoretur, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Ecclesiæ militantis gloriam, in Archiepiscopalem, & Metropolitanam Ecclesiam Goritiensem nuncupandam, & in ea Archiepiscopalis, & Metropolitani Præsulis Goritiensis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiepiscopo Goritiensi, qui Pallii, & Crucis usum aliorum Archiepiscoporum more habeat, cum suis Capitulo, Sigillo, Arca, Mensa Archiepiscopali, omnibusque aliis insigniis Archiepiscopalibus, nec non privilegiis, honoribus, & prærogativis Archiepiscopis debitis, & concessis, ac juribus, jurisdictionibus, facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & indultis realibus, & personalibus, & mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Ecclesiæ, earumque Præsules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, seu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, similiter perpetuo erigimus, & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiscopali, & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore existentem Ecclesiæ

Spectabiles Urbis Goritiensis qualitates, ob quas Archiepiscopalis Sedis digna.

Parochialis Ecclesia Exaltationis S. Crucis, & S. Viti una cum aliis supprimitur, & extinguitur.

Eaque erigitur in Ecclesiam Archiepiscopalem, & Metropolitanam, cum omnibus juribus.

clesiæ præfatæ Goritiensis Præsulem in Archiepiscopum declaramus, eique, ut ipse cætera singula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœcesibus, & Provinciis a Jure indultum extitit, facere, exercere, & administrare, & exequi possit, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

§. 2. Præterea eidem Ecclesiæ Goritiensi Ecclesias Episcopales Tridentinam, ac Tergestinam, & Petinensem, necnon Comensem, Patriarchatus olim Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressi, & exstincti suffraganeas, ac Ven. Fratres Nostros modernos, ac pro tempore existentes earum respective Episcopos, pro Archiepiscopi Goritiensis pro tempore existentis suffraganeis, qui tanquam membra Capiti eidem Archiepiscopo Goritiensi Jure Metropolitico subsint: Ita quod Archiepiscopus Goritien. pro tempore existens præfatus, in Tridentina, ac Tergestina, ac Petinensi, necnon Comensi Civitatibus, & Diœcesibus, Jus Metropoliticum sibi vindicet, necnon Tridentina, ac Tergestina, & Petinensis, ac Comensis Ecclesiæ præfatæ eidem Archiepiscopo, & Metropolitano Goritien. ad omnia, & singula teneantur, & sint adstrictæ, ad quæ Suffraganei suis Metropoliticis Ecclesiis, & Metropolitanis tenentur, & obligati sunt, ut judicentur juxta Canonicas Sanctiones; Ac eidem Archiepiscopo Goritiensi præfatos suos Suffraganeos consecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam Ecclesiastica negotia terminandi, & causas quarumcumque appellationum, sive querelas, alias ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum statuta spectantes, cognoscendi, omniaque alia, & singula quæcumque, quæ de jure, vel consuetudine, aut alias quovis modo ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, & omnimodam auctoritatem concedimus, & facultatem. Assignantur Ecclesiæ suffraganeæ, in quas Jus Metropoliticum obtineat.

§. 3. Provinciæ quoque Goritiensi Clerum, & Populum universum, ac omnia Loca, Ecclesias, & Monasteria, ac Oratoria, & oia Loca, necnon Confraternitates a parte Imperii existentes olim præfato Aquilejensi Patriarchatui per Nos, ut præfertur, suppresso, & extincto subjecta, & subjectas, pro eorumdem Ecclesiæ, & Archiepiscopi Goritien. Provincialibus, pariter perpetuo concedimus, & assignamus, ac deinceps perpetuis futuris temporibus præfatas Tridentinam, & Tergestinam, ac Petinensem, necnon Comensem Ecclesias, dictæ Ecclesiæ Goritien. Suffraganeas censendas, ac tam eas, quam illarum Civitates, & Diœceses respective universas, sub ipsa Provincia Goritiensi comprehensas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apostolicæ immediate, neque ulli alteri, nisi tantum Goritien. Ecclesiæ, & illius Archiepiscopo præfatis, quoad Archiepiscopalia, Metropolitica, ac Provincialia Jura, & Jurisdictiones, subjectas esse, & fore, dicta auctoritate declaramus. Pro residentia vero, & habitatione Archiepiscopi Goritien. pro tempore existentis præfati, in eadem Civitate Goritien. Domum conspicuam, & mobilibus decenter instructam, cum suis Cappella, necnon viridario, & vinea propinquis, seu annexis, & ad hunc effectum a pia liberalitate quondam tunc in humanis agentis Augustini Codelli, dum viveret, donatam, & destinatam, concedimus, & assignamus. Alia designantur Goritiensis Provinciæ membra. Et Archiepiscopales Ædes.

§. 4. Utque eadem Parochialis Ecclesia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritiensem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, & Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Mansionariorum numero condecoretur, in ea unam Præposituram, quæ inibi post Pontificalem major, ac de infrascripto Jure nominandi Regio semper existat, pro uno presbytero dictæ Parochialis Ecclesiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritien., ut præfertur, erectæ Præposito, qui illius Capituli, ut infra erigendi, caput existat, & in Choro, Capitulo, Processionibus, cæterisque functionibus, & Actibus Capitularibus publicis, & privatis dictæ Ecclesiæ, præeminentiam, & primum locum habeat, & unum Decanatum, qui secunda, quemque pro tempore obtinens Præpositus ad Sanctum Stephanum denominari debeat, attento quod in Gradiscæ Territorio quædam Ecclesia olim Filialis Ecclesiæ Patriarchalis Aquilejensis per Nos, Capitulum in nova Metropolitana Dignitatibus & Canonicis constitutum necnon Mansionariis, aliique tituli eriguntur.

ut præfertur, suppressæ, & exstinctæ, titulo Præposituræ decorata reperitur, pro uno Clerico, seu Presbytero futuro dictæ Ecclesiæ Decano & unum Primiceriatum, qui Tertia, Dignitates inibi respective existant, quemque pro tempore etiam obtinens Abbas Belinge, seu de Belluna, vel Bulegna denominari similiter debeat, attento quod in eodem Gradiscæ Territorio quædam Ecclesia pariter olim Filialis præfatæ Ecclesiæ Aquilejensis Titulo Abbatiæ decorata reperitur, pro uno Clerico, seu Presbytero futuro dictæ Ecclesiæ Primicerio; ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, pro totidem Clericis, seu Presbyteris futuris in ea Canonicis; ac sex Mansionariatus, pro sex Presbyteris futuris in ea Mansionariis; ac unam & alteram perpetuas sine cura Cappellanias, pro duobus Presbyteris ut infra nominandis, qui tamen in Patriarchali Ecclesia Aquilejensi, per Nos, ut præfertur, suppressa & extincta præfata, pro celebratione infrascriptarum Missarum remanere debeant; cum Capitulo, Stallo, Mensa Capitulari, Arca, Bursa, & Sigillo communibus, ac omnibus & singulis aliis Capitularibus signis & Insigniis, aliis Metropolitanis Ecclesiis, earumque Capitulis de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibat, non tamen ex Indulto, seu privilegio particulari, competentibus, quique Præpositus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici præfati, Capitulum inter se constituant, & tam ipsi, quam Mansionarii præfati apud dictam Ecclesiam personaliter residere, ac in ea singulis diebus, & debitis temporibus Horas Canonicas, ac Missam Conventualem seu Majorem semper pro Benefactoribus applicandam, cæteraque Divina Officia solita & consueta, cum debita mentis attentione, servataque Ecclesiastica disciplina, ac infrascriptis ordine & præcedentia omnino servatis, videlicet quod Præpositus semper primum, ac Decanus secundum, ac Primicerius tertium locos habebant, deinde juxta antianitatem quinque Canonici, & successive etiam juxta antianitatem sex Mansionarii præfati succedant, qui Mansionarii nunquam de gremio Capituli censeri debeant, minusque vocem, aut votum in Capitulo, ac sessionibus Capitularibus habere valeant, sed ultra Ecclesiæ servitium Ferialibus diebus, Canonicis, ac dignitates in ea obtinentibus, omnes vero Archiepiscopo Goritiensi pro tempore existenti, prout in Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis practicari solet, inservire teneantur, psallere, decantare, recitare, & respective celebrare, & alias dictæ Ecclesiæ in Divinis laudabiliter deservire debeant & teneantur, dicta Apostolica auctoritate etiam perpetuo erigimus, & instituimus, Illisque sic erectis & institutis pro Mensarum Archiepiscopalis, & respective Capitularis præfatæ Parochialis Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti Ecclesiæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritiensem ut præfertur erectæ, nec non Archiepiscopatus, & Præposituræ, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, nec non sex Mansionariatuum, ac unius & alterius Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujusmodi respective dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore respective obtinentium congrua sustentatione, ac onerum eis pro tempore respective incumbentium supportatione, omnia & singula fructus, redditus, proventus, Jura, obventiones, & emolumenta universa ex infrascriptis Monasterio, ac Parochialibus Ecclesiis, & Beneficiis, ut infra, supprimendis & extinguendis, & fundationibus, seu legatis piis, etiam ut infra, applicandis; ita tamen, ut Archiepiscopo Goritiensi sexmille sexcenti; ac Præposito, præter infrascriptæ Domus habitationis usum, mille, & Decano octingenti, ac Primicerio sexcenti, singulis vero ex quinque Canonicis quadringenti & quinquaginta, ac singulis ex sex Mansionariis pro tempore existentibus præfatis, biscentum, nec non singulis ex duobus Cappellanis præfatis centum & quinquaginta floreni monetæ currentis in ditionibus Austriacis, annuatim assignentur, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo applicamus, & appropriamus: Ita quod liceat futuris Archiepiscopo Goritiensi, ac Præposito, & Decano, ac Primicerio; & quinque Canonicis, nec non Mansionariis præfatæ Ecclesiæ in Archiepiscopalem, ut præfertur, erectæ pro tempore existentibus, illarum, & illorum omnium fructuum, redituum, proventuum, Jurium, obventionum, & emolumentorum hujusmodi, veram, realem, & actualem possessionem, per se, vel alium, seu alios, eorum, ac dictarum Mensarum Archiepiscopalis, & respe-

Ordo præcedendi, incumbentia Onera.

Et prabendales redditus unicuique assignantur, ac definiunt.

ctive

ctive Capitularis nominibus, propria auctoritate libere apprehendere, & apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Mensarum Archiepiscopalis, respective Capitularis hujusmodi usus & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Divisio Commendæ Monasterii Sancti Petri de Rosacio nuncupat. in duas Commendas, quæ duobus Archiepiscopis Goritien. cum suis respective fructibus perpetuo commendantur.

§. 5. Præterea Monasterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Rosacio Ordinis S. Benedicti olim Aquilejen. Diœcesis per Nos, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ, cujus fructus, redditus, & proventus, ad trecentos triginta tres florenos auri, cum uno tertio alterius floreni similis in libris Cameræ Apostolicæ, ut etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque Dilectus similiter Filius Noster Angelus Maria præfatæ S. R. E. Cardinalis Quirinus nuncupatus modernus Episcopus Brixiensis in Commendam ad sui vitam ex concessione, & dispensatione Apostolicis ad præsens obtinet, ac in similem Commendam ex pari concessione Apostolica ad vitam obtineri consuevit, ex nunc prout ex tunc, & cum primum illud per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Episcopi, aut alias quovis modo ex ejus persona, Commenda præfata cessante, vacare contigerit, etiamsi, &c., firmo remanente titulo Commendæ hujusmodi, in duas partes, seu duas deinceps Commendas per Nos ut infra erigendas, quarum una, quæ reditus ex bonis in Austriaca ditione consistentibus in summa florenorum mille & centum monetæ præfatæ, ut pariter accepimus, ad præsens habet, Goritiensis, altera vero, quæ redditus ex bonis in Veneto dominio existentibus etiam ad præsens habet, Utinensis respective Diœcesis denominari, ac primodicta Goritiensi, secundo dicta vero Commendæ ut infra erigendæ, Utinensi Archiepiscopis pro tempore existentibus, & non aliis personis in Commendam Apostolica auctoritate præfata concedi, & assignari debeant, dividimus, & separamus, & respective in unam, & alteram Commendas Ordinis, & Denominationis, seu Tituli ejusdem Monasterii S. Petri de Rosacio, ut præfertur, divisas, & separatas, quæ tamen noviter in libris Cameræ Apostolicæ præfatæ, habito respectu ad earum respective fructus, taxentur, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo erigimus, & instituimus.

Utrique Diœcesi assignantur Monasteria, & Commendæ.

§. 6. Declarantes nihilominus unam Abbatiam Belinge, seu de Belluna, vel Bulegna, & alteram Præposituram Sancti Stephani, respective nuncupatas Ecclesias supradictas in præfato territorio Gradiscæ, ut præfertur, existentes sub Diœcesi Goritiensi præfatæ, versaque vice Monasterium Abbatiam nuncupatum Sancti Galli de Mozio, seu Mosacen. præfati Ordinis Sancti Benedicti, cujus fructus, redditus, & proventus ad trecentos florenos auri similes in libris ejusdem Cameræ Apostolicæ, ut pariter etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque dictus Daniel præfatæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Patriarcha Delfinus nuncupatus, ac Monasterium, Abbatiam etiam nuncupatum, S. Mariæ de Sexto, præfati Ordinis S. Benedicti, ejusdem Aquilejensis respective Diœcesis, per Nos, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ, ac cujus fructus, redditus, & proventus ad biscentum sexaginta florenos auri pares in eisdem libris præfatæ Cameræ Apostolicæ, ut similiter accepimus, taxati reperiuntur, & quod Dilectus pariter Filius Noster Hieronymus præfatæ S. R. E. Cardinalis Columna nuncupatus, in Commendam, ad eorum respective vitam, ex concessione, & dispensatione Apostolicis ad præsens respective obtinent, quæque in similem Commendam ex pari concessione Apostolica ad vitam obtineri consueverunt, sub Diœcesi Utinensi deinceps respective comprehendi debere; quodque futuri Capitulum, & Canonici Ecclesiæ Utinensis per alias Nostras Litteras in Archiepiscopalem, & Metropolitanam Ecclesiam erigendi, imposterum teneantur, & obligati existant, vice summæ viginti sex Ducatorum auri de Camera cum tribus quartis alterius ducati similis, conficientium scuta quadragintasex & obulos octoginta monetæ Romanæ, singulis quindenniis, Officialibus Cancellariæ Apostolicæ, ratione unionis perpetuæ Parochialis Ecclesiæ S. Pauli de Lovaico olim Aquilejensis Diœcesis, necnon ratione alterius unionis perpetuæ Thesaurariæ, præfatæ Patriarchalis olim Ecclesiæ Aquilejensis

De solutione quindenniorum opportune statuitur.

lejensis Dignitatis, inibi non tamen post Pontificalem majoris existentis, eidem Patriarchali Ecclesiæ, seu illius mensæ Patriarchali, aut Capitulari pariter, per Nos, ut præfertur, suppressis, & exstinctis alias Apostolica auctoritate respective factarum, ad alteram, solutiones summæ sexaginta unius ducatorum auri similium, cum tribus quartis alterius ducati paris, conficientium summam centum & octo scutorum monetæ præfatæ, & obulorum quinque ejusdem monetæ, eisdem Cancellariæ præfatæ Officialibus etiam singulis quindenniis respective debitorum, respective faciendas.

Onera Missarum & Anniversariis in suppressa Patriarchali relicta, ubi & quomodo adimplenda.

§. 7. Considerantes itaque dignum esse, quod in præfata Ecclesia Goritiensi, ut præfertur, erecta, usque ab ejus exordio pro Christifidelium ad eam concurrentium commoditate aliquis major Missarum celebrandarum numerus reperiatur; quodque in olim Patriarchali Ecclesia Aquilejensi per Nos, ut præfertur, suppressa & extincta, ob exiguum Presbyterorum inibi remanentium numerum, solita anniversaria celebrari nequibunt, decernimus, quod imposterum celebrentur, ut prius, ab infrascriptis Presbyteris, ut infra nominandis, quotannis Missæ privatæ quingentæ & sexaginta, videlicet &c. &c. Sequentia vero Anniversaria per eosdem pro tempore existentes Capitulum & Canonicos præfatæ Ecclesiæ in Archiepiscopalem Goritiensem, ut præfertur, erectæ, quotannis, seu & per præfatos Mansionarios celebranda, ad eam Apostolica auctoritate præfata transferimus, videlicet &c. &c.

Parochialis patronata Ecclesia S. Mariæ de Romans supprimitur.

§. 8. Præterea Parochialem Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Romans nuncupatam, Goritien., quæ, sicut similiter accepimus, de eodem Jurepatronatus Laicorum Nobilium & Illustrium, videlicet præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ, ex fundatione, vel dotatione existit; quæque per obitum quondam Joannis Baptistæ Caterini, dum viveret, illius Rectoris, qui extra dictam Curiam diem clausit extremum, ad præsens vacat, sive ut præfertur, sive alias quovis modo &c., illiusque titulum collativum, ad denominationem, naturam, & essentiam Parochialis Ecclesiæ collativæ, ita quod ex nunc collativa esse desinat, & de cætero uti talis in titulum collativum conferri, aut impetrari non possit, & si illam deinceps conferri, aut impetrari, vel alias de illa disponi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque dispositiones hujusmodi, nullæ & invalidæ, nulliusque roboris vel momenti existant, nullique suffragentur, nec coloratum titulum possidendi cuiquam tribuant, eadem Apostolica auctoritate, de consensu præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ, etiam perpetuo supprimimus, & extinguimus, illamque sic suppressam & extinctam, una cum omnibus, & singulis secundo dictæ Parochialis Ecclesiæ bonis, rebus, & proprietatibus, illorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, cujuscumque nominis, naturæ, speciei, qualitatis, & quantitatis existant, eisdem Mensis Archiepiscopali, & respective Capitulari præfatæ Parochialis Ecclesiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritiensem, ut præfertur, erectæ: ita quod liceat futuris Archiepiscopo, ac illius Capitulo, & Canonicis, eorum, ac utriusque Mensæ hujusmodi respective nominibus, omnium, & singulorum secundodictæ Parochialis Ecclesiæ, ut præfertur, suppressæ & extinctæ bonorum, rerum, proprietatum, fructuum &c. possessionem &c. apprehendere, & apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res, proprietates locare, dislocare, arrendare, illorumque fructus &c. percipere, exigere, levare, ac in eorum, & utriusque mensæ hujusmodi usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita; supportatis tamen per futuros Archiepiscopum, ac Capitulum; & Canonicos præfatos, omnibus & singulis secundodictæ Parochialis Ecclesiæ, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ oneribus, dicta Apostolica auctoritate, de simili consensu præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ modernæ & unicæ secundodictæ Parochialis Ecclesiæ Patronæ præfatæ, pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Et una cum omnibus fructibus & proventibus Archiepiscopali, & Capitulari Mensæ unitur.

Curæ animarum utriusque Parochiæ, tam suppressæ quam in Metropolitanam erectæ cumulatæ consulitur.

§. 9. Et insuper, ne cura animarum dilectorum quoque filiorum Parochianorum tam primodictæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritiensem, ut præfertur, erectæ, quam secundodictæ, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ Parochialium Ecclesiarum hujusmodi, aliquod in ejus exercitio, cæterisque ejusdem muneribus, oneribus, & obligationibus, patiantur detrimen-

men-

mentum, unam in primodicta, ac alteram in secundodicta Parochialibus Ecclesiis hujusmodi Vicarias perpetuas, pro una, & altero Presbyteris sæcularibus, futuris primo & secundodictarum Parochialium Ecclesiarum hujusmodi Vicariis perpetuis, per dictam Mariam Theresiam Reginam, ejusque Filios, & Descendentes nominandis; & ab Ordinario loci ad curam animarum exercendam approbandis, atque in dictis Vicariis ad nominationem hujusmodi per ipsum Ordinarium instituendis, qui Vicarii sic in illis instituti, apud primo & secundodictas Parochiales Ecclesias hujusmodi personaliter respective residere, ac curam animarum Parochianorum præfatorum laudabiliter exercere, eisque Ecclesiastica Sacramenta administrare, aliaque onera primo & secundodictis Parochialibus Ecclesiis hujusmodi quomodolibet incumbentia, subire & adimplere, prout Rectores primo & secundodictarum Parochialium Ecclesiarum hujusmodi pro tempore existentes facere debebant, & tenebantur, similiter, & pariformiter, & absque ulla prorsus differentia, etiam debeant, & teneantur, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo erigimus & instituimus; illisque sic erectis & institutis, pro illarum respective congrua & competenti dote, illarumque pro tempore obtinentium congrua sustentatione, & onerum illis incumbentium supportationem, ex fructibus dictarum mensarum Archiepiscopalis & Capitularis respective, summam futuris Vicariis præfatis ab eodem Ordinario loci juxta Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini præfati Decretorum, nec non Constitutiones Pii Papæ V. etiam prædecessoris Nostri, super declaratione assignationum Vicariis perpetuis faciendarum editæ dispositionem, quotannis assignandam, & per futuros Archiepiscopum, ac Capitulum, & Canonicos Goritienses præfatos persolvendam, Apostolica auctoritate præfata, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Constitutio ibidem Vicariis perpetuis cum congrua ad formam Constitutionum Apostolicarum definienda.

§. 10. Et quia, sicut etiam accepimus, alias, videlicet de anno ejusdem Domini millesimo sexcentesimo octogesimo sexto, quondam tunc in humanis agens Vitus Gullini Presbyter, in ejus postremo, sub quo ab humanis decessit, elogio, nulla ejus bona, quorum redditus ad præsens ad valorem annuum duorum millium florenorum monetæ illarum partium, ut pariter accepimus, ascendunt, intuitu erectionis Cathedralis Ecclesiæ Goritiensis reliquit, & deinde de anno præfati Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto, bonæ memoriæ Sebastianus Antonius, dum viveret, præfatæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Tanarius nuncupatus, tunc dictæ Sedis Apostolicæ Nuncius Viennæ commorans, ex bonis a præfato Vito, ut præfertur, relictis, unum simplex, & personalem residentiam non requirens Beneficium Ecclesiasticum in Parochiali, seu alia Ecclesia Civitatis Goritiensis præfatæ, juxta decretum Congregationis tunc existentium præfatæ S. R. E. Cardinalium Decretorum dicti Concilii Tridentini Interpertum, erexit & fundavit: Nos provide considerantes, attenta erectione Archiepiscopalis Ecclesiæ Goritiensis hujusmodi per, Nos ut præfertur, facta, piam præfati Viti intentionem, & fundationem suum plenarium effectum jam consequutam esse, Beneficium, ut præfertur, ad tempus destinatum, erectum, & fundatum hujusmodi, non obstante quovis dissensu, seu obstaculo moderni illius Titularis, prævia illius tituli collativi, quatenus opus sit, perpetua suppressione & extinctione, una cum omnibus & singulis illius bonis, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, Mensis Archiepiscopali, & respective Capitulari præfatis, supportatis tamen per futuros Archiepiscopum, & Capitulum, & Canonicos Goritienses & omnibus singulis dicti Beneficii, ac præsertim unius Missæ privatæ, quam per dictos futuros Capitulum, & Canonicos in suffragium animæ præfati Viti quotannis celebrari mandamus, oneribus, pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Alia Archiepiscopalis, & Capitularis Mensæ accessio ex suppressione Beneficii simplicis.

§. 11. Insuper ex præfatis dismembrationibus, & suppressionibus, ac respective unionibus, & applicationibus, per Nos, ut præfertur, factis, certam, & fixam dotem, tam Archiepiscopalis, quam Capitularis Goritien. Mensarum hujusmodi destinare intendentes, pro tempore existenti Archiepiscopo Goritiensi, in computum præfatorum sex millium sexcentorum florenorum annuorum pro ejus manutentione, ut præfertur, assignatorum, redditus Patriarchalis Ecclesiæ præfatæ Aquilejensis

Dos Archiepiscopalis Ecclesiæ quanta, & unde conficienda.

per

per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, ad quatuor mille & quadringentos florenos hujusmodi annuatim, ut similiter accepimus, ascendentes, ac ex nunc prout ex tunc, & e contra, postquam dictum Monasterium Sancti Petri de Rosacio ex persona præfati Angeli Mariæ Cardinalis, & Episcopi quovis modo, illius Commenda præfata, ut præfertur, cessante, vacare contigerit, ejusdem Monasterii S. Petri de Rosacio fructus, redditus, & proventus ex bonis in Austriaca Ditione existentibus provenientes, & ad summam mille centum florenorum monetæ illarum partium etiam annuatim, ut pariter accepimus, ascendentes; ac etiam quibus Patriarchatus Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressus, & extinctus, illiusque Patriarcha pro tempore existens a parte Imperii fruebatur, in summa quadringentorum sexaginta quatuor florenorum similium annuorum; necnon redditus secundodictæ Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ de Romans, ut præfertur, suppressæ extinctæ, ac etiam, ut præfertur unitæ, annexæ, & incorporatæ, ad sexcentos florenos similiter annuatim, ut etiam accepimus, ascenden., similiter perpetuo concedimus, & assignamus. Et quamvis ad complendam integram summam dictorum sex millium & sexcentorum florenorum monetæ præfatæ pro Congrua Archiepiscopi Goritiensis pro tempore existentis præfati assignatorum, trigintasex floreni similes, annuatim deficiant; nihilominus eadem summa, ut præfertur, assignata, tamquam integra computari debebit, tum quia bona, ut par est, diligenter administrata, majores producere poterunt redditus, tum etiam quia pro tempore existens Archiepiscopus Goritiensis præfatus exemptus semper erit a solutione quindenniorum Sedi Apostolicæ præfatæ Capitulo, & Canonicis Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ antea solvi solitorum, pro bonis nonnullorum Monasteriorum illius Mensæ Capitularis alias unitorum, ad quorum solutionem Capitulum & Canonici Ecclesiæ Goritiensis, ut præfertur, erectæ pro tempore existentes præfati, ex nunc imposterum tenebuntur, & obligati existent. Quibus itidem pro eorum particulari dote, onerumque eis pro tempore incumbentium supportatione, infrascriptos redditus, ad summam octo millium ducentorum & quatuor florenorum dictæ monetæ annuatim, ut pariter accepimus, ascendentes, scilicet florenos mille & quingentos ex præfata Parochiali Ecclesia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, ut præfertur, suppressa & extincta, & in Archiepiscopalem Ecclesiam Goritiensem, ut præfertur, erecta; ac florenos bismille ex præfato Beneficio pariter, ut præfertur, suppresso, & extincto; ac florenos quatuormilla ex bonis hæreditariis dicti quondam Augustini Codelli, licet bona hæreditaria hujusmodi, ex dispositione præfati Augustini, pro erectione Episcopatus, seu Cathedralis Ecclesiæ Goritiensi relicta fuerint, necnon florenos similes septingentos quatuor ex communibus redditibus Capituli, & Canonicorum olim Ecclesiæ Patriarchalis Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, annuatim respective provenien.; quemcumque alium fundum, quatenus existat, pro dote, & annuo adimplemento Missarum, & Anniversariorum destinatum, etiam pariter concedimus & assignamus. Cum hoc tamen, quod administratione omnium bonorum hujusmodi apud Capitulum, & Canonicos præfatæ Ecclesiæ Goritiensis pro tempore existentes præfatos remanente, teneantur ipsi Capitulum & Canonici, ex illorum redditibus subministrare annuatim florenos mille Præposito, qui etiam fruatur habitatione domus ab eodem quondam Vito Gulini, ut similiter accepimus, relictæ, ac octingentos Decano, & sexcentos Primicerio, ac quadringentos quinquaginta cuilibet ex quinque Canonicis præfatis, ac ducentos cuilibet ex sex Mansionariis hujusmodi, necnon centum quinquaginta florenos similes cuilibet ex duobus Presbyteris Cappellanis nuncupandis, qui præter Sacristam, annuos redditus trecentorum florenorum similium separatim habentem, inservient, & insimul Missas celebrabunt in antiqua Patriarchali Ecclesia Aquilejensi per Nos, ut præfertur, suppressa & extincta, semper tamen Sedi Apostolicæ præfatæ immediate subjecti, & Delegato Apostolico, prout ordinatur in præfatis Nostris Litteris Apostolicis incipientibus = *Injuncta Nobis* = Pridie nonas Julii, Pontificatus Nostri anno undecimo, ut præfertur, expeditis.

Quanta itidem dos Capitularis Mensæ & quomodo inter Dignitates & Canonicos, reliquosque Mansionarios, & Cappellanos partienda.

§. 12. Et quia juxta supradictum computum, annuatim superabundare videntur mille

Quæ reliqua est summa, in quos usus eroganda.

mille sexcentiquatuor Floreni similes, isti erogari debebunt in adimplementum onerum Missarum, & Anniversariorum translatorum, & ut superius ordinatorum, inter quas Missa una annuatim privatè celebranda erit in suffragium Animæ præfati quondam Viri Gulini, necnon in manutentionem præfatæ Ecclesiæ Aquilejensis, per Nos, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ, ac novæ Ecclesiæ Archiepiscopalis Goritiensis, pro medietate cum Archiepiscopo Goritiense pro tempore existente, & pro salariis Ministrorum, aut alterius occurrentis solutionis, onerum, & similiter pro prompta, & integra satisfactione quindenniorum præfatæ Sedi Apostolicæ debitorum pro præfato Monasterio de Belinga, seu Belluna, vel Bulegna, ac dicta Præpositura ad Sanctum Stephanum, præfati Territorii Gradiscæ in Austriaco dominio, mensæ Capitulari præfatæ Ecclesiæ Patriarchalis Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ, & extinctæ, alias unitis, videlicet Florenos auri de Camera septuagintaduos, & solidos novem pro eodem supradicto Monasterio de Belinga, seu Belluna, vel Bulegna, eorumdem Fratrum Nostrorum præfatæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegio, qui ad monetam Romanam reducti conficiunt summam centum vigintinovem scutorum dictæ monetæ, & obulorum octoginta duorum, singulis quindenniis; & Cancellariæ Apostolicæ Officialibus septuagintaquinque Ducatorum auri de Camera hujusmodi, qui sunt in moneta Romana præfata scuta centum viginti septem, & obuli septuaginta quinque; necnon Cameræ Apostolicæ Florenos vigintinovem, qui conficiunt summam scutorum quinquagintaduorum dictæ monetæ; itaut in totum debeantur in decursu annorum quindecim scuta trecenta novem, & obuli septuagintaduo cum dimidio alterius obuli paris; & ulterius præfatæ Cancellariæ Apostolicæ Officialibus, pro præfata Præpositura ad Sanctum Stephanum Gradiscæ, ut supra, unita, singulis pariter quindenniis, ducatos auri de Camera similes centum & tres, qui conficiunt summam centum octoginta scutorum dictæ monetæ, & obulorum vigintiquinque; itaut ambabus dictis partitis computatis, pro tempore existentes Capitulum, & Canonici præfatæ Archiepiscopalis Ecclesiæ Goritiensis per Nos, ut præfertur, erectæ tenebuntur, & obligati erunt solvere singulis quindenniis scuta quadringenta octoginta novem, & obulos nonaginta septem præfatæ monetæ, quæ singulis annis repartita, quolibet anno constituunt summam scutorum trigintaduorum, & obulorum sexaginta sex cum dimidio alterius obuli similis.

§. 13. Præterea eisdem futuris, & pro tempore existentibus Ecclesiæ Goritiensis Archiepiscopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates præfatas obtinentibus, ut ipsi capitulariter congregati pro dictæ Ecclesiæ Goritiensis, ac illius Mensæ Capitularis, Sacristiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum tam spiritualium, quam temporalium prospero, felicique statu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore respective incumbentium supportatione, Missarum, Horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Processionum, Funeralium, & Anniversariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Mansionariis præfatis, aliisque Ministeriis Ecclesiasticis, inibi pro tempore providendorum receptione, & admissione, personali residentia, distributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & amissione, pœnarum per absentes a Divinis Officiis, & Functionibus, suis loco, tempore non interessentes, seu onera, & ministeria eis respective incumbentia subire negligentes incurrendarum impositione, atque incursu, singulorum præsentiis, & absentiis notandis, Ceremoniis, & Functionibus in præfata Ecclesia, illiusque Choro, Capitulo, Processionibus, & aliis actibus servandis, necnon præfatæ Ecclesiæ Ministris deputandis, & amovendis, salariis, & stipendiis, eorum cuilibet assignandis, ac quibusvis aliis rebus, in præmissis, & circa ea quomodolibet necessariis, & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen & honesta, & sacris Canonibus, ac præfati Concilii Tridentini Decretis, & Constitutionibus Apostolicis non contraria; concedere, & edere, conditaque, & edita, pro temporum, & rerum varietate & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, seu alia de novo etiam ex integro concedere, & per eos, ad

Conceditur facultas Capitulo condendi, reformandi, ac corrigendi statuta pro œconomica bonorum administratione, & Ecclesiæ servitio.

quos

quos pro tempore spectabit, sub pœnis in contrafacientes statuendis, observari facere, libere & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, & impertimus.

Ac Dignitatibus & Canonicis Cappæ Magnæ, Mansionariis autem Almutiæ usus.

§. 14. Ulterius futuris præfatæ Ecclesiæ in Archiepiscopalem, ut prefertur, erectæ Preposito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon sex Mansionariis præfatis, eorumque in Prepositura, & Decanatu, & Primiceriatu, ac singulis Canonicatibus, & Prebendis, necnon sex Mansionariatibus hujusmodi successoribus respective pro tempore existentibus, ut ipsi Præpositus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac quinque Canonici prefati, Cappam magnam violacei coloris cum pellibus Armellinis subsutam, & Rochettum; Mansionarii vero præfati Almutiam, tam in prefata Ecclesia in Archiepiscopalem, ut prefertur, erecta, quam extra eam, & tam in Processionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuscumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Goritiensem prefatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Universalibus, Generalibusque Conciliis, ac etiam in presentia dictorum Venerabilium Fratrum Nostrorum prefatę Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium de Latere Legatorum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipsius Ecclesiæ Choro, & Capitulo, quibusvis anni temporibus, & diebus, deferre & gestare, illisque respective uti libere, & licite valeant, & possint.

Universa denique jura cæteris Capitulis quomodolibet competentia.

§. 15. Eisdem quoque Præposito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon sex Mansionariis pro tempore existentibus præfatis, ut ipsi eorumque Officiales, ac Ministri, ac res, bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & singulis tam spiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, concessionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum similium Archiepiscopalium, & Metropolitanarum Ecclesiarum illarum Partium Capitula, Dignitates, Canonicatus, & Præbendas, ac Mansionariatus in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Ministri, ac bona, jura, res, & proprietates, de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut ex Indulto, seu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, aut uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, similiter, & pariformiter, ac æque principaliter, & ubique, absque ulla prorsus differentia, dummodo tamen illa sint in usu, & non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, sacrisque Canonibus, & præfati Concilii Tridentini Decretis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite etiam possint, & valeant, perinde, ac si eis nominatim, & expresse concessa fuissent, eadem Apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Jus nominandi ad Metropolitanam Ecclesiam, Dignitates, Canonicatus, Mansionariatus, & Cappellanias refervatur favore Reginæ Hungariæ, ejusque Filiorum, & Descendentium.

§. 16 Et insuper, attentis præfatæ Mariæ Theresiæ Reginæ peculiaribus meritis, dum ipsa pro erectione novæ Archiepiscopalis Ecclesiæ Goritien. hujusmodi, consensum præstitit unioni Beneficiorum aliquot Ecclesiasticorum de suo jure-patronatus existentium, ac considerabilibus muneribus, & donativis eidem Archiepiscopali Ecclesiæ Goritiensi per eam factis, sperantes etiam quod in posterum, pro ejus singulari liberalitate, alia similia, aut majora facere possit, eidem Mariæ Theresiæ Reginæ, ejusque Filiis, & Descendentibus, Jus nominandi ad præfatam Archiepiscopalem Ecclesiam tam hac prima vice, a primæva illius erectione & institutione per Nos, ut præfertur, factis, Pastoris solatio destitutam, quam deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apostolicam præfatam, etiam Pastoris solatio destitui contigerit, Personam idoneam, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, ad nominationem hujusmodi eidem Ecclesiæ Goritiensi in Archiepiscopum præficiendam, necnon ad Præposituram, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus & Prebendas, ac sex Mansionariatus prefatos, necnon ad unam & alteram perpetuas Cappellanias in præfata Ecclesia Patriarchali Aquilejensi per Nos, ut præfertur suppressa, & extincta, pro celebratione Missarum, & Anniversariorum præfatorum,

rum, inibi per unum & alterum Presbyteros, Cappellanos nuncupandos, obtinendas, destinatos, &, ut præfertur, erectos & erectas hujusmodi, quandocumque, & quotiescumque illos, & illas de cætero, quibusvis modis, & ex quorumcumque personis, etiam Nostris, & Romani Pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis præfatę Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam tunc viventium, Familiaribus, & continuis Commensalibus, seu præfatę Romanæ Ecclesiæ & Curiæ Officialibus, aut alias reservationem, & affectionem inducentibus, seu per liberas, etiam ex causa permutationis, resignationes de illis in Romana Curia præfata, etiam, in Nostris, & Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, vel extra eam quomodolibet, respective factas & admissas aut assequutionem aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, seu illos, & illas pro tempore respective, obtinentium in aliquo ex mensibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti præfato, ac eidem Sedi Apostolicæ reservatis, non tamen per obitum apud Sedem eamdem, decessum, vel quamvis aliam dimissionem, amissionem, privationem, Religionis ingressum, & professionis in ea emissionem Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque vacare contigerit, personas itidem idoneas, in Præpositura per Nos, ut præfertur, erecta præfata, quovis modo, & in quibusvis mensibus pro tempore vacante, per Ordinarium Loci; in Primiceriatu vero, ac singulis quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac sex Mansionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis per Nos, ut præfertur, erectis hujusmodi, non tamen infrascriptis sex mensibus pro tempore vacan., neque in dicto Decanatu quovis modo, & in quibusvis mensibus etiam pro tempore vacante, etiam per eumdem Ordinarium Loci respective instituendas, simili Apostolica auctoritate pariter perpetuo reservamus, concedimus, & assignamus; necnon Jus nominandi hujusmodi tam ad dictam Ecclesiam Goritiensem; quam ad Præpositum, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & sex Mansionariatus, ac unam & alteram Cappellanias, per Nos, ut præfertur, erectas, & erectos hujusmodi, Regium existere, eidemque Mariæ Theresiæ Reginæ, ejusque Filiis, & Descendentibus præfatis, semper & perpetuo competere, illudque vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujusmodi obtinere, ac uti tale sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis præstnantissimis, & efficacissimis clausulis, & decretis, in quacumque dispositione etiam per viam Constitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apostolicę, aut alias, quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis causa derogari posse, neque debere, ac collationes, provisiones, & quasvis alias dispositiones de Præpositura, & Decanatu, ac Primiceriatu, & quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac sex Mansionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis, ut præfertur, erectis hujusmodi, absque ipsius Mariæ Theresiæ Reginæ, ejusque Filiorum, Descendentium præfatorum consensu, seu nominatione, pro tempore factas, processusque desuper habendos, & inde sequenda quæcumque, nulla & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum possidendi cuique per illa tribui posse decernimus.

§. 17. Cum hoc tamen, quod quoties præfatam Ecclesiam Goritiensem Pastoris solatio destitui, ac Decanatum præfatum quovis modo, & in quibusvis mensibus, præfatum vero Primiceriatum, ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & sex Mansionariatus, ac unam & alteram Cappellanias, ut præfertur, erectos & erectas hujusmodi, in sex mensibus, scilicet Januarii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, Sedi Apostolicæ præfatæ juxta Concordata Germanię reservatis, vacare contigerit, ad illam, & illos, ac illas nominatio hujusmodi, Nobis & Successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus tantum fieri debeat; & ad illos, & illas respective, ut præfertur, pro tempore nominati, Litteras Apostolicas, cum expressione tamen fructuum tam Decanatus, quam Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, necnon sex Mansionariatuum, & unius, & alterius Cappellaniarum hujusmodi, in vigintiquatuor ducatis

Quando expediendæ sint Litteræ Apostolicæ, & cum quibus expressionibus.

auri de Camera hujusmodi, iuxta stylum Germaniæ, expedire teneantur; ad Ecclesiam præfatam vero Goritiensem pro tempore etiam nominati pariter Litteras Apostolicas expedire, ac jura præfatæ Cameræ Apostolicæ, & aliis propterea debita, juxta taxam, quæ ab eorumdem Cardinalium Collegio præfato, habito respectu ad præsentes redditus Mensæ Archiepiscopalis Goritiensis præfatæ, necnon ad aliam taxam correspondentem redditibus a præfato Monasterio Sancti Petri de Rosacio, ut præfertur, dismembratis, & pro tempore existenti Archiepiscopo Goritiensi assignatis, in summa septingentorum auri hujusmodi, statuta fuit, & quam in eadem summa in Libris Cameræ Apostolicæ præfatæ describi volumus; & in qua taxa florenorum septingentorum, comprehendi debeat taxa Communis dicti Monasterii Sancti Petri de Rosacio Goritiensis Diœcesis, quæ ab Archiepiscopis Goritiensibus pro tempore, utpote in provisione Ecclesiæ Archiepiscopalis solvenda, in Litteris Apostolicis Commendæ ejusdem Monasterii desuper expeditis persolvi non debebit, persolvere similiter teneantur.

Clausula pro præmissorum firmitate.

§. 18. Præsentes quoque Litteras semper & perpetuo validas, & efficaces esse & fore, nec ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, seu in jus vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris vel facti, aut gratiæ vel justitiæ remedium impetrari posse, nec illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos, & Sedem Apostolicam præfatam, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & sub quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi, sed tanquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique Cultus incrementum, & animarum ædificationem, & solatium, factas, & emanatas, semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, ac plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, per futuros, & pro tempore existentes Archiepiscopum, & Capitulum, ac Canonicos Goritienses præfatos, ac alios, quorum favorem eædem præsentes Litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligendos, concessas, validasque fore & esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere; & sic ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoslibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & secus super his a quodam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari similiter decernimus &c. &c. &c.

Aliter judicari prohibetur.

Derogatio contrariis.

§. 19. Non obstantibus priori voluntate Nostra præfata, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi etiam prædecessoris Nostri de una, & Concilii Generalis de duabus Dietis, dummodo ultra tres Dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, ac quibusvis aliis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibusque Conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Nostris & Cancellariæ Apostolicæ præfatæ Regulis, de jure quæsito non tollendo, ac de gratiis adinstar non concedendis, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, ac quatenus opus sit, primodicti Monasterii, & Ordinis præfati, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Superioribus, & Personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quo-

quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, necnon præfata ultima dicti quondam Augustini Godelli voluntate, & dispositione. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita, & peculiaris forma servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo, ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro plene & sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum omnium & singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse, ac latissime & plenissime harum quoque serie, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus derogamus, contrariis quibuscumque &c. Sanctio poenalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, perpetuæ suppressionis, extinctionis, erectionis, concessionis, dismembrationis, separationis, assignationis, unionis, declarationis, applicationis. annexionis, incorporationis, facultatum impartitionis, indulti, juris nominandi, reservationis, & extensionis, decreti, mandati, & commissionis, collationis, provisionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Dat. 18. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, Quartodecimo Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno XII.

Expedita in Cancellaria Apostolica.

PRIVILEGIA

Et Indulta concessa Confraternitati Sanctæ Mariæ *de Succursu contra Infideles* in Civitate Januæ erectæ ampliantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pias Christifidelium Societates Omnipotentis Dei cultum per assidua Religionis obsequia, simulque Proximorum utilitatem, per impensa Charitatis officia promoventes, Apostolicæ liberalitatis favoribus, & gratiis libenter cumulamus, ac etiam Indulta, & Privilegia semel ipsis concessa ampliamus, & declaramus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus. Pontificia munificentia in Societates divinum cultum, & proximorum utilitatem promoventes. Indultum Confratribus jam concessum vescendi ovis, & lacticiniis certis Quadragesimæ diebus.

§. 1. Cum itaque alias a Nobis emanaverint Litteræ in forma Brevis sub Annulo Piscatoris, quarum initium est = *Attendentes* = favore Confratrum piæ Sodalitatis Beatæ Mariæ Virginis *de Succursu contra Infideles* nuncupatæ in Civitate Januensi canonice erectæ, in quibus, inter alia illius Confratribus tunc & pro tempore existentibus concessa Privilegia, & Indulta, hoc etiam continetur, quod Confratres prædicti in Januensi Ditione, & Dominio commorantes, & eleemosynas juxta Confraternitatis hujusmodi Statuta prompte contribuentes, seu alia pia opera in Statutis ipsis contenta & expressa adimplentes, Privilegio vescendi ovis, & lacticiniis diebus Dominicis, & quibuslibet secundis, tertiis, & quintis Feriis cujuslibet Hebdomadæ Quadragesimæ, exceptis tamen Dominica in Palmis, & Hebdomadæ Majoris respective nuncupatis diebus, ac servata lege jejunii, & unica

comestione in die, uti possent, & valerent, prout in enunciatis Litteris distinctius continetur.

Protenditur ad omnes Quadragesimæ dies, servata tamen lege jejunii.

§. 2. Cumque, sicut nuper pro parte Dilectorum Filiorum modernorum dictæ Congregationis Confratrum Nobis expositum fuit, non tam ipsorum majori solatio, quam ipsius Confraternitatis progressibus magnopere proficuum fore censeatur, si Nos privilegium, seu Indultum hujusmodi, ad alios omnes Quadragesimæ dies ampliare, & extendere dignaremur: Nos, qui ejusdem Confraternitatis utilitatem, ac etiam augmentum sinceris desideramus affectibus, illius Confratres præ dictos, eorumque singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; supplicationibus pro eorum parte Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, & Apostolicæ potestatis plenitudine, supradictum Privilegium, seu Indultum, Ovis, & Lacticiniis certis Quadragesimæ diebus vescendi, eidem Confraternitati, ejusque Confratribus, ut præfertur, concessum, non solum confirmamus, & approbamus; Verum etiam ipsis modernis, & pro tempore existentibus ejusdem Confraternitatis Confratribus prædictis, in Reipublicæ Januensis Ditione, & universo Dominio tantum commorantibus, non tamen illis, qui Archiepiscopi, Episcopi, & inferiores Prælati, nec non cujusvis Regularis Ordinis Professores, & quoad Ecclesiasticos sæculares, qui ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoti respective sint & fuerint, nisi hujusmodi Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, aliique Ecclesiastici Regulares, & Presbyteri Sæculares, sexagesimum ætatis annum compleverint, ut ipsi & eorum singuli, omnibus tam Dominicis, quam ferialibus diebus Quadragesimæ, etiam Dominica in Palmis, & per Hebdomadam Majorem nuncupatam, iisdem Ovis, & Lacticiniis vesci, servatis tamen in singulis Fereis jejunii legibus, & unica tantum comestione in die, libere & licite possint & valeant, præsentium tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Privilegium seligendi Confessarium, qui a Reservatis S. Sedi absolvat.

§. 3. Quia vero ad aures Nostres, non sine animi nostri molestia, fide dignorum relatione delatum fuit, aliud Indultum, seu Privilegium in dictis prioribus Litteris Nostris contentum, per quod videlicet concessum fuit, ut singuli dictæ Confraternitatis Confratres Presbyterum quemlibet Confessarium ab Ordinario Loci respective approbatum eligere possint, qui unumquemque eorum a peccatis reservatis etiam Sedi Apostolicæ, bis in ipsorum vita, & in eorumdem mortis articulo absolvere valeat, ita ab aliquibus intelligi & interpretari, uti singuli Confratres prædicti, novam singulis annis adscriptionem eidem Confraternitati, juxta illius Statuta, obtinentes, duabus vicibus inter unam, & alteram adscriptiones hujusmodi, hoc est duabus vicibus in singulos annos, absolutionem a casibus reservatis, & quidem non solum Sedi Apostolicæ prædictæ, sed etiam Ordinariis Locorum respective reservatis, sine eorundem Ordinariorum licentia, solo dictarum Litterarum Nostrarum vigore, recipere possint: Nos interpretationes hujusmodi, tam rectæ disciplinæ perniciosas, quam etiam Nostræ menti, ac voluntati contrarias, de medio tollere volentes; Motu proprio, ac certa scientia, earundem præsentium tenore edicimus & declaramus, Nostræ mentis, ac voluntatis nunquam fuisse, nec esse, ut prædictæ Confraternitatis Confratres, vigore dictarum Litterarum Nostrarum, extra mortis articulum, plusquam duabus vicibus in toto ipsorum vitæ decursu, quantumvis pluries eidem Confraternitati se adscripserint, Privilegio prædicto sibi concesso, eligendi videlicet Confessarium, qui eos a casibus reservatis absolvat, uti, aut gaudere; nec etiam, ut Confessarii ab iisdem Confratribus sic electi, earundem Litterarum Nostrarum vigore, ipsos a casibus Ordinariis Locorum respective reservatis, sine eorundem Ordinariorum licentia, absolvere possint, & valeant: nec unquam hujusmodi eligendi, & respective absolvendi facultatem, ultra duas vices in toto cujuslibet Confratris vitæ cursu, extra ipsorum mortis articulum, & præterquam in casibus Nobis, & Sedi Apostolicæ dumtaxat, non vero etiam Ordinariis Locorum reservatis, nisi eorundem Ordinariorum licentia respective

Bis tantum in vita eo uti possint Confratres, non obstantibus iteratis adscriptionibus Confraternitati.

ctive

ctive accedat, per Nos in præcitatis Nostris Litteris concessam fuisse; & consequenter absolutiones, in vim earundem Litterarum, contra præsentis declarationis Nostræ tenorem, forsan de præterito impertitas, aut in posterum impertiendas, nemini suffragari potuisse, sive posse, decernimus & declaramus; & ita censeri volumus, atque præcipimus; rejectis interpretationibus superius enunciatis, quas Nos earundem præsentium tenore, & Apostolica auctoritate, reprobamus, & a quolibet cujusvis status, gradus, conditionis, & Ordinis, etiam necessario forsan exprimendi, teneri, tradi, defendi, aut in praxim deduci prohibemus, & interdicimus; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nec eo continetur facultas absolvendi a reservatis Ordinario.

§. 4. Ut autem præsentis declarationis Nostræ, nec non reprobationis, & prohibitionis hujusmodi tenor, ad eorundem Confratrum, & quorumcumque Confessariorum ab ipsis forsan eligendorum, aliorumque in præmissis interesse habentium, notitiam certius perducatur: Nos earundem præsentium serie, & auctoritate prædicta, Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac Dilectis etiam Filiis Prælatis inferioribus, Locorum Ordinariis, in prædicta Ditione, & universo Dominio Reipublicæ Januensis constitutis, committimus & demandamus, ut de vero sensu dictarum priorum Litterarum Nostrarum, & de præsenti voluntate Nostra, prædictos omnes, in suis quique Civitatibus, Diœcesibus, & Territoriis, instructos reddant, aliisque opportunis rationibus animarum securitati, & Apostolicorum Decretorum observantiæ prospiciant. Quocirca volumus, ut præsentium Litterarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ ipsis originalibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Ordinariis locorum committitur hujusce declarationis publicatio, & executio.

Fides adscribitur transumpto.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, ampliationis, concessionis, Indulti, declarationis, prohibitionis, mandati, commissionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, duodecimo Kalendas Septembris, Pontificatus Nostri Anno XIII.

Dat. 21. Augusti 1751.

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

CON-

III.

CONFIRMATIO

Concordiæ inter Episcopum Herbipolensem, & Abbatem Monasterii Abbatiæ nuncupati Fulden. Ordinis S. Benedicti, Nullius Diœcesis Provinciæ Moguntin. super Jurisdictione quasi Episcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monasterii.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Uberes fructus in animarum salutem ex concordia inter Præsules promanantes.

INEFFABILI Dei bonitate in supremo Apostolatus Solio præsidentes, inter Pastoralis Officii Nostri curas, nil magis cordi Nobis est, nilque ferventius exoptamus, quam pacem inter Catholicarum Ecclesiarum, præsertim inter se vicinos, Antistites fovere, augere, illamque perpetuo conservare, ad hoc ut ipsi Antistites, semotis a se quibuscumque animi molestiis, possint quieta mente, & tranquillo corde, non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis, suæ curæ Pastorali commissas oves ad Cœlestia Regna perducere: Quamobrem ea libenter concedimus, quę ad pacem ipsam inter eos conservandam magis apta esse dignoscuntur, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ad evellendas lites sæpe enascentes plures inter Episcopos, & Abbates initæ fuerunt transactiones.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris Nostri Caroli Philippi moderni Episcopi Herbipolen. & Dilecti Filii Amandi moderni Abbatis Monasterii Abbatiæ nuncupati Fulden. Ordinis Sancti Benedicti, Nullius Diœcesis Provinciæ Moguntin. ac respective Sacri Romani Imperii Principum, petitio continebat, quod cum alias non exigui momenti lites & controversiæ, inter tunc existentes Episcopum Herbipolen. & Abbatem præfati Monasterii, ex una, & altera Partibus, præsertim super Jurisdictione quasi Episcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monasterii, exortæ viguissent: Demum de Anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo, ad conciliandam inter eos, uti vicinos Principes, eorumque vicinos Principatus, firmam pacem & sinceram amicitiam, de consensu tam Ecclesiæ Herbipolen Capituli & Canonicorum, quam præfati Monasterii Conventus & Monachorum tunc existentium, quasdam litium præfatarum per tot longum tempus agitatarum via amicabili extinctivas conventiones ediderunt. Cupientes modo tam Carolus Philippus Episcopus, quam Amandus modernus Abbas præfatus, inter eos, uti vicinos Principes, perfectam constantemque pacem, & amicabilem tranquillitatem, novis veteri transactioni superadditis stipulationibus, ac respective modificationibus, novam cum totius & integri præteritarum supradictarum Conventionum tenoris insertione, ac modernorum Capituli, & Canonicorum dictæ Ecclesiæ Herbipolen. ac Conventus & Monachorum præfati Monasterii respective consensu, ac instituto, & celebrato tam per præfati Caroli Philippi Episcopi, quam per Amandi Abbatis præfati, respective Deputatos, Legatos, & Consiliarios, Conventu, habitaque matura deliberatione, Concordiæ Instrumentum in quinque Capitibus seu Paragraphis consistens confecerunt, cujus Instrumenti tenor est, qui sequitur.

Tenor instrumenti recentioris transactionis quinque capitibus distinctæ.

§. 2. Nos Dei & Apostolicæ Sedis gratia Carolus Philippus Episcopus Herbipolensis Sacri Romani Imperii Princeps Franciæ Orientalis Dux &c. = Et Nos gratia eadem Amandus Sacri Romani Imperii Princeps & Abbas Fuldensis Augustissimæ Romanorum Imperatricis Archicancellarius per Germaniam & Galliam Primas &c. = Notum facimus per præsentes, earumque tenore declaramus, pro Nobis, nostrisque Ecclesiis, & Successoribus, quod cum usque ab anno millesimo septingentesimo vigesimo secundo, inter bonæ memoriæ Joannem Philippum Franciscum Episcopum Herbipolensem, & bonæ memoriæ Constantinum Abbatem ac Prin-

Principem Fuldensem, Prædecessores nostros, de consensu utriusque Capituli, inita, atque erecta fuerit quædam concordia extinctiva litium a pluribus retro annis inter utramque Ecclesiam super jurisdictione diœcesana vigentium, reservato quidem, & variis interjectis impedimentis non secuto usque in præsens, Apostolicæ Sedis beneplacito; Nos Antecessorum nostrorum vestigia sectantes, ac probe perpendentes, quantum rei Catholicæ hac præsertim difficili & periculosa temporum conditione, intersit, ut pax & sincera amicitia foveatur & jugiter conservetur inter Principes Ecclesiasticos Imperii Germanici, Territoria contermina habentes, maxime vero etiam excitati paternis, iisdemque geminatis adhortationibus Sanctissimi Domini BENEDICTI PAPÆ XIV. felicissime & gloriosissime regnantis, qui sine, pro ea, qua eminet, summa & admirabili sapientia, quid singulis per orbem Diœcesibus, Fideique, ac Religionis bono magis sit opportunum, & quid promovendæ animarum saluti potissimum conducat, unus omnium optime perspicit; in id curam, animosque nostros convertimus, ut dudum agitata inter prædecessores nostros, subinde vero intermissa pacis, & concordiæ studia, resumeremus, novisque veteri transactioni superadditis stipulationibus, & respective modificationibus, ad perfectam Ecclesiarum nostrarum pacem & tranquillitatem, necnon ad conciliandum inter vicinos Principatus nostros arctioris conjunctionis, necessitudinis, officiorumque vinculum, in eum, qui sequitur, modum conveniremus. Placuit itaque ante omnia supradictam Concordiam anno millesimo septingentesimo vigesimo secundo Carlostadii inter præfatos prædecessores nostros initam, ejusdemque singula capita, nisi in quantum illis per infrascriptas novas conventiones derogatum fuerit, in toto suo robore permanere; ac proinde totum, atque integrum ejus tenorem hoc loco repetere & inserere, qui talis est =

§. 3. „ Nos Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Joannes Philippus Franciscus Episcopus Herbipolensis, Franciæ Orientalis Dux, Sac. Rom. Imperii Princeps, Ecclesiæ Metropolitanæ Moguntinæ Præpositus &c. = Et nos gratia eadem Constantinus Sacri Romani Imperii Princeps, & Abbas Ecclesiæ Fuldensis, Divæ Augustæ Archi Cancellarius, per Germaniam, & Galliam Primas &c. = Notum facimus, & tenore præsentium declaramus, pro nobis, nostrique Ecclesiis, & Successoribus, qualiter cum jam de anno milesimo sexcentesimo sexagesimo secundo a Venerabilibus piissimæ memoriæ Dominis Prædecessoribus nostris, super prætensa ab Ecclesia Herbipolensi in certa Loca, ac Ditionis Fuldensis Parochias, spirituali jurisdictione, Concordia quædam inita, in Curia autem Romana variis ex causis rescissa, onerosæ deinde, ac diuturnæ litis reassumendæ occasio fuerit; insuper non sine fundamento timendum sit, ne idem Processus omni adhibita industria adhuc annis quamplurimis perseverare, & inter utramque Ecclesiam perpetuos discordiarum fomites alere valeat; unde nos, difficillimorum temporum pericula, & eventus præ oculis habentes, iisque matura utrinque deliberatione perpensis, judicavimus nobis, nostris Successoribus, Ecclesiis, & subditis, tam in spiritualibus, quam temporalibus, consultum magis ac prospectum fore, si per novam a Sancta Sede Apostolica confirmandam Concordiam, liti huic modus, ac finis imponeretur. Eapropter, tractatibus præviis per Plenipotentiarios nostros Carolostadii de præterito mense Majo Anni currentis desuper habitis, specialiter vero de scitu, & consensu plurimum Reverendorum, Perillustrium, ac nobis Episcopo, & Principi Herbipolensi Dilectorum, & Devotorum, Præpositi, Decani, & Capituli Ecclesiæ nostræ Cathedralis Herbipolensis, tum etiam plurimum Reverendorum, Perillustrium, ac nobis Abbati, & Principi Fuldensi Dilectorum, & Devotorum, Decani, Præpositorum, & Capituli Ecclesiæ Fuldensis, ad stabiliendam veram amicitiam, & sinceram vicinitatem, illa, quæ, hic subnectuntur, transegimus, ac ea, qua sequitur, forma concordavimus.

Vetus transactio stipulata anno 1722.

§. 4. „ Nos Episcopus Herbipolensis Dilectioni suæ Fuldensi, ejusque Successoribus, ratione spiritualis hactenus controversiæ jurisdictionis, nullam amplius in futurum litem movebimus, sed illam ex nunc & in perpetuum, eidem, ejusque Successoribus, ac Ecclesiæ Fuldensi libere taliter credimus, seu relinquimus, ut Ecclesia, & Diœcesis Fuldensis, sit maneatque *Nullius*, habeatque

Territorium separatum cum amplissimo Jure in Cle-

„ ejus-

rum, & Populum afferitur Abbati.

„ ejusdem Antistes in Clerum, & populum jurisdictionem ordinariam privative, qua-
„ lis de facto Reverendissimo Fuldensi, sive de jure, sive ex privilegio, sive ex
„ præscriptione, aut consuetudine competit, hancque jurisdictionem exerceat, ut ha-
„ ctenus exercita est tam in Civilibus, & Matrimonialibus Laicorum, quam in
„ Beneficialibus, & Criminalibus Clericorum, aliisque Ecclesiasticis causis, &
„ ordinationibus quibuscumque, sive per se, sive per Vicarium, aut Commissarium
„ suum, quos constituere, aut destituere; sicut & Clerum in omnibus tam Cura-
„ tis, quam non Curatis Beneficiis instituere, aut destituere, visitare, Synodum
„ congregare, & alia omnia facere, quæ a jurisdictione quasi Episcopali depen-
„ dent, ipsi semper integrum & liberum sit, sine ullo ad nos Episcopum Herbi-
„ polensem appellandi jure, & salva libertate, pro iis, quæ sunt Ordinis, quæque
„ e defectu Gradus, Reverendissimo Fuldensi haud competunt, non tantum Re-
„ gulares, sed & Clericos sæculares sui Territorii, pro Ordinibus sacris susci-
„ piendis, mittendi ad quemcumque Antistitem, gratiam, & Communionem San-
„ ctæ Sedis Apostolicæ habentem, salva item libertate pro Sacramento Confir-
„ mationis, consecrandis Ecclesiis, Altaribus &c. = E contra nos Abbas, &
„ Princeps Fuldensis hanc a Dilectione sua Herbipolensi voluntarie nobis declara-
„ tam desistentiam, & cessionem, sive relictionem, perpetua gratitudine reco-
„ gnoscentes, concessimus & rati habuimus, ut eadem non vigeat, vel duret diu-
„ tius, quam quousque Ecclesia, & Principatus Fuldensis, juxta Fundatorum men-
„ tem, sub Catholicorum manibus persliterit; si vero per vim majorem, seu aliam
„ quamcumque viam (quod Deus avertat) contigerit Ecclesiam Fuldensem in Lai-
„ cales Catholicorum, aut Acatholicorum manus incidere, tunc Ecclesia Herbi-
„ polensis prætensum jus suum Episcopale hoc in casu libere exerceat, & tandiu
„ manuteneat, donec Ecclesia Fuldensis in statum pristinum fuerit redintegrata,
„ ac restituta = Ut tamen tristes hujusmodi eventus melius arceantur, nos Epis-
„ copus Herbipolensis Ecclesiæ Fuldensi adversus omnes, & singulas hostium infe-
„ stationes, atque violentas incursiones, omnem, quam fida ac sincera vicinitas
„ exigit, operam, & assistentiam toties præstare appromittimus, quoties requisiti
„ desuper fuerimus, & temporum circumstantiæ idem postulaverint. = Ut vero
„ amica hæc concordia, & mutua partium conventio, eo firmius in suo vigore
„ conservetur, quivis Abbas & Princeps Fuldensis, ad ingressum regiminis sui,
„ Epistolam, & quivis Episcopus Herbipolensis responsionem transmittere tenean-
„ tur. "

Formula Epistolæ, qua Abbas suam electionem nunciat Episcopo.

§. 5. *Amica officiorum nostrorum oblatione prævia, & quid alias boni ac grati præstare possumus, Reverendissime Princeps, Domine, Amice, & Vicine in primis Dilecte = Dilectionem vestram pro constanti propensæ vicinitatis confidentia latere nolumus, quod nos, post obitum Domini nostri Antecessoris N. Piissimæ memoriæ, unanimi perillustris Capituli nostri suffragio, in Abbatem & Principem Fuldensem non ita pridem, & quidem die N, Canonice electi fuerimus de facto quoque in actuali, & quieta Abbatiæ, & Principatus nostri possessione constituti simus. Cum autem probe recordemur Concordiæ inter Dilectionem vestram, (aut vestræ Dilectionis Dominum Prædecessorem Joannem Philippum Franciscum,) ac inter Dominum nostrum Antecessorem Constantium, anno millesimo septingentesimo vigesimo secundo, super prætensa, ac in modo dicto anno nobis in perpetuum cessa, sive relicta Jurisdictione Ecclesiastica in aliquibus locis nostri territorii, initæ, ac conventionis ibidem adjectæ, quatenus perjugi renovatione perennis amicitiæ per hujusmodi concordiam stabilitæ, mox ab electione confirmatio supradictæ concordiæ, sub assecuratione nobis, & nostræ Ecclesiæ contra quoscumque pro viribus præstandæ ad requisitionem assistentiæ, singulis vicibus per litteras petatur, & vicissim a Dilectione vestra nobis per litteras responsorias sine ulla recusatione concedatur: Hinc Dilectionem vestram hisce amice requirimus, ut ad has nostras Concordiæ sæpedictæ conformes notificationis, & requisitionis Litteras, eo se vicissim modo erga nos declaret, prout in eadem Concordia continetur, & de eadem amice confidimus; hoc annexo, quod præmoratæ Concordiæ nullatenus contraventuri, nec ad perpetuo conservandam veram amicitiam eo tempore stabilitam ullam unquam*

occa-

occasionem simus prætermissuri: qui proinde ad exhibenda grata officia semper prompti permanemus. Datum &c. = Nos Dei & Apostolicæ Sedis gratia &c. = Dilectionis vestræ = Officiosissimus & Fidelis Amicus, ac Vicinus N. N.

§. 6. Responsio = *Officiorum nostrorum amica oblatione prævia, & quidquid alias boni, ac grati præstare possumus, Reverendissime Princeps, Domine, Amice & Vicine in primis Dilecte = Litteræ Dilectionis vestræ, sub N. ad nos directæ de ejusdem electione in Abbatem & Principem Fuldensem fusius nobis retulerunt;, ex quibus insimul cognovimus id, quod Dilectio vestra in vim Concordiæ de anno millesimo septingentesimo vigesimo secundo a nobis amice requisivit; quemadmodum igitur Dilectioni vestræ ad hujusmodi adeptam Dignitatem principalem a Deo omnem gratiam, & benedictionem ex corde apprecamur, ita pariter, secundum tenorem dictarum litterarum, cessionem, seu relictionem Ecclesiasticæ jurisdictionis, dictæ Concordiæ conformem, non solum harum vigore confirmamus, sed insuper promittimus, quod ubi Dilectionem vestram, ejusdem Successores, & Ecclesiam, contra spem, a quocumque, præsertim Acatholicis, vel Heterodoxis, vicinis, vel exteris, in mentionata Jurisdictione Ecclesiastica, vel aliis suis Juribus præjudicium, aut turbationem pati contigerit, fida tunc assistentia, pro modo nostrarum virium, non simus defecturi, pro ut etiam in omnibus aliis occurrentiis Dilectionis vestræ &c = Nos Dei, & Apostolicæ Sedis Gratia &c. = Dilectionis vestræ = Officiosissimus & Fidelis Amicus ac Vicinus, NN. =* Responsionis norma.

§. 7. „ Porro cum ratione Parochiæ in Schondra, ubi temporale Dominium „ Fuldensi Principatui competit, inter Ecclesias Herbipolensem, & Fuldensem su„ per spirituali jurisdictione nonnullæ differentiæ exortæ fuerint = Nos Episcopus „ Herbipolensis, & Nos Abbas Fuldensis, ad tollendum omnem offensionis lapi„ dem, ac pro majori utriusque Ecclesiæ utilitate, & Fidelium salute, necessa„ rium & opportunum esse censuimus, ut ab Episcopo Herbipolensi præfata Paro„ chia in Schondra, aliæque Filiales Ecclesiæ, cum alia Parochia, aliisque juri„ bus spiritualibus ad Ecclesiam Fuldensem pertinentibus, utrinque commutentur, „ unde prævio pariter maturo causæ examine, taliter rem concordavimus, ut Pa„ rochia prædicta, cum Jure patronatus in Schondra, omnesque ejusdem filiales „ (excepta illa parte loci Riedenberg, cujus jurisdictio temporalis ad Ecclesiam „ Herbipolensem spectat) nec non sex filiales Parochiarum, in Hilters, & Wiis„ senlachsen, scilicet Batten, Deuten, Seutfers, Findias, Blanda, & Mol„ bers, cum omnibus juribus, & appertinentiis, uti & cum oneribus con„ suetis, ad liberam Ecclesiæ Fuldensis provisionem ac dispositionem imposte„ rum in perpetuum pertineret = E contra Ecclesia Herbipolensis, in æ„ quam dictorum jurium compensationem, Parochiam in Eckweisbach, & Klein„ sassen, prout huc usque constituta fuit, cum omnibus filialibus, appertinentiis, „ & juribus (excepto jurepatronatus ad Familiam Nobilium de Rosenbach perti„ nente) prout etiam locum Morlesau filialem Parochiæ in Dippach prope Ham„ melburg, necnon jus, quod hactenus Abbatiæ Fuldensi sine contradictione com„ petebat, nominandi ad Canonicatum quemdam, & Præbendam in Ecclesia Col„ legiata Sanctorum Petri, & Marcellini in Aschaffenburg Diœcesis Moguntinæ, „ toties quoties dictum Canonicatum vacare contigerit, vicissim in perpetuum re„ cipiat = Permutatio quarumdam Ecclesiarum.

§. 8. „ His ergo feliciter concordatis, Nos supradicti Joannes Philippus Fran„ ciscus Episcopus, & Dux Herbipolensis &c. &c. = Et Nos Constantinus Ab„ bas, & Princeps Fuldensis &c. &c. = pro Nobis, & nostris utrinque Succes„ soribus, sincere promittimus, & data nostra fide, verboque Principis in„ terposito, pollicemur, quod omnes, & singulos Articulos in præsenti Con„ cordia contentos, simul, & quemlibet separatim, firmiter & irrefraga„ biliter observare, nec contra eos quidquam in perpetuum attentare, aut per„ mittere velimus, ut contra eosdem, ulla via, aut medio quocumque exco„ gitabili, aliquid per nostros unquam attentetur, quemadmodum etiam per „ hæc supra explicata Concordiæ capita, omnes & singulos præteritos tractatus, „ vigore harum, cassamus, annullamus, & pro irritis declaramus, iisdem, non Religiosa promittitur transactionis observantia.

„ minus ac liti in Curia Romana hactenus desuper agitatæ, per expressum in „ perpetuum renunciantes. Hanc præterea conventionem a Summo Pontifice confirmari procurabimus; interim omnia superius conventa, & stipulata, suum robur utrinque inconcusse, & irrevocabiliter obtineant. Si vero, citra spem, „ ante obtentam a Sanctissimo confirmationem, nova desuper orirentur dissidia, „ concordia hæc in nullius partis præjudicium queat allegari. In quorum fidem „ nos principaliter contrahentes, nomine nostro, & Successorum nostrorum, manu propria has Concordiæ paginas signavimus, & nostris communiri sigillis mandavimus. Herbipoli die vigesima secunda Mensis Decembris Anno eodem = „ Joannes Philippus Franciscus Episcopus Herbipolensis, Franciæ Orientalis Dux „ = Constantinus = Similiter Nos, Præpositus, Decanus, & reliqui Ecclesiæ „ Cathedralis Herbipolensis Capitulares; nec non Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldense, pro Nobis, ac nostris utrinque Successoribus, palam profitemur, quod hæc Concordia cum consilio, scitu, ac consensu nostro fuerit erecta, prout etiam in eamdem hisce omni meliori modo consentimus. In quorum fidem nostra sigilla Capitularia scienter appendi jussimus. Actum ut supra =

Primum recentioris transactionis caput, quo definitur jus Episcopi in Præposituram Holtzkircken.

§. 9. Quæ vero ad stabiliendam hanc novam Concordiam conducere posse videbantur, prævie instituto Hammelburgi, & celebrato per Deputatos Legatos, & Consiliarios utrinque nostro Conventu, habitaque inter se mature deliberatione, præ primis vero ex consilio, & consensu utriusque Capituli Ecclesiarum nostrarum, ita porro transegimus, & concordavimus = *Primo* = Ecclesiæ Herbipolensi competat Jus Diœcesanum cum omnibus suis effectibus in Præposituram Holtzkircken, salva tamen & reservata Præposito, aliisque Ecclesiæ Fuldensis Conventualibus ibidem pro tempore commorantibus, exemptione personali, quoad interna, & Regularia, quousque nimirum in eo loco, ad normam Apostolicarum Constitutionum, erectus non fuerit verus, & formalis Conventus Regularis; cui quidem, dum aliquando fuerit erectus, plenaria conceditur exemptio passiva, quin tamen vel ipsa Fuldensis Ecclesia, vel præfata Præpositura in Holtzkircken ullum territorium separatum, ullumve jus diœcesanum cum qualitate Nullius, aut aliam quamcumque jurisdictionem in Clerum, & Populum, sibi arrogare, aut vendicare valeant, sed hoc jus diœcesanum, & jurisdictio, sit, maneatque per omnia penes Ecclesiam Herbipolensem. Qua propter donec institutus fuerit verus Conventus Regularis, Parochus loci de Holtzkircken pro tempore existens, jus Parochiale, & quæ huic juri annexa sunt, tam in Personas Ecclesiasticas & Regulares ejus Præposituræ, quam in Officiales, Famulos, aliosque Domesticos Præposituram inhabitantes, nec non, & quidem pro quocumque tempore, in Conductorem, seu Possessorem Molendini spectantis ad Præposituram, non secus atque in alios suos Parochianos, exerceat.

Secundo capite confirmatur vetus concordia super Præpositura in Zell.

§. 10. *Secundo* = Firmas etiam consistere volumus transactiones alias inter Ecclesiam Herbipolensem, & Fuldensem circa Præposituram in Zell prope Fischberg a nostris pariter Prædecessoribus Anno millesimo sexcentesimo octogesimo tertio initas, quibus per hanc novam Concordiam nec quidquam sit derogatum; unde eas hoc etiam loco verbo tenus inserendas duximus, sequentis videlicet tenoris = Cum „ circa Præposituram in Zella sitam prope Fischberg, ratione confirmationis, ac „ visitationis Præpositi Fuldensis ibidem existentis, certas quasdam differentias, „ ac contentiones emersisse compertum fuerit, placuit eas sequentem in modum „ componere, & abolere: videlicet, quod ipsa quidem hactenus consueta confirmatio Præpositi ab Ecclesia Fuldensi pro tempore præsentandi, ac nominandi, „ intra terminum juris, & per literas præsentationibus rite conceptas, ab Ecclesia Herbipolensi, ejusdemque Episcopo pro tempore existente, petenda „ sit per Abbatem, & Principem Fuldensem pariter pro tempore existentem: Fidei tamen Professio nonnisi per Consiliarium Ecclesiasticum Fulden. sufficienti „ mandato instructum, coram Episcopo emittenda, & juramentum ad tramitem „ Processus Canonici in Nec-præsentati animam præstandum, ac proinde eidem „ Præposito nuda, & sola Episcopalis confirmatio impertienda sit, juxta formam „ invariabilem sequentis tenoris.

§. 11.

§. 11. *Nos N. N. Episcopus Herbipolensis, Sacri Romani Imperii Princeps, Franciæ Orientalis Dux &c. = Universis has litteras inspecturis, lecturis, seu legi audituris, salutem in Domino. Vacante jam Præpositura Monasterii in Zella prope Fischberg, & nominato, & præsentato Nobis per Reverendissimum Principem, ac Dominum Charissimum Amicum Nostrum N. N. Abbatem Fuldensem Sacri Romani Imperii Principem Divæ Augustæ Archi Cancellarium per Germaniam, & Galliam Primatem &c. in Præpositum Devoto Nobis Dilecto N. N. necessarium videbatur pro legitime impertienda Confirmatione, citationem proclamatoriam contra omnes & singulos in hoc negotio interesse habere putantes, & valentes, decernere: decreta istiusmodi citatione, eademque affixa in portis majoris nostræ Ecclesiæ Herbipolensis, & debite exequuta, & in termino præfixo reproducta, & nemine comparente, qui nominationem seu præsentationem hanc contradiceret, seu quidquam contra nominati personam, vel nominationem, & præsentationem exciperet; Nos dominationem, seu præsentationem de persona N. N. factam, ratam, & gratam habuimus, ipsumque auctoritate nostra, per Procuratorem ejus N. N. Consiliarium Ecclesiasticum Fuldensem, in Præpositum Monasterii in Zella prope Fischberg præfecimus, eidemque de eadem per præsentes providimus, prout confirmamus, præficimus, & instituimus; curam, ac regimen ejusdem Præpositurae in animam suam committentes, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Præmissa tamen prius per dictum Procuratorem, nomine sui Principalis, professione Fidei, & corporali Juramento, subsequenti verborum forma.* Literæ Confirmationis Præpositi in Zell ab Episcopo Herbipolen. obtinendæ.

§. 12. *Ego N. N Consiliarius Ecclesiasticus Fuldensis constitutus Procurator admodum Reverendi, & Præ Nobilis Domini N. N. nominati, & præsentati in Præpositum Monasterii in Zella prope Fischberg, bona fide promitto, & juro in animam, & nomine mei Principalis, ex nunc in antea, quandiu Præposituram administravero, submissionem, & reverentiam S. Sedi Apostolicæ, Celsissimo & Reverendissimo Principi, ac Domino Domino N N. Episcopo Herbipolensi Franciæ Orientalis Duci &c. Domino Deo Clementissimo, & suis successoribus legitime, & Canonice intrantibus, me exhibiturum; nec ero in consilio, nec in facto, ut vitam sive membrum perdant, vel capiantur mala captione, & consilium, quod mihi crediderint, per se, Nuntios, vel literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam; adjutor quoque ero, propośse, & nośse, ad defendendam, & retinendam Ecclesiam Herbipolensem in bonis, & juribus suis, Præpositura mihi commissa salva; possessiones vero, & bona, maxime immobilia, & allodia, ad dictam Præposituram spectantes, & spectantia, non vendam, non donabo, non impignorabo, neque de novo infeudabo, nec alio modo alienabo, absque Decreto Celsissimi Herbipolensis. Bona autem dictæ Præpositurae inutiliter dispersa, pro viribus recuperabo, & recuperata conservabo; & alias in omnibus, & per omnia præfatæ Præpositurae administrationem fideliter geram, & exercebo, uti salubrius, & ferventius potero; salvo tamen Regulari, & consueto Juramento Capitulari, Celsissimo & Reverendissimo Principi ac Domino Domino Abbati meo Fuldensi N. N. Domino meo Clementissimo præstito; sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia, quæ his manibus propriis tango. In quorum omnium Fidem, & Testimonium præsentes litteras fieri, Sigillique Officii nostri Vicariatus, quo ad præsens utimur, jussimus appensione communiri. Datum & Actum Arce dicta Marienberg prope Herbipolim & Anno &c* Juramentum procuratorio nomine præstandum a Consiliario Ecclesiastico Fuldensi,

§. 13. „ Et quod Præpositus, ubi forte ex redditibus, ac proventibus Præpositurae Zellensis, cum ejus notabili detrimento & damno, quidquam auferri contigerit, teneatur id ipsum, ad vindicationem, & manutentionem communi ope præstandam, & exhibendam, utrique Ecclesiæ, Herbipolensi nimirum, ac Fuldensi, ad tenorem Juramenti religiose denuntiare. E contra vero Ecclesia, Herbipolensi in hoc solo, & simplici jure confirmandi conquiescat, & a visitatione ejus Præpositurae, necnon Parochi, ac loci de Zell, anno superiori instituta, penitus desistat, neque Ecclesiæ Fuldensi in Visitatione ejusmodi, aut aliis Juribus in sequelam Visitationis competentibus, Institutione Parochi, & in Ecclesiastica, ac temporali ejus Loci jurisdictione, ullum injiciat impedimentum, aut

„ præjudicium aliquod inferat; sed liberum sit præfato Principi Fuldensi, prout visum „ fuerit, Præpositum visitare, & in prædictum Locum, ac Parochiam, Ecclesia„ stica ac temporalia quæcumque Jura, absque ulla Ecclesiæ Herbipolensis turba„ tione, exercere.

Limites præfiniuntur jurisdictioni Abbatiali.

§. 14. Quo vero magis præcaveantur quæcumque dissidia, quæ nasci possent in futurum circa limites Jurisdictionis utriusque Ecclesiæ, & ut appareat, quousque Jus Diœcesanum Ecclesiæ Fuldensis, vigore novæ hujus Concordiæ extendatur, atque exerceri possit, & debeat, ex ea parte, qua maxime conterminum habet Episcopatum Herbipolensem, placuit = *Tertio* = Sequentes Parochiales Ecclesias, una cum Filialibus ad eas pro nunc spectantibus, necnon Præfecturas in extremis Abbatiæ finibus partis cis amnensis recensere, & pro terminis, ac finibus Diœcesis Fuldensis constituere: sunt autem eæ, quæ sequuntur, Parochiæ, Warmannsrod, Dippach, Hundsfeld, Hammelburg, Thulba, Gerod, Pfruchkenau, cum parvo Pago Eckards, Motten, Hetenhausen, Schmulnau, Dittershausen, Poppenhausen, Batten, Schvvarzbach, Geusmar, Schleida, Cranluecken, Præfecturæ Fischberg, & Saltzungen, cum suis Parœciis sitis intra earumdem Territorium; porro Parochiæ Welier, Lengsfeld, Satrapia Vacha, cum suis itidem Parœciis, inque ejus Territorio sitis; præterea Parochiæ Mansbach, Oberufhausen, Eiterfeld, Buchenau, Neukirchen, Werda, Rothenkirchen, Langenich-Waitz.

Itidem & Episcopali.

§. 15. *Quarto* = Præfecturæ vero Lichtenberg, & Sondheim, quæ sunt de proprietate Ecclesiæ Fuldensis, hodiedum vero, pignoris loco, a Saxoniæ Principibus detinentur, necnon quæcumque alia Feuda Fuldensia in Territorio Herbipolensi de facto existentia, & Augustanæ Confessioni pro nunc addicta, quotiescumque ea, seu illas, eveniente casu vel reluitionis, vel consolidationis cum Dominio directo Fuldensi, ad Fidem Catholicam reverti contigerit, Jurisdictioni Diœcesanæ Herbipolensis Ecclesiæ perpetuo adscripta sint; salvo tamen in præfatis locis, ac Præfecturis sublimi Territoriali, ac Patronatus Jure. Eadem Jurisdictio, seu Jus Diœcesanum, pro casu reversionis ad Fidem Catholicam, sit penes Ecclesiam Herbipolensem in Parochia, & Filialibus, totoque districtu Nobilium de Thann quomodolibet ad eos spectantibus, aut ab ipsis huc usque possessis; similiter in districtu Nobilium de Weyhers, qui passim sub nomine Parochiæ Gersfeldensis venire solet; cum expressa tamen reservatione Jurium temporalium in duobus hisce locis Fuldensi Ecclesiæ competentium. Porro in Præfectura Schvvarzenfels Dominii Hasso-Cassellani, quoad Parochias intra eandem sitas, item in Schluchtem, necnon in his locis, Windheim, Ochsental, Heckmuhl, Volckersleyer, Platz, Wolffsmunster, & in Zeitlorff, denique in omnibus, & singulis locis, ac Parœciis Augustanæ Confessioni pro nunc addictis, & Territorio Fuldensi partis cis amnensis circumquaque non inclusis, sed in confiniis utriusque Principatus existentibus, quæque ante dissidia Religionis, ad Diœcesim Herbipolensem spectasse asseruntur, etiamsi sint Feuda Fuldensia, reversionis ad Fidem Catholicam existente casu, idem Jus Diœcesanum Herbipolensi competat Ecclesiæ: iis solum locis exceptis, quæ supra tertia stipulatione, intra limites Diœcesis Fuldensis nomine tenus posita, & recensita fuerunt.

Quintum hoc Caput inferius reprobatur.

§. 16. *Quinto* = Ab undecim Parochiis, ad Capitulum Rurale Carolostadianum olim, prout assertum est, majori ex parte spectantibus, earumque Filialibus in Territorio Fuldensi existentibus, tam quoad Personas Ecclesiasticas, quam Laicales, videlicet a Parochiis Hundsfeld, Eschenbah, Hammelburg, Dippach, Uter. Erthal, Scondra, Leuchtersbach, Bruckenan, Weyhers, Dittershausen, & Poppenhausen, Episcopus Herbipolensis Jure perpetuo ab Apostolica Sede sibi delegato, & non aliter, facultatem habeat recipiendi appellationes in casibus de Jure permissis, & a sententiis in quibuscumque causis ad Forum Ecclesiasticum pertinentibus, in Consistorio, vel alio quocumque Judicio Ecclesiastico Fuldensi, superiori, videlicet, non subalterno, prolatis: Sic tamen, ut omnino liberum sit prædictarum Parochialium incolis omnibus & singulis, appellare, vel ad Curiam Ecclesiasticam Herbipolensem, ut præfertur, vel ad Nuntiaturam Coloniensem, vel, si libuerit, nullo interposito medio, ad ipsam Sedem Apostolicam: Neque fas sit earum-

earumdem Parochiarum Incolas ullatenus impedire, directe, vel indirecte, quominus ad Herbipolensem Curiam appellationes interponant. Cæterum per ea, quæ sive de Juribus Patronatibus, sive Territorialibus, & aliis quibuscumque temporalibus, in præmissis, ex una alterave parte adducta fuerunt, cum ad præsentem concordiam per se minime pertineat, nemini quidquam novi concessum sit, neque ademptum.

Reservatur Beneplacitum Apostolicum.

§. 17. Nos itaque Carolus Philippus Episcopus Herbipolensis, &c. &c. = Et Nos Amandus Abbas & Princeps Fuldensis &c. &c. = Quæ in præmissis utraque ex parte maturo consilio, & plena deliberatione, pro publica Ecclesiarum Nostrarum utilitate, tranquillitate, & animarum salute, inter Nos conventa, & stipulata fuerunt, pro Nobis, & Successoribus Nostris, integerrima fide, verboque Principis interposito, quoad omnes & singulos articulos, firmiter & religiosissime servare promittimus, & pollicemur, neque ut iis quacumque via, aut medio per Nostros quoquomodo contraveniatur, aut contra ea aliquid unquam attentetur, ulla ratione permittemus. Ipsam vero præsentem Concordiam, ut ei debitum robur accedat, etiam a Summo Pontifice confirmari omni, & indilato studio procurabimus. Si vero, citra spem, ante obtentam a Sanctissimo confirmationem, nova super his dissidia orientur; Concordia hæc in nullius Partis præjudicium in judicio queat allegari = In quorum fidem Nos principaliter contrahentes, nomine Nostro, & Successorum Nostrorum, manu propria has Concordiæ paginas signavimus, & nostris communiri sigillis mandavimus. = Herbipoli die vigesimo quarto mensis Julii millesimoseptingentesimo quinquagesimo primo = Fuldæ die vigesimo septimo mensis Julii anno eodem = Carolus Philippus Episcopus Herbipolensis Franciæ Orientalis Dux = Amandus Abbas, & Princeps Fuldensis = Loco ✠ sigilli Episcopi Herbipolensis, = Loco ✠ sigilli Abbatis Fuldensis = Similiter Nos Præpositus, Decanus, & reliqui Ecclesiæ Cathedralis Herbipolensis, necnon Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldense, pro Nobis, ac Nostris utrinque Successoribus, palam confitemur, quod hæc Concordia cum consilio, scitu, ac consensu nostro fuerit erecta, prout etiam in eadem, hisce omni meliori modo consentimus. In quorum fidem nostra sigilla Capitularia scienter apprimi jussimus. Actum ut supra = Loco ✠ sigilli Capituli Herbipolensis = Loco † sigilli Capituli Fuldensis.

Pacta omnia Auctoritate Apostolica firmantur, exceptis quæ quinto capite continentur.

§. 18. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ea, quę a Sede Apostolica approbantur, & confirmantur, firmius subsistere soleant; quapropter Carolus Philippus, ac Amandus modernus Abbas præfati plurimum cupiant Concordiam hujusmodi, & in eis contenta quæcumque, ad hoc ut illa serventur exactius, per Nos & Sedem Apostolicam, ut infra, approbari, & confirmari; quare pro parte dicti Caroli Philippi Episcopi, & Amandi Abbatis præfatis, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eorum, ac Episcopi Herbipolen. necnon Abbatis præfati Monasterii pro tempore respective existentium, quieti & tranquillitati in præmissis opportune providere, ipsosque specialis gratiæ favore prosequi de benignitate Apostolica dignaremur; Nos igitur, qui, quantum cum Domino possumus, litibus obviare, ac diuturnam pacem, mutuamque amicitiam inter Ecclesiasticas Personas, præsertim Pontificali Dignitate insignitas, non tantum promovere, sed & stabilire, sinceris desideramus affectibus; Carolo Philippo, ac Amando Abbati præfatis specialem gratiam facere volentes, eosque, & eorum singulares Personas a quibusvis suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Concordiam præfatam, & in ea contenta quæcumque, ac prout illam concernit, desuper confectum Instrumentum publicum, non tamen illius Quintum Caput, seu Quintum Paragraphum in præfato Instrumento exaratum, quod Nos nullo modo approbare intendimus, immo ipsum Caput Quintum, seu Paragraphum Quintum, præsentium tenore omnino cassamus, & abolemus, perinde ac si nunquam tractatum, nec stabilitum, neque in Instrumento præfato conscriptum fuisset; Apostolica auctoritate, earumdem tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus,

mus, illique perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur, vim, & efficaciam adjicimus, omnesque & singulos tam juris, quam facti, & solemnitatum, aliosve quantumvis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus; ac Concordiam hujusmodi ab ipsis modernis & pro tempore existentibus Episcopo Herbipolen. ac Abbate præfati Monasterii, perpetuo observari, nec illam ullo unquam tempore a quoquam quavis auctoritate fungente, ac honore, & præeminentia fulgente, immutari, innovari, aut reformari posse vel debere.

Decreta. §. 19. Præsentes quoque semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & sic ab omnibus censeri: Et ita quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoslibet, quavis prærogativa, & privilegio fungentes, & judicari, & definiri debere; & quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariis. §. 20. Non obstantibus quibusvis etiam in Synodalibus, provincialibu., universalibusque Conciliis editis vel edendis, specialibus, vel Generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Ecclesiæ Herbipolensis, ac Monasterii, & Ordinis præfatorum, etiam Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, in contrarium præmissorum forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, eisdem præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime, & plenissime, ac specialiter, & expresse hac vice dumtaxat harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod prefatum Quintum Caput, seu præfatus Quintus Paragraphus, ejusdem Concordiæ, non solum minime approbatum seu minime approbatus, sed omnino cassatum, sive cassatus remaneat, & pro non scripto habeatur.

Sanctio. §. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, intentionis, cassationis, abolitionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, defectuum suppletionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. 1. Octobris 1752. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, Kalendis Octobris, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apostolica.

A B.

ABBATIA FULDENSIS

In Episcopatum erigitur, cum omnibus juribus, & praerogativis, praeservato tamen statu Regulari; ita ut idem Episcopus, & Abbas Fuldensis sit, & nuncupetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Summi Pontificis est Sedes Episcopales erigere, cum Ecclesiae dignitas, & divini cultus ratio id postulent.

IN Apostolicae Dignitatis apice, Divina sic disponente voluntate, cui obediunt omnia, meritis licèt imparibus, constituti, omnes Dominici Agri partes, quasi de montis vertice, inspicimus, ac speculamur, ut quid Ecclesiarum omnium conditioni, decori, & firmamento conveniat, dijudicemus: Eaque propter, Decessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, novas quandoque plantare, atque erigere Episcopales Sedes, quandoque vero Monasteria insignia, servata tamen in eis Regulari observantia, Episcopali dignitate & honore condecorare opportunum ducimus, ut uberior inde Dominici Agri cultus & messis existat, ac Monasticus Ordo clarius florescat, pax ac concordia cum finitimis servetur, & quod potissimum est, Catholicae Fidei nomen in Civitatibus, in quibus illustres Personae resident, splendidius appareat, illarumque Praesules dignioribus titulis illustrentur, & condignis favoribus attollantur.

Recensentur insignes praerogativae Abbatiae Fuldensis.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, insigne Monasterium, Abbatia nuncupatum Fulden. Ordinis Sancti Benedicti, a Sancto Bonifacio in Buconia fundatum, Sedi Apostolicae immediate subjectum, quod suam Civitatem, cum Seminario Alumnorum, ac Accademia Studii Generalis inibi existentibus, ac Territorium separatum, quamplurima Loca, Praeposituras, & Oppida, cum nonnullis Saecularibus, & Collegiatis Ecclesiis, ac non exiguo Parochialium Ecclesiarum circumquaque positarum numero, sub se continens, habet, & in quo abundantissimus Monachorum, sub una eademque Disciplina, & Regulari Observantia alitur numerus, ex quibus terdeni ad minimum quotidiana Divina officia, tam in Choro, quam intra Ecclesiam Sacra peragendo, laudesque Deo persolvendo, peculiari frequentia peragunt, ac decore; & cujus Monasterii fructus, redditus, & proventus ad tercentum viginti florenos in Libris Camerae Apostolicae taxati reperiuntur; ejusdemque Monasterii Abbatis (qui etiam, sicut pariter accepimus, Sacri Romani Imperii Princeps, ac Charissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae, Hungariae, & Bohemiae Reginae Illustris, Charissimi in Christo Filii Nostri Francisci Romanorum Regis in Imperatorem electi uxoris, ac etiam pro tempore existentis Romanorum Imperatricis Archicancellarius, ac per Germaniam, & Galliam Primas existit, quique jurisdictionem quasi Episcopalem, tam in Civitate praefata, quam toto Territorio, aliisque sibi subjectis Locis, Praepositurís, & Oppidis praefatis non tamen in eis, quae sunt Ordinis, exercet) electio ad pro tempore existentes quatuordecim ejusdem Ordinis expresse professos Monachos Capitulares tantum, videlicet Decanum, qui etiam Praepositus S. Andreae in Monte Novo nuncupatus prope Fuldam, ac prima post Abbatialem Dignitas existit, & continuo in Praepositura ejusdem Sancti Andreae dicti Ordinis eidem Monasterio contigua residet, ac octo Praepositos in aliis octo Monasteriis, seu Praepositurís ejusdem Ordinis, a primodicto tamen Monasterio dependentibus, in locis distictis extra primodictum principale Monasterium degentes, eisque praesidentes, atque in contubernio sociorum Regularium, praeter spiritualia Officia, annexam jurisdictionem, nomine atque auctoritate Abbatis Fuldensis, administrantes, necnon alios quinque praefati Ordinis respective Monachos Capitulares, non tamen Praepositos, quorum ex eis unum Regula-

gularis Dicisplinæ, ac Chori in Monasterio primodicto Præsidem Capitularem, ac semper apud præfatum Decanum, reliquos vero quatuor Monachos Capitulares, & non Præpositos, continuo una cum ipsis Præpositis, tanquam eorum socios & commensales, cum debita tamen erga eos reverentia & subjectione, respective commorantes, & permanentes, Concordatis Germaniæ inibi vigentibus, spectat & pertinet quamplurimis propterea eximiis gaudebat prærogativis.

Propter quæ in Episcopatum erigitur, integro tamen manente Regulari statu.

§ 2. Nos igitur attentis tot tantisque, quibus Monasterium primodictum eminet meritis, illius Abbatialem Ecclesiam in Cathedralem, & Episcopalem ut infra, erigere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, meraque deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Ecclesiam Abbatialem præfatam, firmis tamen semper in ea remanentibus, inibique semper vigentibus omni statu, qualitate, denominatione, & omnimoda essentia Regularibus, ita ut in posterum ut prius Regularis nunquam esse desinat, in Cathedralem, & Episcopalem, quæ ut antea Sedi Apostolicæ immediate subjecta, ac Regularis existat, Ecclesiam, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo erigimus & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Episcopali decoramus, ac pro tempore existentes primodicti Monasterii Abbates, in veros Præsules, & Episcopos Fulden. declaramus; nec non quod pro tempore existens ejusdem Ecclesiæ per Nos, ut præfertur, in Episcopalem erectæ Episcopus, semper imposterum non tantum Episcopus, & Abbas Fuldensis denominari, sed etiam verus ejusdem Ecclesiæ Episcopus cum omnibus insignibus Episcopalibus, privilegiis, honoribus, & prærogativis Episcopis debitis, & concessis, ac juribus, & jurisdictionibus in Clerum Sæcularem, & Regularem, ac Populum tam Civitatis præfatæ, quam totius Territorii, ac Ditionis, & Diœcesis Fulden. & facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & personalibus, ac mixtis, quibus aliæ Ecclesiæ Episcopales, eorumque Præsules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, seu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt, verusque insimul Abbas Regularis Fuldensis, cum omnibus suis Abbatialibus juribus, honoribus, præeminentiis, prælationibus, & prærogativis universis, quibus de præsenti gaudet, vere, realiter, & cum effectu existere, ipseque in Litteris Apostolicis tam gratiam, quam justitiam, separatim, seu utramque mixtim concernendis, imposterum expediendis, Episcopi insimul & Abbatis Fuldensis titulo, ac nomine decerni, ac vocari, sicque idem inscribi, quodque occurrente ejusdem Ecclesiæ in Episcopalem, per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monasterii primodicti vacatione, futurus illius Episcopus, & Abbas, nullo in ejus electione innovato ordine, eodem modo & forma, ut prius, per dictos Decanum, & alios tredecim Monachos Capitulares præfatos, qui tantummodo vocem activam, & passivam in electione præfata, ut prius, habere possint, eligi.

Nec non eligentium jure, ac electionis forma.

Adeo ut uno electionis actu Fuldensis Episcopus & Fuldensis Abbas eligatur.

§. 3. Ita tamen, ut sequuta, ut præfertur, ejus in primodicti Monasterii Abbatem Canonica Electione, etiam Episcopus Fuldensis electus remaneat, ac propterea Confirmationem electionis præfatæ, ut prius, una cum provisione Ecclesiæ Episcopalis per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monasterii Fuldensis, a Sede Apostolica petere, & obtinere respective debeat, & teneatur: Cum hoc etiam, quod uti Episcopus & Abbas Fuldensis, jurisdictionem suam Episcopalem insimul & Abbatialem Diœcesanam in eisdem Locis, Ecclesiis, & Personis, ac præfato Clero tam Sæculari, quam Regulari, ad præsens Territorio Fuldensi subjectis, & juxta Concordiam inter Venerabilem Fratrem Nostrum Carolum Philippum modernum Episcopum Herbipolensem, ac Dilectos Filios Capitulum, & Canonicos Ecclesiæ Herbipolensis ex una, & Venerabilem etiam Fratrem Nostrum Amandum Episcopum Themiscirensem in partibus Infidelium, & modernum primodicti Monasterii Abbatem, quem propediem ad præfatam Ecclesiam Fuldensem per Nos in Episcopalem, ut præfertur, erectam transferre intendimus, ac Dilectos quoque Filios Capitulum Regulare primodicti Monasterii ex altera partibus initam, & nuper per Nos Apostolica auctoritate prælata approbatam, & confirmatam, salva tamen & illæsa semper remanente præcedentia, favore præfati moderni, & pro tempore ex-

existentis Episcopi Herbipolensis, illiusque Sedis Episcopalis, eis, uti antiquioribus, debita, exercere valeat, ac firma etiam permanente præfata taxa florenorum trecentorum viginti in Libris Cameræ Apostolicæ, ut præfertur, descripta, quam unicam tantum in Litterarum Apostolicarum Episcopalis, & Abbatialis Ecclesiæ hujusmodi provisionis, & confirmationis electionis, desuper conficienda expeditione, imposterum persolvi, illamque numquam ratione præfatæ erectionis ejusdem Ecclesiæ in Episcopalem per Nos, ut præfertur, factæ augeri posse volumus, Motu pari, dicta Apostolica auctoritate, earundem tenore præsentium decernimus.

Episcopium Cathedralis & Capitulum Regulare designatur.

§. 4. Quodque apud Episcopium, pro Episcopi, & Abbatis Fuldensis pro tempore existentis residentia, & habitatione, idem existat Monasterium, aut Palatium, quod usque nunc ab Abbate Fuldensi habitum fuit, & ad præsens inhabitatur, & inhabitari solet, Motu simili etiam declaramus. Pro Cathedrali vero Ecclesia, ut eadem Principalis primodicti Monasterii, sub antiqua SS. Salvatoris Invocatione, Ecclesia habeatur, & in ea Capitulum, nec in minimo immutata ejus Regularitate, & denominatione Capituli Regularis, solum ex præfatis quatuordecim, quatenus alium Monachum ejusdem Ordinis eidem numero, ut infra, augeri contigerit, Capitularibus, non autem aliis non Capitularibus, & extra præfatum numerum ejusdem Ordinis respective Monachis, videlicet Decano, cujus Decanatus prima & unica in præfata Ecclesia Dignitas Regularis existat, ac cujus, cum illa pro tempore vacat, electio ad prædictum Abbatem, & reliquos Capitulares tantum Monachos præfatos, ut prius, spectare debeat, ac eisdem octo Præpositis, necnon quinque, aut sex, si alium Monachum non Capitularem dicti Ordinis expresse professum per pro tempore existentem Episcopum, & Abbatem Fuldensem (ad quem semper, ut antea, spectet electio tam præfatorum octo Præpositorum, quam aliorum quinque, vel sex Capitularium Monachorum præfatorum) eidem numero Capitulari augeri contigerit; cum hoc tamen, quod tam præfati Decani, quam præfatorum Monachorum Capitularium vestes, Regulares, & Monasticæ existant, illasque Decanus, & alii Monachi Capitulares præfati, juxta earum Regularem professionem, gestare teneantur, componi tantummodo debeat; Quodque Capitulum præfatum, tempore Sedis Episcopalis, & Abbatialis vacantis, usque dum ad electionem novi Episcopi & Abbatis deventum fuerit, non tantum de Monasterio, sed de tota Civitate, & Diœcesi Fuldensi Gubernium sumat, Motu pari etiam decernimus.

Residentia per Capitulares quomodo præstanda.

§. 5. Ad hoc autem ut ipsi Ecclesiæ per Nos in Episcopalem, ut præfertur, erectæ splendidiori decore inserviatur, ipsarum tenore præsentium mandamus, quod ultra Monachos continuo in primodicto Monasterio, juxta ejusdem primodicti Monasterii regulas, & præcepta, prius, recipiendos, inibique habitantes, & residentes, qui, ut prius, quotidie, ejusdem Ecclesiæ Chori servitio, aliisque arbitrio Episcopi & Abbatis Fuldensis pro tempore existentis præfati functionibus sacris peragendis obligati existant; Decanus pro tempore existens præfatus, una cum uno ex dictis quinque, aut sex Capitularibus, non tamen Præpositis Monachis, ut antea, continuo apud eandem Præposituram S. Andreæ residere, octo vero Præpositi pro tempore existentes præfati, ultra residentiam in præfata Ecclesia in quatuor, & forsan ultra, anni diebus, per eos, ut prius, fieri solitam; quinque ex eisdem octo Præpositis præfatis alternatim per integrum mensem quolibet anno, reliqui autem quatuor, vel quinque Monachi Capitulares pro tempore existentes hujusmodi, etiam alternatim per integros sex menses (nisi aliter tam quoad octo Præpositos, quam alios Capitulares non Præpositos Monachos præfatos, super residentia hujusmodi, ab Apostolica Sede dispositum fuerit) eorum respective residentiam apud eandem Ecclesiam adimplere respective teneantur.

Pœnitentiarii & Theologi munus quibusdam demandandum.

§. 6. Pro Pœnitentiarii vero & Theologi respective munere, ad formam Concilii Tridentini, in præfata Ecclesia explendo, ex eo quod nullus ex præfatis octo Præpositis, ac reliquis Capitularibus Monachis præfatis, attenta eorum in Præposituris præfatis permanentia, munus præfatum adimplere potest, ipsarum tenore præsentium volumus, quod pro tempore existens Episcopus & Abbas Fuldensis, duos, non tamen Capitulares, præfati tamen Ordinis expresse professos, in primodicto Mo-

Monasterio, ac apud eamdem Ecclesiam continuo degentes, & residentes Præsbyteros Monachos idoneos, quorum unus Pœnitentiarii, alter vero Theologi respective munus præfatum, ad formam præfati Concilii, exerceant, designari debeant.

Decano, & Præpositis conceditur usus Mitræ, & Annuli dum Episcopo Abbati Pontificalia exercenti assistunt.

§. 7. Ulterius, modernis, ac pro tempore existentibus Decano, & octo Præpositis tantum (qui una cum aliis præfatis Capitularibus Monachis peculiari Insigni Aureæ Crucis e collo gestandæ, ex concessione felicis recordationis Clementis Papæ XII. Prædecessoris Nostri, gaudent) ut ipsi Decanus, ac octo Præpositi tantum, Mitra, & Annulo, toties quoties pro tempore existenti Episcopo, & Abbati Fuldensi præfato Pontificalia exercenti assistentiam præstabunt, uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite possint & valeant, eadem Apostolica auctoritate, earumdem tenore præsentium, etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

Clausulæ, & Decreta.

§. 8. Præsentes quoque Litteras semper & perpetuo validas & efficaces esse & fore, nec ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, vel intentionis Nostræ, aut alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, seu in Jus vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque Juris vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari posse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos, & Sedem Apostolicam præfatam, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis Clausulis, & Decretis, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, pro tempore factis, vel faciendis, comprehendi, vel confundi, sed semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, quandocumque eligenda, concessas, validasque fore & esse, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere; & sic ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Nostri Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoslibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari similiter decernimus.

Derogatur contrariis.

§. 9. Non obstantibus quibusvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac primodicti Monasterii, & Ordinis præfati, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis Clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis etiam, Motu simili, ac etiam consistorialiter, ac alias etiam quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum omnium, & singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse, ac latissime, & plenissime, Motu pari derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrarum erectionis, institutionis, declarationis, decreti, concessionis, mandati, voluntatis, ac indulti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Da-

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, tertio Nonas Octobris, Pontificatus Nostri Anno XIII.

Dat. 5. Octobris 1752.

Expedita in Cancellaria Apostolica.

HERBIPOLENSIS.

Episcopus honorificis prægestandæ sibi Crucis, ususque Pallii prærogativis honestatur, sub certis modis, ac conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

ROMANA Ecclesia, omnium Ecclesiarum Mater & Magistra, concessum sibi a cœlesti sponso *Jesu Christo* supremum auctoritatis & dignitatis principatum, ita semper in omnes Catholici Orbis Ecclesias obtinuit, ut tamen pro locorum, ac temporum, personarumque conditionibus, egregiis earum Pastoribus, nunc amplioris jurisdictionis suæ partem aliquam sustinendam, exercendamque communicaverit, nunc autem eximias honoris prærogativas indulserit, prout ad Dei gloriam, & fidelium populorum utilitatem promovendam, & ad Catholicæ Religionis integritatem, majestatemque tuendam, Romanis Pontificibus ejusdem Jesu Christi Vicariis, & Beati Petri Apostolorum Principis Successoribus, visum est in Domino salubriter expedire.

Proœmium. Provida S. Sedis in Jurisdictione, & honorificus distribuendis administratio.

§. 1. Porro inter præcipua Sacerdotalis honoris insignia, quibus diversæ per Orbem Ecclesiæ, earumque Antistites, ab Apostolica Sede decorari meruerunt, & Sacri Pallii usus, & jus præferendi Sanctissimæ Crucis signis merito numerantur. Illud siquidem a Romano Pontifice, vel ex ejus auctoritate dumtaxat, solemni ritu benedictum, & prope Corpus Beatissimi Apostolorum Principis religiosa cura adservatum, indeque ad enixas postulantium Antistitum preces desumptum, si cuiutendum, induendumque conceditur, peculiare quoddam sacris fœderis vinculum inter ipsum, & Romanum Pontificem, ejusdem Beati Petri Successorem, specialis sacramenti interpositione firmatum significat. Cumque ipsum Pallium ex ovium velleribus contextum, sacri Pastoris humeris gestetur, ovis illius speciem repræsentat, quam Dominus aberrantem requisivit, inventamque humeris suis sustulit; ut Episcopus, qui Christi typum gerit, ejusque munere fungitur, ipso etiam habitu illius boni Pastoris imitatorem se exhibeat, qui ovium suarum infirmitates, admirando pietatis & misericordiæ excessu, portavit. Crucis autem erectæ delatio, non solum Pastoralis Officii vim auctoritatemque ostendit, ex illius potestate derivatam, qui *crucifixus ex infirmitate, sed vivens ex virtute Dei*, Ministros suos contra omnes adversarias potestates invictæ Crucis signo armavit; verum etiam ipso sui conspectu Episcopalis prædicationis summam fidelibus populis ob oculos ponit, sublatoque ad eorum solamen Fidei nostræ vexillo, æternæ salutis spem credentibus ingerit.

Jus præferendæ Crucis, & Pallii usus, præcipua honoris Pontificalis insignia. Herbipolensis Ecclesiæ amplitudo, ejusdem Antistitum, Capituli, & Cleri decora.

§. 2. Cum itaque Herbipolensis Ecclesia Provinciæ Moguntinæ in Superioris Germaniæ partibus constituta, jam usque ab octavo Ecclesiæ sæculo per Sanctum Buchardum Episcopum ex auctoritate Apostolicæ Sedis fundata & erecta, & singularibus prærogativis ditata, amplissimæque Diœcesi jura dans plurium egregiorum Antistitum, aliorumque, ex conspicuo, ac numeroso Capitulo, & Clero, insignium Virorum virtute admodum illustrata fuisse dignoscatur; nunc autem existens Venerabilis Frater Carolus Philippus Herbipolensis Episcopus suorum illam ornare pergat præstantia meritorum, pluribusque editis erga Nos, & Apostolicam Sedem, fidei, & observantiæ argumentis, amplioribus Pontificiæ liberalita-

Ritus servari solitus in concedendo Pallio, hujusdem mistica significatio. Speciale Episcopi nunc existentis meritorum con-

tis favoribus se dignum exhibeat: Nos, attentis præmissis, & præsertim quod ipse Carolus Philippus Ecclesiasticæ pacis studio, plurimum contulit ad extinctionem veterum litium, & controversiarum, quæ jampridem inter ipsam Herbipolensem Ecclesiam, & Curiam, ac pro tempore existentes Episcopos Herbipolenses, ex una, & Fuldense Monasterium, Abbatium alias nuncupatum, in quo Nos hodie Episcopalem Dignitatem & Cathedram ereximus & instituimus, ejusque Abbates etiam pro tempore existentes, ex altera, partibus, agitatæ fuerunt, honesta inter ipsum, & dicti Monasterii Abbatem Concordia inita, quam Nos per alias Nostras Literas, cum quibusdam restrictionibus, & moderationibus, approbavimus & confirmavimus: Cumque hujusmodi restrictiones & moderationes, eidem Concordiæ per Nos, justis de causis, appositæ, circa quædam potissimum capita versentur, quæ idem Episcopus in favorem Ecclesiæ & Curiæ suæ admitti, ac respective concedi & firmari exoptaverat, ideoque æquum sit illas alicujus indulti, & beneficii concessione pensari: Motu proprio, & certa scientia, eumdem Carolum Philippum Episcopum a quibusvis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; eidem Carolo Philippo Episcopo, ut Ipse, & ejus Successores Ecclesiæ Herbipolensis Præsules pro tempore existentes, de cetero perpetuis futuris temporibus sacrum Pallium in solemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano descriptis induere, & gestare, ac etiam Crucem, ad instar Archiepiscoporum, ante se elevari & gestari facere, in dicta Herbipolensi Civitate & Diœcesi dumtaxat, & in alibi omnino, sive in aliedis Diœcesibus, sive in Sacri Romani Imperii Comitiis, sive in quibusvis aliis locis Episcopo præfato non subjectis, etiamsi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet, nec etiam in dicta Civitate S. R. E. Cardinalibus, vel Nostri & ejusdem Sedis Apostolicæ Ordinarii aut extraordinarii Legati, seu Nuncii, vel Archiepiscopi Moguntini, nisi de eorum respective consensu, sub gratiæ & concessionis hujusmodi nullitate; & dummodo, quoad Pallium prædictum, tam ipse Carolus Philippus, quam illius Successores Herbipolenses Episcopi pro tempore eligendi, illud ab eadem Apostolica Sede, servatis de jure, vel consuetudine servandis, postulare, & consueto fidelitatis debitæ sacramento edito, accipere, aliaque in similibus observari solita adimplere teneantur; ac denique, salvo in omnibus jure Metropolitico Ecclesiæ Moguntinæ, illiusque Archiepiscopi pro tempore existentis: & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipsos Episcopos Herbipolenses, aliosque Episcopos, sive ejusdem, sive alterius Provinciæ, hactenus de jure, usu, aut consuetudine, in quibusvis functionibus, consessibus, aut Comitiis servari solito; hujusmodi Pontificalis honoris Insigniis uti, libere, & licite possint & valeant, de Apostolico auctoritatis plenitudine, tenore præsentium, concedimus & indulgemus.

cordia in cum Abbate Fuldensi inita.

Hujus capita quædam Herbip. juribus favorabilia, minime confirmantur.

Episcopus ipse, ejusque Successores usu Pallii, & jure præferendæ Crucis donantur, sub certis conditionibus, & reservationibus.

Præmissorum firmitas.

§. 3. Decernentes easdem præsentes Litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, nec unquam sub quibusvis generalibus similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehensas, sed tanquam in præmissorum moderationum compensationem, ut supra, concessas, semper ab illis exceptas esse, & fore, ac censeri, ac dicto Carolo Philippo Episcopo, ejusque Successoribus dictæ Herbipolensis Ecclesiæ Præsulibus pro tempore existentibus, perpetuo suffragari, nec non ab ipsis respective in omnibus & per omnia observari, sicque, & non alias, per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, dictæque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter judicari, aut respective attentari contigerit. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, seu dictæ Herbipolensis, aut alterius cujuscumque Ecclesiæ, etiam

jura-

juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. *Derogatio contrariis.*

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, concessionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. *Sanctio.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo tertio Nonas Octobris, Pontificatus Anno XIII. *Dat. Pont. anno 13. die 5. Octobris 1752.*

D. Cardinalis Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

DAMNANTUR

Et prohibentur quinque propositiones Duellorum abusui faventes, veteresque leges adversus Duellantes editæ innovantur, ac novis superadditis pœnalibus Sanctionibus confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

DETESTABILEM, ac Divina naturalique Lege damnatum Duellorum abusum, a barbaris gentibus, atque superstitiosis, non sine ingenti corporum, animarumque clade, in Christianam Rempublicam auctore Diabolo invectum, cum semper execrata sit, atque improbarit Ecclesia, tum præcipuo in eam curam studio, vigilantia, ac zelo incubuerunt Romani Pontifices, ut a Fidelium cœtu longissime arceretur. Nam, ut antiquiora mittamus Prædecessorum Nostrorum Nicolai I. (*a*), Cœlestini III. Innocentii II. Eugenii III. Alexandri III. (*b*), Innocentii IV. (*c*) adversus singulares pugnas decreta, extant recentiores Apostolicæ Sedis Con- *Assiduum Romanorum Pontificum studium in eliminando duellorum abusu.*

(a) *Epist. I. ad Carolum Calvum.*
(b) *In Concil. Lateranensi Cap.* 2. de Torneamentis, *ubi trium Prædecessorum Decreta citantur.*
(c) *In Epist. ad Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ecclesiasticos Regni Franciæ, apud Raynald. ad ann.* 1251. *num.* 35.

Constitutiones, quibus Romani Pontifices Julius II. (*d*), Leo X. (*e*) Clemens VII. (*f*), ac demum Pius IV. (*g*), gravissimas pœnas antea statutas confirmarunt, aliasque de novo addiderunt, contra duellantes ex quacumque causa, etiam per Sæculares Regionum aut Locorum Leges forsan permissa, adjecta infamia, bonorumque proscriptione, etiam adversus complices ac participes, & quamcumque operam iisdem præbentes.

Pœnæ per Tridentinum indictæ in exhibentes locum ad Monomachiam, Patrinos, & pugnantes.

§. 1. Tridentina vero Synodus (*h*) latam in eos excommunicationem extendit ad Imperatores, & Reges, Duces, ac Principes, cæterosque Dominos temporales, si locum ad Monomachiam in terris suis concesserint, ac jurisdictione & dominio loci, in quo duellum fieri permiserint, quem ab Ecclesia obtineant, eo ipso privatos declaravit. Committentes vero pugnam, eorumque Patrinos, excommunicationis, ac omnium bonorum proscriptionis, nec non perpetuæ infamiæ pœnam incurrere statuit; & si in ipso conflictu decesserint, Ecclesiastica sepultura perpetuo carituros decrevit.

Gregor. XIII pœnales omnes Sanctiones a solemnibus ad privata duella protendit.

§. 2. Cum vero præfatis saluberrimis Legibus judicialia dumtaxat, ac solemnia duella comprehensa, ac proscripta viderentur, piæ memoriæ Prædecessor noster Gregorius Papa XIII. (*i*) hujusmodi pœnas adversus eos omnes extendit, qui nedum publice, sed etiam privatim ex condicto, statuto tempore, & loco, Monomachiam commiserint, etiamsi nulli Patrini, sociive ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæve provocatoriæ, aut denunciationis Chartulæ præcesserint.

Et Clemens VIII. iidem obnoxios afficit omnes consilium, operam, & indemnitatem præstantes, etiam pugna non secuta.

§ 3. Denique felicis recordationis Clemens Papa VIII. etiam Prædecessor Noster, Apostolicas Romanorum ante se Pontificum Leges omnes, & pœnas in eis statutas, sua Constitutione, quæ incipit *Illius vices* Data xvi. Kal. Septembris Anno MDXCII. diserte complexus, easdem extendit ad omnes non solum duello certantes, sed etiam provocantes, suadentes, equos, arma, commeatus præbentes, comitantes; Chartulas, Libellos, Manifesta mittentes, scribentes, vel divulgantes, aut quomodolibet circa ista cooperantes; Socios, Patrinos, de industria spectatores, fautores, criminis demum participes, illudque permittentes, vel, quantum in ipsis est, non prohibentes, ac delinquentibus veniam & impunitatem concedentes, quique se prædictis quoquomodo immiscuerint; etiamsi neque pugnæ effectus, neque accessus ad locum sit subsequutus.

Assertiones ab Alexandro VII & Innocencio XI. damnatæ.

§. 4. His tam sapienter, tam aperte, atque perspicue ab Ecclesia, & ab Apostolica Sede constitutis, dubitari jam nullo modo posse videatur, quin duella omnia tam publica, quam privata, & naturali, & Divino, & Ecclesiastico jure, prorsus illicita, vetita, atque damnata censeri deberent. Sed nonnulli earum Legum interpretes, per benignitatis speciem humanis pravisque cupiditatibus plus æquo faventes, Apostolicas Sanctiones ad corrupta hominum judicia inflectentes, ac temperantes. *licere*, docuerunt, (*k*) *Viro Equestri duellum acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrant*. (*l*) *Fas esse defensione occisiva, vel ipsis Clericis, ac Religiosis, tueri honorem, dum alia declinande calumniæ via non suppetat*, (*m*) *propulsare damna, quæ ex iniqua Judicis sententia certo imminent*; (*n*) *defendere non solum quæ possidemus, sed etiam ea, ad quæ jus incohatum habemus, dum alia via id assequi non valeamus*: Quas quidem assertiones duellis faventes, Apostolica Sedes censura notavit, rejecit, proscripsit.

§. 5.

(d) *Constit.* incip. Regis pacifici.
(e) *Constit.* Quanto Deo & Hominibus.
(f) *Constit.* Consuevit Romanus Pontifex.
(g) *Constit.* Ea, quæ a Prædecessoribus.
(h) *Sess.* 25. *cap.* 19. *de R form.*
(i) *Constit.* Ad tollendum.
(k) 2. *Prop. damnata ab Alexandre VIII.*
(l) 17. *Prop. ex damnatis ab eodem.*
(m) 18. *Prop. ab eodem damnata*,
(n) *prop. ex damnatis ab Innocentio XI.*

§. 5. Et nihilominus extiterunt quam proxime recentiores alii, qui etsi duella, vel odii, vel vindictæ, vel honoris tuendi causa, vel levioris momenti res fortunasque servandi, fateantur illicita; aliis tamen incircumstantiis, & casibus, vel amittendi Officii, & sustentationis, vel denegatæ sibi a Magistratu justitiæ, defensionis innoxiæ titulo, ea licere pronunciant. Laxas, & periculi plenas opiniones hujusmodi, ex vulgatis eorum Libris ad Nos delatas, ubi primum accepimus, earum examen nonnullis ex Venerabilibus Fratribus Nostris, Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalibus, & quibusdam Dilectis Filiis Sacræ Theologiæ Magistris specialiter ad id per Nos deputatis, commisimus; qui re mature discussa, latis coram Nobis tum voce, tum scripto suffragiis, infrascriptas Propositiones censura, & proscriptione dignas existimarunt. Instaurata laxiores opiniones faventes duellorum abusum.

PRIMA PROPOSITIO.

Vir Militaris, qui nisi offerat, vel acceptet duellum, tamquam formidolosus, timidus, abjectus, & ad Officia Militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo se suosque sustentat, privaretur, vel promotionis, alias sibi debitæ ac promeritæ, spe perpetuo carere deberet, culpa & pœna vacaret, sive offerat, sive acceptet Duellum.

II.

Excusari possunt etiam, honoris tuendi, vel humanæ vilipensionis vitandæ gratia, Duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certo sciunt pugnam non esse secuturam, utpote ab aliis impediendam.

III.

Non incurrit Ecclesiasticas pœnas ab Ecclesia contra duellantes latas, Dux, vel Officialis Militiæ, acceptans duellum, ex gravi metu amissionis famæ, & officii.

IV.

Licitum est, in statu hominis naturali, acceptare, & offerre duellum, ad servandas cum honore fortunas, quando alio remedio eorum jactura propulsari nequit.

V.

Asserta licentia pro statu naturali, applicari etiam potest statui Civitatis male ordinatæ, in qua nimirum, vel negligentia vel malitia Magistratus, justitia aperte denegatur.

§. 6. Auditis itaque, super unaquaque earum Propositionum, dictorum Cardinalium & Consultorum judiciis, atque omnibus rite & mature consideratis, Nos ipsas, præsentium Litterarum tenore, & Apostolica Auctoritate, tamquam falsas, scandalosas, ac perniciosas rejicimus, damnamus, ac prohibemus, itaut quicumque illas aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de iis, etiam disputandi gratia, publice, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, a qua non possit (præterquam in mortis articulo) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, nisi ab existente pro tempore Romano Pontifice absolvi. Damnantur, & sub censuris defendi prohibentur.

§. 7. Insuper stricte, in virtute sanctę obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii, prohibemus omnibus Christifidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, Necnon in praxim induci.

tis, & status, etiam speciali & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum, ad praxim deducant.

Constitutiones Prædecessorum Pontificum de duellis confirmantur.

§. 8. Jam vero ut exitiosam Duellorum licentiam, in Christiana, ac præsertim Militari Republica, non obstantibus providis Legibus a plerisque etiam Sæcularibus Principibus & Potestatibus ad eamdem extirpandam laudabiliter editis, adhuc gliscentem, validiore manu coerceamus, gravissimumque scelus Apostolicæ districtionis gladio magis magisque insequimur, omnes, & singulas dictorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum Constitutiones superius enunciatas, quarum tenores, ac si præsentibus de verbo ad verbum insertæ forent, pro sufficienter expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate confirmantes & innovantes, ad hoc ut pœnarum gravitas & severitas majorem perditis hominibus ingerat peccandi metum, Nostro Motu proprio, ac de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, earundem præsentium Litterarum serie, statuimus atque decernimus, ut si quis in duello, sive publice, sive privatim indicto, hominem occiderit, sive hic mortuus fuerit in loco conflictus, sive extra illum ex vulnere in duello accepto, hujusmodi homicida, tamquam interficiens proximum suum animo præmeditato ac deliberato, ad formam Constitutionis felicis recordationis Prædecessoris Nostri Benedicti Papæ XIII., quæ incipit *Ex quo Divina*, data VI. Idus Junii anno Domini MDCCXXV.; ab Ecclesiasticæ Immunitatis beneficio exclusus & repulsus omnino censeatur; ita ut a cujuscumque Sacri aut Religiosi loci asylo, ad quod confugerit, servatis tamen de jure servandis, extrahi, & Judicis competentis Curiæ pro merito puniendus, tradi possit & debeat; super quo Nos Episcopis, aliisque Superioribus Antistitibus, ad quos respective pertinet, & pertinebit inposterum, necessarias, & opportunas facultates præsentium quoque tenore impertimur. Quin etiam, vivente adhuc altero in singulari certamine graviter vulnerato, si percussor in locum immunem se receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripere, & legum severitatem evadere posse prospiciatur; Volumus, & respective permittimus, ut, quatenus Periti ad inspiciendum vulnus acciti, *grave vitæ periculum* adesse retulerint, percussor ipse, prævio semper Decreto Episcopi, & cum assistentia personæ Ecclesiasticæ ab eodem Episcopo deputatæ, ab hujusmodi loco immuni extractus, sine mora carceribus mancipetur; ea tamen lege Judicibus indicta, ut illum Ecclesiæ restituere debeant, si vulneratus superstes vivat ultra tempus a legibus, quæ de homicidio sunt, constitutum; alioquin in easdem pœnas incidant, quæ in memoratis Benedicti XIII. Litteris constitutæ sunt adversus illos, qui delinquentem in aliquo ex casibus ibidem expressis, ex indiciis ad id sufficientibus sibi traditum, restituere recusent, postquam is in suis defensionibus hujusmodi indicia diluerit.

Insuper publico vel privato duello interficiens alterum Asyli iure privatur.

Vivente adhuc saucio, quando, & qua forma percussor e loco immuni extrahi debeat.

Interfecto autem sepultura sacra denegatur, licet extra locum pugnæ, & prærobtenta absolutione obierit.

§. 9. Præterea, simili motu & auctoritate decernimus ac declaramus, Sepulturæ sacræ privationem a sacrosancta Tridentina Synodo inflictam morientibus in loco duelli & conflictus, incurrendam perpetuo fore, etiam ante Sententiam Judicis, a decedente quoque extra locum conflictus ex vulnere ibidem accepto, sive duellum publice, sive privatim indictum fuerit, ac etiamsi vulneratus ante mortem non incerta Pœnitentiæ signa dederit, atque a peccatis & censuris absolutionem obtinuerit; sublata Episcopis, & Ordinariis Locorum super hac pœna interpretandi ac dispensandi facultate, quo cæteris documentum præbeatur fugiendi sceleris, ac debitam Ecclesiæ Legibus obedientiam præstandi.

Hortatio ad Principes, ut in Monomachiam eradicandam efficaciter incumbant.

§. 10. In hujus demum sollicitudinis nostræ societatem vocantes Carissimos in Christo Filios Nostros, Imperatorem electum, cunctosque Catholicos Reges, nec non Principes, Magistratus, Militiæ Duces, atque Præfectos, eos omnes & singulos, pro sua in Deum Religione, ac pietate, enixe obtestamur in Domino, ut conjunctis studiis, & animis, exitiosæ duellorum licentiæ, qua Regnorum tranquillitas, populorum securitas atque incolumitas, neque corporum solum, sed, quæ nullo pretio æstimari potest, æterna animarum vita certo periclitatur, omni nisu & constantia vehementer obsistant. Neque sibi, suæque in Deum fidei, munerisque rationi fecisse satis intelligant, quod optime constitutis Legibus, indictisque gravissimis pœnis, horrendum scelus proscriptum sit; nisi accuratam ipsarum

Le-

Legum, pœnarumque executionem naviter urgeant, ac promoveant, seque inexorabiles Dei vindices in eos, qui talia agunt, diligenter exhibeant. Nam si delinquentes aut oscitanter ferant, aut molliter puniant, alieno sese crimine polluent, omnisque illius sanguinis reos se constituent, quem ita crudeliter inultum effundi permiserint. Vani enim falsique honoris Idolo humanas litari victimas non impune feret supremus omnium Judex Deus; rationem ab iis aliquando exacturus, quorum est Divina, & humana jura tueri, sibique creditorum hominum vitam servare, pro quibus sanguinem ipse suum Jesus Christus effudit.

§. 11. Volumus autem ut præsentium Litterarum Transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & Sigillo Personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis, eadem ubique, etiam in judicio, fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si originaliter forent exhibitæ vel ostensæ: Utque eædem præsentes in consuetis locis publicis hujus Almæ Urbis per Cursores nostros, ut moris est, publicatæ & affixæ, omnes & singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum, perinde afficiant, ac si unicuique illorum personaliter intimatæ & notificatæ fuissent. Exemplorum fides.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum prohibitionis, damnationis, præcepti, statuti, declarationis, facultatum impertitionis, obtestationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII., quarto Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo. Dat. 10. Novemb. 1752.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 24. mensis Novembris 1752.

DAMNATIO

Et prohibitio Libri duobus tomis constantis, Gallico idiomate, absque Auctoris nomine, & impressionis loco, in lucem editi, cui Titulus : *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux seculiers en France contre le schisme: dans la quelle on etablit. 1. L injustice, & l irregularité des refus de Sacremens, de Sepulture, & des autres peines, qu' on prononça contre ceux, qui ne sont pas soumis à la Constitution* Unigenitus. *2. La competence des Juges laics pour s' opposer à tous ces actes de schisme, Tom. I. & II. En France* MDCCLII.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

MILITANTIS Ecclesiæ regimini superna dispositione præsidentes, Dominici Gregis custodiæ jugiter invigilare, ac Oves Æterni Pastoris sanguine redemptas a perniciosarum doctrinarum venenis, quantum Nobis ex alto conceditur, præservare tenemur. Quapropter cum, sicut Nobis innotuit, in lucem prodierit quidam perniciosus Liber duobus tomis constans Gallico idiomate absque auctoris nomine, & impressionis loco, cui Titulus = *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux secülieres France, contre le schisme, deans la quelle on établit: 1. L' Injustice, & l' irregularité des refus de Sacremens, de Sepulture, & des autres peines, qu' on prononce contre ceux, qui ne sont pas soumis à la Constitution* Unigenitus. *2. La competence des Juges laics pour s' opposer à tous ces actes de schisme. Tom. I. & II. En France* MDCCLII. Nos, auditis desuper plurium S. R. E. Cardinalium, aliorumque sacræ Theologiæ Magistrorum, quos ad prædicti Libri examen delegimus, suffragiis, iisque plene ac mature discussis, de memoratorum Cardinalium consilio, utrumque supra relati Libri tomum, tanquam continentem assertiones falsas, temerarias, scandalosas, piarum aurium offensivas, in Romanos Pontifices, Apostolicam hanc Sanctam Sedem, & Episcopos injuriosas, Ecclesiasticæ jurisdictioni derogantes, obedientiæ Constitutionis *Unigenitus* ab omnibus sincere debitæ eversivas, schismati faventes, schismaticas, in errorem inducentes, ac erroneas respective, auctoritate Apostolica, tenore præsentium damnamus, reprobamus, prohibemus, ipsiusque Libri impressionem, descriptionem, lectionem, retentionem, & usum, omnibus & singulis Christifidelibus, etiam specifica & individua mentione, & expressione dignis, sub pœna excommunicationis per contrafacientes ipso facto absque alia declaratione incurrenda, a qua nemo a quoquam, præter quam a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente nisi in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium valeat obtinere omnino interdicimus. Volentes, & auctoritate Apostolica mandantes, uti quicumque Librum præfatum, seu aliquam illius partem, sive Typis impressam, sive manu scriptam penes se habuerint, vel id futurum quandocumque habebunt, illum, & illam, statim atque præsentes Litteræ eis innotuerint, Locorum Ordinariis, vel hæreticæ pravitatis Inquisitoribus tradere, atque consignare teneantur; hi vero exemplaria sibi sic tradita illico flammis aboleri curent; In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Ut autem eædem præsentes Litteræ omnibus facilius innotescant, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ, nec non Curiæ Generalis in Monte Citatorio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; itaut sic publicatæ omnes, & singulos, quos concernunt, perinde afficiant, ac si unicuique illorum personaliter notificatæ, ac intimatæ fuissent.: Ipsarum au-

Censura & damnatio libri.

Imprimentes tenentes, legentes hujusmodi librum excommunicantur.

Publicationis præceptum, ejusque effectus.

utem Litterarum transumtis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem tam in judicio quam extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur ipsis præsentibus, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xx. Novembris MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio. Dat. 20. Nov. 175.

C. Card. Passioneus.

Publicat. eodem die, mense, & anno

CONFIRMANTUR VIII.

Et declarantur Constitutiones Prædecessorum Romanorum Pontificum super vetita armorum delatione, retentione, & venditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

SECURITATEM, atque tranquillitatem Populorum & Personarum Apostolicæ Sedi in temporalibus subjectarum tueri & asserere volentes Prædecessores Nostri Romani Pontifices, non modo severissimas leges adversus homicidia, & cujuscumque generis vim ediderunt, verum ad ea submovenda, quæ hujusmodi delictis facile perpetrandis occasionem & commoditatem præbere possent, omnium armorum ad necem clam & dolose inferendam aptorum delationem, retentionem, & venditionem, gravissimarum pœnarum interminatione vetuerunt; quemadmodum ex providis felicis recordationis Pii Papæ IV. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, nonis Martii, & Sancti Pii V. pridie Idus Februarii illius Pontificatus Anno septimo, editis Constitutionibus, patet.

Certi generis, arma in publicæ securitatis exitium comparata.

§. 1. Quorum vestigiis inhærens recolendæ memoriæ Prædecessor quoque Noster Alexander Papa VIII. per suam Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo nonagesimo, Idibus Augusti, editam Constitutionem, quæ incipit *Etsi cuncta*, prædictorum ante se Pontificum Leges atque Sanctiones confirmans & innovans, decrevit & sanxit, nemini cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ, etiam speciali mentione seu nota digno, licere in Alma Urbe, ejusque Districtu, & in toto Statu Ecclesiastico tunc sibi & dictæ Sedi tam immediate, quam mediate subjecto, comprehensis etiam quatuor Legationibus, ac Civitatibus Bononiensi, Ferrariensi, Beneventana, aliisque Civitatibus, Terris & Locis, etiam specialem & individuam expressionem, & nominationem requirentibus, ejusmodi arma in præmissis Constitutionibus expresse vetita, & alia quæcumque brevioris mensuræ trium Palmorum, illius mensuræ, quæ vulgariter denominatur *Canna Romana* ad usum Mercatoris, sub pœnis lesæ Majestatis, & rebellionis irremissibiliter exequendis, (exceptis dumtaxat cultellis aptis ad incidendum panem, qui tamen majoris longitudinis unius palmi esse non possent, ac sine cuspide, & ut vulgo dicitur, *spuntati* esse deberent, nec non aliis instrumentis ad usum propriæ artis, quam quisque exercet, necessariis & in actu exercitii ejusdem artis, & non alias) deferre, seu domi, aut in Apothecis, vel alibi retinere, sive in ipsum Statum Ecclesiasticum introducere, fabricare, vendere, permutare, aut aliud contractus genus super ipsis inire.

Proscripta sunt a Prædecessoribus pontificibus, & præsertim Pio IV. & S. Pio V. Horum Sanctiones innovavit Alexander VIII. & vetitorum armorum genera exacte distinxit.

§. 2. Cumque sub suæ hujusmodi, ac præcedentium Constitutionum censura, tam Clericos, quam alias omnes & singulas personas Ecclesiasticas etiam quomodolibet

Ecclesiasticos omnes, aliosque exemptos, iisdem legibus teneri declaravit.

dolibet exemptas, Sæculares, & cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate ſpecialiter exprimendi, nec non Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis Sancti Joannis Jeroſolymitani, Regulares, vel alias immunitate perſonali quomodolibet gaudentes, comprehendi voluiſſet, & contra tranſgreſſores, ſi qui etiam ex his reperti fuiſſent, per Ordinarios Locorum, alioſque competentes Judices, ad majorem pœnam, quam Tribunal Eccleſiaſticum pro quocumque graviori, & atroci delicto imponere ſoleat & valeat, irremiſſibiliter procedi mandaſſet.

Statutas pœnas incurri decrevit, licet dolus, & mala qualitas abeſſe dicerentur. Nec ſuffragari patentes litteras aut privilegia quæcumque.

§. 3. Hoc inſuper decrevit, & declaravit, ut ad eximendos tranſgreſſores a pœnis præfatis minime ſuffragaretur allegare, quod non conſtaret de dolo, vel mala eorumdem contravenientium qualitate; nec etiam ad hujuſmodi effectum ullæ Familiaritates, Litteræ patentes, & Licentiæ, conceſſæ, aut concedendæ, ſeu Privilegia cujuslibet Congregationis, Tribunalis, aut Militiæ, ſeu Judicum, Officialium Militarium, & Miniſtrorum; etiam Juſtitiæ, aut Miniſterii Cameralis, Almæ Domus Lauretanæ, & cujuſvis Ordinis etiam Militaris, Congregationis, Societatis, & Inſtituti aut quarumvis Perſonarum quacumque Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate fulgentium, quidquam prodeſſent, aut relevarent; prout latius atque diſtinctius in præcitatis ejuſdem Alexandri Prædeceſſoris Litteris continetur.

Prædecessorum Pontificum leges inſtauravit Clemens XII.

§. 4. Pari juſtitiæ zelo, & publicæ quietis ſtudio incenſus ſanctæ memoriæ immediatus Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XII. per ſuam anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo trigeſimo quarto, Kalendis Februarii, Pontificatus ſui Anno quinto, editam Conſtitutionem, cujus initium eſt = *In Supremo juſtitiæ ſolio*, inter alia, quæ pro recta Juſtitiæ adminiſtratione, ac delictorum coercitione provide conſtituit, prædictas Pii IV. Pii V., & Alexandri VIII. aliorumque Anteceſſorum Litteras & Ordinationes, nec non Edictum Kalendis Januarii Anni Domini milleſimi ſeptingenteſimi octavi, de mandato piæ memoriæ Clementis Papæ XI. promulgatum, cæteraque Bannimenta eouſque publicata, quibus, eorumdem, ſeu aliorum armorum in Urbe, & Ditione Eccleſiaſtica præfatis delatio, retentio, introductio, aut venditio, ſub diverſis etiam capitalibus pœnis prohibentur, omniaque, & ſingula in eis contenta, ſimiliter approbavit & innovavit; Et ne pœnarum in ipſis adverſus tranſgreſſores ſtatutarum executionem ullo modo impediri contingeret, quibuſcumque Tribunalibus, Magiſtratibus, & Judicibus, tam Urbis præfatæ, quam aliarum Civitatum, Terrarum, & Locorum eidem Apoſtolicæ Sedi immediate, ac etiam mediate ſubjectorum, nec non quibuſvis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus etiam de Latere Legatis, diſtricte prohibuit & interdixit, ne in cauſis delationis, ac retentionis hujuſmodi armorum, ulli delinquenti, pœnas, quas quomodolibet incurriſſent, gratioſe remitterent, aut componerent, vel in minima etiam parte moderarentur, ſed ea dumtaxat, quæ ſtricti juris eſſent, juxta præciſam formam & diſpoſitionem Litterarum, Edicti, & Bannimentorum hujuſmodi decernerent & exequerentur.

Sublata Judicibus facultate moderandi pœnas, ſeu componendi.

Et reſervata Pontifici cujuslibet gratiæ conceſſione.

§. 5. Quod ſi ex peculiaribus, quandoque facti circumſtantiis, vel ex qualitate perſonarum, gratiæ, compoſitioni, aut pœnæ moderationi locum eſſe, æquitate ita ſuadente, prudenter exiſtimarent; voluit nihilominus, neque tunc per eoſdem Magiſtratus, & Judices, ad conceſſionem gratiæ, compoſitionem, aut moderationem pœnæ deveniri poſſe, niſi prævia ſua, ac Romani Pontificis, pro tempore exiſtentis expreſſa approbatione, ſub nullitatis geſtorum, ac omnium inde ſequutorum, & quoad Judices præfatos, ſub pecuniariis, aliiſque etiam corporalibus, ſuo, & ejuſdem Pontificis arbitrio infligendis, pœnis; & conſequenter quibuslibet Cardinalium Congregationibus, ac Cardinalibus etiam de Latere Legatis, quamcumque facultatem, quæ ipſis de jure, uſu, conſuetudine, ſeu alias quomodolibet competere poſſet, arbitrandi, gratiam impertiendi, & componedi, ac moderandi pœnas hujuſmodi, in dictis cauſis delationis, aut retentionis armorum, abrogavit, & revocavit.

Innovantur providæ hujuſmodi Sanctiones.

§. 6. Et Nos igitur dictorum Prædeceſſorum conſilium ac prudentiam magnopere commendantes, ejuſque neceſſitatem pro felici Populorum regimine in dies magis

gio magisque agnoscentes, præcitatas eorum Constitutiones, quarum totos, & integros tenores præsentibus pro insertis de verbo ad verbum haberi volumus, atque omnes & singulas dispositiones, prohibitiones, declarationes, & extensiones in eis contentas, Nostris Motu proprio, ac certa scientia, per hanc Nostram perpetuo valituram Constitutionem, Apostolica auctoritate approbamus, confirmamus, & innovamus, & secundum eas per quoscumque Judices, ac in omnibus, & singulis earumdem Urbis, ac Ditionis Tribunalibus, & Curiis, omnino procedi volumus & mandamus.

§. 7. Verum quia in hujusmodi caussarum tractationibus sæpe contingit, ut pro parte reorum, ab ipsis, aut ab eorum Advocatis & Defensoribus, allegetur, eorum pravam intentionem, seu dolum, in delatione aut retentione armorum hujusmodi, & personarum malam qualitatem, a Fisco minime probari; ac deficientibus horum probationibus, contendatur, justam & fundatam præsumptionem bonæ qualitatis eisdem Reis semper assistere; ideoque locum esse æquitati, quam præcitata Clementis XII. Constitutio insinuare videtur, ut scilicet Supremo Principi consilium detur pro gratia, aut compositione, seu moderatione pœnæ in præmissis Constitutionibus, Edictis, & Bannimentis respective statutæ; Nos hujusmodi ratiocinationes, non modo ad reos a promeritis pœnis eximendos, cum præmissarum Legum eversione, & publicæ quietis detrimento, tendentes, verum etiam earumdem Alexandri, & Clementis Constitutionum litteræ, & spiritui adversantes, de medio tollere, ac debitam earumdem Constitutionum observantiam, & executionem asserere volentes; simili motu, scientia, & auctoritate, ac earumdem præsentium tenore, decernimus, & declaramus, nil aliud oneris Fisco incumbere ad fundandam actionem suam, pro urgenda, obtinendaque condemnatione reorum ad formam dictarum Constitutionum, quam ut ipsum contraventionis delictum, videlicet delationem, vel retentionem, seu respective introductionem, fabricationem, aut venditionem armorum, in supradictis Pii IV. Pii V. Alexandri VIII. & Clementis XII. Constitutionibus, aliisque edictis, & Bannimentis per eosdem Prædecessores confirmatis & innovatis, vetitorum & proscriptorum, plena & valida probatione constare faciat. Quod si excipiendo contendatur, eam esse delinquentis qualitatem, vel tales in peculiari facto circumstantias concurrere, quæ consulendum Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti pro gratia, aut compositione, vel moderatione pœnæ, merito suadeant; onus erit ipsius Rei, seu illius defensorum, hujusmodi exceptionis subsistentiam, concludentibus, & juridicis probationibus demonstrare, quemadmodum ipsa Clementis XII. Constitutio, cum præcedenti Alexandri VIII Lege collata, satis aperte indicat; & ne super hoc in posterum hæsitari contingat, Nos earundem tenore præsentium, ejusmodi probationum adstruendarum onus in ipsos reos, eorumque defensores, expresse refundimus; eoque non adimpleto, memoratas exceptiones delinquentibus nullatenus suffragari volumus, quominus omnibus, & singulis pœnis, etiam læsæ Majestatis, & rebellionis, in præfatis prædecessorum Sanctionibus constitutis, subjiciantur, & cum effectu plectantur & puniantur.

Controversis excitatur super onere probandi bonam, aut malam qualitatem reorum.

Fisco nil aliud incumbit, quam probare transgressionem dd. Constitutionum.

Reus allegans bonam qualitatem, hanc concludenter probare tenetur.

§ 8. Sicque, & non aliter in hujusmodi causis censeri, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios & Delegatos, tam in Urbe, quam in universo Statu Ecclesiastico, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, aliosque quoslibet, quacumque præeminentia, & potestate fungentes & functuros; sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, adversus quoscumque in præmissis delinquentes, etiam specia i nota & expressione dignos, prout in præcitatis Prædecessorum Nostrorum Constitutionibus exprimuntur & nominantur, judicari & definiri debere decernimus & mandamus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 9. Non obstantibus contrariis quorumcumque Tribunalium & Judicum resolutionibus & definitionibus, aut Curiarum usibus, stylis, & consuetudinibus, seu inveteratis Doctorum opinionibus & Sententiis, nec non Urbis præfatæ, aliarumve Civitatum, & Terrarum, atque Locorum Statutis, seu eorumdem, & quarumcumque Personarum, & Universitatum Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, cæterisque omnibus, quæ uterque Pius, Alexander, & Clemens Prædecessores prædicti

Derogatio contrariis.

dicti

dicti suarum Constitutionum observantiæ, & executioni decreverunt non obstare.

Fides habenda transumptis. §. 10. Volumus autem, ut præsentium Litterarum exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ Sigillo munitis, eadem fides in judicio, & extra, ubicumque opus fuerit, habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si originaliter exhiberentur, seu ostenderentur.

Sanctio. §. 11. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrarum approbationis, confirmationis, innovationis, Decreti, declarationis, mandati, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. 15. Januarii 1753. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, decimo octavo Kalendas Februarii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA.

De Curia J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B' Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 3. *Februarii* 1753.

XI. IN UTINENSI CIVITATE

Collegiata Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam cum omnibus juribus, præeminentiis, ac privilegiis erigitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Præcipuæ enumerantur conditiones ut locus aliquis pontificalis Sedis honore donetur. SUPREMA dispositione, cujus inscrutabili Providentia ordinationem suscipiunt universa, in supereminenti Apostolicæ Dignitatis specula, meritis licet imparibus, constituti, illiusque vices in Terris gerentes, qui gloriosus regnat in Cælis, inter cæteras curas humeris nostris imcumbentes, illam libenter amplectimur, per quam Nostræ Provisionis ope insignes Collegiatæ Ecclesiæ, præsertim in Civitatibus Nobilibus, Populique frequentia conspicuis, dignioribus titulis, scilicet Matropolitanarum Ecclesiarum, illustrentur, & condignis favoribus attollantur; cumque id statui, & decori Ecclesiarum ipsarum maxime congruat, & Nos pro Divini cultus augmento, & speciali Christifidelium consolatione, convenire conspicimus, in his sollicitudinis Nostræ partes favorabiliter interponimus; ac opem, & operam Nostras impendimus efficaces, ut illæ per Nostræ vigilantiæ mini-

ministerium, votivis gratulentur eventibus, & felicia in spiritualibus suscipiant incrementa. *Sequitur narratio suppressionis Patriarchatus Aquilejen., & statutæ erectionis duorum Archiepiscopatuum. de quibus vid. Tom. III. Constit. L. pag.* 394. ac alias, prout in supradictis litteris Nostris Apostolicis sub Datum pridie Nonas Julii Pontificatus Nostri Anno undecimo desuper expeditis, plenius & uberius continetur.

§. 1. Nos propterea erectioni Archiepiscopatus Utinen. hujusmodi modum & formam imponere, eamdemque erectionem per Nos factam Apostolica auctoritate confirmare cupientes, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, in Civitate Utinensi valde conspicua, ambitus quinque Milliarium circiter, duplici muro circumdata, ac pluribus ædificiis tam publicis, quam privatis eximie ornata, Populique frequentia celebri, utpote viginti millium circiter habitatorum numero referta, inter quos plurimæ Nobiles Familiæ, ex quibus plures quovis tempore tam antiquæ Militiæ, quam insignioribus Equestribus Ordinibus adscripti fuerunt, & in qua, uti Gubernator etiam per totam Provinciam, præsidet unus Venetus Patritius, qui una cum duobus Judicibus Prætoriam Curiam efformat; novem itidem inibi, præter infrascriptam Collegiatam, reperiuntur Parochiales, & aliæ intra muros Sæculares Ecclesiæ, seu Cappellæ, ac decem virorum, inter quæ Domus Presbyterorum Missionis a prædicto Daniele Cardinali, & Patriarcha propriis expensis erecta & fundata, ac duodecim Mulierum Cœnobia, quorum unum, illud videlicet Sanctæ Catharinæ Senensis nuncupatæ, per eumdem Danielem Cardinalem & Patriarcham a fundamentis extructum; & Conservatoria, aliaque Loca Pia, Hospitalia, & Confraternitatum Oratoria, cum Monte Pietatis, & Seminario: Et in eadem Civitate Utinensi, in qua Tribunal Inquisitionis contra Hæreticam pravitatem, & Magistratus particulares reperiuntur, convocari solent generalia Provinciæ Comitia, ideoque digna, ut jure merito Archiepiscopalis Civitatis nomine nuncupari valeat; Sæcularem & Collegiatam Ecclesiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, una cum illius Canonicatibus & Præbendis, Apostolica auctoritate perpetuo supprimimus, & extinguimus illisque sic suppressis, & extinctis, prædictam Collegiatam Ecclesiam in sui structura valde magnificam, ac undecim nobilissimis Altaribus efformatam, ac sacris paramentis, & utensilibus, ad divinum cultum necessariis, & ad Pontificalia exercenda sufficienter instructam, dignam propterea, ut titulo & honore Archiepiscopalis Ecclesiæ decoretur, ad laudem & honorem Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Militantis Ecclesiæ gloriam, in Archiepiscopalem & Metropolitanam Ecclesiam Utinensem nuncupandam, sub titulo Annunciationis ejusdem B. M. V. & in ea Archiepiscopalis, & Metropolitani Præsulis Utinensis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiescopo Utinensi nuncupando, qui Pallii, & Crucis usum, aliorum Archiepiscoporum more, necnon ex voluntate, seu permissione Ducis, & Reipublicæ prædictorum benigne decreta, locum, & vocem in Parlamento Generali Fori julii, in prima sede, seu sessione inter Prælatos, habeat, cum suis Capitulo, Sigillo, Arca, Mensa Archiepiscopali, omnibusque aliis insigniis Archiepiscopalibus, necnon privilegiis, honoribus, & prærogativis, aliis Archiepiscopis, debitis, & concessis, ac juribus, jurisdictionibus, facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & personalibus, ac mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Ecclesiæ, earumque Præsules quomodolibet, non tamen titulo onerofo, seu ex induito, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, similiter perpetuo erigimus, & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiscopali & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore existentem Ecclesiæ prædictæ Utinensis Præsulem, in Archiepiscopum declaramus; eique, ut ipse cætera singula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœcesibus, & Provinciis, a jure indultum existit, facere, exercere, administrare, & exequi possit, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

§. 2. Præterea eidem Ecclesiæ Utinensi, Episcopales Paduanam, & Vicentinam, ac

Insigniores Civitatis Utinen. prærogativæ.

Nec non Sæcularis Collegiatæ Ecclesiæ S. Mariæ Majoris.

Quapropter Pont. Archiepiscopalem Sedem & Ecclesiam ibi erigit cum omnibus juribus, & prærogativis.

Erectio Me-

tropoli Suffraganeæ Ecclesiæ assignantur. ac Veronensem, & Tarvisinensem, ac Cenetensem, & Bellunensem ac Feltrensem, & Concordiensem, ac Justinopolitanam, & Æmoniensem, seu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polensem Ecclesias, Patriarchatus olim Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressi & extincti Suffraganeas, ac Venerabiles Fratres Nostros modernos, ac pro tempore existentes earum respective Episcopos, pro Archiepiscopo Utinensi pro tempore existente Suffraganeos, qui tamquam membra capiti eidem Archiepiscopo Utinensi jure Metropolitico subsunt, ita quod Archiepiscopus Utinensis, pro tempore existens prædictus in Paduana, Vicentina, & Veronensi, ac Tarvisina, & Cenetensi, ac Bellunensi, & Feltrensi, ac Concordiensi, & Justinopolitana, & Æmoniensi, seu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polensi Civitatibus, & Diœcesibus, jus Metropoliticum sibi vindicet, necnon Paduana, ac Vicentina, & Veronensis, ac Tarvisina, & Cetenensis, ac Bellunensis, & Feltrensis, ac Concordiensis, & Justinopolitana, ac Æmoniensis, seu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polensis Ecclesiæ prædictæ, eidem Archiepiscopo & Metropolitano Utinensi ad omnia & singula teneantur, & sint adstrictæ, ad quæ Suffraganei suis Metropoliticis Ecclesiis, & Metropolitanis tenentur, & obligati sunt, & Judicentur secundum Canonicas Sanctiones, dicta Apostolica auctoritate etiam concedimus, & assignamus; ac eidem Archiepiscopo Utinensi prædictos suos Suffraganeos consecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam publica negotia terminandi; & causas quarumcumque appellationum, sive querelas, alias ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum statuta spectantes, cognoscendi, omniaque alia & singula, quæ de jure vel consuetudine, aut alias quoquomodo ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare & pertinere solent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, liberam, ac omnimodam auctoritatem concedimus, & facultatem: Provinciæ quoque Utinensi Clerum, & Populum universum, ac omnia Loca Ecclesias, & Monasteria, ac Oratoria, & Pia Loca, necnon Contrafacientes, in Dominio Veneto existent olim prædicto Aquilejensis Patriarchatui per Nos, ut præfertur, suppresso & extincto, subjecta & subjectas, pro eorumdem Ecclesiæ, & Archiepiscopi Utinensis Provincialibus, pariter perpetuo concedimus & assignamus, ac deinceps perpetuis futuris temporibus prædictas Paduanam, ac Vicentinam, & Veronensem, ac Tarvisinam, & Cenetensem, ac Bellunensem, & Feltrensem, ac Concordiensem, & Justinopolitanam, & Æmoniensem, seu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polensem Ecclesias dictæ Ecclesiæ Utinensis Suffraganeas, ac tam eas, quam illarum Civitates, & Diœceses respective universas, sub ipsa Provincia Utinensi comprehensas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apostolicæ immediate, neque ulli alteri, nisi tantum Utinensi Ecclesiæ, & illius Archiepiscopo prædictis, quoad Archiepiscopalia, Metropolitica, ac Provincialia jura, ac jurisdictiones, subjecta esse, & fore, dicta auctoritate declaramus. Pro Residentia vero, & habitatione Archiepiscopi Utinensis pro tempore existentis prædicti, in eadem Civitate Utinensi, Palatium cum ei annexis, in quo prædictus Daniel Cardinalis Patriarcha ad præsens commoratur, & ab ipso multis ædificiis auctum, concedimus, & assignamus.

Omnisque Metropolitica juris.

Archiepiscopales Ædes.

Capitulum in nova Metropolitana statuitur, certusque Mansionariorum, & Cappellanorum numerus. §. 3. Utque eadem Collegiata Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, ac Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Mansionariorum, & Cappellanorum numero condecoretur; in ea unam Præposituram, quæ inibi post Pontificalem major existat, pro uno Presbytero in Theologia Magistro, vel Decretorum Doctore, aut in eis Licentiato, futuro dictæ Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectæ Præposito, qui illius Capituli Caput existat, & in Choro, Capitulo, Processionibus, ceterisque functionibus, & actibus Capitularibus publicis & privatis, dictæ Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectæ præeminentiam, & primum locum habeat,

ac

ac unum Decanatum, qui secunda, pro uno Clerico, seu Presbytero futuro dictæ Ecclesiæ Decano, & unum Primiceriatum, qui tertia, Dignitates inibi respective existant, pro uno Clerico, seu Presbytero futuro dictæ Ecclesiæ Primicerio, ac viginti quatuor Canonicatus, totidemque Præbendas pro totidem Clericis, seu Presbyteris futuris in ea Canonicis, ac duodecim Mansionariatus, pro totidem Presbyteris futuris in ea Mansionariis, necnon octo sine cura, personalem tamen residentiam requirentes, Cappellanias, pro totidem Presbyteris futuris in ea Cappellanis, ut infra, nominandis, cum Capitulo, Stallo, Mensa Capitulari, Arca, Bursa, & Sigillo communibus, ac omnibus & singulis aliis Capitularibus signis, & insigniis, aliis Metropolitanis Ecclesiis, earumque Capitulis de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen ex indulto, seu privilegio particulari, competentibus, quique Præpositus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici prædicti Capitulum inter se constituant, ac tam ipsi, quam Mansionarii, & Capellani hujusmodi apud dictam Ecclesiam personaliter residere, in ea singulis diebus, ac debitis temporibus, horas Canonicas, ac Majorem, seu Conventualem, & alias Missas, cæteraque Divina Officia solita & consueta, cum debita mentis attentione, servataque Ecclesiastica disciplina; ac infrascriptis ordine & præcedentia omnino servatis, videlicet quod Præpositus semper primum, Decanus secundum, & Primicerius tertium, locos habeant, deinde juxta antianitatem majorem, seu priorum electionem, aut nominationem in Canonicos, Mansionarios, & Cappellanos hujusmodi, viginti quatuor Canonici, & successive duodecim Mansionarii, & octo Cappellani prædicti succedant; qui Mansionarii & Cappellani nunquam de Gremio Capituli censeri debeant, minusque vocem, aut votum in Capitulo, ac Sessionibus Capitularibus habere valeant, omnes vero Archiepiscopo Utinensi pro tempore existenti, prout in aliis Cathedralibus Metropolitanis Ecclesiis practicari solet, inservire teneantur, psallere, decantare, recitare, & respective celebrare, & alias dictæ Ecclesiæ in Divinis laudabiliter deservire debeant, & teneantur, dicta Apostolica auctoritate, etiam perpetuo erigimus, & instituimus. *Ordo præcedendi inter eos.*

§. 4. Illis autem sic erectis, & institutis, pro mensarum Archiepiscopalis & respective Capitularis prædictæ Ecclesiæ, nec non Archiepiscopatus Utinensis hujusmodi, videlicet infrascriptam summam octo millium trecentorum, & sexdecim Ducatorum monetæ Venetæ, ei ut infra assignandam, & Præpositura, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac viginti quatuor Canonicatuum, totidemque Præbendarum, & duodecim Mansionariatuum, necnon octo Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum, hujusmodi respective dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore respective obtinentium congrua sustentatione, ac onerum eis pro tempore respectiva incumbentium supportatione, omnia & singula fructus, redditus, proventus, obventiones, & emolumenta universa, tam ad prædictam olim Patriarchalem Aquilejensem Ecclesiam per Nos ut præfertur, suppressam, & extinctam, in Dominio Veneto existentia, quam ad prædictam Collegiatam Ecclesiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectam quomodlibet spectantia, & pertinentia, ita tamen ut Mensæ Archiepiscopalis Utinensis redditus annui sint in octo mille trecentorum & sexdecim Ducatis monetæ Venetæ prædictæ, ad rationem Librarum sex, & solidorum quatuor pro quolibet Ducato hujusmodi, licet redditus Mensæ Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis prædictæ in solis septem millibus quingentis nonaginta septem Ducatis similibus consisterent, attento quod prædict. Dux & Respublica Venetiarum, ad faciendam Nobis rem gratam, auxerunt redditus prædictæ Mensæ Archiepiscopalis Utinensis in Ducatis septingentis novendecim similibus, quo intuitu etiam Dux, & Respublica prædicti continuabunt favore Sacristiæ prædictæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ annuam præstationem trecentorum & sexdecim Ducatorum similium, quæ prius præstabatur Sacristiæ prædictæ Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis. *Archiepiscopali Mensæ redditus assignantur*

§. 5. Præposito vero septingenti sexaginta, & Decano sexcenti quinquaginta, ac Primicerio quingenti septuaginta, singulis vero ex viginti quatuor Canonicatibus *Item cuilibet Præ-*

bende, Officio ac Beneficio in Archiepiscopali Ecclesia erectis.

bus trecenti quinquaginta quinque, ac singulis ex duodecim Mansionariis centum octoginta septem Ducati monetæ Venetæ prædictæ, cum dimidio alterius Ducati paris, necnon singulis ex octo Cappellanis pro tempore existentibus prædictis octoginta octo Ducati similes cum tribus quartis alterius Ducati paris annuatim assignentur, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo applicamus, & appropriamus, ita quod liceat futuris Archiepiscopo Utinensi, ac Præposito, & Decano, Primicerio, & viginti quatuor Canonicis, ac duodecim Mansionariis, & octo Cappellanis prædictæ Ecclesiæ pro tempore existentibus, illorum omnium fructuum, reddituum, jurium, obventionum, & emolumentorum veram, realem, & actualem possessionem per se, vel alium, seu alios, eorum, ac dictarum Mensarum Archiepiscopalis, & respective Capitularis nominibus, propria auctoritate, libere apprehendere, & apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, & proventus hujusmodi, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Mensarum Archiepiscopalis, & respective Capitularis hujusmodi usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Portio redditus Mensæ Archiepiscopalis percipienda ex perpetua Commenda Monasterii S. Petri de Rosacio.

§. 6. Præterea, attenta dismembratione, ac separatione fructuum ex Bonis in Veneto Dominio existentibus ad Monasterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Rosacio Ordinis Sancti Benedicti olim Aquilejensis Diœcesis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, quod Dilectus similiter Filius noster Angelus Maria prædictæ S. R. E. Cardinalis Quirini nuncupatus, modernus Episcopus Brixiensis, in Commendam ad sui vitam ex concessione & dispensatione Apostolicis ad præsens obtinet, quodque in similem Commendam ex pari concessione Apostolica ad vitam obtineri consuevit, spectantium, & pertinentium, in actu erectionis Ecclesiæ Archiepiscopalis Goritiensis per Nos, ut præfertur, factis, ex tunc, & cum primum illud per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Episcopi, aut alio quovis modo ex ejus persona, Commenda prædicta cessante, vacare contigisset, firmo remanente Titulo Commendæ; cujus Monasterii taxa in libris Cameræ Apostolicæ scripta ad centum octoginta tres Florenos auri, cum uno tertio alterius Floreni similis, pro parte ad Mensam Archiepiscopalem Utinen. prædictam spectante, quæ ab Archiepiscopo Utinensi pro tempore existente, utpote in provisione Ecceśiæ Archiepiscopalis solvenda, in Litteris Apostolicis Commendæ ejusdem Monasterii desuper expediendis persolvi non debebit, attento quod taxa Ecclesiæ Utinensis ad mille Florenos auri, comprehensis dictis centum octoginta tribus Florenis hujusmodi cum uno tertio alterius Floreni paris, in prædictis libris, ut accepimus, descripta reperitur; quodque Monasterium, quia redditus ex Bonis in Veneto Dominio existentibus habet, Utinensis Diœcesis denominari, ac Archiepiscopis Utinensibus pro tempore existentibus, & non aliis personis, in Commendam, Apostolica auctoritate concedi, & assignari debeat, cum denominatione, seu titulo ejusdem S. Petri de Rosacio, ut præfertur, etiam factis, quas dicta Apostolica auctoritate confirmamus, eosdem fructus sic dismembratos, & separatos, & ad summam duorum millium ducatorum similium annuatim ascendentes, eidem Mensæ Archiepisc. Utinensi, cujus favore annuatim solventur, ut adimpleatur summa octo millium trecentorum, & sexdecim ducatorum hujusmodi quotannis Archiepiscopo Utinensi pro tempore existenti a publica Capsa Utinensi, seu alia Reipublicæ prædictæ, donec & quousque tradantur fundi & stabilia, quæ sint dicti annui redditus, nitidi, & liberi ab omnibus expensis, & quatenus prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha eidem Angelo Mariæ Cardinali & Episcopo præmoriatur, tunc Dux, & Respublica prædicti subministrabunt bis mille Ducatos annuos similes Archiepiscopo Utinensi pro tempore existenti, donec tamen & quousque prædictum Monasterium per dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Episcopi cessum, vel decessum, aut alio quovis modo, ex ejus persona, Commenda prædicta cessante, vacare contigerit.

Proventus Capitularis

§. 7. Pro Capitulo vero, & omnibus Capitularibus prædictæ Ecclesiæ in Archiepiscopalem, ut præfertur, erectæ, omnes & singulos redditus cujuscumque generis,

ris, & speciei, cum omnibus juribus, & actionibus, ac unionibus Beneficiorum Ecclesiasticorum, tam Capituli olim Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, quam prædictæ Collegiatæ Ecclesiæ S. Mariæ Majoris in Archiepiscopalem, ut præfertur, erectæ, ad tredecim mille & quadringentos ducatos similes in totum annuatim ascendentes, non deductis oneribus, itaut, facta distributione inter singulos, ut supra, superesse debeant annuatim sexaginta ducati pares in salarium Acolytorum, qui prædictæ Ecclesiæ inservient, erogandi, Apostolica auctoritate prædicta similiter perpetuo applicamus & appropriamus: ad prædictam itidem Ecclesiam Archiepiscopalem, ut præfertur erectam, omnia & singula Anniversaria, & onera Missarum, ac Officia, habentia fundos, & redditus in ditione Veneta, similiter perpetuo transferimus, in eaque celebrari mandamus.

Mensæ designantur, & unde sint colligendi.

§. 8. Insuper quod semper, & quandocumque Archiepiscopalis Ecclesia Utinensis per nos, ut præfertur, erecta, Pastoris solatio destituta fuerit, ad illam Archiepiscopus Utinensis pro tempore, ut infra, nominandus teneatur ad solutionem taxæ a Collegio Venerabilium Fratrum Nostrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium statutam, tam ratione prædictæ Ecclesiæ Utinensis, quam ratione prædicti Monasterii Sancti Petri de Rosacio, in parte, ut supra, Mensæ Archiepiscopali Utinensi prædictæ assignata, quin teneatur ad utriusque taxæ solutionem prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, quem Nos, absque alia de ejus persona Ecclesię Utinensis prædictę de novo facienda provisione, & profectione, in Archiepiscopum Utinensem declaramus; ipsumque eidem Ecclesię Utinensis præfectum fuisse & esse volumus; & cum in Archiepiscopum Utinensem prædictum successerit Venerabilis Frater Noster Bartholomæus Gradenigo modernus Episcopus Thiatirensis in partibus Infidelium, ex nunc pro tunc a Duce & Republica prædictis ad illam nominatus, quatenus tamen in actu, quo ipse alias prædicto Danieli Cardinali & Patriarchæ Coadjutor perpetuus, & irrevocabilis in regimine & administratione dictæ olim Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, cum futura in illa successione, Apostolica auctoritate prædicta constitutus & deputatus fuit, jura & emolumenta eisdem Collegio, & Cameræ Apostolicæ debita persolverit, & non alias, quod in actu expeditionis suarum novarum Litterarum Apostolicarum Coadjutoriæ, teneatur tantum ad solutionem taxę prędicti Monasterii Sancti Petri de Rosacio, pro qua taxa prestare debeat prędicto Collegio, & Cancellarię idoneam cautionem, eadem Apostolica auctoritate declaramus.

Provisiona-lia quædam de Ecclesia Utinensi, Archiepiscopo, e usque Coadjutore.

§. 9. Prӕterea eisdem futuris, & pro tempore existentibus Ecclesiæ Utinensis Archiepiscopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates prædictas obtinentibus, ut ipsi capitulariter congregati, pro dictæ Ecclesiæ Utinensis, ac illius Mensæ Capitularis, Sacristiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum, tam spiritualium, quam temporalium prospero, felicique statu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore respective incumbentium supportatione, Missarum, Horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Processionum, Funeralium, & Anniversariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Mansionariis, & Cappellanis prædictis, aliisque Ministriis Ecclesiasticis inibi pro tempore providendorum receptione, & admissione, personali residentia, distributionum etiam quotidianarum, & emolumentorumquorumcumque reparatione, & administratione, pœnarum per absentes, ac Divinis Officiis, & functionibus suis loco & tempore non interessentes, seu onera, & ministeria eis respective incumbentia subire negligentes, incurrendarum impositionem, atque incursum, singulorum præsentiis, & absentiis notandis, cæremoniis, & ritibus in prædicta Ecclesia, illiusque Choro, Capitulo, Processionibus, & aliis actibus servandis, necnon illius Ministris deputandis & amovendis, salariis, & stipendiis eorum cuilibet assignandis, & quibusvis aliis rebus, in præmissis & circa ea quomodolibet necessariis & opportunis quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, & Constitutionibus Apostolicis

* Capituli Utinensis facultas condendi statuta, eaque reformandi, ac revocandi.

 licis

licis non contraria, concedere & edere, conditaque & edita, pro temporum & rerum variatione, & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, seu alia de novo etiam ex integro, de consensu tamen semper Archiepiscopi Utinensis pro tempore existentis, concedere, & per eos, ad quos pro tempore spectabit, sub pœnis in contrafacientes statuendis, observari facere libere & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & potestatem, & auctoritatem, eadem Apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, & impertimur.

Dignitates, Canonici, & Mansionarii peculiaribus insignibus & consuetis juribus, ac privilegiis decorantur.

§. 10. Ulterius futuris prædictæ Ecclesiæ Præposito, & Decano, ac Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, nec non duodecim Mansionariis prædictis, eorumque in Præpositura, ac Decanatu, & Primiceriatu, & singulis Canonicatibus, & Præbendis, necnon Mansionariatibus hujusmodi successoribus respective pro tempore existentibus, ut ipsi, Præpositus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac viginti quatuor Canonici prædicti, Cappam magnam violacei coloris, pellibus armellinis subtutam, & Rocchettum; Mansionarii vero prædicti Almutiam, tam in prædicta Ecclesia, quam extra eam, & tam in Processionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuscumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Utinensem prædictam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Universalibus, Generalibusque Conciliis, ac etiam in præsentia dictorum Venerabilium Fratrum Nostrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium, etiam de Latere Legatorum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcunque, ac etiam in ipsius Ecclesiæ Choro, & Capitulo, quibusvis anni temporibus, & diebus, deferre & gestare, illisque respective uti, libere, & licite possint, & valeant, eisdem quoque Præposito, & Decano, & Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, necnon duodecim Mansionariis pro tempore existentibus prædictis, ut ipsi, eorumque Officiales, & Ministri, ac respective bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & singulis, tam spiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, concessionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum similium Archiepiscopalium, & Metropolitanarum Ecclesiarum illarum partium, Capitula, Dignitates, Canonicatus & Præbendas, ac Mansionariatus in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Ministri, ac bona, jus, res, & proprietates, de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut ex indulto, seu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, similiter & pariformiter, ac æque principaliter, & absque ulla prorsus differentia, dummodo tamen illa sint in usu, & non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, sacrisque Canonibus, prædicti Concilii Tridentini Decretis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis prædictis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere libere & licite etiam, possint, & valeant, perinde ac si eis nominatim & expresse concessa fuissent, eadem Apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Jus nominandi Archiepiscopum, Decanum, Primicerium, & duodecim Canonicos, reservatur Venetæ Reipublicæ.

§. 11. Et insuper, attentis Ducis & Reipublicæ prædictorum erga Sanctam Sedem particularibus meritis, eisdem Duci & Reipublicæ jus nominandi ad prædictam Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apostolicam prædictam, Pastoris solatio destitui contigerit, Personam idoneam, per Nos & Romanum Pontificem pro tempore existentem, ad nominationem hujusmodi, eidem Ecclesiæ Utinensi in Archiepiscopum præficiendam; necnon ad Decanatum, & Primiceriatum, & duodecim ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, per Nos, ut præfertur, erectis hujusmodi, certis Sanctorum nominibus, ut infra, designandos, quandocumque & quotiescumque illos & illas de cætero, quibusvis modis, & ex quorumcumque personis, etiam Nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis prædictæ S. R. E. Cardinalium etiam tunc viventium familiaribus, & continuis Commensalibus, seu Romanæ Curiæ Officialibus, aut alias reservationem & affectionem inducentibus, seu per liberas, etiam ex causa permutationis, respe-

ctive

ctive resignationes de illis in Romana Curia prædicta etiam in Nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, vel extra eam quomodolibet respective factis & admissas, aut assequutionem aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, seu illos & illa pro tempore respective obtinentium in aliquo ex Mensibus Nobis & Romano Pontifici pro tempore existenti, ac eidem Sedi Apostolicæ, reservatis, decessum, aut quamvis aliam dimissionem, amissionem, privationem, Religionis ingressum, & Professionis in ea emissionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque, non tamen per obitum apud Sedem Apostolicam prædictam, vacare contigerit, Personas idoneas, in Decanatu, ac Primiceriatu, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præfertur, erectis hujusmodi, per Ordinarium Loci respective instituendas, simili Apostolica auctoritate perpetuo reservamus, concedimus, & assignamus. Necnon Jus nominandi hujusmodi, tam ad dictam Ecclesiam Utinensem, quam ad Decanatum, & Primiceriatum, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujusmodi, Regium existere, eidemque Duci & Reipublicæ semper & perpetuo competere, illudque vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujusmodi, obtinere, ac, uti tale, sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis prægnantissimis & efficacissimis clausulis, & decretis, in quacumque dispositione, etiam per viam Constitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, aut alias quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis causa, derogari posse, neque debere, ac Collationes, provisiones, & quasvis alias dispositiones de Decanatu & Primiceriatu, ac duodecim ex viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujusmodi, absque Ducis & Reipublicæ prædictorum consensu, seu nominatione, pro tempore factas, processusque desuper habendos, & inde sequenda quæcumque, nulla, & invalida, nulliusque roboris vel momenti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus aut coloratum titulum possidendi cuiquam per illa tribui posse, decernimus.

§. 12. Capitulo vero & Canonicis prædictæ Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectæ, Jus nominandi ad Canonicatum, & *Masolini* nuncupatam Præbendam, ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præfertur, erectis, utpote semper considerandos ex fundatione, vel dotatione, de Jurepatronatus Laicorum, quoties illos quovis modo, & ex cujusvis persona, non tamen per obitum apud Sedem prædictam, vacare contigerit, personam idoneam ad eisdem Capitulo & Canonicis in illis instituendam, similiter perpetuo reservamus, concedimus, & assignamus.

Aliud Jus nominandi ad certum Canonicatum, & Præbendam Capitulo reservatum.

§. 13. Sed ne ex prædicta reservatione Juris nominandi Duci & Reipublicæ prædictis, ut præfertur, concessa, tantum oriatur præjudicium prædictæ Cancellariæ Apostolicæ; decernimus & declaramus, quod tam Decanatus, quam Primiceriatus, & duodecim ex vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujusmodi, vacationibus extra prædictam Curiam in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris mensibus quovis modo pro tempore occurrentibus; ad illos & illas a Duce & Republica præfatis nominati, exhibere debeant eorum nominationem in Dataria Apostolica, & subinde Apostolicas Litteras, cum expressione fructuum in viginti quatuor Ducatis auri de Camera, in Cancellaria Apostolica expedire teneantur. Vacationibus autem præfatis in aliis sex, Februarii videlicet, ac Aprilis, & Junii, ac Augusti, & Octobris, nec non Decembris mensibus occurrentibus, ad illos & illas nominati, Patentales litteras de eorum institutionibus ab Archiepiscopo Utinensi pro tempore existente reportare debeant. Litteræ autem Apostolicæ collationis prædictæ Præposituræ, quæ, utpote Dignitatis post Pontificalem majoris existentis, semper ad Sedem Apostolicam prædictam pertinebit, cum expressione pariter illius fructuum in viginti quatuor ducatis auri de Camera expediantur.

Provisio seu respective institutio in præfatis Dignitatibus, & Canonicatibus Jurispatronatus Reipublicæ, quomodo moderanda.

§. 14. Idemque servabitur in litteris Apostolicis collationis aliorum undecim Cano-

Quid de Canonicatibus liberæ collationis.

De quo Mansionariis & Cappellanis.

Cura animarum actualis, & habitualis penes quos?

Canonicatuum, totidemque Præbendarum, ut præfertur, erectorum & erectarum hujusmodi, quorum, tamquam liberæ collationis existentium, collatio facienda erit a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, vel ab Archiepiscopo Utinensi pro tempore existente, ad formam Regularum ejusdem Cancellariæ Apostolicæ. Et quoad duodecim Mansionariatus, ac octo Cappellanos, ut præfertur, erectos & erectas hujusmodi, utpote de sui natura ad nutum amovibiles, prædictis Capitulo & Canonicis dictæ Ecclesiæ Jus eligendi libere Mansionarios & Cappellanos, quo prius potiebantur Capitulum & Canonici præfatæ Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressæ & extinctæ, necnon ejusdem Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectæ juxta antiquam consuetudinem; quodque cura animarum dilectorum Filiorum Parochianorum ejusdem Ecclesiæ Utinensis penes Capitulum & Canonicos præfatę Ecclesiæ Utinensis remaneat, exercenda tamen per unum & alterum Vicarios ab eisdem Capitulo & Canonicis nominandos, & ad eorum nutum amovibiles, similiter reservamus, concedimus, ac respective declaramus.

Archiepiscopo, cum consensu Capituli, reservatur distinctio Præbendarum inter Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales, ac designatio Theologalis, & Pœnitentiariæ Indemnitati consulitur nonnullorum Canonicorum, & presbyterorum extinctæ Patriarchalis, & Collegiatæ in Metropolitanam erectæ.

Peculiaris dispositio de parte Aquilejensis Diœcesis, sita in Veronensi Civitate & Diœcesis.

§. 15. Denique, quod prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, necnon pro tempore existens Archiepiscopus Utinensis, de concilio Capituli, & Canonicorum prædictæ Ecclesiæ Utinensis, distinguere, seu declarare debeat Præbendas Canonicales hujusmodi Presbyterales, & Subdiaconales, necnon, ad præscriptum Concili Tridentini prædicti, etiam Theologalem, & Pœnitentiariam Præbendas ejusdem Ecclesiæ Utinensis, ut præfertur, erectæ, prævio concursu conferendas: Quodque cum justum non sit, quod remaneant totaliter expoliati nonnulli ex antiquis Canonicis, Mansionariis, & Cappellanis tam præfatæ Patriarchalis Ecclesiæ Aquilejensis per Nos, ut præfertur, suppressę & extinctæ, quam ejusdem Collegiatæ Ecclesiæ Santæ Mariæ Majoris, nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur, erectæ, quibus locus esse non potest, attento determinato numero Præbendarum in prędicta Archiepiscopali Ecclesia; onus esse debeat ejusdem Ecclesiæ Utinensis Capituli & Canonicorum, dictis Presbyteris Congruam prębere, vita eorum naturali durante, vel donec ipsi aliter provideantur, qua sese sustentare valeant, & quatenus aliqua emergeret difficultas super assignatione præfatæ Congruę per Capitulum & Canonicos prædictos, ut præfertur, præstandæ, quod idem Daniel Cardinalis & Patriarcha illam pro suo arbitrio prudenter componere, & concordare; prout etiam decernere quantitatem distributionum a solis interessentibus Choro personaliter lucrandarum, valeat; quodque, quoad eam Diœcesis Aquilejensis partem in Civitate, & Diœcesi Veronensi existentem, hæc, ut prius, remanere debeat subjecta præfato Danieli Cardinali Patriarchæ, vita ejus naturali durante, neque hoc intermedio tempore omittemus omnem opportunam capere providentiam in eo quod respiciet futurum tempus; & si dictus Daniel Cardinalis & Patriarcha e vivis decederet, quod Deus avertat, antequam capta fuisset dicta providentia, exequenda, ut supra, post obitum præfati Danielis Cardinalis, & Patriarchæ, ne Capitulum Veronense, ac Monasterium Sanctę Mariæ in Organo nuncupatæ Sancti Benedicti, seu alterius Ordinis, & aliæ Ecclesię in Civitate, & Suburbiis Veronensibus positæ, olim Patriarchatui Aquilejensi per Nos, ut præfertur, suppresso & extincto subjectæ, ullo unquam tempore sint sine capite, & ne via aperiatur inconvenientibus ex causa prętensionum bene notarum Capituli & Canonicorum Ecclesię Veronensis super aliquibus Ecclesiis, & Monasteriis; ex nunc pro tunc decernimus, Venerabilem Fratrem Nostrum Episcopum Veronensem, uti Apostolicum Delegatum, exercere debere super Capitulo & Canonicis Ecclesię Veronensis prędictæ, & Monasterio pręfato, aliisque Ecclesiis prædictis omnem eam jurisdictionem, siquam hactenus exercuerunt Patriarchæ Aquilejenses, usque dum fuerit examinatum a Sancta Sede totum id, quod est examinari, ut rectum judicium dari possit super prætensionibus, ne dum Episcopi, verum etiam Capituli, & Canonicorum Ecclesię Veronensis prædictorum, similiter declaramus.

Clausulæ, & Decreta pro præmissorum firmitate.

§. 16. Prędentes quoque litteras semper & perpetuo validas & efficaces esse, & fore,

fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, nec ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis seu invaliditatis vitio, vel intentionis Nostrę, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari posse; nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam per Nos, & Sedem Apostolicam prædictam, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi; sed tamquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique cultus incrementum, & animarum ædificationem & solatium, factas & emanatas, semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo, etiam sub quacumque posteriori data, per futuros, & pro tempore existentes Archiepiscopum, & Capitulum, & Canonicos Utinensis prædictos, ac alios, quorum favorem eædem præsentes litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, concessas, validasque fore & esse, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere; & sic a omnibus censeri; & ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios & quoslibet alios quavis prærogativa & privilegio fungentes, ac honore & præeminentia fulgentes, sublata eis, ac eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate in quavis causa & instantia judicari & definiri debere, & si secus super his a quoquam &c. irritum & inane motu pari similiter decernimus.

§. 17. Non obstantibus &c. quibusvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Universalibus, & Generalibus Conciliis editis vel edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis necnon Nostris, & Cancellariæ prędictæ Regulis, de jure quæsito non tollendo, ac de gratiis adinstar non concedendis, & de exprimendo vero annuo valore, nec non Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, & quatenus opus sit, præfatæ Collegiatæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiscopalem Ecclesiam Utinensem, ut præfertur erectæ, etiam juramento,&c. roboratis statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Superioribus & Personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, alisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis Decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet etiam pluries ac iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita & peculiaris forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro plene & sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum omnium & singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat specialiter & expresse, ac latissime & plenissime, harum quoque serie, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, derogamus, contrariis quibuscumque. *Et post alia.*

Amplissima derogatio contrariis quibuscumque.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum absolutionis, suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, concessionis, dismembrationis, separationis, assignationis, unionum, confirmationis, declarationis, applicationis, annexionis, incorporationis, facultatum impertitionis, Indulti Juris nominandi, reservationis, extensionis, Decreti, mandati &c. & derogationis infringere, vel

Sanctio poenalis.

ei

ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, &c. incursurum.

Dat 10 Januarii Pont. 13. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, quartodecimo Kalendis Februarii Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apostolica.

X.

INDIARUM ORIENTALIUM

Vicariis Apostolicis Episcopis, non habentibus Episcopum Coadjutorem cum futura Successione, nec Vicarium Generalem, injungitur, ut sibi constituant Vicarium Generalem, cui Amplissimæ facultates in casu obitus Vicarii Apostolici, a Pontifice conceduntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Pontificis sollicitudo in omnes etiam longe dissitas Ecclesias.

ET sublimi hac Sacrosancti Apostolatus specula; in qua per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam plane immerentes præsidemus, impositam imbecillitati nostræ omnium Ecclesiarum sollicitudinem, & omnium animarum JESU CHRISTI Sanguine redemptarum procurationem assidue cogitantes, advigilare, ac providere adnitimur, ut opportunas Apostolicæ charitatis potestatisque nostræ partes, in Regionibus præsertim, & Provinciis ab Europa tam longe dissitis, quoad Nobis integrum est, desiderari minime patiamur.

Vicarii Apostolici Episcopum Coadjutorem non habentes jubentur assumere Vicarium Generalem. Qui ipsis obeuntibus Vicariatus regimen assumet.

§. 1. Quoniam autem non sine gravissima Pontificii animi nostri molestia accepimus, sæpe accidisse, aliquem scilicet ex Vobis, Venerabiles Fratres, istarum Indiarum Orientalium Apostolicis Vicariis, Episcopali titulo, & charactere insignitum, sed sine Coadjutore cum futura successione, viam universæ carnis ingressum, ad repositam in Cœlis coronam apostolicis laboribus paratam evolasse, ac neminem, qui Ordinariam pro defuncto Vicario Apostolico jurisdictionem exerceret, repertum, aut deputatum fuisse: Hinc est, quod omnibus, & singulis Vicariis Apostolicis hujusmodi injungimus, & mandamus, ut qui neque Episcopum Coadjutorem cum futura successione, neque Vicarium, ex Clero sive sæculari, sive regulari, Generalem habent, statim atque ad unumquemque eorum præsentium nostrarum litterarum certa notitia pervenerit, deputent Vicarium ex Clero sive sæculari, sive regulari Generalem, habilem tamen, atque idoneum, qui eveniente cujusvis Apostolici Vicarii sine Coadjutore cum futura successione obitu, tanquam Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis Delegatus, teneatur assumere, & obire regimen, & gubernium Apostolici Vicariatus, usque ad captam ejusdem Vicariatus Apostolici hujusmodi possessionem a novo Vicario Apostolico, quam eadem hæc Sancta Sedes constituerit, aut usque ad quamcumque aliam ab ipsa Sancta Sede ineundam ordinationem.

Amplissimæ designato Vicario facultates tribuuntur.

§. 2. Porro Vicario Generali hujusmodi per Apostolicum quemque Vicarium sibi, ut præmittitur deputando, Nos earumdem præsentium tenore, nunc pro tunc, Apostolica auctoritate nostra concedimus, & tribuimus omnes, & singulas facultates perpetuis futuris temporibus valituras, quæ Vicariis Capitularibus cujusvis Cathedralis Ecclesiæ, Sede vacante, inesse, & de jure competere dignoscuntur. Præterea eidem Vicario Generali, post tamen Apostolici Vicarii obitum, concedimus pariterque impertimur usum, & exercitium earum facultatum, quibus utebatur,

tur, & gaudebat, dum viveret, defunctus Apostolicus Vicarius Episcopus; iis dumtaxat exceptis, quæ requirunt Ordinem, & Characterem Episcopalem, vel non sine Sacrorum Oleorum usu exercentur. Quandocumque vero necessitas urgeat, sæpedicto Vicario Generali potestatem etiam indulgemus & damus, consecrandi Calices, Patenas, & Altaria portatilia, cum Sacris Oleis omnino ab Episcopo benedictis.

Cohortatio ad Apostolicos Vicarios.

§. 3. Itaque, Venerabiles Fratres, ex Apostolicæ providentiæ auctoritatisque nostræ ratione, maxime ad procurandam salutem animarum consentanea, a Nobis suscepta, atque unicuique Vestrum præcepta, animadvertite, quanta sit Apostolici muneris unicuique Vestrum injuncta cura: Atque eapropter satagite, ut per assiduos labores, vigilantiam pastoralem, sollicitudinemque contendatis, ne quispiam Christifidelium Vobis commissorum, & de quibus ratio Supremo Pastorum Principi Æterno Judici reddenda est, pereat; Sed potius, ut omnes æternam salutem consequantur, ut Vobis merces vestris meritis debita a justo Remuneratore Deo tribuatur. Nos interim cœlestis præsidii auspicem Apostolicam Benedictionem, in Populos etiam vestrarum Diœcesum & Provinciarum redundaturam, Fraternitatibus Vestris peramanter impertimur.

Exemplorum fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præsentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei Præpositorum Præfecto, & Secretario pro tempore existentibus subscriptis, & Sigillo ejusdem Congregationis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. 26. Januarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Januarii MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimo tertio.

Cajetanus Amatus.

XII. CARDINALES

Episcopos Suburbicarios, in propria Cappella sui Palatii Romæ existentes, non posse suis Subditis, præter primam Tonsuram, conferre Majores, vel Minores Ordines, nisi requisito & prçobtento Cardinalis Urbis Vicarii consensu.

Venerabili Fratri Nostro, Fr. Joanni Antonio Episcopo Tusculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Nostro in Urbe ejusque districtu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Quænam fuerit Episto & conscribendæ occasio.

AD audientiam Nostram nuper admissa Fraternitas Tua nobis detulit, in hac ipsa Urbe, superiore anno 1752. impressum Typis fuisse exiguum Tractatum *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis*, auctore Religioso Viro æque pio, ac in Theologia Morali, & Canonica facultate versato; eoque in Opusculo fuisse affirmatum, licere Episcopis Suburbicariis in Sacellis suarum Ædium, quas Romæ incolunt, subditos suos Clericali Tonsura, & Minoribus Ordinibus initiare, non requisito, aut obtento Fraternitatis Tuæ opportuno assensu, seu necessaria licentia: Id autem tibi visum esse Officii tui juribus detrahere. Quod quum Nobis etiam tunc visum fuerit, multo magis in sententia persistendum duximus, postquam perlecto memorati Opusculi *cap. 13. quæst. 12.* ubi auctor questionem hanc discutit, rem ipsam nobiscum consideravimus, atque perpendimus.

Consuetudo hac in re hactenus servata, ejusque efficacia.

§. 1. Porro ad sententiam nostram inconcussa stabilitate firmandam sufficeret id, quod ex Tabularii tui monumentis eruitur, nimirum Cardinales Suburbicarios, quoties in Sacellis suarum Ædium cuiquam ex propriis subditis primam Clericalem Tonsuram Minoresque Ordines conferre voluerunt, toties opportunam ad id licentiam a Cardinalibus Urbis Vicariis pro tempore existentibus quæsisse & obtinuisse. Est enim in rebus omnibus magna consuetudinis auctoritas; nec jure & recte plerumque agit, qui novitates inducit, aut inducendas suadet.

Tridentini Sancti o quoad Pontificalia in aliena Diœcesi exercenda.

§. 2. Verum rem ipsam penitus investigantibus, occurrit perspicuum Concilii Tridentini decretum *sess. 6. cap. 5. de Reform.* ubi hæc leguntur. *Nulli Episcopo liceat cujusvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subjectas tantum*: indicta in Episcopum huic legi contrafacientem pœna Suspensionis ab exercitio Pontificalium; in Ordinatum vero Suspensionis ab Ordinum susceptorum exercitio, ipso jure incurrenda.

Traditur genuinus ejusdem sensus.

§. 3. In quo animadvertenda est (quod per transennam dictum intelligatur) Sacri Concilii severitas; dum, ut Episcopo in aliena Diœcesi commoranti liceat Pontificalia exercere, non solum expressam Ordinarii Loci licentiam obtinendam decernit, sed insuper vetat, ne is Episcopus Pontificalia exerceat, præter quam in subditos ejusdem loci Ordinarii: *& in personas eidem Ordinario subjectas tantum*.

Exemplo illustratur.

§. 4. Quare si Decreti Litterę strictius inhæreas, ac proponatur exempli causa Episcopus Placentinus Bononiæ existens, posset hic quidem, accedente expressa licentia Archiepiscopi Bononiensis, Pontificalia exercere in Diœcesanos Bononienses; sed minime ipsi liceret, quantumvis eodem assentiente Archiepiscopo, Pontificalia exercere in Mutinensem quempiam, qui Episcopi sui Dimissorialibus Litteris munitus, Bononiam accessisset.

Mitior interpretatio.

§. 5. Hoc autem procedere dictum est, si stricte sumantur relata superius Concilii

CHE AI CARDINALI

Vescovi Suburbicarj non sia lecito il conferire oltre la Tonsura anche gli Ordini Minori, o Sacri a' loro Sudditi nella Cappella del proprio Palazzo di Roma, senza aver chiesta, ed ottenuta licenza dal Cardinal Vicario di Roma.

Venerabili Fratri Nostro, Fr. Joanni Antonio Episcopo Tusculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Nostro in Urbe ejusque districtu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

NELL'ultima udienza, che le dammo, Ella ci rappresentò, essere stato stampato in Roma nell'anno passato 1752. un piccolo Trattato *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis* da un Religioso pio, e versato nelle materie Morali, e Canoniche; ed essersi in esso asserito, potere i Vescovi Suburbicarj nelle Cappelle de' suoi Palazzi, ne' quali abitano in Roma, conferire alli loro Sudditi la Tonsura, e gli Ordini Minori, senza aver chiesto, ed ottenuto da Lei il necessario assenso, o sia la necessaria licenza: e creder Ella ciò pregiudiziale al suo diritto. Ciò parve ancora a Noi, ed in questo nostro sentimento ci siamo confermati, dopo aver letto l'indicato Autore *cap. 3. p. 12.* ove tratta la controversia, e dopo avere anche considerata, ed esaminata la materia. Qual fosse il motivo di scrivere la presente lettera.

§. 1. Per istabilire quest' assunto, basterebbe il dire che, per quanto si ricava dalla di Lei Segretaria, ogni volta, che i Cardinali Suburbicarj hanno voluto dare la Tonsura ed i Minori a qualche loro Suddito nelle Cappelle de' loro Palazzi, hanno chiesta dai Cardinali Vicarj di Roma *pro tempore*, ed ottenuta da essi l'opportuna licenza, valendo molto in tutte le materie l'osservanza, ed avendo torto per lo più chi innova o consiglia ad innovare. Di quanta forza sia l' osservanza nella presente materia.

§. 2. Ma, entrando, come suol dirsi, nelle viscere dell'affare, chiara è la disposizione del Concilio di Trento alla *sess. 6. cap. 5. de Reform.*, ove così si legge. *Nulli Episcopo liceat cujusvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diœcesi exercere; nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subjecta tantum*; imponendo *ipso jure* al Vescovo contravveniente la Sospensione dall' esercizio de' Pontificali; ed all' Ordinato quella dall' esecuzione degl' Ordini. Decreto del Concilio di Trento intorno all' esercizio dei Pontificali.

§. 3. Notabile (e ciò s'intenda detto *per transennam*) è il rigore del Sacro Concilio; mentre ad effetto, che il Vescovo, che è nella Dioceli di un'altro, possa esercitare Pontificali, non solo richiede l'espressa licenza dell' Ordinario del luogo, ma di più non vuole, che possa esercitare i Pontificali, se non sopra le persone suddite dello stesso Ordinario del luogo; *& in personas eidem Ordinario subjectas tantum*. Senso letterale del Decreto.

§. 4. In tal maniera che, stando strettamente alla Lettera, e ritrovandosi per esempio in Bologna il Vescovo di Piacenza, potrebbe bensì questi esercitare i Pontificali sopra i Bolognesi, essendovi l'espressa licenza dell' Arcivescovo di Bologna, ma non potrebbe, anche colla licenza dello stesso Arcivescovo, esercitare i Pontificali sopra un Modenese venuto a Bologna colle Dimissorie del proprio Vescovo. Si spiega con un esempio.

§. 5. Si è detto, che così dovrebbe essere, stando alla Lettera del Concilio: Viene più benignamen

Congregationis Concilii. cilii verba: *& in personas eidem Ordinario subjectas tantum*. Non tamen ignoramus, Congregationem Cardinalium ejusdem Concilii interpetum censuisse, ac statuisse, Episcopum in aliena Dioecesi commorantem posse non solum, cum Ordinarii localis licentia, in ipsius Ordinarii subditos Pontificalia exercere, sed etiam, eadem accedente licentia, in subditos aliorum Episcoporum, Dimissoriales Litteras sui Ordinarii afferentes.

Ejusdem Decretum. §. 6. Extat Resolutio Congregationis anno 1573. edita, *lib.* 1. *Decretor. pag.* 89. *a tergo*, tenoris sequentis: *Prosper Vitalinus Episcopus Bisianensis, requisitus ab Archiepiscopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non solum eidem subditis, sed aliarum quoque Dioecesum, si qui forte advenerint, de licentia sui Ordinarii expostulantes, Clericali charactere insignire velit; ipse quidem cupit illius morem gerere voluntati, sed aliquantulum veretur, an id sibi tuto facere liceat, ex Capite ultimo Sessionis sextæ de Reformatione. Sacra &c. censuit, licere, si illi, qui aliarum Dioecesum erunt, habuerint Litteras Dimissorias a suis Ordinariis*. Idque confirmatum invenitur altera resolutione edita *die* 25. *Junii* 1599. *lic* 9. *Decret. pag.* 73. *a tergo*.

Restat tamen, sine licentia Ordinarii loci non posse in alieno Pontificalia exerceri. §. 7. Verum hujusmodi Tridentinæ legis rigor, licet adductis Congregationis resolutionibus, & successivi temporis usu nonnihil mollitus & temperatus, satis indicat, quænam Episcopo in aliena Dioecesi existenti præscripta sit recta agendi ratio; ne scilicet inibi unquam Pontificalia exercere valeat, absque Ordinarii Loci expressa licentia: & consequenter aperte demostrat, non posse Cardinalem Episcopum Suburbicarium, quum in Urbe est, in proprio Sacello Tonsuram, & Minores Ordines alicui impertiri, non obtenta ad id Cardinalis ejusdem Urbis Vicarii licentia.

Tria assumptionis firmissima fundamenta. §. 8. Quod ut firmiter statuatur, tria demonstrari oportet. Primum nempe, Cardinalem Episcopum Suburbicarium, dum in urbe moratur, in sua Dioecesi non esse; quod satis perspicuum videtur, quum Romana Urbs ad Episcopi Romani Dioecesim pertineat, nec unam Dioecesim cum alia confundi oporteat, veluti aperte evincitur ex nostra Constitutione 115. §. 21. *Bullarii nostri Tom.* 1. Alterum vero, Cardinalem Vicarium Romæ Ordinarium esse; idque extra controversiam omnino est, quum ipse personam repræsentet Pontificis, non qua Pontifex est, sed qua Epicopus Urbis Romæ: juxta id quod a Nobis demonstratum fuit in nostro Tractatu *de Synodo Dioecesana lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 1. *&* 2. & latius fortasse explanabitur in nova ejusdem Operis editione, quam, Deo vitam & valetudinem Nobis largiente, pluribus atque proficuis additamentis auctam adornare constituimus. Tertium denique, in collatione Tonsuræ & Ordinum Minorum, Pontificalia exerceri; id quod inficiari nemo potest quemadmodum diligenter advertit Thesaurus in suo Tractatu *de Pœnis Ecclesiasticis part.* 2. *verbo Episcopus*, *cap.* 4. *num.* 3. ubi recte observat, Pontificalium nomine, ad effectum, de quo nunc agimus, venire non modo quorumvis Ordinum, etiam Minorum collationem, sed etiam consecrationem Vasorum Ecclesiæ, ac Virginum, & Chrismatis, necnon Sacramenti Confirmationis ministrationem, ac indumentorum, & Corporalium benedictionem: hoc uno interjecto discrimine inter collationem Ordinum, & reliquos præmemoratos actus, quod Episcopus Ordines conferens extra propriam Dioecesim absque Ordinarii Loci licentia, suspensionis pœnam, ut supra dictum est, ipso jure incurrit; at reliquos recensitos actus exercendo, eidem pœnæ nequaquam subjicitur, quum lex non adsit, quæ eam ferat; quamvis cæteroquin præmissa agens, peccati reus fiat.

Paulus IV. Vicariatum Urbis Cardinalium Collegio adnectit. §. 9. Ex Actis Consistorialibus anni 1558. comperimus, Prædecessorem nostrum Paulum IV. in Consistorio habito die 18. Novembris, Officium Vicarii Urbis S. R. E. Cardinalium Collegio adnexum perpetuo decrevisse; qua ex re quum magna honoris accessio hujusmodi Officio facta fuerit, minime mirum videri debet, si idem munus subinde singularibus quibusdam, & insignioribus prerogativis decoratum fuit. Eas omnes hic recensere minime nobis propositum est; sed satis erit de iis sermonem habere, quæ pertinent ad Ordinum collationem, specialiter vero quoad subditos Episcoporum Cardinalium, qui Suburbicarii appellantur.

§ 10.

& in personas eidem Ordinario subjectas tantum. Sapendo però ancor Noi, aver creduto, e stabilito la Congregazione del Concilio, interprete dello stesso, potere il Vescovo, che è nella Diocesi di un altro, colla di lui espressa licenza, non solo esercitare i Pontificali sopra i Sudditi del detto Vescovo, ma anche, colla stessa licenza, sopra i Sudditi degli altri Vescovi, venuti colle Lettere Dimissorie de' loro Ordinarj. te interpretato dalla Congregazione del Concilio.

§. 6. Ecco la risoluzione *del 1753. nel lib. 1. de' Decreti pag. 85. a tergo*: *Prosper Vitalinus Episcopus Bisianensis, requisitus ab Archiepiscopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non solum eidem Subditos, sed aliarum quoque Diœcesum, si qui forte advenerint, de licentia sui Ordinarii expostulantes, Clericali charactere insignire velit, ipse quidem cupit illius morem gerere voluntati, sed aliquantulum veretur, an id sibi tuto facere liceat, ex Capite ultimo Sessionis sextæ de Reformatione. Sacra &c. censuit, licere, si illi, qui aliarum Diœcesum erunt, habuerint Litteras Dimissorias a suis Ordinariis*: il che ritroviamo confermato in una risoluzione *de 25. di Giugno 1599. lib. 9. Decretor. pag. 73. a tergo*. Risoluzione della stessa.

§. 7. Il rigore poc'anzi riferito del Concilio di Trento, ancorchè ammollito, e mortificato dalle risoluzioni della Congregazione, e della pratica susseguente, dimostra il savio contegno prescritto al Vescovo, che è nella Diocesi di un altro, di non poter mai in essa esercitare i Pontificali senza l'espressa licenza dell'Ordinario del luogo, e per conseguenza ad evidenza comprova, non potere il Cardinal Vescovo Suburbicario, quando è in Roma, conferire la Tonsura e gli Ordini Minori nella propria Cappella, senza licenza del Cardinale Vicario di Roma. Resta però fermo, che nell'altrui Diocesi non possono esercitarsi i Pontificali senza l'espressa licenza dell'Ordinario del luogo.

§. 8. Tre cose sono necessarie per bene stabilire l'assunto. La prima, che il Cardinale Vescovo Suburbicario, stando in Roma, non sta nella sua Diocesi; e ciò sembra chiaro, essendo Roma nella Diocesi del Vescovo di Roma, e non avendo che fare una Diocesi coll' altra, come chiaramente si deduce dalla nostra Costituzione 115 §. 21. *del nostro Bullario al Tomo primo*. La seconda, che il Cardinale Vicario sia l'Ordinario di Roma, nè di ciò può muoversi controversia, rappresentando la Persona del Papa, non come Papa, ma come Vescovo di Roma, giusta ciò, che da Noi si è dimostrato nel nostro Trattato *de Synodo Diœcesana l. 2. c. 3. n. 1. & 2.*, e sarà forse ancora più ampiamente posto in chiaro nella ristampa, che, se Iddio ci darà vita e sanità, intendiamo di fare della predetta nostra Opera, con molte rilevanti aggiunte. La terza, che, conferendosi la Tonsura, e gli Ordini Minori, si esercitano i Pontificali, il che è innegabile, come molto bene avverte il Tesauro nel suo Trattato *de Pœnis Ecclesiasticis part. 2. alla parola Episcopus cap. 4. num. 3.*, ove anche saviamente riflette, venire, per l'effetto in cui si tratta, sotto il nome di Pontificali, oltre la collazione degli Ordini benchè Minori, anche la consecrazione de' Vasi delle Chiese, delle Vergini, del Crisma, e l'amministrazione del Sacramento della Cresima, la benedizione delle Vesti, e de' Corporali; colla sola differenza fra la collazione degli Ordini, e gli altri atti sopraddetti, che conferendosi dal Vescovo fuori della sua Diocesi gli Ordini senza la licenza dell'Ordinario del luogo, incorre, come si è detto, *ipso jure* la pena della sospensione, che non incorre esercitando gli altri atti sopraddetti, non essendovi legge, che l'imponga, ancorchè, così facendo, commetta peccato. Tre motivi fondamentali dell'assunto.

§. 9. Fra gli Atti Concistoriali del 1558. Noi ritroviamo che nel Consistoro tenuto *il giorno 18. Novembre* il Pontefice Paolo IV. unì al Sacro Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma, ed essendo reso più illustre il detto Uffizio per l'annessione predetta, non è maraviglia, se l'Uffizio sia di poi stato decorato con alcune particolari, ed illustri prerogative. Noi qui non intendiamo di riferirle tutte, dovendo bastare il fare parola di ciò, che risguarda la collazione degli Ordini, e specialmente in ordine ai Sudditi de' Vescovi Suburbicarj. Paolo IV. unì al Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma.

§. 10.

Decretum Clementis VIII. de Exteris ad Ordines quoscumque promovendis a Vicario Urbis.

§. 10. Quod spectat ad Ordinum collationem in genere, Clemens VIII. Pont. Max. Decretum edidit, quo statuit, omnes exteros in Urbe degentes, qui ad Sacros Ordines, sive Minores, sive Majores, promoveri cupiunt, etiamsi dimissorias Litteras a suis Ordinariis obtinuerint, quarum vigore a quocumque Episcopo ordinari possent, nihilominus neque his uti, neque Sacros Ordines extra Urbem suscipere posset, nisi antea examinati & approbati fuerint ab Examinatoribus Cardinalis Urbis Vicarii, hujusque licentiam obtinuerint; idque sub pœna Suspensionis, quam porro sequitur Irregularitas, si Ordinatus contra formam Decreti, in susceptis Ordinibus ministrare præsumpserit. Clementis Decretum editum fuit die 24. Novembris anni 1603. deindeque instauratum ab Alexandro VII. sub die 15. Maji 1664. Quum vero postmodum nonnullæ obortæ fuerint quæstiones super Decreti interpretatione, ac præcipue, quinam censeri deberent Clerici exteri in Urbe commorantes sub ipsius Decreti censura comprehensi; & utrum eidem Decreto obnoxii dicendi essent ii, qui postquam in Urbe per aliquod temporis spatium morati fuerint, non examinati a Cardinalis Vicarii Examinatoribus, abscedunt, ut Sacros Ordines suscipiant a proprio Ordinario, quem scilicet proprium agnoscunt, sive ratione originis, sive domicilii, aut Beneficii, aut denique triennalis servitii: Hæc omnia opportunis Decretis definita fuerunt in Congregatione particulari habita anno 1668. cujus Resolutiones videri possunt relatæ per accuratissimum Rigantium *Tom. II. Regular. Cancellariæ Reg. 24. §. 3. a n. 177. ad 185.*

Confirmatum ab Alexandro VII. Exortasque de eo controversias definivit particularis Congregatio anno 1668.

Episcopi Suburbicarii Suffraganeum non habentes, ad solum Urbis Vicarium Subditos suos Ordinandos dirigere possunt ex Const. Alex. VII. 126.

§. 11. Speciale hoc jus Cardinalis Urbis Vicarii circa exteros in Urbe degentes, indeque abscedentes, ut alibi ad Ordines promoveantur vigore Litterarum Dimissorialium a propriis Ordinariis obtentarum, alterum subsequitur jus circa subditos Episcoporum, qui Suburbicarii vocantur. Nonnulli ex his Suburbicariis Episcopis Suffraganeum habent, alii non item. Porro, juxta regulas generales, qui Suffraganeum non habent, possent suis subditis Dimissorias Litteras dare, ut a quocumque Antistite ad Ordines promoverentur. Verum laudatus Prædecessor Alexander VII. in sua Constitutione, quæ incipit: *Apostolica sollicitudo*, & impressa est *Bullarii Tom. VI. num. 126.* decrevit, ne a Cardinalibus Episcopis Suburbicariis concederentur suis subditis Litteræ Dimissoriæ ad Ordines sive Minores, sive Majores suscipiendos, alteri cuiquam directæ, præter quam Cardinali Urbis Vicario; volens nimirum, ut in Urbe omnino ordinentur, præmissis in religiosa domo ad id designata, ante cujuslibet Sacri Ordinis susceptionem, spiritualibus decem dierum Exercitiis. Quo vero ad illos ex Episcopis Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, idem Alexander in citata Constitutione decrevit, canonicis quibusdam indictis pœnis in eos, qui contra fecissent, neminem ex iis Diœcesibus posse per hujusmodi Suffraganeos ad Majorem quemcumque Ordinem promoveri, nisi peractis antea in Urbe, & in præfata domo, Exercitiis spiritualibus per decem dies ad unumquemque ex iisdem Majoribus Ordinibus.

In propriis tamen Diœcesibus manentes non prohibentur per se, vel per alium Ordinationes habere.

§. 12. Alexandrinæ Constitutionis Littera satis perspicua est. Nam quoad Suburbicarios Episcopos, qui Suffraganeum non habent, statuit, ut ipsorum subditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Litteris Dimissoriis sui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antistitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur*. Quo vero ad eos, qui Suffraganeos habent, edicit, ne quis ex eorum subditis ad Majores Ordines promoveatur, *nisi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum ædibus inclusus, ut supra, fuerit eruditus, ac litteras testimoniales eorumdem Superiorum ad ipsum Suffraganeum detulerit*. Quum autem post Constitutionem Alexandrinam proposita fuerit quæstio, an liceat Cardinali Episcopo Suburbicario, ex his, qui Suffraganeum non habent, quum ad suam Diœcesim se confert, Clericorum Ordinationem inibi habere, vel etiam, dum ipse in suo Episcopatu se continet, alium Episcopum advocare, qui Ordinationem hujusmodi de ipsius Cardinalis licentia perficiat, affirmativum prodiit responsum, ut videre est apud Rigantium *loc. cit. num. 175.* & apud bon. mem. Card. Petra *Tom. V. pag. 279. n. 79. & pag. 371. n. 98.* ac denique penes Honorantem, qui unus est ex actualibus Administris Secretariæ Cardinalis Vicarii *in sua Praxi c. 6. p. 184. & seqq.*

§. 13.

§. 10. Parlando della collazione degli Ordini in generale, il Pontefice Clemente VIII. pubblicò un Decreto, in cui stabilì, che i Forestieri, che abitavano in Roma, volendo ricevere gli Ordini, o Minori, o Sacri, ancorchè avessero avute le Dimissorie da' suoi Ordinarj per potere essere ordinati da qualsivoglia Vescovo, non se ne possano prevalere, nè ricevere gli Ordini fuori di Roma, se non sono prima stati esaminati, ed approvati dagli Esaminatori del Cardinale Vicario, ed abbiano ottenuta la licenza del detto Cardinale, e ciò sotto pena di sospensione, a cui è annessa l'Irregolarità, se gli Ordinati contro la forma del Decreto, avessero l'ardire di esercitare gli Ordini ricevuti. Il Decreto di detto Pontefice fu fatto *alli 24. di Novembre* 1603. e fu rinnovato dal Pontefice Alessandro VII. *ai.* 15. *di Maggio* 1664. Ed essendosi poi eccitate alcune controversie sopra l'intelligenza del predetto Decreto, e specialmente, quali fossero i Cherici forestieri, che potevano dirsi commoranti in Roma, per esser compresi sotto l'Editto; e se sotto lo stesso Editto si dovessero intendere compresi quelli, che essendo stati qualche tempo in Roma, ne partono senza essere stati esaminati dagli Esaminatori del Cardinale Vicario, e vanno a ricevere gli Ordini dal proprio Ordinario, o proprio per origine, o per Domicilio, o per beneficio, o per servizio triennale: fu il tutto risoluto in una particolare Congregazione tenuta *l'anno* 1668., e le risoluzioni si possono vedere registrate *nel Tom.* 2. del diligentissimo Rigante *sopra la Regola* 24. *di Cancellaria §.* 3. *num.* 177. *ad* 185.

Decreto di Clemente VIII. intorno all' Ordinazione de' Forestieri.

Vien confermato da Alessandro VII. ed interpretato da una Congregazione particolare l'anno 1668.

§. 11. Alla prerogativa poc'anzi accennata del Cardinale Vicario rispetto ai Forestieri abitanti in Roma, e che ne partono per farsi ordinare fuori di Roma in sequela delle Lettere Dimissorie ricevute dai proprj Ordinarj, succede l'altra, che riguarda i Sudditi de' Vescovi Suburbicarj. Alcuni di questi Vescovi Suburbicarj hanno il Suffraganeo ed altri non l'hanno. Secondo le regole generali, quelli, che non hanno il Suffraganeo, potrebbero dare ai loro Sudditi le Dimissorie per ricevere gli Ordini da qualsivoglia Vescovo. Ma il citato Pontefice Alessandro VII. nella sua Constituzione, che incomincia: *Apostolica sollicitudo*, e che è *la* 126. *nel Bollario al Tom. VI.* determinò, che dai Cardinali Vescovi Suburbicarj, non si dessero le Dimissorie ai loro Sudditi per ricevere gli Ordini o Minori, o Maggiori, se non dirette al Cardinale Vicario di Roma, volendo, che siano ordinati in Roma dopo aver fatti gli Esercizj spirituali nella casa a ciò destinata lo spazio di dieci giorni per ciaschedun' Ordine Maggiore. E rispetto ai Vescovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, lo stesso Pontefice nella stessa Constituzione, sotto alcune pene Canoniche, imposte ai contravvenienti, stabilì, che dai predetti Suffraganei non si potesse ordinare verun loro suddito a verun' Ordine Maggiore, se prima non avesse fatti in Roma nella Casa sopraccennata dieci giorni d'Esercizj spirituali per ciaschedun Ordine Maggiore.

I Cardinali Vescovi Suburbicarj devono dare le Dimissorie a loro Sudditi dirette al Cardinal Vicario, quando non hanno Suffraganeo.

§. 12. La Constituzione Alessandrina è letterale: mentre rispetto ai Vescovi Suburbicarj, che non hanno Suffraganei, dice, che i loro Sudditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Litteris Dimissoriis sui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antistitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur*: e rispetto ai Vescovi Suburbicarj, che hanno Suffraganei prescrive, che nessun loro Suddito si ordini agli Ordini Maggiori, *nisi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum aedibus inclusus, ut supra, fuerit eruditus, ac litteras testimoniales eorumdem Superiorum ad ipsum Suffraganeum detulerit*. Ed essendosi dopo la Constituzione Alessandrina eccitato il dubbio, se il Cardinale Vescovo Suburbicario, che non ha Suffraganeo, andando al suo Vescovado, possa esso ivi fare l'Ordinazione, ed anche, stando nel Vescovado, prevalersi di un' Vescovo, che colla sua licenza la faccia, la risoluzione è stata affermativa, come può vedersi nel Rigante *al luogo citato num.* 175., *nel Tom. V* della fel. mem. del Card. Petra *pag.* 276. *num.* 79., *e pag.* 371 *num.* 98. e nell' Honorante, Ministro attuale della Segretaria del Cardinale Vicario, *nella sua Pratica al cap.* 6. *pag.* 184., *e seguenti*.

Stando in Diocesi però possono per se stessi o per mezzo d'un Vescovo, ordinare i loro Sudditi.

§. 13.

Suffraganeo autem existente quidem sed Ordinationem non habente nihilominus ad Urbis Vicarium Litteræ Dimissoriæ diriguntur.

§. 13. Sane Religiosus vir, qui edito Tractatu *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis*, occasionem Nobis præbuit hujus epistolæ ad Fraternitatem Tuam conscribendæ, omnibus, quæ supra dicta sunt, assentitur; eaque etiam, ut solet, optime firmat; quemadmodum videre est *in cap.* 3. *quæst.* 10. Quin immo, quum in præcedenti *quæstione* 8. dubium illud scite proposuerit, an scilicet Cardinales Episc. Suburbic. qui Suffraganeum habent si ab hujusmodi Suffragan. non habeatur Ordinatio, teneantur Litteras Dimissorias ad Cardin. Urbis Vic. dirigere, an potius valeant easdem cuilibet Catholico Antistiti directas concedere; quandoquidem Alexandrina Constitutio, quoad promovendos subjectos Episc. Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, nil aliud expresse jubet, quam ut ante cujuslibet Sacri Ordinis susceptionem spiritualibus exercitiis per decennium in Urbe vacent: pro assueta sibi ingenuitate, admittit, atque fatetur, Cardinales Episcopos Suburbicarios, quoties ipsorum Suffraganei Ordinationes non celebrant, teneri Litteras Dimissoriales ad Cardinalem Vicarium Urbis tantummodo dirigere; tum quia Alexander Pontifex ideo de hac facti specie in sua Constitutione mentionem non fecit, quia Ordinationes a Suffraganeis habendas fore pro certo habuit; tum quia compertum habens, hoc semper Episcopis Suburbicariis Suffraganeum habentibus, post Alexandrinam Constitutionem, in more positum fuisse, ut eorum Suffraganeis a Clericorum Ordinatione cessantibus, Dimissorias Litteras ad Cardinalem Vicarium Urbis dirigerent, constantem hanc observantiam & consuetudinem magni æstimandam, & tamquam fidissimam Alexandrinæ Constitutionis interpretem habendam censuit.

Recentioris Auctoris hac de re opinio, ejusque fundamenta.

§. 14. Quod si nihil præterea affirmatum fuisset in prælaudato Tractatu *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis*, nulla causa esset, cur in aliquo recederetur ab iis, quæ Auctor ibidem docte admodum scripsit. Verum quum idem *in quæst.* 12. *cap.* 3. dubium hoc proposuerit = *An iidem Episcopi* nempe Suburbicarii *possint immediate per se ipsos Ordines Minores conferre suis subditis in proprio Palatio Romæ existente*; & affirmative respondendum censuerit = *Censeo, hos sex Cardinales Episcopos posse in propria Capella intra fines sui Palatii Romæ existentis, & non extra, conferre suis Subditis primam Tonsuram, & Ordines Minores* = hac scilicet allata assertionis ratione, quod Ædes, quas Romæ inhabitant Cardinales Episcopi Suburbicarii, quamvis ad eorum Episcopatum non spectent, nihilominus *per fictionem juris* perinde haberi debeant, ac si Episcopatui adhærerent, & Cappella in hujusmodi ædibus erecta censenda sit tanquam Ecclesia ipsorum Titulo subjecta = *Palatium Romæ existens talium sex Episcoporum, qui Romæ residentiam habent, per fictionem juris censetur adhærere suo Titulo, nempe suo Episcopatui, qui est eorum Titulus, & Cappella ibidem existens intra fines talis Palatii, est veluti Ecclesia subjecta tali Titulo* = adjectisque exemplis tum Cardinalium, qui Romæ in suis Titulis Tonsuram, & Minores Ordines conferunt; tum Abbatum Regularium, qui erga suos subditos Regulares idipsum præstant: Hæc sunt, quæ Nos nequaquam sufficere judicamus, ut pro hujusmodi jure Episcopis Cardinalibus adstruendo, a Tridentini Concilii sanctionibus, & ab Alexandrina Constitutione sit recedendum; quum magnæ Nobis difficultates se offerant adversus unamquamque ejusmodi assumpti partem.

Diluitur primum, nimirum excogitata fictio juris, Romanas Ædes Cardinalis Diœcesi Suburbicariæ attribuens.

§. 15. Nam primo difficultatem offendimus in *fictione juris*: Tum quia, fictionem juris inducere, indeque aliquod veluti consequens elicere, privati cujusque auctoris atque doctoris potestatem excedit, & in eo dumtaxat admittitur, qui condendarum legum auctoritate pollet; unde vulgatum illud axioma: *Fictio legis non habet locum, nisi in casibus a jure expressis*; ut recte advertit Pagnanus *in Cap. In præsentia, num.* 23. *de Probationibus*. Tum quia excogitata juris fictio in proposita facti specie locum aliter habere nequit, quam si Cardinalis Episcopus Suburbicarius, dum in Urbe & in suis ædibus commoratur, in propria Cappella residens, animo sibi repræsentet, se in sua Diœcesi existere, quia Palatium Episcopatui adhærens; & Cappella veluti Episcopatus hujusmodi Ecclesia, censeri debeant. Hæc autem opinio in Cardinale Episcopo Suburbicario nimis improbabilis videtur; quum non ignoret, se Romæ commorantem, in sua Diœcesi minime residere; & quidem persuasum habeat, se ideo desertæ residentiæ reatum non incur-

Se poi il Suffraganeo v'è bensì, ma non tiene Ordinazione, devono, come sopra, le dimissorie dirigersi al Cardinal Vicario.

§. 13. Il Religioso, che col suo Trattato *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis* ci ha data occasione di scrivere a Lei la presente lettera, concorda con tutto ciò, che poco anzi si è detto, e secondo il suo solito, molto bene lo stabilisce, come può vedersi *nel cap. 3. alla qu. 10.* Anzi avendo con molta accuratezza *nella questione ottava precedente* dubitato, se i Cardinali Vescovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, sieno obbligati a dirigere le Dimissorie, non facendosi dal Suffraganeo l'Ordinazione, al Cardinale Vicario di Roma, o pure le possano indrizzare a qualunque Vescovo Cattolico, giacchè la Costituzione Alessandrina non prescrive, rispetto agli Ordinandi Sudditi de' Vescovi Suburbicarj, quali hanno i Suffraganei, che il fare in Roma gli Esercizj Spirituali per dieci giorni prima di ricevere qualsivoglia Ordine Sacro, colla sua solita ingenuità ammette, e confessa, dovere i Cardinali Vescovi Suburbicarj indirizzare al solo Cardinale Vicario di Roma le Lettere Dimissoriali, quando i loro Suffraganei non tengono Ordinazione; sì perchè il Pontefice Alessandro di ciò non parlò nella sua Costituzione, supponendo, che l'Ordinazione si tenesse da i Suffraganei, sì perchè, avendo sempre i Vescovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, indirizzate le Lettere Dimissorie dopo la Costituzione Alessandrina al Cardinale Vicario di Roma, ogni volta che i loro Suffraganei non hanno tenuta Ordinazione, viene quella uniforme osservanza da esse rispettata, e qualificata per interprete della Costituzione Alessandrina.

Opinione dell'Autore in questo opinione, e sue fondamenta

§. 14. Se di più non si fosse asserito nel citato Trattato *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis*, non vi sarebbe veruna occasione di recedere da quanto saviamente l'Autore ha in esso scritto: ma avendo *nella quest. 11. del cap. 3.* proposto il seguente quesito = *An iidem Episcopi*, cioè Suburbicarj, *possint immediate per se ipsos Ordines Minores conferre suis Subditis in proprio Palatio Romæ existente*, ed avendo risposto di sì = *Censeo, hos sex Cardinales Episcopos posse in propria Cappella intra fines sui Palatii Romæ existentis, & non extra, conferre suis subditis primam Tonsuram, & Ordines Minores* = Assegnando la ragione, che è la seguente, che *per fictionem juris* i Palazzi, ne' quali i Cardinali Suburbicarj abitano in Roma, benchè non sieno del Vescovo debbano aversi per aderenti al Vescovado, e la Capella in essi esistente dee considerarsi come Chiesa soggetta al loro Titolo = *Palatium Romæ existens talium sex Episcoporum, qui Romæ residentiam habent, per fictionem juris censetur adhærere suo Titulo, nempe suo Episcopatui, qui est eorum Titulus, & Cappella ibidem existens intra fines talis Palatii, est veluti Ecclesia subjecta tali Titulo* = e portando gli esempj de' Cardinali, che in Roma ne' loro Titoli conferiscono la prima Tonsura, e gli Ordini Minori, e degli Abbati Regolari, che fanno lo stesso co' i loro Sudditi Regolari; Ciò è quello, che non crediamo bastare per recedere a pro de' Cardinali Suburbicarj dalla disposizione del Concilio di Trento, e dalla Bolla Alessandrina, incontrando Noi difficoltà in ogni parte dell'esposto assunto.

Rigettasi il primo dedotto ex fictione juris.

§. 15. Incontriamo difficoltà *in fictione juris*; Sì perchè, l'indurre *fictionem juris*, e ricavare da essa una conseguenza, che sorpassa l'autorità di qualsivoglia Autore, e Dottore privato: essendo ciò riservato all'autorità di chi può far legge; perlocchè comune è l'assioma, che *fictio legis non habet locum, nisi in casibus a jure expressis*, come ben osserva il Fagnano *nel Cap. In præsentia, num. 23. de probationibus*; Sì perchè, non potendo aver luogo l'ideata finzione di giure nel caso nostro, se non col supposto, che il Cardinale Suburbicario, che abita in Roma nel suo Palazzo, e sta nella sua Capella, si figuri di essere nella sua Diocesi, giacchè il Palazzo è appendice del suo Vescovado, e la Cappella è una Chiesa dello stesso; sembra improbabile una simile figurazione nel Cardinale Suburbicario, quale sa, che stando in Roma, sta fuori di residenza; ed è persuaso di non peccare, non residendo, o perchè il Papa sapendo, e tollerando, e vedendo, che non ostante l'impiego appresso la Santa Sede, può ben governare la Diocesi Sub-

currere, vel quia Pontifex id sciens & patiens, ipsumque præterea videns, non obstantibus muneribus, quibus pro Apostolicæ Sedis utilitate occupatur, Suburbicariæ Diœcesis regimen recte gerere posse, tacite cum eo dispensat; vel quia, ob easdem rerum circumstantias, declarat, præceptum Divinum de residentia non comprehendere casum illius, qui certis muneribus in Urbe addictus, si non materialem residentiam in Diœcesi præsens adimplet, formali certe satisfacit, non solum adhibita in id Ministrorum opera, sed propria etiam adjecta præsentia, dum ad ipsam Diœcesim identidem visitandam percommode se confert; juxta ea, quæ fuse discutit Cardinalis Brancaccius in sua Dissertatione *De Optione sex Episcopatuum*, quæque recte comprobat auctor ipse Tractatus *De Episcopis Cardinalibus Suburbicariis Cap.* 4.

Diluitur alterum desumptum ab exemplo Cardinalium & Abbat. in suis Titulis, vel Ecclesiis, Minores Ordines conferentium.

§. 16. Præterea difficultas nobis occurrit in allatis exemplis, ex quibus nullum omnino est, in quo non statim se offerat Apostolicum Privilegium, quod & facultatem tribuat pro collatione Tonsuræ, Minorumque Ordinum, & locum simul, atque personas definiat, quo in loco, & quas in personas Privilegiatus hujusmodi concessum sibi Privilegium valeat exercere. Nam si de Cardinalibus sermo sit, qui Tonsuram & Minores Ordines conferunt in suis Titulis, eorum jus deducitur ex Decretali *in cap. His quæ, de Majorit. & obed.* de qua differit Episcopus Fonseca in suo Opere *de Basilica Sancti Laurentii in Damaso lib.* 2. *cap.* 9. cujus Decretalis auctoritate, si Sacerdotali charactere sint insigniti, putant se posse in sua Titulari Ecclesia Tonsuram & Ordines Minores personis ejusdem Ecclesiæ servitio addictis conferre; quemadmodum videre est in Disceptatione Cardinalis Albitii *De jurisdictione Cardinalium in suis Titulis num.* 71. *& seqq.* Si autem de Abbatibus Regularibus agatur, eorum privilegium conferendi Tonsuram, & Minores Ordines suis subditis Regularibus in propriis Ecclesiis, desumitur *ex Cap. quoniam, dist.* 69. *ex Cap. cum contingat, de ætate & qualit. & Cap. statuimus, de supplen. neglig. & ex cap. Abbates, de privilegiis in* 6. dummodo sint Sacerdotes, & Benedictionis munus ab Episcopo acceperint; & vel saltem Apostolico Privilegio muniti sint, ad hoc, ut quamvis non benedicti, omnia præstare valeant, quæ fieri possunt ab Abbatibus rite benedictis; ut olim Nos ipsi ostendimus in quibusdam adnotationibus per nos exaratis, dum in minoribus existentes munus Secretarii Congregationis Concilii gerebamus, quæ impressæ habentur *in Tom III. Thesauri Resolutionum pag.* 23. *& seq.* Præclarum quoque suppetit exemplum Cardinalis Archipresbyteri Basilicæ S. Petri in Vaticano, qui, si Episcopali charactere præditus sit, per se ipse, in dicta Basilica, Minores, Majoresque Ordines confert Canonicis, Beneficiatis, aliisque ejusdem Basilicæ servitio addictis; prædicto autem charactere si careat, alium aliquem Episcopum advocat, qui præfatos Ordines in ipsa Basilica conferat; idque in vim Apostolicorum Privilegiorum, quæ legi possunt *Tom. III. Bullarii ejusdem Basilicæ nuper impressi pagin.* 340. Non sunt hæ fictiones juris, sed Privilegia, certis, atque stabilibus fundamentis innixa. Quare si a collatione Ordinum Minorum, quam Cardinales in suis Titulis, Abbates, aliique peragunt, argumentum duci velit ad assertum jus adstruendum Cardinalibus Episcopis Suburbicariis, necesse est aut Privilegium ostendere, quo idipsum Episcopis Suburbicariis indulgeatur, aut titulum saltem Privilegio æquipollentem proferre. Quum autem alia non extet Apostolica Constitutio circa Cardinales Episcopos Suburbicarios, præter sæpedictam Alexandri VII. quæ Cardinali Urbis Vicario reservat jus conferendi Minores Majoresque Ordines eorum subditis: cumque hactenus iidem Cardinales Episcopi neminem ad Ordines etiam Minores in Urbe promovere consueverint, absque expressa Cardinalis Vicarii licentia; nihil præterea desiderandum videtur, ad hoc ut auctoris assumptum omni fundamento destitutum dicatur.

Recensentur absurda ex nova opinione facile profluentia.

§. 17. Et quidem ne illius sententiæ quisquam adhæreat, multoque magis ne quis eamdem in praxim deducat, satis esse deberet illius insubsistentiam ostendisse: verum nec illa quoque spernenda est ratio, quod scilicet, admissa etiam speculative contra rei veritatem illius subsistentia, nihilominus in illius praxi plurimum inesset periculi. Quamvis enim auctor Tonsuram tantummodo, Minoresque Ordines,

burbicaria, tacitamente lo dispensa, o perchè, attese l'esposte circostanze, dichiara, non comprendere il precetto Divino di risedere il caso di chi, impiegato in Roma, se non adempie la residenza materiale nella sua Diocesi, adempie però la residenza formale nella stessa, non meno per mezzo dei suoi Ministri, che della propria persona, che a tratto a tratto và comodamente a visitarla; giusta ciò, che ampiamente discorre il Cardinale Brancacci nella sua Dissertazione *de Optione sex Episcopatuum*, ed anche molto bene ammette l'Autore *de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis, nel cap. 4. del suo Trattato*.

§. 16. Incontriamo difficoltà negli Esempj allegati, non essendovene uno, in cui non vi sia un'espresso Apostolico privilegio che autorizza la collazione della Tonsura, ed Ordini Minori, e prefigge il luogo, e le persone, in cui, ed a cui il privilegiato esercita il privilegio di conferire la prima Tonsura, e gli Ordini Minori. Parlando de' Cardinali ne' loro Titoli, deriva la loro giurisdizione dalla Decretal *nel Capit. His quæ, de majoritat. & obedient.* di cui discorre Monsignor Fonseca nel suo Trattato *de Basilica Sancti Laurentii in Damaso lib. 2. cap. 9.* in vigore della quale, essendo Sacerdoti, pretendono di potere conferire nella loro Chiesa Titolare la Tonsura, ed i Minori agli addetti al servigio di essa come può vedersi nella Disertazione del Cardinale Albizi *sopra la giurisdizione de' Cardinali ne' loro Titoli num. 71. e seg.* Perlando degli Abbati Regolari, il loro privilegio di conferire la Tonsura, e gli Ordini Minori a i loro sudditi Regolari nelle proprie Chiese, deriva *dal Can. Quoniam dist. 69. dal Cap. Cum contingat, de ætate & qualitate, dal Cap. Statuimus, de supplenda negligentia, dal Cap. Abbates de privilegiis in 6.* purchè sieno Sacerdoti, e sieno stati benedetti dal Vescovo, o abbiano almeno il privilegio Apostolico di potere, benchè non benedetti, fare tutto ciò, che possono fare gli Abbati benedetti; come da noi fu dimostrato in alcune nostre Annotazioni fatte, quando *in minoribus* eravamo Segretario della Congregazione del Concilio, e che sono stampate *nel tom. 3. del Tesoro delle risoluzioni pag. 23. e seg.* Illustre pure è l'esempio del Cardinale Arciprete della Basilica Vaticana, che avendo il Carattere Episcopale, a dirittura conferisce gli Ordini Minori, & Maggiori, nella Basilica, a i Canonici, Beneficiati, ed altri addetti al servizio d'essa, e non avendo il Carattere Vescovile, chiama chi l'ha, a fare la collazione degli Ordini predetti nella Basilica, e ciò in sequela degli Apostolici Privilegj, che possono vedersi *nel tom. 3. nel nuovo Bollario della detta Basilica alla pag. 340.* Non sono questi monumenti *fictiones juris*; ma sono fondamenti reali, e sussistenti: e se, per istabilire l'asserto diritto de' Cardinali Vescovi Suburbicarj, si vuole ricavare conseguenza dalla collazione degli Ordini Minori, che si fa dai Cardinali ne' loro Titoli, dagli Abbati, o da altri, è d'uopo, che o si esibisca il privilegio, che conceda a i Vescovi Suburbicarj lo stesso, o almeno si produca qualche titolo equipollente, e non essendovi altra Apostolica Costituzione risguardante i Cardinali Vescovi Suburbicarj, che la più volte nominata di Alessandro VII. che riserva al Cardinale Vicario di Roma la collazione degli Ordini Minori, e Maggiori, da farsi ai Sudditi dei predetti, e non avendo insino ad ora essi fatta la collazione anche de' Minori senza l'espressa licenza del Cardinale Vicario, nulla di più vi vuole per qualificare l'assunto per insussistente.

Indi il secondo preso dell'esempio de' Cardinali, ed Abbati, i quali per privilegio ne' loro Titoli, e Chiese conferiscono la Tonsura e gli Ordini.

§. 17. Per non abbracciare, e molto più per non eseguire il parere del nostro Autore, dovrebbe bastare l'aver detto, che non ha sussistenza; ma non è dispregevole anche il motivo, che quando per impossibile l'opinione fosse speculativamente sussistente, in pratica sarebbe sempre pericolosa. L'Autore la restringe alla sola Tonsura, ed Ordini Minori, ma dagli Ordini Minori sarebbe assai facile,

Assurdi che proverrebbero dalla pratica della nuova opinione.

nes, sententia sua complectatur, perfacilis tamen apertusque ab his ad Majores Ordines transitus esset. Nec præterfugit accurati Auctoris prudentiam futurum hujusmodi absurdum; sed satis eidem occurrere se reputavit, dum ait, posse quidem ab Episcopo Suburbicario in privato Sacello conferri primam Tonsuram, & Minores Ordines, nequaquam vero Majores; propterea quod Tridentinum Concilium *sess.* 23. *cap.* 8. *de reformat.* decreverit, ut Ordinationes ad Majores Ordines, si quidem in Civitate fiant, in Cathedrali Ecclesia, assistentibus Canonicis, celebrentur; si autem illas in Diœcesi haberi contingat, insignior Ecclesia seligatur in qua, præsente Clero loci, peragantur.

Idem satis non occurritur per Auctorem.

§. 18. Et hæc quidem recte: At si Sancta Synodus de Ordinationibus Generalibus loquitur, uti expendunt Fagnanus *in Cap. In Ordinando*, *num.* 45. *de Simonia*, Monacellus *in Formulario Tom.* 1. *tit.* 3. *formul.* 1. *num.* 3. Si præterea, ex mitiori interpretatione apud omnes recepta, non prohibetur Episcopus, quin justa aliqua suadente causa, possit aliquos privatim in Episcopii Sacello Majoribus Ordinibus initiare; quis poterit Cardinali Episcopo Suburbicario, post assertam ipsi facultem conferendi suis subditis Tonsuram, atque Minores Ordines in Ædium suarum Cappella, inconsulto Cardinali Urbis Vicario, alterum illud jus denegare, celebrandi nimirum in eadem Capella particularem aliquam Ordinationem ad Ordines Sacros; quum præsertim Cardinalium Cappellæ iisdem, ut minimum, prærogativis gaudeant, quibus fruuntur domestica Episcoporum Sacella; uti late demonstravit Cardinalis Brancaccius in altera ex suis Dissertationibus *De Cappellis Cardinalitiis*.

Immo fatetur vel Majores Ordines in Urbanis Ædis Sacello posse a Cardinali Suburbicario conferri. Quid exinde consequeretur incommodi demonstratur.

§. 19. Argumenti vim agnoscit Auctor *cit. quæst.* 12 *pag.* 50. aperteque fatetur, quibus in casibus Episcopo licet in sui Episcopi Cappella Majores Ordines alicui conferre, licitum similiter fore Cardinali Episcopo Suburbicario idipsum in sua Cappella peragere: *etiam hi Cardinales idem possent*.

§. 20. Id autem, ut vere loquamur, nimis ultra recti fines progreditur. Quum enim in Episcopatibus Suburbicariis haud ita magnus sit numerus promovendorum ad Ordines Majores, possent singuli, qui his initiandi sunt, identidem se ad Urbem conferre; atque ita, per hujusmodi particulares paucorum Ordinationes, auctoritas ordinaria Cardinalis Urbis Vicarii penitus concuteretur. Neque proderit replicando subjungere, quod ut liceat Ordinationem etiam particularem ad Ordines Majores extra publicam Ecclesiam in privato Sacello peragere, necesse est, justam & legitimam causam adesse: huc enim redacta negotii difficultate, conclamatum de eo dici potest. Neque enim deerit, qui continuo suadeat, satis justam adesse causam, ne is, qui plurium milliarium iter, & quidem pedibus fortasse confecit, ut Ordinationis munus a proprio Episcopo susciperet, sua spe frustratus, nulla sua culpa aut demerito, ad propria reverti cogatur. *Nos, qui in Foro litibusque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus*: Hæc Nos verba apud Plinium multis ab hinc annis legisse meminimus.

Conclusio Epistolæ.

§. 21. Atque hæc sunt, Venerabilis Frater Noster, quæ inter plurimas, quibus obruimur, curas, colligere potuimus; non quidem ex ingenii libidine, ut auctorem oppugnaremus magnæ existimationis, atque doctrinæ, & adeo utiliter, in tradenda rerum Ecclesiasticarum praxi a pluribus annis adlaborantem; sed ne ejusdem auctoritate suffulta invalesceret opinio, quæ ad severiorem trutinam revocata, contraria invenitur Concilio Tridentino, Constitutioni Alexandrinæ, & consuetudini ad hunc diem retentæ; quæque Ordinariam labefactaret auctoritatem tuam, quam Nos, propugnare, ac tueri debemus. Hanc itaque Epistolam nostram a Fraternitate Tua in Tribunalis istius Tabularium illatam servari volumus, ut tibi, tuisque successoribus in promptu sit agendi normam ex ea desumere.

Epistola in futurorum eventuum normam penes acta custodiri iubetur. Suburbicariorum Episcoporum facultas quoad collationem primæ Tonsuræ tantum agnoscitur.

§. 22. Eidem vero Epistolæ jam forte nimis in longum protractæ finem imponentes, monendum te censemus, quæ hactenus dicta sunt, locum sibi vindicare, quum agitur de Ordinibus Minoribus atque Majoribus; secus vero, ubi res esset de sola Clericali Tonsura: quo casu iidem ipsi auctores nostri superius citati, Rigantius, Cardinalis Petra, & Honorantes, allegatis etiam nonnullis Resolutionibus

ed aperto l'adito agli Ordini Maggiori. L'accurato Autore non ha mancato di prevedere l'incoveniente, ed ha preteso di scansarlo, col dire; potersi bensì nella Cappella privata conferire dal Vescovo Suburbicario la prima Tonsura, e gli Ordini Minori, ma non mai i Maggiori, avendo il Sacro Concilio di Trento alla *sess. 13. cap. 8. de reformat.* stabilito, che le Ordinazioni agli Ordini Maggiori, facendosi nella Città, si facciano nella Cattedrale, assistendovi i Canonici, e facendosi nella Diocesi, si facciano nella Chiesa più insigne, alla presenza del Clero.

Si provano inefficaci le cautele proposte dall'Autore.

§. 18. Tutto va bene: Ma, se il Sacro Concilio parla delle Ordinazioni generali, come molto bene riflettono il *Fagnano nel cap. In Ordinando num. 45. de Simonia*, *il Monacello in Formulario tom. 1. tit. 3. formula 1. num. 3.* se poi per un'epicheja universalmente ricevuta non è proibito al Vescovo, concorrendovi una causa legittima, di poter fare qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori nella sua Cappella privata dell'Episcopio; e chi sarà, che possa negare al Cardinale Vescovo Suburbicario, ammesso a conferire la Tonsura, ed i Minori al suo Suddito, senza la previa licenza del Cardinal Vicario di Roma, nella Cappella del suo Palazzo, il fare nella stessa Cappella qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori, godendo le Capelle de' Cardinali quelle stesse per lo meno prerogative, che godono quelle de' Vescovi, come molto bene ha dimostrato il *Cardinal Brancacci* nell'altra sua Dissertazione *de Cappellis Cardinalitiis*.

Anzi confessa anche egli potersi da Cardinali Vescovi darsi gli Ordini maggiori nella detta Cappella privata.

§. 19. Ammette l'Autore nella citata *questione 12. alle pag. 50.* la forza dell'argomento confessando liberamente, che in quei casi, ne' quali può il Vescovo dar gli Ordini Maggiori nella Cappella dell'Episcopio, li potrà dare ancora il Cardinal Vescovo Suburbicario nella sua Cappella: *etiam hi Cardinales idem possent*.

Dalla quale opinione ne nascerebbero gravi inconvenienti.

§. 20. Ma questo, per vero dire, è un poco troppo; perchè non essendo grande il numero de' Promovendi agli Ordini Maggiori ne' Vescovadi Suburbicarj, gli Ordinandi agli Ordini Maggiori potrebbero, a poco a poco ed uno per volta, venire a Roma; ed in questo caso l'Ordinazione, benchè particolare, e ristretta, darebbe un tracollo all'autorità Ordinaria del Cardinale Vicario di Roma; Nulla giovando il replicare, che per fare l'Ordinazione anche particolare, agli Ordini Maggiori nella Cappella, e non nella Chiesa, è d'uopo, che vi concorra una legittima causa; imperochè, ridotto l'affare a questo punto, l'affare si può dire perduto, non essendo per mancare, chi sempre suggerirà, esser causa legittima il non rimandar indietro chi ha fatto un viaggio di molte miglia, e forse anche a piedi, per esser ordinato dal proprio Vescovo, senz'aver potuto adempire il suo disegno, e ciò senza sua colpa, e demerito. *Nos qui in Foro, litibusque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus*. Ci sovviene d'aver, tant'anni sono, lette queste parole in *Plinio*.

Conclusione della Lettera.

§. 21. Ed ecco, Venerabile Nostro Fratello, quanto fra le molte occupazioni, che ci opprimono, abbiamo potuto raccorre, non già pel piacere d'impugnare un Autore di molto merito, e di molto sapere, e che tanto utilmente ha faticato, e fatica nelle materie pratiche, ed Ecclesiastiche, ma acciò, col suo credito, non prendesse piede un'opinione, rigorosamente contraria al Concilio di Trento, alla Costituzione Alessandrina, all'osservanza finora usata, e che recherebbe pregiudizio alla vostra autorità Ordinaria, che da Noi deve esser propugnata, e difesa. Conservi Ella dunque, come le ordiniamo, conservi questa Nostra Lettera negli Atti della sua Segretaria, acciò serva di regola a Lei, ed a' suoi Successori.

Si ordina, che sia custodita, come si dà norma per regolarsi in appresso.

Si ammette ne' Cardinali suddetti la facoltà di dare la prima Tonsura solamente.

§. 22. Terminiamo questa Nostra Lettera ormai troppo lunga, con avvertirla, che il detto in essa ha luogo rispetto agli Ordini Minori, e Maggiori, ma non quando si trattasse della sola, e semplice Tonsura: nel qual caso i Nostri stessi Autori di sopra citati, il *Rigante*, il *Cardinal Petra*, l'*Honorante*, concordano, in sequela anche di alcune Risoluzioni della Congregazione del Concilio, potersi

essa

nibus Congregationis Concilii, in eo consentiunt, ut liceat Cardinalibus Episcopis Suburbicariis per se ipsos eam solam suis subditis in proprii Palatii Cappella conferre; ex ea nimirum ratione, quod Alexandrina Constitutio de Ordinibus Minoribus, atque Majoribus diserte caveat; quæstio autem est non adhuc definita, utrum prima Clericalis Tonsura sit Ordo, nec ne. Denique Fraternitati Tuæ, quam pleno cordis affectu complectimur, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. 15. Februarii 1753. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die xv. Februarii 1753. Pontificatus Nostri Anno decimotertio.

BEATIFICATIO

Ven. Servi Dei JOSEPHI A CUPERTINO Sacerdotis Professi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. ÆTERNUS DEI FILIUS, etsi ante Mundi originem, Patri coæqualis, æque semper regnaverit, in plenitudine tamen temporum ideo apparuit patefactus in carne, ut juxta Prophetarum vaticinia, collapsa reædificando, & diruta instaurando, Regnum suum in ultimos usque Terræ fines contra antiqui hostis tyrannidem erigeret, & stabiliret. Quicumque igitur in hoc Regno, quod ex omnibus Linguis, & Populis colligendum erat, tamquam Cives adscribi satagunt, illud violenter expugnare, & exequi debent; cum hoc perpetuum edictum, & in omnem vitam ipsis promulgatum voluerit Christus Dominus, quod ignem venerit mittere in Terram, & quod nihil aliud peteret, nisi ut accenderetur, & arderet. Hoc solo Cœlesti igne mentes hominum undequaque instaurantur, cum ardore Spiritus Sancti afflatæ & succensæ, terrenis cupiditatibus compressis atque evictis, in Dei amorem rapiuntur, atque in similitudinem, imaginemque ejus conformantur.

Commemorantur virtutes Beati Viri. §. 1. Divinæ hujus potentiæ locupletissimum Testem habemus in Venerabili Servo Dei JOSEPHO A CUPERTINO Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum Sacerdote professo, qui, cum in hoc Christi Regno ejus servituti se devoverit, veterem exuit hominem, & novum induit, & Ducem, & Antesignanum Franciscum, per altissimam paupertatem, per omnimodam sui abnegationem, per orationis instantiam, per Crucis meditationem, per arcta silentia, & per longas inedias imitari contendit. Verum cum penitus intellexisset, quod etiamsi tradidisset corpus suum, itaut arderet, nihil illi prodesset, nisi charitatem habuisset; hinc factum est, ut in hoc primo, maximo Deum diligendi mandato, cogitationes omnes, omnesque vires enixe conferret. Ex hac intima cum Deo unione adeo cor ejus Divinæ charitatis igne corripiebatur, & incredibili internæ dulcedinis amore totum deflagrabat, ut in ecstases, & raptus aliquando erumperet, & cum Incola teneretur in Terra, præ vehementissimo Dei sui desiderio, tamquam domesticus haberetur in Cœlis. Quapropter ejus nomen omnium sermone celebrari cœpit, quod nec inaccessa loca, nec secretiora cubicula, in quibus quandoque moram obediendo traduxit, continere potuerunt; donec relictis Auximi in Piceno die decimanona Septembris anno millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio inter sodales suos mortalitatis exuviis, ad æterna præmia vocatus, ad cœlestem Patriam commigravit.

Approbatio Virtutum in gradu heroico. §. 2. Percrebrescente itaque in dies ejus sanctimoniæ clarissima fama, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Riti-

bus

essa sola conferire a dirittura dai Cardinali Vescovi Suburbicarj ai loro sudditi nella Cappella del loro Palazzo; per la ragione, che la Constituzione Alessandrina parla degli Ordini Minori e Maggiori, ed è anche vigente la controversia, se la prima Tonsura sia, o non sia Ordine. E con pienezza di cuore abbracciandola, le diamo l'Apostolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 15. Februarii 1753. Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo. Data della Lettera 15. di Febbraro 1753.

---

bus præpositorum Causa deducta est; ubi cum de Virtutibus æstimandis, juxta Canonicas sanctiones, quæstio de more haberetur, fel. rec. Clemens PP. XII. Prædecessor Noster decimo octavo Kalendas Septembris anni MDCCXXXV. in gradu heroico constitutas eas esse pronunciavit. Porro coram Nobis ad universalis Ecclesiæ regimen Divina miseratione vocatis, cum de Miraculis disceptaretur, non absque supremo consilio factum esse censemus, ut ea ipsa die, videlicet die decima nona elapsi Septembris, Generalis Congregatio super hac re coram Nobis cogeretur, qua Venerabilis Dei Servus sexagenario major, meritis cumulatus, mortalitatem explevit in Terris, & immortalitatem inchoavit in Cœlis. Duo ex Miraculis, quæ discutienda proponebantur, Consultorum suffragiis, & Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. præfatæ Cardinalium sententiis consentientibus, probanda esse censuimus; & Decretum super eisdem Nostrum proferre, & promulgare voluimus die Sancto Francisco de Assisio sacra, postquam ad ejus Aram pro voluti in Basilica SS. XII. Apostolorum de Urbe Omnipotenti Deo Hostiam placationis obtulimus, quam diem eum in finem delegimus, ut Sanctitatem in hac Franciscana Familia a Seraphico Parente suo invectam, uberrimo Ecclesiæ proventu, in ejus Alumnis in dies adolescere, novis atque mirificis argumentis constaret. Item Miraculorum.

§. 3. Quapropter precibus tandem Regum, Episcoporum, aliorumque Principum, necnon dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Conventualium Paterna clementia annuentes, ejusdem Cardinalium Congregationis consilio, & assensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium indulgemus, ut idem Dei Servus JOSEPH A CUPERTINO in posterum BEATI nomine nuncupetur: ejusdem Corpus, & Reliquiæ Venerationi Fidelium (non tamen in Processionibus circumferendæ) exponantur; Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, ac de eo quotannis die decima octava Septembris, quam diem pro ejus Festivitate celebranda præscribimus, sub ritu duplici minori, recitetur Officium, & Missa de Communi Confessoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, & Missalis Romani: Recitationem autem Officii, & Missæ celebrationem hujusmodi fieri concedimus tum in proprio Minorum S. Francisci Conventualium Ordine, in quo solemni emissa Professione usque ad obitum permansit, tum in Ordine Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci Cappucinorum (inter quos per aliquot annos commoratus est); ac de observantia, Reformatorum, Recollectorum, & Excalceatorum, ac Tertii Ordinis nuncupatorum, tum in Oppido Cupertini, in quo Vir Dei in lucem prodivit, ac in tota Diœcesi Neritonensi: in Nostris etiam Civitatibus Assisii, illiusque Diœcesis Feretranæ, Forolempronii, & illius Diœcesis, quæ loca suo incolatu, ac virtutibus illustravit; cum denique in tota Diœcesi, & Civitate Auximana, in qua ipse obdormivit in Domino, tum apud Archiconfraternitatem sub invocatione S. Antonii Patavini in eadem Basilica SS. XII. Apostolorum de Urbe, & Confraternitatem S. Stephani in Civitate Assisiensi Canonice erectas, in quas cooptatus fuit; ab universis Christifidelibus tam Regularibus, quam Sæcularibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, & quoad Missas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus in Ecclesias, in quibus Festum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hisce Litteris, in Ecclesiis Fratrum Minorum Conventualium, cæterarumque Franciscanarum Familia- Beati omnes cultus & honores eidem decernuntur

liarum, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & Diœcesum Archiconfraternitatis, & Confraternitatis hujusmodi, solemnia Beatificationis ipsius Servi Dei cum Officio sub ritu duplici majori, & Missa, die ab Ordinariis respective constituta, postquam in Basilica Nostra S. Petri in Vaticano peracta fuerint Solemnia, nempe die vigesima quarta currentis Mensis, celebrandi facimus potestatem.

Clausulæ. §. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de non cultu &c. editis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem præsentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium subscriptis, & sigillo Præfecti ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus, & ubique locorum, tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat 20. Februarii 1753. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Februarii MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

D. Cardinalis Passioneus.

CONFIRMATIO

Et innovatio Privilegiorum, Gratiarum, & Jurium, Militaris & Hospitalis Ordinis SANCTI JOANNIS JEROSOLYMITANI: Cum aliquibus declarationibus, & ampliationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Ordinis S. Joannis Jerosolymitani laudes recensentur. INTER illustria Religiosæ Professionis Instituta, quorum concordi varietate circumdata nitet Ecclesia Christi, decet Nos Hospitalem Militiam Sancti Joannis Jerosolymitani specialis benevolentiæ affectu complecti, quæ in charitate fundata, virtute roborata, sub Omnipotentis Dei protectione, adjuvantibus Prædecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, ac Religiosissimis Principibus, cunctisque Populis Christianis omni ope adnitentibus ad summum splendoris & gloriæ fastigium pervenit, dum generosi illius Fratres, ac Milites, animo ad pietatis officia demisso, ad belli munera invicto, Christifidelibus humile hospitalitatis ministerium, ac strenuum defensionis præsidium pari studio præstantes, novo & inaudito exemplo, miram declarant vim Religionis Christianæ quæ pietatem armis sociat, bellum cum charitate conjungit, ac viros exhibet castra sequentes, Evangelicæ perfectionis disciplinam, pro militari Sacramento, solemni ritu profitentes. Horum operam universæ Christianorum Reipublicæ, & Apostolicæ Sedi apprime utilem cum sæpe iidem Prædecessores Nostri agnoverunt, tum etiam Nos ipsi non una in re experti sumus, adjectis insuper ex parte Dilectorum Filiorum ejusdem Militiæ Magni Magistri, & Conventus, perspicuis in nos obsequii & observantiæ argumentis, ac recurrentibus mutuis erga illos amoris Nostri officiis & significationibus. Cum autem ipsi de perpetua firmitate Privilegiorum & Indultorum jam pridem ab hac eadem Apostolica Sede, ac etiam recenter a Nobis ipsis, eidem Militiæ concessorum, tam pro eorum Ordinis dignitate & utilitate, quam pro felici & libero injunctorum sibi munerum, exercitio, in commune Christianæ Rei bonum, merito solliciti, plurimum optaverint, eadem per Nos recognita & recensita, novo confirmationis Nostræ munimine roborari, ac sicubi opus fuerit, declarari & ampliari; Nos eorumdem supplicationibus inclinati, plerasque Prædecessorum Nostrorum

Preces dicti Ordinis pro generali confirmatione privilegiorum & jurium ei competentium. Pontifex præmisso

Li-

Litteras & Concessiones, favore Hospitalis ejusdem Sancti Joannis Jerosolymitani, atque illius Militiæ & Personarum, diversis temporibus emanatas, Nobis repræsentari jussimus; ac diligenti præmisso examine, easdem partim in genere, partim distincte & expresse, sub ea forma, quam præsenti temporum conditioni, & ejusdem Ordinis ac Militiæ statui, magis aptam judicavimus, confirmare, innovare, seu respective declarare, & ampliare, ac etiam ex integro, ut infra, statuere & indulgere decrevimus. omnium examine votis dicti Ordinis annuit.

§. 1. Itaque de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, & ex Nostra certa scientia, eosdem Dilectos Filios prædictæ Hospitalis Militiæ Magnum Magistrum, nec non Bajulivos, Priores, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Fratres, Cappellanos, Donatos, & Servitores, omnesque & singulas dicti Hospitalis & Militiæ personas, a quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non omnium Litterarum, concessionum, atque Declarationum per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & Sedem Apostolicam, seu alia quacumque auctoritate, favore ejusdem Hospitalis, ac Militiæ, eorumque Magni Magistri, & Conventus, ac personarum hujusmodi, nec non Locorum, bonorum, ac rerum, sub quacumque forma editarum, tenores & datas præsentibus pro sufficienter expressis, ac etiam insertis habentes; Omnia & singula Privilegia, Immunitates, Exemptiones, Prærogativas, & alias quascumque gratias, concessiones, facultates, favores, & indulta, terram, mareque concernentia, eidem Hospitali, & illius Militiæ, Prioratibus, Castellaniæ Empostæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hospitalibus, Administrationibus, Officiis, Ecclesiis, Cappellis, Oratoriis, Locis, & Membris quibuslibet, ac pro tempore existentibus Magno Magistro, & Conventui, dictæque Militiæ Fratribus Militibus, Professis, atque Novitiis, nec non Priori Ecclesiæ, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, Vassallis, atque Colonis, ac dictos Prioratus, Castellaniam, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Administratione, Officia, Ecclesias, Cappellas, & Membra præfata obtinentibus, per eosdem Prædecessores Nostros Romanos Pontifices, ac dictam Sedem, seu per Nos ipsos, usque in præsentem diem, in genere, vel in specie concessa & elargita, seu per eosdem a pro tempore existentibus Imperatore, Regibus, & Principibus, aliisque Christifidelibus obtenta, quatenus sint in usu, nec sint expresse revocata, aut Concilii Tridentini Decretis, & dictæ Sedis Apostolicæ Constitutionibus, nec non aliis Ordinationibus, in quibus de eadem Militia Hospitali expressa mentio fiat, seu præsentium Litterarum Nostrarum tenori, adversantia: Indulgentias quoque, & peccatorum remissiones, aliasque spirituales gratias, hactenus eis per dictos Prædecessores Nostros seu per Nos ipsos, concessas; præsertim Plenariam semel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque Servitoribus, & Ministris, contra infideles & Christianæ Reipublicæ hostes pugnantibus, a fel. rec. Prædecessore Nostro Sixto Papa IV. aliasque Indulgentias pro visitantibus Domos, Ecclesias, seu Cappellas ipsius Hospitalis, ab eadem Sede Apostolica diversis temporibus elargitas, servatis tamen earumdem concessionum temporibus, conditionibus, & formis, ac dummodo non sint revocatæ, seu sub aliqua generali revocatione comprehensæ: Præterea fundos, agros, possessiones, dominia, prædia, jura, decimas, fructus, redditus, proventus, aliaque mobilia, & immobilia bona, sive in terra, sive in mari existentia, & ad Hospitale, Prioratus, Castellaniam, Bajulivias, Præceptorias, aliaque membra hujusmodi, in genere, vel in specie spectantia; Jurisdictiones quoque, etiam spiritualem Ordinariam & quasi Episcopalem in Clerum & Populum, si quibus in Terris, Locis, atque Districtibus eadem ipsis competere dignoscitur: Insuper omnia & singula laudabilia stabilimenta, ordinationes, & Decreta, in Capitulis Generalibus ejusdem Militiæ, tam ante annum Domini MDLVIII. quam post dictum annum usque in præsens celebratis, condita & edita, quæ scilicet in usu esse dignoscuntur, ac in iis tantum partibus, in quibus prædicti Concilii Tridentini, ejusdemque Sedis Con-

Confirmatio generalis omnium Privilegiorum &c.

Item Indulgentiarum.

Ac bonorum & rerum ad dictum Ordinem pertinentium: ac etiam jurisdictionum.

Stabilimentorum quoque Ordinis tam ante annum 558. quam

sti-

post dictam annumusque ad præsens editorum.

stitutionibus, & Ordinationibus, & præsentium Litterarum tenori, contraria non sint, illorum omnium tenores præsentibus pariter pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, necnon sententias, censuras, & pœnas in ipsis adversus contrafacientes indictas, earumdem præsentium serie approbamus, laudamus, ratificamus, confirmamus, ac etiam de novo concedimus, ac respective statuimus, omnesque & singulos defectus, si qui forte in eis intervenerint, dictæ auctoritatis Nostræ plenitudine supplentes, prædicta omnia & singula valida & efficacia existere & fore; perpetuamque roboris firmitatem obtinere, suosque debitos effectus sortiri, ac pro tempore existentibus Magno Magistro, Bajulivis, Prioribus, Castellano, Præceptoribus, Commendatariis, Militibus, Priori, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, Vassallis, atque Colonis prædictis plenissime suffragari; eosdemque illis libere perpetuo uti posse? Ac omnia & singula Privilegia, & indulta hujusmodi ab universis Christifidelibus, tam Clericalis Ordinis, quam temporalis potestatis Secularibus, ac etiam aliis cujuscumque Ordinis, & Instituti, personis Regularibus; prædicta vero stabilimenta, ordinationes, & decreta, ab omnibus & singulis dictæ Militiæ Fratribus, quacumque dignitate, ac præeminentia fulgentibus, Militibus, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, aliisque personis ipsius Hospitalis subditis, sub sententiis, censuris, & pœnis in iis contentis, perpetuo inviolabiliter observari, & secundum eadem stabilimenta & decreta, in causis ipsius Militiæ, & Personarum ei adscriptarum, & subjectarum, omnino indicari & censeri debere, volumus, mandamus, & respective decernimus.

Nova susceptio Ordinis, & illius Personarum ac rerum, sub immediata Apostolicæ Sedis protectione.

§. 2. Ipsumque Hospitale, ac illius Prioratus, Castellanum Empostæ, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Hospitalia, Ecclesias, Cappellas, Oratoria, ac Loca & Membra quæcumque, necnon Magistrum, Bajulivos, Priores, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Cappellanos, Donatos, & Servitores, nunc & pro tempore existentes, etiam Sæculares, Clericos, & Presbyteros, juxta præscriptum dicti Concilii Tridentini, eorum Ecclesiis, Cappellis, & Oratoriis quoquomodo deservientes, quamdiu in eorum obsequiis erunt, & in ipsorum Domibus residentes, sub eorumdem obedientia vivent; ad illorum res, animalia, prædia, domos, & bona quæcumque, obtinent & possident, ac in futurum Canonice obtinebunt, ac possidebunt, sub Beati Petri, & dictæ Sedis, ac Nostra immediata protectione confirmamus, ac de novo suscipimus; nec non ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, præterquam in casibus in Apostolicis Constitutionibus, & dicti Concilii Tridentini Decretis litteraliter, aut in specie declaratis, nenon quorumcumque temporalium Dominorum quavis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium, ac Universitatum, & illarum Regentium, aliorumque; præterquam dicti Hospitalis, Superiorum Ordinariorum, tam spiritualium, quam temporalium, ubicumque, tam citra, quam ultra Montes, & Mare constitutorum, cujuscumque Dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locotenentium, & judicum nunc & pro tempore existentium quorumlibet, eximimus & liberamus.

Exemptio Ordinis a cujusvis jurisdictione.

Inhibitio specialis contra quoscumque exemptionem hujusmodi perturbantes.

§. 3. Itaut Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locotenentes, & Judices præfati, nullam in eos, vel ea, jurisdictionem, correctionem, visitationem, superioritatem, dominium, seu potestatem, præterquam in his, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, aliisque in casibus per dictum Concilium, seu per Apostolicas Constitutiones, aliasque Ordinationes præfatas expressis & declaratis, exercere, aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas promulgare, (etiamsi forsan hactenus per abusum, seu alterius Privilegium, aut negligentiam, etiam per longum tempus, taliter observatum non fuisset, seu dicti Hospitalis, ejusque membrorum Ecclesiæ non Parochiales, in quibus Sacramenta Fidelibus non administrantur, pluries fuissent a Prædecessoribus Episcopis visitatæ), nullatenus possint, aut valeant, ipsique Magister & Conventus, nec non prior Ecclesiæ, alii-

aliique, Priores, Bajulivi, & Præceptores, intra limites suarum jurisdictionum & administrationum, etiamsi nulla forsan in Clerum, & Populum jurisdictione ibidem potiantur, quoad personas tamen eisdem vere subditas, & sub eorumdem obedientia in ipsorum Domibus viventes, Ordinarii Superiores, seu Prælati, juxta formam Privilegiorum, & stabilimentorum prædictorum, existant & esse censeantur; neque alii quicumque, cujusvis Ecclesiasticæ, vel mundanæ Dignitatis, aut præeminentiæ, status, vel conditionis existant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna per contrafacientes eo ipso incurrenda, eos in judicio, vel extra, super præmissæ exemptionis usu, seu possessione, vel quasi, quacumque etiam longi temporis contraria præscriptione nihil obstante; neque demum aliqui Magistratus, Rectores, Gubernatores, Præsidentes, Vice Legati, ac etiam S. R. E. Cardinales de Latere Legati, per Loca, Civitates, atque Provincias Ditionis Nostræ Ecclesiasticę constituti, eosdem Fratres Milites super delatione armorum quorumcumque, pro sui defensione, & Hostium Sedis Apostolicæ offensione, in quibuscumque locis Nobis & eidem Apostolicæ Sedi mediate vel immediate subjectis, ad formam tamen providæ Constitutionis per fel. rec. Prædecessorem Nostrum Alexandrum VIII. Anno Incarn. Dom. MDCXC. Idibus Augusti editæ, quæ incipit = *Et si cuncta* = nullo unquam tempore, directe vel indirecte molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu possint, aut valeant.

Privilegium deferendi Arma.

Facultas erigendi novas Domos & Præceptorias Ordinis, aliaque loca cum iisdem prærogativis.

§. 4. Utque etiam in posterum quibusvis Christifidelibus in quibuscumque Civitatibus, Locis, & Diœcesibus, liceat Præceptorias, Domos, & Hospitalia, sub dependentia & subjectione dicti Hospitalis, per illius Fratres obtinenda, quę eisdem exemptionibus, privilegiis, libertatibus, prærogativis, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis Præceptoriæ, Domus, & Hospitalia utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere assignata illis congrua dote, Ordinariorum Locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requisita, & nulla præterea iisdem Ordinariis jurisdictione in illis, aut oneris imponendi facultate reservata, fundare, erigere, & construi facere; dictique Magister, & Conventus, hujusmodi fundationes & erectiones, alterius cujusvis licentia aut consensu minime requisitis, approbare & acceptare, possint & valeant, plenam & liberam iisdem facultatem & auctoritatem concedimus, & impertimur.

Demandatur institutio Presbyterorum, qui per Commendatarios Ordinis ad Beneficia erunt nominati, sine ulla exactione &c.

§. 5. Presbyteri vero tam sæculares, quam ejusdem Hospitalis Militiæ Cappellani, & in ea expresse Professi, qui per Priores, Castellanum, Bajulivos, Præceptores, aliosque Milites Commendatarios, juxta eorum facultates inferius declarandas, ad deserviendum Parochialibus, & aliis Ecclesiis Cappellis, & Oratoriis Hospitalis hujusmodi, ac membrorum ejus, tam nunc existentium, quam in posterum erigendorum, pro tempore deputabuntur, per Locorum Ordinarios, ad nominationem seu præsentationem dictorum Priorum, Castellani, Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Commendatariorum, præmisso dumtaxat examine quoad idoneitatem ad ea, quæ pertinent ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem, ad formam Decretorum Concilii Tridentini, & Constitutionum Apostolicarum per Prædecessores Nostros Romanos, ac per Nos ipsos desuper editarum, absque aliqua exactione, & oneris impositione, institui, ac recipi, & admitti volumus, & mandamus.

Ordinentur extra tempora ordinationum.

§. 6. Ac insuper eisdem Fratribus Cappellanis in eadem Militia expresse Professis, ut omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines a quocumque maluerint Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena de Diœcesani Loci consensu Pontificalia exercente, etiam extra tempora a jure statuta, annique curriculo minime expectato, & tribus diebus Festivis, aliquo temporis spatio, arbitrio dicti Antistitis definiendo, interpolatis, servato tamen fel. rec. Clementis VIII. Prædecessoris Nostri Decreto die xv. Martii Anni MDXCVI. edito, Nostraque super his edita Constitutione, quæ incipit = *Impositi Nobis* = data Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI. tertio Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno VII. aliisque de

jure servandis, recipere possint & valeant, earumdem præsentium serie concedimus & indulgemus.

Exemptio generalis Bonorum Ordinis a quibusvis Decimis & impositionibus Ecclesiasticis.

§. 7. Præterea nullus omnino ex prædicti Hospitalis Fratribus, Militibus, seu Cappellanis, aliisve personis ipsius Hospitalis subditis, in Prioratibus, Castellania Empostæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Dominibus, Membris, Beneficiis, Prædiis, Granciis quomodocumque a dicto Hospitali dependentibus, ubicumque, & infra limites jurisdictionis quorumcumque Patriar., Episcop. aliorumque Ordinariorum Præsulum, sive Universitatum, Hospitalium, aut Rectorum Ecclesiarum constitutis, quascumque Decimas, taxas, & jura, etiam Synodalia, seu Canonicas portiones, aut quartas nuncupatas, Procurationes, subsidia etiam charitativa, seu alias quascumque collectas & contributiones, etiam ratione jucundi adventus nuncupati, aliudve onus personale, seu mixtum, ab Ordinariis ubicumque, & ex quacumque causa impositum, vel imponendum, tam ex antiquis eorum culturis, quam recenter cultis novalibus, aliisque terris, fundis, possessionibus, & animalibus, etiamsi terræ & possessiones hujusmodi ad quantumcumque longum tempus, non tamen in perpetuum feudum, aut Emphyteusim, concessæ fuerint; sive ex propriis patrimonialibus bonis eorumdem Magni Magistri, Priorum, Castellani Empostæ. Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Fratrum Militum & Capellanorum, tam acquisitis, quam in posterum acquirendis, aut ad eos quovis modo, etiam ex concessione Apostolica, vel Magistrali, pertinentibus, alicui quovis modo solvere teneantur: A quibus omnibus exactionibus, collectis, contributionibus, oneribus, & impositionibus quomodocumque nuncupatis, omnia & singula dicti Hospitalis loca ac bona, ut præfertur, nec non Ecclesiarum ab ipso Hospitali quomodolibet dependentium fabricas, semper & perpetuo, prædictorum autem patrimonialia bona, a die emissæ per supradictorum singulos Professionis: libera, immunia, & exempta, sicut per Prædecessores Nostros Rom. Pontifices fuisse, ita modo esse, & in posterum fore declaramus & volumus.

Item ab oneribus Laicalibus.

§. 8. Eademque ipsius Militiæ Hospitalis loca, prædia, possessiones, & bona, ubicumque, etiam sub nostra, & Apostolicæ Sedis, sive aliorum quorumcumque Supremorum Principum, Rerum publicarum, & Universitatum Ditione, & jurisdictione consistentia, ab omnibus & singulis oneribus, impositionibus, & gravaminibus & singulis oneribus, impositionibus, & gravaminibus ordinariis & extra ordinariis, tam Fiscalibus, seu Cameralibus, quam etiam Communitativis, seu pro Communitatum & Universitatum Laicalium ordinariis aut extraordinariis usibus, & indigentiis hactenus impositis, & imponendis, nisi forsan auctoritate Apostolica cum eorumdem bonorum Hospitalis prædicti expressa comprehensione, imposita fuerint, aut imponatur in posterum, seu eadem bona illorum solutioni & supportationi subjecta esse aut fore, etiam expresse per dictam Sedem declaratum fuerit; Prædictorum autem Magni Magistri, aliorumque Militum Professorum patrimonialia bona, donec in eorum peculiari censu existent, nec in commune dominium & proprietatem Hospitalis prædicti re ipsa translata fuerint, a Communitativis dumtaxat oneribus & collectis, quę scilicet pro earumdem Communitatum & Universitatum Laicalium usibus & indigentiis primitus imposita, nequaquam deinde Fisci & Cameræ juribus applicata fuerint, plenarie similiter exempta, libera, & immunia esse & fore, statuimus, atque decernimus.

Et Bonorum patrimonialium Militum ab oneribus Communitativis Cameræ non applicatis.

Revocatio amplissima quorumvis Indultorum exemptionis & subjectione Magni Magistri & Superiorum Ordinis.

§. 9. Et quoniam præmissæ exemptiones non alia de causa a Prædecessoribus Nostris Romanis Pontificibus Hospitali prædicto, ejusque Personis, ac rebus concessæ, ac pluries confirmatæ, & a Nobis ipsis, ut præfertur, innovatæ fuerunt, quam ut ejusdem Militiæ status & ordo sub ipsius Magni Magistri, ac Prælatorum regimine, in publicum Christianæ Reipublicæ bonum feliciter procedat, simulque illius bona, ad communes impensas pro Fidei defensione, & Religionis præsidio sustinendas sufficiant; Ideo Nos eorumdem Prædecessorum vestigiis inhærentes, omnes & sigulas exemptiones Priorum, Bajulivorum, aliorumque Fratrum Militum, seu Cappellanorum, aliarumque Personarum dicti Hospitalis subditarum, ubicumque, tam citra, quam ultra Montes & Mare, nunc pro tempore constitutorum, & commorantium, a superioritate, jurisdictione, obedientia, & correctio-

ctione Magni Magistri & Conventus, prædictorum, ac aliorum Prælatorum ipsius Hospitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, itaut illi solummodo sint subjecti, quodque Magno Magistro, & Conventui, & Prælatis præfatis parere, & ad Hospitale prædictum accedere non teneantur; quacumque ratione vel causa, etiam obsequiorum per eos Fidei, ac Sede, & Hospitali prædictis impensorum, aut alia consideratione, etiam cum quibusvis clausulis, & derogatoriarum derogatoriis, hactenus forsan concessas; quarum quidem exemptionum Indulta, utpote in Regularis disciplinæ & status prædictæ Militię eversionem, ac etiam forte in damnum & detrimentum totius Christianæ Reipublicæ tendentia, nunquam in posterum a Successoribus Nostris concedenda fore pro certo confidimus; prædicta auctoritatis plenitudine, & earumdem præsentium serie, revocamus, cassamus, abolemus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi volumus; atque illius, quibus concessa fuerint, minime suffragari, quominus, iisdem non obstantibus, prædicto Magno Magistro, ac Conventui, & Prælatis præfatis quandocumque liceat plenariam & omnimodam in eos jurisdictionem & superioritatem, in stabilimentis Ordinis eisdem attributam exercere; seu quominus omnes, & singuli prædicti iisdem Magno Magistro, conventui, & Prælatis, tam personaliter, quam realiter, omni exceptione cessante, perinde ac si Indulta exemptionum hujusmodi nunquam concessa fuissent, firmiter parere & obedire teneantur; iisdemque Magno Magistro, Conventui, ac Prælatis prædictis, contra Rebelles, ac etiam sub hujusmodi Indultorum obtentu, mandatis suis non obedientes, servatis consuetis terminis ad docendum se paruisse & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi, aliisque de jure, & juxta stabilimenta prædicta servandis, ad mulctas & pœnas in eisdem stabilimentis præscriptas procedendi, easque re ipsa exequendi, plenam & liberam facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Facultas extrahendi subditos delinquentes e Locis immunibus.

§. 10. Pro quorum omnium, aliorumque sub temporali eorumdem Magni Magistri & Conventus jurisdictione in Insulis Melitæ & Gauli existentium debita coercitione, & expedito justitiæ cursu, Nos earumdem præsentium Litterarum tenore, & auctoritate prædicta, Apost. Constitutiones tam Prædecessorum Nostrorum Bened. P. XIII. quæ incipit = *Ex quo Divina* =, datam An. Incarn. Dominicæ MDCCXXV. sexto Idus Junii, & Clem. P. XII. cujus initium est = *In supremo justitiæ solio* =, datam ejusdem Dominicæ Incarnationis Anno MDCCXXXIV. Kalendis Januarii, pro eo quod pertinet ad immunitatem localem & personalem; quam etiam Nostram Anno similiter Incarnationis Dominicę MDCCXLIX Idibus Martii, Pontificatus Nostri Anno X. editam, quæ incipit = *Officii Nostri ratio* =, cum omnibus Decretis, Clausulis, & Derogationibus in eis contentis, quatenus opus sit, ad ipsam Hospitalem Militiam, ejusque Personas ubique constitutas, necnon ad dictas Insulas Melitæ & Gauli, expresse extendimus & ampliamus.

Extensio Constitutionis super Duellorum abusu ad Milites ejusdem Ordinis.

§. 11. Ac insuper ejusdem Militiæ laudabilia statuta adversus Duellorum abusum edita mognopere comprobantes, novissimam quoque Constitutionem Nostram, quæ incipit = *Detestabilem* =, datam quarto Idus Novembris proxime elapsi, ipsius quoque Fratres Milites, & Subditos quoscumque arctare & afficere, statuimus & declaramus.

Jura & proventus communis Ærarii asseruntur.

§. 12. Ad asserenda vero communis Ærarii, Thesauri nuncupati, Hospitalis prædicti jura, quum alias ejusdem Militiæ stabilimentis & usibus, seu Privilegiis, Indultis, & Litteris Apost. eidem Hospitali, ejusque Mag. Magist. & Conventui concessis, expresse cautum fuerit, quod provisi, ac provisiones, commendas, seu alias dispositiones de Præceptoriis, aliisque Beneficiis dicti Hospitalis sibi pro tempore factas prosequentes, certa, jura, vacantia, seu mortuaria, aut alias nuncupata forsan duplicata communi Ærario hujusmodi persolvere acquædam alia ibidem expressa onera subire tenerentur, quodque de redditibus, fructibus, & proventibus hujusmodi Præceptor. primo & secundo, & forsan aliis annis provenientibus disponere, seu illos percipere minime possent, sed illi dicto Ærario, ac alias in usum & utilitatem Hospitalis, ac illius Militum, seu Mensæ applicari, pro illius necessitatibus sublevandis, ac tuitione Fidei adversus Cristianæ Reipublicæ Hostes, aliisque oneribus Hos-

Hospitali prædicto incumbentibus, impendi deberent; ac insuper Prioratus, Castellaniam Empostæ, Bajulivias, Præceptorias, & alia illius Beneficia quæcunque, pro tempore qualitercumque obtinentes, certas pensiones, ac ordinarias, & extraordinarias impositiones eidem communi Ærario annis singulis solvere tenerentur: ipsisque Prioratibus, Castellania, Bajuliviis, Præceptoriis, aliisque Beneficiis hujusmodi per obitum seu alias quomodocumque vacantibus, illorum fructus, redditus, & proventus, prout in uno, vel altero anni tempore vacaverint, usque ad certam respective diem eidem Ærario cederet: Volumus illorum fructus, redditus, & proventus, prout in uno, vel altero anni tempore in posterum nullas omnino exemptiones ab hujusmodi solutionibus, cuilibet indulgeri, & quatenus concedantur, ex nunc decernimus & declaramus, easdem nullius roboris & momenti fore & censeri debere; sed, non obstantibus futuris forsan Indultis & gratiis hujusmodi, etiam quibusvis clausulis, & derogationibus muniendis omnes & singulos Prioratus, Bajulivias, Castellaniam, Præceptorias, & alia Beneficia hujusmodi, seu illorum membra, & ab illis dependentia obtinentes, & in illis regressus, accessus, coadjutorias, & alias gratias, quavis etiam Apostolica auctoritate concessas habentes seu illorum fructus, & proventus, aut alia jura loco pensionis annuæ, vel pensiones ipsas super eorumdem fructibus, redditibus, & proventibus forsan impositas, & imponendas percipientes, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, ac etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, pro rara fructuum, & pensionum earumdem, de omnibus & singulis annatis, vacantibus, mortuariis, & aliis quibuscumque juribus per eos dicto communi Ærario quomodolibet debiti satisfacere debere: nec etiam vigore Indultorum, gratiarum, & derogationum hujusmodi, a solutione & præstatione fructuum, censuum, passagiorum, annatarum, vacantium, & mortuariorum, aut aliorum quorumcumque jurium, seu responsionum, aut ordinariarum vel extraordinariarum impositionum, dictorum stabilimentorum & privilegiorum vigore debitorum, in toto vel in parte se eximere, vel liberare, aut alias communi Ærario Hospitalis hujusmodi, seu illius juribus in aliquo præjudicare posse, seu præjudicatum censeri; sed omnes & singulos prædictos de cætero, etiam hujusmodi gratias & derogationes pro tempore habentes, ad exhibitionem & relationem fructuum, ac pensionum hujusmodi eidem communi Ærario faciendam, teneri & adstrictos fore: & ad id etiam per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, cogi & compelli posse.

Revocatio alienationum Bonorum Ordinis absque consensu M. Magistri & Conventus faciendarum.

§. 13. Bonorum autem & jurium ejusdem Hospitalis perpetuæ conservationi tutius consulere volentes, quascumque donationes, concessiones, locationes ultra tempus in præfatis ejusdem Militiæ stabilimentis permissum, & investituras, & alias alienationes bonorum immobilium, seu censuum, redditeuum, jurium, & jurisdictionum ad Prioratus, Castellaniam Empostæ, Bajulivias, Domos, Hospitalia, Beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium, in illorum læsionem, jacturam, vel detrimentum, & alias sine consensu & expressa licentia Magni Magistri & Conventus prædictorum, etiam per personas dictæ Religionis faciendas, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis desuper impositis, & adjectis, ac instrumentis & Litteris desuper confectis, quacumque etiam longi temporis præscriptione, seu pacifica possessione, & detentione non obstantibus, ipso jure nullas, nulliusque roboris vel momenti existere, & fore, decernimus & statuimus; ac census, redditus, jura, jurisdictiones, & bona alienata hujusmodi, seu per quoscumque etiam Sæculares occupata, usurpata, & detenta, ad jus & proprietatem dicti Hospitalis, seu illius Prioratuum, Bajuliviarum, Præceptoriarum, aliorumque Beneficiorum, ac membrorum reducimus, illudque & illa adversus alienationes, investituras, occupationes, & detentiones hujusmodi, in integrum, ac in pristinum, & eum statum, in quo antea erant, restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, illarumque detentores, cujusvis Dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentes, ad illorum restitutionem, dimissionem, & relaxationem, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, cogi, & compelli posse volumus.

Prohibitio novarum alienationum absque dicto consensu.

Similes vero alienationes de cætero, sine licentia, & beneplacito dictæ Sedis, nunquam absque evidentis ipsius Hospitalis utilitatis

litatis cognitione, & expresso Magni Magistri & Conventus prædictorum consensu concedendis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis Beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, ac nullitatis omnium aliter gestorum, fieri districte prohibemus.

Exemptio Commendarum & officiorum Ordinis tamquam non collativorum, a quibusvis reservationibus & affectionibus Apostolicis.

§. 14. Jam vero liberam quorumcumque Officiorum, & Beneficiorum Regularium ipsius Militiæ, nec non redditium & emolumentorum eisdem adnexorum dispositionem, atque dispensationem pro meritis & justitia faciendam, eisdem Magno Magistro, & Conventui, seu aliis ad quos, juxta statuta, consuetudines, & privilegia Militiæ hujusmodi, pertinere dignoscitur, asserere etiam, & confirmare volentes; perpensis illis, quæ olim fel. rec. Innocentius Papa VIII. Prædecessor quoque Noster eidem indulsit; simili auctoritate, ac præsentium tenore, Prioratus, Castellaniam Empostæ, Bajulivias, Præceptorias, Cameras, cæteraque quomodolibet nuncupata ejusdem Militiæ Hospitalis Officia, Beneficia, & Membra Regularia quæcunque, nunquam de cætero perpetuis futuris temporibus, sub quibusvis generalibus vel specialibus reservationibus Apostolicis, etiam per Regulas Cancellariæ Apostolicæ factis, & quas pro tempore fieri contingat, de Beneficiis Ecclesiasticis etiam apud Sedem prædictam pro tempore vacantibus, nec sub quibusvis Litteris dictæ Sedis, aut Legatorum ejus, utpote vere Regularia, & non collativa, ac etiam ad Hospitalitatem, & Fidei tuitionem ordinata, ullatenus includi, seu inclusa & comprehensas censeri, nec reservata vel affecta existere, aut hujusmodi reservationum, seu regularum, aut Litterarum vigore, per quempiam acceptari, seu alicui de illis provideri posse, decernimus, & declaramus; sed quoties per ea obtinentium cessum vel decessum, seu etiam per resignationem in manibus Nostris, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum factam, Commendæ vel deputationes ipsæ pro tempore qualitercumque cessaverint, seu vacare dicantur, tam in Romana Curia, quam extra eam; toties per pro tempore existentem Magnum Magistrum & Conventum prædictos, seu per alios ejusdem Ordinis ad id facultatem habentes, & non alium, seu alios, juxta stabilimenta prædicta, ejusdemque Hospitalis consuetudines, usus, & naturas, & illi concessa Privilegia & Indulta, Fratribus dicti Ordinis, in administrationem & Commendam, ut moris est, itaut nunquam Beneficiorum collativorum naturam assumere, nec ab ea obtinentibus in titulum perpetui Beneficii Ecclesiastici retineri, aut, ipsis cedentibus vel decedentibus, ex eorumdem personis vacare censeatur, de ipsis disponi, & provideri, volumus, concedimus, & respective statuimus; Necnon reservationes, ac provisiones, collationes, commendas, deputationes, uniones, & quascumque alias similes vel dissimiles dispositiones, quacumque ratione vel causa, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam per Nos, aut Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, seu per dictæ Sedis Legatos, auctoritate Apostolica, aut alia quacumque, & quandocumque faciendas, nullius penitus roboris & momenti existere, & haberi prorsus pro infectis; quasque per alios, quam per dictos Magnum Magistrum & Conventum, aliosque ipsius Ordinis, ut præfertur, ad id facultatem habentes, fieri contingat, illis, quibus sic fierent, nullum jus, nullumque coloratum titulum possidendi tribuere, & eos, quoad omnes effectus, etiam Nostræ & Cancellariæ prædictæ Constitutionis & Regulæ, de triennali possessore non molestando, pro meris Detentoribus sine titulo haberi & reputari.

Revocatio gratiarum præventivarum, & Coadjutoriarum factarum & faciendarum absque consensu M. Magistri & Conv.

Nec non omnes & singulas expectativas, antianitates, mandata de providendo, seu Coadjutorum deputationes etiam de consensu personarum eadem pro tempore obtinentium, regressus, accessus, aliasque præventivas gratias, facultates, & Litteras Apostolicas, super iisdem Prioratibus, Castellania Empostæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, & quibusvis aliis Beneficiis Regularibus dicti Hospitalis vacaturis, in favorem etiam Fratrum Militum dictæ Militiæ, cujuscumque gradus, & ordinis, ac Ecclesiasticæ, etiam Cardinalatus; seu mundanæ dignitatis, & conditionis fuerint, quomodocumque & qualitercumque: absque Magistri & Conventus prædictorum consensu, etiam ex quibusvis justissimis & urgentissimis cau-

sis,

ſis, quantumvis onerosis, & quorumcumque meritorum, etiam erga Fidem, ac Sedem, & Militiam præfatas, seu damnorum passorum intuitu, & quorumcumque, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum, seu Universitatum Studiorum consideratione, aut pro sedandis litibus, etiam per Nos, & Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore futuros, Nostrosque, seu eorumdem Successorum Legatos, concessas, & concessa, seu concedendas, & concedenda, etiam quascumque clausulas illarum ab hujusmodi revocationibus præservativas, in se continentes & continentia; motu, scientia, & potestate similibus etiam perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus; & nemini suffragari, nec illarum prætextu, etiamsi ex tunc, prout ex diebus vacationum eorumdem, factæ, seu facta comperiantur, aliquem ex Prioratibus, Castellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, aliisque Beneficiis Hospitalis hujusmodi, acceptari, vel assequi, aut jus in re, vel ad rem, cuiquam acquiri potuisse seu posse; sed, illis non obstantibus, prædictos Magnum Magistrum, & Conventum, aliosque dicti Ordinis ad id facultatem habentes, ut præfertur, conjunctim seu divisim, juxta consuetudines & stabilimenta ejusdem Hospitalis, de ipsis Prioratibus, Castellania, Bajuliviis, aliisque præmissis, libere disponere potuisse & posse, ac sic judicari debere, & quidquid secus super his attentari contingat, irritum & inane decernimus.

Facultas M. Magistri & Conv. admittendi resignationes Commendarum & Officior regular. Ordinis, & Pensiones reservandi.

§. 15. Prædictis autem Magno Magistro, & Conventui dumtaxat, eorumdem Prioratuum, Castellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque Regularium dicti Hospitalis Beneficiorum hujusmodi resignationes admittendi, ac recipiendi, illaque resignantibus, denominationem, seu titulum, ac omnes eorum fructus, seu partem, aut super illis quascumque pensiones annuas, quæ etiam transeant ad successores in eis, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, etiam privationis, in talibus apponi solitis, ad vitam, vel ad tempus, reservandi, concedendi, constituendi, & assignandi, & quod altero decedente, superstes in Beneficii possessione succedat, indulgendi, seu regressum ad illud concedendi, liberam facultatem & auctoritatem, earumdem præsentium tenore concedimus & impertimur.

Prohibitio ne super Commendis Ordinis Pensiones Præterquam in favorem Militum reserventur.

§. 16. Decernentes nihilominus, super eorumdem Prioratuum, Castellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque præmissorum fructibus, redditibus, & proventibus, nullas pensiones annuas, seu eorumdem fructuum, reddituum, & proventuum portiones, in quarumvis personarum sæcularium, seu alterius Ordinis, præterquam dicti Hospitalis & Militiæ Regularium, cujuscumque status, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ, vel Ecclesiasticæ, aut mundanæ dignitatis, aut conditionis fuerint, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, favorem, commodum, & utilitatem, quamvis etiam Supremorum Principum, ut supra, vel aliorum consideratione, & intuitu, seu ex quacumque etiam onerosa & meritorum causa, per ipsos Magnum Magistrum, & Conventum præfatos, seu per dictam Sedem, reservari, constitui, & assignari ullatenus posse; & si reservari, concedi, constitui, & assignari contigerit, reservationes, concessiones, constitutiones, & assignationes hujusmodi factas, & faciendas, pro nullis & irritis haberi, nulliusque roboris & momenti esse & fore, nec ulli suffragari, aut jus easdem pensiones, seu fructus exigendi tribuere, nec quemquam earum vigore ad earumdem pensionum, seu fructuum solutionem & præstationem compelli posse.

Facultas deputandi Fratres Cappellanos in Ecclesiis dependentibus & annexis, & illos amovendi.

§. 17. Cæterum Magnus Magister, & singuli Priores, Castellanus Empostæ, Bajulivi, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis hujusmodi, tam Parochiales, quam etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, aut Cappellas, vel Altaria, seu alia Beneficia simplicia, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Castellaniæ, Bajuliviarum, Præceptoriarum, etiam Camerarum Magistralium nuncupatarum, Hospitalium, Domorum, & aliorum Beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum, de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, vel alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Castellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hospitalibus, & aliis Beneficiis Regularibus vere dependentia, & subjective annexa, quæ juxta ejusdem Ordinis

Ordinis Statuta, Fratribus saltem Cappellanis ipsius Hospitalis concedi semper debuissent, quamtumvis a longo & forsan longissimo tempore, per abusum, aut ex defectu Fratrum Cappellanorum hujusmodi ad id idoneorum, Clericis, seu Presbyteris Sæcularibus conferri, & per dictos Presbyteros, seu Clericos sæculares obtineri consueverint, in posterum etiam Fratribus dicti Ordinis Cappellanis, si alias ad id idonei & habiles reperiantur, concedere & assignare, eosque ad illorum curam, regimen, & administrationem deputare, ac etiam, justis concurrentibus causis, tam Sæculares Clericos, seu Presbyteros, quam Fratres Cappellanos hujusmodi, ab eorumdem cura, regimine, & administratione amovere, & alios in illorum loca subrogare; ipsique Fratres Cappellani, non secus ac Sæculares Clerici, seu Presbyteri, eadem recipere & administrare, non tamen in titulum perpetui Beneficii Ecclesiastici retinere, illisque respective deservire, & animarum curam hujusmodi Beneficiis forsan annexam exercere libere & licite respective possint & valeant.

§. 18. Denique causas, lites, & controversias quascumque, tam inter ipsam Religionem, seu Hospitalem Militiam, ejusque Conventum, aut commune Ærarium ex una, & singulas personas Fratrum Militum ejusdem Militiæ, cujuscumque gradus, dignitatis, & præeminentiæ existant, aut Cappellanos, aliasque dicti Hospitalis personas ex altera partibus, quam inter ipsos nunc existentes, & futuros Fratres Milites Cappellanos, & personas hujusmodi, hinc inde, super quibusvis rebus & juribus; ac etiam inter eamdem Militiam, seu illius Fratres ex una, & quascumque alias Sæculares, aut Regulares personas ex altera, super receptione ad habitum ipsius Militiæ, motas & movendas, & coram ejusdem Militiæ Judicibus, & Tribunalibus Ordinariis, seu Commissariis, jam nunc introductas, atque pendentes, seu quandocumque introducendas & agitandas, celerem & expeditum cursum & finem, prout ad ipsius Militiæ, ejusque Fratrum tranquillitatem, & utilitatem maxime convenit, sortiri & obtinere volentes; statuimus atque decernimus, a sententia in hujusmodi causis lata per Judicem secundæ instantiæ, nullam appellationem in suspensivo admitti, seu concedi, nisi quatenus ea sententia sit infirmatoria primæ sententiæ definitivæ, seu vim definitivæ habentis, & in ea parte dumtaxat, quæ hujusmodi infirmationem imporret; Sed, ubi duæ Sententiæ conformes inter se esse dignoscantur, easdem habere vim trium, & rem facere judicatam; quæ, nisi succumbens intra tres menses tunc proximos, speciali citatione coram Nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis Auditore expedita, & parti victrici legitime præsentata, illius executionem suspendi obtinuerit, debitæ executioni mandari possit, ac etiam debeat: Declarantes nihilominus, ab electione Fratrum Militum, & Præceptorum, seu Commendatariorum, in Bajulivos Magnæ Crucis nuncupatos, nullam appellationem seu recursum in suspensivo recipi, aut admitti, juxta statutum XX. Consilii generalis dictæ Militiæ, quod per easdem præsentes hac in parte expresse approbamus & confirmamus. Nullas vero sententias, resolutiones, decreta, aut res judicatas quorumcumque Tribunalium, etiam Auditorii Causarum Palatii Nostri Apostolici, aliorumque Judicum Romanæ Curiæ, prædictis Magno Magistro & Conventui, ac Militiæ, ejusque communi Ærario, super Jurisdictione, ac præmissorum privilegiorum & jurium civili possessione, vel quasi, nisi eadem Militia, citato in actibus substantialibus illius Procuratore in ea Curia constituto, & commorante, specialiter ad causam vocata fuerit, ullatenus præjudicare posse, aut ipsis per ea præjudicatum censeri; sed eosdem semper & quandocumque, sententiis & rebus judicatis hujusmodi nihil obstantibus, super possessorio agere, ac etiam de spolio dare posse. Quod ne ab aliquibus in hoc interesse habentibus, aut habere prætendentibus, ignorari valeat; volumus, hujusque dispositionis nostræ tenorem, per Edictum typis impressum, & in consuetis locis publicis hujus Almæ Urbis, aliarumque Curiarum, ubicumque opus fuerit, nec non ad valvas Ecclesiarum Prioratuum, Bajuliviarum, & Præceptoriarum dictæ Militiæ per Orbem constitutarum, infra novem Menses proximos affigendum, ad Publicam omnium notitiam deduci debere: Quo facto, dispositio Nostra hujusmodi omnes perinde ar-

In Causis inter Militiam & Milites, ac super receptione ad habitum, duæ Sententiæ conformes vim trium obtinere debent.

Nisi infra tres menses executio rei judicatæ per Auditorem Pontificis suspensa fuerit.

Nulla appellatio in suspensivo admittatur ab electione in Bajulivo Magnæ Crucis.

In causis in quibus agitur de interesse Ordinis, illius Procurator citatus fuerit.

Dispositio hujusmodi per Edictum publicum ad omnium notitiam deduci debet.

ctet, ac si personaliter singulis interesse habentibus, aut habere prætendentibus, intimata fuisset.

Facultas deputandi Judices Conservatores.

§. 19. Ad quorum omnium perpetuam firmitatem, nec non bonorum & jurium ipsius Militiæ indemnitatem magis asserendam, ejusdem nunc & pro tempore existentibus Bajulivis, Prioribus, Castellano Empostæ, Præceptoribus, & Fratribus Militibus, ut omnes & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum Vicarios, seu Officiales, aliasque personas in Dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutas, nec non Canonicos Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum, qui in Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis, juxta sæpedicti Concilii Tridentini Decretum, vel etiam extra hujusmodi Concilia in casibus per Apostolicas Constitutiones permissis, Judices electi, seu designati fuerint, dummodo in eadem Civitate aut Diœcesi sint constituti, semper & quandocumque opus fuerit, servata forma Constitutionis a fel. rec. Prædecessore Nostro Gregorio Papa XV. hac super re editæ, in suos, & Privilegiorum, bonorum, & jurium hujusmodi Conservatores, & Judices eligere possint, qui ipsos adversus inferentes eis injurias, seu gravamina & damna in Personis, rebus, & bonis, ac juribus hujusmodi, manutenere, & conservare, ac ipsi sic ab eis electi, omnibus privilegiis, facultatibus, & gratiis, quibus aliorum Ordinum non Militarium Conservatores uti, potiri, & gaudere debeant, earumdem præsentium serie, & auctoritate prædicta, plenam & liberam facultatem concedimus & indulgemus.

In Causis passivis, Personæ Ordinis coram propriis Judicibus conveniri debeant.

§. 20. Utque præterea in iis locis, in quibus Judices particulares eorumdem Fratrum Militum, & Cappellanorum, ac Inservientium Hospitalis prædicti, per Priores, aut Bajulivos, aliosve ad id facultatem habentes, deputati, Tribunal apertum retinere actu consueverunt, iidem Fratres Milites & Cappellani, ac Inservientes, in omnibus Civilibus Causis, in quibus ipsi Rei fuerint, coram hujusmodi Judicibus in prima Instantia privative etiam de cætero conveniri debeant, salva observantia Decreti in eadem Tridentina Synodo Sess. VII. Cap. XIV. editi, quoad causas mercedum & miserabilium personarum, & salvo jure legitimæ Appellationis in secunda, & ulterioribus Instantiis, ad Nos, & Sedem Apostolicam; statuimus etiam, atque decernimus.

Clausulæ amplissimæ pro Præmissorum firmitate.

§. 21. Ipsas quoque præsentes Litteras, atque omnia & singula in eis contenta & expressa, seu per eas confirmata & innovata Privilegia & Indulta semper & perpetuo firma, valida, & efficacia existere & fore, nec unquam sub generalibus Privilegiorum & Indultorum hujusmodi revocationibus, aut derogationibus, seu contrariis Constitutionibus, Ordinationibus, Legibus, & definitionibus, in quibuscumque Apostolicæ Sedis Litteris, aut Conciliorum etiam Generalium Decretis, præterquam Concilii Tridentini, cujus Decreta in omnibus & per omnia salva, & præservata esse volumus, comprehendi, nec ipsam Hospitalem Militiam ex his arctari & affici, nisi de iisdem Privilegiis & Indultis, ac de ipsa Hospitali Militia expressa mentio fiat, ac etiam quoad aliqua ex superius expositis, illius Magni Magistri, & Conventus prædictorum expressus, ut præfertur, consensus accedat. Et ita, ac non alias, in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores prædictos, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoscumque, quavis auctoritate, potestate, officio, & Ecclesiastica, seu mundana dignitate fungentes, ac prærogativa, privilegio, præeminentia, & honore fulgentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quocumque judicio, & in quacumque Curia, & in qualibet instantia, judicari & definiri debere decernimus, ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 22 Non obstantibus Nostris, & Cancellariæ prædictæ in contrarium præmissorum quomodolibet editis vel edendis regulis, & quibusvis aliis in contrarium eorumdem præmissorum, etiam Apostolicis, seu in Synodalibus, Provincialibus, & Universalibus Conciliis editis & edendis specialibus vel generalibus Constitutionibus

bus & ordinationibus, ac quarumvis Archiepiscopalium, & Episcopalium Ecclesiarum juribus ac consuetudinibus, etiam longo temporis spatio præscriptis, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, illis, eorumque Præsulibus, aliisque Personis, etiam speciali nota dignis, ac Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Locis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam Consistorialiter, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, in contrarium præmissorum concessis, approbatis, confirmatis, & innovatis; etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis per quascumque Litteras Apostolicas, etiam motu simili, deque pari Apostolicæ potestatis plenitudine pro tempore concessas, quascumque etiam derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentes, derogari non possit, neque censeatur eis derogatum. Quibus omnibus & singulis, quamvis de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio facienda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores eisdem præsentibus, perinde ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso hic inserti forent, pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum omnium & singulorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat, latissime, & plenissime, ac specialiter, & expresse, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, earumdem tenore præsentium derogamus, & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 23. Volumus autem, ut earumdem præsentium Transumpta, sive exempla, etiam impressa, manu Vicecancellarii ejusdem Conventus, seu alicujus Notarii publici subscripta, & pro tempore existentium ejusdem Militiæ Magni Magistri, vel cujusvis ex Bajulivis, Prioribus aut Castellano prædictis, seu Alterius Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ, sigillo munita, eamdem ubique fidem, & auctoritatem obtineant in judicio & extra, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. *Fides habenda transumptis.*

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum absolutionis, confirmationis, approbationis, exemptionis, liberationis, concessionis, indulti, mandati, facultatum impertitionis, extensionis, ampliationis, declarationis, statuti, prohibitionis, revocationis, cassationis, annullationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. *Sanctio pœnalis.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII. Quarto Idus Martii, Pontificatus Nostri anno decimotertio. *Dat. Pont An. XIII. die 12. Mar. 1752.*

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

De Curia J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

WILNENSIS COLLEGII

Seu Seminarii Apostolici, a Gregorio XIII. pro Adolescentium Ruthenorum, & Moschovitarum educatione & institutione erecti, optimo regimini providetur.

De hujus Seminarii Alumnis vide infra Constitut. XIX.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Eximium Gregorii XIII. studium in erigendis & dotandis Collegiis ad Adolescentes instituendos & erudiendos.

COmmendatissimum studium, & incredibilem Apostolicæ solicitudinis zelum fel. record. Gregorii Papæ XIII. Prædecessoris nostri, qui ad perenne orthodoxæ religionis præsidium atque incrementum, tot Collegia, Seminaria nuncupata, tam in hac Alma Urbe, pro remotissimarum Nationum adolescentibus, quam alibi in Germania, Bohemia, Polonia, Transylvania, atque in Civitate quoque Wilna Provinciæ Lithuaniæ, a fundamentis erigenda, consentaneis legibus munienda, & annuis redditibus pro adolescentibus inibi educandis, instituendisque dotanda curavit, semper, etiam dum in minoribus essemus, admirati, adhuc in suprema Sacrosancti Apostolatus Cathedra per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam, meritis licet imparibus, constituti, suscipimus, & Apostolicis laudibus prosequentes vehementer dolemus, quod propter asperas temporum rerumque calamitates, æmulari non valeamus.

Eorum fundationis leges conservare necessarium agnoscit Pontifex.

§. 1. Etsi autem maximi momenti opus esse non ambigitur, hujusmodi Collegia, sive Seminaria bene constituere; non minimi tamen ponderis est adlaborare, ut eadem Collegia, sive Seminaria, juxta intentam primævæ fundationis institutionem, conditasque provida maturitate regulas, sarta tectaque serventur, & administrentur. Ab inita sane summa Catholicæ Ecclesiæ procuratione, inter gravissimas tot negotiorum undique sese oggerentium curas, non omisimus sedulam vigilemque operam impendere, ut de omnium ejusmodi Collegiorum, sive Seminariorum rationibus, tum ad rectam piorum morum, sacrarumque doctrinarum disciplinam, tum ad fidelem bonorum temporalium administrationem pertinentibus, plenissime edoceremur, & Apostolicæ providentiæ, auctoritatisque partes, ubi opus erat, opportune collocaremus.

In Seminarium VVilnense pro Ruthenis & Moschovitis erectum, loco Moschovitarum, recipiuntur Alumni Latini Ritus.

§. 2. Quoniam autem, sicut accepimus, in Pontificium Collegium, sive Seminarium, quod a laudato Gregorio Prædecessore nostro Wilnæ erectum, & institutum fuit, ut Juvenes scholares Rutheni, & Moschovitæ fidem ipsam catholicam, & doctrinam, ac bonas litteras condiscerent, optimisque moribus, & disciplinis erudirentur, amplius Juvenes Moschovitæ, fortasse ob vitæ pœnam quibuscumque Moschovitis catholicam religionem amplectentibus & profitentibus, juxta suas leges, infligendam, non recipiuntur, & admittuntur; inde factum esse existimatur, ut pluribus abhinc annis, præter quatuor Monachos Ordinis S. Basilii Magni ex Natione Ruthena in eodem Collegio, sive Seminario educari solitos, Superiores ipsius Collegii, sive Seminarii, loco & vice Adolescentium Moschovitarum, alios Latini ritus Juvenes in eodem Collegio, sive Seminario alendos, instituendosque suscipiant.

Plures tamen causæ præferendos suadent Ruthenos Græci Ritus.

§. 3. Hujusmodi vero providentiæ ratio, etsi non contemnenda, haud tamen talis est, ut expressæ tanti Pontificis Fundatoris voluntati, præscriptæque legi superiores memorati Collegii, sive Seminarii, pro suo arbitrio derogantes, injuncto salutari operi satisfacere valeant; cum Apostolicam hanc Sanctam Sedem consulere debuissent, & loco, ac vice Adolescentium Moschovitarum non amplius concurrentium, subrogari potius debuissent totidem Adolescentes Nationis Ruthenæ Græci

Græci ritus, ea potissimum de causa, quod & Episcopale Seminarium pro Adolescentibus ritus Latini Wilnæ, atque alia alibi, erecta instructaque reperiantur; nec tanta, quoad ritum Latinum, urgeat necessitas, quanta omni procul dubio illa Nationis Ruthenæ. Hæc enim non solum plures complectitur Diœceses, sed ipsæ etiam Diœceses tot refertæ sunt Parochialibus Ecclesiis, ut in sola Metropolitana Kyoviensi earumdem Parochialium Ecclesiarum numerus sit millium nongentarum viginti quinque. Accedit quoque maxima Ruthenorum Antistitum inopia, propter quam Collegia, sive Seminaria Diœcesana sibi erigere, & instruere haud valent. Insuper ut major inter ipsos Ruthenæ Nationis Ecclesiasticos Viros, maxime rerum Ecclesiasticarum, sacrarumque doctrinarum, peritia floreat; cum amplissimæ Diœceses orthodoxis, schismaticisque hominibus permixtæ reperiantur.

Præsertim Nationis Ruthenæ necessitates.

§. 4. Porro de hisce omnibus certiores facti, Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationi Propagandæ Fidei præpositis per duas generales Congregationes accuratissime examinanda commisimus. Hinc factum est, ut attentis tot rationum tam a Nobis, quam ab ipsis Cardinalibus discussarum gravissimis momentis, de eorumdem Cardinalium pariter consilio, non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus, auctoritate nostra apostolica, tenore præsentium, prout infra, statuamus, & decernamus.

Pontifex, de consilio Congregationis de Propaganda Fide, statuit, ut infra.

§. 5. Ac primum quidem memoratas Gregorii Prædecessoris literas, quod omnia, & singula in ipsis contenta, & statuta, dummodo iis, quæ per easdem præsentes nostras literas, ut infra, statuuntur, & decernuntur, non adversentur, quatenus opus sit, confirmamus, & apostolicæ firmitatis præsidio munimus.

Gregorii XIII. Litteras confirmat.

§ 6. Deinde vero omnibus, & singulis moderais, & pro tempore existentibus sæpedicti Collegii, sive Seminarii Pontificii Wilnensis Superioribus, & Officialibus, districte inhibemus, ut deinceps nullum omnino adolescentem in ipsum Collegium, sive Seminarium, nisi Nationis Ruthenæ, & Moschovitæ (si quando aliquem ejusdem Nationis Moschovitæ adolescentem recipiendum, admittendumque contingeret) recipiant, & admittant.

Ruthenos & Moschovitas solummodo in Collegium recipi deinceps jubet.

§. 7. Porro Diœceses Nationis Ruthenæ, ex quibus adolescentes in Collegium, sive Seminarium antedictum deinceps admittendos, recipiendosque dumtaxat (dummodo ex Natione Moschovitica non sit, qui admitti, & recipi petat) esse, statuimus & districte mandamus, sunt Kyoviensis & Haliciensis Metropolitana totius Russiæ, Polocensis & Viteb'censis Archiepiscopatus, Smolescensis Archiepiscopatus, Vladimiriensis & Brestensis Episcopatus, atque Episcopatus Chelmensis. Tres vero Episcopatus Luceoriensem, Premisliensem & Samboriensem, ac Leopoliensem, inter Diœceses ejusdem Nationis Ruthenæ adscriptos, ideo exclusos esse statuimus & mandamus, quod pro nonnullis uniuscujusque eorumdem adolescentibus Alumnis statutus sit locus in Collegio sive Seminario Leopoli pro Ruthenis & Armenis fundato, cui annuum nec mediocre ab eadem Congregatione Propagandæ Fidei pro dictis Alumnis subsidium solvitur, unde par æquumque videtur, ut de hisce tribus Diœcesibus, quæ hujusmodi commodum habent, nullus admittatur, recipiaturque; sed de primodictis solummodo Diœcesibus, in quibus necessitas urget.

Rutheni quibus ex Diœcesibus sint cooptandi.

§. 8. Verum ut deinceps quoad admissionem, receptionemque Alumnorum, nulla suboriantur dissidia, & partium studia; cum numerus viginti Alumnorum in laudato Collegio sive Seminario de præsenti existentium sit, quamvis de præterito idem numerus, juxta majorem, vel minorem rerum abundantiam, vel inopiam, interdum major, interdum minor fuerit; ipsum viginti Alumnorum numerum, quomodolibet imposterum sese habeat annona, nunquam minorem; sed si redditus, & proventus augeantur, majorem etiam esse volumus, & statuimus: cum œconomiæ ratio postulet, ut inopia unius anni suppleatur alterius anni abundantia.

Alumnorum numerus ad minus vicenarius statuitur.

§. 9. Ab hoc itaque constituto, ut præmittitur, viginti Alumnorum numero, exceptis quatuor Ordinis Sancti Basilii Magni Monachis in eodem Collegio, sive Seminario, ut pariter præmittitur, retineri, & educari solitis, quos semper in futu-

Fit locorum distributio juxta decretum Congr. de Prop. Fide.

futurum ex eodem Ordine, & Congregatione Ruthena admittendos, recipiendosque pari modo & forma volumus, & mandamus, ut Magistros, & Praeceptores habeant aptos, & idoneos; reliquos sane sexdecim Alumnos, qui admittendi, recipiendique sunt, distributos esse volumus & mandamus, juxta Decretum ejusdem Congregationis Propagandae Fidei, quod est tenoris sequentis = *In congregatione Generali de Propaganda Fide habita die 12. Februarii 1753. decretum fuit, ut sequitur: Ad Collegium VVilnense, ultra quatuor Monachos Basilianos, & donec aliter provideatur, esse imposterum admittendos Ruthenos tantum ex infrascriptis Dioecesibus; nempe ex Archiepiscopali Kyoviensi sex, quorum unus ex Palatinatu VVilnensi, alter vero ex Palatinatu Novogrodensi, & alter ex Palatinatu Minscensi: alii vero tres ex reliqua ejusque Dioecesis Kyoviensis parte, & praesertim ex Ukraina. Ex Dioecesi Archiepiscopali Polocensi duo, quorum unus ex Palatinatu Polocensi, alter ex Palatinatu Vitebscensi. Ex Dioecesi Archiepiscopali Smolescensi duo. Ex Dioecesi Episcopali Vladimiriensi, seu Podiachiae parte, alter ex Palatinatu Brestensi. Ex Dioecesi Chelmensi duo, quorum unus ex Terra Chelmensi, alter de Palatinatu Belzensi. Ex Dioecesi Episcopali Pinscensi duo* = Distributionem autem eorumdem sexdecim Alumnorum ex qualibet Dioecesi respective eligendorum, per praeinsertum dictae Congregationis Decretum, factam, tanquam utilem, & salutarem non solum approbamus, & apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus; verum etiam districte servandam esse praecipimus, & mandamus.

Alumni quo ordine sint prima vice recipiendi.

§. 10. Praeterea ad omnem penitus e medio tollendam dissensionem, confusionemque, statuimus, & ordinamus, ut distributio ita omnino, & non aliter fiat, nimirum, ut, cum quilibet Alumnus ritus latini in saepedicto Collegio, sive Seminario commorans, sive elapso tempore, quo inibi educari debet, sive aliter quomodolibet ex eodem Collegio, sive Seminario egressus fuerit, statim in illud admittatur recipiaturque Alumnus ex Metropolitana Kyoviensi Nationis Ruthenae, & sic deinceps usque ad numerum pro eadem Metropolitana Kyoviensi juxta praeinsertum Decretum supra statutum; deinde ex Dioecesi Archiepiscopali Polocensi, atque eodem pacto, & ordine ex aliis Dioecesibus antedictis. Postquam vero integrum sexdecim Alumnorum numerum completum esse constiterit, cum vacatio cujusvis Alumnatus evenerit, non admittatur recipiaturque nisi adolescens Nationis Ruthenae ex illa Dioecesi, ex qua Alumnus antecedens locum dedit vacationi.

Exequutores designantur.

§. 11. Caeterum ut praescripta, & praemissa omnia debitae exequutioni demandentur, Venerabili Fratri Ordinario nostro & Apostolicae hujus Sanctae Sedis in Polonia Nuntio, & Dilecto Filio Regenti ejusdem Collegii, sive Seminarii, modernis, & pro tempore existentibus, injungimus, ut, salva semper dictae Congregationis Cardinalium Propagandae Fidei Praepositorum auctoritate, omnia, & singula in hisce nostris in forma Brevis literis, quas etiam typis impressas in conspicua dicti Collegii, sive Seminarii parte, ut ab omnibus legi possint, apponi volumus & mandamus, contenta & expressa, exacte servari faciant & curent.

Clausula pro praemissorum firmitate.

§. 12. Decernentes easdem praesentes litteras, & in eis contenta quaecumque, semper firma, valida, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, & ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque, & non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apostolicae Sedis Nuntios, & quosvis alios quacumque praeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Gregorii Praedecessoris nostri literis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariis.

Exemplorum fides.

§. 13. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exem-

exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die quinta Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio. Dat. 5. Apri. 1753. Pont. XIII.

Cajetanus Amatus.

MONACHI S. BASILII

Nationis Ruthenae solvuntur a lege emittendi quartum votum de non acceptandis Episcopatibus, vel Archimandriis, absque assensu suorum Superiorum: Abrogatisque Statutis poenalibus super hoc editis, Canonicae Sanctiones innovantur, ac inculcantur.

Dilectis Filiis, Proto-Archimandritae, Archimandritis, & Monachis Ordinis S. Basilii Magni Nationis Ruthenae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Pontificis studium pro Basiliani Ordinis utilitatibus, & incrementis.

INclytum quidem Sancti Basilii Magni Ordinem non minus antiquitate, quam religiosa pietate, sacra doctrina, disciplinaque regulari in Catholica Ecclesia commendatissimum, singulari semper, etiam dum in minoribus essemus, studio prosequuti, ex quo ad sublimem Sacrosancti Apostolatus Cathedram, meritis licet imparibus, evecti fuimus, non omisimus quamplurimis Apostolicae auctoritatis benignitatisque documentis ornare. Congregationem vero vestram Nationis Ruthenae, quae ejusdem Sancti Doctoris institutum tanta cum laude, praesertim in florentissimo Poloniae Regno, & Lithuaniae Ducatu, profitetur, paribus Pontificiae caritatis, ubi opportuna sese dedit occasio, testimoniis complecti studuimus, fore in Domino confisi, ut vestra Congregatio majori alacritate & constantia, non solum schismaticis ejusdem Ordinis Basiliani Monachis sese opponeret, verum etiam eosdem ad Orthodoxae Fidei sinum allicere, ac perducere aditeretur. Quoniam autem veremur, ne ea, in ipsa Congregatione vestra accidere possent, quae non tam exoptata a Nobis religiosarum virtutum incrementa impedire, quam gravia quoque detrimenta afferre valeant; eapropter haud patimur consentanea Apostolicae providentiae, potestatisque officia a vobis desiderari.

Episcopatibus & Archimandriis nationis Ruthenae soli Monachi S. Basilii praeficiuntur.

§. 1. Ac primum quidem Vobis notum esse cupimus, Nos, quemadmodum non ignorare consuetudinem illam in Natione Ruthena vigentem, nimirum vacantibus Cathedralibus Ecclesiis, & Archimandriis ejusdem Nationis Ruthenae, non praeficiendi Antistites, & Archimandritas, nisi solos Monachos ex Ordine vestro professos; ita perspectum habere, tum ipsas Cathedrales Ecclesias ad Regiam Nominationem conferri, tum Archimandrias, vel Regiae Nominationis, vel Jurispatronatus nobilium personarum esse, & haberi.

Quartum votum Monachis praescriptum.

§. 2. Deinde Nobis facile persuademus, non aliam fortasse ob causam a Superioribus Cong. vestrae quartum tribus aliis Votum fuisse additum in solemni cujusque Monachi professione emittendum, ne scilicet quisque Monac. Episcop. vel Archimand. sibi quomodolibet procuraret, neque si ad illos, vel illas quomodolibet etiam nominari, vel promoveri contingeret, nisi prius approbationem, assensumque suorum Superiorum impetrasset, omnino acciperet; quam ut omnis ambitioni occluderetur adi-

Sanctio pœnalis Benedicti XIII. contra Voti transgressiones.

aditus. Quo firmius prætere ejusmodi a Superioribus vestris statuta quartum Votum addendi lex subsisteret, a fel. rec. Benedicto Papa XIII. Prædecessore Nostro Procurator tunc temporis existens Generalis laudati Ordinis Sancti Basilii Magni Apostolicas in simili forma Brevis litteras die decima quinta mensis Decembris Anno MDCCXXVIII. hac super re dandas curavit, quarum vigore ad Officia, & Dignitates, Monachos omnes memorati Ordinis, qui sine expresso Superioris Generalis, seu Proto-Archimandritę pro tempore existentis, & memorati Ordinis consensu, sibi Archiepiscopatus, Episcopatus, Archimandrias, aut quascumque alias Dignitates procurarent, eo ipso ad illas inhabiles esse, ac fore declarabatur.

Ambitus per eam non tollitur, sed augetur.

Querelæ habent jus nominandi, seu præsentandi.

§. 3. Insuper eam profecto, quæ ex Statutis, decretisque antedictis redundatura reputabatur, utilitatem, & regularis disciplinæ observantiam, non solum minime provenisse; ex certis documentis rescivimus, verum etiam maximopere dolemus, duas inde non leves, sed gravissimas ortum habuisse inordinationes. Ac prima quidem, quod Monachi ad Archiepiscopatus, Episcopatus, & Archimandrias promoveri cupientes præter illas, quam prius apud eos, qui Jus nominandi habebant, ut nominarentur, adhibebant partes, preces, & Officia, novis quoque partibus, & officiis apud Superiores Ordinis contendunt, ut ab hisce licentiam nova lege præscriptam consequantur. Altera vero inordinatio ex prima omnino exsurgit, quod iis, quibus nominandi, sive præsentandi Jus inesse non ambigitur, merito queruntur, debitum sibi ejusmodi Jus, propter novam antedictam legem, plurimum imminutum esse, cum ablatam sibi experiantur pristinam libertatem nominandi sive præsentandi ad Archiepiscopatus, Episcopatus, & Archimandrias eos Monachos Ordinis vestri professos, quos sibi in Domino existimant benemeritos, atque idoneos, sed illos dumtaxat, qui a Superioribus suis sæpedictam licentiam obtinuissent.

Sublato proinde Voto, & pœnis Sanctiones restituuntur.

§. 4. Ea propter præcipuum Apostolici ministerii nostri munus esse intelligimus, non minorem pro recta disciplina a Nobis adhibendam esse curam, quam ut dissensiones maxime omnes auferantur, ut, omnia pro æquitate, ac justitia procedant, neque ullæ prorsus audiantur querimoniæ. Cum autem per Sacros Catholicæ Ecclesiæ Canones satis superque consultum sit, ut omnis, quoad consequendos Archiepiscopatus, Episcopatus, cæterasque dignitates Ecclesiasticas, excludatur ambitus, statutis inflictisque etiam contra ambitiosos pœnis; cupientes Nos omnia, & singula, prout harum præsentium nostrarum in forma Brevis literarum tenore Apostolica auctoritate nostra reducimus, ad commune Jus, sanctionesque Canonicas reducere; proindeque tenore, & auctoritate paribus, nec non motu proprio, ac certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis statutis, & consuetudinibus antedictis, atque ipsis memoratis Benedicti Prædicti Prædecessoris literis derogantes, & derogatum esse declarantes, volumus, & districte mandamus, ut deinceps id omne unice servetur, & exacte custodiatur, quod per sacros Canones præscriptum, ubique debitæ exequutioni mandatur, nec aliæ pœnæ hac in re locum habeant, quam quæ in ipsis Sacris Canonibus statutę sunt.

Firmis tamen manentibus legibus de ambitu; pœnisque in iis decretis.

§. 5. Porro Monachis Ordinis vestri professis notum esse volumus, & aperte declaramus (ne sua illos eapropter falsa decipiat opinio) non eam sibi per Nos libertatem restitui, per quam ipsis liceat ad Archiepiscopatus, & quascumque Dignitates Ecclesiæ, & Ordinis sui niti, & Officiis omnibus contendere; sed potius in memoriam illis revocamus quod si ambitus ad sęculares etiam dignitates, & honores, a civilibus legibus prohibetur Laicis, quanto magis ambitus ad Archiepiscopatus, Episcopatus, & Dignitates Ecclesiasticas prohibitus esse debeat Clericis, & Religiosis Viris. *Nullus itaque* (verba sunt *Can. Nullus* 1. q. 1.) *per ambitum ad Episcopalem honorem permittatur accedere; nam cum hic excessus in laica conversatione culpetur, quis putat, quin Religiosis, & Deo servientibus incutiat opprobrium?* Nec ob eorum oculos objicere omittimus præclara exempla Sanctorum Cypriani, Augustini, Fulgentii, Cæsarii, Epiphanii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, Theodoreti, & Johannis Chrysostomi, ut cæteros prætereamus,

nus, qui quamvis meritis eximiis insigniti, tamen tantum abest, ut ad Episcopatum assequendum contenderint, quin omnem imo operam, studiumque adhibuerint, ne vel inviti ad Episcopatum pertraherentur.

§. 6. Neque unusquisque ignorare debet, a peccati culpa immune non esse desiderium ipsum Episcopatus, tum quia, quamvis desiderium aliis juvandi, in his præsertim, quæ ad Deum sunt, & salutem Animarum; laudabile est, & maximopere commendatur; tamen cum hoc adjumentum præstari non valeat sine ipsa Episcopatus sublimitate, ut plurimum ex vitio insitæ de suis viribus præsumptionis ortum habet; tum quia nemo se iis virtutibus, quæ ad Episcopatus ministerium necessario requiruntur, ornatum esse, sine peccato existimare potest; atque hujusmodi desiderium semper est vitiosum, juxta Angelici Doctoris doctrinam 2. 2. *quæst.* 185. *art.* 1. *in corpore*, *in Quodlibet.* 2. *art.* 11. *in corpore*, *in Quodlib.* 3. *art.* 9. *in corpore*. Atque hæc communis est doctrina omnium eorum, quos retulimus in Tractatu nostro de Canonizatione Sanctorum *lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 6. *& seq.* Demum eorumdem oculis exponimus auream Sancti Basilii Cæsareæ Episcopi inclyti Ordinis vestri Fundatoris doctrinam, traditam in Constitutionibus Monasticis *cap.* 9. *tom.* 2. editionis Monachi Johannis Garnier = *Cæterum*, inquit Sanctus Doctor, *nequaquam convenit, ut Asceta cupiat unquam ingredi in Clerum* (ecce Episcopatus desiderium) *aut Fratribus præfici* (ecce desiderium Archimandriæ): *nam diabolica hæc pestis est, labesque libidinis dominandi, quæ res summæ Diaboli nequitiæ insigne est* = Et postquam gravissima ex hujusmodi desiderio provenientia damna explicavit, addit = *Cognito itaque detrimento, hanc absurdam cupiditatem fugiamus* = Denique hoc Capitulum hisce absolvit verbis = *Quod si Deus aliquando eligat quempiam ad ejusmodi munera, novit, cum sit industrius ac sagax, quemadmodum etiam ipsum præstiturus sit dignum. Nos autem conscii esse debemus Nobismetipsis, nunquam Nos aliquid tale appetivisse, neque ullo modo ejusmodi desiderium in animo habuisse; Nam & hic animæ morbus gravissimus est, & facit, ut a bonis excidamus.* ——

Episcopatu indignus est, qui illum petit, vel appetit.

§. 7. Tandem cum Apostolica hujusmodi nostra dispositio, ac Sanctio, eorum quoque Jus respiciat, qui ad Archiepiscopatus, Episcopatus, & Archimandrias nominandi, vel præsentandi jus quomodolibet habere dignoscuntur, iisdem salutare S. Bernardi monitum indicimus, reputandi nimirum Ecclesiasticis dignitatibus indignum eum, qui vel per se ipsum, vel per alios, ad earundem dignitatum consequutionem sese commendat = *Alius pro alio, alius forte & pro se rogat. Pro quo rogaris, sit suspectus: qui ipse rogat pro se jam judicatus est* = Verba sunt ejusdem Sancti Bernardi *lib.* 4. *de considerat. cap.* 4. quibus apprime consonant verba Sancti Thomæ Aquinatis 2. 2. *quæst.* 100. *art.* 5. *ad tertium* = *Si vero aliquis pro se rogat, ut obtineat curam animarum, ex ipsa præsumptione redditur indignus* = Postremo addere præstat verba Concilii Trid. *sess.* 24. *de reform. cap.* 1. = *Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione, innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant: eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.*

Ad Ecclesiasticas dignitates, digniores sunt cooptandi.

§. 8. Hæc sane sive statuenda, sive mandanda, sive monenda habuimus, decernentes omnia, & singula in iisdem præsentibus nostris literis contenta, semper firma, valida, & efficacia existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, & ab aliis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere: sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Sedis Apostolicæ Nuntios, & quo-

Clausulæ pro præmissorum firmitate.

quosvis alios quacumque præeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatur contrariis.

§. 9. Non obstantibus præfatis Benedicti Prædecessoris Nostri litteris, & quibuscumque statutis, & decretis in contrarium præmissorum in Conciliis, & Synodis Nationis Ruthenæ forsan editis; & Ordinis vestri, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum auctoritas.

§. 10. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seu Exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ iisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Interim Vobis, Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem paramanter impertimur.

Dat. Pont. an. XII. die 12. Apr. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima secunda Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

REGULÆ OBSERVANDÆ

In Anglicanis Missionibus, ab Apostolicis Vicariis, nec non a Sacerdotibus Missionariis Secularibus, ac Regularibus.

Venerabilibus Fratribus, Episcopis, Vicariis Apostolicis, & Dilectis Filiis, Sacerdotibus tam Sæcularibus, quam cujusvis Ordinis & Instituti, etiam Societatis Jesu, Regularibus, Missionariis Apostolicis Anglicanarum Missionum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Mutuum charitatis studium in primis exposcit Apostolicum Ministerium.

Apostolicum ministerium, quod vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, tanta cum alacritate suscepistis, satis superque admonere vos, & assidue in memoriam revocare non dubitamus, præceptum mandatumque Supremi Pastorum Principis JESU CHRISTI Apostolos suos edocentis, cujus divina legatione in procuranda æterna Christifidelium salute fungimini cooperatores; nimirum, ut mutua vosmetipsi invicem charitate diligentes, onus vobis injunctum consummare satagatis, quo debitam laboribus vestris mercedem in Cœlis a justo remuneratore Deo recipere valeatis. Nobis sane, qui gravissimas Sacrosancti Apostolatus curas, & omnium Ecclesiarum sollicitudinem gerentes, pene deficimus, nihil accidere potest molestius, quam cum accipimus scissuras esse inter vos, propter quas propagatio Catholicæ Fidei, & Christifidelium salus retardatur. Ea propter, ut opportunum, consentaneumque præscindendis & e medio aufere-

Dissidiorum causis examinat Pont. cum consi-

vendis dissidiis, quę jamdudum inter vos exorta, sæpius emergere, ac magis invalescere plenissime docti vehementer dolemus, & pristinę animorum concordiæ conciliandæ, & in perpetuum confirmandę remedium afferremus; primum quidem non solum exhibita Nobis utriusque partis rationum momenta per Nos ipsos accurate expendimus; sed nonnullis etiam Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus negotiis Congregationis Propagandæ fidei præpositis examinanda mandavimus; deinde vero iisdem Cardinalibus ad Nos Accitis, eorumdem sententiam consiliumque requisivimus. Quos postquam Nobiscum convenire, & consentire comperimus, hæc, quæ sequuntur, statuimus, decrevimus, & a vobis districte servanda proponimus, & mandamus.

lioCongreg. de Propag. Fide ac deinque statuit, ut infra.

§. 1. Cum ab anno 1688. constitutum fuerit ut Missio Anglicana per quatuor Apostolicos Vicarios administretur, qui Episcopi in *Partibus* Infidelium existant; cumque sui limites, & confinia præscripta sint, in quibus ipsorum singuli suo munere perfungantur, nihil omnino immutetur in iis omnibus, quæ pertinent ad eosdem Vicarios Apostolicos, eorumque deputationem, & limites, quos modo indicavimus.

Quatuor Vicariis Apostolicis commendata remanet Anglicanæ Missionis administratio.

§. 2. Cum nonnulla Seminaria, & Collegia instituta sint, ex quibus Missionarii Cleri Sæcularis in Angliam mittuntur, & nulla diligentia, & cura prætermittatur, ut Alumni ad Sacras Missiones obeundas destinati, optimis moribus, pietate, ingenio, doctrina exornentur, & ut periti sint in exercendis Functionibus Ecclesiasticis, & Cantu Gregoriano, quantum fieri poterit, imbuti; Præses Collegii Duacensis in Belgico, Literis datis die 15. Januarii, Congregationem de Propaganda Fide sincere certiorem fecit de ratione, qua Alumni in prædicto Collegio instituuntur. Hisce proinde Literis perhonorificum responsum redditum fuit. Romæ existit Collegium Anglicanum a Sancto Thoma nuncupatum, curæ ac disciplinæ Patrum Societatis Jesu commissum, cujus visitationem susceperunt jussu Prædecessoris nostri Clementis XII. duo Cardinales vita jam functi, Davia scilicet, & Riviera, sustinuitque Secretarii munus Cardinalis Monti vitam adhuc agens, qui id temporis munus a Secretis Congregationis de Propaganda Fide gerebat. Itaque plurima statuta fuere, peculiari Decreto Summi Pontificis confirmata, quod die 28. Septembris anno 1739. in lucem emanavit. Sancitum in primis est, ut eodem in Collegio duo Præceptores in posterum commorentur, quorum unus Controversiis, & Sacris Scripturis explanandis, alter Theologiæ Morali tradendę incumberet, eorumque Lectiones Anglicanæ Missionis utilitati forent maxime accommodatę. Quamobrem operam suam impendet Cardinalis, cujus in fide, & patrocinio Collegium *pro tempore* recipitur, ut executioni mandentur quę eadem in Visitatione salubriter decreta fuere; atque illud in primis, quod paulo ante innuimus, quippe quod ad finem propositum unice conducere videantur. Pariter compertum est, Collegium Ulissippone Anglis recipiendis erectum esse; alterum Parisiis, Hispali unum; Vallisoletti alterum. Verumtamen cum eorumdem institutio, atque existentia, nihil præterea innotescat, curæ erit a Secretis Congregationis de Propaganda Fide, consiliis cum Cardinale primo Pontificiæ ditionis Administro collatis, ut dentur Literæ Nunciis Apostolicis in Lusitania, Gallia, & Hispania commorantibus, ut impensius de prædictis Collegiis inquiratur, eorumque gubernatio omnino explorata fiat. Neque id eo tendere opinandum est, ut quidquam detrahatur auctoritati vel regimini cujuscumque, qui legitima ipsorum fruatur possessione; sed eo dumtaxat fine, ut inter Nos, eosdemque plenissime conveniat iis in rebus, quæ ad Alumnos spectant ex Seminariis in Angliam ad Missiones obeundas profecturis.

Collegia erecta ad erudiendos pro Anglicanis Missionibus Alumnos, optimis legibus firmantur.

§. 3. Quoniam vero versantur in Anglia Missionarii ex Familiis Regularibus, scilicet Societatis Jesu, Sancti Benedicti, Sancti Dominici, Sancti Francisci, Carmelitarum Excalceatorum, cavere omnino debent earum Provinciales, ne in Missionarios deligant, nisi viros numeris omnibus absolutos, singulari nimirum pietate, ingenii dotibus præditos, quæ ad tantam Provinciam, tamquam laboriosam requiruntur. Quamobrem ne ob immodicum eorum numerum perturbationes, & incommoda oboriantur, ipsis Regularium Provincialibus immutabiliter

Regulares idonei in Angliam mittuntur ad certa dumtaxat offi in exercenda, & ex iis tan.

tum Ordinibus, qui propriæ nationis Cœnobia in Catholicis Regionibus habent.

præscribitur, ut eos dumtaxat in Angliam mittant, qui vel Sacellis Regiis præfici debeant, aut apud aliquem nobili sanguine natum versari, aut in Locis, quæ pro Regularibus fundata, & constituta sunt. Porro a Missionibus Anglicanis se repelli intelligant Regulares, qui ex propria Natione non obtinent Cœnobium, vel Provinciam in Catholicis Regionibus: iis tamen, qui ibidem in præsentiarum commorantur, revertendi necessitas non infertur. Enim vero cum Hiberni Sacerdotes ad sustinendam Insulæ ejusdem Missionem deputentur, quæ plurimos, sapientesque expetit Operarios; cumque in Anglia permulti sint Sacerdotes indigenæ tam Sæculares, quam Regulares, consentaneum esse arbitramur, si iidem ipsa in Patria labores suos potissimum impendant, & prædicti Hiberni Sacerdotes Missionariis Anglis tunc solum cooptentur, cum horum paucitas id exigere videatur; ideoque a Vicariis Apostolicis Angliæ ad Missionem exoptentur, & evocentur.

Hiberni Missionibus Angliæ non adhibeantur, nisi a Vicariis Apost. in subsidium vocentur.

Vicariorum Apostolicor. Ordinaria & delegata auctoritas pro regionis necessitate sufficiens.

§. 4. Sed, ut ad Vicarios Apostolicos revertamur, præter eam omnem auctoritatem, quæ ipsis communis est in propriis confiniis cum quolibet Ordinario in sua Civitate, & Diœcesi, Apostolica Sancta Sedes facultates *formulæ secundæ* ipsis elargitur, cum potestate illas simplicibus Sacerdotibus, qui idonei videbuntur, communicandi, iis tamen exceptis, quæ vel in Ordinem Episcopalem unice spectant, vel exerceri sine Sacrorum Oleorum usu minime possunt. Nihil proinde recensitis Vicariis deest, quod ad sanum regimen, & directionem tam Regularium, quam Cleri Sæcularis conducit, qui nullas in hanc diem controversias excitavit, quæ debitam Vicariis Apostolicis obedientiam, & subordinationem labefactarent.

Regulares ex privil. ab Ordinaria Episcopi jurisdict. exempti.

§. 5. Attamen quoniam inter privilegia, quibus gaudent Regulares, cuilibet peculiari Ordini a Summis Pontificibus attributa, illud annumeratur, per quod Regulares Familiæ ab Episcopali, vel Ordinaria auctoritate eximuntur, vel Sanctæ Sedis Jurisdictioni immediate subjiciuntur, ne altercationes ea de re in posterum enascantur, quas plurimas elapsis temporibus constat extitisse, & in dies suboriri, necessitas postulat, ut finis aliquando iis imponatur: quod ita præstari oportet, quemadmodum inferius exponemus.

Attamen Missionarii Regulares se Vicariis Apostolicis sistere & testimoniales Superiorum exhibere teneantur.

§. 6. Itaque Regulares Missionarii cum Provinciam adventaverint, ubi Sacras Missiones obire debent, Apostolicum Vicarium convenient, uti facere semper consueverunt, in cujus ditione Ministerium Apostolicum suscepturi sunt. Siquidem institutum Canonicum est, Sacri Concilii Chalcedonensis auctoritate firmatum, nemini advenæ in Sacris constituto licere, Ordinem, quo se insignitum asserit, exercere, adeoque Sacrum peragere, si Sacerdotem se esse profiteatur, nisi Literas authenticas Ordinarii palam faciat, testimoniumque exhibeat, se nullo suspensionis, vel irregularitatis vinculo irretiri. Ita *Canon. 7. dist. 71.* cui apprime consentit Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 22. de Sacrificio Missæ*; Decreto *de observandis, & evitandis in celebratione Missæ, & cap. 13. Sess. 23. de Reformat.* Porro hujusmodi præscriptum Regulares etiam respicit, quoties extra Diœcesim versantur, in qua ad Sacros Ordines promoti fuere, proindeque susceptum Ordinem exercere minime possunt, præsertim in Ecclesiis, quæ ad propriam Sodalitatem non spectant, nisi prius Episcopis, aut Vicariis Generalibus, vel Foraneis, Superiorum suorum documenta proferant, quibus & obtenti ordinis testimonium, & libertas ab omni Canonico impedimento irregularitatis, vel suspensionis perspecta fiat. Quamobrem id etiam est in mandatis Regularibus Missionariis, ut nimirum Vicariis Apostolicis, ea ratione, qua dictum est, sese exhibeant, ubi ad Missionis locum pervenerint.

Regulares æque ac Sæculares Sacerdotes, ad excipiendas Sæcularium confessiones approbatione indigent Ordinarii loci.

§. 7. Nullus Sæcularis Sacerdos pœnitentiæ Sacramentum administrare potest, qui actualis Parochus non existat, vel idoneus ad id in præmisso examine repertus non fuerit, quod Ordinarius Loci, ubi Confessiones excepturus est, de eo habere potest. Idem & Regularibus Sacerdotibus edicitur, quoties velint Sæcularium Confessiones audire, quemadmodum ad literam decernitur a Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 15. de Reformat.* quo in loco derogat Sacrum Concilium privilegio cuicumque, & consuetudini immemorabili, quæ contrarium præseferret, inquiens:

pri-

privilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus. Idque eo vel magis, quod a Summo Pontifice Sancto Pio V. ea in Constitutione, cujus initium est *Romani Pontificis* 133. *Bullarii Romani t.* 2. declaratum est, prædictam Concilii Tridentini sanctionem ad omnes quotcumque Regulares extendi, vel Mendicantes, vel non Mendicantes, quamvis Lector, atque Magister in Sacra Theologia præfulgeat, & potestas Sæcularium Confessiones excipiendi illi facta fuerit a suis Superioribus Regularibus. Sancto Pio V. omnino consonat Urbanus VIII. in Constitutione, quæ incipit; *Cum sicut accepimus* 92. *Bullarii tom.* 4., per quam amplissime rescidit privilegium quodcumque alias Regularibus attributum, cujus prætextu Sæcularium Confessiones exciperent, priusquam examen sustinuerint, & consensum ab Ordinario Diœcesano impetraverint. Ac ne Regularium Familiæ, quæ nisi expresse nominentur, se minime comprehendi putant, ab eadem Constitutione immunes se jactarent, eas nominatim, & singulas recensendas optimum duxit. Ultimo tandem S. Pontifex Clemens X. edita Constitutione *Superna* 7 *in Bullario Romano tom.* 6. *§.* 4. ita firmavit: *Religiosos ab Episcopo ad Confessiones Sæcularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, a quo ipsi Religiosi jam fuerint approbati*.

Qui potest utrosque ad examen vocare. Anglicanis tamen Missionariis datur ut coram Nuntio Ap. Bruxell. constituto, vel coram Episcopo loci, ubi situm est eorum Monasterium, examinentur.

§. 8. Quare si insistamus Canonicis institutis, quæ superius numeravimus, nullum afferri potest impedimentum Ordinario; quominus examen indicat Sacerdotibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, per quos Pœnitentiæ Sacramentum in Locis ipsius Jurisdictioni subjectis administrandum est; Regulares, inquam, in examen vocare potest Ordinarius, si velint Sæcularium Confessiones excipere. At vero quoniam Missionarii, & inprimis Regulares, longa & difficilia suscipiunt itinera, relictis Cœnobiis, in quibus versantur, ut in Angliam ad obeundas Missiones se conferant, ne dubietas admissionis ad Confessiones audiendas in subeundo examine, illos ab Apostolico munere deterreat, cavebunt inposterum, antequam relinquant Monasteria, in quibus degunt, & in Angliam tendant, cavebunt, inquam, examen ad Confessiones Sæcularium audiendas subire coram Ordinario, & Examinatoribus Loci, in quo situm est Monasterium, & consequi testimonium, quo idonei declarentur; quod insuper poterit indicari Vicariis Apostolicis, in Anglia commorantibus per Litteras Ordinarii, qui ad examen eos excepit, & peritos, idoneosque judicavit. Quod si cuiquam ex Regularibus commodius, atque itineri opportunius videretur Bruxellis ante Apostolicum Nuncium propriæ scientiæ periculum facere, id erit eorum in libitu; cum utraque ratione duplex auferatur incommodum; unum scilicet, ne Regulares animum mentemque dimoveant a Missionibus Anglicanis, eo timore, ne a Vicariis Apostolicis admittantur ad Sæcularium Confessiones excipiendas; alterum vero, ne iidem Vicarii destituantur auctoritate adprobandi illos, qui intra limites suæ Jurisdictionis Pœnitentiæ Sacramentum velint administrare. Etenim duos omnino actus complectitur adprobatio, quorum primus ad intellectum, alter spectat ad voluntatem. Proprium enim est intellectus, debita, ac necessaria scientia in Examinato deprehensa, illum Confessionis muneri obeundo aptum existimare. At nonnisi voluntatis est, facultatem Confessionum audiendarum liberam, plenamque facere, sententiamque de eo proferre, qui Adprobatori subjicitur. Primum itaque ab Examinatore præstatur; cujus fidei, & integritati innititur, atque acquiescit, qui Confessiones audiendi facultatem, in limitibus & confiniis sibi assignatis, impertitur. Alterum immediate peragitur ab ipsomet Superiore, cujus est prædictam facultatem concedere.

Verum facultas audiendi Confessiones a Vicariis Apostolicis obtinenda. Sed cum eadem, & indefinite,

§. 9. His itaque constitutis, cum Regularis examinatus jam, & idoneus judicatus, uti diximus, sese offerat Vicariis Apostolicis, cumque id perpendi minime debeat tanquam urbanitas aliqua, seu cæremonia; cum insuper Vicarius Apostolicus opportunam facultatem elargiri intelligat ad suscipiendas Fidelium Confessiones, qui ditione sua continentur: absoluta penitus hac ratione controversia omnis judicari deberet. Cæterum Confessarii munus Regularibus deferri potest sine temporis determinatione, vel cum limitatione: quod luculenter constat tum

& cum præfinitione temporis dari possit.

ex Brevi a Summo Pontifice Urbano VIII. dato Cardinali de Sandoval anno 1639. inserto a Cabassutio in Theorial, & Praxi Juris Canonici *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 13. tum ex recensita Constitutione Clementis X. *Superna*, *ad* §. 4. Porro hujusmodi facultates ad præstitutum tempus collatas, post elapsum temporis intervallum, jus competit Ordinario vel abrogandi, vel eas renovando, Sacerdotem ad novum examen compellendi. Facultates vero nulla cum temporis limitatione delatæ, non nisi cum ipso officio desinunt, nec suspendi propterea possunt sine nova causa, quæ Confessiones directe respiciat, quemadmodum patet ex Constitutione: *Cum sicut accepimus*, ab Innocentio X. in lucem edita 32. §. 2. *Bullarii tom.* 4. *An Episcopus Regularem pro Confessionibus semel approbatum, sine nova causa? suspendere possit ab ipsis Confessionibus audiendis? Respondetur, Regulares alias libere ab Episcopo, prævio examine, approbatos ad audiendas Confessiones Personarum Sæcularium, ab eodem Episcopo suspendi non posse sine nova causa, eaque ad Confessiones ipsas pertinente.* Quæ cum ita sint, ut omni dissidio aditus occludatur, decernimus atque statuimus, ut facultas superius exposita, a Vicariis Apostolicis Regulari examinato, & approbato concedenda, ad sexennium extendatur, atque ad aliud sexennium sine prævio examine confirmetur, cum Regulares Missionarii, iis peractis, quæ *num.* 20. exponentur, Anglicanæ Missionis exercitium denuo suscipient.

Statuitur, ut Missionariis ad sexennium concedatur & ad aliud sexennium prorogetur absque novo examine.

Privilegia super hoc ab Urbano VIII. Regularibus concessa præsenti temporum conditioni aptari non possunt. Similia privilegia abrogata fuerunt, quoad Regiones Indiarum aliasque, ubi Ordinarii, aut Vicarii Ap. jurisdictionem libere exercent.

§. 10. In medium igitur proferri minime potest, tam Breve Summi Pontificis Urbani VIII. quod incipit: *Britanniæ*: vulgatum anno 1631. quam Bulla ejusdem Pontificis: *Plantata*, edita anno 1633. aut aliud quodcumque documentum ad firmandam Regularium independentiam a Vicariis Apostolicis in administratione Pœnit. Sacram. aliorumque Sacrament. Brevia enim, & hujusmodi documenta emissa fuere, antequam quatuor Vicarii Apost. in Anglia constituti forent, cum omni auctoritate, quæ competit cuilibet Ordinario in sua Civitate, & Diœcesi. Quamobrem sancito libero, & tranquillo ordinariæ Episcoporum auctoritatis exercitio, eo ipso desinit Regularium immunitas pro Sacramentis administrandis, quæ tunc temporis iisdem concessa fuit, cum prædictum liberum exercitium nullatenus permittebatur; quemadmodum Regulares ipsi luculenter agnoverunt, & confessi sunt in celebri disputatione Parisiis habita, quæ in Collectione Judiciorum *tom.* 3. *pag.* 45. continetur. Accedit præterea, quod idem prorsus decretum fuit pro statuendo Indiarum Orientalium regimine, nequicquam refragantibus amplis Sancti Pii V. & Gregorii XIV. privilegiis, ut legere cupienti innotescet ex nostra Constitutione: *Quamvis ad confirmandum*, *tom.* 2. *nostri Bullarii*. Eadem plane ratione, cum in præsentiarum constitutum sit regimen Vicariorum Apostolicorum, finem habere debet recensita Regularium Missionariorum immunitas, iis delata, antequam prædictis Vicariis Apostolicis regimen, & ordinaria auctoritas tribueretur, & sua cuilibet confinia assignarentur. Notæ, & pervulgatæ sunt controversiæ agitatæ, & discussæ in Congregatione de Propaganda Fide anno 1701. & 1702. inter Macai Episcopum, Vicarios Apostolicos Sinarum, atque Regulares Missionarios, qui tueri conabantur, ob sua privilegia licitum sibi esse Sacramenta administrare, & quolibet Parochiali Officio perfungi, quin ab Episcopo, & Vicariis Apostolicis dependerent. Porro cum sapienter Congregatio animadvertisset, ab Innocentio XII. fel. rec. suos præfinitos fuisse limites cuilibet Vicario Apostolico, decrevit, atque mandavit, ne cuiquam Missionario vel Sæculari, vel Regulari imposterum liceret Pœnitentiæ Sacramentum Sæcularibus impertiri, vel aliis Parochialibus Officiis fungi, quidquid in contrarium præseferrent privilegia iis concessa, quin prius facultatem obtinuisset ab Ecclesiastico Superiore; ab Episcopo nimirum quoties Sacramenta administranda essent in ejus Diœcesi, vel a Vicario Apostolico, si in ipsius ditione id foret peragendum. Hæc enim habet decretum vulgatum die 14. Februarii anni 1702. *Missionariis autem, sive Sæcular. sive Regular. etiam Societatis Jesu, non liceat etiam vigore suorum privilegiorum Sacramenta administrare, aut alia munia Parochialia obire nisi de licentia præfatorum Ordinariorum, sive Vicariorum Apostolicorum, in quorum respective Provinciis, aut* Diœ-

Diœcesibus eosdem Missionarios commorari contigerit. Hæc profecto luculenter ostendunt nullatenus esse provocandum ad immunitatis privilegia, Anglicanis Missionariis concessa, antequam in Anglia Vicarii Apostolici constituerentur. Idque discussum etiam fuit in peculiari Congregatione de his negotiis habita *die* 6. *Octobris anno* 1695. cujus Decreta Innocentius XII. Brevi dato *die* 5. *Octobris anno* 1696. confirmavit. Accedit Decretum emissum ab universa Congregatione de Propaganda Fide *die* 16. *Augusti anno* 1645. quod nostro Brevi sub *die* 5. *Septembris anno* 1745. firmatum fuit.

§. 11. Cum ab hac Sancta Sede animadversum sit, plurima sæpe contingere in Regionibus longe dissitis, quibus ut consulatur, peculiares dispensationes, & privilegia quandoque opportuna, quandoque etiam ad animarum regimen necessaria requiruntur; ad quæ obtinenda difficile est Romam confugere, eadem Sancta Sedes in more habuit, habetque in præsenti, Episcopis in remotioribus Provinciis commorantibus quasdam facultates impertiri, quibus uti possint vel immediate, vel per inferiores Sacerdotes a se designatos: atque idem plane cum Missionum Præfectis, atque Apostolicis Vicariis, facere consuevit. Verumtamen, cum nec Episcopi, nec Missionum Præfecti in Anglia hoc tempore versentur, supervacaneum est facultates recensere, quæ his, vel illis deferuntur. Sedem habent in Anglia Vicarii Apostolici, qui sibi commissis Provinciis præsunt, atque iis dumtaxat *Formulæ secundæ* facultates tribuuntur; proindeque Regulares Angliæ Missionarii iis solum Facultatibus perfruuntur, quas obtinent ab Apostolicis Vicariis, qui sane eas communicare aliis possunt, uti ex *Formula secunda* manifestum est: *Prædictas Facultates communicandi, non tamen illas, quæ requirunt Ordinem Episcopalem, vel non sine Sacrorum Oleorum usu exercentur, Sacerdotibus idoneis, qui in ejus Diœcesi laborabunt*. In recensitis notatu dignum imprimis est vocabulum illud *idoneis*, quo cognitio indicatur, quam largitor facultatum habere debet de illo, qui ipsas consequitur, an videlicet idoneus existimetur. Hinc & arbitrium examinis de illo instituendi subsequitur, quoties ejus scientia ad facultatem exercendam aliunde non innotescat. Observationem illud etiam exigit, quod necessitas non infertur Vicario Apostolico, ut omnino prædictas facultates communicet; sed, veluti commodum quoddam, hujusmodi potestas illi delata est pro animarum utilitate: quod quidem nunquam non opportunum, sæpius etiam necessarium est, cum Superior omnia per se præstare minime valeat. In arbitrio Vicarii Apostolici positum quoque est, vel omnium suarum facultatum Sacerdotem participem facere, vel aliquas tantummodo communicare. Nam Vicarius Apostolicus, in hoc facultatum genere, specialis Sanctæ Sedis Delegati Personam gerit, cui liberum est subdelegare, nedum ex communi jure, verum etiam ex singulari auctoritate illi demandata: cumque a delegantis potestate constitutum sit suspendere, vel omnino etiam auferre factam Delegato procurationem; ex his omnibus illud consequitur, in Anglia scilicet, quod jam dictum est, eas tantum facultates per Vicarium Apostolicum collatas a Missionariis exerceri posse: Ille siquidem cum Apostolicus Depositarius earumdem existat, communes eas facturus cum Sacerdotibus Sæcularibus, aut Regularibus, jus retinet (quod repetere supervacaneum non erit) dignoscendi, an revera idonei sint; aliquas tantummodo, non omnes communicandi, ac denique eas suspendendi, penitusve auferendi. Attamen summopere commendatur humanitas in examine peragendo; insuper debita, & prudens cautio in suspendendis, vel adimendis facultatibus, quæ semel concessæ fuerunt. Nec opus est, ut facultates exprimantur, quas Vicarius sibi reservare, aut quas Sacerdotibus Sæcularibus, vel Regularibus elargiri debet, quæve uni potius, quam alteri sint impertiendæ; id enim arbitrio relinquitur Vicarii Apostolici, qui, cum in loco consistat, & Personas dignoscat, quibus facultates conceduntur, animarum necessitates animadvertat, & casuum frequentiam, decernere facilius potest, quæ magis opportuna, & salutaria videantur. Inter cæteras illa adnumeratur facultas, per quam copia fit Sacerdoti bis Sacrum peragendi uno eodemque die, licet id expresse prohibeatur *capit. Consuluisti, de celebratione Missarum*; cui

Facultates pro Angliæ Missionibus opportunæ solis Vicariis Ap. immediate ab Ap. Sede conceduntur, adjecta facultate subdelegandi.

Hinc ante subdelegationem Missionarios examinare possunt, atque his facultates magis vel minus amplas conferre, suspendere, & adimere.

Facultas bis celebrandi eodem die, sola necessitatis Populi causa concedi debet.

cui tamen derogatur ob necessariam causam, videlicet ob Sacerdotum paucitatem, vel cum eorum numerus, qui diebus festis teneatur sacris assistere, talem exhibeat necessitatem, ut nisi alicui Sacerdoti duas Missas eodem die celebrandi potestas concedatur, Ecclesiæ mandato plures non satisfacerent: quod copiose declaratum est *Constitutione* 3. in præsenti nostro Pontificatu emissa, & Olcensi Episcopo inscripta *Tom.* 2. *Bullarii*. Hinc facile apparet abusio intolerabilis, quæ patraretur, si cuiquam Sacerdoti rem divinam faciendi bis in diem facultas tribueretur, eum in finem, ut duplici eleemosyna decentius se sustentaret, quantoque magis Sacerdos peccaret, si Missæ Sacrificium bis uno die conficeret sine opportuna Vicarii Apostolici concessione, vel sub Populi necessitatis prætextu eam peteret, atque obtineret, licet reipsa plurium eleemosynarum cupiditate ad id moveretur.

§. 12. Adprobationis necessitatem, quam diximus competere cuilibet Vicario Apostolico in sua Provincia, non solum quoad Sæculares, sed etiam quoad Regulares Sacerdotes, qui Sæcularium Confessiones sint excepturi; necessitatem pariter ab ipsis accipiendi facultates *Formulæ Secundæ*, quæ prædictis Vicariis Apostolicis a Sancta Sede tribuuntur, una cum potestate eas communicandi Sacerdotibus Sæcularibus, & Regularibus, ut illis solummodo Missionarii utantur, quemadmodum superius exposuimus, has, inquam, necessitates subsequitur actualis administratio curæ Animarum, & Sacramentorum; ac proinde in iis, quæ ad utrumlibet horum capitum spectant, nedum Missionarii Sæculares, sed etiam Regulares subjiciuntur jurisdictioni, & correctioni Vicariorum Apostolicorum. *Personæ tam Regulares, quam Sæculares hujusmodi curam exercentes, subsint immediate, in iis, quæ ad eamdem curam, & administrationem Sacramentorum pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diœcesi sitæ sunt*: Hæc ferme habet *Concilium Tridentinum sess.* 25. *de Regularibus cap.* 11.

Vicariorum jurisdictioni & correctioni subsunt Missionarii etiam Regulares concernentibus curam Animarum, & Sacramentorum administrationem.

§. 13. Quamvis autem in hoc *cap.* 11. non derogaretur privilegiis, quæ hanc in rem producere possent Regulares, nihilo tamen minus, quia hujusmodi derogatio apertis verbis exprimitur *cap.* 22. *novissimo ipsius sectionis* 25. *de Regularibus*; ideo hæc ipsa complectitur singula capita anteriora *ipsius sessionis* 24. *de Regularibus*, ac propterea recensitum etiam caput undecimum, quemadmodum enunciatum est Constitutione Innocentii XIII. quæ incipit *Apostolici Ministerii*, confirmata a Benedicto XIII. in altera, quæ incipit; *In supremo* data anno 1724. *n.* 23. *Sciant omnes derogationem hujusmodi non ad ea tantum referri, quæ in prædicto capite* (idest 22.) *continentur*; *sed etiam ad alia, quæ in singulis superioribus* (adeoque etiam in cap. 11.) *ejusdem sessionis constituta sunt*.

Contrariis Regularium Privilegiis derogavit Tridentinum.

§. 14. Superioribus annis suscitata a nonnullis fuit infirma nimis controversia, nempe in dubium revocata fuit prædicta Concilii Tridentini dispositio, & contendebatur eos tantum Regulares affici qui Parochi existant, alios vero Regulares Sacerdotes, qui licet Parochi non sint, tamen Sacramentum aliquod Sæcularibus administrent, vel nullimode comprehendi, vel si comprehendantur, id referendum esse ad eos solummodo, qui rem *de facto* agerent, & sine prævia Ordinarii facultate; verum Gregorius XV. edita Constitutione *Inscrutabili*, quæ est 17. *Bullarii Romani tom.* 3. declaravit Regulares Sacerdotes, qui vel Parochi sunt, vel aliquod administrant Sacramentum, *sive alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex iis, ministrent*, sive id præstent *prævia Episcopi licentia, & approbatione*, aut agant *de facto absque ulla auctoritate*, subesse debere in iis omnibus, quæ curam, vel administrationem Sacramentorum spectant, jurisdictioni, & correctioni Ordinarii tanquam Sedis Apostolicæ Delegati: *In his, quæ hujusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, plene in omnibus subjiciuntur*. Idem prorsus renovatum est in Bulla *Cum sicut* 34. Innocentii X. §. 4. *in Bullario Romano tom.* 5. tum in Constitutione *Firmandi*, 109. §. 3. *Bullarii tom.* 1. in præsenti Pontificatu evulgata.

Idque obtinet sive Regularis curam Animarum exerceat, si vel plura, vel etiam unum Sacramentum administret.

Regularium exemptio manet in iis quæ respiciunt Regularem observantiam.

§. 15. Jus hujusmodi in Regulares Sacerdotes delegatum in iis, quæ animarum

rum curam, Sacramentorumque administrationem concernunt, cessare certum est, cum eorum quiquam sui Regularis instituti observantiam aliquo modo violaret; id enim Ordinarii muneris non est, sed respectivi Superioris Regularis: *Cujus quidem agendi rationem in iis, quæ spectant ad observationem proprii ipsius Regularis Instituti*, non est Episcopi inquirere, cum ad ipsum Superiorem *Regularem privative id pertineat*. Verba ipsa sunt recensitæ Constitutionis *Firmandis* §. 8. Non ignoramus Sacrum Concilium Tridentinum, *Sess. 6. cap. 3.* de *Reformatione*, nulla admissa distinctione, decrevisse, quod Regularis *extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis privilegii prætextu, si deliquerit, ab Ordinario Loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas Sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat*: atque hinc factum esse, ut dubium a nonnullis proponeretur, utrum commorantes Missionarii Regulares apud privatos, atque ut plurimum seorsim, ut in Anglia contingit, utrum, inquam, prædicti Regulares, veluti Religiosi extra Monasteria viventes censendi sint, ac propterea Ordinarii jurisdictioni tanquam Apostolici Delegati in omnibus subjecti, quod definitum est in allata Innocentii X. Constitutione 34. *cum sicut* §. 15. Quandoquidem tamen illud perpendi debet, Regulares scilicet Anglicanæ Missioni destinatos, illuc proficisci in bonum Sanctæ nostræ Religionis, eorumque mansionem in privatis domiciliis, non item in Monasteriis, ex publici regiminis Legibus dimanare, quibus Cœnobia quæcumque prohibentur; æquum profecto est, ut recenseri non debeant adinstar illorum, qui extra proprium Monasterium vitam agunt, atque hinc subsunt omnimodæ Ordinarii jurisdictioni, quemadmodum sancitum fuit a Summo Pontifice Clemente VIII. in suis Litteris Apostolicis in forma Brevis editis anno 1601. quæ incipiunt: *Quorumcumque Religiosorum* recensitis in Constitutione: *Quamvis*; Quæ ordine est *prima* præsentis nostri Pontificatus *tom. 1. Bullarii*: Quamobrem cum iis potius procedendum est veluti cum Regularibus in propriis Monasteriis degentibus, qui, si aliquod crimen foris patraretur, scandalum Popolo afferens, insistente Ordinario, ut puniantur, plecti debent a suo Superiore Regulari, qui insuper tenentur inflictam castigationem ipsi Ordinario indicare: *Regularis intra Claustra Monasterii degens, si extra ea ita notorie deliquerit, ut Populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minus, a suo Superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit*: Hæc habet Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 25. de Regularibus cap. 14.* Quibus apprime insistens ipsemet Summus Pontifex Clemens VIII. alteram vulgavit Constitutionem, cui initium fecit *Suscepti muneris* 39. *Bullarii Rom. 3.* ubi accurate animadvertit, atque enunciavit quidquid ad eorum executionem conducere videretur.

Nisi habitent extra Claustra.

In Anglia tamen Missionarii Regulares perinde habendi ac sin Claustris degerent.

Eorumque correctio, si forte deliquerint a Superioribus Regularibus expetenda.

§. 16. Harum ope regularum, quæ non ad libitum effictæ, nec recentes, sed juris Canonici, & Sacri Tridentini Concilii auctoritate suffultæ, nec non anteriorum Pontificum Constitutionibus firmatæ sunt, dubitandum non est, quin perfecta interesse debeat consensio inter Episcopos, & Regulares Missionarios, eorumque Superiores, dummodo reipsa in eorum animis vigeat, quod juvat sperare, verum pacis, & concordiæ desiderium. Atque ea animorum conjunctio eo vel magis speranda, quod ipsorum juri, atque auctoritati certi limites, & confinia præfinita sint. Siquidem non deest Superioribus Regularibus privativum jus in proprios Religiosos, qui sui Instituti observationem perfregerint. Quod si ab iisdem quodquam gravioris notæ crimen perpetretur, atque in primis, si contra bonos mores deliquerint, non destituuntur Superiores eos castigandi facultate; nec conquerendi locus Vicario Apostolico relinquitur, si ab eodem Superiore post acceptam facti notionem debita punitio non omittatur: adeout Vicarius Apostolicus, quod supra indicatum est, se in eam rem ingerere nullatenus possit; nisi forte contingeret, ut Regularis Superior vel nihil præstaret, vel æquas pœnas a reo minime desumeret. Habent itidem Vicarii Apostolici, utpote Sanctæ Sedis Delegati, potestatem supra Regulares in iis omnibus, quæ animarum curam, & Sacramentorum administrationem respiciunt. At vero hu-

Privativa & cumulativa jurisdictio Vicarii Apostolici, & Superioris Regularis, definitur.

jusmodi jus non solum iis competit ; verum etiam Regularibus Superioribus, quibus concessum est suos Religiosos anima[illegible] regimen , sive Sacramentorum administrationem male exercentes punire. [illegible] Jus Privativum Ordinarii complectitur tantum actus , quos ipse ratione [illegible] sui tenetur peragere in bonum populi disciplinæ Regularis Paroch[illegible]

Norma exercendæ jurisdictionis cumulativæ.

§. 17. Ne autem de jure cum[illegible]ant tam Vicarii Apostolici , quam Regulares Superiores in Regul[illegible] Parochi existunt , vel qui Sacramenta administrant , ulla ob[illegible]io , decretum jam est , ut dissidente Ordinario Superiore , vel Epi[illegible]ve Vicarius Apostolicus , a Regulari Superiore , prioris sentent[illegible] opinioni ; itidemque , ut cum velit Superior Regularis , ab ani[illegible] regimine , & Sacramentorum administratione Regularem sibi subditum removere[illegible] efficere id possit, quin prius Ordinarium de causa certiorem faciat : quod [illegible]cissim ab Ordinario fieri posse tenendum est , secluso debito causam patefaciendi Regulari Superiori . Adeatur superius recensita Constitutio *Firmandis* 109. §. 10. & 11. *Bullarii tom.* 1. præsentis nostri Pontificatus , ubi auctoritate veterum decretorum id fusius declaratum , & confirmatum est . Nec Regularis ab officio suspensus , vel amotus , ullimode valet appellationis beneficio Mandati executionem impedire , vel protrahere ; sed post præstitam obedientiam , ad proprium tuendum nomen , innocentiamve vindicandam, si eam læsam existimaret, reclamationibus unice locus erit, & excusationibus , suo Judici competenti ferendis , uti præscribitur in superius allata Constitutione : *Inscrutabili* : Gregorii XV. atque in alia posteriori , cui initium *Ad militantis* , in præsenti nostro Pontificatu vulgata scilicet 18. §. 19. *Bullarii tom.* 1.

Regulari ab Officio suspenso non datur suspensiva appellatio.

Sæculares Missionarii quibus rebus incumbere , & a quibus abstinere debeant : alioquin a Vicariis severe puniendi.

§. 18. Ne felici Britanniæ Missionum regimini quicquam deesse videatur , subsequentes adnectuntur regulæ , quibus prætermissis , haud omnino obtineretur , quod vehementer exoptatur . Sedulo igitur incumbant Vicarii Apostolici, ut Missionarii Sæculares probe , honesteque in omnibus se gerant, quo aliis bono exemplo sint ; & primis Sacris Officiis celebrandis , opportunisque Institutionibus Populo tradendis., atque infirmis opera sua sublevandis præsto sint , ut a publicis otiosorum cœtibus , & cauponis omnimode caveant ; addita etiam suspensionis pœna cuilibet , si quis ad easdem divertere non vereretur . At potissimum ipsimet Vicarii , omni , qua possunt ratione , severe tamen , illos puniant , qui de publico Regimine cum honore sermonem non haberent . Quandoquidem illi in Anglia versantur , non ad rumores , & perturbationes excitandas , sed Sanctæ Catholicæ Religionis servandæ causa , eosque excipiendi , qui Divino Spiritu afflati, & Sanctæ Fidei Mysteriis apprime instructi , se promptos, paratosque ad eam amplectendam exhibent ; cum interim a quibuslibet conversionibus debeant abstinere , quæ utpote sine præviis, debitisque conditionibus peractæ, non modo nullam utilitatem , sed damna potius , & incommoda plurima solent afferre . In iis autem , quæ Missionarios Regulares spectant , munus suum Vicarii Apostolici præ oculis semper ferant , quo tenentur in eorum actiones intendere semper in illis , quæ animarum curam, Sacramentorumque administrationem respiciunt ; necnon auctoritatem pariter sibi delegatam comminiscantur . Cæteras vero prædictorum Regularium corruptelas, si quæ contigerint, si nimirum eorum quisquam cauponas , & cœtus frequentaret , seu publico Regimini obloqueretur, sive denique alienis negotiis sese immisceret ; has , inquam , corruptelas reparare studeant remediis superius expositis , atque a Concilio Tridentino desumptis , quibus Regulares afficiuntur in Monasteriis degentes , & qui extra Septa ipsius Monasterii scandalum aliquod committunt.

Regulares circa eadem deficientes , quomodo corripiendi.

Horum delectus habendus per Superiores Regulares ; unusque Visitator cæteris præficiendus.

§. 19. In primis curæ sit Superioribus Regularibus Missionarios indistincte nequaquam mittere , sed quod dictum jam est , eos deligere , qui & vitæ probitate , atque sufficienti opportunæ doctrinæ copia tales existant , ut sibi traditum Ministerium probe complere valeant : Præterea studeant præficere in Anglia unum ex Religiosis , cui visitatio sibi subditorum singulos in annos obeunda committatur , qui diligenter eorum vivendi rationem ad examen revocet , & congesta-

ftarum eleemosynarum usum perscrutetur. Si enim fiet, ut qualibet negotiationis suspicio de medio tollatur, [illegible] dis quibuslibet, & malis provide consuletur; Porro Visitator ipse de [illegible] gerenda sunt, conferat cum Vicariis Apostolicis, ut & ipsi auxiliar [illegible] præbeant, atque ita scandalis quibuslibet aditus occludatur.

§. 20. Quandoquidem, [illegible] iis Regularibus in Anglia extra Monasteria in privatis domi [illegible] culares vestes adhibentibus, & ea libertate utentibus, qua sane carerent [illegible] Monasteriis degerent, inauditum minime esset, si etiam religiosa co [illegible] ano pulvere sordescerent, ideo edicitur cuilibet Missionario, ut post [illegible] sexennia ad Catholicas Regiones sese restituat, propriæ Familiæ Regul [illegible] austra subeat, Religiosum induat habitum, ibique per tres integros [illegible] commoretur, atque interim Spiritualibus Exercitiis per quindecim dies sedulo incumbat. Hinc est, quod Vicarii Apostolici, quorum arbitrio, atque prudentiæ, uti expositum est, committitur potestas communicandi Missionariis facultates *formulæ secundæ*, ipsam *ultra sexennium* non debebunt prorogare, sed impertiri ad summum *ad sexennium*, *& interim ad libitum*, eamque, si consentaneum judicaverint, simili modo restituere, cum Regulares absoluto jam præscripti secessus tempore ad Missionem revertentur.

Post sexennium ad Regiones Catholicas & ad propria Monasteria se recipiant, vacaturi spiritualibus exercitiis.

Ideo statutum, ut Facultates ad sexennium tantummodo ipsis delegentur.

§. 21. Etsi Regularis Superior, qui statuit aliquem ex suis Religiosis a Sacramentis administrandis, sive a Missionibus exercendis removere, ex superius allatis, non teneatur remotionis causam Vicario Apostolico, insciis, atque inconsultis iisdem Superioribus contra Missionarios Regulares, quos delinquentes in Sacramentis administrandis, vel ineptos, atque rudes, negligentesve in suo munere adimplendo deprehenderit, animadvertere, prout ipsi expedire videbitur, tamen consentaneum erit, si unanimi voluntate, & consensu rem gerant, ne Missiones Operariis destituantur, & uni Missionario amoto alter continuo subrogetur, qui ejus subeat vices; idemque exhibeatur officium a Superioribus Regularibus cum Apostolicis Vicariis, ubi velint suos in alium Locum transferre, vel eos revocare in Catholicas Regiones, atque uno eodemque tempore successores expediant, videlicet ne Missio necessariis Operariis careat.

Remotiones Missionariorum Regularium, quantum fas erit, communi consensu fiant, & sine Missionis detrimento.

§. 22. De Fundationibus nihil omnino innovetur; sed tam Sæculares, quam Regulares in earum possessione perseverent, quas in præsentiarum obtinent; atque adeo Sacramenta, etiam Confessionis omnibus indiscriminatim per eos administreatur in Urbibus, & Oppidis muro circumdatis, ubi limites præfiniti non sunt; ea plane ratione, qua in nostris Civitatibus ad Confessionem adprobati ab Episcopo sine ulla Loci, vel peculiaris Ecclesiæ limitatione, in qua Confessiones possint excipere, in qualibet Urbis Ecclesia Confessiones audiunt, debitis tamen officiis cum ipsius Rectore antea persolutis. Verum Missionariis, in Pagis, & apud Ruricolas commorantibus non liceat Sacramenta, nec etiam Pœnitentiæ extra præscriptos limites administrare; cum ad Confessiones extra confinia excipiendas necessaria omnino sit Vicarii Apostolici licentia, cui illa subjicitur Provincia. Etenim apud Nos etiam Confessarius ab Episcopo pro Sæcularibus adprobatus in sua Diœcesi, extra Diœcesim eam facultatem exercere nequit sine alterius Episcopi adprobatione, in cujus ditione Pœnitentiæ Sacramentum administratur, etiamsi Pœnitens subsit Epispopo, qui illum ad Confessiones excipiendas adprobavit. Idque constat ex Bulla *Superna*, Clementis X. quæ est 6. *tom.* 6. *Bullarii Romani* §. 4. solus enim Parochus a Moralis Theologiæ Scriptoribus eximitur, qui si forte extra Diœcesim versetur, sui Parochiani ibi degentis Confessiones potest audire, quamvis ab Episcopo Loci ubi sui Parochiani se præbet Confessarium, adprobationem ad Confessiones non obtinuerit. Necessaria igitur omnino est Vicariorum Apostolicorum licentia, ut Missionarii in Pagis, vel Agris commorantes, Pœnitentiæ Sacramentum ministrent intra limites cuilibet illorum respective subjectos. Attamen ipsosmet Vicarios Apostolicos hortari non prætermittimus, ut meminerint valde consentaneum esse (nisi aliqua legitima causa contrarium persuaserit) facultates illis elargiri saltem ad Con-

Fundationes unicuique requisitæ, possessoribus maneant.

Sacramenta a Sacerdotibus approbatis in Urbibus & Oppidis sine limitatione administrentur.

In Pagis & agris nemo deputationis suæ limites transcendat.

Vicariis Ap. suadetur facilitas in delegatione facultatum.

Confessiones excipiendas. Quandoquidem vero licentiæ administrandi Sacramenta, quæ conceduntur Missionariis Campestribus, ut plurimum certis limitibus arctari solent, extra quos nulla ipsis ministrandi facultas permittitur, quamvis Locus, ubi Sacramenta vellent conferre, intra limites Vicario Apostolico subjectos contineretur, qui permissionem ministrandi impertitus est, tamen Vicarium Apostolicum adhortamur, ut facilem se præbeat Missionario Campestri Sacramenta aliquando conferendi extra limites ipsi præfinitos, nisi forte legitimum aliquod impedimentum id fieri prohibeat.

De Indulgentiis.

§. 23. Hæc omnia proficuam animarum curam, & pacem, concordiamque inter Missionarios; faustum denique Vicariorum Apostolicorum regimen respiciunt. At quoniam a Viris optimis, & fidei dignis indicatum fuit consentaneum fore, si definiatur, utrum Regularibus, qui vel in Regiis Sacellis, vel in Locis pro illis fundatis, sive apud Nobiles, commorantur, liceat Indulgentias suis Ordinibus concessas evulgare, ideo, ut omnes molestæ tricæ evitentur, sequens regula proponitur, quæ executioni demandari omnino debet. In bonum Anglicanæ Missionis adprobantur quilibet pietatis actus, preces, jejunia, atque opera meritoria, quæ a Sancta Romana Ecclesia comprobantur. Ad Indulgentias quod spectat ipsis operibus adnexas ratione privilegiorum, quæ uni, vel alteri Regularium Ord. a Summis Pontif. concessa fuerunt, suspenduntur; atque, ut Fideles spirituali Sanctar. Indulgent. emolumento tranquille, & copiose simul perfruantur, cuilibet Vicario Apost. auctoritas in ditione sui Vicariatus conceditur, ut quater in annum in iis Solemnitatibus, quæ ipsis magis opportunæ videbuntur, Indulgentiam Plenariam impertiantur, quam lucrari possint quicumque Pœnitentiæ Sacramento expiati, & Sacra Eucharistia refecti Sacellum aliquod visitabunt, ubi Missæ Sacrificium celebratur, pacem Ecclesiæ suæ a Deo rogabunt, paratique erunt pauperes aliqua eleemosyna pro suis viribus sublevare, vel Catechismo, & Sacris Concionibus frequenter interesse, quoties absque gravi incommodo id fieri liceat, sive infirmis, aut morti proximis operam suam christiana charitate præbere; & quoniam non deerunt, qui vel carcere aut gravi morbo, sive alia legitima causa impediti, præscripta pietatis officia minime poterunt adimplere, singuli Vicarii Apostolici potestatem habeant ea commutandi, & alia, quæ perfici valeant, decernendi. Porro ne morientes e vita decedant sine Benedictione *in articulo mortis* & sine Indulgentia ipsi conjuncta, iisdem Vicariis Apostolicis facultas conceditur, ut illam impertiant, atque etiam Sacerdotes alios subdelegare possint, qui eam morientibus elargiantur, servata tamen forma, quæ indicitur in Constitutione hujus nostri Pontificatus tempore in lucem evulgata, quam hisce regulis ad majorem commoditatem adjungimus.

Suspenduntur in Anglia Indulgentiæ, Regularibus concessæ. Vicariis Apostolicis delegatur largitio Indulgentiæ plenar. quater in anno.

Et in articulo mortis.

§. 24. Ultimo tandem, cum Anglicanæ Missionis perduratio Principum Catholicorum Ministris, Nobilibus Catholicis, Fundationibusque jam constitutis accepta referri debeat; eos magnopere adhortamur, ut illos tantum Sacerdotes Sæculares, vel Regulares suis Sacellis inservire permittant, qui se prius obtulerint Vicariis Apostolicis, & obtentas ab illis adprobationes exhibuerint: secus enim contingere posset, ut præter eorum voluntatem admittatur celebrando Missæ Sacrificio in Sacellis, & ministrandis Sacramentis, qui vel Sacerdos minime existat, vel si fuerit Sacerdos, suspensionis fortasse, vel irregularitatis vinculo obstringatur.

Suadetur Legatis Principum, & Nobilibus Catholicis ne ullos in suis Sacellis celebrare, & ministrar. permittant, nisi a Vicariis Apost. approbatos.

Clausulæ, & Derogationes.

§. 25. Porro omnia & singula hujusmodi a Nobis, prout præmittitur, statuta & decreta, quo firmius subsistant, & serventur exactius, tenore præsentium Apostolica auctoritate, quatenus opus sit, confirmamus, & Apostolicæ firmitatis robore communimus & districte servanda præcipimus & mandamus, salva tamen in præmissis nostra, Successorumque nostrorum Romanorum Pontificum, & ejusdem Congregationis Cardinalium Propagandæ Fidei auctoritate. Decernentes easdem præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque semper firma, valida, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, & a vobis & illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque in præmissis per quoscumque Judices

ces Ordinarios & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, eorumdemque Cardinalium Congregationes, & quolvis alios quacumque praeminentia & potestate fungentes & functuros; sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis sive sub Plumbo, sive in simili forma Brevis expeditis quorumcumque Praedecessorum nostrorum Litteris, & praesertim felicis recordat. Urbani Papae VIII. quarum initium est: *Britannia non minus &c.* nec non: *Plantata in Agro Dominico &c.*, aliisque Constitutionibus & Ordinationibus, necnon quorumcumque Ordinum, Congregation. & Institutorum, etiam Societatis Jesu, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis & statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenores praesentibus pro plene & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, & derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 26. Caeterum Vos, Venerabiles Fratres Dilecti Filii, per Domini Nostri Jesu Christi charitatem, qui animas nostras pretioso Sanguine redemit, rogamus, & in Domino hortamur, ut non in contentione & aemulatione, sed induentes eumdem Dominum Nostrum Jesum Christum, perficiatis opus vestrum. Ad cujus prosperi successus auspicium Apostolicam Benedictionem studiosae nostrae voluntatis pignus Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur. *Animorum concordia commendatur Vicariis Ap. & Missionariis in Anglia.*

§. 27. Volumus autem, ut earumdem praesentium Litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, & ab ejusdem Congregationis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum Praefecto, & Secretario pro tempore existentibus subscriptis, ac Sigillo ejusdem Congregationis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. *Fides habenda transumptis.*

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die trigesima Maji MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio. *Dat. Pont. Ann. XIII. die 30. Maii 1753.*

Cajetanus Amatus.

DE BENEFICIIS.

Et Officiis Curatis per Indiarum Occidentalium Regiones, Sæcularibus etiam Clericis, sublato asserto Regularium privativo jure, conferendis: Apostolicæ Litteræ jam editæ (*quas vide Tom. III. numer. 31.*) confirmantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Catholici Regis alias proposita petitio.

CUm alias nempe de Anno millesimo septingentesimo quinquagesimo primo ex parte Charissimi in Christo Filii Nostri Ferdinandi VI. Hispaniarum Regis Catholici Nobis repræsentatum fuisset, non eas adhuc in Indiarum Occidentalium Regnis, atque Provinciis ipsius Dominio subjectis rerum circumstantias subsistere, ob quas olim Sanctæ memoriæ Pius V. ad instantiam tunc existentis Catholici Hispaniarum Regis, aliique deinceps Romani Pontifices Prædecessores Nostri statuerunt, earum Regionum Parochias, Doctrinas, aliaque munia & officia ad Animarum Curam pertinentia, per Regulares Personas obtineri, & administrari debere, quin immo Sæcularem Clerum illarum Partium a multo jam tempore adeo & numero excrevisse, & moribus, atque doctrina conspicuum, proindeque ad obtinenda & gerenda ejusmodi munia idoneum se præbere, ut nihil jam obstare videretur, quo minus earumdem Parochiarum, Doctrinarum, aliorumque Officiorum provisio, & dispositio, ad eam, quæ generaliter per Orbem vigere dignoscitur, Ecclesiasticæ disciplinæ formam, prout non solum ipse Ferdinandus Rex, sed etiam Archiepiscopi, & Episcopi, per easdem Indiarum Regiones constituti magnopere optabant, revocari posset; Nos omnibus mature perpensis, quum Regiam hanc petitionem non modo generalibus Ecclesiæ Institutis, verum etiam prædicti Sancti Pii, aliorumque Pontificum Prædecessorum Nostrorum menti, ac sæpe declarato Sedis Apostolicæ sensui, conformem agnoverimus; per Nostras sub Plumbo editas Litteras, quarum initium est = *Cum nuper* = datas apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLI. sexto Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno XII. decrevimus, atque permisimus, ut, non obstantibus dicti Sancti Pii V. prædecessoribus Litteris, aliisque in earum confirmationem ab Apostolica Sede emanatis (quibus etiam, quatenus opus esset, expresse derogavimus) Sæculares etiam Clerici, seu Presbyteri quicumque, quos scilicet prędicti Archiepiscopi, & Episcopi, aliique locorum Ordinarii in Indiis Occidentalibus constituti, prævio examine, juxta ea, quæ in Concilio Tridentino statuta sunt, idoneos & habiles reperissent, ad Parochias, Doctrinas, & alia quæcumque munia, & Officia ad animarum Curam pertinentia, in posterum admitti & assumi, eisque etiam Parochiales Ecclesię hujusmodi, aliaque Ecclesiastica perpetua Beneficia, quibus Animarum cura imminet, in titulum conferri possent & valerent; prout in dictis Litteris Nostris latius continetur.

Pontificis Decreta per Litteras Apost. edita ann. 1751.

Catholici Regis propositum sæcularib. Clericis favorabile.

§. 1. Cum autem nuper idem Ferdinandus Rex Nobis exponi fecerit, quod ipse, qui ex juribus suæ Regiæ Coronæ, Jus Patronatus, ac nominandi, & præsentandi ad omnia dictarum Regionum Beneficia Ecclesiastica, & Officia Curata hujusmodi ex fundatione, seu dotatione, aut Privilegiis Apostolicis actu vigentibus, aliisque legitimis titulis, competit, in dies magis magisque agnoscens ad rectum disciplinæ Ordinem, & ad promovenda in Clero Sæculari dictarum Partium Sacrarum Doctrinarum studia, aliosque communis utilitatis effectus, magnopere proficuum fore, si Sæculares hujusmodi Clerici, seu Presbyteri ad omnia vel pleraque Beneficia & officia prædicta, per ipsum, ejusque successores Catholicos

licos Reges, nominentur, & præsententur, decreverit & constituerit, prædictis S. Pii V. aliorumque Romanorum Pontificum Indultis & facultatibus, in favorem Regularium, vel nullo modo, vel saltem parcissime, & in locis & casibus dumtaxat, in quibus forsan Sæcularium Clericorum defectus reipsa subsistere dignoscatur, in posterum uti: ideoque easdem priores litteras Nostras, novo ac perpetuo confirmationis Nostræ munimine roboratas, uberius per Nos declarari, &, ut infra, super his provideri desideret; Nos ejusdem Ferdinandi Regis supplicationibus inclinati, præsentium tenore, & auctoritate simili, primodictas Nostras Apostolicas Litteras, cum omnibus & singulis decretis & declarationibus in ipsis contentis, & expressis, perpetuo confirmamus, ac iterato Apostolicæ auctoritatis Nostræ robore communimus; decernentes, nullum in posterum jus, nullamque actionem, aut exceptionem, in vim prædictarum Litterarum Sancti Pii Papæ V. aliarumque, ut supra, ab aliis Romanis Pontificibus editarum, prædictis Regularibus competere, ut sive in petitorio judicio, sive in possessorio, privativam facultatem obtinendi, & administrandi Parochias, & doctrinas ejusmodi, aliaque Officia Animarum curam concernentia, sibi, suisque Ordinibus asserere, aut se in illarum, illorumque possessione consovere possint; sed tam eos, qui nunc Parochias, Doctrinas, & Officia præfata obtinent, quam quibus forsan in posterum ejusmodi Curata Beneficia, & officia, servatis de jure servandis, committi, & demandari contigerit; tamquam ad nutum amovibiles, posse tum ab Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, tum etiam a propriis Regularibus Superioribus, justis concurrentibus causis, (super quarum subsistentia illorum conscientiam oneramus, sed nunquam illos ad earum declarationem, aut verificationem compelli posse volumus & decernimus), ab earumdem Parochiarum, doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio removeri; eveniente autem remotione, liberum fore Catholicis Regibus, alios quoscumque idoneos Sæculares, aut Regulares Clericos, seu Presbyteros, juxta legitima eorum Regii Patronatus jura, ad hujusmodi Curata Beneficia, & Officia nominare & præsentare, ac respective Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, hujusmodi Clericos, seu Presbyteros, prævio examine, aliisque servatis de jure servandis ad illa admittere & assumere, seu, quatenus Sæculares fuerint, ipsis etiam in Titulum eadem conferre & de iis providere.

Pont. annuendo declarat, nullum ius neque in petitorio, neque possessorio, Regularibus competere ad Beneficia & Officia Curata Indiarum Occid. obtinenda, aut retinenda.

§. 2. Volumus autem ut omnes & singuli, cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Societatis, & Instituti, etiam expresse nominandi, Regulares, qui hujusmodi Parochiarum, Doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio retinebuntur, seu quos ad eadem in posterum assumi, & admitti contigerit, (juxta ea, quæ tam in citatis Nostris Litteris incipientibus = *Cum nuper* =, quam in aliis Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quadragesimo quarto, decimo Kal. Decembris editis, quarum initium est = *Firmandis, atque asserendis* =, a Nobis decreta & declarata fuerunt) noverint, se in iis quidem, quæ concernunt eorum Regularis instituti observantiam, Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis nullatenus subjectos esse, sed a suis Superioribus Regularibus quoad hæc privative dependere. In his autem, quæ vel ad ipsum spectant exercitium curæ Animarum, vel etiam ad eorum vitam, & mores pertinent, Episcopis quoque, aliisque Ordinariis Locorum Præsulibus subjectos esse; ideoque ab iisdem Episcopis, & Ordinariis, nec non Vicariis, & Visitatoribus ab iis deputatis, æque ac a suis Regularibus Superioribus in his omnibus judicari, & corrigi posse; & quidem ea lege, ut quatenus unius & alterius Superiorum hujusmodi judicia inter se non conveniant, Episcopalis seu Ordinariæ Curæ Processus, atque Sententia, Regularis Prælati judicio & actis omnino prævalere debeant, ac reipsa præferantur, & executioni demandentur.

Regulares hujusmodi Parochiis vel Offic. præpositi, quibus in rebus Superiori Regulari privative subjiciantur.

In quibus autem Ordinarii jurisdictioni & correctioni cumulative sub. sint.

Ordinarii prærogativæ, in casu discrepantiæ judicii.

§. 3 Præsentes quoque Litteras, & in eis contenta quæcumque, nulla unquam ex causa, colore & capite, etiam in corpore juris clauso, etiam ex eo quod quicumque in præmissis jus vel interesse habentes, aut habere prætendentes cujusvis status, aut Ordinis, Congregationis & Instituti, etiam hic de necessitate specialiter exprimendi, existant, iisdem non consenserint, nec ad ea vocati, & au-

Superius statuta confirm.

auditi, neque Causæ, propter quas præsentes emanaverint, satis adductæ, probatę, aut verificatę fuerint, de subreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut consensus interesse habentium, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controversiam, & judicium etiam ad effectum obtinendæ aperitionis oris, aut restitutionis in integrum, adduci posse: Sed semper & perpetuo firmas, validas, & efficaces existere & fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac illis, quorum favorem concernunt, plenissime suffragari, atque etiam ab omnibus, ad quos respective pertinet, & pertinebit in posterum, inviolabiliter observari, volumus & decernimus. Sicque & non aliter in præmissis judicari, & censeri per quoscumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinales, eorumque Congregationes, nec non Apostolicæ Sedis Legatos, seu Nuncios, aliosque quoslibet quacumque præeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, ac etiam irritum & inane decernentes, quidquid ab eorum quolibet in contrarium judicari, & decerni, seu scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Aliter judicari prohibetur.

§. 4. Non obstantibus prædictis Sancti Pii V., aliisque Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum in eorumdem confirmationem etiam in forma specifica, editis Litteris, Nostraque, & Cancellariæ Apostolicæ regula de non tollendo jure quæsito, aliisque Apostolicis, seu in universalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis, generalibus aut specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non quarumcumque Ecclesiarum, seu Ordinum, Congregationum, & Institutorum, etiam specialiter exprimendorum, quantumvis juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clausis, aut sub quibusvis formis, & verborum tenoribus, seu clausulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & de Apostolicę potestatis plenitudine, seu consistorialiter, aut ad Regum, aliorumque Supremorum Principum instantiam, vel peculiarium quorumcumque meritorum intuitu, aliové titulo, etiam oneroso, quibuscumque personis, Collegiis, Locis, Ordinibus etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, etiam Societatis Jesu, vel Sancti Joannis Hierosolymitani, aliisque quibuslibet in contrarium præmissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, eorum tenores, formas, causas, & occasione præsentibus pro expressis, insertis, & specificatis habentes, pari motu, & Apostolicæ auctoritatis plenitudine ad præmissorum effectum plenissime derogamus, eaque respective, quatenus præsentibus adversantur, de medio tollimus & abolemus per præsentes. Quarum Transumptis seu exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo Personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis, eamdem fidem ubique Locorum & gentium, in judicio, & extra, haberi volumus, quæ eisdem præsentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Contrariis amplissime derogatur.

Transumptis fides.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Confirmationis, Declarationum, Decretorum, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Sanctio.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœcesis Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, quinto Idus Junii, Pontificatus Nostri anno decimotertio.

Dat. Die 9. Junii 1753. Pont. XIII.

D. Card. Passioneus.

J. Florius Substitutus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

VENETIARUM

Reipublicæ conceditur Jus nominandi ad Ecclesias Torcellanam, Caprularum, & Clodiensem.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SINCERITAS Fidei, & devotionis affectus, quibus dilecti Filii Nobiles Viri Dux & Respublica Venetiarum erga Catholicam Religionem, & Ecclesiam Romanam omni tempore se se conspicuos præstiterunt, quibusque recentia Zeli ac pietatis suæ argumenta, non sine filialis in Nos observantiæ significationibus, addiderunt; Nos quodammodo impellunt, ut ea ipsis favorabiliter concedamus, quæ ab Ecclesiarum utilitate, quemadmodum pro certo confidimus, minime sejuncta, ad meritum eorumdem honoris augmentum pertinere, & publicis eorum votis salubriter respondere conspicimus.

Jus nominandi ad Ecclesiam Patriarc. Venetiar. Duci & Reipub. concessum a Pio IV.

§. 1. Cum itaque ipsi, quibus ex Apostolico fel. rec. Prædecessoris Nostri Pii Papæ IV. Indulto, cui non est hactenus in aliquo derogatum, & ex antiqua consuetudine, jus competit, ad Patriarchalem Ecclesiam Venetiarum, quoties illam vacare contingat, nominandi & præsentandi Nobis & Romano Pontifici pro tempore existenti Personam idoneam, per Nos, seu per Romanum Pontificem hujusmodi, ad eandem Patriarchalem Ecclesiam pro tempore etiam promovendam, eique præficiendam, Nobis humiliter, & enixe supplicari fecerint, ut Indultum etiam nominandi ad tres infrascriptas Cathedrales Ecclesias, Torcellanam nempe, Caprularum, & Clodiensem, in earum vacationum casibus futuros illarum respective Episcopos, ipsis concedere dignaremur;

Indultum hujusmodi petitur pro tribus Ecclesiis Patriarchæ Suffraganeis Venetorum Ducum & Reipub. antiqua merita in easdem Ecclesias.

§. 2. Nos attendentes, pro eo quod pertinet ad primodictam Torcellanam Ecclesiam, quod olim destructa Altinensi Civitate, ejusque Episcopali Cathedra, & Sede Torcellum translata, nova Cathedralis Ecclesia ibi per bonæ memoriæ Petrum tunc Venetiarum Ducem ædificata, ac etiam Episcopo ibidem de congrua habitatione provisum fuit; alterius vero, Caprularum videlicet, Ecclesiæ initia ex eo derivari, quod olim existens Concordiensis Episcopus Joannes nomine a sua Civitate profugus propterea, quod schismatis adhærere nollet, in eo Oppido exceptus, Episcopalis Sedis ibidem statuendæ commodum obtinuerit; ac demum, quod spectat ad Clodiensem Ecclesiam, hujus constitutionem præcipue acceptam referri bonæ memoriæ Ordelafo Faletro Venetiarum pariter Duci, cujus favore & auxilio factum est, ut, quum Insula Metamauci, vulgo *Malamocco*, marinis fluctibus submersa fuerit, illius quondam Episcopus in Flossa Clodia consistere, ibique Episcopalem Sedem stabilire potuerit.

Itidem nuper, instante Pont. Catholicæ Religionis indemnitati in Dalmatia consuluerunt.

§. 3. Cumque etiam debita consideratione pensare non omiserimus, quod paucis abhinc mensibus, quum quidam schismaticus Papas Simon Conzacovich nuncupatus, a schismatico Græcorum Pseudo Patriarcha in Dalmatiam missus fuisset, ut ibi Sedem figeret; id quod, si forte evenisset, in magnam Sanctæ Catholicæ Religionis nostræ perniciem, & grave Apostolicæ Sedis præjudicium, cum intolerabili Latinorum Episcoporum perturbatione cessisset, quemadmodum Nos prædicto Duci & Senatoribus, tum a dilecto Filio Nobili Viro Petro Andrea Cappello Equite ejusdem Reipublicæ apud Nos & Apostolicam Sedem Oratore; tum etiam a Venerabili Fratre Archiepiscopo Chalcedonensi, Nostro & ejusdem Sedis Nuntio apud ipsam Venetam Rempublicam constituto, repræsentari curavimus; publico ac solemni Senatus Decreto, eidem schismatico Pseudo-Pastori denunciatum fuit, ut a prædictis Dalmatiæ Regionibus sine mora abscederet.

Confirmatur Indultum Pii IV. pro Ecclesia patriarc. Ven.

§. 4. His omnibus mature perpensis, ac etiam Paterna Nos impellente affectione, qua eamdem inclytam Ven Remp. ex animo prosequimur, prædictorum singulares personas a quibusvis excomm. &c. effectum &c. censentes; præsentium Litter. tenore, ac de Apostol. auctoritatis plenitudine, non modo præfatum jus nominandi, & præsentandi ad Patriarchalem Venetiarum Ecclesiam pro tempore vacantem, prout alias per dictum Pium IV. Prædecessorem eisdem Duci & Reipublicæ concessum fuit, confirmamus & innovamus; verum etiam eisdem, in sinceritate Fidei, & dictæ Romanæ Ecclesiæ devotione persistentibus, ut, quando & quoties prædictas tres Ecclesias Torcellanam videlicet, Caprularum, & Clodiensem, seu earum quamlibet quocumque vacationis modo, præterquam per obitum cujuslibet earum Episcopi in Romana Curia, vacare, seu Pastore ac Præsule orbari contigerit; toties perpetuis futuris temporibus jus habeant nominandi Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti idoneam Personam Ecclesiasticam ad unamquamque Ecclesiam hujusmodi respective promovendam, eique præficiendam, concedimus & indulgemus, ac nominationes hujusmodi idonearum Personarum Ecclesiasticarum, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, acceptandas fore, & ad effectum perduci decernimus, servatis omnibus servari solitis, ac mediante propositione in Consistorio Secreto, & Litterarum Apostolicarum expeditione in forma consueta; volentes hujus novi juris exercitium a nominatione ad Ecclesiam Cathedralem Clodiensem, quæ ab aliquo jam tempore Pastoris solatio destituta est, per eosdem Ducem, & Rempublicam facienda de idonea Persona Ecclesiastica, ut, præfertur, ad ipsam Ecclesiam Clodiensem per Nos promovenda, eique præficienda initium capere debere.

Et novum conceditur quoad tres prædictas Cathedr. Ecclesias.

Venetorum pietas excitatur ad Catholicam Religionem de m[illegible] defendendam.

§. 5. Porro minus jutam opinionem habere videremur de egregia ipsius Reipublicæ pietate & orthodoxia, deque perpetuo ejusdem studio erga Sanctam Apostolicam Sedem, si iteratis hortationibus etiam, atque etiam ipsi commendaremus assiduam, quam semper præstitit, vigilantiam adversus insidias, & attentata Græcorum schismaticorum Dalmatiæ Regionibus imminentium. Attamen, ut aliquam hujus rei mentionem faceremus, duæ Nos gravissimæ causæ coegerunt; una nimirum ex officii Nostri debito petita, quo scilicet pro tuenda Sanctæ Religionis nostræ integritate vitam & sanguinem profundere tenemur; Altera vero ex insigni ipsius Reipublicæ laude desumpta, cui jam usque a septimo Ecclesiæ sæculo Prædecessor Noster Honorius Papa, propter illius constantem cum Romana Ecclesia conjunctionem, invictamque a schismaticis aversionem, præclarum Christianissimæ Reipublicæ nomen attribuit.

Item ad consulendum statui vade misero earumdem Ecclesiarum

§. 6. Supervacaneum præterea videri potest eidem Reipublicæ ob oculos ponere satis notum miseriæ statum, ad quem vel omnes, vel saltem duæ ex tribus præd. dictis Cathedralibus Ecclesiis redactæ conspiciuntur; Siquidem non sine fundamento sperare licet, idonea ipsis auxilia a publica liberalitate, opportunis temporibus præstanda fore, quibus necessariæ earumdem Præsulum sustentationi ac dignitati, ut par est, consulatur; Quum perspicua scriptorum monumenta testentur, quantum ab antiquis ipsius Reipublicæ Patribus, instante Sanæ memoriæ Gregorio Papa VII. Prædecessore Nostro, præstitum fuerit in Beneficium Parochialis Venetiarum Ecclesiæ, ad deplorandam paupertatis conditionem antea redactæ.

Denique illi, qui in electionibus nominandorum suffragaturi erunt Canonicæ sanctiones in memoriam revocantur.

§. 7. Hoc demum, pro Apostolici ministerii Nostri Officio, omnibus & singulis, qui in electionibus personarum ad easdem Ecclesias quandocumque vacantes pro tempore nominandarum, suffragium ferre debebunt, studiosissime commendatum volumus, ut Sacrosancti Tridentini Concilii monitum, & respective præceptum præ oculis habeant, quod in *sess. 29. de Reformat. cap.* 1. sequentibus verbis expressum legitur: *Omnes vero & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, hortatur & monet; ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi*

ju-

judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.

Clausulæ de perpetuo Indulti vigore.

§. 8. Præsentes autem litteras, & in eis contenta hujusmodi nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno substantiali, aut solemnitatum defectu impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, seu illis ex quavis causa derogari posse, sed semper firmas, validas, & efficaces existere & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, eisdemque Duci & Reipublicæ perpetuo suffragari; sicque & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac ipsummet Consistorium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus, & decernimus: irritum quoque & inane si quidquam secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes generales & speciales.

§. 9. Non obstantibus Apostolicis, ac quibusvis reservatoriis, & revocatoriis, aliisque Cancellariç Apostolicæ regulis, & clausulis editis, & edendis, nec non universalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictarum Torcellanæ, Caprularum, & Clodiensis Ecclesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, eorumque Capitulis, & Cleris sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, confirmationis, innovationis, concessionis, indulti, hortationis, decreti, & derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire; Si qui autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 23. Junii 1753. Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœcesis Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Florius subst.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Registrata in Secretaria Brevium.

O 2 ME-

METHODUS

Præscribitur in examine, ac proscriptione librorum a Congregationibus Romanæ Universalis Inquisitionis, & Indicis servanda, certæque Relatoribus ac Consultoribus proponuntur Regulæ, quas in examine, judicioque ferendo sequantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cura prædecessor. Pontific. in proscribendis noxiis libris.

SOLLICITA ac provida Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum vigilantia in eam semper curam incubuit, ut Christifideles ab eorum Librorum lectione averteret, ex quibus incauti ac simplices detrimenti quidpiam capere possent, imbuique opinionibus ac doctrinis, quæ vel morum integritati, vel Catholicæ Religionis Dogmatibus adversantur. Nam, ut vetustissimum mittamus Sancti Gelasii I. Decretum, quæque jam pridem a Gregorio IX. aliisque Pontificibus hac de re statuta fuerunt; ignorare neminem arbitramur, quæ fuerint a Prædecessoribus Nostris Pio IV. Sancto Pio V. & Clemente VIII. diligentissime præstita, ut saluberrimum opus a Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi Patribus inceptum, mature discussum, ac pene ad exitum perductum, de vetitæ lectionis Librorum Indice conficiendo, atque vulgando, non absolverent solum atque perficerent, sed sapientissimis etiam decretis ac regulis communirent. Quod quidem negotium Apostolica Sedes continenter urget, ac promovet; ad id deputatis duabus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Congregationibus, quibus onus inquirendi in pravos noxiosque libros impositum est, cognoscendique, quibus emendatio, & quibus proscriptio debeatur. Id muneris Congregationi quidem Romani Universalis Inquisitionis a Paulo IV. commissum perhibent, idque adhuc ab ea exerceri pergit, ubi de Libris ad certa rerum genera pertinentibus judicandum occurrit. Certum est autem, Sanctum Pium V. primum fuisse Congregationis Indicis Institutorem, quem subsequentes deinde Pontifices Gregorius XIII. Sixtus V. & Clemens VIII. confirmarunt, variisque privilegiis & facultatibus auxerunt: Ejusque proprium, ac fere unicum Officium est, in examen Libros vocare, de quorum proscriptione, emendatione, vel permissione capienda est deliberatio.

Hæc cura delegata est tum Cong. Univ. Inquisition. tum alteri Indicis a S. Pio V. institutæ.

§. 1. Qua maturitate, consilio, ac prudentia in Congregatione Universalis Inquisitionis de proscribendis vel dimittendis Libris deliberetur, cum neminem latere putamus, tum Nos ipsi plane perspectum, ac diuturna experientia compertum habemus; Nam in minoribus constituti, de Libris nonnullis in ea censuram tulimus, & Consultoris ejusdem Congregationis munere diu perfuncti sumus, postremo inter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales cooptati, Inquisitoris Generalis locum in ea obtinuimus; ac demum ad Apostolicam Sedem, meritis licet imparibus, evecti, non modo censorum animadversiones in Libros nonnullos aliquando legere, ac ponderare, sed etiam in Congregationibus, quæ singulis Feriis quintis coram Nobis habentur, Cardinalium sententias atque suffragia, antequam de iisdem Libris quid decernatur, audire & excipere consuevimus. Haud minoris diligentiæ testimonium ferre possumus, adeoque debemus, pro altera Congregatione Indicis, cui generaliter incumbit, ut supra diximus, de quorumvis Librorum proscriptione decernere. Dum enim in minoribus versaremur, cum primi, tum secundi Censoris, seu Relatoris Officium in ea Congregatione non semel obivimus; ex quo autem Supremum Pontificatum gerimus, nullius Libri proscriptionem ratam habuimus, nisi audito Congregationis Secretario, qui Libri materiem,

Utriusque Cong. circumsp. in proscr. libris.

riem, Revisorum censuras, Cardinalium judicia & suffragia, accurate Nobis exponeret.

Pont. certas ad id Regulas perpetuo servandas statuere deliberat.

§. 2. Sed quoniam compertum est Nobis, atque exploratum multas Librorum proscriptiones, præsertim quorum Auctores Catholici sunt, publicis aliquando injustisque querelis in reprehensionem adduci, tanquam si temere ac perfunctorie in Tribunalibus Nostris ea res ageretur; operæ pretium duximus, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione, certas firmasque regulas proponere, juxta quas deinceps Librorum examen judiciumque peragatur; tametsi plane affirmari posset, idipsum jampridem, vel eadem prorsus ratione, vel alia æquipollenti, constanter actum fuisse.

Inquisitionis Congregatio quibus viris constet, quibusve de rebus in ea agatur.

§. 3. Porro Romanæ Universalis Inquisitionis Congregatio ex pluribus constat Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus a Summo Pontifice delectis, quorum alii Sacræ Theologiæ, alii Canonici Juris doctrina, alii Ecclesiasticarum rerum peritia, munerumque Romanæ Curiæ exercitatione, prudentiæ demum, ac probitatis laude, conspicui habentur. His adjungitur unus ex Romanæ Curiæ Præsulibus, quem Assessorem vocant; unus etiam ex Ordine Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magister, quem Commissarium appellant; certus præterea Consultorum numerus, qui ex utraque Clero Sæculari ac Regulari assumuntur; alii demum præstantes doctrina Viri, qui a Congregatione jussi, de Libris censuram instaurant, iisque Qualificatorum nomen tributum est. De variis in præfata Congregatione, iisque gravissimis rebus agitur, in primis autem de Causis Fidei, ac de Personis violatæ Religionis reis. At cum Librum aliquem ad eam, tanquam proscriptione dignum, deferri contigerit; nisi ad Indicis Congregationem, ut fieri plerumque solet, judicandum remittat, sed pro rerum temporumque ratione sibi de illo cognoscendum esse arbitretur; Nos, inhærentes Decreto lato ab eadem Congregatione Feria quarta Kalendis Julii Anni millesimi septingentesimi quinquagesimi, atque a Nobis confirmato Feria quinta insequente, hac ratione & methodo judicium institui mandamus.

Methodus a Congregatione Inquisitionis servanda in librorum proscriptione.

§. 4. Primo nimirum uni ex Qualificatoribus aut Consultoribus a Congregatione designando, Liber tradatur, quem is attento animo legat ac diligenter expendat, tum Censuram suam scripto consignet, locis indicatis & paginis, in quibus notati errores continentur. Mox Liber cum animadversionibus Revisoris ad singulos Consultores mittatur, qui in Congregatione pro more habenda singulis Feriis secundis in Ædibus Sancti Officii, de Libro & Censura Sententiam dicant: Ipsa deinde Censura, cum Libro, & Consultorum suffragiis, ad Cardinales transmittantur, ut hi in Congregatione, quæ Feria quarta haberi solet in Fratrum Prædicatorum Cœnobio Sanctæ Mariæ supra Minervam nuncupato, de tota re definitive pronuncient. Post ab Assessore Sancti Officii Acta omnia ad Pontificem referantur, cujus arbitrio judicium omne absolvetur.

Ulteriores cautelæ adhibendæ, si de Auctoris Catholici libro agatur.

§. 5. Cum autem sit veteri institutione receptum, ut Auctoris Catholici Liber non unius tantum Relatoris perspecta censura, illico proscribatur; ad normam præfati Decreti mensis Julii Anni Millesimi septingentesimi quinquagesimi, volumus eam consuetudinem omnino servari; ita ut si primus Censor Librum proscribendum esse judicet, quamvis Consultores in eandem sententiam conveniant, nihilominus alteri Revisori ab eadem Congregatione electo Liber & Censura tradantur; suppresso primi Censoris nomine, quo alter judicium suum liberius exponat. Si autem secundus Revisor primo assentiatur, tunc utriusque animadversiones ad Cardinales mittantur, ut iis expensis de Libro decernant: At si secundus a primo dissentiat, ac Librum dimittendum existimet, tertius eligatur Censor, cui, suppresso priorum nomine, utraque censura communicetur. Hujus autem Relatio, si a priore Consultorum Sententia non abludat, Cardinalibus immediate communicetur, ut ipsi, quod opportunum fuerit, decernant. Sin minus, iterum Consultores, perspecta tertia Censura suffragium ferant; idque una cum omnibus præfatis relationibus, Cardinalibus exhibeatur, qui, re ita mature perpensa, de controversia denique pronunciare debebunt. Quotiescumque autem Pontifex, vel ob rei, de qua in Libro agitur, gravitatem, vel quia id Au-

Ctoris

ctoris merito, aliisque circumstantiis tribuendum censeat, Libri judicium coram se ipso in Congregatione Feriæ quintæ habendum decrevit; quod sæpe a Nobis factum fuit, & quoties ita expedire judicabimus, in posterum quoque fiet; tunc satis fuerit exhibere Pontifici & Cardinalibus Libri censuras, & Consultorum suffragia, omisso examine Congregationis Feriæ quartæ, ejusque relatione, quam per Assessorem Pontifici faciendam diximus: Nam Cardinalium suffragiis coram ipso Pontifice ferendis, atque hujus definitiva sententia, vel alio opportuno consilio in eadem Congregatione capiendo, res absolvetur.

Indicis Congregatio, certaque ejusdem munera.

§. 6. Altera quoque Indicis Congregatio plures complectitur Cardinales ipsi a Pontifice adscriptos, iisdemque dotibus præditos, quibus S. Officii Cardinales pollere solent; quum etiam eorum aliquos in utraque Congregatione locum habere contingat. Ex iis unus ejusdem Congregationis Præfectus existit; Assistens vero perpetuus est Magister Sacri Palatii; Secretarius autem, a prima Congregationis institutione usque in præsentem diem, ex Ordine Fratrum Prædicatorum a Summo Pontifice pro tempore eligi consuevit. Sunt præterea ex utroque Clero Sæculari & Regulari ejusdem Congregationis Consultores, & Relatores selecti; & quidem, ubi aliquis Librorum relationes coram Congregatione semel, bis, tertio, laudabiliter peregerit, tum ipsa Congregatio Pontificem rogare solet, ut ejus auctoritate in Consultorum numerum referatur.

Iterata Pontificis consilia de statuendis certis Regulis, in quæ in librorum proscriptione serventur.

§. 7. Sub ipsa Pontificatus nostri primordia, ea Nos subiit cogitatio, ut certam aliquam & immutabilem methodum pro examine judicioque Librorum in hac Indicis Congregatione servandam statueremus. Qua de re non modo consilium exquisivimus dilecti Filii Nostri Angeli Mariæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Quirini nuncupati ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarii, & dictæ Congregationis præfecti, qui pari prudentia & doctrina suum Nobis sensum scripto declaravit; verum etiam antiquores aliquot ejusdem Congregationis Consultores coram dilecto Filio Josepho Augustino Orsi Ordinis Prædicatorum, tunc ipsius Congregationis Segretario, nunc autem Palatii Apostolici Magistro, convenire jussimus, suamque sententiam aperire, quæ pariter scripto concepta, Nobis jam tunc exhibita fuit. Cumque hæc omnia diligenter apud Nos asservata fuerint, nunc demum veterem deliberationem Nostram resumentes, quemadmodum ea, quæ ad librorum examen, atque judicium in primodicta Congregatione Sancti Officii peragendum, pertinent, auctoritate Nostra constabilivimus; ita etiam ea, quæ ad Congregationem Indicis, & ejusdem generis negotia apud eam tractanda facere possunt, opportunis Decretis constituere volentes, prælaudati Cardinalis Præfecti consilii, dictorumque Consultorum votis inhærendo, hæc deinceps servanda decernimus.

Primum sibi examen instituendum a Congregationis Secretario, & duobus designatis Consultoribus cum Relatore ad id assumpto.

§. 8. Cum Congregatio Indicis ad librorum censuram unice, ut dictum est, instituta, non ita crebro invocari soleat, ut altera Sancti Officii Congregatio, quæ ob causarum & negotiorum multitudinem, singulis hebdomadis ter haberi consuevit; illius propterea Secretario peculiare munus & officium recipiendi Librorum denunciationes, ut fieri jam ante consuevit, committimus & demandamus. Is autem a Libri Relatore percontabitur diligenter, quas ob causas illum prohiberi postulet; tum Librum ipsum haud perfunctorie pervolvet, ut de propositæ accusationis subsistentia cognoscat; duobus etiam in eam rem adhibitis Consultoribus, ab ipso, prævia Summi Pontificis, aut Cardinalis Præfecti, vel ejus, qui præfecti vices supplet, approbatione eligendis: Quorum collato consilio, si Liber censura & nota dignus videatur, unus aliquis Relator ad ferendum de eo judicium idoneus, illius nempe facultatis, de qua in Libro agitur, peritus, eadem, quam nuper innuimus, ratione eligendus erit, qui scripto referat animadversiones suas, adnotatis paginis, quibus singula ab ipso reprehensa continentur. Sed antequam ejus Censura ad Cardinalium Congregationem feratur, haberi volumus privatam Consultorum Congregationem, quam olim *Parvam* dixerunt, Nos autem *Præparatoriam* vocabimus, ut Relatoris animadversionibus ad Librum collatis, de earum pondere judicium fiat. Hujusmodi Congregatio semel omnino singulis mensibus, aut etiam sæpius, si oportuerit, ab ipso Congre-

gatio-

gationis Secretario convocanda erit, vel in suis cubiculis, vel opportuniori, ut ipsi videbitur, loco, intra prædicti Cœnobii Ædes, ubi is commoratur. Eique semper interarit Magister Sacri Palatii pro tempore existens, una cum sex aliis e numero Consultorum, singulis vicibus, pro qualitate argumenti & materiæ, de qua disputandum erit, ut supra de primis duobus Consultoribus, & de Relatore constitutum est, a Secretario eligendi; præter Secretarium ipsum, cujus partes erunt in tabulas referre Consultorum sententias, quas deinde ad Congregationem Cardinalium mittet, cum Relatoris Censura. In generali demum Congregatione omnia illa servari debebunt, quæ superius statuta sunt pro Congregatione Sancti Officii circa Librorum examen. Ac quemadmodum ad Assessorem Sancti Officii pertinet, de actis in Congregatione Summum Pontificem certum reddere; ita ad Secretarium Congregationis Indicis spectabit, quoties hæc Librum aliquem proscribendum, aut emendandum censuerit, ejusdem Pontificis assensum, prævia diligenti actorum omnium relatione, exquirere.

Subsequitur Congreg. præparatoriæ examen.

Quinam huic intersint, & quando, ac ubi convocanda.

Postremum Generalis Judicium a Secretario Pontifici deferendum.

§. 9. Quoniam vero in Congregatione Indicis de sola Librorum prohibitione agitur, nonnulla hoc loco adjungenda adjudicavimus, eidem Congregationi potissimum usui futura, quæ tamen ab altera etiam Congregatione Sancti Officii, dum in hujus quoque generis causis se immiscet, ubi similes rerum circumstantiæ se offerant, æque observanda erunt. Quotiescumque agatur de Libro Auctoris Catholici, qui sit integræ famæ, & clari nominis, vel ob alios editos Libros, vel forte ob eum ipsum, qui in examen adducitur, & hunc quidem proscribi oporteat; præ oculis habeatur usu jamdiu recepta consuetudo prohibendi Librum, adjecta clausula = *Donec corrigatur*, seu *donec expurgetur* si locum habere possit, hoc grave quidpiam obstet, quo minus in casu, de quo agitur, adhiberi valeat. Hac autem conditione proscriptioni adjecta, non statim edatur Decretum, sed suspensa illius publicatione, res antea cum Auctore, vel quovis altero pro eo agente, & rogante, communicetur, atque ei quid delendum, mutandum, corrigendumve fuerit, indicetur. Quod si nemo Auctoris nomine compareat, vel ipse aut alter pro eo agens, injunctam correctionem Libri detrectet, congruo definito tempore Decretum edatur. Si vero idem Auctor, ejusve Procurator, Congregationis jussa fecerit, hoc est novam instituerit Libri editionem cum opportunis castigationibus, ac mutationibus; tunc supprimatur proscriptionis Decretum; nisi forte prioris editionis exemplaria magno numero distracta fuerint; tunc enim ita decretum publicandum erit, ut omnes intelligant, primæ editionis exemplaria dumtaxat interdicta fore, secundæ vero jam emendatæ permissa.

Clausula, *donec liber corrigatur* quando proscript. decreto apponenda.

§. 10. Conquestos scimus aliquando nonnullos, quod Librorum judicia & proscriptiones, inauditis Auctoribus, fiant, nullo ipsis loco ad defensionem concesso. Huic autem querelæ responsum fuisse novimus, nihil opus esse Auctores in judicium vocare, ubi non quidem de eorum personis notandis, aut condemnandis agitur, sed de consulendo Fidelium indemnitati, atque avertendo ab ipsis periculo, quod nocua Librorum lectione facile incurritur; Si qua vero ignominiæ labe Auctoris nomen ex eo aspergi contingat, id non directe, sed oblique ex Libri damnatione consequi. Qua sane ratione minime improbandas censemus hujusmodi Librorum prohibitiones, inauditis Auctoribus, factas; quum præsertim credendum sit, quidquid pro se ipso, aut pro doctrinæ suæ defensione potuisset Auctor afferre, id minime a Censoribus, atque Judicibus ignoratum, neglectumve fuisse. Nihilo tamen minus, quod sæpe alias, summa æquitatis & prudentiæ ratione, ab eadem Congregatione factum fuisse constat, hoc etiam in posterum ab ea servari magnopere optamus, ut quando res sit de Auctore Catholico, aliqua nominis & meritorum fama illustri, ejusque opus, demptis demendis, in publicum prodesse posse dignoscatur, vel Auctorem ipsum suam causam tueri volentem audiat, vel unum ex Consultoribus designet, qui *ex Officio* Operis patrocinium, defensionemque suscipiat.

Auctor Catholicus libri ad examen delati non necessario, sed recte tamen auditur, vel operis Defensor ex Officio deputatur.

§. 11. Quemadmodum vero, ubi de Congregatione Sancti Officii agebamus, eidem Nos semper intersuturos recepimus, quotiescumque de Libro, cujus materia gravioris momenti sit, judicium agatur; quod erit Nobis facillimum, quum eadem

Casus propon. in quibus licet a datis Regulis nonnihil recedere.

eadem Congregatio qualibet Feria quinta coram Nobis habeatur ; sic & Indicis Congregationi præsentiam Nostram impendere parati sumus, quoties rei gravitas id promereri videbitur . Neque enim id opus esse dicendum est, quum vel Hæretici hominis Liber denunciatur, in quo Auctor errores Catholico dogmati adversantes consulto tradit aut tuetur ; vel Opus aliquod in examen adducitur, quo rectæ morum regulæ labefactantur, ac vitiis, & corruptelis fomenta præbentur. In his enim casibus ne illas quidem , quas supra scripsimus , accuratiores cautelas adhibere necesse erit ; sed hæretico dogmate , vel pravo moris incitamento semel comperto , proscriptionis Decretum illico sanciendum erit , juxta primam, secundam , & septimam Indicis Regulas , Sacrosancti Tridentini Concilii jussu editas , atque vulgatas.

Secretum omnibus in Congr. Judicis sententiam ferentibus imponitur ad instar Congr. S. Officii.

§. 12. Cum in prælaudata Congregatione Sancti Officii severissimis legibus cautum sit , ne de rebus ejusdem Congregationis quisquam cum alio extra illam loquatur ; Nos hanc eamdem silentii legem a Relatoribus, Consultoribus , & Cardinalibus Congregationis Indicis religiose custodiendam præcipimus . Illius tamen Secretario potestatem facimus , ut animadversiones in Libros censuræ subjectos, eorum Auctoribus , vel aliis illorum nomine agentibus & postulantibus , sub eadem decreti lege communicare queat ; suppressis semper Denunciatoris , Censorisque nominibus.

Quales esse oportrat Revisores & Consult. Congreg.

§. 13. Examinandis , corrigendisque Libris peropportuna sunt, quæ decem Regulis Indicis a Patribus Tridentinæ Synodi confectis , atque editis continentur . In Instructione autem felicis recordationis Clementis Papæ VIII. ejusdem Regulis adjecta , *Tit. de correctione Librorum §. V.* Episcopis, & Inquisitoribus cura committitur, ut ad Librorum edendorum examen *spectatæ pietatis & doctrinæ Viros adhibeant , de quorum fide & integritate sibi polliceri queant , nihil eos gratiæ daturos , nihil odio, sed omni humano affectu postbabito, Dei dumtaxat gloriam spectaturos , & fidelis populi utilitatem* . His porro virtutibus animique dotibus, si non majori , at pari certe de causa , præstare oportet hujus nostræ Congregationis Revisores , & Consultores . Cumque eos omnes , qui nunc hujusmodi munera obtinent , tales esse non ignoremus ; optandum sperandumque est , non absimiles deinceps futuros , qui ad id eligentur, homines nimirum vitæ integros, probatæ doctrinæ , maturo judicio , incorrupto affectu , ab omni partium studio, personarumque acceptione alienos; qui æquitatem, libertatemque judicandi, cum prudentia & veritatis zelo conjungant . Cum autem eorum numerus nunc certus & constitutus non sit ; ab ejusdem Congregationis Cardinalibus consilium expectabimus atque capiemus, num eum pro futuris temporibus definire oporteat, vel expediat : Hoc tamen jam nunc decernentes , quatenus eorum numerus definiatur , ut tam Relatores , quam Consultores , ex utroque Clero , Sæculari nempe , & Regulari , assumantur , alii quidem Theologi , alii utriusque juris periti , alii sacra & profana eruditione præstantes , ut ex eorum cœtu , pro varietate Librorum , qui ad Congregationem deferuntur, idonei viri non desint ad ferendum de unoquoque judicium.

Eorum numerus indefinitus , ex utroqueClero seligendus.

Regulæ in ferendo judicio ab iis servandæ.

§. 14. Ipsos autem Regulares , Consultoresque , tam nunc existentes , quam in posterum quandocumque futuros , monemus, ac vehementer hortamur, ut in examine, judicioque Librorum , sequentes Regulas diligenter inspiciant , accurateque custodiant .

Ut rectum illud sit, ac in neutram partem declive.

§. 15. I. Meminerint , non id sibi muneris onerisque impositum , ut Libri ad examinandum sibi traditi proscriptionem modis omnibus curent , atque urgeant ; sed ut diligenti studio , ac sedato animo ipsum expendentes, fideles observationes suas , verasque rationes Congregationi suppeditent , ex quibus rectum judicium de illo ferre , ejusque proscriptionem , emendationem , aut dimissionem pro merito decernere valeat .

Ne quis de re ubi plene non perspecta sententiam ferat.

§. 16. II. Tametsi hactenus cautum sit, cavendumque deinceps non dubitemus, ut ad referendum , & consulendum in prædicta Congregatione , ii solum admittantur , qui scientiam rerum , quas Libri delati respective continent , diuturno studio acquisitam possideant ; decet enim de artibus solos artifices judicare ; nihilo-

hilominus si forte eveniat, ut alicui per errorem materia aliqua discutienda committatur, ab illius peculiaribus studiis aliena, idque à Censore aut Consultore electo, ex ipsa Libri lectione deprehendatur; noverit is, se neque apud Deum, neque apud homines culpa vacaturum, nisi quamprimum id Congregationi, aut Secretario aperiat, seque ad ferendam de hujusmodi Libro censuram minus aptum professus, alium magis idoneum ad id muneris subrogari curet; Quo tantum abest, existimationis suae dispendium apud Pontificem & Cardinales passurus sit, ut magnam potius probitatis, & candoris opinionem & laudem sibi sit conciliaturus.

§. 17. III. De variis opinionibus atque sententiis in unoquoque Libro contentis, animo a præjudiciis omnibus vacuo, judicandum sibi esse sciant. Itaque Nationis, familiæ, Scholæ, instituti affectum excutiant; studia partium seponant; Ecclesiæ Sanctæ dogmata, & communem Catholicorum doctrinam, quæ Conciliorum Generalium Decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus, & Orthodoxorum Patrum atque Doctorum consensu continetur, unice præ oculis habeant; hoc de cætero cogitantes, non paucas esse opiniones, quæ uni Scholæ, Instituto, aut Nationi certo certiores videntur, & nihilominus, sine ullo Fidei aut Religionis detrimento, ab aliis Catholicis viris rejiciuntur atque impugnantur, oppositæque defenduntur, sciente ac permittente Apostolica Sede, quæ unamquamque opinionem hujusmodi in suo probabilitatis gradu relinquit.

Neque ad proprii instituti, sive Scholæ opinionem, sed ad Ecclesiæ Dogmata, & communem Catholicorum doctrinam exigatur.

§. 18. IV. Hoc quoque diligenter animadvertendum monemus, haud rectum judicium de vero Auctoris sensu fieri posse, nisi omni ex parte illius Liber legatur; quæque diversis in locis posita & collocata sunt, inter se comparentur; universum præterea Auctoris consilium & institutum attente dispiciatur; neque vero ex una vel altera propositione a suo contextu divulsa, vel seorsim ab aliis, quæ in eodem Libro continentur, considerata & expensa, de eo pronunciandum esse: Sæpe enim accidit, ut quod ab Auctore in aliquo Operis loco persunctorie, aut subobscure traditum est, ita alio in loco distincte, copiose, ac dilucide explicetur, ut offusæ priori sententiæ tenebræ, quibus involuta, pravi sensus speciem exhibebat, penitus dispellantur, omnisque labis expers propositio dignoscatur.

Omnibus perspectis, ac simul expensis, efformetur.

§. 19. V. Quod si ambigua quædam exciderint Auctori, qui alioquin Catholicus sit, & integra Religionis doctrinæque fama, æquitas ipsa postulare videtur, ut ejus dicta benigne, quantum licuerit, explicata, in bonam partem accipiantur.

Ambigua dicta Catholici, probatique Auctoris in æquam partem accipiantur.

§. 20. Has porro, similesque regulas, quæ apud optimos Scriptores de his agentes facile occurrent, semper animo propositas habeant Censores & Consultores; quo valeant, in hoc gravissimo judicii genere, conscientiæ suæ, Auctorum famæ, Ecclesiæ bono, & Fidelium utilitati consulere. Duo autem reliqua sunt in eum finem plane opportuna, quæ hoc loco adjungenda omnino esse judicamus.

§. 21. Prodeunt aliquando Libri, in quibus falsa & reprobata dogmata, aut sistemata, Religioni vel moribus exitiosa, tanquam aliorum inventa & cogitata, exponuntur & referuntur, absque eo quod Auctor, qui Opus suum pravis hujusmodi mercibus onerare sategit, ea refutandi curam in se recipiat. Putant, vero, qui talia agunt, nulli sese reprehensioni aut censuræ obnoxios esse, propterea quod de alienis, ut ajunt, opinionibus nihil ipsi affirment, sed historice agant. At quidquid sit de eorum animo & consilio, deque personali in eos animadversione, de qua viderint, qui in Tribunalibus ad coercenda crimina institutis jus dicunt; dubitari certe non potest, magnam ejusmodi Libris in Christianam Rempublicam labem, ac perniciem inferri; quum incautis Lectoribus venena propinent, nullo exhibita vel parato, quo præserventur antidoto. Subtilissimum hoc humanæ malitiæ inventum, ac novum seductionis genus, quo simplicium mentes facile implicantur, quam diligentissime Revisores advertant, ac censuræ subjiciant; ut, vel hujusmodi Libri, si aliqua ex ipsis capi possit utilitas, emendentur, vel in vetitorum Indicem omnino referantur.

Quid de libris statuendum, in quibus reprobata dogmata afferuntur, nec refutantur.

§. 22. In ea, quam superius laudavimus, Prædecessoris Nostri Clementis Papæ VIII. Instructione, *Tit. de Correctione Libror.* §. 2. sapientissime cautum legitur ut

Jurgia & convicia a dissidentibus Auctoribus adhibita expungantur.

ut *quæ famæ proximorum & præsertim Ecclesiasticorum & Principum, detrahunt, bonisque moribus & Christianæ disciplinæ sunt contraria expungantur*; Et paulo post: *Facetiæ etiam, aut dicteria, aut præjudicium famæ, & existimationis aliorum jactata, repudientur*. Utinam vero in aspectum lucemque hominum Libri ejusmodi in hac temporum licentia, & pravitate non afferrentur, ut quibus diffidentes Auctores mutuis se jurgiis, conviciisque proscindunt; aliorum opiniones nondum ab Ecclesia damnatas censura perstringunt, adversarios, eorumque Scholas, ac Cœtus sugillant, & pro ridiculis ducunt, magno equidem bonorum scandalo, hæreticorum vero contemptu, qui digladiantibus inter se Catholicis, seque mutuo lacerantibus, plane triumphant. Etsi vero fieri non posse intelligamus, ut disputationes omnes e mundo tollantur, præsertim cum Librorum numerus continenter augeatur = *Faciendi enim plures Libros nullus est finis*, ut est apud Ecclesiasten *Cap.* 12. compertum præterea Nobis sit, magnam aliquando utilitatem ex iis capi posse: modum tamen in defendendis opinionibus, & Christianam in scribendo moderationem servari merito volumus. *Non inutiliter* (inquit Augustinus in Enchirid. c. 59. prope finem) *exercentur ingenia, si adhibeatur disceptatio moderata, & absit error opinantium se credere, quod nesciunt*. Qui veritatis studium, & purioris doctrinæ zelum, quo suarum scriptionum mordacitatem excusent, obtendere solent, ii primum intelligant, non minorem habendam veritatis, quam Evangelicæ mansuetudinis, & Christianæ Charitatis rationem. Charitas autem de corde puro, patiens est, benigna est: non irritatur, non æmulatur, non agit perperam, (utque addit idem Augustinus, Lib. contra Literras Petiliani Cap. 29. num. 31.) = *Sine superbia de veritate præsumit, sine sævitia pro veritate certat* = Hæc magnus ille non veritatis minus, quam charitatis Doctor, & scripto & opere præmonstravit. Nam in suis adversus Manichæos, Pelagianos, Donatistas, aliosque tam sibi, quam Ecclesiæ adversantes, assiduis conflictationibus, id semper diligentissime cavit, ne quempiam eorum injuriis, aut conviciis læderet, atque exasperaret. Qui secus scribendo, vel disputando fecerit, is profecto nec veritatem sibi præcipue cordi esse, nec charitatem sectari se ostendit.

Nec cuiquam liceat suas opiniones veluti Ecclesiæ dogmata venditare alienas erroris insimulare.

§. 23. Ii quoque non satis idoneam justamque excusationem afferre videntur, qui ob singulare, quod profitentur, erga veteres Doctores studium, eam sibi scribendi rationem licere arbitrantur; Nam si carpere novos audeant, forte ab lædendis veteribus sibi minime temperassent, si in eorum tempora incidissent, quod præclare animadversum est ab Auctore Operis imperfecti in Matthæum Homil. 41. *Cum audieris*, inquit, *aliquem beatificantem antiquos Doctores; proba qualis sit circa suos Doctores: Si enim illos, cum quibus vivit, sustinet, & honorat, sine dubio illos, si cum illis vixisset, honorasset. Si autem suos contemnit, si cum illis vixisset, & illos contempsisset*. Quamobrem firmum ratumque sit omnibus, qui adversus aliorum sententias scribunt, ac disputant, id quod graviter ac sapienter a Ven. Servo Dei Prædecessore Nostro Innocentio Papa XI. præscriptum est in Decreto edito die secunda Martii Anni Millesimi sexcentesimi septuagesimi noni = *Tandem*, inquit, *ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici, aut alii quicumque in posterum abstineant, ut paci & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis ac manuscriptis, quam in thesibus, ac prædicationibus, caveant ab omni censura & nota necnon a quibuscumque conviciis contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos controvertuntur, donec a Sancta Sede recognita sint, & super eis judicium proferatur* = Cohibeatur itaque ea Scriptorum licentia, qui, ut ajebat Augustinus Lib. 12. Conf. Cap 25. cum 34. *Sententiam suam amantes, non quia vera est, sed quia sua est*, aliorum opiniones non modo improbant, sed illiberaliter etiam notant, atque traducunt. Non feratur omnino, privatas sententias, veluti certa ac definita Ecclesiæ Dogmata, a quopiam in Libris obtrudi, opposita vero erroris insimulari; quo turbæ in Ecclesia excitantur, dissidia inter Doctores aut seruntur, aut foventur, & Christianæ charitatis vincula persæpe abrumpuntur.

§. 24. An-

§. 24. Angelicus Scholarum Princeps, Ecclesiæque doctor, S. Thomas Aquinas, dum tot conscripsit nunquam satis laudata volumina, varias necessario offendit Philosophorum, Theologorumque opiniones, quas veritate impellente refellere debuit. Cæteras vero tanti Doctoris laudes id mirabiliter cumulat, quod adversariorum neminem parvipendere, vellicare, aut traducere visus sit, sed omnes officiose, ac perhumaniter revereri; Nam si quid durius, ambiguum, obscurumque eorum dictis subesset, id leniter benigneque interpretando, emolliebat atque explicabat. Si autem Religionis ac Fidei causa postulabat, ut eorum sententiam exploderet, ac refutaret, tanta id præstabat modestia, ut non minorem ab iis dissentiendo, quam Catholicam veritatem asserendo, laudem mereretur. Qui tam eximio uti solent, ac gloriari Magistro (quos magno numero esse, pro singulari nostro erga ipsum cultu, studioque, gaudemus) ii sibi ad æmulandum proponant tanti Doctoris in scribendo moderationem, honestissimamque cum adversariis agendi disputandique rationem. Ad hanc cæteri quoque sese componere studeant, qui ab ejus Schola doctrinaque recedunt, Sanctorum enim virtutes omnibus in exemplum ab Ecclesia propositæ sunt: Cumque Angelicus Doctor Sanctorum Albo adscriptus sit, quamquam diversa ab eo sentire liceat, ei tamen in contrariam in agendo, ac disputando rationem inire omnino non licet. Nimium interest publicæ tranquillitatis, proximorum ædificationis, & Charitatis, ut e Catholicorum scriptis absit livor, acerbitas, atque scurrilitas, a Christiana institutione ac disciplina, & ab omni honestate prorsus aliena. Quamobrem in hujusmodi Scriptorum licentiam graviter pro munere suo censuram intendant Revisores Librorum, eamque Congregationis Cardinalibus cognoscendam subjiciant, ut eam pro zelo & potestate coerceant. Angelici Doctoris, exemplum proponitur. Ediciturque ut nimia coerceatur Scriptorum licentia.

§. 25. Quæ hactenus a Nobis proposita ac constituta sunt, Prædecessorum Nostrorum Decretis plane consona, Congregationum quoque Nostrarum legibus & consuetudinibus comprobata, in Librorum examine ac judicio instituendo, Apostolica auctoritate deinceps servari decernimus; Mandantes universis & singulis, qui in præfatis Congregationibus locum obtinent, seu illis quomodolibet operam suam præstant, ut adversus præmissa sic a Nobis statuta nihil edicere, innovare, decernere, aut intentare præsumant, absque Nostra, vel Successorum Nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum expressa facultate. Religiosa injungitur præmissorum observantia.

§. 26. Non obstantibus contrariis quibusvis etiam Apostolicis Constitutionibus, & ordinationibus, necnon earundem Congregationum, etiam Apostolica auctoritate, seu quavis firmitate alia roboratis Decretis, usibus, stilis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Derogatio contrariis.

§. 27. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrorum Decretorum, Mandatorum, Statutorum, voluntatum ac derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, quinto Idus Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo. Dat. die 9. Julii 1753. Pont. anno XII.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 23. ejusdem Mensis & Anni.

VENERABILIBUS

Fratribus Metropolitæ, Archiepiscopis, Episcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Pontificis studium erga Ruthenorum Nationem.

QUæ, Venerabiles Fratres, pro pristino inclytæ Nationis vestræ Ruthenæ decore conservando, confirmanda Catholicæ Religionis adversus Schismaticos constantia vestra, dissidiis, sive componendis, sive propulsandis, rationibusque Diœcesum vestrarum adaugendis a Nobis, nostroque nomine a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpositorum adhibita fuerunt Apostolicæ providentiæ remedia, & auctoritatis officia, Nos facile adducunt, ut credamus, vobis satis superque comprobasse, quanti Nationem vestram faciamus.

Specialis cura pro Clericorum Ruthenorum educatione in Seminario Wilnensi.

§. I. Verum fore in Domino confidimus, ut incredibilem Pontificiæ caritatis, qua eamdem catholicam Nationem Ruthenam prosequimur, magnitudinem magisque intelligatis ex aliis Apostolicis nostris in simili forma Brevis literis die quinta Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Nostri anno decimotertio ad futuram rei memoriam datis, quorum initium est: *Commendatissimum studium*: & quarum exempla typis ejusdem Congregationis impressa una insimul hisce nostris, typis etiam dictæ Congregationis impressis, adligata ad vos transmittenda mandamus. Porro

Cujus Constitutiones & regulæ quamprimum edendæ nunciantur.

præter easdem literas nostras in mandatis dedimus, ut pro magis consentaneo Adolescentibus vestræ Nationis in Collegio Wilnensi juxta ritum vestrum instituendis profectu a laudata Congregatione de Propaganda Fide Constitutiones, & Regulæ edantur, quæ ad majorem utilitatem, quemadmodum Nobis in Domino auguramur, profuturæ censentur.

Episcoporum zelus excitantur, ut Cleri sæcularis præcipuam curam suscipiant.

§. 2. Sed omnia & singula a Nobis sive statuta hujusmodi, sive statuenda, timendum est, ne exoptatum a Nobis sortiantur effectum, nisi provida etiam Fraternitatum vestrarum solicitudo, assidua vigilantia, & accurata diligentia accesserit. Ea propter vos, Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut primum omnium maximam Cleri sæcularis, in cujus subsidium Clerus Regularis vocatus fuit, curam alacriter suscipiatis, susceptamque strenue urgere satagatis.

Clerus in ignorantia torpet ubi Mag. caret, & in offic. distributione negligitur.

§. 3. Vobis sane præsentibus magis, quam Nobis absentibus compertum est, ac rebus ipsis exploratum, quanta apud vos sit Cleri sæcularis ignorantia: quam non aliunde ortum, causamque habere non ambigimus, quam partim ex Magistrorum illos edocentium penuria, partim ex nulla ipsis injuncta rerum gerendarum cura, partim ex nulla erga eosdem illorum, qui præsunt, diligentia & sollicitudine, qua suaviter fortiterque ad studia capessenda, & negotia Ecclesiastica obeunda oblectentur, & incitentur.

Synodus Zamosciæ decrevit, ut quilibet Episc. Officialem sæcularem haberet.

§. 4. Ad hæc omni procul dubio Venerabiles Fratres vestros, qui Synodum Zamosciæ tanta cum Nationis vestræ laude, atque utilitate celebrarunt, extirpanda mala, & bona semina spargenda respexisse, pro certo habemus, cum sess. 3. tit. 7. *de Officialibus*: statuerunt, ut quilibet Episcopus Officialem habeat sæcularem, si inter sæculares quisquam ad hoc officium idoneus inveniatur.

Episcopi Rutheni non sine causa Regularibus potius utuntur.

§. 5. Quoniam autem in sua quisque vestrum Diœcesi (sunt tamen, qui plures habent Ecclesias Cathedrales) quamplures retinere debet Ministros & Officiales, quorum opera in recta earumdem Diœcesum vestrarum procuratione, & negotiis uti valeatis, Fraternitates Vestræ viros Regulares potius, quam Sæculares ad ministeria hujusmodi sustinenda eligere optatis. Nec Nos, qui æqua lance res expendimus, fallit, Fraternitates vestras ideo hanc tenere rationem,

quod

quod Regulares magis apti, & idonei apud vos reperiantur: nec propterea susceptum consilium institutumque vestrum damnamus; imo, sicut laudamus, ita ob oculos vobis ponere non omittimus ex neglectu, ut ita dicamus, Cleri saecularis ejusdem provenire ignorantiam. Quisque enim ex Clero saeculari animum despondet, otioque diffluit, cum cogitat, Regulares potius constitui in iis muneribus obeundis, quae quilibet saecularis non repente, sed paulatim sub Magistri & Praeceptoris disciplina instructus, & idoneus aliquando exercere possit.

At Saeculares negligendo horum otium & ignorantiam fovebunt.

§. 6. Pastoralis itaque sollicitudinis vestrae partes hac in re adimplendas esse in Domino existimamus, ut curam omnem, studiumque vestrum collocetis, ne Adolescentes Alumnos Nationis vestrae ex memorato Wilnensi Seminario deinceps, exacto studiorum curriculo, egressos, aliqua Ecclesiastici Ordinis & Officii procuratione destitui patiamini: sed statim quodcumque opus, quodcumque ministerium ad ecclesiastistas res pertinentia illis demandetis oportet, ut injuncto quisque priori muneri satisfacere, deinde ad majora per gradus etiam gravissima promoveri possit officia. Haec profecto agendi ratio tanquam lucidissimum exemplum ab aliis spectata unicuique (ducitur enim juventus maxima spe gloriae, & utilitatis) erit incitamento non levi, ut quisque, dummodo non sit ingenio malo,, pravoque praeditus, bellum otio, vitiisque indicat, & ad labores perferendos, virtutesque assequendas hilari, promptoque animo contendat, & adnitatur. Verum commendationem hanc nostram, & exhortationem pro Alumnis Collegii Wilnensis ad Officia, & munera in Curiis vestris, quoad vobis integrum erit, promovendis non ita accipiendam esse volumus, & declaramus, ut iidem Alumni existiment, se ad illa officia, & munera dumtaxat eligi debere; sed in primis teneri, imo, quatenus opus fuerit, cogi etiam ad sustinenda, & administranda Parochorum onera, & animarum salutem procurandam.

Itaque ipsis suadetur, ut aliqua Ecc. Officia demandent Alumnis Seminarii VVilnen.

Qui tamen noverint se praecipue ad animarum curam destinatos esse.

§. 7. Caeterum, Venerabiles Fratres, dum majora nobis a perspecta sapientia, prudentia, zeloque vestro pro certo pollicemur hac in re argumenta, Fraternitatibus vestris Apostolicam Benedictionem studiosae nostrae voluntatis pignus peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14. Augusti MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

Dat. Pont. A. XVI. Augusti 1753.

Cajetanus Amatus.

JURISDICTIO

XXI.

Rectoris Carpentoraten. in Causis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in oeconomicis rebus definitur, ac circumscribitur.

Venerabili Fratri Nostro Silvio S. R. E. Cardinali Valenti Episcopo Sabinensi, Status nostri Ecclesiastici Secretario, ejusdem S. R. E. Camerario, & Congregationis Status nostri Avenionensis Praefecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Tibi prae caeteris Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus Collegis tuis, Venerabilis Frater noster quem in cunctis Apostolicae hujus Sanctae Sedis, & Catholicae Ecclesiae negotiis summa cum fide, sollicitudine, vigilantia, prudentia, ac zelo obeundis transigendisque magna cum Pontificii animi nostri voluptate, ac levamine experimur alacrem, & integerrimum

Exordium.

mum Ministrum, & Coadjutorem, rebus ipsis, in quarum omnium partem nobiscum advocaris, magis magisque compertum exploratumque est, quibus in dies Nos urgemur curis, quibus obruimur laboribus, ut præter incredibilem omnium Ecclesiarum sollicitudinem, omnem operam studiumque in primis collocemus, quo, e medio sublatis dissidiis, litibus, & contentionibus Status nostri Ecclesiastici non solum Præsides, & Ministri, Gubernatores, Rectores, ac Vice legati iis, quibus decet, observantiæ & honoris argumentis inter se invicem prosequentes, collata sibi quisque munera pro dignitate, pace, ac tranquillitate exercere valeat; sed Cives etiam, & Subditi debita ipsis obsequia, & officia deferentes, eosdem majori cum veneratione spectent, adeant, & tanquam patres potius quam superiores diligant, & honorent.

Controversiæ inter Vice-legatum Avenionen. & Rectorem Carpentoraten. exortæ.

§. 1. Quoniam autem, sicut jam dudum accepimus, & Frater. tuæ perspectum est, variæ, nec contemnendæ controversiæ, ac dissensiones inter dilectos Filios Magistrum pro tempore existentem Vicelegatum nostræ Civitatis, & Status Avenionensis, ac pro tempore itidem existentem Rectorem nostræ pariter Civitatis Carpentoratensis, & Comitatus Vindascini exortæ sunt, quæ non minus Jurisdictionem civilem, & criminalem ejusdem Rectoris, quam nonnulla honorificentiæ jura respiciunt; Nos sane, ut justam, stabilemque hisce in rebus servandam normam, regulamque præscriberemus, qua fieret, ne futuris temporibus ullæ prorsus hac in parte controversiæ, & contentiones inter duos Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis Ministros, etiam cum non levi publicæ pacis, boni, atque utilitatis præjudicio, ac detrimento, exoriantur, particularem nonnullorum Cardinalium, & Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationem deputavimus, apud quam iidem contendentes sua quisque rationum momenta controversaque jura adduxit.

Dissolvuntur a Pontifice nihil læsis, immo confirmatis Civium privileg.

§. 2. Hisce vero omnibus accurate discussis, & expensis, atque ad Nos relatis, ac per Nos pariter consideratis, in eam tandem devenimus resolutionem, determinationem, ac sententiam, ut infra; aperte tamen declarantes per infra statuendam resolutionem, determinationem, & sententiam ne minimam quidem læsionem, aut præjudicium privilegiis, & exemptionibus a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quocumque tempore dilectis Filiis habitatoribus Comitatus Vindascini, & Civibus dictæ Civitatis Carpentoratensis quomodolibet concessis illatum esse, aut fore inferendum; quin imo privilegia, & exemptiones hujusmodi (dummodo actu sint in usu, & viridi observantia) tenore præsentium Apostolica auctoritate expresse confirmamus, & quatenus opus sit, iterum concedimus.

Rectoris Ordinaria Jurisdict. in Causis Civilibus. Criminal. & Mixtis.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ Potestatis plenitudine, & Apostolica quoque auctoritate volumus, statuimus, & mandamus, ut modernus, & pro tempore existens Civitatis Carpentoratensis, & Comitatus Vindascini Rector, quippe qui per Apostolicas in simili forma Brevis Literas a Romano pro tempore existente Summo Pontifice deputatur, & constituitur, eam Jurisdictionem habeat, atque exerceat, quæ eidem præscripta reperitur in Apostolicis sub plumbo literis anno MD. a fel. record. Julio Papa II. Prædecessore nostro datis, nimirum ut non solum ipse modernus Rector a Nobis alias deputatus, & constitutus, verum etiam alii deinceps a Successoribus nostris Romanis Pontificibus in futurum in Civitate Carpentoratensi, & Comitatu Vindascino deputandi, & constituendi ordinariam suam tam in Causis civilibus, quam criminalibus, ac mixtis Jurisdictionem, sub infra statuendis tamen modificationibus, omnino exercere possint, ac valeant.

In Crimin. Senteat. & Decreta non exequitur, nisi confirmata sint a Congreg. Criminali & Vice-Legato.

§. 4. Ac primum quidem, ut in Causis criminalibus, pœna corporis afflictiva necessario infligenda erit, ipse Rector suam sententiam, sive Decretum, quamvis inquisiti ad nostram Avenionensem Legationem minime appellent, executioni demandare non valeat, nisi prius Sententia, sive decretum ejusmodi fuerit expensa, vel expensum, atque confirmata, vel confirmatum a solita Congregatione Criminali in eadem Civitate Avenionensi, & ab ipso Magistro Vice-legato nostro, a quo in hujusmodi jurisdictionis exercitio memoratus Rector dependere debet, ac tenetur.

§. 5.

§. 5. Deinde, ut idem Rector Causas criminales tunc dumtaxat cognoscat, earumque processus conficiat, cum Magister Vice legatus sæpedictus cognitionem, confectionemque hujusmodi ad se avocare nolit; ita tamen, ut avocatio cognitionis, confectionisque præfatæ justis de causis facienda, minime interdicta censeatur Legatis, sive Vice legatis Avenionensibus, juxta resolutionem ab hac Congregatione nostra Avenionen. die xx. mensis Septemb. anno MDCCIV. initam, & præceptam.

Qui causas Criminales, & Processus confectionem potest a Rectore avocare.

§. 6. Præterea quoad Causarum civilium cognitionem, quæ quidem respiciunt Cives & habitatores Civitatis, & districtus Carpentoractensis, debet ipse Rector tanquam Judex ordinarius in prima Instantia procedere, dummodo ad quemlibet litigantium non competat privilegium legis *Unicæ*, vel aliud legale privilegium, cujus vigore de Jure valeat forum Judicis ordinarii declinare, & immediate ad superiorem Judicem appellare.

Quas causas civiles cognoscat Rector in prima instantia.

§. 7. In iis vero Causis civilibus, de quibus jam Baronales Judices, aliique Judices, & Tribunalia subalterna suam protulerunt sententiam, ad eumdem Rectorem cognitio causarum in secunda, vel tertia instantia competit, si Reus, omisso medio immediate ad Tribunal Vice legati appellare nolit.

Quasve in secunda vel ulteriori.

§. 8. Insuper quod in Causis criminalibus tunc dumtaxat necessarium sit Carthellos, sive Citationes propria manu Vice-legati subscribi debere; cum agi contingit de impedienda, sive suspendenda prosecutione processus in sua ordinatoria, quemadmodum in sua Regula, sive ordinatione anno MDCLX. proposita bon. mem. Magister Nicolinus præscripserat.

Carthelli, sive citat. quando necesse sit Vice-Legati manu subsc.

§. 9. Secus vero in cæteris usibus, videlicet cum agitur de Recursu, sive appellatione a quolibet Decreto, sive Sententia definitiva Rectoris ad Vice-legatum faciendo, sive interponenda, hujusmodi subscriptio Vice-legati haud nenessaria reputatur, cum satis sit simplex, vel authenticum Decreti, sive Sententiæ exemplar producere, vel exhibere.

Quid si agatur de appellatione a Sententia vel Decreto definitivo Rectoris.

§. 10. Porro volumus, & mandamus, ut Carthelli, Citationes, & Mandata quæcumque, a Vicelegatione Avenionensi, multo magis ab hac Romana Curia expedita, in Civitate Carpentoractensi, & universo Comitatu Vindascino, absque ulla prorsus Rectoris forsasse prætendentis *Visa*, sive *Exequatur*, debitæ executioni demandari possint, & debeant.

Citationes a Vice legato, vel a Curia Romana expeditæ nonsunt invalidæ.

§. 11. Ad Vice legatos sane pro tempore existentes spectat, atque ipsi debent recognoscere, & approbare tabellas rationum non solum sæpedictæ Civitatis Carpentoractensis, verum etiam omnium Communitatum Comitatus Vindascini; neque ullam de quacumque alia recognitione, & approbatione, a quocumque sive facta, sive facienda rationem habere.

Vice-legati est tabellas rationum approbare.

§. 12. Rectores vero pro tempore existentes nequeunt proponere, & publicare, neque bannimenta quæcumque pro Gubernio, etiamsi Oeconomico Civitatis Carpentoractensis, neque Bannimenta, neque Edicta generalia, quæ Comitatum Vindascinum respiciunt, nisi prius Vice legati, de iisdem instructi, eadem approbaverint.

Rectores inconsulto Vice legato Bannimenta non proponunt.

§. 13. Rectores pariter, neque in publicis Actis, neque in qualibet etiam occasione debent sibi tribuere titulum, sive denominationem Gubernatoris Comitatus, sed dumtaxat Rectoris Carpentoractensis, & Comitatus Vindascini; quemadmodum neque debent prætendere, & uti titulo Illustrissimi, & Reverendissimi insimul, sed solo Illustrissimi; neque uti, & deferre habitum Prælatitium, sive violaceum, sive nigrum, cum Rocheto, & Mantelletta, quamvis privilegio Notarii, Prothonotarii nuncupati, insigniti.

Quibus titulis & insignibus utantur.

§. 14. Volumus tamen, iis in locis, & casibus, in quibus de præterito Rectores per abusum habitum ejusmodi Prælatitum deferre consueverant, deinceps nonnisi uti Mantellone violaceo, ad instar nostrorum Cubiculariorum ab honore dictorum.

§. 15. Nunquam Rectoribus licitum esse volumus, quinimmo inhibemus dare quoscumque *salvos conductus*, sive *concessiones Territorii* dictas, iis, qui sibi perfugium quærunt in Comitatu Vindascino; elargimur tamen ipsis facultatem conceden-

Salvos conductus concedere nequeunt.

ceden-

cedendi formulam illam *Pareatis*, vel *Exequatur* in casibus civilibus tantum, dummodo fuerint requisiti per solitas literas requisitoriales a Judicibus, sive aliis personis, diverso dominio subjectis.

Nec se immiscere rebus spectantibus ad Cameram Carpentoracten. & Vindascinam.

§. 16. Itidem Rectoribus inhibitum esse declaramus, se se in rebus ad Cameram Carpentoractensis Civitatis, & Comitatus Vindascini pertinentibus quomodolibet immiscendi, & ingerendi, cum negotia hujusmodi ad Præsidentem Apostolicæ Cameræ Carpentoractensis dumtaxat spectent.

In propinis quæ taxa servanda. Homagia tamen excipiunt nomine S. Sedis.

§. 17. Quoad autem propinas in casibus a Rectoribus percipiendas, exigendasque, servetur omnino taxa statuti, & taxa quoque clar. mem. Octavii Cardinalis Aquaviva.

§. 18. Quoad vero homagia obedientiæ, & fidelitatis a tribus Venerabilibus Fratribus Comitatus Vindascini Episcopis, & Baronibus, & Feudatariis Feuda in eorum Comitatu possidentibus, & a Consulibus, Magistratibus, & Universitatibus præstanda, nomine Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis excipere possunt Rectores; solo dumtaxat induti habitu prædicto Mantellone, quo utuntur nostri ab honore Cubicularii.

Quos deputent Justitiæ Ministros.

§. 19. Porro electio, & deputatio Ministrorum Justitiæ, aliorumque Officialium Carpentoractensis Civitatis præter unicos lictores, Satellites sive Apparitores, Birri dictos, a Rectoribus eligendos, & deputandos, iisdem inhibita quoque est.

Consulum Electioni forma præscribitur.

§. 20. Electionem vero Consulum ipsius Civitatis Carpentoractensis, quæ alias ita fieri solebat, nimirum, ut ex tribus personis per Rectores propositis una a Consilio Carpentoractensi eligeretur in Consulem, volumus, & mandamus, ita deinceps habendam esse, ut tres personæ a Rectoribus proponendæ, prius a Vicelegatis approbatæ esse debeant, ac sint.

Deliberationes Concilii Civitatis Carpentoracten., & Comitatus Vindascini a quibus probandæ.

§. 21. Quamvis demum deliberationes quascumque a Consiliis tam Civitatis Carpentoractensis, quam omnium Communitatum Comitatus Vindascini, etiam super oneribus, sive impositionibus Censuum, Tributorum, vulgo Tagliarum, sive Collectarum, atque aliorum similium antehac susceptas factasque, Rectores pro tempore existentes approbare & confirmare soliti fuerint; tamen, attentis abusibus, & inordinationibus, quæ usque ad hanc diem intercesserunt, volumus pariter, & mandamus, ut deinceps cum deliberationes hujusmodi Consiliorum videantur complecti, & continere considerabiles sumtus, & onera, sive impositiones Censuum, novorumque Tributorum, sive Tagliarum, Collectarumque, dictæ deliberationes expresse approbari, & confirmari debeant vel a Vice-legatis, vel ab ipsa Congregatione Avenionensi; nec unquam sufficiat approbatio, & confirmatio Rectorum.

Designatur Executor cum facultatibus.

§. 22. Quocirca, ut omnia, & singula antedicta a nobis declarata, statuta, præscripta, ac mandata, debitæ executioni demandentur, & serventur exactius, Tibi, Venerabilis Frater noster, committimus, & injungimus, ut pro tua, & nostra in præmissis auctoritate præsentes nostras literas, post quam typis impressæ fuerint, in ipsa Civitate nostra Avenionensi, & Civitatibus, & locis Carpentoractensis, & Comitatus Vindascini publicari & proponi, exactamque omnium & singulorum in ipsis Literis nostris contentorum dispositionem observari facias, cures, & præcipias; contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; Tibi namque, venerabilis Frater noster, facultates omnes ad hujusmodi negotium necessarias, & opportunas, motu, & potestate, & auctoritate similibus impertimur.

Firmant superiora statuta.

§. 23. Decernentes præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque semper firma, valida, & efficacia existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, obtinere, & ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque & non aliter in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane; si secus

secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostra, & Cancellariæ nostræ Apostolicæ regula de Jure quæsito non tollendo, dictarumque Civitatum & Comitatus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 24. Volumus autem, ut earumdem præsentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. Derogatur contrariis. Fides exemplis asseritur.

Interim Fraternitati tuæ Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesimaoctava Augusti millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto. Dat. Pont. an. 14. die 28. Augusti 1753.

Cajetanus Amatus.

Loco ✠ Sigilli.

EXEMPTIO XXII.

Canonicorum Regularium, & Monialium Ordinis Præmonstratensis ab omni Superioritate, Jurisdictione, Visitatione quorumcumque Ordinariorum per Prædecessores Pontifices, & præsertim Alexandrum V. concessa, innovatur ac confirmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

IN supereminenti Apostolicæ Dignitatis Solio, Divina disponente Clementia, meritis licet imparibus constituti, illiusque vices in Terris gerentes, qui gloriosus regnat in Cœlis, ad ea, per quæ Religiosorum Ordinum, præsertim meritorum gloria, & sanctitatis gratia redolentium quies & tranquillitas procurari jugiter valeat, peculiari affectione libenter intendimus, ac propterea gratis, & exemptionis privilegia eis a Summis Pontificibus concessa, quamvis aliqui eadem impugnare forsan contendant, auctoritate Apostolica qua fungimur in hac parte, confirmare non dedignamur, ac alias Pastoralis Officii Nostri partes favorabiliter interponimus, prout eorumdem Ordinum, eorumque Monasteriis Præsidentium Personarum qualitatibus matura deliberatione pensatis, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, Ordinum quoque hujusmodi conservationem conspicimus in Domino salubriter expedire. Proœmium. Regularium exemptio & privilegia quibus fundamentis innixa.

§. 1. Sane pro parte Dilecti Filii *Nicolai Meyers moderni Procuratoris Generalis Canonicorum Regularium Præmonstratensium Ordinis Laudunen.*, *aliarumque Civitatum*, & *Diœcesum* Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias videlicet de Anno Domini Millesimo quadringentesimo nono felicis recordationis *Alexander Papa V.* Prædecessor Noster per binas suas Literas Apostolicas, Monasterium dicti Ordinis Laudunen. Diœcesis, illiusque Abbatem, & Conventum, Amplissima exemptio Canonicis Prædecessoribus Pontificibus præsertim

vero ab Alexandro IV. concessa.

ac universum Ordinem hujusmodi una cum omnibus bonis, & Personis etiam utriusque sexus ab omni superioritate, dominio, Jurisdictione, ac Visitatione cujuslibet Ordinarii exemit, & respective exemptos declaravit, ac Sedi Apostolicæ immediate subjecit, quod etiam alii Romani Pontifices præfati Alexandri Successores, & Prædecessores Nostri, & in Concilio Generali Basileen. piæ memoriæ Martinus Papa etiam V. Prędecessor Noster respective declararunt, quarum quidem literarum præfati Alexandri Prædecessoris primo loco editarum tenor est, qui sequitur.

Earumdem literæ inseruntur.

§. 2. „ *Alexander Episcopus Servus Servorum Dei*. Ad futuram rei memoriam: „ Excitat nostræ mentis arcanum specialis affectio, qua Dilectos Filios Abbatem, „ & Conventum Monasterii Præmonstratensis Lauduneni. Diœcesis sumus hactenus prosequuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa statum ipsorum, nec non Dilectorum Filiorum Abbatum, Prælatorum, Priorum, Præpositorum, Decanorum, Canonicorum, Conversorum, Donatorum, ac Dilectarum „ in Christo Filiarum Abbatissarum, Priorissarum, Monialium, Conventuum, & „ Personarum in humilitatis spiritu in Monasteriis, sive in Locis ejusdem Ordinis „ Domino famulantium attentæ considerationis intuitum dirigentes, eo circa ipsorum quietem ferventius laboramus, ut fœcundius illorum Religio fructum in „ eis afferat salutarem, & laudabilibus possint in Domino proficere incrementis.

Causæ indulgendæ exemptionis. Personalis, Realis, & Localis exemptio a quibuscumque Superioribus, & receptio sub Protectione S. Sedis.

§. 3. „ Hinc est, quod Nos nonnullorum Romanorum Pontificum Prædecessorum „ Nostrorum vestigiis inhærentes, prædictos Abbates, Priores, Prælatos, Pręposítos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, & Personas cum omnibus Membris, Curtibus, Grangiis, Domibus, Possessionibus, & Personis degentibus in eisdem, nec non bonis mobilibus, & immobilibus, ac aliis rebus quibuscumque, quæ in præsentiarum possident, ac in „ futurum, dante Dominio, poterunt legitime adipisci, nec non Ecclesia, ac alia „ loca ab eisdem Monasteriis dependentia ab omni superioritate, dominio, jurisdictione, nec non visitatione quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, „ Episcoporum, & aliorum quorumlibet Judicum Ordinariorum, & Officialium „ Ecclesiasticorum plenarie de specialis dono gratiæ cum moderatione infrascripta eximimus, & totaliter liberamus, illaque ad jus, & proprietatem Beati „ Petri Apostoli, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali protectione suscipimus, atque nostra; Decernentes Præmonstratense, & alia Monasteria, nec „ non Abbates, Prælatos, Priores, Pręposítos, Decanos, Canonicos, Conversos Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas cum Membris, Curtibus, Grangiis, Domibus, Possessionibus, Bonis, Rebus Ecclesiasticis, & aliis locis supradictis præfatæ Sedi soli, & immediate subjacere, ita „ quod Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Judices Ordinarii, & Officiales „ prędicti etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua agi contingeret, „ ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, ut res ipsa consistat, non „ possint authoritate Ordinaria in Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos, „ Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, „ Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, aut loca prædicta, utpote prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti „ sententias promulgare, aut potestatem, dominium, seu jurisdictionem aliquam „ exercere, felicis recordationis *Innocentii Papæ IV*. Prædecessoris Nostri circa „ exemptos edita, quæ incipit *Volentes*, ac aliis Constitutionibus Apostolicis in „ contrarium editis non obstantibus quibuscumque.

Cujus ratione annuus Census pensitandus.

§. 4. „ Volumus autem, quod Abbas, qui nunc est, & Successores sui Abbates, qui erunt pro tempore dicti Monast. Præmonstr., ac hujusmodi Conv. ad judicium perceptæ a Nobis hujusmodi libertatis sex florenos auri de Camera in Festo „ Beat. Petri, & Pauli Apost. annis singulis Cameræ Apostol. solvere teneantur.

Irrita declarantur, quæcumque contra

§. 5. „ Decernimus insuper quaslibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, ac processus quoscumque, quasvis pœnas, atque sententias „ continentes, quos, & quas contra Abbates, Prælatos, Priores, Præpositos,

„ De-

„ Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, „ Conventus, Personas praesentes, & posteros, Monasteria, Prioratus, Membra, „ Ecclesias, & Loca supradicta, contra tenorem exemptionis hujusmodi, quomodolibet promulgari, & haberi contigerit, irritos & inanes, quoque per hujusmodi exemptionem, & alia supradicta, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & Indulgentiis, Abbatibus, Praelatis, Prioribus, Praepositis, Decanis, Canonicis, Conversis, Donatis, Abbatissis, Priorissis, Monialibus, Personis, Conventibus, Monasteriis, Prioratibus, Membris, Ecclesiis, & Locis praedictis concessis, & quę in suo robore permanere volumus, ac quoad procurationes in locis, seu Ecclesiis Monasteriorum, & Membrorum praedictorum recipi consuetas, & quo ad Jurisdictionem omnimodam, in eisdem Parochialibus Ecclesiis, quantum ad ea, quae Curam animarum concernunt, etiamsi Cura hujusmodi per Canonicos dicti Ordinis exerceri consueverit, Dioecesanis Locorum, seu quibusvis aliis nullum praejudicium generetur.

Sic exemptos contigerit attentari.

Opportuna exemptionis moderatio.

§. 6. „ Pręterea omnes libertates, & immunitates a Praedecessoribus Nostris „ Romanis Pontificibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, eisdem Monasteriis, Prioratibus, Membris, „ Ecclesiis, & Locis concessas, nec non libertates, & exemptiones Saecularium exactionum a Regibus, aut Principibus, vel aliis Christifidelibus rationabiliter eisdem Abbatibus, Prioribus, Pręlatis Praepositis, Dec. Canonicis, Conversis, Donatis, Abbat., Monialibus, & Personis, nec non Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis hujusmodi indulta, ac etiam eorumdem Abbatum, Priorum, Praelatorum, Praepositorum, Decanorum, Canonicorum, Conversorum, Donatorum, Abbatissarum, & Personarum antiquas, & rationabiles consuetudines, auctoritate praedicta confirmamus, & praesentis Scripti patrocinio communimus.

Praesertim in concernentibus curam animarum.

§. 7. „ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae exemptionis, „ liberationis, Constitutionis, suspensionis, voluntatis, confirmationis, & communitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Pisis secundo Kalendas Augusti Pontificatus Nostri Anno primo.

§. 8. Aliarum vero Literarum Apostolicarum ejusdem Alexandri Praedecessoris secundo loco editarum tenor etiam sequitur, & est talis.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Iteratae Alexandri Litterae.

„ Cum de indultis, & gratiis Apostolicis dubitatur, decet, ut dubia hujusmodi, oraculo Summi Pontificis declarentur. Sane dudum nonnullorum Romanorum Pontificum Prędecessorum Nostrorum vestigiis inherentes, Monasterium „ Praemonstratense Laudun. Dioecesis, nec non Dilectos Filios Abbates, Priores, „ Praepositos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, & Dilectas in Christo „ Filias Abbatissas, Priorissas, Moniales, & Conventus Monasteriorum, & Locorum Praemonstratensis Ordinis, cum omnibus Membris, Curtibus, Grangiis, „ Domibus, Possessionibus, & Personis degentibus in eisdem, nec non Bonis „ mobilibus, & immobilibus, ac aliis rebus quibuscumque, quae tunc possidebant, „ & in futurum, dante Domino, possent justo titulo adipisci, nec non Ecclesias, „ & alia Loca ab eisdem Monasteriis dependentia ab omni superioritate, dominio, Jurisdictione, nec non Visitatione quorumcumque Patriar. Archiepiscop. „ Episcop. & aliorum quorumcumque Judicum Ordinarior. & Official. Ecclesiast. „ plenarie cum modificatione infrascripta per alias nostras Litteras eximimus, & totaliter liberavimus; ita quod Patriar. Archiepis. , Epis. Judices Ordinarii, & „ Officiales praedicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua agi „ contingeret, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res „ ipsa consisteret, non possent auctoritate Ordinaria in Abbates, Praelatos, Priores, Praepositos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & Loca praedicta, utpote prorsus exempta excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias promulgare, aut potestatem, dominium, seu Jurisdi-

Concessa in Superioribus Literis exemptio.

 risdi-

„ risdictionem aliquam exercere, quodque per hujusmodi exemptionem, & alia „ supradicta quoad procurationes in Locis, seu Ecclesiis Monasteriorum, & membrorum prædictorum recipi consuetas, & quoad jurisdictionem omnimodam in „ eisdem Parochialibus Ecclesiis quantum ad ea, quæ curam Animarum concernerent, etiamsi Cura hujusmodi per Canonicos dicti Ordinis exerceri consuevisset, Diœcesanis Locorum, seu quibusvis aliis nullum præjudicium generaretur, „ prout in ipsis Literis plenius continetur.

Exortæque de ea controversiæ opportuna declaratione tolluntur.

§. 9. „ Cum autem, sicut accepimus, nonnulli de modificatione hujusmodi disceptantes, Diœcesanos prædictos nedum in Canonicos Monasteriorum, seu Locorum prædictorum, qui pro tempore curam exercent, & Ecclesias, seu Loca regunt, antedicta ratione Curæ hujusmodi Jurisdictionem, potestatem, & dominium habere; verum etiam Abbates, Priores, Præpositos, Decanos, Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & Loca prædicta quoad certas procurationes, & alia jurisdictionalia præstanda, dicta exemptione non obstante, ipsis Diœcesanis subesse prætendant: Nos ad omne ambiguitatis tollendum dubium in præmissis, quod si Canonici, qui curam exercebunt, & Ecclesias, seu loca hujusmodi regent pro tempore, Diœcesanis, aut aliis locorum Ordinariis hujusmodi, quoad exercitium hujusmodi Curæ Animarum dumtaxat, subesse, & ratione earumdem Ecclesiarum Episcopalia jura solvere, aliaque ipsarum Ecclesiarum onera supportare, & respondere teneantur: Abbates tamen, Priores, Præpositos, Decanos, alios Canonicos, Conversos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, Conventus, Personas, Monasteria, Prioratus, Membra, Ecclesias, & loca præfata a præstatione procurationum, & aliorum Jurisdictionalium quorumcumque, nec non jurisdictione, potestate & dominio præfatis, liberos, & immunes existere auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus. Decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Bononiæ Kalendis Martii, „ Pontificatus Nostri Anno Primo.

Excitatis iterum, vel prævisis de eadem exemptione controversiis.

§. 10. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, nonnulli locorum Ordinarii, non obstantibus exemptione, & declaratione hujusmodi, exemptionem præfatam impugnare forsan prætendant, proptereaque dictus Nicolaus plurimum cupiat binas supradictas Literas Alexandri Prædecessoris præfati ad quascumque difficultates, & prætensiones super exemptione præfata, qua dictum Ordinem semper gavisum fuisse, & gaudere Nobis est notum, ab eisdem Ordinariis excitatas tollendas, & pro exemptionis præfatæ majori subsistentia per Nos, & Sedem Apostolicam, ut infra, approbari, & confirmari. Quare pro parte dicti Nicolai Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui quantum cum Domino possumus, singulorum Ordinum pacem, & in securitate conservationem per Privilegiorum eisdem concessorum stabilitatem paternis, & sinceris desideramus affectibus, eumdem Nicolaum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat, consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati binas præfatas Literas dicti Alexandri Prædecessoris, & in eis contenta quæcumque Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus.

Clausulæ & Decreta pro præmissorum firmitate.

§. 11. Præsentes quoque Literas Apostolicas semper, & perpetuo validas, & efficaces esse, & fore suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere,

re, ac omnibus, & singulis, ad quos quomodolibet nunc spectat & spectabit pro tempore in futurum, firmiter, & inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, & legitima, etiam ex eo, quod quicumque locorum Ordinarii, aut alii in præmissis, & circa ea quomodolibet, & ex quavis causa, ratione, actione, vel occasione Jus, vel interesse habentes, aut habere prætendentes, illis non consenserint, nec ad id vocati, citati, & auditi fuerint, & causæ, propter quas eędem præsentes literæ emanaverint, adductæ, verificatæ, & justificatę non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, seu intentionis nostrę, aut Jus vel interesse habentium consensus, aut quolibet alio quantumvis magno, substantiali, ac individuam mentionem, & expressionem requir. defectu, aut ex quocumque alio capite notari, impugnari, invalidari, retractari, aut ad viam, & terminos Juris reduci in Judicio, vel extra posse, neque ipsas præsentes Literas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aliisque contrariis, dispositionibus comprehendi, sed semper, & omnino ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori Data per dictum Nicolaum modernum, ac pro tempore existentem primodicti Monasterii Abbatem, quandocumque eligenda concessas esse & fore, sicque & non alias in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, dictæque Sedis Nuncios judicari & definiri debere, & si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. *Aliter judicati prohibetur.*

§. 12. Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus, generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac primodicti Monasterii, & Ordinis præfati etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis quibusvis Superioribus, & personis in genere, vel in specie etiam in contrarium præmissorum forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut etiam aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus, pro plene, & sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat latissime, & plenissime, ac specialiter, & expresse harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. *Derogatio contrariis.*

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. *Sanctio pœnalis.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo quinquagesimo tertio, Tertio Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. *Dat. Pont. anno 14. 11. Sept. 1753.*

Ph Rinaldi. *Ph. Frigerius.*
Fr. Pratesi. *I. Rey*
I. Miliatus. *I. M. Travagli pro Rmo. Correctore.*
Loco ✠ Plumbi. *I. Rosa.*

OPI-

XXIII.

OPPIDUM MATHELICÆ

In Piceno ad primævum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus opus sit, ex integro erigitur, ac instituitur, cum omnibus honoribus, juribus, & prærogativis, cæteris ditionis Pontificiæ Civitatibus competentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooem.

CIrcumspecta Romani Pontificis gratiarum Dispensatoris providentia, devotos, & fideles suos, & Temporalis S. R. E. Ditionis Subditos, præsertim illos, qui sinceræ fidei, & devotionis affectum erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, amplioribus honoris, decoris, & honorificentiæ Titulis, nec non specialis benevolentiæ favoribus amplecti solet, prout Personarum, Locorumque qualitatibus, & meritis conspicit convenire.

Terra Mathelicæ antiquitus titulo, & juribus Civitatis gavisa fuit.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Confalonerius, & Priores Terræ nostræ Mathelicæ, repræsentantes etiam dilectos Filios illius Universitatem, & Homines, quod Terra prædicta transactis temporibus, non solum titulo, verum etiam honoribus, & prærogativis, quibus Nobiles, & præcipuæ Civitates, potissimum ejusdem Status Nostri Ecclesiastici gaudere solent, semper fuerit gavisa, quod autem dictos honorem, & Titulum Civitatis alias meruerit,

Vetustissima fundatione illustris.

manifestum apparet tum ob illius ab ultima antiquitate fundationem, prout Historici multa eruditione clari; illam nempe post sæculum ab Urbe condita, evenisse asserunt, tum quia tempore Romanæ Reipublicæ, & Imperatorum inter magis conspicua, & illustriora Piceni Municipia habebatur, propter illius Cives in bello præstantes, & incolarum frequentiam, ac demum ab initio Catholicæ Ecclesiæ gloria Cathedræ Episcopalis claruit, prout testantur bon. mem. Æquitius, qui Concilio Romano anno 487. celebrato interfuit, & Florentinus Episcopi Mathelicenses, qui damnationem in Civitate Constantinopolitana contra Theodorum Episcopum Cæsareæ a felic. record. Vigilio Romano Pontifice Prædecessore Nostro latam, subscripsit. Postmodum vero ob temporum vicissitudines

Necnon præstantium Virorum fama, ac Episcopalis Sedis prærogativa.

non solum prædictis honore, & gloria Cathedralis Ecclesiæ, quippe quæ Cathedrali Ecclesiæ Camerinensi canonice unita fuit, verum etiam ejus decore paulatim fuit privata, itaut a plerisque Populorum deinde tanquam minime illustris, & antiqua Piceni Civitas habita fuerit: quamvis interea quamplurimi ex ea tum pietatis, & sanctitatis, tum literarum, & armorum laude illustres Viri, Incolæque & Ecclesiarum Cathedralium Præsules, Romanæque Curiæ Prælati, & S. R. E. præfatæ Cardinales ortum duxerunt.

Recensentur insigniores ejusdem prærogativæ, quibus vel nunc illustratur.

§. 2. Ipsa vero Terra, uti cæteræ Status Nostri Ecclesiastici Civitates, gubernari, & regi pergit, atque in ea Gubernator a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super Consultationibus Communitatum, & Universitatum Status Nostri Ecclesiastici prædicti Deputatorum electus (qui alias ex Signaturæ Referendariis erat) cum titulo Judicis residet; pluresque artes, & artificia, & potissimum Lanificii, illiusque Commercium in ea florent. Memoratæ præterea Terræ Magistratus ex duplici Personarum gradu, Confaloneriis nempe, qui existunt ex Familiis præcipuis ejusdem Terræ sanguine conjunctis cum aliis quoque Nobilioribus aliorum Status Nostri præfati Civitatum Familiis, ac Prioribus Civibus constituitur. Insuper in dicta Terra, ejusque Territorio sex circiter mille Incolæ, & Habitatores numerantur, ac antiqua Sæcularis, & Collegiata cum Archipresbytero, prima Dignitate, tresdecim Canonicis, comprehensis in eis Theologali, & Pœnitentiario, atque una quidem in ipsa Terra; quatuor vero distinctæ Parochiales Ecclesiæ in ejus Territorio, sex itidem Virorum Regularium & Cœnobia, una Domus

Bro-

Presbyterorum Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii, & duo Monialium Monasteria, Mons Pietatis, duo pro Infirmis Xenodochia, seu Hospitalia, Undecim Laicorum Confraternitates sub nonnullorum Sanctorum Invocationibus, decem specialium Artium Universitates, & sex Montes Frumentarii ad publicum, Pauperumque commodum, & levamen erecti reperiuntur. Ea propter dicti Exponentes pro eorum, ac Terræ hujusmodi, nec non illius, ac Territorii præfati Incolarum, Habitatorumque decore Terram prædictam antiquo decore Civitatis nomine insigniri, sive potius restitui, atque reintegrari plurimum desiderant; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3 Nos igitur ipsos Exponentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares Personas a quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & pœnis a jure, vel ab Homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum conseq. harum serie, absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus etiam Dilecti Filii Nostri Hieronymi memoratæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis Columnæ nuncupati, ejusdem Terræ apud Nos, & dictam Sedem Protectoris, ejusdemque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancellarii; Nobis super hoc humiliter porrectis inclinatis, atque etiam motu proprio, & certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Terram Mathelicæ veteri Episcopali jamdudum dignitate ornatam, tituloque præstantis Civitatis etiam ditatam, in primævum, & pristinum Civitatis honorem, cum omnibus, & singulis privilegiis, indultis, facultatibus, præeminentiis, gratiis, & immunitatibus suis, restituimus, & in antiquum statum, & denominationem Civitatis reponimus & plenarie reintegramus, & quatenus opus sit, Terram Matelicæ præfatam in Civitatem perpetuo erigimus, instituimus, & confirmamus, eique Civitatis titulum, ac denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prærogativis, ac derogationibus, quæ cæteris omnibus Ditionis Nostræ Pontificiæ Civitatibus competere dignoscuntur, nec non Magistratui ejusdem Terræ in Civitatem, ut præmittitur, erectæ consuetis honoribus, & insigniis, quibus aliarum ejusdem Ditionis Civitatum Magistratus de jure, usu, & consuetudine gaudere, seu uti possunt, pariformiter, ac pari modo, & absque ulla differentia gaudere, potiri, & uti, concedimus pariter, & impertimur, ac ejusdem Terræ Incolas, & Habitatores Civium nomine decoramus; ita tamen, ut pro tempore existens Episcopus Camerinensis in dicta Terra per Nos in Civitatem, sicut præmittitur, per præsentes erecta residere minime teneatur, sed illa Ecclesiæ Cameracensi, ut antea, subjecta remaneat.

Ex quibus ad titulum, honores, & jura Civitatis redintegratur.

Ecclesiæ tamen Camerinensi subjecta relinquitur nec in ea Episcopus residere jubetur. Clausulæ pro præmissorum firmitate.

§. 4. Decernentes easdem præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque causæ, propter quas præsentes emanarint, sufficienter adductæ, verificatæ, & justificatæ fuerint, aut ex alia quantumvis justa, legitima, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauso; etiam enormis, enormissimæ, & totalis læsionis, ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, & substantiali, ac incogitato, & inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectum notari, impugnari, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, seu impetrato, aut etiam moto, scientia, & potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, vel extra, uti, sese juvare posse: sed ipsas præsentes Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus,

Aliter judicari prohibetur.

&

& per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ præfatæ Camerarium, & alios Cardinales etiam de Latere Legatos & alios quoscumque quavis præeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Amplissima derogatio contrariis.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit, dictæ Terræ, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, exprimerentur, & insererentur, præsertim pro plene, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Pont. anno 14. die 26. Sept. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Septembris MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

D. Cardinalis Passioneus.

Publicat. eodem die, mense & anno.

XXIV.

DE CULTU S. MARONIS

Epistola ad R. P. Nicolaum Lercari a Secretis Congregationis de Propaganda Fide.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Attentata adversus S. Maronis cultum & imagines, exortaq. inde dissidia recensentur.

INter cætera scripta Nobis exhibita, cum nuper ad Nos accessisti, illud deprehendimus, quod ad cultum S. Maronis Abbatis pertinet. Scripsit enim ad Congregationem de Propaganda Fide Dilectus Filius Frater Desiderius a Casabasciana Min. Observ.; quem nos Ablegatum Nostrum misimus ad Ven. Fratrem Patriarcham Maronitarum, scripsit, inquam, Imagines Sancti Maronis Romæ impressas, a Ven. Fratre Patriarcha Græco Melchita Cyrillo discissas fuisse, & palam ab ipso declaratum, Sanctum Maronem inter Sanctos minime numerari, quippe qui hæreticus vixerit, atque obierit, idque gravibus dissidiis Maronitas inter, & Græco Melchitas occasionem præbuisse; timendum insuper, ne hujusmodi turbæ quotidie magis ingravescant, neque tumultum sedari, & compesci potuisse; tum quia post suum discessum e Locis, ubi ignem restinguere curaverat, nonnullis Presbyteri palam dixerant, eum nullam auctoritatem habere quæstionis definiendæ, utrum Maro Sanctus extiterit, an hæreticus; cum præsertim eorum Patriarcha assereret, Maronem, cum inter vivos ageret, & cum e vita de-

decessit, hæresi pollutum fuisse: tum quia per Moncalles, ubi residet Patriarcha Græco-Melchita, quum iter fecisset, ut cum eo colloqueretur, ipsum non invenerat, & aliquibus de causis permissum sibi non fuerat, ut ulterius ad eum assequendum progrederetur.

Factum improbat Pontifex.

§. 2. Non solum admiratione nos affecit, sed maxime commovit, quod temere, atque inconsulte factum est a Ven. Frat. Patriarcha Cyrillo, qui ut eruditionem fortasse ostentaret, sua agendi ratione, non dicam restaurare, sed auctoritate sua controversiam jam extinctam definire tentavit: quasi vero ejusdem conditio, vel meritum nobis, aut Congregationi minime innotescant, & quod deterius est, Sancti nomine, & cultu eum, quoad potuit, privare, qui a pluribus jam sæculis cum Apostolicæ Sedis approbatione hujusmodi honore decoratur.

Theodoreti, & Chrysostomi Testimonia de Maronis sanctitate.

§. 3. Ut tibi compertum est, Sanctus Maro vixit sub finem sæculi quarti, & initium quinti. Theodoretus, qui auctor coævus dici potest, cum circa dimidium sæculi quinti floruerit, vitam illius scripsit, in qua heroicæ Sancti Maronis virtutes, & insigniter gesta enarrantur. Theodoretus Cyri Episcopus extit, librum composuit *de vitis Patrum*, inscriptum *Philotheus*, sive *religiosa Historia*; cujus duæ sunt latinæ versiones; quarum una habetur in vitis Patrum, auctore Rosveido, altera Gentiani Herveti in *tom.* 3. Operum ejusdem Theodoreti, editionis Sirmondi. Porro sex distinctis locis Theodoretus collaudat sanctitatem Sancti Maronis, quemadmodum videre est in editione Rosveidi *de Vitis Patrum cap.* 16. *pag.* 827. *&* 828. *& cap.* 21. *pag.* 832. *& cap.* 22. *pag.* 838. *& cap.* 24. *pag.* 840 *& cap.* 30. *pag.* 850. Legitur quoque inter epistolas Sancti Joannis Chrysostomi trigesima sexta inscripta ipsi Abbati Maroni, in qua ipsius virtutes laudibus prosequitur, ejusque orationibus sese commendat. Porro ut os occludatur quibusdam non admodum sanæ cognitionis, qui conati sunt auctoritatem adimere vitis a Theodoreto conscriptis, quorum numero adnecti possunt Andreas Rivetus in suo *lib. Criticus Sacer. lib.* 4. *cap.* 21. Robertus Cocus *in sua Censura quorumdam Scriptorum veterum pag.* 390. Fridericus Spanhemius: *In Historia Christiana sæculi quinti* §. 10. *col.* 1030. Non defuerunt viri sublimis doctrinæ, atque accuratæ critices, qui ad ipsius historiæ integritatem sartam tectam tuendam, operam suam mentemque contulerint, in quorum numero recensendi sunt Labæus in Dissertatione de Theodoreto in Opere Bellarmini *de Scriptoribus Ecclesiasticis* editionis Venetæ *anno* 1728. *pag.* 156. Garnerius *in Dissert.* 2. *de Libris Theodoreti tom.* 5. Operum ipsiusmet Theodoreti editionis Parisiensis *anno* 1684. *pag.* 199. Tillemontius *in Vita Theodoreti art.* 48. *tom.* 15. *pag.* 329. Natalis Alexander *in historia Ecclesiastica sæculi V. cap.* 4. *art.* 28. §. 1. *n.* 1. atque novissimus eruditus Ceillier *in historia Universali Actorum Sacrorum, & Ecclesiasticorum tom.* 14. *cap.* 14. *art.* 2. § 6 *num.* 2. *in fine pag.* 94.

Fides & auctoritas Patrum vitis a Theodoreto scriptis vindicata.

Et præsertim vitæ S. Maronis, accuratior. consensu. & Clem. VIII. facto comprobatæ.

§. 4. Et quod gravioris momenti esse debet, nostri Scriptores, & Historici accuratiores, & quidem non admodum creduli, neque ingenti acumine destituti, fidem quam maximam præbuerunt vitæ Sancti Maronis a Theodoreto descriptæ, cum ipsius virtutes, factaque gloriosa ita singillatim referant, quemadmodum a Theodoreto enarrantur, & commendantur. Proinde Sancti Maronis vitæ, quæ a Theodoreto scripta est, omnimodam adhibent fidem. Adeantur Bollandistæ *die* 14. *Februarii tom.* 2. *ejusdem mensis*, Bailletius *in suis vitis Sanctorum eadem die*. Tillemontius *tom.* 12. *suæ historiæ Ecclesiasticæ in vita prædicti Sancti pag.* 412. *& sequen.* Neque illud ullo modo conticescendum est, quod Pontificatum administrante Clemente VIII. cum Romæ typis consignatum fuisset Missale Maronitarum, cum ejus Nationis patrocinium sustineret fel. mem. Gabriel Cardinalis Palæotus, evulgandi facultas a Summo Pontifice ea conditione solum obtenta est, ut sub ejusdem initio poneretur Vita Sancti Maronis deprompta ex Theodoreti historia, sicuti diligenter observatum fuit, quemadmodum Clarissimus Cardinalis Jacobus Perronius testatus est: *Verba feci cum Sanctissimo Domino nostro de vulgando Missali Maronitarum, quod typis jam pridem excusum est, annuit-*

quæ sua Sanctitas, ut præfixa hac Præfatione (quæ est vita Sancti Maronis desumpta ex Theodoreto) *publicaretur*.

Aliis testimoniis de virtutibus & sanctitate Maronis.

§. 5. Accedit, quod insigne fuit Cœnobium S. Maronis, ut liquet ex epistola Archimandritarum Syriæ secundæ ad Hormisdam Pontificem data *anno* 517. in qua se in primis subscribit Alexander *Archimandrita*, vel, quod idem est, *Abbas Sancti Maronis*, ut apparet *ex tom.* 5. Collectionis Conciliorum Labbæi editionis Venetæ *pag.* 598. ex Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Christi* 517. *n.* 53 Et in actis Concilii Constantinopolitani habiti *an.* 536. mentio habetur de heodem Cœnobio, ibique semper Sancti, vel Beati nomine Maro nuncupatur, ut legenti constabit *cit. tom.* 2. *pag.* 978. 994. 999. *pag.* 1075. 1083. 1099. 1111. *&* *pag.* 1223. Insuper Pagius in Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum* 400. *num.* 17. *& sequen.* Postquam commemoravit virtutes Sancti Maronis, orationem convertit ad Cœnobium ipsius Sancti Maronis laudibusque prosequitur Religionem Catholicam illorum Monachorum, ac veluti firmum quoddam Catholicæ Religionis universo in Oriente adversus hæreses propugnaculum prædicat; martyrium scilicet indicans, quod imperante Anastasio pro Concilii Chalcedonensis defensione tercenti quinquaginta ex illis Monachis fortiter pertulerunt; eorum quippe mentio habetur in Romano Martyrologio *die* 31. *Julii*, quo in loco extant præterea adnotationes Venerabilis Cardinalis Baronii. Neque prætereundum est in Ecclesia Collegii Maronitarum hujus Almæ Urbis imaginem Sancti Maronis in Tabula Majoris Altaris depictam publice coli, ejusque diem festum quotannis celebrari.

Unde illius festus dies spiritualibus Indultis a Pont. decoratus.

§. 6. Hæc omnia mirifice illustrant sanctitatem Sancti Maronis, tum etiam ostendunt quam recte, atque legitime rogatu Venerabilis Fratris Simeonis Patriarchæ Antiocheni, & exemplo eorum, quæ peracta fuere in Litteris Apostolicis Prædecessoris Nostri Clementis XII. ostendunt, inquam, quam juste in quodam Brevi a Nobis emissio *die* 12. *Augusti anno* 1744. largiti simus Indulgentiam plenariam utriusque sexus Christifidelibus, qui Confessione, & Sacra Communione expiati, *die* 9. *Februarii*, quo a Maronitis celebratur Festum S. Maronis eorum primarii Patroni, adibunt Sacras Ædes Monachorum, & Monialium Ordinis Sancti Antonii Abbatis, Congregationum tam Montis Libani, quam Sancti Isaiæ, & concordiam inter Principes Christianos, hæresis excidium, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltationem a Deo enixe rogabunt: Quæ singula luculenter patefaciunt, quam illegitime (ut loquamur remissius) Ven. Frater Patriarcha Cyrillus adversus Sancti Maronis cultum se gesserit.

Occasio indicatur erroneæ sententiæ de S. Marone inventæ.

§. 7. Neque erit difficile rationes investigare, quæ Vener. Frater Patriarcham Cyrillum eam in rem impulerunt. Affirmant Maronitæ a Sancto Abbate Marone se originem ducere, & a Catholica Religione nunquam recessisse, nec ab Ecclesiæ unitate se unquam disjunxisse; addunt præterea, quod, cum ipsi unionem cum Ecclesia Romana renovaverint, id minime interpretari debet, quasi Catholicam Religionem aliquando deseruerint, iterumque ad ipsam reversi fuerint. At vero alii contrarium senserunt; arbitrati nimirum sunt, Maronitas a Monothelitarum Schola prodiisse, Maronem eorum Caput extitisse, eumdemque hæresi adhæsisse, atque solummodo *anno* 1182. ab Aimeto tertio Patriarcha Latino Anthocheno Maronitas fuisse ad Romanam Ecclesiam revocatos. Hæc omnia videre est apud Lexicum universale Gallicum & Latinum *tom.* 5. ad verbum *Maronitæ*, & apud magnum Lexicum Morerii editionis Parisiensis *anno* 1747. *tom.* 6. ad verbum *Maronitæ*.

VVillelmi & Eustac. narrationes de Monacho nomine Marone hæretico, deque ejus Cœnobio.

§. 8. Willelmus Archiepiscopus Tyri *lib.* 22. *Sacri Belli cap.* 8. narrat, ea, quæ paulo ante indicavimus, ab alterius opinionis Sectatoribus produci. Verum, quoniam auctoritas Willelmi satis minime foret ad sententiam, quæ Maronitis opponitur, roborandam, & fortasse ipse quoque Willelmus id agnovit, ea de re provocatum est *ad tom.* 2. Annalium Eutychii Alexandri, qui *pag.* 191. ita scripsit: *Fuit tempore Mauritii Imperatoris Romanorum Monachus quidam nomine Maron, qui ajebat, duas esse Christi Domini nostri naturas, & unam va-*

lun-

luntatem, unam operationem, unamque Personam &c. Cumque mortuus esset Maron, incolae urbis Hamath (Apemeae) Monasterium in Hamath excitarunt, quod Dair Marum, id est Coenobium Maronis appellarunt, Fidemque Maroni professi sunt.

§. 9. Negligentiam minime praesetulerunt Scriptores Maronitae, in exponendis, & palam faciendis erroribus, in quos inciderunt Eutychius Alexandrinus, VVillelmus Archiepiscopus Tyri, aliique eorum Sectatores. Id innotescet, si legatur Dissertatio Fausti Naironis *de origine, nomine, ac religione Maronitarum*, quaeque praestanti eruditione a Dilecto Filio Josepho Simonio Assemano Praelato Nostro Domestico declarata fuere in suo *tom.* 1. *Bibliothecae Orientalis pag.* 498. quibus accedit Pagius Gallus scriptor in sua Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum Christi* 1182. Atque, ut verum dicamus, quando error unius in Christo voluntatis atque operationis exordium habuit, ut omnibus notum est, regnante Heraclio; quomodo fieri potuit, ut idem error Mauritii tempore viguerit? qui dici potest, quod ait Eutychius, Coenobium excitatum fuisse post mortuum illum Maronem, de quo ipse sermonem habet, cum ducentis antea annis aedificatum jam deprehendatur, atque dicatum S. Maroni Abbati? quandoquidem scribit Procopius Caesariensis *lib.* 5. de aedificiis Imperatoris Justiniani, ab eo restauratum Coenobium Sancti Maronis; compertumque est, e vivis decessisse Justinianum *anno* 565. atque Mauritium mortuum esse *anno* 602. Minus vere probantur.

§. 10. Paternam Sedis Apostolicae benevolentiam erga Maroniticam Nationem desiderari non patiemur. Nos quippe in unum congessimus laudes nostrorum Praedecessorum, atque etiam nostras consociavimus in quadam Allocutione Consistoriali edita in Appendice nostri Bullarii, *tom.* 2. *pag.* 42. At omisso in praesentiarum quocumque partium studio erga Maroniticam Gentem: atque eruditis ejus Nationis scriptoribus, qui Romae etiam versantur, cura remissa ab Adversariorum telis vindicandis perpetuam stabilitatem Sanctae Catholicae Religionis in suis Regionibus, si id necessitas (quod non credimus) postulet, atque Maronitarum originem a S. Abbate Marone propagatam; his, inquam, praetermissis, id unum reponimus, quod nempe, etiamsi veritati consentanea videantur, quae narrat Eutychius, aliud inde nequit inferri, nisi duos Abbates Marones extitisse, Sanctum unum, alterum haereticum. Porro cum ejusdem nominis appellatio non evincit, Sanctum fuisse haereticum, aut haereticum Sanctum, neque etiam cultum exhibitum Sancto, praestitum etiam, aut praeberi haeretico; inde manifeste consequitur, Venerabilem Fratrem Patriarcham Cyrillum auferentem Beato Abbati Maroni Cultum, non solum suae auctoritatis limites excessisse, verum etiam se irreligiosum praestitisse adversus hominem, qui tot jam saeculis inter Sanctos habitus est, ad cujus etiam Cultum publicum promovendum non destiterunt Romani Pontifices populos allicere, Indulgentias superius commemoratas impertiendo. Et quatenus vere, evincerent, duos extitisse Abbates Marones.

§. 11. Paulo ante dictum est, quod, etiamsi concedatur, verum esse quod refert Eutychius, aliud exinde non sequitur, nisi duos Abbates Marones, Sanctum unum, haereticum alterum extitisse. Haereticus ille erit, de quo ipse loquitur, quique, ipso teste, vixit tempore Mauritii Imperatoris vita functi, quod indicatum jam est, *anno DCII.* At Sanctus, ille est, qui vixit, Imperium gerente Arcadio, qui ab *anno* CCCCXCV. usque ad *annum* CCCCVIII. principatum obtinuit; atque ejus vitam scriptis complexus est Theodoretus Scriptor coaevus non exiguae auctoritatis. Affirmavimus ejusdem nominis appellationem caulam non esse, cur Sanctus haereticus existat, aut haereticus Sanctus, vel cur honor Sancto habitus, traditus haeretico intelligatur; atque haec propositio adeo naturae lumine perspicua est, ut confirmationibus non egeat. Itaque solummodo indicabimus, exemplum confusionis unius, & alterius Abbatis Maronis unicum & singulare nequaquam esse, cum duo pariter Raymundi Lullii, duo Johannes Cantii extiterint, de quibus prolixius verba fecimus in nostro Opere *de Canonizatione Sanctorum*. Ex Raymundis unus martyrii fama praedicatur; at non alter; qui infelicem vitam, ac mortem sortitus est. Unus pariter Johannes Cantius Probatur idi ex ipsa temporum collatione. Afferuntur exempla, quibus non semel contigit, ut uno nomine & Sanctus & Haereticus designentur.

Beati nomine insignitur, & approbatione Apostolicæ Sedis publica gaudet veneratione; alter veluti hæresi inquinatus execratur. Quamobrem manifeste apparent irreligiosi conatus Ven. Fratris Patriarchæ Cyrilli, qui sub specie interdicendi Cultum Maroni hæretico, quem nominat Eutychius, revera ademit Maroni Catholico, de quo mentionem facit Theodoretus, quandoquidem Sancta Sedes in suis confessionibus unice semper intellexit colere Beatam illum Abbatem Maronem, de quo scribit Theodoretus, idemque ut ab aliis coleretur, præscripsit. Idque liquido constat ex iis, quæ superius a Pontifice Clemente VIII. peracta esse commemoravimus. Tuum erit omnia enunciare Congregationi, atque necessarias, easque opportunas facultates accipere, atque de ejusdem, nostroque etiam mandato Litteras dare Ven. Fratri Patriarchæ Cyrillo, ut ea revocet, quæ patravit, neque audeat publica veneratione Beatum Abbatem Maronem privare, nec discordias serere Græco Melchitas inter, & Maronitas. Quod si consentaneum judicabitur hanc Epistolam, quam tibi dedimus, ad ipsum mittere, ut certior fiat de nostra voluntate, id præstare liberum tibi erit: Nos interim Apostolicam Benedictionem tibi impertimur.

Nec tamen proinde exorta in cultu exhibendo confusio.

Turbatus temere S. Maronis cultus restitui jubetur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 27. Septembris 1753. Pontificatus Nostri Anno Decimo quarto.

Dat. Pont. Anno 14. die 27. Septemb. 1753

XXV.

JURISDICTIO

Congregationis super Bono Regimine Communitatum Ditionis Ecclesiasticæ tum in Œconomicis, tum in Judicialibus negotiis & causis cognoscendis, definitur; eidemque certa methodus in utrisque procedendi præscribitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

GRavissimarum sollicitudinum, quibus in ardua Reipublicæ procuratione quotidie afficimur, non aliud solatium habemus, quam quod spectata Nobis utilitatis publicæ incrementa suppeditant, dum Nostris curis atque laboribus subjectorum populorum commoda promovere, ac providis institutis & legibus in perpetuum quoque tempus communire gaudemus. Quo in genere non modicum Nos beneficium contulisse putamus omnibus & singulis Civitatibus, Terris, & Locis sub temporali Nostro & Apostolicæ Sedis Dominio constitutis, quum nuper ad œconomicam Communitatum Ditionis Ecclesiasticæ administrationem mentis nostræ oculos intendentes, universum ordinem & statum Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super Bono earumdem Communitatum Regimine deputatorum, omnemque agendi rationem, quæ in ea servatur, distincte cognoscere volumus, indeque oblatam Nobis occasionem amplexi sumus nonnulla statuendi & ordinandi, quæ his Nostris Litteris perpetuæ legis vim habituris edicere & promulgare deliberavimus, quæque in magnum earumdem Communitatum emolumentum, omniumque adeo & singulorum Ecclesiæ Romanæ in temporalibus subditorum levamen & utilitatem cessura fore certo confidimus.

Pontificis studium de publica subditorum utilitate, quo adductus Oeconomicam admi. nistr. Commun. Status Ecclesi recognoscere voluit,

Ac plura super ea edicere deliberavit.

§. 1. Sane felicis recordationis Prædecessor Noster Clemens Papa VIII. ut singularum ejusdem Ditionis Ecclesiasticæ Communitatum Bona & redditus, ea, quacet,

cet, fide & cura, utiliter, & provide administrarentur, pravique abusus tollerentur, qui in publicum & commune damnum irrepsisse tunc temporis agnoscebantur, per suam perpetuo valituram Constitutionem datam in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, Decimo octavo Kalendas Septembris, quæ incipit = *Pro commissa*, = complura sapienter præscripsit, ab uniuscujusque Civitatis, Terræ, Oppidi, Castri, & Loci Gubernatoribus, Magistratibus, & Officialibus, observanda, quorum executioni non solum ordinarios Apostolicæ Sedis Ministros, tam in Romana Curia & Urbe, quam in iisdem Provinciis & Locis jurisdictionem exercentes, advigilare voluit & mandavit; verum etiam peculiarem Congregationem trium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium ab ipso deputatorum præcipuo studio instare præcipit; Ad quem effectum, per alias suas Litteras in forma Brevis die trigesima sequentis Mensis Octobris editas, quarum initium est = *Cum per Constitutionem* = iisdem Cardinalibus nonnullas facultates concessit, quibus suffulti, certas appellationum atque recursuum Causas, necnon Exemptionum seu Immunitatum, ac Remissionum, sive Defalcationum, aliasque hujusmodi Communitatum & Universitatum controversias activas atque passivas, etiam judiciali methodo non servata, cognoscere, ac definire, & ut earumdem credita exigerentur, expeditissima ratione providere possent; quæ latius in dicta præfati Clementis Prædecessoris Constitutione, & subsequutis hujusmodi Litteris continentur.

Ordinationes editæ a Cl. VIII. & Congregatio trium Card. ab ipso instituta.

§. 2. Postmodum vero similis memoriæ Prædecessor quoque Noster Paulus Papa V. per suas sub Annulo Piscatoris die quarta Junii Anni Millesimi sexcentesimi quinti editas Litteras, duplicato numero Cardinalium pro dictæ Constitutionis executione, rectoque & utili earumdem Communitatum regimine deputatorum, eisdem concessit, ut, pro faciliori negotiorum ipsis commissorum expeditione, aliquos Prælatos, aut alias Personas jurisprudentia præditas, & a Romano Pontifice pro tempore approbandas, in eorum Consultores adhibere, necnon aliquem ex illis, seu alium idoneum eis benevisum, in eorum Congregationis Secretarium deputare possent; Eisdemque, ut omnes, & quascumque dictarum Communitatum Causas, tam Civiles, quam Criminales, & Mixtas, per se vel alios ab eis subdelegandos, audire, discutere, & terminare valerent, amplissimas facultates impertitum fuit; Quas tamen deinde per alias similes Litteras datas die vigesima tertia Novembris Anni Millesimi sexcentesimi septimi ita declaravit, & intelligi voluit, ut eas solummodo, & non alias Causas Civiles, Criminales, & Mixtas, tam active, quam passive ad Communitates & Universitates hujusmodi pertinentes, ut præfertur, audire, discutere, & expedire, ac etiam a quibusvis Judicibus reassumere & avocare possent, quæ ad redditus & proventus (non tamen maleficiorum) ad illas quomodolibet spectantes, aut rationum seu computorum redditiones, etiam ratione administrationis Annonæ seu Abundantiæ, & quorumcumque aliorum bonorum earumdem Communitatum & Universitatum, quomodocumque & qualitercumque pertinerent; decernens, eos omnibus, & singulis facultatibus in dictis prioribus Litteris, ut præfertur, illis concessis, in hujusmodi Causis atque negotiis dumtaxat, & circa ea, uti posse & valere, atque irritum & inane quidquid secus attentari contingeret. Cæterum quum alias Sanctæ Memoriæ Prædecessor quoque Noster Sixtus Papa V. inter alias Cardinalium Congregationes a se institutas, unam etiam pro sublevandis gravaminibus Status Ecclesiastici erexisset, ac deputasset, satis opportune factum fuisse apparet, ut illius Congregationis munera & facultates recentiori huic Congregationi super Bono Regimine Communitatum ejusdem Status Ecclesiastici deputatæ, adjungerentur, & ab ea exercerentur.

Paulus V. dictam Congreg. quoad Personar. numerum & facultates ampliavit.

Eidem unita est alia Congregatio a Sixto V instituta pro sublev. gravaminibus.

§. 3. Verum primæva hujusmodi Congregationis forma, labentibus temporibus, non parum immutata esse dignoscitur. Nam & Cardinalium numerum antea definitum, nunc prudenti Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio, augeri & minui sæpe contingit: Atque inter eos, quum antea nullus Præfecti nomen & officium obtineret, sed quæ totius Congregationis nomine expediebantur Litteræ, Edicta, atque Mandata, per Cardinalem olim totius Pontificiæ Ditionis genera-

Antiquus Congreg. status immutatus est, quoad numerum Cardin. & deputationem Præfecti.

neralem Administrum, deinde vero per Secretarium Status nuncupatum, subscribi & promulgari solerent; nunc unus e Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ejusdem Congregationis Præfectus a Romano Pontifice eligitur, & constituitur, ex quo felicis recordationis Prædecessor pariter Noster Clemens Papa Undecimus Pontificatus sui primordio, bonæ memoriæ Josephum Renatum, dum viveret, ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem Imperiali nuncupatum illius Præfectum creavit, compluribus ei attributis facultatibus, quas in Schedula die quarta Maji Anni Millesimi septingentesimi primi Chirographo suo subscripta distincte expressit, quasque deinde similis memoriæ Dominicus etiam dum viveret Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Riviera nuncupatus, illius in Præfectura hujusmodi successor a piæ recordationis Decessore Nostro Clemente Papa Duodecimo electus, obtinuit, & pariter exercuit. Quare complura dictarum Communitatum & Universitatum negotia, præsertim œconomica, quæ primitus ab universæ dictorum Cardinalium Congregationis judicio pendebant, nunc ab eodem Cardinale Præfecto expediuntur, nonnulla quidem ipsius peculiari providentia, pleraque vero cum consilio & suffragio Prælatorum eidem Congregationi, ut supra innuimus, ex Pauli V. ordinatione, adjunctorum. Hi autem antea pauciores; nunc ad duodenarium numerum aucti, quum Consultorum munere initio fungerentur, dum Causæ atque negotia in ipsa Congregatione discutienda, a Cardinalibus ipsis proponebantur, & privative definiebantur, a multo jam tempore definitivum suffragium in omnibus obtinere dignoscuntur, ipsasque Causas atque negotia, juxta certam inter eos factam Regionum atque Locorum Status Ecclesiastici divisionem, partim ipsi judicant, & expediunt, partim in eadem Congregatione proponunt; unde & *Ponentes* ipsius Congregationis appellantur. Secretarius vero non ea solum officia & munera exercet, quæ de sui natura sub hujusmodi denominatione comprehenduntur, sed præter alia multa ad œconomicum dictarum Communitatum & Universitatum regimen pertinentia, & Ordinarii Judicis partes exercet in Causis, quæ vel in prima, vel in secunda Instantia, ad ejusdem Congregationis judicium deferuntur, ac etiam circa earum cursum atque progressum opportune decernit, & in reliquis omnibus ad ipsam Congregationem spectantibus definitivi suffragii jus pariter obtinet. Denique ipsa etiam methodus, pro recta bonorum atque redditum dictarum Communitatum administratione & erogatione, in præfata Clementis VIII. Constitutione præscripta, quum lapsu temporis ad intentum finem assequendum non undequaque sufficiens comperta fuerit, in aliam ad id magis idoneam & opportunam commutata fuit.

Item quoad numerum & officia Prælatorum Ponentium & Secret.

Immutata quoque est methodus Oeconomici Communit. regiminis.

§. 4. Quæ omnia licet cum magna dictarum Communitatum, atque adeo totius Ecclesiastici Status utilitate excogitata fuisse, & reipsa exerceri non ambigeremus; quum tamen pleraque ex illis, propterea quod Apostolicæ Auctoritatis præsidio munita non essent, novis subinde mutationibus interventi posse prospiceremus; nonnulla vero, utpote diversis temporibus, pro rerum & casuum necessitate, in usum inducta, vel inter se minus apte constare, vel cum universo Reipublicæ sistemate, & præstituto Judiciorum ordine, nequaquam congruere censeremus: Hinc maxime opportunum judicantes de omnibus ad ipsius Congregationis Cardinalium, ejusque Præfecti, necnon Officialium, ad Ministrorum Officia, jurisdictionem, & auctoritatem, earumque exercitium pertinentibus, prout etiam de Fundis atque redditibus illius dispositioni subjectis, & de illorum administratione & erogatione, pleniorem & magis distinctam Nobis notitiam comparare; per nostrum speciale Chirographum die undecima Novembris elapsi Anni millesimi septingentesimi secundi subscriptum, Dilectos Filios Magistros Aloysium Mariam Torregianum Protonotarium Apostolicum, alterius Congregationis Cardinalium super Consultationibus ejusdem Status Nostri Ecclesiastici Secretarium, & Petrum Paulum de Comitibus Utriusque Signaturæ Nostræ Referendarium, ad Secretarium ipsiusmet Congregationis super Gravaminibus sublevandis, & Bono Regimine prædicti Status, necnon Alexandrum Belmonte Intimum Cubicularium Nostrum, de quorum diligentia, experientia, ac zelo, confidendum Nobis esse merito censuimus, Apostolicos Visitatores deputavimus, ad hoc ut prædictis rebus omnibus diligenter cognitis,

Horum pleraque Apostolicæ auctoritate roboranda, nonnulla reformanda censentur.

Ideo Pont. super d. Congreg. jurisdict. ac redditibus & Ministror. Officiis visitationem instituit.

gnitis atque perspectis, quæcumque ab ipsis animadversa fuissent, quæque aut perpetua Auctoritatis Nostræ confirmatione stabilienda, aut respective ad meliorem formam reducenda censerent, ad Nos exacte referrent. Cumque hi injuncto sibi muneri plene & laudabiliter satisfecerint; Nosque omnia per eosdem Nobis exposita mature perpenderimus, auditis etiam super his aliis doctrina & rerum usu præstantibus Viris, nonnulla primum, quæ ad prædictarum Communitatum levamen & utilitatem magni momenti esse duximus, statim decernere & effectu complere non omisimus. Nunc autem universum ejusdem Congregationis statum firmare, ac immutabilem agendi rationem in ea perpetuo custodiendam præscribere volentes, infrascriptas Leges & Ordinationes præsentium Litterarum tenore ferimus, statuimus, & Apostolica Auctoritate sancimus.

Acceptis omnium relatione, aliqua ad Communitatum levamen statim exequitur. Reliqua per præsentes statuere, & decernere intendit.

§. 5. Primum itaque invectam jamdudum, ut præfertur, & nunc actu vigentem ejusdem Congregationis formam, atque constitutionem, auctoritate Nostra, & earumdem præsentium tenore perpetuo confirmamus & ratam habemus; ut scilicet ipsa Congregatio ex competenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium numero constet, quos Romanus Pontifex pro tempore eidem adscripserit, & quorum unus ab ipso Pontifice specialiter electus & deputatus, Præfecti officium & nomen gerat; Ponentes autem sint numero duodecim, ex ordine Prælatorum Romanæ Curiæ, non secus ac ipsius Congregationis Secretarius, ab eodem Pontifice pro tempore eligendi. Utque hi omnes & singuli, tam communiter, quam divisim, ea respective officia & munera exerceant, iisdemque juribus, facultatibus, honoribus, prærogativis, & emolumentis, quibus ad hunc diem uti, frui, & gaudere consueverunt, præterquam in iis, quæ præsentium Litterarum tenori, Nostrisque Decretis atque Declarationibus inferius subjiciendis adversari comperta fuerint, in posterum quoque utantur, fruantur, & gaudeant, perinde ac si omnia & singula hujusmodi munera, & jura, aliaque præmissa, ex Apostolicis Prædecessorum Nostrorum Ordinationibus & concessionibus obtinuissent. Nos enim laudabilibus ejusdem Congregationis statutis, usibus, stilis, & consuetudinibus, quæ ipsis præsentibus non advertentur, Apostolicæ confirmationis Nostræ robur adjicimus; ac etiam illa immutandi, & nova illorum loco faciendi, condendi, & edendi; quæ tamen Apostolicis Constitutionibus, & præsentium tenori contraria non sint, quoties pro meliori rerum ordine, & ad propositum publicæ utilitatis fructum certius assequendum, ita expedire in Domino judicatum fuerit, plenam & liberam eidem Congregationi facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Confirmat hodiernum Statum Congreg. e usque præfecti, & Offic. munere & emolumenta.

Confirmat omnes eorum facultates & statuta, quæ præsent. non adv.

§. 6. Quoniam vero duplex est rerum genus, in quo Congregationis ejusdem labores, & studia occupantur, unum videlicet, atque præcipuum, quod pertinet ad œconomicum regimen Communitatum & Universitatum prædictæ Ditionis Ecclesiasticæ; alterum vero, quod spectat ad judicialem cognitionem atque definitionem Causarum cum eodem Oeconomico regimine connexionem habentium; Nos circa utrumque nonnulla opportune & ex ordine præscribere volentes; Hoc primo laudamus & approbamus, ut quoniam non omnia œconomica dictarum Communitatum negotia tam gravis momenti esse solent, ut Generalis Congregationis Cardinalium atque Ponentium judicio sint necessario subjicienda, neque id semper sine magno incommodo, ac plurium negotiorum hujusmodi præjudicio, ac dilatione, re ipsa fieri possent; idcirco mos ille, qui ab initio currentis sæculi inductus fuisse dignoscitur, in posterum quoque retineatur, ut singulis Hebdomadis, quibus Generalis Congregatio prædicta in Palatio Pontificio non adunatur, Congregatio Particularis a Prælatis Ponentibus & Secretario habeatur coram solo Cardinali Præfecto, seu alio illius vices pro tempore obeunte; in eaque omnia & singula mere œconomica dictarum Communitatum negotia tunc pendentia, (quæ tamen non sint de majoribus, quorum cognitionem & resolutionem prædictæ Congregationi Generali privative, ut infra, reservatam esse volumus, & decernimus,) a singulis respective Ponentibus referantur, exquisitisque omnium interessentium sententiis atque suffragiis, discutiantur, & prout major illorum pars judicaverit, resolvantur & expediantur. Nos enim hujusmodi

Duplex genus rerum ad Congreg. spectant. Oeconomicum, & judiciale.

Facultates Congreg. particularis, quoad Oeconomica minoris momenti negotia.

Methodus in eadem servanda.

reso-

resolutiones atque Decreta, quæ circa præmissa a Cardinali Præfecto, seu alio illius vices obeunte, de hujusmodi Particularis Congregationis Voto, expedientur, eandem vim & auctoritatem habere, iisque perinde obtemperandum fore statuimus, ac si in Congregatione Generali captæ & efformatæ, seu condita & edita fuissent. Quin etiam eidem Cardinali Præfecto, in occurrentibus casibus, qui præsenti indigeant providentia, si periculum in mora subesse dignoscatur, ut ipse, (reservata eidem Congregationi, juxta negotii naturam, ipsius cognitione & definitione) interim auditis ipsius Congregationis Secretario, necnon Ponente illius Civitatis, seu Loci, ad quem res pertinet, opportunas quascumque ordinationes & providentias, per eumdem Ponentem, aut Secretarium deinde in proxima Generali Congregatione referendas, ejusdem Congregationis nomine interponere possit & valeat, liberam facultatem competere volumus & statuimus.

Facultates Card. Præfecti in casibus urgentib salva auctoritate Congr. Gen.

Cætera graviora negotia Gen Cong. cognitioni reservantur, cum approbatione Pontif. expedienda.

§. 7. Graviora autem negotia ad œconomicum regimen dictarum Communitatum & Universitatum spectantia, quæ dictæ Generalis Congregationis examini & judicio privative reservanda judicavimus, ea primum esse & censeri decernimus, super quibus Generalia quæcumque Decreta, edicta, & Ordinationes, in Universa Ditione Ecclesiastica, seu in aliqua ex ipsius Ditionis Provinciis vim habitura, concedere & promulgare opportunum pro tempore visum fuerit. Quorum videlicet publicationi & executioni quum Nostra & Romani Pontificis pro tempore existentis auctoritas accedere necessario debeat; Nos tunc assensum Nostrum opportune præbebimus, quum in prædicta Generali Congregatione rem omnem mature discussam, & Cardin. simul, ac Prælatorum sententiis comprobatam fuisse intelligemus.

Et maxime, quæ pertinent ad exactam Tabellarum confectionem & transmissionem.

§. 8. Porro hujusmodi Generalium Ordinationum, & Decretorum objectum illud præ cæteris, ad rectam Communitatum, earumque redditcuum administrationem, gravissimum haberi volumus, & enixe commendamus, quod pertinet ad rationes dati & accepti, *Tabellas* vulgo nuncupatas, ab earumdem Communitatum Officialibus & Ministris exactissime conficiendas, & statis temporibus inviolabiliter ad Urbem transmittendas, ejusdemque Congregationis examini subjiciendas; ne scilicet aliquibus ex iis Communitatibus, quæ dictæ Congregationi subjectæ sunt, liberum sit ab hujusmodi transmissione se eximere, eamve ultra præfinitum tempus indebite differre; neve earum Administratores ullo modo valeant exactas proventuum atque reddituum summas minores vero describere, aut falsas, seu majores, quam revera fuerint, expensas in dati Tabulas referre. Quam quidem in rem ipsa Congregatio opportune viderit, quid præscribenuum generaliter sit, & quæ documenta & probationes, pro dignoscenda vera reddituum & expensarum quantitate, aut singularum Provinciarum, Civitatum, Locorumque Rectoribus exhibenda, aut ad Urbem ipsam censeat transmittenda.

Nec non superexstantium pecuniarum erogationem.

§. 9. Hujus autem diligentiæ fructus præcipuus is erit, ut comparatis inter se reddituum & expensarum verioribus summis, quidquid apparebit in singularum Communitatum & Universitatum ærario superesse debere, ab Exactorum, seu Depositariorum manibus sine mora recuperatum, & in aliquo Monte Pietatis, ad ipsius Congregationis dispositionem, (excepta congrua summa pro minoribus occurrentibus expensis earumdem Communitatum & Universitatum usus relinqui solita) integre depositum, vel in extinctionem æris alieni ab iisdem Communitatibus antea contracti, vel alias in earumdem Communitatum utilitatem, aut levamen, sub ejusdem Congregationis directione, provide erogetur. Neque enim ullas extraordinarias expensas, præsertim graviores, ut puta Viarum, Aquæductuum, Pontium, aliorumque publicorum Ædificiorum, & generaliter eas, pro quibus explendis novum debitum contrahendum, aut aliquod impositionis, seu collectæ genus instituendum, vel vetus augendum fuerit, sine prævio ejusdem Congregationis Generalis examine & permissu, & prædictis Communitatibus & Universitatibus suscipi, fierique posse, volumus & decernimus. Ubi autem nec æs alienum dissolvendum adsit, nec utile aliquod, aut necessarium opus publico sumptu conficiendum proponatur, ejusdem Congregationis officium erit, ex laudati

Extraordinariæ expensæ absque licentia Congr. Gen. non fiant.

Hæc autem Communitatum levamini providè intendat.

etiam

etiam Sixti V. Prædecessoris mente, sublatis opportune collectis, oneribus, & gravaminibus, quibus hujusmodi Universitatum Homines diversis rationibus ad contribuendas in publicum pecunias adiguntur, earumdem Communitatum levamini, & Populorum felicitati consulere. Qua in re hunc maxime ordinem servari æquum erit, ut quæ onera in exactione plus incommodi secum afferunt, aut exacta in causas minus utiles expenduntur, ea primum omnium aboleantur, aut minuantur. Et quidem peculiari studio eidem Congregationi Generali hanc curam injungimus, ut ubicumque, & quamprimum id fieri poterit, gravamina illa de medio tollantur, quæ internum externumque commercium per provincias, & Loca Ditionis Nostræ Ecclesiasticæ quoquo modo præpediunt, aut difficilem reddunt; pedagia nimirum, portoria, aliaque impositionum genera, quæ in transitu, ingressu, aut egressu mercium hic illic exiguntur; quibus dum singulæ Communitates, earumque Homines, invicem prægravantur, universi demum Status Ecclesiastici robur, necessario commercio languente, sensim interire necesse est. Neque minori studio eam partem œconomici regiminis dicta Congregatio commendatam sibi esse noverit, quæ spectat ad tuendam, augendamque Terrarum culturam, & ad Artes, & Officia in opportunis Regionibus & Locis excitanda, tuenda, atque amplificanda; ut omnium rerum, quæ ad vitæ sustentationem, & commodum, cultumque pertinent, necessaria copia suppetat in ipso Ditionis Ecclesiasticæ sinu, cujus Terrarum ubertas, & Incolarum frequentia, Divinæ largitatis munere, perspicua est, & prope singularis; quæ sane ex recte instituta publicorum onerum impositione, & distributione, plurimum incrementi capere posse non ambigitur.

Terrarum culturam, Artes, & Opificia promoveat.

§. 10. Quoties autem unius aut plurium Communitatum res postulare videantur, ut Prælatus aliquis, seu alia idonea persona, ad illius, earumve visitationem peragendam mittatur; hujusmodi Visitatoris deputatio, dictæ Congregationis Generalis arbitrio, ejusque speciali Decreto fieri debebit; nec alia eidem Visitatori auctoritas tribuenda erit, quam ut statum œconomicum hujusmodi Communitatum diligenter scrutetur, & quidquid circa ipsa cognoverit, & animadversione dignum censuerit, scripto adnotatum, & apte digestum, ad ipsam Congregationem referat; Hæc autem, omnibus mature perpensis, opportunas quasque resolutiones capiet, eaque Decreta edet, quæ ad earumdem Communitatum levamen, & utilitatem, seu ad œconomici illarum Regiminis reformationem, magis expedire in Domino judicabit.

Visitatores Communitatum a Congreg. Generali cum definitis facultatibus deputentur.

§. 11. Denique quidquid majoris momenti, ad providam, rectamque dictarum Communitatum & Universitatum, earumque bonorum administrationem, statuendum pro tempore occurret, omniaque negotia œconomica, quæ juxta communem prudentum æstimationem, inter graviora recenseri possunt; ejusdem Congregationis Generalis judicio & auctoritati subjicimus, & privative reservamus.

Omnia demum majoris momenti a Congreg. Gen. arbitrio pendeant.

§. 12. Quæ quoniam præcipua Prælatorum Ponentium opera ac diligentia præparari, & explanari debebunt, ut jam de horum officiis muneribusque agamus, hoc primum volumus atque statuimus, ut sublata præsenti, quæ inter ipsos obtinet Provinciarum, Civitatum, atque Locorum divisione, nova partitio fiat omnium Ditionis Ecclesiasticæ Communitatum & Universitatum eidem Congregationi subjectarum, in duodecim portiones, quarum unaquæque conterminas Civitates & Communitates contineat unius ejusdemque Regionis, seu Tractus prædictæ Ditionis, servata, quantum fieri poterit, civili Provinciarum divisione, & congrua inter ipsas portiones æqualitate; singulæ autem portiones hujusmodi singulis Ponentibus assignentur, ut, unusquisque eorum circa œconomica negotia Civitatum, Terrarum, atque Locorum in designata sibi Provincia seu Portione existentium peculiariter occupetur, non solum prout hactenus ab ipsis Ponentibus fieri consuevit, sed etiam in aliis rebus, quæ Nos per præsentes iisdem committimus & demandamus.

De officio Prælatorum Ponentium.

Nova inter eos Provincialium divisio fiat.

§. 13. Volumus nimirum, ut singularum Communitatum Tabellæ, quarum omnium revisionis onus hucusque a solo prædictæ Congregationis Secretario, una cum ejusdem Ratiocinatore sustinebatur, in posterum ab eo Ponente, una cum Ratioci-

Revisio Tabellæ cujusque Commun. fiat a Præ-

tato Ponente cum Ra- tiociniis Communitatum.

natore hujusmodi, revideantur & examinentur, in cujus respective Districtu, seu Ponentia, aut Divisione, Communitates ipsæ continebuntur; ita videlicet, ut quæcumque ab ipsis notatu digna observabuntur, quæque Decreta super ipsis efformanda judicabunt, omnia referant ad Congregationem particularem, cujus erit rem totam communi suffragio definire, aut, juxta negotii gravitatem, ad Congregationis Generalis judicium deferre. Ut autem ab omnibus & singulis Com-

Decretorum executio a Ponentibus promoveatur.

munitatibus Tabellæ hujusmodi debitis temporibus transmittantur, utque Decreta super ipsis condita, aliaque per dictam Congregationem edita & promulgata, debitę executioni demandentur, in eorumdem Ponentium cura & diligentia præcipue positum erit; quibus idcirco injungimus, ut frequentius Literis ad Civitatum & Locorum Rectores & Magistratus, ubi opus fuerit, conscriptis, de prædictis omnibus certiores fieri curent, & si quæ Communitates in Tabellarum transmissione contumaciter morosæ fuerint, si quæ impedimenta generalium Legum observationi, aut peculiarium Decretorum implemento alicubi obstare, & præsertim si Locorum Dominos, seu Barones, ab onerum Cameralium, aliorumque ipsis incumbentium solutione indebite se eximere compererint, hæc omnia, etiam nemine recurrente, & ex officio, ad ejusdem Congregationis Particularis notitiam perferre, vel ei in memoriam revocare non omittant: Præterea eidem perpendendum exponant statum œconomicum earum Communitatum, quæ vel ære alieno, vel annuis dispendiis ultra vires premuntur, vel redditibus & proventibus supra expensarum necessitatem abundant, ut illarum respective levamini, aut majori utilitati opportune provideri valeat. Cum autem definitivæ resolutiones quoad complura ex hujusmodi negotiis, in Gen. demum Cong. ut supra statuimus, capiendæ sint, hinc maxime opportunum censemus, ut singuli Ponentes prædicti, audita super negotiis a se propositis dictæ Congreg. Particularis sententia, eamdem in scriptis redigant, & ad Cardinales in proxima Generali Congregatione suffragium laturos, pro eorum animi instructione, tempestive transmittant. Super quorum omnium implemento Nos Cardinali pro tempore ejusdem Congreg. Præfecto diligenter advigilandum injungimus & expresse demandamus.

Ceterum redditiuum cura & administratio confirmatur Cardin. Præfecto qui eos in destinatos usus erogat.

§. 14. Cæterum quorum nonnulli redditus, ac proventus, ex diversis Romanorum Pontificum concessionibus, ejusdem Congregationis administrationi commissi fuerint, iidemque, prout etiam Capitalia quædam ex ipsis comparata, eorumque fructus, sub prædicti Cardinalis Præfecti directione partem in emolumenta Officialium & Ministrorum ipsius Congregationis pro omnium Communitatum utilitate laborantium, nec non eorum, qui singularum Civitatum, Terrarum, atque Locorum *Agentes*, seu negotiorum Gestores appellantur, partim in earumdem Communitatum levamen & commoda diligenter & provide impendi consueverint; Nos eidem Cardinali Præfecto eamdem curam, & directionis auctoritatem confirmamus: Decernentes, hujusmodi summas in eas tantummodo causas erogari debere, pro quibus in primæva earum constitutione & assignatione destinatæ fuerunt; nisi aliter a Nobis, & Successoribus Nostris dispositum, & in singulis occurrentibus casibus per specialia Chirographa demandatum fuerit: Officia vero di-

Agentes Communitatum earum arbitrio in posterum eligantur.

ctorum Agentium, seu negotiorum Gestorum, quum primum illa, per ea nunc obtinentium cessum, aut decessum, vacare contigerit, a singulis respective Civitatibus, & Communitatibus, cum iisdem tamen emolumentis, & non aliis, in personas sibi benevisas conferenda esse; Ac demum Taxam super communitatibus intra districtum Urbis consistentibus impositam, pro Satellitum, seu *Birruariorum*, ut vocant *utensiliis*, ad eam iterum quantitatem, prævio sępedictæ Congregationis Generalis examine, reducendam esse, quæ summam in id annuatim erogari solitam magnopere non excedat.

Reductio fiat Taxæ pro utensiliis Satellitum super Communitati-

§. 15. Reliquum est, ut ad judiciariam potestatem ejusdem Congregat., & ad illius exercendæ methodum, oculos convertamus. Quum enim hujusmodi auctoritas certis limitibus circumscripta, jam usque ab initio per dictum Paulum V. Prædecessorem, ut superius etiam innuimus, eidem tributa fuerit, & constans sequentium Pontificum mens fuisse dignoscatur, ut præstituti limites hujusmodi ab illa,

illa, seu a Judicibus ab ea deputatis, minime transcenderentur, ut ex Decretis & Reformationibus per felicis recordationis Prædecessores nostros Innocentium XI. & Innocentium XII. & per Nos ipsos editis aperte constat: nihilominus sæpe venisse accepimus, ut vel de consensu partium, vel ob prætensam causarum connexionem, aliisve de causis, ipsa Congregatio, ejusque Cardinalis Præfectus, ac Secretarius, aliique Prælati Ponentes, & Judices subdelegati, in controversiis illius pertinentiam & auctoritatem excedentibus, manus apposuerint, & in ipsis judicialiter, etiam ad sententiam, ejusque executionem processerint. Quod quum in recti ordinis & constituti Curiæ Nostræ systematis perturbationem vergere dignoscatur, Nos dicta auctoritate Apostolica, & earumdem præsentium tenore, prædictas Pauli V. & Innocentii XI. ac Innocentii XIII. Prædecessorum, Nostrasque Constitutiones & Reformationes iterum confirmantes & innovantes, eidem Congregationi, ejusque Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliisque Judicibus, si qui sint ex illius delegatione jus quandocumque & ubicumque dicentibus, districte inhibemus, ne ullas alias causas civiles, criminales, aut mixtas, præter eas, quæ in dictis Constitutionibus & Reformationibus, ejusdem Congregationis cognitioni & judicio relinquuntur, quæque distinctius præsentibus nostris Literis mox exprimentur, in prima, aut in qualibet ulteriori instantia cognoscendas assumere, seu in ipsis judicialiter quomodocumque procedere; etiam de consensu partium expresso aut tacito; aut prorogatæ jurisdictionis obtentu, sive ex eo, quod in ipsis agatur de interesse dictarum Communitatum activo, aut passivo, vel quod arctam connexionem habeant cum aliis causis coram ipsa Congregatione, ejusque Præfecto, aliisque Judicibus, legibus, legitime introductis, & actu pendentibus; multoque minus super earum pertinentia decernere, ullatenus præsumant; Nos enim ex nunc nullum, irritum, & inane decernimus, quidquid in posterum in hujusmodi causis, contra præsentis Decreti Nostri tenorem, per illam & illos actum, gestum, decretum, ac definitum, seu mandatum, & executum fuerit. Quocirca omnes & singulas hujusmodi causas sub aliquo capite ex inferius exprimendis non comprehensas, si quæ actu coram dicta Congregatione, ejusque Secretario, aut aliquo ex Ponentibus aliisve Judicibus ab eadem delegatis, etiam de consensu partium, ut supra, introductæ sint, & pendere dignoscantur, quocumque in statu aut terminis (quos hic pro satis expressis haberi volumus) reperiantur, iisdem auctoritate & tenore, ab illa & illis avocamus, easque Judicibus competentibus respective in iisdem statu & terminis, cognoscendas, fineque debito terminandas committimus & delegamus.

bus Districtus Urbis impositæ. De Judiciaria Congregationis potestate, Et limitatur ad Causas in Constitutionibus Apostolicis expressas.

Cum avocatione aliarum, & remissione ad Judices competentes.

§. 16. Causæ autem, quas dictæ Congregationi, ac respective illius Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliisque Judicibus, ejusdem auctoritate, aut nomine, diversimode, ut infra, cognoscendas, definiendasque assignamus, sunt quæ sequuntur, videlicet.

Enumerantur genera Causarum ad ipsius Congregationis judicium spectantium.

§. 17. Primo: Illæ, in quibus pro parte quarumvis Communitatum & Universitatum eidem Congregationi subjectarum, aut Conductorum, & Appaltatorum ab ipsis causam habentium, agitur pro solutione onerum Cameralium, aut illorum, quæ Communicativa appellantur in Tabella descriptorum, adversus eorum debitores quoscumque. Et quoniam ad eos arctandos, & ad proventus hujusmodi pro parte dictarum Communitatum prompte exigendos, præfatus Clemens VIII. Prædecessor eidem Congregationi facultatem indulsit procedendi *Manu Regia*; Nos eamdem facultatem ipsi præsentium tenore confirmantes, volumus & præcipimus quæcumque Mandata sub hujusmodi formula ab eadem Congreg. pro dictorum onerum solutionibus expedientur, sine ulla tergiversatione, & gratis omnino, a competentibus Judicibus localibus subscribenda esse: nimirum a Judice Eccles. si contra Eccles. personas, aut Loca Pia agatur; a Laico autem, si contra Laicos concessa fuerint; & ad eorumdem executionem procedi debere, non obstante quacumque inhibitione cujusvis Judicis, aut Tribunalis, etiam ipsiusmet Congregationis Boni Regiminis, ejusve Præfecti, aut Secretarii, nisi signata fuerit manu nostra, seu pro tempore existentis Summi Pontificis, ejusve Auditoris; eidem vero Congregatio-

I. Causæ super exactionibus onerum Cameralium & Communicativorum in Tabella descriptorum. De concessione *Manus Regiæ*, ejusque prompta executione.

gationi, illiusque Præfecto, aut Secretario dumtaxat licitum fore, hujusmodi Debitorum recursus, aut appellationes in devolutivo admittere, postquam ab iis reipsa solutum fuerit totum id, pro cujus exactione mandatum Manus Regiæ expeditum fuit; decernentes, solam Pignorum oblationem, aut captionem, ad hunc effectum minime suffragari.

Quando allegata exemptionis privilegia executionem suspendere valeant.

§. 18. Quod si debitor aliquis Privilegium alleget exemptionis, quo se contendat ab alicujus oneris solutione immunem esse debere; tunc, si Communitas in quasi possessione reperiatur exigendi onus illud ab hujusmodi prætensis Privilegiatis, nihil obstare volumus, quominus supradicta ratione adversus eos procedatur ad executionem Manus Regiæ, quacumque inhibitione, appellatione, aut recursu postpositis; & reservata dumtaxat prætensi Privilegii verificatione, ejusque relevantiæ discussione, ad suum congruum Judicium Petitorium; quod quidem in prima instantia coram dictæ Congregationis Secretario, in gradu autem appellationis coram ipsa plena Congregatione, juxta privativam facultatem super his judicandi, per dictos Clementem VIII. & Paulum V. ipsi tributam, fieri debere decernimus. Si autem exigendi consuetudo & quasi possessio Communitati non assistat, tunc adversus allegantem Exemptionis Privilegium nequaquam procedi volumus Manu Regia: sed ante omnia de Privilegii subsistentia & viribus coram Secretario dictæ Congregationis, ac etiam subinde, quatenus appellatum fuerit, coram eadem Congregatione Generali, servatis servandis, judicandum & pronuntiandum fore decernimus. Et hæc eadem servari volumus, quoties super solutionibus hujusmodi onerum in Tabella descriptorum, inter Communitatem Loci Feudalis, & Dominum, seu Baronem ipsius Loci, controversia aliqua oriatur.

II. Causæ super exactionibus proventuum Communitat. in Tabella etiam descript.

§. 19. II. Illas quoque Causas ad prædictam Congregationem, ejusque Præfectum, Secretarium, aliosque Judices ab ea deputandos spectare decernimus, in quibus ex parte earumdem Communitatum, & Universitatum, seu Conductorum, & Appaltatorum ab illis jura sua desumentium, agitur adversus Debitores Canonum, Livellorum, seu fructuum Censuum, aut Pensionum Domorum, aliorumve Prædiorum Urbanorum, aut Rusticorum, ac cæterarum omnium responsionum, & præstationum in supradicta Tabella descriptarum; contra quos pariter, quatenus Communitas in hujusmodi proventuum exigendorum possessione, seu quasi, esse dignoscatur, expedienda erit Manus Regia, eaque subscribenda, & exequenda, prout supra: non obstantibus quorumvis Judicum, & Tribunalium, etiam ipsius Congregationis, seu illius Præfecti, aut Secretarii, inhibitionibus, præter signatas a Nobis & Successoribus Nostris, seu Nostro, & illorum Auditore pro tempore existente; Recursus autem & Appellationes in devolutivo dumtaxat, post expletam solutionem, admitti poterunt. At ubi superioris temporis possessio Communitati non suffragetur, tunc, suspensa Manus Regiæ expeditione & executione, petitio Communitatis, ejusque Appaltatoris in prima instantia coram Judice Locali proponenda, & in gradu Appellationis dumtaxat ad præfatam Congregationem, ut inferius declarabimus, deferenda erit. Neque enim congruum reputamus, aut dicti Clementis VIII. Literis & menti consentaneum, ut pro hujusmodi causis, & levioribus ut plurimum pecuniarum summis, ad Urbis Tribunalia in prima Instantia recurrere debeant universæ Ditionis Ecclesiasticę Communitatis: Quæ tamen si a Judicibus Localibus hujusmodi Causarum expeditionem intra sex mensium spatium obtinere nequiverint, tunc dictæ Congregationis officium & auctoritatem recte implorabunt; dictique Præfectus, & Secretarius hujusmodi Causas coram præfatis Judicibus pendentes etiam in prima instantia reassumere, & ad se avocatas cognoscere ac definire libere poterunt.

In his etiam proceditur *Manu Regia*, appellatione remota, quando Communitas esset in quasi possessione exigendi. Alias disceptanda erit Causa coram Judice locali in prima instantia, & coram Congregatione in secu. Salva huic auctoritate reassumendi causas post semestre pendentes. Quo in casu præmissa non procedant.

§. 20. Quæ tamen ita in hoc secundo Causarum genere procedere volumus, & intelligenda esse declaramus, quatenus Communitas in Judicio executivo agat adversus Personam & bona ipsius Debitoris, qui ad controversæ præstationis solutionem proprie tenetur; non autem contra Tertium per se non obligatum, quippe ante executionem Manus Regiæ, aut in actu ipsius executionis, Inhibitionem aliquam dotalem præsentet, aut satis notam alleget *Cauthelam Angeli* nuncupatam;

tam; Siquidem in his casibus, pro eo quod pertinet ad Bona, super quibus intentata erat executio, Judicium Causæ non ad Congreg. Boni Regiminis spectabit, sed ad Judicem Inhibitionis, apud quem scilicet pro parte Communitatis instandum erit pro ipsius Inhibitionis moderatione; quemadmodum alias de anno millesimo septingentesimo decimo octavo per Epistolam Encyclicam ejusdem Congreg. declaratum fuit.

III. Causæ super natura onerum Communitatibus solvendorum,

§. 21. III. Illud etiam Causarum genus ad sæpedictæ Congregationis judicium spectare decernimus, quod circa naturam onerum unicuique Communitati solvendorum non raro agitari contingit; an scilicet Cameralia, an vero Communitativa, seu mixta sint, & censeri debeant. Quas quidem Causas, utpote graviores, & de sui natura minime executivas, coram Secretario dictæ Congregationis in prima Instantia, deinde vero in gradu appellationis apud plenam Congregationem disceptandas, ac definiendas fore statuimus.

IV. Lites super electionibus Camerariorum, & exactorum, aliorumque Ministrorum Communitatum.

§. 22. IV. Quæcumque Lites, & Controversiæ dictarum inter Communitatum & Universitatum Homines exoriantur super electionibus & deputationibus Camerariorum, sive Exactorum, aut Depositariorum, aliorumque Administratorum pecuniæ publicæ, seu rei Frumentariæ, vel Olei, aut aliorum generum, quæ pro Populi victu, & sustentatione, aliisque necessitatibus, publico sumptu comparari contingat; Item illæ, quæ in redditionibus rationum hujusmodi Administratorum exiurgere possunt, seu quum adversus eos agitur pro residuis ab eorum manibus recuperandis; Hæ omnes tanquam gravioris momenti, ad Secretarii prædictæ Congregationis Judicium in prima Instantia pertinebunt, in ulterioribus autem, ad plenam ipsam Congregationem. Quæ etiam criminaliter procedere potest adversus præfatos Administratores, quatenus de dolo, aut fraude, vel falsitate, sufficientibus indiciis concurrentibus, arguantur.

V. Causæ super locationibus Bonorum Communitatum, cum earum dependentiis.

§. 23. V. Denique ad eumdem Secretarium in prima Instantia, & respective ad plenam Congregationem in gradu appellationis, privative deferri debebunt Causæ & Lites super Locationibus Bonorum, atque Proventuum dictarum Communitatum, quicumque in præfata Tabella descripti habentur, inter Communitates Locatrices ex una, & Conductores, seu Appaltatores ex altera partibus, seu inter plures Oblatores, aut Conductores hinc inde, pro tempore vertentes; Prout etiam controversiæ super prætensis conventarum responsionum atque Pensionum remissionibus, & defalcationibus, ab iisdem Conductoribus, & Appaltatoribus promotæ, & promovendæ; ea tamen servata lege, ut nulla exceptio defalcationis ex quolibet etiam privilegiato capite prætensæ, iis suffragetur, ad effectum retardandi solutionem integræ conventæ summæ, & executionem Manus Regiæ, per quam ad hujusmodi solutionem ante omnia compelli debebunt, juxta id, quod in citata Clementis VIII. Constitutione præscriptum legitur.

Præscribitur ordo & methodus hujusmodi Causarum cursu servanda.

§. 24. Has & non alias Causas, Lites, & Controversias dum a prædicta Congregatione Boni Regiminis, ac respective ab illius Præfecto, Secretario, Ponentibus, aliisque ab ea deputatis, judicialiter cognoscendas, definiendasque decernimus: ordinem quoque ac methodum in iis procedendi opportune statuamus, oportet. Quoties itaque Causa aliqua a Judice Locali, per expeditionem & executionem Manus Regiæ, juxta præmissa, expedita fuerint, ac Debitor, post expletam solutionem, ut præfertur, reclamaverit, liberum ei erit ad præfati Secretarii judicium in devolutivo provocare. Qui si Judicatum de partibus sententia sua confirmaverit, idemque Debitor novam Commissionem a Congregatione Generali impetrare cupiat, non aliter audiendus erit, quam si a Cardinali Præfecto supersessoriam obtinuerit ad effectum adeundi plenam ipsam Congregationem. Hæc autem, quatenus Commissionem signandam existimet, eam dirigere debebit alicui ex Ponentibus, ac semper cum clausula: *Parito judicato*. Si vero prædictus Secretarius in devolutivo pronuncians, Judicatum de partibus revocet, Communitas autem a posteriori hujusmodi sententia appellationem interponat: tunc absque ulla supersessoriæ concessione, Causa ipsa principalis, per eum Ponentem, ad quem juxta divisionem superius præscriptam pertinebit, in plena Congregatione proponenda erit; & quidquid per hanc super illius meritis

judi-

judicatum fuerit, id pro finali definitione habendum, servandum, & exequendum erit; absque eo quod ulterior ulla appellatio, aut Causæ revisio, etiam in gradu restitutionis in integrum, admitti valeat.

§. 25. In iis autem Causis, quas supra diximus coram eodem Secretario in prima Instantia agitandas esse, si, postquam ab eo pronunciatum fuerit, aliquam ex Partibus appellationem interponendam duxerit, supersessoriam prius obtinere debebit a Cardinali Præfecto, ut plenam Congregationem adire possit: in qua non quidem de ipsa appellatione admittenda, aut rejicienda, seu de Commissione signanda, agendum erit, sed super Causæ meritis finaliter judicandum, sublata quacumque ulteriori appellatione, seu Causæ hujusmodi revisione, etiam in gradu restitutionis in integrum; Expedit enim in hujus generis Causis, quæ ad œconomicum regimen pertinent, brevissimum, quoad fieri poterit, litibus, & controversiis terminum præstituere.

Quomodo concedenda sit Communitatibus licentia sustinendi & movendi lites,

§. 26. Ne autem hujusmodi Lites & Controversiæ, sive active, sive passive, a Communitatibus, & Universitatibus temere suscipiantur, aut cum earum inutili dispendio sustineantur, Nos sæpedicto Cardinali Præfecto seu alteri Cardinali illius vices pro tempore obeunti, committimus & mandamus, ut nullas lites hujusmodi inter quamcumque Communitatem, seu Universitatem ex una, & alias Communitates, sive Universitates, aut Hominum cœtus, privatasve personas, ex altera partibus, in quolibet Tribunali motas, atque movendas, publico sumptu agitari permittat, sine expressa licentia sua in scriptis concedenda; quam quidem ipse, pro suo prudenti arbitrio, ac de consilio Secretarii, & Ponentis respective, concedet quoad primam Instantiam, ac etiam quoad ulteriores, ubi Communitas in prima, vel in proxime superiori Instantia, favorabilem sententiam, seu resolutionem obtinuerit. At si Communitas in prima, multoque magis, si etiam coram Judice secundæ Instantiæ, Causa ceciderit, tunc eidem, ut litem in gradu ulterioris appellationis prosequi valeat, non aliter licentiam impertiri debebit, quam facta per Homines ejusdem Communitatis solemni obligatione, per quam ipsi *ut singuli*, *& in solidum*, ad litis hujusmodi expensas, & ad relevandam Communitatem ab omni damno in casu contrariæ sortis, se valide obstringant.

Clausulæ pro præmissorum firmitate.

§. 27. Denique præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quilibet in præmissis, seu in eorum aliquo jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, etiam specifica & individua mentione, & expressione dignis, eisdem non consenserint, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel interesse habentium consensus, alioque quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & substantiali defectu, notari, impugnari, infringi, in controversiam revocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus posse; sed semper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 28. Sicque, & non aliter per eamdem Congregationem, ejusque Præfectum, ac Ponentes, & Secretarium, aliosque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, præeminentia, aut potestate fungentes & functuros, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, aliosque S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos; sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: irritum quoque & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrarii.

§. 29. Non obstantibus, quatenus opus sit, dictorum Sixti V., Clementis VIII., & Pauli V., super unius & alterius Congregationis erectione, & facultatibus, Nostraque & Cancellariæ Apostolicæ Regula de jure quæsito non tollendo,

lendo; aliisque Apostolicis Constitutionibus & Ordinationibus, necnon quarumcumque Causarum & Litium pendentia in quocumque statu & terminis; dictæque Congregationis, etiam confirmatione Apostolica, seu qualibet firmitate alia roboratis usibus, stilis, & consuetudinibus, etiam antiquis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, eidem Congregationi, ejusque Præfecto, & Officialibus, necnon cuilibet ex Communitatibus, & Universitatibus Ditionis prædictæ, earumque Hominibus, seu peculiaribus Personis, sub quibuscumque formis & verborum tenoribus, clausulis, & decretis, in contrarium præmissorum forsitan concessis, ac pluries confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio habenda esset, tenores hujusmodi pro præsentibus, insertis habentes, Motu, scientia, & potestatis plenitudine præfatis, hac vice dumtaxat, & ad præmissorum effectum, illis alias in suo robore permansuris, amplissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrorum Decretorum, Statutorum, Mandatorum, avocationis, remissionis, commissionis, declarationum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Kalendis Octobris Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. Dat. Pon. An. 14. die 1. Oct. 1753.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Sigilli.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 23. ejusdem Mensis & Anni.

TRI-

XXVI.

TRIBUNALI

Auditoris Generalis Cameræ Apostolicæ adduntur duo Prælati Assessores in Causis Criminalibus definiendis, certaque methodus in hujusmodi judiciis coram ipso A. C. instituendis, prosequendis, & absolvendis firmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Justitiæ coerci vm exercitium in omni Gubernio necessarium.

AD coercenda delinquentium flagitia Nos sedulo intendere cogit Supremi Legislatoris Officium, quo & temporali Ditioni Apostolicæ Sedis Dominio subjectæ, & spirituali Gubernio Catholicæ Ecclesiæ toto Terrarum Orbe diffusæ, ex juribus Beati Petri Apost. Principis, Dei ordinatione, præsidemus. Quum enim sperandum non sit, communis corruptionis vitia, quæque ex iis sæpe prodeunt facinora & crimina, ab hominum universitate penitus tolli posse; necesse est, iis, qui in Leges peccant, statutas Legibus pœnas, ratione duce, sapienter infligere; ut vel earum salubri rigore emendati, (quod magis cupimus,) ad justitiæ cultum revocentur; vel saltem ulterius delinquendi facultate privati, a perturbando Societatis ordine desistant, & cæteris exemplo sint, ne sanctissimarum Legum instituta violare liberum sibi putent, aut impune fore confidant. Quam in rem, quum paucis ante annis, ad optimum hujus Almæ Urbis, ejusque Districtus regimen stabiliendum, plura præscripserimus in Tribunali Gubernii ejusdem Urbis observanda, quæ primum in Schedula Nostri Motus proprii late digessimus, deinde vero in Apostoli[illegible] Constitutione Nostra, quæ incipit *Justitiæ gladium*, data anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. undecimo Kalendas Junii, per extensum inserta solemniter confirmavimus; cumque ex eorum observatione in eo Tribunali jam constituta, perspicuum recti ordinis & utilitatis publicæ fructum nos collegisse gaudeamus; Nunc consentaneum pariter agendi methodum firmare deliberavimus in Tribunali Auditoris Generalis Causarum Curiæ Cameræ Nostræ Apostolicæ, cujus jurisdictio non solum in Civilibus, sed etiam in Criminalibus Causis, latius extenditur. Ne Delinquentes, & Inquisiti, ad hujus Tribunalis Forum peculiariter pertinentes, seu undecumque ad ipsius & Sedis Apostolicæ judicium confugientes, in casibus per Sacros Canones & Apostolicas Constitutiones statutis atque permissis, aut ibi delictorum impunitatem inveniant, unde Justitiæ exercendæ normam desumi, & Ecclesiasticæ disciplinæ præsidium, inferioribus autem Judicibus & Tribunalibus auxilium impendi maxime decet; aut adversus vim & oppressiones promptum debitumque remedium, in hoc communi innocentiæ asylo, frustra requirere, vel diutius, quam par est, expectare cogantur. Itaque omnibus mature perpensis, auditisque super his prudentum virorum consiliis, infrascriptas Leges & Ordinationes in dicto Auditoris Generalis Causarum Curiæ Cameræ Nostræ Apostolicæ Tribunali perpetuo servandas condidimus, atque amplexi sumus in quadam Schedula Nostri Motus proprii non ita pridem Chirographo nostro subscripta; cujus tenor talis est, videlicet.

Providentia Pontificis circa Tribunal Gubernii Urbis.

Ea nunc extenditur ad Tribunal A. C. in Criminal.

Cui Pont. nonnuliss præscribit leges. speciali Chirographo comprehensas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

§. 1. „ FRA i molti, e gravissimi pesi del Nostro Apostolico Ministero abbia- „ mo sempre annoverato quello, che ci obbliga a vegliare incessan- „ temente sopra la retta, e ben ordinata amministrazione della Giustizia in ogni „ sorta di Cause Civili, e Criminali, le quali in grado di appellazione, e tal „ volta ancora in prima istanza, debbono giudicarsi ne' Tribunali di questa Santa „ Sede. Più d'ogni altro però ci è stato sempre a cuore il Tribunale dell'Uditor „ Generale della Nostra Camera, quale da tempo antichissimo i Sommi Pontefici „ Nostri Predecessori hanno costituito Giudice Ordinario con amplissime facoltà, „ non solo nelle Appellazioni, che nelle Cause appartenenti al Foro Ecclesiasti- „ co vengono alla Santa Sede da tutte le parti del Mondo Cattolico; ma pur „ anche in certe cause privilegiate di prima istanza, e specialmente in quelle „ Cause Criminali, nelle quali l'Inquisito, o Reo viene a costituirsi spontanea- „ mente di persona a disposizione di essa Santa Sede, come apparisce da diverse „ nostre Costituzioni, e particolarmente da quella, che incomincia: *Ad Militan- „ tis Ecclesiæ*; impressa nel primo Tomo del nostro Bollario Constit. XLVIII. „ nella quale fu da noi provvidamente stabilito, e dichiarato, quando, ed in „ qual forma fosse lecito all' Uditore della Camera, secondo il prescritto „ del Sagro Concilio di Trento, e delle Costituzioni Apostoliche, ammettere le „ Appellazioni, inibire gli Ordinarj de' Luoghi, e avocare da essi le Cause di „ prima istanza.

Tenor di. cti Chirographi.

Describitur Jurisdictio Tribun. A. C.

§. 2. „ Ma nondimeno essendo l'animo Nostro sempre più eccitato dal desi- „ derio di ridurre all'ultima possibile perfezione questo gran Tribunale del Mon- „ do Cattolico, ci siamo determinati, sull'esempio di simile provvedimento da „ Noi parimente dato all'altro Nostro Tribunale del Governatore di Roma, di „ renderlo, come in appresso, più nobile, decoroso, e rispettabile in rapporto „ alle Cause Criminali; provvedendo nel tempo stesso, che gl'Inquisiti, e Pro- „ cessati nelle Curie dei proprj Ordinarj, trovino bensì in esso il giusto e dovu- „ to asilo, quando sono innocenti; ma non mai alcuna impunità, o alcun fo- „ mento alla loro disubbidienza, quando sono colpevoli.

Causæ, propter quas Pont. ut infra, statuit.

§. 3. „ Avendo per tanto in questa Nostra Cedola per espresse, e di parola in „ parola registrate tutte & singole facoltà, Giurisdizioni, prerogative, e pree- „ minenze, delle quali, per concessione de' nostri Predecessori e Nostra, gode, „ e può godere l'Uditore Generale della Nostra Camera Apostolica, e quelli in „ forma amplissima confermando, ed approvando, senz'alcuna benchè menoma „ restrizione, o diminuzione: Come pure avendo per espresso lo stato presente „ del di lui Tribunale in Criminalibus, il numero degli Offiziali, e Mini- „ stri, che lo compongono, e di quelli, che hanno luogo e voto nella „ di lui Congregazione; e finalmente le facoltà, ed incombenze di cadauno di „ essi.

Confirm. in primis omnem dicti Tribunalis jurisdict.

§. 4. „ Di nostro Moto proprio, certa scienza e pienezza della Nostra supre- „ ma ed Apost. Potestà, ad esempio di quello, che già ordinammo per il detto „ Trib. del Gov. di Rom. nella nostra Costit. che incomincia: *Justitiæ gladium*; „ pubblicata li 24. Mag. 1749. vogliamo similmente & ordiniamo, che in avveni- „ re, al solito & ordinario numero de' Prel. Pon. di Con. se ne aggiungano altri due, „ quali abbiano e debbano godere tutti gli onori, Privilegj, esenzioni, e premi- „ nenze, che godono gli altri Ponenti, di modo che compongano con essi uno „ stesso corpo, o sia Collegio; ma però in vece di essere Ponenti di una delle „ nostre Provincie, sieno, e debbano essere ambidue Ponenti, ed Assessori del „ Tribunale dell'Uditore Generale della Nostra Camera, e che debbano in- „ tervenire a tutte le Congregazioni Criminali, quali si terranno avanti di esso:

Pro Judiciis Crim. duos Prælatos Assessores constituit, eisque locum inter Ponentes Sacr. Consult. assignat.

Eisdem præcip. munus imponit, suffrag. ferendi in Causis Criminal una cum A. C. e usque Auditore, & Locumtenente Cri.

„ Come pure vogliamo, che alle medesime Congregazioni Criminali debba intervenire (come prima si costumava) l'Uditore pro tempore in Civilibus di esso Monsignore Uditore della Camera, anch'egli come Assessore del medesimo in Criminalibus, dichiarando, che questo debba sedere immediatamente dopo li suddetti due Ponenti di Consulta, quali sederanno immediatamente dopo l'Uditore Generale della Camera, secondo l'ordine fra di loro della propria Prelatura o Anzianità.

§. 5. „ Nella risoluzione delle Cause, che si proporranno in detta Congregazione Criminale, avranno voto decisivo il suddetto Monsignor Uditore della Camera pro tempore, coll'arbitrio però di astenersi, quante volte così gli piacerà; li tre Assessori suddetti, & il Luogotenente Criminale Generale. Quanto poi alli tre Sostituti Luogotenenti, ancorchè in passato abbiano avuto il voto decisivo, vogliamo che in avvenire non abbiano se non che il semplice Voto consultivo.

Processus a quibus, & quomodo efformandi.

§. 6. „ Li Processi dovranno compilarsi come per lo passato, tanto nelle Cause di prima istanza, quanto anche, quando occorra, nelle Cause di Appellazione, dalli tre Sostituti Luogotenenti, secondo il ripartimento che ne faranno fra di loro per Turno di Settimana in Settimana, salvo però all'Uditore della Camera, e suo Luogotenente Generale, in qualche caso particolare, il diritto di commettere la Processura fuori di detto Turno, e con espressa dichiarazione, che li suddetti Sostituti processanti siano sempre tenuti di prendere di mano in mano dal suddetto Luogotenente Generale nella formazione de' Processi le opportune istruzioni.

Process. compendia, seu restrictus a quibus fieri, & recognosci debeant.

§. 7. „ Sarà ancora peso di essi Sostituti Luogotenenti il riformare a suo tempo il Ristretto di ciaschedun Processo, che dovrà proporsi in Congregazione, con tutta attenzione, e fedeltà; ma questi Ristretti non dovranno mandarsi in giro all'Uditore della Camera, nè agli altri Assessori, come si dirà in appresso, se non dopo che saranno stati firmati, e sottoscritti da quel Sostituto, che gli avrà formati, e successivamente riconosciuti, e confrontati col Processo dal medesimo Luogotenente Generale, quale ancor egli dovrà restar debitore della integrità e sincerità de' medesimi, e perciò sarà tenuto ancor esso sottoscriverli, ed approvarli di proprio suo pugno.

Decreta circa actus ordinat. fiant a solo Locumten. recursus autem ad solum Audit. Sig. Just. vel ad Audit. SS. deferantur.

§. 8. „ Gli atti ordinatorj di qualunque Giudizio, si faranno tutti, come si è costumato fin'ora, avanti il Luogotenente Generale, e quando alcuna delle Parti si crederà gravata da qualche Decreto del medesimo, non dovrà citare per la reposizione avanti lo stesso Uditor della Camera, com'è stato di recente introdotto con inutile prolungamento: ma dovrà immediatamente ricorrere o all'Uditore della Segnatura di Giustizia, o all'Uditore pro tempore del Papa, in arbitrio de' quali, quando cada nell'ordinatoria alcun grave Articolo, come tal volta cade, sarà di rimetterlo alla Decisione della piena Congregazione: Ben inteso però che al suddetto Luogotenente Generale non sia mai lecito, sotto pena di nullità pronunciare per sentenza sopra Articoli meramente ordinatorj, e che similmente alle Parti non sia mai lecito di ricorrere in Cause Criminali alla piena Segnatura di Giustizia; essendo stato già dichiarato prima da Innocenzo X. Nostro Predecessore, e poi anche da Noi in Segnatura di Grazia, in occasione di una Causa *Alatrina*, che la piena Segnatura di Giustizia non può, nè deve ingerirsi nelle Cause Criminali, nè rispetto alla pertinenza anche tra il Giudice Civile e Criminale, nè rispetto alle Commissioni.

De tempore adunandi Congreg. Crim. A.C. & intimandi Causarum proposit. communicand.

§. 9. „ Ogni quindici giorni almeno, nel giorno di Lunedì, dovrà l'Uditore della Camera adunare avanti di se la Congregazione Criminale, a cui, oltre li tre Assess. suddetti, dovranno intervenire tutti quelli, che sono descritti nel pubblico Elenco di essa Congregazione; ed al medesimo Uditore della Camera Capo del Tribunale spetterà parimente destinare le Cause, che dovranno proporsi in ciascheduna Congregazione. Ma quindici giorni prima dovrà la proposizione di ogni Causa intimarsi dal Luogotenente alle parti interessate, con inti-

„ intimazione in iscritto, acciò possano in detto tempo dedurre sì in iscritto, „ che in voce le loro ragioni, e respettivamente ciascuna di esse Parti, tre giorni almeno avanti la Proposizione, dovranno distribuire alli Votanti, e comunicarsi vicendevolmente tra di loro nella Sala di esso Monsignor Uditore della „ Camera, le proprie Scritture, & allegazioni, sotto la pena, in caso di contravvenzione, di essere i rispettivi Difensori inabilitati a scrivere, e comparire „ nel Tribunale, ad arbitrio di detta Congregazione.

Scriptur. atque Restrictus.

§. 10. „ Nel decorso similmente di detti quindici giorni saranno tenuti li Sostituti Luogotenenti, che avranno formati i Ristretti de' Processi da proporsi „ in Congregazione, firmati e sottoscritti, come sopra, mandare in giro li medesimi Ristretti in primo luogo al suddetto Monsignor Uditore della Camera, „ e dappoi di mano in mano a ciascuno de' suddetti tre Assessori, l'ultimo de' „ quali dovrà rimetterli nelle mani de' respettivi Sostituti Luogotenenti, che gli „ avranno formati, per essere da essi riferiti in Congregazione.

Confirmat. suam Const. de Appellat. & Inh. ...

§. 11. „ Affinchè poi il detto Tribunale dell' Uditore della Camera riesca e „ sia, come di sopra abbiamo detto, e Noi assolutamente vogliamo, di giusto „ presidio agl' innocenti; ma non mai di sutterfugio, e fomento ai colpevoli, „ in dispregio de' loro immediati Superiori, e in rilassamento della Disciplina „ Ecclesiastica: Considerando, che le Cause Criminali vengono all' Uditor della Camera o in grado di appellazione legittimamente interposte, o anche in „ prima istanza, quando specialmente gl' Inquisiti si costituiscono personalmente „ nelle Carceri a disposizione della Santa Sede, e per essa dell' Uditor della Camera: Perciò, rispetto alle Cause d'appellazione, confermiamo di nuovo la „ suddetta Nostra Costituzione XLVIII. che incomincia: *Ad militantis Ecclesiae*; „ incaricando il medesimo Uditore della Camera, perchè sia nel suo Tribunale „ pienamente ed esattamente eseguita: E solamente aggiungiamo, che quante „ volte avvenga il caso, come non di rado avviene, che qualcuno appelli dal „ Decreto, o Giudicato del proprio Ordinario, dopo che in virtù di quello stesso Giudicato, o Decreto, dal quale appella, è stato rilasciato dalle Carceri „ formali, o da altro qualunque luogo, che prima di esso Giudicato, o Decreto „ gli era stato assegnato in luogo di Carcere: In tal caso l'Uditor della Camera, e suo Luogotenente Generale, non debba ammettere l'appellazione, nè „ rilasciare alcuna inibizione, nè ordinare la trasmissione degli atti, se prima „ l' Appellante non sarà ritornato nelle Carceri formali, o in altro luogo assegnatogli per Carcere, e che con idonea cauzione non siasi obbligato a restarvi fino all' esito della Causa. Non essendo giusto, che l' Inquisito, nel tempo „ stesso che impugna per via d'appellazione il Giudicato del suo Ordinario, voglia goderne il beneficio, nella parte, che riguarda il suo rilascio dalle Carceri.

Eamque ampliando, statuit, quod Reus appellans a Decreto, cujus vigore relaxatus est, non audiatur, nisi ad Carceres, sive in Custodiam redeat.

§. 12. „ Quindi passando all' altre suddette Cause di prima istanza, benchè i „ Nostri Predecessori, e specialmente Benedetto XIII. di felice ricordanza, con „ sei Decreti che si trovano impressi dopo il Concilio Romano *fog.* 207. *e segg.* „ abbiano dato in questa parte utilissimi provvedimenti, nondimeno per accorrere, in quanto possiamo, alla malizia degli Uomini, quali sempre trovano nuove maniere per contravvenire impunemente alle Leggi anche più sante:

Quoad Causas primae instantiae confirmat Decreta S. M. Benedicti XIII. ...

§. 13. „ Approviamo in primo luogo, e confermiamo in tutto e per tutto li primi tre Decreti del prelodato Benedetto XIII., ne' quali si dispone come in appresso. *I. Recipi possint, & dumtaxat in Tribunali Auditoris Camerae, Constituta Reorum in causis primae instantiae, in quibus de poenis corporalibus agitur, habita ratione ad titulum inquisitionis; Non vero in Causis Censurarum, vel simplicis mulctae, vel declarationis irregularitatis, sive in aliis Causis, in quibus dicta poena corporalis non intrat. II. Regularium Constituta nunquam recipiantur. III. Hujusmodi Constituta fieri tantum possint coram A. C. in Criminalibus, non vero coram alio Judice Appellationis, neque in Urbe, neque extra eam, nec etiam in Sacra Congreg. negotiis Episcoporum, & Regularium Praeposita.*

Item alia tria Decret. ejusdem.

§. 14. ,, Confermiamo parimente ed approviamo gli altri tre susseguenti Decreti, nei quali si ordina. " *IV. Constitutus Reus coram A. C. debeat statim in carceribus formalibus Urbis detineri; deinde primum expediantur in ejus Tribunali Litteræ inhibitoriales, & compulsoriales (absque eo quod Constitutus juret se suspectum habere Ordinarium) pro transmissione Actorum coram dicto Ordinario, nec possit Reus habilitari per Urbem, & extra carceres formales, nisi visis & discussis Actis, & quatenus de jure sit locus dictæ habilitationi, audita Parte offensa, vel ejus Procuratore, si in Curia sit præsens, necnon Fisco R. C. A. & quatenus Causa sit cum Procur. Fisc. Cur. Eccles., audito Promot. Fiscali Curiar. Episcopalium in Urbe, atque insuper facto desuper verbo in plena Cong. Crimin. A.C. V. Si Acta vel non incœpta coram Ordinario, vel sufficienter impinguata non fuerint, non communicentur Reo, sed eo retento in carceribus formalibus, committatur Ordinario Processus informativi compilatio, vel respective impinguatio, facienda expensis Partis querelantis, vel Fisci Ecclesiastici, si ea non adsit. VI. Actis sufficienter impinguatis, servatis servandis, procedatur ad expeditionem Causæ prout de jure, audita semper Parte offensa, vel ejus Procuratore, necnon Fisco R. C. A. & Curiarum Episcopalium, ut supra, in quolibet actu: Districte injungente Sanctitate Sua, ut coram semetipso A. C. tractari & expediri faciat hujusmodi Causas juxta meritum justitiæ, ne Rei inquisiti, Forum Ordinarii declinantes in prima instantia, in Urbe quærant reatuum præsidium.*

Ex prava intelligentia tertii & quarti ex dd. Decretis, abusus invaluit habilitandi Reos ad habendam Urbem loco Carceris extra casus permissos.

§. 15. ,, Ma perchè contra il vero senso del terzo, e quarto de' riferiti Decreti ,, si è andato a poco a poco introducendo l'abuso di accordare il benefizio dell' ,, Abilitazione per Roma anche ne' casi, ne' quali de jure non deve accordarsi, ,, col solo apparente motivo, che l'Inquisito prima di costituirsi personalmente ,, avanti l' A. C. era stato similmente abilitato dal proprio Ordinario ad avere ,, il Palazzo o la Città in luogo di carcere; non si fa distinzione fra delitto e ,, delitto; non si discuotono gli atti, anzi per lo più delle volte neppur possono ,, vedersi, ed esaminarsi, perchè erano appena incominciati, quando l'Inquisito è ,, fuggito a Roma; la Parte offesa o non vi è, o non si cura di comparire: Il ,, Promotore Generale delle Curie Ecclesiastiche deputato da Benedetto XIII. poco o nulla operava, e perciò si è lasciato di deputarlo; e finalmente il Fiscale Generale di Roma, e suo Sostituto, benchè sia citato, si contenta di fare ,, in piè della citazione una semplice protesta generale, e questa fatta, aggravato da altre incombenze del proprio Offizio, non si prende altra cura: dal che ,, avviene che gl' inquisiti, benchè consapevoli a loro stessi del delitto, o delitti ,, commessi, nondimeno animati da forte speranza di essere abilitati per una Città così vasta, come è Roma, vengono francamente a costituirsi avanti l'A.C. ,, e si veggono passeggiare impunemente, e darsi bel tempo, per tacere altri più ,, gravi disordini, de' quali non conviene far menzione.

Habilitatio Rei prohibetur, Processu non completo aut non publicato.

§. 16. ,, Quindi è, che Noi volendo restringere dentro i termini della ragione, e dell' equità cotesta soverchia condiscendenza; ordiniamo, e comandiamo, che quante volte nè in Partibus, nè in Curia è stato compiuto, e pubblicato il Processo informativo, o sia fiscale, non debba mai abilitarsi l'Inquisito fuori delle carceri formali, benchè prima di costituirsi fosse egli stato abilitato dal proprio Ordinario; ma debba onninamente osservarsi ed eseguirsi il suddetto *Quinto* Decreto, nel quale si ordina non solo, che quegli atti, che vi sono, ,, non vengano comunicati al Reo, ma in oltre, che si commetta all'Ordinario ,, la compilazione, e respettivamente l'impinguazione del Processo informativo, ,, da farsi a spese della Parte Querelante, quando vi sia, e quando questa non ,, vi sia, a spese del Fisco Ecclesiastico; e che intanto l'Inquisito si ritenga nelle carceri formali. Avvertendo bene, che tal commissione si dia sempre all' ,, Ordinario, ancorchè l'Inquisito dica, e giuri d'averne perorrescenza; imperciocchè restando a lui, dopo pubblicato il Processo informativo, l'arbitrio da

Confectio processus semper Ordinario committenda.

,, ri-

„ ripetere, e ripulsare i Testimonj Fiscali, e di fare le sue difese, tanto basta per „ escludere qualunque pretesto di perorrescenza.

Ejusdem publicatio fieri nequit antequam Reus constituatur.

§. 17. „ Ed avvertendo inoltre, che quando mancano alla perfezione di esso „ Processo informativo, come per lo più mancano, gli esami, e costituti degl' „ Inquisiti, perchè questi non possono più farsi dall'Ordinario, dopo che quelli „ sono partiti dalla Curia loro; debba in tal caso l'A. C. perfezionarlo in que- „ sta parte, con esaminare, e costituire l'Inquisito sopra gl'indizj acquistati nel „ processo de Partibus, e debba nelle solite forme contestargli il delitto, del „ quale viene imputato; Nè prima di tutto ciò possa venirsi alla pubblica- „ zione del Processo, e molto meno alla proposizione, e risoluzione della „ Causa.

Completo & publicato Processu Informativo si faciendus sit repetitivus, aut defensivus, tunc habilitari poterit arbitrio Cong.

§. 18. „ Che se all'incontro il Processo informativo sarà stato già compiuto e „ pubblicato in Partibus, prima che il Reo venisse a costituirsi, oppur dopo che „ sarà compiuto, e pubblicato come sopra in Roma: In tal caso, se il Reo ci- „ tato, secondo il costume, vorrà ripetere i Testimonj Fiscali, ovvero dichiaran- „ do di aver quelli *pro rite, & recte examinatis*, vorrà fare il Processo difen- „ sivo; allora solamente abbia la piena Congregazione la facoltà ed arbitrio di „ concedere l'abilitazione, che gli sarà domandata, ma non mai il solo Luo- „ gotenente. Con che però la medesima Congregazione regoli quest'arbitrio a „ misura degl'indizj, e delle prove, che risultano dal Processo Fiscale; e purchè „ inoltre non si tratti nè di delitto di carne, nè di aborto, ancorchè si dica non „ animato, nè di omicidio, nè di falsità con danno grave, nè di furto magno, „ o sacrilego, nè finalmente di altro delitto enorme: volendo Noi, che in que- „ sta sorta di delitti non si accordi mai l'abilitazione fuori delle carceri formali.

Si autem illius defensio fiet sine novo Processu, in Carceribus maneat usque ad exitum Causæ.

§. 19. „ Che se l'Inquisito dopo essere stato compiuto, e pubblicato, come „ sopra, il Processo informativo in Partibus, o in Roma, non chiederà che si „ faccia altro processo ripetitivo o difensivo, ma crederà col solo informativo „ potersi spurgare dal presente delitto: Siccome in tal caso cessa ogni motivo d' „ abilitarlo extra carceres, quale tutto consiste nella lunghezza del tempo, che „ si richiede per la compilazione di tali Processi; così l'A. C. potrà, bensì, ac- „ celerare la proposizione della causa, e procedere al Decreto, o Sentenza di- „ finitiva, con ricevere ancora le Fedi de' Testimonj, o altri documenti, che „ piacerà al Reo di produrre in sua difesa, considerandoli per suo lume, come, „ Atti e Testimonj estragiudiziali: Ma non dovrà abilitare il Reo, se non quan- „ do ad istanza del Fisco, o suo aderente, si dovesse procedere alla compulsa di „ detti Atti, e respettivamente all'esame de' Testimonj prodotti a difesa, giac- „ chè allora solamente risorgerebbe il motivo della lunghezza del tempo neces- „ sario per la suddetta compulsa ed esame.

Etiamsi habilitetur Inquisitus per Urbem, non permittatur Missa celebrare.

§. 20. „ In qualunque caso però si creda dalla piena Congregazione esser luo- „ go all'arbitrio di abilitare l'inquisito per Roma, vogliamo e dichiariamo, „ che non perciò sia lecito al Reo abilitato il celebrare la Santa Messa, o eser- „ citare in altro modo gli Ordini: essendo troppo giusto, che ne resti sospeso si- „ no a che la Causa Criminale venga del tutto terminata in suo favore, e che „ in tanto, non ostante l'abilitazione, si abbia l'Inquisito a riputare, come se „ fosse carcerato nelle carceri formali; Per lo che si pubblichi il Decreto d'abili- „ tazione, di mandarne con suo Viglietto l'opportuno avviso alla Curia del No- „ stro Reverendissimo Cardinal Vicario, o suo Vicegerente, affinchè resti ese- „ guita la suddetta sospensione.

Curia Tribunalis, a quo appellatum est, non facile condemnari debet ad damna & expensas.

§. 21. „ Ingiungiamo intanto, e strettamente incarichiamo Monsig. Uditore Ge- „ nerale *pro tempore*, che nella discussione, o risoluzione delle Cause Criminali „ si abbia sempre dal suo Tribunale tutto il rispetto, che si deve a' Vescovi, ed „ altri Ordinarj; e che perciò non così facilmente si venga a condannare le „ Curie Ecclesiastiche al rifacimento de' danni, e delle spese; ma quante volte „ dal Processo informativo risultino indizj sufficienti alla Cattura, la Congrega- „ zione si astenga da simili condanne, bastando tali indizj per escludere nel Giu- „ dice quella vera e propria calunnia, che si ricerca per condannarle.

§. 22.

Modus a Defensoribus in scribendo agendoque servandus.

§. 22. „ Molto più deve attendere, che i Difensori tanto in iscritto, quanto in voce, si portino con tutta modestia, non solo fra di loro, ma ancora e molto più in rapporto a' Giudici, ed altri Ministri di dette Curie Ecclesiastiche: E nel caso, che alcuno contravvenga, a lui specialmente raccomandiamo di punirlo severamente, o con sospenderlo dalla facoltà di attirare, e scrivere nel suo Tribunale, o anche con procedere alla carcerazione, fattane parola nella piena Congregazione.

Aliæ leges observandæ præsertim circa Taxam Judicum & Notariorum.

§. 23. „ Finalmente ricordiamo al medesimo Monf. Uditore, che insista ed invigili sopra la puntuale ed esatta osservanza delli Regolamenti da Noi dati nel Nostro moto proprio delli 12 Maggio 1749. inserito e confermato nella detta Bolla, che incomincia *Justitiæ gladium*, e specialmente in quella parte, che riguarda la tassa degli emolumenti, che possono giustamente esigersi da' Giudici, e Notarj per gli Atti Criminali; e che in questa parte non si fidi punto de' Ministri, e Notarj del suo Tribunale, quali si lasciano facilmente sedurre dall'avidità di maggior lucro; ma di quando in quando ne senta ex Officio, e ne interroghi egli stesso i Curiali, e venendo ad iscoprire, che qualcuno abbia contravvenuto, proceda onninamente alle pene comminate in esso Moto proprio, essendo così mentre, e volontà Nostra espressa.

Clausulæ Chirographi.

§. 24. „ Volendo e decretando, che alla presente Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darsi nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quæsito, e pregiudizio di Terzo, possa essere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam Juris, o concedersi contro di essa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio: E che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente nullo, irririto, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba avere sempre ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore, colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate qualsisiano Persone, allorchè privilegiate, e privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero avere interesse nella presente Nostra disposizione, o che per comprenderla fosse bisogno di special menzione.

§. 25. „ Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de Registrandis*, la Regola della Nostra Cancellaria *de jure quæsito non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, qualsisieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Bandi, & Editti, in virtù d'essi, & in qualunque altro modo emanati affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, stili, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario: Alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire; per questa volta sola, e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Subscriptio Pontificis

§. 26. Cum autem præmissa omnia ad augendam dignitatem dicti Tribunalis

Au-

Auditoris Generalis Causarum Curiæ Nostræ administrationem futuris temporibus afferendam, opportuna & apta fore conspiciamus; ne eadem ullo unquam tempore debitis fraudentur effectibus; Nos eamdem præinsertam Schedulam, omniaque & singula in ea contenta & expressa, & a Nobis per eam, ut præfertur, sancita, volita, & ordinata, Motu, scientia & potestatis plenitudine paribus, harum litterarum Nostrarum tenore confirmamus, & approbamus, eisque perpetuum & inviolabile præsentis Nostræ perpetuo valituræ Sanctionis robur & firmitatem adjicimus; atque iterum & ex integro ea omnia & singula, in omnibus & per omnia, juxta præinsertæ Schedulæ seriem, continentiam & tenorem, eadem Apostolica auctoritate statuimus, volumus, & ordinamus; eademque ab iis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit in futurum, perpetuo observari & exactissime impleri jubemus, atque præcipimus. Bulla Chirographum confirmat, & illius observantiam præcipit.

§. 27. Mandantes propterea dilectis Filiis, Nostro S. R. E. Cardinali Camerario, dictoque Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori Generali, ejusque Assessoribus, & Auditoribus, ac Locumtenenti in Criminalibus, pro tempore existentibus & futuris, aliisque, ad quos pertinet, seu pertinebit in posterum, ut præmissa omnia & singula observent, ac ab omnibus, ad quos spectat, & quandocumque spectabit, exactissime observari faciant; inobedientes vero opportunis juris & facti remediis coerceant & compescant, tam ex Officio, quam ad instantiam Advocati Pauperum, Procuratoris Fisci, Commissarii Cameræ, & Procuratorum Pauperum pro tempore existentium, seu Partis querelantis, & aliorum, quorum interest; omni & quacumque appellatione, sive recursu, adversus præmissorum observantiam & executionem forsan interponendis, omnino postpositis, & remotis.

§. 28. Ac decernentes præinsertam Schedulam, necnon præsentes Nostras, perpetuo validas, firmas, & efficaces esse & fore, ac quibuscumque juris seu facti defectibus, qui adversus illas quovis modo, seu quavis ex causa opponi, seu objici possent, minime refragantibus, suos plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere; easque propterea, omnibus & singulis impedimentis penitus rejectis, ac neutiquam attentis, ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit, sublata præfatis omnibus aliisque quibuslibet aliter statuendi & interpretandi facultate, inviolabiliter & inconcusse observari debere: Ac irritum & inane decernentes, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ pro præmissorum firmitate.

§. 29. Non obstantibus omnibus iis, quæ in ipsa præinserta Schedula non obstare voluimus, & quibusvis aliis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ejusdemque Tribunalis facultatibus, stylis, usibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, sanctionis, ordinationis, jussionis, præcepti, mandati, decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo quinquagesimo tertio, Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. Dat. Pont. Anno 14. die prima Octobris 1753.

D. Card. Passioneus.
J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

TER-

XXVII. **TERRA SUBLACI,**

Aliaque Oppida, & Loca, intra ditionem Ecclesiasticam si a Monasterio S. Scholasticæ Sublacen. antea subjecta, a temporali dominio & jurisdictione Monasterii præfati, & Abbatum eximuntur, & Cameræ Apostolicæ, quoad temporalem hujusmodi jurisdictionem & dominium, applicantur & incorporantur; præservatis Monasterio ac Abbatibus jurisdictione spirituali, necnon emolumentis a præfata temporali jurisdictione promanantibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis cura, ut S. R. E. Subditi in recto ordine, & mutua concordia persistant.

COmmendatam Nobis una cum Suprema Ecclesiæ & Reipublicæ administratione omnium Populorum Apostolicæ Sedis temporali Dominio subditorum felicitatem pro viribus promovere cupientes; quum hanc potissimum ex eo pendere non ignoremus, ut optima regiminis forma inter illos stabiliatur, per quam in mutua animorum concordia, ab omni tumultu, rixa, & perturbatione remoti, & in debita erga eamdem Apostolicam Sedem fide ac devotione, contineantur; nec alias omisimus, nec unquam omittendum Nobis esse censemus, ad saluberrimum hujusmodi finem obtinendum, providentiæ Nostræ studia, & potestatis Nobis traditæ plenitudinem interponere, ubicumque rerum necessitatem id postulare noverimus, & ad propositum publicæ utilitatis augmentum opportune expedire.

Peculiaris providentia requiritur pro locis Monasterio Sublacen. in temporalibus subjectis.

§. 1. Huic autem instituto Nostro, & recti regiminis rationi deesse Nobis videremur, nisi nunc temporali gubernio Terræ Sublaci, aliarumque Terrarum, Castrorum, & Locorum intra fines temporalis Ditionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ consistentium, & a Monasterio, Abbatia nuncupato Sanctæ Scholasticæ Sublacen. Ordinis Sancti Benedicti, Nullius Diœcesis in Districtu Urbis, dependentium, quod quidem variis perturbationum generibus & sæpe alias, & Pontificatus etiam Nostri tempore non semel agitatum fuisse docuimus, paterna sollicitudine consuleremus.

Nec alia magis idonea dignoscitur, quam eorum subjectio immediata jurisdict. Sedis Ap.

§. 2. Cumque Monasterium prædictum, quod bonæ memoriæ Joannes Baptista, dum viveret, Episcopus Albanensis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Spinola nuncupatus in Commendam ad sui vitam & ex concessione & dispensatione Apostolicis obtinebat, illius Commenda per obitum dicti Joannis Baptistæ Episcopi & Cardinalis illius ultimi possessoris Commendatarii cessante, vacaverit, & vacet adhuc ad præsens, facile Nobis fuit, hujusmodi vacatione durante, cognoscere, dictam Sublaci Terram, cum aliis prædictis Terris, Castris, & Locis ab eodem Monasterio dependentibus, quæ hactenus non solum spirituali, verum etiam temporali dicti Monasterii, illiusque Abbatis seu Commendatarii pro tempore existentis, jurisdictioni immediate subjectæ atque subjecta extiterunt, non alia meliori & magis proficua gubernii forma regi posse, nec Hominum ibi degentium tranquillitati & commodis melius provisum fore, quam si eadem Sublaci, & aliæ Terræ, Castra, & Loca prædicta, prævia illarum & illorum a dicto Monasterio, illiusque Abbate, seu Commendatario hujusmodi, quoad temporalem in illis jurisdictionem, dismembratione & segregatione, immediato Sedis & Cameræ Apostolicæ dominio perpetuo subjicerentur, & unirentur.

Ideo Pont. separat a dicto Monasterio temporalem jurisdictionem in

§. 3. Habita igitur super his diligenti consideratione, ac omnibus & singulis mature pensatis, Motu proprio & certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictam Terram Sublaci, cum aliis Terris, Castris, & Locis hujusmodi annexis, & a sæpedicto Monasterio dependentibus, ut præfertur, intra tamen fines præfatæ Ditionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sitis, quæcumque hactenus tem-

temporali simul & spirituali jurisdictioni, ac forsan proprietati, directo dominio, & superioritati dicti Monasterii, illiusque Abbatis & Commendatarii præfati, subjectæ & subjecta extiterunt, quarum & quorum omnium & singularum ac singulorum denominationes & vocabula, cum earum & eorum situationibus, Territoriis, eorumque extensionibus & confinibus, præsentibus pro expressis & singulariter nominatis & specificatis haberi volumus, (salvis tamen integre, & absque ulla diminutione, ac in perpetuum dicto Monasterio, illiusque Abbati, seu Commendatario pro tempore existenti Jurisdictione Ecclesiastica & spirituali super prædicta Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis annexis & dependentibus prædictis, illarumque & illorum Clero & Populo; ac salvo etiam privilegio & jure privativo tam venandi, quam piscandi, eodem modo, quo Abbates dicti Monasterii Commendatarii pro tempore existentes hujusmodi privilegio ac jure gavisi sunt, & gaudere consueverunt, nec non salva jurisdictione spirituali simul & temporali, ac proprietate, dominio, & superioritate super qualibet alia Terra, ac quolibet alio Castro, & Loco, extra Ditionem temporalem ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sita, ac sito, & ab eodem Monasterio quomodolibet dependente, ex nunc, & de cætero, ac perpetuis futuris temporibus, quoad temporalem in illis jurisdictionem, ab ejusdem Monasterii pro tempore existentis jurisdictione, ipsarum tenore præsentium, separamus, dividimus, & disjungimus; prædictamque Sublaci, aliasque Terras, Castra, & Loca hujusmodi, quoad dictam temporalem in illis jurisdictionem, ad præfatam Sedem, & Cameram Apostolicam, earumdem præsentium vigore, avocamus, eique perpetuo applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac cum supremo ejusdem Sedis & Cameræ dominio, & reliqua illius immediata temporali Ditione consolidamus.

Præservata tamen Jurisdict. Ecclesiastica, ac jure venandi, & piscandi, ac etiam Jurisdict. temporali in Locis extra Ditionem Sanctæ Sedis.

Ac Jurisd. temporal. separatam, cum universo S. Sedis immediato temporali dominio consolidat.

§. 4. Decernentes, omnimodam temporalem jurisdictionem nec non proprietatem, seu directum dominium, ac etiam superioritatem super dicta Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis, ut præfertur, separatis, divisis, & disjunctis, deinceps & perpetuo penes Sedem & Cameram prædictam residere debere, neque prædictum Monasterium, ejusque futuros Abbates, & Commendatarios, aliquod jus & actionem aliquam super illis habere, aut prætendere posse; ad quorum effectum omnes & singulas utriusque sexus Personas ex prædicta Sublaci, aliisque Terris, Castris, & Locis hujusmodi oriundas, & in eis respective degentes, præsentes, & futuras ab omni jurisdictione, potestate, auctoritate, subjectione, dominio, guberno, & superioritate temporali Abbatis & Commendatarii dicti Monasterii pro tempore existentis, ejusque Officialium & Ministrorum, ac a qualibet vassallagii, clientelæ, fidelitatis, & cujuscumque alterius servitutis, ratione temporalis jurisdictionis tantum debitorum, præstatione, ita ut Personæ, ut præfertur, oriundæ, & inibi degentes, deinceps quoad temporale regimen & gubernium, aliaque præmissa, non alium, quam Romanum Pontificem pro tempore existentem, ac Sedem & Cameram prædictam, recognoscere, eique parere debeant; etiam perpetuo liberamus, eximimus, & absolvimus.

§. 5. Et quoniam aliæ quædam intra fines prædictæ Ecclesiasticæ Ditionis forsan existunt Terræ, seu Castra, & Loca jurisdictionalia, a proprietate ac directo dominio seu superioritate ejusdem Monasterii dependentia, quæ ab aliquibus infeudum, vel censum, & recognitionem tenentur, & possidentur; Siquando illæ & illa, ob non solutum canonem, censum, aut recognitionem, seu ob servitia non præstita, aut pacta non servata, vel ob lineam finitam, aut alio quovis titulo & capite; jam nunc devoluta esse, aut in posterum devolvi contingat: Nos illas, & illa, quæ scilicet intra prædictæ Ditionis fines dumtaxat, ut præfertur, existant, quoad directum dominium & temporalem jurisdictionem hujusmodi, non amplius ad dictum Monasterium, sed ad ipsam Sedem & Cameram Apostolicam, ex nunc prout ex tunc, perpetuo devolvi & reverti, & ex tunc prout ex nunc devoluta censeri, volumus, statuimus, declaramus.

Hinc jurisd. dicti Monasterii aliis in censum concessa in casu devolut. eidem S. Sedi applicat.

§. 6. Cætera vero non jurisdictionalia bona, seu jura, & prædia rustica aut urbana, in dictis Terris, Castris, & Locis, quoad temporalem jurisdictionem, ut

Bona vero non jurisd. in simili casu Monasterio adjudicat.

ut præfertur, separatis, ac respective applicatis, & incorporatis, illorumque Territoriis, existentia, quæ alias, a dicti Monasterii Abbatibus & Commendatariis in emphyteusim, seu livellum, aut locationem vel alio titulo, aut nomine, quibusvis Personis concessa, vel alias, ex juribus ejusdem Monasterii possessa dignoscantur, si quandocumque ex quovis capite devolvi contingat, aut etiamsi eadem ob delictum Fisco subjicienda & applicanda forent, volumus & declaramus, eidem Monasterio, ejusque Abbati & Commendatario pro tempore existenti, quoad directum & utile dominium, perpetuo reservata esse & censeri; adeoque eadem pro tempore ad Monasterium ipsum, ejusque Abbatem & Commendatarium, devolvi & reverti statuimus & decernimus.

Bona per Monasterium originariis concedenda eisdem, sed non ut subditis Monasterii, concedi debere declarat.

§. 7. Quod si, circa aliqua bona hujusmodi, ex statutaria forsan dispositione, seu ex contractu, aut privilegio, vel alias, id juris obtineat, ut Vassallis ejusdem Monasterii dumtaxat in emphyteusim, livellum, aut censum concedi, aut locari, vel in favorem eorumdem renovari soleant, aut debeant: Volumus, & statuimus, ut posthac eisdem, non amplius ut Vassallis ipsius Monasterii, sed tanquam eorumdem Terrarum, & Castrorum seu Locorum originariis, & incolis, Nobis, ac dictæ Sedi, & Cameræ Apostolicæ subjectis, Nostrisque, & Successorum Nostrorum Vassallis, servata tamen in reliquis omnibus forma in similibus concessionibus, locationibus, & renovationibus servari solita, concedi, locari, & respective renovari pergant.

Decernit omnia bona & fructus Mon. non ratione temporalis jurisd. spectan. ad illud ut antea pertinere debere.

§. 8. Cæterum omnes, & singulos dictis Monasterii fundos, agros, vineas, domos, palatia, aliaque bona, fructus, redditus, & proventus, flumina, rivos, ac molendina, & Fullonicas, Juraque universa, & emolumenta in illis, & ex illis percipi solita, canones etiam, census, recognitiones, laudemia, regalias, vectigalia, portoria, decimas, præstationesque reales, aut pecuniarias, seu personales, quæcumque in dictis Terris, Castris, & Locis, ab eodem Monasterio, ut præfertur, separatis, ac respective applicatis, & incorporatis, ac etiam ut supra devolvendis, consistunt, seu ex eisdem, vel ex personis ibidem degentibus, non in vim solius jurisdictionis temporalis, ejusque exercitii, sed vigore statutorum, aut conventionum, vel privilegiorum, seu consuetudinum dicti Monasterii, percipi, & solvi consueverunt, nullatenus sub præsenti separatione, divisione, dismembratione, ac respective applicatione, appropriatione, & incorporatione comprehendi, sed eidem Monasterio, futurisque pro tempore illius Abbatibus, & Commendatariis similiter perpetuo reservata esse, & censeri; ita ut prædicti Abbates, & Commendatarii illis omnibus uti, frui, & gaudere, dictosque fructus, redditus, proventus, præstationes, & emolumenta quæcumque, & undecumque, præterquam ex dicta temporali jurisdictione, & illius exercitio provenientes, & provenientia, percipere, exigere, & levare, ac in suos dictique Monasterii usus, & utilitatem convertere, libere, & licite perpetuo possint, & valeant, prout alii ejusdem Monasterii Abbates, & Commendatarii hactenus potuerunt, ac etiam debuerunt, & fecerunt; earumdem præsentium tenore decernimus, & expresse declaramus.

Emolum. temporal. jurisdict. seorsim exprimenda & eorum usum præscribend.

§. 9. Ne autem futuris temporibus dubitari aut controverti contingat, quænam ex dictis emolumentis, seu præstationibus, aliisque proventibus, & redditibus, ex jurisdictione temporali prædicta, ejusdem exercitio proveniant, & consequenter sub præsenti dismembratione, separatione, & applicatione comprehensa, vel contra eisdem Monasterio, ac Abbatibus, & Commendatariis reservata sint, & censeri debeant; simulque pateat, qua lege ac methodo dictarum Terrarum, Castrorum, atque Locorum regimen atque gubernium in temporalibus deinceps procedere & administrari; & qua ratione occurrentes expensæ ac sumptus pro eodem temporali gubernio & regimine, exigi, supportari, & erogari debeant; Nos ipsi hæc omnia in peculiari Schedula Nostri Motus proprii, eadem infrascripta die Nostra manu signata, latius declaravimus, & opportune præscripsimus; quam quidem Schedulam, uti partem integralem præsentium, & tanquam iisdem præsentibus de verbo ad verbum insertam haberi volumus, & juxta declarationes in eadem expres-

expressas, quoad præmissa, judicari & censeri, atque omnia & singula in eadem præscripta & ordinata plenissime adimpleri, ac perpetuo observari præcipimus & mandamus.

§. 10. Denique tam præsentes Litteras, quam dictam Schedulam & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis aliquod interesse habentes, seu habere prætendentes ad id vocati, citati, & auditi non fuerint, seu causæ, propter quas eædem præsentes emanaverint, satis adductæ & verificatæ non fuerint, aut ex quovis capite & titulo, etiam læsionis, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, in jus vel controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci minime posse; Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Cameræ Apostolicæ prædictæ Clericos ac ejusdem Cameræ Thesaurarium Generalem, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere. Et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Clausula pro præmissorum firmitate.

§. 11. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, fel. rec. Symmachi, & Pauli Secundi, & aliorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, nec non Joannis VII. Gregorii IV. Nicolai I. Joannis X. Benedicti VI. Benedicti VIII. Honorii III. Gregorii IX. Alexandri IV. Bonifacii etiam IX. ac forsan etiam aliorum, super temporali jurisdictione dicti Monasterii, illiusque Abbatis, & Commendatarii pro tempore existentis, Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, Constitutionibus Apostolicis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, generalibusque Conciliis editis, ac una, de jure quæsito non tollendo, & altera, de dismembrationibus & applicationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, Nostris & Cancellariæ Apostolicæ Regulis, necnon dicti Monasterii fundatione, & donationibus ei forsan factis, & quorumvis Piorum Testatorum dispositionibus, dictique Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis & consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris, quacumque etiam Apostolica auctoritate & liberalitate, eidem Monasterio, illiusque Abbatibus, Superioribus, Conventui, & Personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, per quoscumque etiam Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & Sedem prædictam, etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum quorumcumque Principum instantiam, seu illorum contemplatione & intuitu, etiam motu simili, ac consistorialiter, vel alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene sufficienter expressis habentes, ad præmissorum effectum, latissime, & plenissime, ac specialiter & expresse harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariis.

§. 12. Volumus autem præsentes Nostras Litteras ad formam Constitutionis recol. mem. Pii PP. IV. in Camera Apostolica, illiusque Libris registrari, ac earum exempla ad Valvas Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aliisque Locis solitis & consuetis Urbis, appendi & publicari debere. Ipsarum vero Litterarum exempla, etiam impressa, manu alicujus Notarii publici subscripta, & Sigillo cujuscumque Curiæ Ecclesiasticæ, aut Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ obsignata, eamdem fidem promereri, quæ ipsis præsentibus præstaretur, si originaliter exhibitæ forent vel ostensæ. Pontif. mandat præsentem Constit. in Camera Ap. registrari & publicari, ac transumptis illius fidem haberi.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum separationis, divisionis, disjunctionis, avocationis, applicationis, appropriationis, incorporationis, consolidationis, liberationis, exemptionis, declarationis, statuti, præcepti, mandati, decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis au- Sanctio pœnalis.

autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. Anno 14. die 7. Novembris. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo quinquagesimo tertio, Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Novembris 1753.

SUBSEQUITUR

Declaratio, quænam sint jura & Emolumenta ex temporali jurisdictione promanantia, quæque onera ex hujusmodi emolumentis sint imposterum sustinenda.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Moto proprio, in cui dichiarasi, quali sieno i diritti e rendite della Giurisdizione temporale.

„ A*Vendo* Noi sotto questo medesimo giorno separati, divisi, e dismembrati dalli due Monasterj del Sacro Speco, e di Santa Scolastica di Subiaco, dell' Ordine di S. Benedetto, e dagli Abbati Commendatari pro tempore, il dominio, governo, e giurisdizione temporale della Terra di Subiaco, e de' Castelli, e Luoghi Giurisdizionali da essa dipendenti, con tutti i proventi e rendite, che derivano da detta Giurisdizione temporale, e quelli e questi appropriati, applicati, ed incorporati in perpetuo alla Nostra Camera Apostolica, salva però sempre a' suddetti Abbati Commendatarj la Giurisdizione Ecclesiastica e Spirituale, la Privativa della Pesca, e della Caccia, e salva ancora qualunque sorta di rendite, ed emolumenti non provenienti dalla sola giurisdizione, e governo temporale, come più largamente apparisce dalle Nostre Lettere Apostoliche sopra ciò spedite *sub Plumbo*. Ed essendoci in dette Lettere riservati di dichiarare, mediante la presente Cedola di Nostro Moto proprio, quali sieno i diritti, rendite, e proventi derivanti dalla detta Giurisdizione temporale; come si abbiano in avvenire da governare quanto al medesimo temporale le dette Terre, Castelli, e Luoghi dell' Abbazia; e come si debba supplire alle spese occorrenti per lo stesso governo temporale. Quindi è, che avendo qui per espresso, e di parola in parola inserto l'intiero tenore di dette Nostre Lettere Apostoliche, e volendo che questa Nostra Cedola si abbia, e debba aversi come parte integrante delle medesime: Di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Sovrana Potestà, decretiamo, e dichiariamo,

„ mo, che i diritti, rendite, e proventi derivanti da detta Giurisdizione temporale sono:

„ *In primo luogo*. Il Provento & Affitto della Cancelleria, e Cancellerie civili e criminali de' Tribunali Laici; e degli Archivi, che attualmente sono, o potranno stabilirsi in avvenire in qualunque Terra e Luogo dell' Abbazia.

Sono ridotti principalmente a cinque capi, e quali siano.

„ *Secondo*. La facoltà di deputare il Governatore di Subiaco, e i Giudici Subalterni d'ogni Luogo dell' Abbazia, e di esigere da essi Giudici Subalterni gli emolumenti, ch'erano soliti di pagare per la Spedizione delle Patenti; In ordine a che, trovandosi presentemente affittato, per l'affitto fattone dal defonto Abbate Commendatario, alla Comunità della Camerata il pascolo della montagna di Camposecco, per annui scudi duecento, con la facoltà di nominare il Podestà dell'istessa Terra; vogliamo, che si detragga dal detto affitto, e che tanto meno corrisponda quella Communità al futuro Abbate, quanto importa l' emolumento della patente della suddetta Podesteria, misurandolo e regolandolo da quelloche per la medesima è stato solito altre volte di pagarsi.

„ *Terzo*. Le carceri situate in mezzo la Terra di Subiaco vicino alla piazza, con l'abitazione annessa per uso de' birri, con tutti i suoi stigli, e utensili, che dovranno servire per il Tribunale del Governo laicale; restando per uso e comodo del Tribunale Ecclesiastico le carceri esistenti nella Rocca e Palazzo spettante all' Abbate Commendatario, al quale però dovrà darsi liberamente anche l' uso, e comodo di dette carceri laicali vicine alla piazza, fino a tanto che avrà fatto accomodare ed assortire degli stigli necessarj le suddette carceri della Rocca.

„ *Quarto*. Il Provento de' danni dati: quale vogliamo, che si regoli, tanto rispetto all' applicazione delle pene, quanto rispetto alla cognizione delle Cause, a tenore di quanto si prescrive colla Nostra Costituzione, che incomincia: *Inveterata Reipublicæ incommoda:* dei 25. Gennaro 1751., non ostante che le Comunità dell' Abbazia nulla paghino in Camera per il provento delle suddette pene.

„ *Quinto*. Finalmente la Posta delle Lettere: volendo Noi, che questa non più cammini, come camminava per lo passato, per mezzo d' un Postiglione deputato dall' Abbate Commendatario, e stipendiato per la maggior parte da dette Comunità, mediante una certa annua contribuzione; ma che resti, e si unisca con tutte le altre Poste del Nostro Stato Ecclesiastico, sotto l' appalto, e disposizione del Generale delle Nostre Poste: Cosicchè le dette Comunità, e ciascuna di esse, rimangano in avvenire affatto libere da detta contribuzione, e ciascheduno, che in Roma o in Subiaco vorrà riscuotere le sue lettere, debba pagarne il porto, secondo la Tariffa stabilita tra la Nostra Camera, e il detto Generale delle Poste. Vogliamo però e dichiariamo per quiete e indennità degli Abitanti, ed Uomini dell' Abbazia, che volendosi ne' giorni fuori di posta mandare da qualunque Particolare Lettere o Pieghi per espresso, o per mezzo di qualche Vetturale, o di altri; niuno possa essere per ciò molestato, nè dal suddetto Generale delle Poste, nè da' Subappaltatori o Ministri.

§. 2. „ Siccome dunque abbiamo separato, e separiamo dall' Abbazia tutto quello, ch' è frutto ed emolumento della giurisdizione temporale; così per la dovuta correspettività vogliamo, che sieno isgravati, e liberati la medesima Abbazia e li suoi Abbati Commendatarj pro tempore, di tutto quello, ch' è peso dell' istessa giurisdizione; onde non saranno essi in avvenire più obbligati a pagare il salario del Governatore di Subiaco, del Bargello, e Birri, e degli altri Uffiziali del Tribunale Secolare; ma dovranno unicamente soccombere a quelle spese, che saranno necessarie per l' esercizio della Giurisdizione Ecclesiastica, e servizio del loro Tribunale Abbaziale. E perchè questi stessi frutti, ed emolumenti derivanti dalla giurisdizione temporale, che abbiamo, come sopra, separati, e incamerati, li cediamo in perpetuo ed applichiamo fino da

Pesi annessi alla Giurisdizione temporale, da' quali vien sgravata l' Abbazia.

E a' quali restano le Comunità, da sostenersi con gli Emolumenti ceduti loro.

„ ora

„ ora al Corpo delle Comunità della suddetta Abbazia; Quindi è che dovranno „ pensare in avvenire le Comunità medesime a sopportare i pesi dell' istessa giu„ risdizione, consistenti nel pagamento di scudi cento annui al Governatore di „ Subiaco; scudi trecento al Bargello, con l'obbligo di tenere al suo servizio „ dodici Birri, a'quali dovranno somministrarsi i soliti utensili, quando sono in „ giro per servizio di giustizia ne'luoghi dell'Abbazia; scudi ventiquattro al „ Procuratore de'Poveri, ch'è obbligato a difendere i Carcerati, scudi nove e „ bajocchi sessanta al Mandatario; scudi tre e bajocchi sessanta per provede„ re giornalmente i Carcerati d'acqua; scudi otto, e bajocchi sessanta per il Cap„ pellano, che deve celebrare in ogni Festa la Santa Messa nella Cappella delle „ Carceri; e scudo uno per la cera in servizio della suddetta Cappella, nella „ istessa guisa appunto, che si è costumato fin'ora. Al qual effetto, se mai per „ avventura non corrispondessero li frutti & emolumenti come sopra incamera„ ti, e respettivamente ceduti, al pieno de'divisati pesi, vogliamo, che sieno „ tenute a supplire con la dovuta proporzione a tutto quello, che mancherà, le „ Comunità dell'Abbazia suddetta, le quali potendo all'incontro sollevarsi, come „ ci è noto, da molti pesi, che soffrivano in tempo del governo de'passati Ab„ bati Commendatarj, non verranno perciò a risentire nessun aggravio maggio„ re. Come pure vogliamo, che sia cura e pensiero delle stesse Comunità, il „ trovare e stabilire la maniera, mediante cui i salarj, e provvisioni, come so„ pra, assegnate agli Ufficiali, e Ministri del Tribunale del Governo, sieno pun„ tualmente pagate di mese in mese. Finalmente tutte le Terre, Castelli, e „ luoghi della predetta Abbazia, vogliamo, che in avvenire si governino nella „ maniera, che sono state governate finora da un Governatore Generale, che ri„ segga in Subiaco, e da altri Giudici Subalterni, chiamati Podestà, che riseg„ gano in ogni Terra, e Castello; quali Giudici Subalterni però non avranno „ giurisdizione maggiore di quella, che hanno avuta per lo passato; e vogliamo „ ancora, che le Nostre Congregazioni della Consulta, e del Buon Governo ab„ biano sopra le medesime Terre, Castelli, e Luoghi quella sopraintendenza, e „ superiorità, che hanno, secondo le respettive loro incombenze, e secon„ do le Costituzioni e Riforme Apostoliche, negli altri Luoghi del Nostro „ Stato Ecclesiastico immediato: per essere così mente e volontà Nostra espressa.

Con l'obbligo di supplire del proprio quando non fossero sufficienti.

Forma da osservarsi in avvenire nel governo temporale.

§. 3. „ Volendo e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto pro„ prio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne'suoi libri, non „ possa mai darsi nè opporsi di surrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto „ della Nostra volontà, ed intenzione; anzi vogliamo, che vaglia, e debba aver „ sempre ed in perpetuo il suo effetto, esecuzione, e vigore, colla semplice „ Nostra Sottoscrizione, benchè non vi sieno stati chiamati, sentiti, o citati li „ detti due Monasterj del Sagro Speco, e di Santa Scolastica di Subiaco dell'Or„ dine di S. Benedetto, e gli Abbati Commendatarj pro tempore, ed altre qual„ sisieno persone, ancorchè privilegiate e privilegiatissime, che vi avessero o „ pretendessero avervi interesse, e che per comprenderle fosse bisogno di special „ menzione: Non ostanti la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de registrandis*, „ la regola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsisieno „ altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predeces„ sori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra „ cosa che facesse, o potessero fare in contrario; alle quali tutte e singole, „ avendone il tenore quì per espresso, e di parola in parola inserto, e registra„ to, e supplendo colla pienezza della Nostra potestà Pontificia ad ogni vizio, „ e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per „ questa volta sola, e per la piena e total esecuzione di quanto si contiene nella „ presente Nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente ed espressamente dero„ ghiamo.

Conferma delle cose precedenti.

„ Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 7. Novem„ bre 1753.

Dat. 7 Novembre 1753.

BENEDICTUS PAPA XIV.

CON-

CONGREGATIONIS

Cameralis Decreta, quibus privilegia liberæ extractionis, & exemptionis a Datiis, aliisque oneribus, in Ducatu, & Provincia Ferrariæ, prævio accuratissimo examine, vel approbata fuerant, vel rejecta, vel super iisdem moderatio aliqua implorata, iterato confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis providentia generales quidem leges publico bono latas atque statutas ita opportune temperare non recusat, ut peculiaria privilegia in privatorum commodum justis de causis Apostolica liberalitate concessa, in suo robore manere permittat: Sed simul etiam sollicite cavere non negligit, ut si quod vitium in hujusmodi Privilegiorum Titulo adsit, si forte eadem in usu ad personas vel bona in ipsis non comprehensa indebite extendi comperiantur, seu alias præscripti eorum limites, & conditiones iisdem adjectæ nequaquam serventur, vel denique si quid in primæva eorum concessione inconsulte largitum fuisse dignoscatur: omnia quamprimum ad æquitatis & Justitiæ terminos redigantur, prout, diligenti & maturo præmisso examine, rationi consentaneum, & ad Reipublicæ salutem, & Cameræ Apostolicæ indemnitatem expediens fore judicatur.

Privilegia non temere abroganda, sed suis limitibus coercenda, & ad Reipublicæ Salutem moderanda.

§. 1. Cum itaque Nos alias, dum plerisque Civitatibus atque Provinciis temporali Nostro & Apostolicæ Sedis dominio subjectis, perpetuam commercii libertatem, quoad plura rerum genera, sub certis providis legibus & conditionibus, per Nostram Constitutionem, decimo quinto Kalendas Augusti anno millesimo septingentesimo quadragesimo octavo editam, indulsimus: generales tamen Prædecessorum Nostrorum Constitutiones, earumdem rerum ex ipso Dominio extractionem vetantes, aliasque super solutionibus vectigalium & onerum, Cameræ Apostolicæ, seu aliis, in casibus permissæ extractionis, seu respective pro transitu & introductione, debitorum, diversis temporibus emanatas, firmas & ratas esse voluerimus; facile intelleximus, hujusmodi Constitutionum & Legum implemento, ad communem alioquin utilitatem & æquabile Ditionis Ecclesiasticæ regimen necessario, magna & multiplicia obstacula opponenda fore, ex parte complurium sive personarum, sive Societatum, & Corporum, quibus extrahendi licentiæ, ac exemptionum & immunitatum privilegia, variis rationibus, titulis, & formis, a Prædecessoribus Nostris concessa aut confirmata asserebantur. Itaque opportunum, seu potius necessarium duximus, singularum hujusmodi concessionum atque privilegiorum titulos, formas, atque tenores, ad accurati examinis trutinam revocare; factaque justa titulorum approbandorum atque rejiciendorum distinctione, certam præscribere regulam ac methodum, juxta quam in Congregatione Camerali de eorumdem Privilegiorum subsistentia, & vigore judicari deberet. Et quoniam in Ferrariensi Ducatu & Provincia complura hujusmodi privilegia a Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris antiquitus concessa, seu confirmata, adesse ferebantur, de quorum firmitate, atque etiam amplitudine, aliter a prætensis Privilegiatis, aliter vero a Ministris Cameralibus aliisque publicorum onerum Exactoribus & Creditoribus, judicabatur: Idcirco dicta Congregatio Cameralis, ad eorum discussionem præcipuo studio intendens, Nostrisque semper mandatis & ordinationibus inhærens, per quinquennii spatium, & ultra, super iisdem diversa decreta

Commercii libertas sub certis legibus concessa in universa Ditione Status Ecclesiastici.

Obtentu Privilegiorum, ultra definitos limites extendi poterat, in damnum Cameræ.

Ideo eorum discussio, approbatio, Congregationi Camerali demandata.

creta condit, quæ scilicet, pro singulorum natura, partim in Urbe coram eadem Congregatione, partim Ferrariæ coram designatis rerum Cameralium Curatoribus, expensa, convenire merito censuit; prout latius enarratum legitur in Schedula Nostri Motus proprii super eorumdem Decretorum, approbatione & confirmatione confecta, ac die duodecima elapsi mensis Decembris Chirographo Nostro subscripta; Cujus tenor talis est, videlicet.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

L'bertà del Commercio ristretta allo Stato Ecclesiastico.

§. 2. ,, Con altra Cedola di Moto proprio inserita nella Nostra Costituzione
,, sopra il libero Commercio, che principia, *Quo die* : data li 18.
,, Luglio 1748. fu da Noi conceduta a Nostri fedelissimi Sudditi la libertà di
,, commerciare e contrattare grani, marzatelli, animali, ed altri generi dentro
,, lo Stato Ecclesiastico; e volendo precludere l'adito alle continuue estrazioni,
,, che di somiglianti generi presso che lo vuotavano, non solo rinovammo l'an-
,, tiche proibizioni sopra di ciò emanate da Pio IV. Gregorio XIII. Clemente
,, VIII. & Urbano VIII. Nostri predecessori, ma rintracciata l'origine di tal
,, male, proveniente per lo più da'mendicati privilegj, disseminati particolar-
,, mente nel Nostro Ducato di Ferrara, prendemmo quindi la giusta determina-
,, zione di moderare detti Privilegj, e ridurli soltanto a quelli concessi per tito-
,, lo veramente oneroso, o d'effettivo pagamento, o d'appalto e contratto Ca-
,, merale, o di privilegio confermato *in actu devolutionis*, con dare alla Con-
,, gregazione Camerale la commissione, e le facoltà necessarie di riconoscere il
,, titolo di ciascun privilegio, e d'approvare quei soli, di cui si fosse verificata
,, la provenienza loro da uno de' sopraddetti titoli, e respettivamente dichiarar
,, nulli tutti gli altri, in qualunque modo, e forma conceduti per titoli diver-
,, si : sopra di che furono da Noi successivamente aggiunti altri regolamenti,
,, e provvisioni, in altra Nostra Cedola segnata li 30. Maggio 1749. Dopo aver
,, provveduto colla libertà del Commercio al bene de' Nostri Sudditi, e moderate
,, le tante irregolari estrazioni fuor di Stato; rivolgemmo le Nostre mire a' mag-
,, giori pregiudizj dell'Erario Camerale, cagionati dagl'istessi privilegj, che,
,, oltre il diritto dell'Estrazione, seco portavano eziandio l'altro di mal pretese
,, esenzioni da'dazj dovuti alla Nostra Camera : E a tal oggetto con altra No-
,, stra Cedola segnata li 3. Settembre 1749. commettemmo all'istessa Congrega-
,, zione Camerale di riconoscere, ed esaminare i titoli di dette esenzioni, cita-
,, ti Monsignor Commissario della Nostra Camera, e i respettivi Tesoriere delle
,, Provincie, e con la legge, di dichiarare valide, e giuste soltanto quelle Esen-
,, zioni, che provenissero da titolo oneroso come sopra, o da privilegio dato, o
,, confermato in qualunque tempo dal predetto Clemente VIII. in rapporto al
,, Ducato di Ferrara oppure dato da altri Nostri Predecessori *in actu devolu-*
,, *tionis*.

Norma prescritta alla Congregazione Camerale nell'esame ed approvazione de' Privilegi d'estrarre le grascie.

E di esenzione da' Dazi Camerali.

Alcuni Privilegi vengono rigettati, ed altri approvati.

§. 3. ,, In seguito d'ambedue le sopraddette Cedole, fu dalla Congregazione
,, Camerale tutto ciò maturamente eseguito, in contraddittorio di Monsign. Com-
,, missario della Nostra Camera, de' Tesorieri, e degli stessi Privilegiati : avendo
,, ella ammesso il dritto dell'estrazione, e respettivamente l'altro dell'Esenzione
,, da'dazj Camerali, a quei Privilegj, che provenivano da alcuno de' titoli pre-
,, scritti in dette Cedole, e rigettati altresì tutti gli altri, che da niuno di
,, detti titoli derivavano. Ma perchè, oltre all'esame del titolo, vi restavano
,, da verificarsi altre condizioni additate ne' respettivi privilegj, e conforme di
,, Clemente VIII. perciò quei privilegj di Ferrara, e suo Ducato, che detta
,, Congregazione credette validi, e giusti, per validi e giusti li dichiarò, ma
,, però colla modificazione = *ad formam privilegiorum, adimpletis conditionibus*
,, *Brevis Clementini* =, e con somiglianti preserve di condizioni, che, oltre
,, al

Ma colla riserva di verificare le condizioni loro annesse.

„ al titolo del privilegio, restavano per anco da verificarsi. Fu creduto da Noi, „ che il fare una tal verificazione qui in Curia sarebbe riuscito di grave dis- „ pendio a' Privilegiati nel trasporto delle scritture; Onde per sollevarli da qua- „ lunque spesa, ed incomodo, deputammo nella stessa Città di Ferrara per Giu- „ dice remissoriale il Nostro Commissario colà residente, coll'ajuto, e opera del „ Dottor Carlo Bottoni Canonico della Metropolitana, comunicandogli le facol- „ tà di procedere de bono, & æquo, senza minimo aggravio d'essi Privilegiati, „ giusta le istruzioni, che mandate gli sarebbono da Monsignor Banchieri allora „ Tesorier Generale, oggi Cardinale, e Pro-Tesoriere, & ordinandogli, che „ dopo compiti gli atti della suddetta verificazione, dovesse trasmetterne una „ esatta relazione, o ristretto, per sottoporlo all'esame, e giudizio della Con- „ gregazione Camerale; riservato però l'oracolo della Nostra ulteriore appro- „ vazione, e di poter Noi moderare, e ridurre al giusto, ed onesto, qualunque „ eccesso, o esorbitanza di privilegio, eziandio approvato dalla detta Congrega- „ zione, come più ampiamente s'esprime nel Nostro Moto proprio segnato li 22. „ Agosto 1750.

Al qual fine furono deputati due in Ferrara colle facoltà.

§. 4. „ Nell'Istruzione data da detto Reverendissimo Cardinale Pro-Tesoriere „ al Commissario di Ferrara, s'avvertiva di verificare tralle altre condizioni, „ quella dell'identità de' beni, e delle discendenze, e distinguere quei dazj, „ da' quali il Privilegiato era esente, dagli altri, al cui pagamento era tenu- „ to, sulla scorta anco delle Regole generali, fermate nella Congregazione „ Generale li 16. Decembre 1749. e 7. Aprile 1750. in rapporto alla Macina „ Ducale, all'altra detta *Urbana*, & all'estrazione de' generi venduti, o con- „ trattati. Ed affine di togliere la confusione, che cagionavano le tante diver- „ se specie de' privilegj, gli fu parimente ingiunto di ridurli a tre classi, per „ quindi formarne tre catastri; Nel primo de' quali si dovessero registrare le con- „ cessioni fatte *intuitu Personarum*, nè transitorie *ad extraneos*; nel secondo „ riportare quelle limitate nel progresso loro da un numero determinato di Suc- „ cessori; e nel terzo descrivere tutti i privilegj concessi a' beni, e che reali s' „ appellano. A forma di tal Istruzione fu dal suddetto Commissario di Ferrara, „ col Canonico Bottoni, riscontrato ciascun privilegio colle sue condizioni, su „ i documenti esibitigli da' Privilegiati, sentiti più volte i loro Procuratori, in „ contraddittorio col Tesoriere della Provincia; e compilati che furono gli At- „ ti, e verificate le condizioni di ciascun privilegio, e tra l'altre le discenden- „ ze, e il passaggio de' Beni, e loro identità, sull'esame delle Note, come sopra „ esibitegli; ne trasmise al detto Reverendissimo Cardinal Pro-Tesoriere la re- „ lazione in tanti brevi Ristretti, sottoscritti da esso, e dal prefato Canonico „ Carlo Bottoni, ascendenti in tutto al numero di 243.

Regole prescritte ai Deputati.

Distinzione de' Privilegj in personali, progressivi a certo numero di Generazioni, e reali.

Relazioni o sia Ristretti trasmessi da' Deputati alla Congregazione Camerale.

§. 5. „ Una dell'incombenze adempiute della detta Congregazione nel corso „ di quasi tre anni, è stata quella di dover esaminare i suddetti Ristretti sul „ confronto de' Fatti, che risultavano da' Sommarj altre volte distribuiti dalle „ Parti stesse: e riconosciuta la giustizia, e l'adempimento delle condizioni, „ che verificare si dovevano, ha in più e diverse Sessioni decretata l'ese- „ cuzione, ed osservanza di detti privilegi, giusta le relazioni di detto „ Commissario, e relativamente a' di lui Ristretti formati sopra ciascun „ privilegio, riservati però l'ulteriore Nostra approvazione, ed oracolo: „ Al qual oggetto nell'esibirci poi Monsignor Commissario nella Nostra Ca- „ mera l'elenco di tutti li suddetti privilegi, ci ha riferite parimente le „ respettive risoluzioni sopra di essi prese dalla Congregazione Camerale, tanto „ quelle, che canonizzavano la verificazione del titolo, quanto le altre, che ap- „ provavano l'adempimento delle condizioni, a forma de' Ristretti compilati dal „ Commissario residente in Ferrara. E siccome tra detti privilegj ve n'erano „ alcuni, che oltre a' beni acquistati *de tempore concessi privilegii*, s'estendevano „ eziandio ai Beni, che acquistati avessero in futuro i discendenti maschi, e fem- „ mine, e loro discendenti infinito; Così detto Monsignor Commissario implo- „ rava la Nostra suprema autorità, supplicandoci a voler moderare l'esorbitanza „ di

Sono da essa dopo diligente disamina approvati

Istanza del Commissario per la riforma d'alcuni privilegj

di somiglianti privilegj, e aderire in ciò al voto della Congregazione Camerale, la quale li 23. Novembre 1753. aveva rescritto: *Consulendum Sanctissimo pro moderatione privilegiorum quoad Bona acquirenda in futurum per Privilegiatos*.

Approvazione de' privilegj a norma de' ristretti, e risoluzioni della Congregazione.

§. 6. ,, Sulla serie pertanto di questi fatti, vedendo Noi, che per dar l'ultimo compimento ad un'opera maturata con tanti esami, e solennità, altro non resta, che premunirla coll'oracolo della Nostra suprema potestà, ed approvare tutte le riferite risoluzioni della Congregazione Camerale, con insieme i suddetti Ristretti stesi dal Commissario di Ferrara; Perciò colla presente Cedola di Moto proprio, in cui abbiamo per espresse le altre quattro di sopra enunciate, tutti li privilegj, istrumenti, e qualunque sorta di scritture avanti detta Congregazione esibite, e prodotte, il Breve, e Brevi di Clemente VIII. sopra la conferma generale, e speciale de' medesimi privilegj, l'Istruzione data al Commissario di Ferrara, i di lui Ristretti come sopra enunciati in numero di 243. e altrettante risoluzioni della Congregazione Camerale, ed ogni altra cosa necessaria ad esprimersi; Di Nostra certa scienza, e suprema potestà, approviamo, e confermiamo tutte, e singole suddette risoluzioni prese in più, e reiterate Sessioni dalla Congregazione Camerale, registrate ne' respettivi sopraddetti Ristretti, e sottoscritte da Monsignor Commissario Generale della Nostra Camera, tanto quelle sopra la verificazione del titolo di ciascun privilegio, quanto l'altre sopra l'adempimento delle condizioni a norma di detti Ristretti: e consecutivamente coll'istessa Nostra suprema autorità approviamo altresì tutti, e ciascuno di detti Ristretti fatti dal Commissario residente in Ferrara, e sottoscritti da esso, e dal Canonico Carlo Bottoni, con le sopraddette Note de' beni, e vogliamo, che quelle e quelli s'osservino inviolabilmente, come Regole, e Leggi da Noi formate, e come inserite, e registrate de verbo ad verbum nella presente Cedola; con obbligo a tutti, e singoli Privilegiati di prendere la Bolletta della Tesoreria, come ha anco dichiarato la Congregazione Camerale sotto il primo Settembre 1750.

Colla riforma di quelli, che comprendevano i beni futuri.

§. 7. ,, Ed inerendo al detto Voto della Congregazione Camerale circa l'effrenatezza d'alcuni privilegj dati anco per i beni, che s'acquistassero in futuro, approviamo la moderazione de' medesimi a forma di detto voto, e dichiariamo, che niuno Indulto, o Privilegio, tuttochè confermato da Clemente VIII. o da altri Nostri Predecessori, o premunito d'altro titolo, anche oneroso, possa mai comprendere ed estendersi a' beni, ce s'acquistassero in futuro: annullando e cassando in questa parte tali privilegi, come estorti *ad importunas preces*; siccome in questa parte sola, ed in rapporto ai beni, che s'acquistassero in futuro, moderiamo, e riformiamo i detti Ristretti del Commissario di Ferrara, e le respettive risoluzioni della Congregazione Camerale fatte su i medesimi.

Si provvede alla perpetua conservazione delle risoluzioni, e ristretti, con ordinarne molte copie.

§. 8. ,, Vogliamo, poi, che quelli, e queste si raccolgano tutte in un volume, il quale s'esibisca dal detto Monsig. Commissario negli Atti del Castellani Secretario di Camera; Donde poi se n'estragga una copia, e quella autenticata, si trasmetta a Ferrara, da conservarsi negli Atti del Notaro Camerale: Della quale, a spese di Lorenzo Pauzacchi, e Pietr'Antonio Odorici Tesoriere di Ferrara, dovranno formarsi tre Catastri, col ripartimento de' privilegi in tre Classi, divisato nella sopraddetta Istruzione del suddetto Reverendissimo Cardinal Pro-Tesoriere; con un Registro, e rapporto fedele di tutte le condizioni, dazj, e tutt'altro individuato nelli detti Ristretti, e decretato nelle Risoluzioni della Congregazione Camerale: E formati che siano detti tre Catastri, ordiniamo, che gli originali si consegnino, e producano negli Atti del Notaro della Camera in Ferrara, da conservarsi in perpetuo in quell'Officio, e a tal effetto si descrivano nell'inventario degl'istromenti di esso. La copia poi di detti tre originali, da farsi parimente a spese de' predetti Tesorieri, vogliamo, che resti presso i medesimi, per norma invariabile dell'esazione de' dazj, e gabelle Camerali: e a tal oggetto do-

,, vran-

„ vranno non solo conservarla durante il loro appalto, ma saranno parimente „ tenuti a consegnarla a' Tesorieri successori, e così di successore in successore; „ Volendo per fine, che tanto i detti originali, quanto le dette copie, siano „ prima legalizzate da' detto Notaro della Nostra Camera in Ferrara.

§. 9. „ Ad oggetto poi, che i medesimi Catastri siano formati colla dovuta „ distinzione, e chiarezza, e a norma in tutto de' Ristretti, e Risoluzioni del- „ la Congregazione Camerale, eleggiamo, e deputiamo il Commissario del- „ la Camera in Ferrara, acciocchè Egli, coll' intervento, ed ajuto del detto „ Canonico Carlo Bottoni, invigili alla formazione di detti Catastri, uni- „ formemente a' detti Ristretti, e Risoluzioni, e a quanto da Noi quì si di- „ spone. Si ordina la formazione de' Catastri.

§. 10. „ E perchè tutto ciò, che si contiene nelle presente Cedola, venga „ esattamente eseguito, ne deputiamo Esecutore Monsignor Tesoriere Generale „ pro tempore, la Congreg. Camerale, privativamente ad ogn' altro Giudice, „ comunicandogli per tal effetto, oltre le sue facoltà ordinarie, tutte le altre „ necessarie, ed opportune, ancorchè ricercassero speciale menzione. Volendo, „ e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè „ non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi libri, non possa mai darsi nè „ opporsi di surrezione, orrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della „ Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali o altri pretesti, quan- „ tunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiu- „ dizio del Terzo, possa essere impugnata moderata, e rivocata, ridotta ad „ viam Juris, o concedersi contro di essa l'aperizione oris, o altro qualun- „ que rimedio: E che così, e non altrimenti, debba sempre ed in perpetuo „ giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, ben- „ chè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendissimi Cardinali, Legati a „ Latere, Vice-Legati, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Ca- „ mera, e qualunque altro; togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di de- „ finire, ed interpretare in contrario; Dichiarando Noi fin d'adesso preventi- „ vamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi, con „ qualsivoglia autorità scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tem- „ po giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione „ delle presente Nostra Cedola di Moto proprio: quale vogliamo che vaglia, „ e debba avere sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, vigo- „ re, colla nostra semplice sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, „ sentite, o citate qualsisieno altre Persone, ancorchè privilegiate, e privile- „ giatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero o pretendessero avere „ interesse nella presente Nostra disposizione, e che per comprenderle fosse „ bisogno di special menzione. Esecutori deputati. Clausole per la perpetuità delle cose stabilite. Decreto irritante.

§. 11. „ Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore de *registrandis*, „ la regola della Nostra Cancellaria *de Jure quæsito non tollendo*, e non ostanti „ ancora tutti, e qualsisieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apo- „ stoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Bandi, Editti, in virtù di esse, „ & in qualunque altro modo emanati, affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Ri- „ forme, stili, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potes- „ se fare in contrario: alle quali tutte, e singole avendone il tenore quì per „ espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pie- „ nezza della Nostra potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque so- „ stanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per „ la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Cedola di „ Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo. Deroga a tutto ciò che ostasse.

„ Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 12. Decem- „ bre 1753. Dat. 12. Decemb. 1753.

X 2 BENE-

BENEDICTUS PAPA XIV.

Iterata amplissima praemissorum confirmatio.

§. 12. Nunc autem volentes adeo diligentis atque maturi judicii perpetuam firmitatem, ac supremae voluntatis Nostrae in praeinserta Schedula expressae, aliarumque Ordinationum in ea editarum observantiam, magis magisque asserere, iisdem motu, scientia, & potestatis plenitudine, per hanc Nostram perpetuo valituram Constitutionem, omnia & singula indulta, & privilegia in praedicta Cong. Camerali hactenus, ut praefertur, rejecta & reprobata rejicimus & reprobamus: Quae vero in eadem admissa & approbata fuerunt, Nos etiam, intra eosdem limites, & cum iisdem conditionibus, necnon quoad personas & bona in praenarratis Summariis seu Restrictibus designata, non tamen quoad illa, quae in posterum per Privilegiatos acquiri contigerit, admittimus, approbamus, & respective confirmamus: ea vero, quae ad bona etiam de futuro per Privilegiatos acquirenda extendi dicuntur, seu etiam aperte dignoscuntur, de ejusdem Congregationis consilio, ut praefertur, hac in parte moderamur, annullamus, atque cassamus; ac demum caetera omnia & singula in praeinserta Schedula per Nos ordinata, volita, atque sancita, per omnes & singulos, ad quos pertinet & pertinebit in posterum, omnimodae executioni mandari, ac inviolabiliter etiam perpetuo observari volumus atque praecipimus.

Firmitas constitutis asseritur.

§. 13. Decernentes, tam praeinsertam Schedulam, quam ipsas praesentes Litteras, omniaque & singula in ipsis contenta & expressa, etiam ex eo, quod aliqui in ipsis interesse habentes, seu habere praetendentes, etiam specifica & individua mentione digni, eisdem non consenserint, vel se nullatenus ad ea vocatos, aut non sufficienter auditos asserere valent, ac etiam protestari quandocumque ausi fuerint, seu ex alia quantumvis juridica & privilegiata causa, colore, praetextu, & capite, impugnari, seu in jus & controversiam vocari posse; sed eadem semper valida & efficacia existere & fore; & secundum ea, & non alias, per quoscumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam in praeinserta schedula expressos, sublata ipsis, & eorum cuilibet aliter judicandi, interpretandi, & decernendi facultate, in quocumque judicio, tam petitorio, quam possessorio, ac summario, & summariissimo, & in quacumque instantia, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quolibet, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari, seu judicari, definiri, & decerni contigerit.

Per amplissimam derogationem contrariorum.

§. 14. Non obstantibus, contrariis quibusque Nostris, & Cancellariae Apostolicae Regulis, & quorumcumque Judicum ac Tribunalium resolutionibus & decretis, usibus, stilis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apostolicis, tam dictis Ferrarien. Civitati, ac Ducatui, quam quibuscumque Personis, atque Familiis, seu Locis Piis, ac etiam Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Mendicantium, seu non Mendicantium Ordinibus, Congregationibus, & institutis etiam Societatis Jesu, necnon Hospitalibus, ac Militiis, etiam S. Joannis Hierosolymitani, aliisque quibuslibet, quavis etiam Apostolica auctoritate, quandocumque, & qualitercumque concessis seu confirmatis, ac etiam saepius innovatis, aliisque in praeinserta Schedula expressis: Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis, & individua, non autem per clausulas generales, expressio, ac etiam totalis insertio, seu alia exquisita forma necessario servanda dici possit; eorum totos & integros tenores, causas, & occasiones, praesentibus pro expressis, ac verbo ad verbum insertis, necnon derogationis formas in ipsis traditas, pro plene observatis habentes, ad praemissorum effectum dumtaxat, motu, scientia, & potestatis plenitudine praefatis, amplissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Vo-

Volumus autem, ut earumdem præsentium Transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Exemp. auctoritas.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrorum approbationis, & confirmationis, ac respectivæ reprobationis, moderationis, annullationis, cessationis, atque derogationis, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, duodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. Dat. 21. Januarii 1753. Pont. XIV.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

GREGORIANUM CANTUM

In Choro, aliisque functionibus a Fratribus, vel Monialibus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, peragendis, adhiberi præcipitur.

Ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTUS EPISCOPUS

ROmanus Pontifex personarum Ecclesiasticarum quarumlibet præsertim Regularium Vota, Divini Cultus, piorumque operum augmentum concernentia, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino, salubriter expedire. Exordium.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Franciscus Galindo Zelotus, seu Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum, quod cum usus canendi Divinas Laudes frequentissimus fuerit ab initio nascentis Ecclesiæ, tum in Oriente, tum in Occidente, hujusmodi usui inhærens dictus S. Franciscus memorati Ordinis Parens; in prima sua Regula suis Alumnis Cantum Musicalem, seu figuratum, Gregorianum nuncupatum, permisit, qui quidem Cantus per aliquod temporis spatium apud Fratres memorati Ordinis in usu fuit. Novis vero supervenientibus menti ejusdem Sancti Francisci de Paula causis, in secunda regula, quam suis Fratribus observandam tradidit, statuit Missas, Divinumque Officium concinenda esse sine notulis, S. Franc. de Paula in prima sua regula Gregor. Cantum suis alumnis permisit; sed in secunda Cantum sine notulis præcepit, qui nunc observatur.

vo-

voce quadrata, & rotunda, quasi computando, ita ut modus hujusmodi usque nunc a Fratribus dicti Ordinis observari perigitur.

Plurima incommoda, quæ ex hujusmodi indecoro cantu derivant, recensentur.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, & dictus Franciscus Zelosus, seu Procurator Generalis asseruit, succedentibus temporibus experientia compertum sit, talem modum non tantum esse difficilem, verum etiam plurima afferre inconvenientia, prout nonnulli docti, zelantesque dicti Ordinis Viri diversis temporibus ea adnotaverint, quæ referunt, nempe = Primo, plurimum laborant dicti Ordinis Fratres, ut cantent uniformiter sine notulis, & absque ulla vocis inflatione, præsertim quando Missa solemnis, Officiumque Divinum altiori voce cantari debent; Secundo, ex hujusmodi cantus difficultate per universum Ordinem prędictum dissimilis, diversusque factus est canendi modus, ut non solum inter Italos, Germanos, Gallos, & Hispanos ejusdem Ordinis Fratres varius sit Cantus, verum etiam in eademmet cujuscumque Nationis Provincia, & fere in unoquoque ejusdemmet Provinciæ Conventu memorati Ordinis, alio modo, & aliter cani soleat, quod quidem alienum est uniformitati Deum laudandi, quæ toties a Sacris Conciliis, & Sanctis Patribus commendatur, quæque a Sancta Universali Ecclesia tenetur. Tertio, cum Cantus Gregorianus ubique receptus reperiatur, adeoque a Christifidelibus devote audiatur, accidere solet, ut Christifideles ad Ecclesias dicti Ordinis accedentes, cantandi diversitatem agnoscant, non raro fit, ut scandalizentur, & loco orandi, excitandive ad devotionem, ab illa retrahantur, immo & quandoque Fratres prædictos inconcinniter canentes irrideant. Quarto, plures supradicti Ordinis Conventus ex hujus Sanctæ Sedis benignitate Parochiales Ecclesias unitas habent, in quibus necesse sit, Missam, Divinaque Officia solemni pompa celebrare, præcipue in solemnioribus anni festis diebus, & dictus canendi modus, voce quadrata & rotunda, multum detrahat devotioni, & majestati, ubi, e contra cantus figuratus cum debita moderatione adhibitus illas augeat. Quinto, plures etiam Conventus prædicti, quibus Parochiales Ecclesiæ unitæ minime existunt, societatem, concordiamque, & unionem cum aliis Confraternitatibus, Communitatibus, & Parochialibus Ecclesiis habent; in quibus usus Cantus Gregoriani viget, concurrentibus vicissim una cum Fratribus prędictis in alienis Ecclesiis ad faciendas Parochorum, vel aliorum Superiorum, & personarum ab hac luce migrantium exequias clarius inconvenit diversitas, quippe qui cum alii Responsoria, & Gradualia cum notis in Ecclesiis ejusdem Ordinis solemniter cantent, Fratres Ordinis hujusmodi non valeant, neque sciant ad eamdem formam respondere, id apud populos inibi interessentes & adventantes novitatem non parvam, & admirationem reddit. Demum Fratres ejusmodi Ordinis, ex tali Cantu voce quadrata, & rotunda, facile tædio afficiuntur, ut proinde, laudes Deo minus devote persolvant; Ac propterea dictus Franciscus Zelosus, seu Procurator Generalis hisce incommodis obviare cupiens, opportune in præmissis a Nobis provideri, & ut infra indulgeri plurimum desideret.

Gregor. Cantus in Choro, aliisque functionibus præcipitur.

§. 3. Nos piis dicti Francisci Zelosi, seu Procurat. Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, attento dilecti Filii Nostri Alexandri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, ejusdem Ordinis apud Nos, & hanc Sanctam Sedem Protectoris voto Nobis facto, non obstantibus, quod in secunda regula dicti Ordinis præscriptum reperiatur, Missas Divinaque Officia per Fratres hujusmodi canenda esse sine notulis, voce quadrata, & rotunda; nihilominus dilectis Filiis Correctori Generali, ac Correctoribus Provincialibus, nec non Correctoribus Conventuum, ac universis Fratribus dicti Ordinis, nec non Correctricibus, & Monialibus Monasteriorum ejusdem Ordinis, sub cura, regimine, gubernio, & administratione Fratrum

dicti

dicti Ordinis, nec non Correctricibus, & Monialibus Monasteriorum ejusdem Ordinis, sub cura, regimine, gubernio, & administratione Fratrum dicti Ordinis, nunc, & pro tempore existentibus, ut ipsi, & illæ de cætero Cantum Gregorianum figuratum cum Notulis, in Choro, aliisque Ecclesiasticis Functionibus adhibere, & introducere libere, & licite possint, & valeant, ac prosequantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium permittimus, volumus, & mandamus.

§. 4. Decernentes easdem præsentes Litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & illis ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, & ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in præmissis per quoscumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ pro firmitate præmissorum.

Derogatio contrariis.

§. 5. Volumus autem, quod præsentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu dicti Zelosi, seu Procuratoris Generalis subscriptis, & sigillo ejusdem Ordinis munitis, eadem prorsus fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Exempl. fides.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesimasecumda Januarii millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

Dat. 22. Jan. 1754. Pont. XIV.

D. Cardinalis Passioneus.

CORRECTORIBUS XXX.

Tum Generali, cum Provincialibus Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula, conceditur facultas decidendi circa Electiones, vel alia negotia, quæ ad Generale vel Provinciale respective Tribunal, ob paria post tertium scrutinium suffragia, devolvuntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

INjuncti Nobis per abundantiam Divinæ gratiæ Pastoralis officii sollicitudo postulat, ut in iis, per quæ Christifidelium sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantium prospero statui consulitur, ejusdem officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Dominio salubriter expedire.

Exord.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Franciscus Galindo Zelosus, seu Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Francisci de Paula, Minimorum nuncupatorum, quod dilectus itidem Filius Julius Malmusi Frater expresse professus, & tunc temporis Zelosus, seu Procurator Generalis dicti Ordinis, Vocalibus pro celebratione Capituli Generalis ejusdem Ordinis in Civitate Bar-

Dubium in postremo Cap. Gen. proposit. circa Electiones ob paria suffragia ad Trib. Gen. aut Prov. devolutas.

Barchinonen. Anno Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo canonice congregatis, inter cætera, decidendum proposuit infrascriptum dubium, nempe, Primo: quomodo resolvendæ essent Electiones devolutæ ad Tribunal Generalitium, vel Provinciale, si post tertium scrutinium sit paritas votorum; a Vocalibus prædictis, sive Capitulo Generali, nemine discrepante, sancitum fuit, Nobis supplicandum esse pro facultate, cujus vigore Correctori Generali pro tempore existenti esset facultas hujusmodi paritates suo voto definire. Nobis proterea dictus Franciscus Zelosus, seu Procurator Generalis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, & ut infra, indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Correctori Generali, in iis, quæ ob paritatem suffragiorum ad suum Tribunal devolvuntur, facultas decidendi conceditur.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum paternis amplectimur affectibus, ac felici, prosperoque dicti Ordinis, illiusque Provinciarum, & Fratrum regimini, & gubernio, atque directioni, quantum cum Domino possumus, consulere, dilectosque etiam Filios Superiores, & Alumnos Ordinis, Provinciarumque hujusmodi specialibus favoribus prosequi volentes, ac dicti Francisci, & illorum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, audito, perpensoque prius voto dilecti Filii Nostri Alexandri S. R. E. Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, dicti Ordinis apud Nos, & Apostolicam Sedem Protectoris Nobis facto, licet Capitulum Generale, seu Vocales, suffragium in Capitulo Generali ultimo loco in Civitate Barchinonen. celebrato habentes, nemine discrepante decreverint, quod Nobis supplicandum esset pro facultate Correctori Generali decisiva in omnibus Electionibus devolutis ad Tribunal Provinciale spectantibus, eveniente paritate suffragiorum, seu votorum, habitis prius per tres vices scrutiniis, per Nos concedenda; nihilominus Nos, ne negotia dicti Ordinis propter absentiam Correctoris Generalis a Provinciis dicti Ordinis inter sedissitis retardentur, & detrimenta patiantur; facultatem decisivam dilecto Filio moderno, & pro tempore existenti Correctori Generali dicti Ordinis, in omnibus ad Tribunal Generalitium spectantibus, juxta votum dictorum Vocalium, peractis debitis scrutiniis, si paritas votorum accesserit, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Eadem tribuitur quoque Correctoribus Provincialibus, quæ ad eorum Tribunal spectant.

§. 3. Ac insuper eamdem decisivam facultatem auctoritatemque modernis, & pro tempore existentibus Correctoribus Provincialibus dicti Ordinis quarumcumque Provinciarum, tam in omnibus Electionibus Correctori Provinciali devolutis, seu de jure pertinentibus, quam in aliis causis, & rationibus, ad Tribunal Provinciale quomodolibet, juxta dicti Ordinis Statuta, & peculiares, cujuscumque Provinciæ Constitutiones spectantibus & pertinentibus, peracto prius tertio scrutinio, & intercedente votorum paritate, auctoritate & tenore prædictis extendimus, ampliamus, ac de novo concedimus, & impertimur; itaut tam Corrector Generalis, quam Correctores Provinciales, juxta datam sibi a Domino prudentiam, & juxta rerum qualitates, intra suum Tribunal respective Generale, vel Provinciale, & non aliter, ad quascumque Electiones, factis prius tribus scrutiniis, vel a Correctore Generali in suo, seu a Correctore Provinciali respective in suo, Tribunalibus, ex quatuor votis compositis, interveniente tamen paritate votorum, devenire, ac quascumque causas quoad Correctores Provinciales cognoscere, & decidere, aliaque Ordinis, & Provinciarum negotia decernere, & quidquid in omnibus præmissis per eum, & illos, seu aliquem eorum, sancitum, decretum, cognitum, actum, gestumque fuerit, suum sortiri debeat effectum, perinde ac si omnium unius cujusque Tribunalis hujusmodi suffragiorum consensu factum fuisset.

Clausulæ pro præmissorum firmitate.

§. 4. Decernentes easdem præsentes Litteras semper firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & illis, ad quos spectat, & in futurum quomodolibet spectabit, plenissime suffraga-

ri,

ri, & ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, & illius Provinciarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariis.

§. 5. Volumus autem, quod præsentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu dicti Zelosi, seu Procuratoris Generalis subscriptis, & sigillo ejusdem Ordinis munitis, eadem prorsus fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Exemplorum fides.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima secunda Januarii Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto. Dat. 22. Januarii 1754. Pontificat. XIV.

XXXI.

AD EXERCENDOS,

Erudiendosque Picturæ, atque Sculpturæ Tyrones, Gymnasium publicum, seu Academia in Ædibus Capitolinis erigitur, annuo censu constituto in necessarios sumptus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

INter curas supremo Principe dignas, non ultimum locum tenere censemus eam, quæ pertinet ad tuendas promovendasque ingenuas artes, quibus honesta ingenia excoluntur, & liberaliter occupantur; quæque, dum naturalium rerum pulchritudines imitando exprimunt, propriam humanæ naturæ nobilitatem, atque præstantiam declarant; nec modo Civium commodis, sed sæpe etiam Divino cultui cum dignitate inservientes, societati simul utilitatem afferunt, & splendorem. Ingenuarum artium præstantia.

§. 1. Hanc curam in omni recte constituta Civitate nunquam neglectam, Nobis potissima quadam ratione suscipiendam esse duximus: quibus nimirum, Divinæ providentiæ consilio, delatum est illius Urbis dominium & regimen, quæ olim quidquid ubique pretiosum, vel insigni arte elaboratum extitit, aut ditione & imperio, aut etiam sinu suo complexa, ipsa artium omnium excellentiam suam fecit; eamque laudem a subjectis Nationibus ad se translatam, aliis deinde gentibus, quæ illius omnino expertes erant, invexit; & ab reliquo Terrarum Orbe inscitiam atque barbariem semel atque iterum depulit. Urbe Roma quantopere his claruerit.

§. 2. Verum quum artium gloria, cessante artificum exercitatione, facile intereat; videbatur illas in hac Urbe Nostra paulatim imminui posse: dum ipsa Sine exercitatione facile intereunt.

Urbs, præclaris veterum atque recentium Pictorum, Sculptorumque operibus referta, in eorum possessione quadam veluti securitate conquiescit; novosque earum artium tyrones formare parum sollicita, futurorum deinde Magistrorum scholam propemodum extingui sinit: non satis advertens, ad eam se aliquando artificum penuriam redigi posse, ut quum aliquod opus ad usum, ad ornatum, ad memoriam insigne efficiendum occurrat alienorum operam implorare cogatur, & industriæ subsidia ab iis expectare, qui olim politioris culturæ, ac scientiarum & artium omnium documenta ab ipsa petere consueverunt.

Cura Pontificis, ut Tyronum industriæ & exercitationi nihil desit.

§. 3. Huic malo quum Nos tempestive occurrendum merito judicaverimus; postquam plura restauravimus, eorumque in publicam utilitatem conservationi prospeximus; Capitolinam Pinacothecam, Prædecessoris Nostri Clementis Papæ XII. munificentia collectam, instructamque, magna Græcorum, Ægyptiorum, Romanorumque Signorum accessione locupletavimus; insigniumque Pictorum Tabulas magno numero diversis ex locis conquisitas, multoque ære comparatas, in eodem Capitolio, laxis a solo ædibus australem montis crepidinem excitatis, apte decenterque dispositas collocavimus; nunc denique ibidem, ubi tot artis prodigia visuntur, hominum admirationi, & artificum exemplo proposita, publicam quoque institutionem ingenuarum Artium Tyronibus constituere deliberavimus, eamque ipsis præberi volumus exercitationem, quam omnium opinione idoneam maxime haberi novimus, adeoque aptissimam fore confidimus, ad perfectos aliquando futuros Pictores, Sculptoresque informandos, qui veteris Romanæ Academię gloriam renovare, & in omnem posteritatem propagare queant.

Pingendi fingendique principium in exactissima delineatione: hæc in contemplatione naturæ potissimum constituta.

§. 4. Quum enim recte pingendi, atque fingendi principium & fons in exactissimæ delineationis peritia statuatur; hæc autem ex ipsa naturæ contemplatione certius, quam ex servili priorum artificum imitatione acquiri possit; idcirco in prædictarum Ædium a Nobis extructarum corpore capacem Aulam ad id aptari curavimus: ut ibi quicumque in delineandi arte proficere student, ad vivi hominis exemplar sese exercentes, certas verasque ducere lineas addiscant; Quo semel constantibus naturæ legibus probe imbuti, & ad earum normam conceptas animo rerum formas exigere & conformare docti, in omni genere liberalis artificii, ad quod ingenium studiumque appulerint, intrepida manu operari valeant. Quod quidem commodum quum alias in Urbe studiosis adolescentibus ægre suppeteret, ac pretio plerumque, & pecuniarum collatione comparandum esset: nihil ipsis jucundius, aut honestis artibus promovendis utilius præstare Nos posse putavimus, quam si perpetuo liberalitatis Nostræ munere provideremus, ut omnes sumptus ad conducendum hominem in delineationum exemplar, ad locum instruendum atque illustrandum, & ad ipsum opus dirigendum urgendumque necessarii, de publico præberentur. Hac enim ratione sperandum fore judicavimus, ut beneficio Nostro invitati adolescentes oblatam sibi proficiendi occasionem cupide arripiant, & ad præclaras hujusmodi artes omni cura excolendas, ac perficiendas, magis magisque accendantur.

Academia, seu Gymnasium publicum, vulgo del Nudo, in Capitolinis ædibus erigitur.

Ejusdem Præses, & Protector designatur.

§. 5. Jam vero certam huic operi formam præscribere, ejusdemque perpetuam stabilitatem asserere volentes; Motu proprio, ac certa scientia, per hanc nostram perpetuo mansuram Constitutionem, in præfatis Ædibus nostro jussu & sumptu in Capitolio extructis, in inferiori scilicet earum Aula ad id destinata, Gymnasium, seu Academiam, populari vocabulo *del Nudo* appellandam, in pauperum studiosorum, qui delineandi artem addiscere curant, beneficium & usum erigimus & instituimus; cujus quidem Gymnasii seu Academiæ sic erectæ & institutæ Protectorem & Præsidem, earumdem præsentium Literarum tenore, Venerabilem Fratrem Nostrum Sylvium Sabinensem Episcopum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem Valenti nuncupatum, Nostrum in Status universi negotiis Secretarium, dictæque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, qui Nos in hujus rei consilio suscipiendo, & ad exitum perducendo, pro sua rerum gerendarum solertia, & singulari erga bonas artes studio, plurimum juvit, ac deinde illius in Camerariatus hujusmodi Officio Successores, eligimus & deputamus: Mandantes eidem Sylvio Episcopo & Cardinali, ut opportu-

Cui amplissima datur auctoritas in Academ.

as Leges, & provida Statuta pro destinati operis constitutione, & perpetuo re-
;imine, quamprimum condere curet, Nostroque etiam nomine & auctoritate pro-
nulget; ac dantes eidem moderno, ac pro tempore existenti præfatæ Academiæ,
eu Gymnasii Præsidi, ac Protectori, necessarias omnes & opportunas facultates,
d hoc, ut pro ejusdem operis executione & progressu, quascumque utiles & ido-
eas pro tempore ordinationes facere, atque decreta edere, & tam eorum,
uàm Legum & Statutorum hujusmodi observantiam injungere, & exigere, ac
tiam, quoties ita res feret, illas & illa revocata, corrigere, & in melius
mmutare possit, & valeat: prout ad ipsius Academiæ, seu Gymnasii utilitatem,
t mentis ac voluntatis nostræ implementum, magis expedire, illius prudentiæ
isum fuerit.

§. 6. Pro ejusdem vero Gymnasii dote, qua occurrentes expensæ pro mercede ominis delineantium studio preponendi, aliisque rebus ad hujusmodi operis exe-utionem, ac directionem necessariis, fieri & sustineri valeant; Nos annuam ummam tercentorum scutorum de juliis decem pro quolibet scuto, ex publici 'romptuarii, a Nobis etiam in hac Urbe ad asservandas, & venales proponen-as soleas instituti, proventibus, (quos quidem Nos ipsi alias per Schedulam ostri Motus proprii die xxii. Junii Anni MDCCXLVIII. signatam, & in Actis ilecti Filii Gregorii de Castellanis unius ex Cameræ prædictæ Secretariis & lotariis existentem, in nostro Monte Pietatis, ad creditum ejusdem Cameræ, ı peculiari tamen computo, & ad liberam dicti Sylvii Episcopi & Cardinalis Camerarii, ejusque in officio hujusmodi Successorum dispositionem, ad hoc ut ip-:, ejusque Successores de illis, prævia participatione Nobis, & Romano pro empore Pontifici facienda, disponere valeant, deponi voluimus), percipiendam, b ejusdem Cameræ Apostolicæ redditibus, motu & scientia præfatis, ac de ıpostolicæ auctoritatis plenitudine, per easdem præsentes, perpetuo separamus, ejungimus, & dismembramus: Eamdemque summam annis singulis, duabus æqua-bus & anticipatis solutionibus, in eodem Monte Pietatis, ad Creditum præfa-æ Accademiæ Capitolinæ *del Nudo* nuncupatæ, & ad dicti Cardinalis moderni t pro tempore existentis illius Protectoris dispositionem, libere deponendam, dem Gymnasio seu Academiæ, ad prædictos effectus, etiam perpetuo applica-ıus, concedimus, & assignamus: Mandantes eidem Sylvio Episcopo & Cardi-ali, ejusque Successoribus prædictæ Academiæ Protectoribus & Præsidibus pro :mpore futuris, ut ejusmodi pecuniarum summam, pro eorum prudenti arbitrio, ı opportunas quaslibet, & ad prædictum opus recte ordinandum & promovendum ecessarias & utiles expensas, absque ullo reddendæ rationis onere, erogari cu-:nt. Nos enim quidquid ab ipsis ea in re provide statutum, ordinatum, & ge-ım fuerit, ratum & gratum habebimus, ac etiam faciemus auctoritate nostra, ı omnibus, ad quos pertinet, appellatione postposita, inviolabiliter observari. *Certo annuo censu Accadem. addicto consulitur necessariis expensis.*

§. 7. Ac decernentes has nostras Literas, quas in dicta Camera Apostolica, xta Constitutionem felicis recordationis Pii Papę IV. Prędecessoris nostri desu-r editam, præsentari, insinuari, & registrari volumus, præmissaque omnia & ıgula, nullo unquam tempore, ex quibusvis causis, de subreptionis, vel obre-ionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quocumque alio defectu tari, & impugnari, seu revocari, suspendi, restringi, limitari, aut in jus, l controversiam vocari posse: Sed tanquam ad bonarum Artium conservationem opagationem, Urbisque nostræ decorem factas, semper & perpetuo valide & icaces existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere de-re. *Firmantur Statuta amplissimis clausulis.*

§. 8. Sicque, & non alias, per quoscumque Judices Ordinarios & Delegatos, am prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nec non Causarum Pa-ii Apostolici Auditores, ejusdemque Cameræ Thesaurarium Generalem, ac ericos Præsidentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & in-'pretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: irritum quoque inanel, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter ıtigerit attentari. *Aliter Judicari prohibet.*

Derogat. generalis. §. 9. Non obstantibus contrariis quibuscumque Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, generalibus vel specialibus, ac quatenus opus sit, promptuarii præfati institutionem, ac proventuum inde obvenientium applicatione, ut præfertur, per Nos factis: privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis, eidem Cameræ, ac illius Officialibus & Ministris, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis, ac irritantibus Decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, etiam Consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, ac etiam pluties firmatis, approbatis & innovatis.

Et specialis opposit. §. 10. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter & expresse ac latissime & plenissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis. §. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostræ erectionis, institutionis, electionis, deputationis, facultatum impertitionis, separationis, sejunctionis, dismembrationis, applicationis, concessionis, assignationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. 17. Mart. 1754. Pont. XIV. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo quinquagesimo quarto, XVI. Kal. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

BA-

BASILICA ASSISIENSIS

LXXXII.

Sancti Francisci in Patriarchalem & Cappellam Papalem erigitur: Cum aliis gratiis, privilegiis, & indultis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Divinum eloquium impletur, dum exaltatur in terris humilitas Sancti Franc.

FIdelis Dominus in verbis suis, quum sæpe in Scripturis sanctis declaraverit, exaltaturum se illos, qui voluntariæ demissionis affectu humiliarent in terra animas suas, non solum in cælesti Regno pusillos Servos Filii sui humilitati conformes reperit, gloria & honore mirabiliter coronat; sed etiam, ad mortalium fidem excitandam & roborandam, hoc pro sua sapientia disponit, ut qui viventes in mundo, Mundi gloriam contempserunt, eique placere non curarunt, splendidioribus post mortem honoribus in ipso conspectu filiorum hominium extollantur, eorumque memoria in terris decorata fulgeat, & gloriosa clarescat. Quod quum in pluribus sanctis Viris ab ipso Mundi exordio, & maxime post constitutam Ecclesiam, sæpissime demonstratum est; tum vero in B. Francisci Confessoris exaltatione, & in omnibus, quæ ad illius Instituti amplificationem, & memoriæ celebritatem pertinent, manifeste impletum conspicimus. Qui enim vivens, in oculis suis, & aliorum vilescere semper studuit, ac opprobriis & vituperationibus delectari consuevit; jampridem irrefragabili Catholicæ Ecclesiæ judicio, charissimoque præconio, inter Amicos Dei cum ipso in Cœlis regnantes, ubique terrarum honoratur, & colitur: Illius autem Corpus, in quo mortificationem Christi ad mortem usque circumferre non destitit, singularibus signis atque prodigiis de Cœlo illustratum, atque certantibus omnium Ordinum studiis, ita Populorum & Principum devotione clarificatum fuit, ut ejusdem Sepulchrum gloriosum, super ambitiosa potentium sæculi monumenta, merito celebrari mereatur.

Honores, & privil. a Præd. Pontif. collata Ecclesiæ Assisien. ubi Corpus S. Francisci reconditum est, enarrantur. A fundatione ipso S. Sedi immediate subjicitur, annuo reservato censu. Pontific. manu primus lapis Ecclesiæ ponitur. Caput & Mater Or.

§. 1. Et sane vix altero ab illius obitu anno decurso, quum de Servi Dei exuviis decenter collocandis ageretur, eumque in finem opportunus locus & fundus prope Assisiensis Civitatis mœnia, illius Alumnis pro Apostolica Sede recipientibus oblatus fuisset: san. mem. Prædecessor Noster Gregorius Papa IX. dignum existimans & conveniens, illius memoriam, per quem tantus Ecclesiæ Dei fructus provenerat, in eo etiam honorificari, ut Ecclesia, in qua ejus Corpus recondendum erat, nemini, præterquam Romano Pontifici, subesset, eumdem fundum in jus & proprietatem prædictæ Sedis Apostolicæ recepit; statuitque Ecclesiam inibi construendam omnino liberam, ac nulli alii, quam Apostolicæ Sedi subjectam fore; & ad hujusmodi libertatis ab Ecclesia Romana perceptæ indicium, unius libræ ceræ censum annuatim sibi & Successoribus suis ab eadem Ecclesia persolvendum decrevit. Super quibus Apost. Litter. quarum initium est = *Recolentes* = edidit Reate, XI. Kal. Nov. Pont. sui anno II. Deinde vero, quum idem Greg. Prædec., in ipsa Assisiensi Civitate gloriosissimum Patriar. Sanct. Confess. Catalogo rite adscripsisset, ac designatam hujusmodi Ecclesiam in ipsius honorem Omnipotenti eo dicandam, erigendamque statuisset, illius primario lapide suis ipse manibus posito, per alias suas Litteras datas Laterani, X. Kalendas Maji, anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXX. Pontificatus sui anno IV. incipientes = *Is qui Ecclesiam* = non modo concessum eidem Ecclesiæ libertatis, & immediatæ Romano Pontifici subjectionis privilegium, nova & solemniori concessione firmavit, sed etiam Ecclesiam ipsam Ordinis Fratrum Minorum Caput & Matrem ab omni-

dinis Minorum constituitur, Fratribusque ejusdem Ord. nis custodienda in perpet. traditur. Per Rom. Pontif. solemni ritu dedicatur. Vetitum, ne Eccl. interdicto absque Sanctæ Sedis mandato supponatur.

omnibus habendam, ac in ea per Fratres ejusdem Ordinis perpetuo serviendum fore constituit; aliaque ad asserendam illius immunitatem, ac dignitatem, & Fratrum in ea deserventium commoda promovenda, opportune decrevit, quæ latius continentur in præfatis ejusdem Gregorii Litteris: quas alii deinde Prædecessores Nostri Romani Pontifices, ex quo ipsius Sancti Francisci Corpus in eamdem memorabili pompa illatum fuit, in primis Innocentius Papa IV., qui postea Ecclesiam ipsam ad supremum fastigium perductam, suaque jam constructione & mole conspicuam, anno MCCLIII., Dominica ante Festum Ascensionis Domini, ad honorem Dei, & ejusdem Beati Francisci, solemni ritu dedicavit, nec non Clemens Papa IV. per similes suas Litteras confirmarunt & innovarunt. Nicolaus vero etiam IV. peculiaribus Litteris, datis Reate II. Idus Maji Pontificatus sui anno II. & incipientibus = *Praeclara* = statuit Ecclesiam ipsam, & totum locum ipsius, cum pertinentiis suis, Ecclesiastico Interdicto, absque speciali & expresso Apostolicæ Sedis mandato, sub certa forma ibidem præscripta concepto, supponi non posse.

Magis specialiter adducitur proprietati S. Sedis ut poste decorata frequenti Pontif. accessu Pon. Ædibus, & diuturno eorum domicilio. Pontif. Archivio. Pontif. sepultura. Duplice Pontif. Cathedra. Nisi in ea immutari consuevit inconsulto Rom Pont.

§. 2. Porro eidem Ecclesiæ non parum honoris ex eo accessit, quod alii ex Prædecessoribus Nostris Romanis Pontificibus non solum ad eam, Beatissimæ Patriarchæ Tumulum veneraturi, sæpe se contulerunt, sed in Pontificiis quoque Ædibus prope ipsam extructis ad non exiguum tempus domicilium figere, atque omnis generis Pontificalia Sacra in ea celebrare consueverunt; Insuper Apostolicæ Sedis scrinia, aliaque Ecclesiasticæ Potestatis, & Civilis Imperii instrumenta apud eam collocarunt; nonnulli etiam in ea sepulturam sui corporis elegerunt quapropter ejusdem Ecclesiæ immediatæ Apostolicæ Sedis subjectio, quæ ipsi cum aliis pluribus per Orbem Ecclesiis ab inferiorum Præsulum jurisdictione exemptis communis videri poterat, peculiaris Pontificum dominii, & proprietatis induit speciem; eo vel maxime confirmatam, quod quum in unius structuræ altitudine trium revera Ecclesiarum, quarum altera alteri imminet, mira ædificatio consurgat, in superioris Ecclesiæ Hemicyclo, Pontificia marmorea Cathedra contra Aram Maximam usque ab initio extructa, semper stetisse dignoscitur; in ea vero, quæ media est, atque subjectum venerandi Corporis conditorium propius attingit, a latere Altaris, ubi Pontifices Sacris solemnibus operantes Thronum erexisse oportuit, aliquot ab hinc annis Pontificius pariter Thronus, ex auctoritate primum san. mem. Decessoris Nostri Clementis Papæ XII., atque iterum Nobis annuentibus, erectus, assidue retineri conspicitur; De omnibus autem, quæ ad ipsam Ecclesiam, ejusque cultum, & sacras actiones in ea peragendas quoquomodo pertinent, nihil sive magnum, sive parvum, statui, aut immutari consuevit, nisi consultis prius Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, quorum singularis cura, & sollicitudo, tam pro ejusdem Ecclesiæ conservatione, ac decore, quam pro recta omnium in ipsa agendorum ordinatione semper enituit.

Ditatur appellatione Basilicæ, pluribusque gratiis Spiritual. & temporalibus.

Quare nil mirum si plerique Romani Pontifices Prædecessores Nostri, eamdem Ecclesiam, Basilicam etiam nuncupatam, compluribus Privilegiis, & Gratiis spiritualibus, & temporalibus cumularunt, & Nicolaus Papa V. per suas Apostolicas Litteras incipientes: *Licet ex debito:* datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MCDL. VIII. Idus Februarii, omnia, & singula privilegia & indulta hujusmodi tanquam a se ipso concessa, perpetuam roboris firmitatem obtinere decrevit; & Sixtus Papa IV. eadem aliaque posterius impertita, similiter pro suis adoptans, novo confirmationis munimine roboravit, per suas pariter Litteras sub Plumbo editas Romæ, apud Sanctum Petrum pridie Idus Novembris anno MCDLXXI., quarum initium est: *Ad Ordinem*: &

Arch.Chordig. In ipsa erigitur cum facultate aggregandi.

Sixtus Papa V. aliis similiter Litteris datis XIII. Kalendas Decembris anno MDLXXXV. piam Christifidelium utriusque sexus, Chordigerorum nuncupatorum, Archiconfraternitatem, in eadem Ecclesia, & ad illius Altare Majus, auctoritate Apostolica erexit, compluribus eidem Indulgentiis & gratiis concessis, quarum participatione etiamnum, juxta posteriores Apostolicæ Sedis sanctiones, innumeri Christifideles, aliis hujusmodi Confraternitatibus per omnes Mundi partes ex ejusdem Sixti concessione erectis, aggregati, ditantur. Utque alia in-

innumera Apostolicæ liberalitatis erga eamdem Ecclesiam effusæ, argumenta prætereamus, fel. rec. Prædecessor Noster Innocentius Papa XII. per suas Litteras sub Annulo Piscatoris data die XVIII. Augusti anno MDCXCVIII. ac perpetuis temporibus valituras, omnibus Christifidelibus, qui illam vere pœnitentes & confessi, ac Sac. Communione refecti, in quocumque anni die devote visitaverint, ibique, ut in ipsis Litteris præscribitur, oraverint, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem concessit: Deinde etiam per alias similes Litteras die XI. Martii sequentis anni editas, tres in eadem pro tempore deputandos riteque constituendos Pœnitentiarios, Ordinis Fratrum Minorum Conventualium expresse professos, satis amplis facultatibus pro confluentium Christifidelium absolutione a peccatis atque censuris, & pro votorum commutationibus, Apostolica auctoritate instructos, perpetuo extare voluit atque concessit.

Indulg. plenaria quotidie ibid. in perpet. conced.

Tres in ea Pœnit. Auctorit. Apostol. designantur.

§. 3. Tot igitur Venerabilium Prædecessorum Nostrorum exemplis Nobis propositis, eorumque vestigiis insistentes, Nos etiam ad ejusdem Ecclesiæ splendorem ac decus augendum cumulandumque libenter adducti sumus. Quod quidem non tam singularis obsequii Nostri affectus erga B. Franciscum Patriarcham multis jam rebus privatim, & publice declaratus, atque testatus; & peculiaris quædam, ac veluti hæreditaria in eumdem Familiæ Nostræ devotio, Nobis suggessit: dum animo occurrit, ipso adhuc Beato Francisco in vivis agente, primum Bononiæ locum illius Discipulis, ad eorum Ordinis Cœnobium fundandum, a Majoribus Nostris oblatum fuisse; illius vero cum Christo regnantis Patrocinio, complura in Nostros beneficia profecta, ipsiusque Familiæ Nostræ conservationem, pestifera quondam grassante lue, acceptam referri, grata mente recolimus: Sed ea potissimum cogitatio Nobis suasit, quod merito sperandum duximus, Romanam Ecclesiam, ejusque Ditionem in cujus sinu Beatus Pater & ortum habuit, & sepulchrum, eo magis illius apud Deum intercessionibus protegendam, atque servandam, quo magis illustria, ad illius memoriæ honorem, Apostolicæ Sedis judicia extiterint & decreta.

Pontifex Prædecessorum exemplo, & propria devotione erga S. Franc. permotus Ac a memoria Gentil. suorum, qui sociis ejusdem adhuc viventis fundum Bononiæ obtulerunt pro construendo Cœnobio, & insigne benef. acceperunt. Et ad implorandum præsidium Romanæ Ecclesiæ, & Eccl. Ditioni:

§. 4. Itaque motu proprio, ac certa scientia, & matura deliberatione Nostris, per hanc Nostram perpetuo valituram Constitutionem, omnia & singula Privilegia, Prærogativas, Libertates, Exemptiones, & Immunitates, aliaque Indulta sæpedictæ Ecclesiæ S. Francisci Assisiensis, tam per præfatos Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem etiam IV. Nicolaum IV. & V. Sixtum quoque IV. & V. ac Innocentium XII. quam per alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros quandocumque, & qualitercumque concessa, seu confirmata, & innovata, dummodo non sint actu revocata, seu sub aliqua generali revocatione comprehensa, Nos etiam Apostolica auctoritate approbamus, confirmamus, & innovamus, eamdemque Ecclesiam ab Ordinarii Loci, ac omnium, & quorumcumque Præsulum, seu Superiorum, etiam Regularium, tam ordinaria, quam delegata jurisdictione, visitatione, & auctoritate penitus exemptam, liberam, & immunem, sub immediata Nostra, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum, & Sedis Apostolicæ potestate, dominio, & proprietate, confirmamus, & immutabiliter constituimus.

Motu proprio confirmat, & innovat Privilegia Ecclesiæ Assisiensi a Prædec. concessa.

§. 5. Præterea simili motu, ac scientia, prædictam Ecclesiam Nostram Sancti Francisci Assisiensis, præsentium Litterarum tenore, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigimus, ac talem ex nunc in futurum perpetuo esse & fore decernimus; Eamque Basilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem æque & pariformiter nuncupari & haberi volumus, ac aliæ Basilicæ Patriarchales intra Almam Urbem, & extra illius muros, nec non Cappellæ Papales in Pontificiis Ædibus, & prope eas constitutæ appellantur, atque censentur; Statuentes nihilominus eamdem Ordinis Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci Caput & Matrem semper esse, & haberi; necnon, ut hactenus, per Fratres ipsius Ordinis Conventuales nuncupatos in ea perpetuo serviendum fore; Ac decernentes antiquum censum unius libræ ceræ albæ, qui hucusque ex parte ejusdem Basilicæ quotannis in pervigilio Natalis SS. Apostolorum Petri, & Pauli, in signum immediatæ subjectionis Apostolicæ Sedi, in Camera

Iterum eam eximit ab omni Ordinaria & delegata Jurisdict. ac suscipit sub immediata S. Sedis potestate. Ecclesiam Assisiensem S. Franc. in Basilic. Patriarc. & Cappellam Papalem erigit.

mera

per præmissis, alioquin rite condita & lata, ibidem per eos, ad quos pertinet, observari volumus, & mandamus.

§. 10. Quod autem ad debitam erga gloriosum B. Francisci Corpus Fidelium venerationem fovendam, & magis magisque asserendam, fel. rec. Prædecessor Noster Clemens Papa VII. per suas Litteras sub Annulo Piscatoris die XVIII. Julii MDXXVI. ad tunc existentem Perusiæ & Umbriæ Vicelegatum datas, quarum initium est = *Accepimus* = singulis annis in Processione solemni die prima Augusti ab Ecclesia ejusdem Sancti Francisci ad aliam Sanctæ Mariæ Angelorum, sive de Portiuncula, habenda, servandum decrevit; atque itidem recor. mem. Prædecessor quoque Noster Urbanus Papa VIII. per similes Litteras datas die XXII. Martii anno MDCXLVIII. incipientes = *Domini nostri Jesu Christi* = perpetuo custodiendum voluit & præcepit; id ipsum Nos quoque earumdem præsentium tenore in posterum perpetuo servandum decernimus & jubemus.

Provide statuta circa Procession. Kal. Aug. habend. confirm.

§. 11. Et quoniam ad venerandum ejusdem gloriosissimi Confessoris Tumulum ejusque Patrocinii suffragia demerenda, atque etiam ut Indulgentiæ quotidianæ compotes fiant, frequentes undique Fideles ad præfatam Basilicam omni tempore confluere dignoscuntur; Nos opportuna animarum saluti procurandæ subsidia augere cupientes, volumus, ut præter tres Pœnitentiarios ibidem ex auctoritate prædicti Innocentii Papæ XII. ut supra dictum est, constitutos, tres alii ejusdem Ordinis Minorum Conventualium Fratres expresse professi, ad hujusmodi munus idonei, vitaque & moribus conspicui, per Ordinarium Loci examinati, & approbati; a dilecto Filio moderno, & pro tempore existente Ministro Generali Ordinis præfati, in dicta Basilica Pœnitentiarii etiam pro tempore constituantur, & deputentur; qui sic constituti, & deputati, omnibus, & singulis facultatibus per dictum Innocentium Prædecessorem prioribus tribus Pœnitentiariis, ut præfertur, concessis, & elargitis, & in præcitatis ipsius Litteris, quarum initium est = *Ex incumbenti* = datis apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. Martii MDCXCIX. latius expressis, æque & pariformiter, ex concessione Nostra, & præsentium Litterarum vigore, gaudeant & utantur.

Tres alias Pœnitent. cum facul. tatib. ab Innoc. XII. concessis adjungit.

§. 12. Præterea Fidelium Defunctorum refrigerio & saluti per opportunam spiritualis Thesauri dispensationi Nostræ concrediti erogationem amplius consulere volentes, quum in præfata Basilica Altare Majus Ecclesiæ inferioris Omnipotenti Deo in honorem Sancti Francisci dicatum, a felicis record. Prædecessore Nostro Gregorio Papa XIII. per Litteras anno Incarnat. Dominicæ MDLXXVII. pridie Idus Octobris sub Plumbo editas, quarum initium est = *Omnium saluti* = Privilegio quotidiano ac perpetuo pro Defunctis decoratum exstiterit; verum experientia compertum fuerit, piis confluentium votis, & eleemosynarum oblationibus, quæ pro Missis ad hujusmodi Altare celebrandis deferebantur, minime satisfieri posse per eum numerum Missarum, quæ singulis diebus ad illud celebrari valebant; ideoque jampridem a piæ mem. Alexandro Pp. VII. concessum fuerit, ut quæ Missæ ad illud celebrari tunc nequibant, ad alia duo Altaria in Litteris super hoc editis enunciata, pari cum Fidelium Defunctorum suffragatione, celebrare possent: Nos prædictas Gregorii Prædecessoris Litteras præsentium tenore etiam perpetuo confirmantes, simili motu, & auctoritate statuimus, atque concedimus, ut Missæ, pro quibus ad præfatum Altare celebrandis eleemosynas pro tempore offerri contigerit, quæque ad idem Altare re ipsa celebrare nequiverint, ad Altare Majus Ecclesiæ superioris, ex ea videlicet parte, qua illud nequaquam Pontificum Altare esse & fore decrevimus, nec non ad tria infrascripta Altaria in inferiori Ecclesia posita, nimirum ad Altare Sacrarum Reliquiarum, & ad alterum Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ, & ad reliquum S. Josephi a Cupertino Confessoris, libere, & licite celebrari possint & valeant; itaut erumdem Missarum oneri perinde satisfiat, & satisfactum esse censeatur, ac si Missæ hujusmodi ad præfatum Altare primario Privilegiatum celebratæ forent. Præterea dictum Altare Majus superioris Ecclesiæ, qua Pontificum est, simili privilegio decorare volentes, eadem auctoritate Nobis a Domino tradita, concedimus, ut quoties Missa ad Altare hujusmodi, prædictorum Indultorum alio-

Privil. pro omnibus Defunctis Aræ Maximæ Ecclesiæ inferioris impertitum, confirmat.

Et in supplement. adsignat Aram Majorem non Pap. superioris Ecclesiæ, trinque Altaria inferioris.

Privilegium etiam pro Defunctis tribuit Aræ Maxim. Pap. superioris Ec-

clesiæ, quoties ex Indulto ibidem celebrat.

aliorumque forsan deinceps specialiter concedendorum vigore, celebrabitur pro Anima cujuscumque Fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, Anima ipsa de Thesauro Ecclesiæ Indulgentiam per modum suffragii consequatur, & Domini Nostri Jesu Christi, ac Beatissimæ Virginis Mariæ, aliorumque omnium Sanctorum meritis suffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur.

Prohibet ne Reliquiæ SS extrahantur, sub pœna excomm. latæ sententiæ Romano Pontifici reservatæ.

§. 13. Ut autem insignis Sacrarum Reliquiarum Thesaurus, qui in dicta Basilica, ejusque Sacrario asservatur, & magnam Populorum devotionem erga Sanctuarium hujusmodi merito conciliat, integrum inviolatumque permaneat; resque & memoriæ, quæ ad Sanctum Patriarcham Franciscum quoquomodo pertinet, minime disperdantur, aut pereant; Nos dilectis Filiis Custodi & Fratribus Conventus prædicti S. Francisci, nec non ipsius Ordinis Minorum Conventualium Superioribus, etiam Ministro Generali, pro tempore existentibus, sub excommunicationis sententia eo ipso incurrenda, cujus absolutionem, præterquam pro iis, qui in mortis articulo constituti fuerint Nobis, & Successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus reservamus, nec non remotionis ab eorum respective officiis, aliisque arbitrio Nostro, & Successorum prædictorum infligendis pœnis, per præsentes expresse interdicimus, & prohibemus, ne quavis causa & occasione, absque Nostra, & Successorum Nostrorum prædictorum licentia in scriptis tradenda, particularum aliquam Reliquiarum, sive ad dictum S. Franciscum quomodolibet pertinentium sive aliarum, quæ in dicta Basilica, illiusque Sacrario asservantur, extrahere, dividere, & aliis concedere, ac donare, aut pro se retinere audeant, seu præsumant.

Concessiones Jurispatr. & Sepulturæ inconsulto Rom. Pont. in Basilica faciendas irritat.

§. 14. Præterea de ejusdem Basilicæ decore, ac libertate plurimum, ut par est, sollicitj, simili auctoritate ac tenore, prædictis Custodi ac Fratribus, & aliis quibusvis etiam Superioribus, & Ministro Generali præfatis, præcipimus, & districte prohibemus, ne Juspatronatus alicujus Altaris aut Cappellæ in eadem Basilica existentis, neve locum ad Sepulturam ædificandam, seu scamnum, vel sedile, aut areæ situm ad illud collocandum, aut retinendum intra eamdem Basilicam, cuilibet Personæ, etiam specifica, & individua mentione dignæ, aut Familiæ, seu Virorum, aut Mulierum cœtui, Congregationi, aut Universitati, inconsulto Romano Pontifice pro tempore existente, nec nisi facultate ab eo in scriptis pariter obtenta, impossterum concedant; & quidquid contra hujus præcepti Nostri famam per eos fieri, aut attentari contigerit, ex nunc irritum, & inane decernimus. Quæ vero scamna aut sedilia jam nunc, ex legitimis juribus, in eadem Basilica existere, seu certis in locis intra eamdem retineri solere dignoscunt, volumus, & jubemus, ut omnia ad æqualem mensuram & formam reducantur, sublatis gradibus, & suppedaneis quibuscumque, atque ita per Basilicæ spatia collocentur, ut non deformitatem, sed potius decorem illi afferant, & ornatum. Per hæc autem illius Personæ, Familiæ, aut Universitatis asserta jura, sive Patronatus in ejusdem Basilicæ Altaria, & Cappellas, sive habendi Sepulturas intra eamdem, aut scamna, aut sedilia ibidem retinendi, nisi quatenus legitimis, & sufficientibus titulis, aut consuetudinibus fulciantur, approbare non intendimus.

Scamna ad æqual. reduci, & recte disponi mandat.

Privileg. Immunit locali. Areæ ante Basil. alias concessum latius extendit.

§. 15. Externas quoque Porticus, & aream præ foribus utriusque Ecclesiæ tam superioris, quam inferioris, nec non adnexi Conventus, in longum, latumque protensam usque ad locum, qui dicitur *la Cordata*, & ad Fossam *Sanctæ Margaritæ* nuncupatam, non solum ab omni molestia, & perturbatione liberas & immunes, pro Nostra & Apostolicæ Sedis reverentia, servari volumus, & præcipimus; Verum etiam Ecclesiasticæ Localis Immunitatis juribus gaudere concedimus, & earumdem præsentium tenore decernimus; Ampliantes quoad fel. rec. Prædecessoris Nostri Benedicti Papæ XIII concessionem, in Schedula Motus proprii die XX. Decembris MDCCXXVI. ab ipso signata, latius expressam, eamdemque nihilominus in reliquis ejus partibus confirmantes; Ac decernentes, tam Prædecessorum Nostrorum Gregorii XIV. ejusdemque Benedicti XIII. ac Clementis XII. Apostolicas Constitutiones super Immunitate Locali, quam Nostram anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. Idibus Martii, Pontificatus Nostri an-

Tribuit Episcopo facultat. extrah. Reos, observata forma Constit. Apost.

no

no X. editam, quæ incipit = *Officii nostri ratio* = in occurrentibus casibus servandas, & exequendas esse. Nos enim Venerabili Fratri moderno, & pro tempore existenti Episcopo Assisiensi omnes ad id necessarias, & opportunas facultates, iisdem auctoritate & tenore, perpetuo tribuimus, & elargimur.

§. 16. Porro quum alias memoratus Prædecessor Noster Sixtus Papa IV. conservationi structurarum ejusdem Basilicæ, & Domus adnexæ, ac etiam augmento Divini cultus, & sustentationi majoris numeri Fratrum ad illud in ea exercendum a prima erectione deputatorum, prospicere volens, per suas Apostolicas Litteras sub Plumbo datas Assisii anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXVI. octavo Kalendas Septembris, incipientes, = *Venerabilem* = in Monasterio olim existente Sancti Nicolai de Campolongo Ordinis Sancti Benedicti Assisiensis Diœcesis, Abbatialem Dignitatem, & Ordinem prædictum, ac nomen ipsum, & Titulum Monasterii suppresserit, & extinxerit; illiusque structuras, ædificia, ac bona omnia, ac etiam deinde per alias similes Litteras datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnat. Dominicæ MCCCCLXXVIII. quarto nonas Februarii, quarum initium est = *Applicavimus* =, omnia & singula Beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura, olim ad collationem Abbatis dicti suppressi Monasterii, cum Conventu ejusdem Monasterii, vel sine spectantia & pertinentia, eorumque fructus, redditus, & proventus, Sacristiæ Domus ejusdem Sancti Francisci, pro supportatione onerum Fabricæ hujusmodi, & Fratrum in decenti numero ibidem sustentatione, perpetuo applicaverit, appropriaverit, univerit, & incorporaverit, itaut liceret Custodi, & Fratribus prædictæ Domus pro tempore existentibus, hujusmodi Beneficiis, eorumque Ecclesiis, Cappellis, & Altaribus, per aliquem etiam ejusdem Ordinis Professorem ad eorum nutum amovibilem, in Divinis deserviri facere, ac onera ipsis adnexa, & alias Personis eadem pro tempore obtinentibus incumbentia, etiam in ministratione Sacramentorum, perferre & adimplere; Nos hujusmodi applicationem & unionem, ad effectum præmissum, novæ confirmationis Nostræ munimine roboramus; Ac insuper inductam a multo jam tempore, & actu, ut accepimus, vigentem consuetudinem, ut scilicet ad exercitium curæ Animarum in quatuor Parochialibus, videlicet in una Sancti Petri Castri Paradisi nuncupat. ac in alia Sancti Joannis Baptistæ Castri Podii superioris, ac in altera ejusdem Sancti Joannis Baptistæ Castri Plebis, & in reliqua Sancti Laurentii Castri Porcloni, nec non in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Gualdo nuncupat. mox dictæ Parochialis Sancti Laurentii subsidiaria, Ecclesiis, olim a prædicto Monasterio dependentibus, totidem Presbyteri Sæculares in illarum Vicarios Curatos pro tempore a prædictæ Domus Custode & Fratribus amovibiliter deputentur, præsentium tenore approbamus, & in posterum quoque servari concedimus, mandantes, ut omnes & singuli Vicarii Curati hujusmodi, præter assistentiam, & obsequium Ecclesiæ Cathedrali Assisiensi in consuetis Functionibus, & Processionibus ab ipsis præstandum, Supplicationi etiam in Dominica infra Octavam Solemnitatis Corporis Christi ab eadem Basilica Sancti Francisci quotannis celebrandæ, in loco ipsis in præfato Cæremoniali assignato, interesse teneantur.

Confirm. uniones Monast. de Campolongo, & Beneficiorum.

Approbat consuet. deputandi in Parochiis dependentibus Presbyt. sæculares.

Qui præter obsequia Cathedrali præstand. intersint supplicationi Corporis Christi a Basil. habendæ.

§. 17. Cæterum sæpedicti Conventus Custodi & Fratribus, ac etiam præfati Ordinis Ministro Generali pro tempore existentibus, harum serie injungimus, & enixe commendamus, ut ipsi tam prædictarum, ac etiam Sanctæ Margaritæ intra Assisiensem Civitatem Parochialium, quam aliarum ab eodem Conventu quacumque ratione dependentium, videlicet dicti Sancti Nicolai de Campolongo, & Sancti Francisci Parvuli nuncupati intra Assisium, ac Sanctæ Mariæ Conventus Rivitorti, nec non Sancti Joannis Baptistæ prope eumdem Rivumtortum, ejusdemque Sanctæ Mariæ apud Castrum Rocchicciolæ ejusdem Assisiensis Diœcesis, & alterius Sancti Joannis Baptistæ extra muros Castri Turris Alfinæ, Diœcesis Urbevetanæ, Ecclesiarum conservationi, ac in ei sacrarum Suppellectilium manutentioni, diligenter & sedulo incumbant.

Commendat Custodi & Ministro Generali reparationem & cultum Ecclesiarum dependent.

§. 18. Denique iisdem Custodi, & Fratribus, in iis præsertim, quæ ad Animarum salutem referuntur, uberius gratificari, dictasque Sanctæ Margaritæ in Civi-

Quinque Paroch. Ecclesiis, &

uni Subsidiariæ concedit Altare Majus certis diebus privileg.

Civitate Assisiensi, & Sancti Petri Castri Paradisi, & Sancti Joannis Baptistæ Castri Prodii superioris, ac aliam ejusdem Sancti Joannis Baptistæ Castri Plebis, nec non Sancti Laurentii Castri Porciani, Parochiales, ac etiam præfatam Sanctæ Mariæ de Gualdo dictæ Assisiensis Diœcesis Ecclesias, a præfato Conventu, ratione unionis a dicto Sixto Papa IV. ut præfertur, factæ, dependente, speciali pro Animabus in Purgatorio existentibus privilegio illustrare volentes; Auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ut quum die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, ac singulis diebus infra illius Octavam, ac Feria sexta cujuslibet hebdomadæ Sacerdos aliquis Sæcularis, vel cujusvis Ordinis, Congregationis, seu instituti Regularis, Missam Defunctorum pro Anima cujuscumque Christifidelis, quæ Deo in Charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad Altare Majus dictarum sex Ecclesiarum celebrabit, Anima ipsa de Thesauro Ecclesiæ per modum suffragii Indulgentiam consequatur; ita ut ejusmodi Domini Nostri Jesu Christi, ac Beatissimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur, in perpetuum concedimus, & indulgemus; cujus quidem concessionis in singulis Ecclesiis hujusmodi Monumentum lapideum publico aspectui apponi volumus & mandamus.

Clausula pro præmissorum firmitate.

§. 19. Decernentes præsentes Nostras Litteras, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex alia quavis causa, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse; easque omnino sub quibusvis contrariis Constitut. revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam Consistorialiter, aut quandocumque, & quibusvis de causis etiam pro tempore factis, minime comprehendi, sed ab illis semper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties, in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter observari, ac prædictæ Basilicæ & præfati respective Conventus Custodi & Fratribus nunc & pro tempore existentibus, ac Ecclesiis prædictis, aliisque Ecclesiis, & Personis, quarum favorem eædem præsentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere: Eosdemque super præmissis omnibus & singulis per quoscumque quavis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, seu verificationem quorumcumque in eisdem præsentibus Litteris narratorum, ullatenus unquam teneri, nec ad id in judicio, vel extra cogi, vel compelli posse: sicque in præmissis omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, & potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputat. Judicum assistent. & Executorum.

§. 20. Quocirca Dilectis Filiis Nostris Henrico Benedicto Mariæ Clementi Basilicæ Sanctorum Duodecim Apostolorum prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, Duci Eboracensi nuncupato, a Vincentio Tituli Sanctorum Marcellini, & Petri ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam Præsbytero Cardinali Malvetius nuncupato, eorumque in Basilica, & Titulo hujusmodi Cardinalibus successoribus, nec non Dilecto etiam Filio moderno, & pro tempore existenti Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus, ipsi, vel duo, aut

unus

unus eorum, per se, vel alium, seu alios, ipsas præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentis Custodis dicti Conventus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra, easdem, & in eis contenta hujusmodi, ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, dictamque Basilicam, ac ipsius Conventus Custodem, & Fratres, aliasque Ecclesias prædictas, illis omnibus & singulis pacifice frui, & gaudere: non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis desuper per quoscumque, quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

§. 21. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, & Cancellariæ Apostolicæ Regula, de jure quæsito non tollendo, & Bonifacii Octavi etiam Prædecessoris Nostri; qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim ad judicium evocetur seu ne Judices a Sede Apostolica prædicta deputati extra Civitatem vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant vel præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, nec non præmissis, aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum pariter Prædecessorum Nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & universalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non majoris Ecclesiæ, & Civitatis Assisiensis, dictique Ordinis Minorum Sancti Francisci, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Personis, Civitatibus, & Locis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostos, Sedemque prædictam, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus & aliis Decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda vel aliqua alia forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, & perpetuæ firmitatis præmissorum omnium, & singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse, derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, nisi per Litteras Apostolicas facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Derogatio contrariis.

§. 22. Ad hoc autem, ut præsentes Nostræ Litteræ amplius innotescant, & de eis fides commode fieri possit; volumus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu Cancellarii, seu Archivistæ dicti Conventus, seu cujusvis Notarii publici subscriptis, ac sigillo ejusdem Conventus, vel alicujus Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ iisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides habenda Transumptis.

§. 23. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostræ approbationis, Confirmationis, Constitutionis, Erectionis, Interdicti, Prohibitionis, Statuti, Concessionis, Indulti, Mandati, Decreti, Derogationis, & voluntatis infringe- Sanctio pœnalis.

re-

re, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. pont. Anno XIV. die 25. Mar. 1754. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, octavo Kalendas Aprilis Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 6. Aprilis 1754.

XXXIII.

ALBANIÆ EPISCOPIS.

Traditur methodus, qua satagant, ut a Catholicis illius regionis sua Ecclesiis bona restituantur, vel aliquo modo super illis transigatur; & si neutrum queat obtineri, facultas fit Episcopis derelinquendi fundos, fructusque Possessoribus, eosdemque absolvendi a censuris.

Venerabili Fratri Nicolao Lercari Archiepiscopo Rhodiensi Congreg. Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Consulti Albaniæ Episcopi de periculo, quod subesset, si ab Eccl. suæ bona vindicari vellent, quæ ab illegitimis possessoribus detinentur. Vide hac de re Litteras editas in Bul. Tom. 3. pag. 451.

CUM Encyclicas litteras, sicut Nos tibi præcepimus, & Congreg. de Propaganda Fide sententia fuit, cujus te ipsum præstas emeritum Secretarium, ad Albaniæ Antistites dederis, nempe ad Vener. Fr. Archiepis. Antibari, Episcopos Scedræ, Sappæ, Lissi, & Pullariarum, ut ab iis innotesceres, an proposita ab Ecclesiis suarum Diœcesum vindicatione suorum bonorum, exindeque perceptorum fructuum, in detentores, qui illa a Turcis occupata emerunt, vel ab Emptoribus jure hæreditario, aliove titulo sunt consecuti, aut in eos, qui eadem bona, quasi res derelictas, ipso, ut inquiunt, facto invaserunt; pertimescendum sit, ne si id Turcis compertum fiat, graves exinde concitentur turbæ; persecutioni, vel alicui gravissimæ indictioni recludatur aditus; neve aliquis temporalium rerum cupiditate obcæcatus a Sancta Religione Catholica ad Mahumetismum deficiat, ut fundis, fructibusque, elusa vindicatione, fruatur.

Persecutionis vel Apostasiæ periculum pertimescendum esse iidem Episcopi retulerunt.

§. 2. Cumque omnes recensiti Præsules, explorato prius suarum Diœcesium statu, unanimi consensu retulerint, ingens, heu nimis subesse alterutrius, & nonnunquam utriusque infortunii periculum, suadentes, ut aliquem periclitantibus rebus adhiberemus modum, in quem nos jam animo paratiores noverant, quotiescumque illos opus esse videretur: hinc nos probantes, quod etiam Congregationi Propagandæ Fidei, dum justæ affuissent causæ, probabatur, quodque suaserunt locorum Ordinarii, nunc præ cæteris modum rebus adhibendum existimamus.

Ideo Summus Pont. concedit Episcopis ut super illis transigere, vel etiam eadem integre possessoribus

§. 3. Erit itaque uniuscujusque ex prædictis Episcopis, sua in Diœcesi, vel per se, vel per Confessarios, & Sacerdotes prudentes, atque expertes, bonis ut inquiunt verbis, atque monitis efficiendi, ut detentores bonorum mente percipiant sibi incumbentem rerum, fructuumque restituendorum obligationem: illacrymabilem, in quem abrepti sunt, statum, quippe qui censuris irretiantur inflictis per Sacros Canones in invasores, detentoresque bonorum Ecclesiæ: Ita vero siquidem, divina affulgente gratia, facti pœniteat, negligere haud debet Episcopus, quive ab eo fuerit delegatus, quin illi suadeat, nisi universæ, rei saltem alicujus restitutionem: vel etiam, ut fundis sibi habitis, obligationem suscipiat alicujus annuæ præstationis Ecclesiæ pensitandæ: si autem fundorum restitutioni, mox que indi-

SI PRESCRIVE

Ai Vescovi d'Albania come abbiano portarsi in procurare, che da' Cattolici siano restituiti alle Chiese i loro Beni, o almeno si venga a qualche onesta transazione; e nel caso che niuna di queste due cose possa ottenersi, si dà loro autorità di rilasciare a' Possessori i beni, assolvendoli ancora dalle Censure.

Venerabili Fratri Nicolao Lercari Archiepiscopo Rhodiensi Congreg. Propagandæ Fidei Secretario

BENEDICTI PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

AVENDO Ella, in esecuzione de' nostri ordini, e della mente della Congregazione de Propaganda Fide, di cui è degnissimo Segretario, spedita la Lettera circolare ai Prelati dell'Albania, cioè ai Venerabili Fratelli l'Arcivescovo di Antivari, i Vescovi di Scuttari, Sappa, Alessio, e Pulati, per sapere da esi, se promovendosi dalle Chiese delle loro Diocesi la giusta domanda della restituzione de suoi beni, e frutti decorsi, contra chi ne è in possesso, avendoli comprati da' Turchi occupatori, o essendo successori ed eredi di chi nel detto modo gli ha comprati, o contra quelli, che sono posti in possesso de' beni per via, come suol dirsi, di fatto, quasi che fossero beni derelitti, possa temersi, che arrivando questa intrapresa alla notizia de' Turchi, fosse per insorgere qualche grave scompiglio, fosse per aprire la strada a qualche persecuzione, o a qualche avania: o pure che taluno acciecato dalla passione del mondano interesse, per asicurarsi de' capitali, e frutti, ed esimersi dalla restituzione, fosse per apostatare, facendosi Turco, ed abbandonando la Santa Cattolica Religione.

Sono stati consultati i Vescovi d'Albania qual pericolo potrebbe temersi, se dalle Chiese si volessero ricuperare i loro beni illegitimamente posseduti. Vedi su questa stessa materia l'altra Let. nel To. 3. del Bollar. pag. 452.

§. 2. Ed avendo tutti i sopraddetti Prelati, dopo aver considerato lo stato delle loro Diocesi, concordemente risposto, esservi pur troppo un gran pericolo, o dell'uno, o dell'altro de' predetti due infortunj, e qualche volta di tutti e due; consigliandoci a prendere qualche temperamento, al quale vedevano essere già Noi disposti, ogni qual volta ve ne fosse stato il bisogno, Quindi è, che aderendo Noi a quanto ancora, concorrendo le dovute circostanze, aderiva la Congregazione di Propaganda, e a quanto i Prelati locali ci hanno insinuato, ci appigliamo al seguente temperamento.

Risposta de' Vesc. esservi pericolo d'una persecuzione, e dell'Apostasia di molti.

§. 3. Dovrà dunque ciascheduno de' predetti Vescovi nella sua Diocesi, o a dirittura, e pel mezzo di Confessori e Sacerdoti abili, e prudenti, colle buone, come suol dirsi, e per via d'istruzione, far comprendere ai possessori de' beni l'obbligo, che hanno di restituire i capitali ed i frutti, lo stato infelice, in cui si ritrovano, restando illaqueati nelle censure fulminate da' Sacri Canoni contra gli usurpatori, e detentori de' beni delle Chiese: e ritrovandosi qualcheduno, che resti per misericordia di Dio compunto, non si deve dal Vescovo, o da altro suo delegato, trascurare d'insinuargli la restituzione, se non di tutti i capitali, almeno di qualche capitale, o la retenzione de' capitali coll'obbligo di pagare qualche cosa ogni anno alla Chiesa, a cui appartengono i beni, de' quali è in

Perciò il Sommo Pontefice dà la facoltà a' Vescovi di far transazione, ed anche rilasciar interamente i beni a' Pos.

possint relinquere, a censuris absolvendo.

indicatæ æquitati obsistatur, tunc restitutio omnium, vel partis fructuum attentetur. Verum quoties nec desit, qui ex imbecillitate virium, vel ex improba voluntate nil horum præstare velit, hunc tantummodo pernosces sermonem, habendi nimirum etiam imposterum, quod hactenus habuit, producendique in futura quoque tempora, quam superioribus obtinuit, universorum fructuum perceptionem: hisce nostris litteris unicuique Episcopo quoad suam Diœcesim, impertimur auctoritatem, quam & ipse aliis uti monuimus, delegare poterit, eximendi ab onere fundorum fructuumque restituendorum detentores bonorum Ecclesiæ: eosdemque absolvendi a censuris, quibus innodantur; sive cum iis agatur, qui se paratos exhibent ad partem bonorum aliquam restituendam, vel ad transigendum de iis; sive cum aliis, qui universos, vel aliquorum saltem fructuum partem offerunt; sive demum cum cæteris, quibus propositum est, nihil plane vel rerum soli, vel fructuum restituere. Supervacaneum autem arbitramur monere, ne nostra hæc facultas evulgetur; haud enim difficile captu est, eadem perspecta, fieri perfacile posse, ut nisi omnes, plerique saltem nihil plane restituendi propositum amplectantur, de absolutione a restituendi onere, & censuris, plane certi.

Papa qua supremus administrator quomodo possit dispensare de bonis Ecclesiæ?

§. 4. Nostra hæc facilitas exinde est, quod Nos, qua Pontifex Summus, nisi domini, supremi certe quidem simus temporalium bonorum Ecclesiæ dispensatores: *Res Ecclesiæ sunt Papæ, ut principalis dispensatoris, non ut domini & possessoris*: inquit S. Thomas *2. 2. qu. 100. art. 1. ad septimum*; ex quo porro sequitur, ut non quidem vel ad ditandos consanguineos, vel ex arbitrariis causis, fas sit nobis Ecclesias suis nudare bonis; at illud quidem, ut quoties urgens subsit ratio, qualis indubie est, removere præsens publicæ calamitatis discrimen, ostium, quantum in nobis est, Apostasiæ intercludere, & fluctuantibus animis conciliare tranquillitatem, nobis liceat, quod nunc facimus, imperare, ut probata licet Ecclesiarum jura conticescant, utque illæ ipsæ, pro publica incolumitate ac religionis commodo, sacrificium quasi faciant suorum bonorum, quæ non possident, & quæ publici luctus tempore iisdem fuerunt adempta. Quapropter Card. Cajetanus *in præindicatum locum S. Thomæ notabil.* 13. hæc habet: *Cum potestas Papæ quoad res temporales Ecclesiæ sit potestas non domini, sed dispensatoris, consequens est, ut plenitudo potestatis Papalis circa bona Ecclesiæ temporalia non exeat limites potestatis dispensativæ &c. ac per hoc non potest Papa ad libitum donare res Ecclesiæ, sed potest, tanquam habens apicem dispensativæ potestatis, multo plus de iisdem dispensare, quam quicumque proximus alicujus Ecclesiæ Prælatus &c. Eodem quoque fundamento, quod Papa non est dominus, sed dispensator, sequitur, quod de plenitudine potestatis non possit bona Ecclesiæ dare, cui voluerit, aut consanguineis &c. Sed tenetur prudenter dispensare, ut recta ratio suadet*. Est & illud etiam nobis perspectissimum, communem esse Canonistarum sententiam, Romanum Pontificem non distributorem, sed dominum esse rerum Ecclesiæ. At nos hujusmodi disputationem intactam volumus, cum in rem præsentem vel id sufficiat, Pontificem supremum haberi dispensatorem: Theologi quippe cum Canonistis consentiunt, Papam quamvis etiam tantummodo in supremum distributorem agnoscatur, posse utique ad mox expressas facti circumstantias, de Ecclesiarum rebus libere decernere: *Concurrente justa causa, conveniunt omnes tam Canonistæ, quam Theologi, Papam, uti supremum administratorem ac dispensatorem bonorum Ecclesiasticorum, posse res uni Ecclesiæ auferre, & dare alteri*: sunt hæc concepta verba, quibus utitur celebris Fagnanus *in Cap. Relatum num. 21. ad 41. & præcipue num. 36. Ne clerici vel Monachi &c.* postquam jam expenderat quæstionem illam, an Pontifici sit suprema tantum administratio, vel potius dominium adjudicandum, & in Canonistarum sententiam inclinaverat.

Canonistarum communiori suffragio Papa est etiam Dominus.

Exempla afferunt Pauli III. & Julii III. qui idem præstiterunt de bonis Ecclesiæ.

§. 5. Quæ porro a nobis mox supra proposita est methodus, ut nimirum bonis verbis pertentetur, an ex possessoribus, bonorum pars aliqua, vel saltem fructuum recuperari possit, antequam illorum condonatio, atque censurarum relaxatio indulgeatur, non solum ratione, sed & Prædecessorum Nostrorum exemplis compro-

in possesso: ed incontrando resistenza nella restituzione de' capitali, o nell'altro mezzo termine poc'anzi accennato, si passi al punto della restituzione de' frutti, o in tutto, o in parte; e quando si trovi chi o per impotenza, o per cattiva volontà nulla vuol fare, non intendendo altro linguaggio, che quello di seguitar a ritenere quanto ha ritenuto sin ora, e ricavare in futuro da' beni, quanto ne ha ricavato in passato, diamo con questa nostra ad ogni Vescovo nella sua Diocesi l'autorità, che potrà, come già si è detto, ancora suddelegare ad altri, di liberare dal peso della restituzione de' capitali, e de' frutti i detentori de' beni delle Chiese, sciogliendoli dalle censure incorse; o si tratti di quelli, che sono disposti a restituire parte de' capitali, o far contratti sopra essi; o degli altri, che sono disposti a restituire o interamente i soli frutti, o parte de' frutti; o degli altri, che non vogliono restituire cosa veruna, nè quanto ai capitali, nè quanto ai frutti; credendo superfluo l'avvertire, non doversi propalare questa nostra facilità: non volendovi molto a comprendere, che quando fosse propalata, sarebbe cosa facile, che, se non tutti, almeno molti, si gettarebbero al partito di nulla voler restituire, essendo sicuri dell'assoluzione e dalla restituzione e dalle censure.

[...]ssessori, assolvendoli dalle censure.

§. 4. Si appoggia questa nostra condiscendenza all'essere Noi, come Sommo Pontefice, se non padrone, almeno supremo dispensatore de' beni temporali delle Chiese: *Res Ecclesiæ sunt Papæ, ut principalis dispensatoris, non ut domini & possessoris*: dice San Tommaso *nella* 2. 2. *quest.* 100. *art.* 1. *ad septimum*; il che porta seco, non già che o per arricchire i parenti, o per cause capricciose, ci sia permesso spogliare le Chiese de' beni, che hanno, ma bensì, che concorrendo un rilevante motivo, quale senza dubbio è quello d'impedire una pubblica imminente disgrazia, di chiudere, per quanto a Noi è possibile, le porte all'apostasia, e di porre in calma le coscienze agitate, ci sia permesso il fare, quanto ora facciamo, imponendo silenzio alle pretensioni benchè giuste delle Chiese, e loro ingiungendo il sagrificar al pubblico bene, al bene della Religione, quelle sostanze, che non hanno, e delle quali sono state spogliate ne' tempi delle pubbliche calamità. Onde il Card. Gaetano *sopra il cit. luogo di San Tommaso, al notabile* 3. così scrive. *Cum potestas Papæ quoad res temporales Ecclesiæ, sit potestas, non domini, sed dispensatoris, consequens est, ut plenitudo potestatis Papalis circa bona Ecclesiæ temporalia non exeat limites potestatis dispensativæ &c. Ac per hoc non potest Papa ad libitum donare res Ecclesiæ, sed potest, tanquam habens apicem dispensativæ potestatis, multo plus de iisdem dispensare, quam quicumque proximus alicujus Ecclesiæ Prælatus &c. Ex eodem quoque fundamento, quod Papa non est dominus, sed dispensator, sequitur, quod de plenitudine potestatis non possit bona Ecclesiæ dare, cui voluerit, aut consanguineis &c. Sed tenetur prudenter dispensare, ut recta ratio suadet*. Sappiamo ancor Noi esser comunemente i Canonisti d'opinione, che il Papa non sia dispensatore, ma padrone assoluto degli averi delle Chiese; ma Noi non vogliamo entrare in questa controversia, bastando per l'effetto, di cui si tratta, che il Papa sia supremo dispensatore: e concordando i Teologi, ed i Canonisti nell'asserire, che, quand'anche il Papa non sia che supremo dispensatore, può ne' termini sopraddetti liberamente disporre de' beni delle Chiese: *Concurrente justa causa, conveniunt omnes tam Canonistæ, quam Theologi, Papam, uti supremum administratorem, ac dispensatorem bonorum Ecclesiæ auferre, & dare alteri*: sono parole del celebre Fagnano *nel cap. Relatum, num.* 21. *usque ad* 41. e particolarmente *al num.* 36. *Ne Clerici, vel Monachi &c.* dopo aver trattata la controversia, se il Papa sia supremo, padrone, o amministratore, ed essersi mostrato favorevole all'opinione de' Canonisti.

Il Papa come supremo dispensatore che autorità abbia sopra i beni delle Chiese.

Secondo l'opinione piu comune de' Canonisti il Papa è anche Padrone de beni delle Chiese.

§. 5. Il metodo poi da Noi poc'anzi insinuato, cioè che si veda colle buone, se si può da' possessori ricavare qualche cosa o in ordine ai capitali, o in ordine a' frutti, prima di venire alla condonazione de' beni, e piena assoluzione dalle censure incorse, ha il suo fondamento non solo nella ragione, ma anche ne' fatti

Paolo III. e Giulio III. tennero lo stesso metodo d'operare nel rilascio de' beni Ecclesiastici.

probatur. In secretiori Vaticano Archivo preces reperimus a Carolo V. Imperatore oblatas Paulo III. Prædecessori Nostro, ut ipse Legatis, siquos in Germaniam ablegandos censuisset, amplissimam faceret auctoritatem transigendi cum iis, a quibus invasa Ecclesiarum bona detinebantur; propterea quod eorum restituendorum onus conversiones quam maxime, & reconciliationes cum Romana Ecclesia remoraretur. Ejusdem quoque consilii invenimus auctores extitisse Cardinales ad Tridentinum Concilium, dum Bononiæ haberetur, Legati, in quo sese exhibuerunt propensiores in amplissimam quamque facultatem absolvendi a restitutione bonorum Ecclesiarum, ea spe ducti, fore ut Apostolici Ministri hujusmodi indulto sapienter ac moderate uterentur. Denique nec latuit Nos Pauli III. Constitutio lata pridie Kalendas Septembris 1548. in qua hic Pontifex ablegans in Germaniam Nuncios Fanensem, Veronensem, & Ferentinum Episcopos, iisdem limitatam indulsit facultatem transigendi & paciscendi super fructibus, fundis tamen prius restitutis. Verum cum processu temporis experientia edocuisset, magni Religionis interesse, ut quid amplius indulgeretur, dum ingens excreverat numerus eorum, qui hæresim ejurare detrectabant, quoties omnia, vel ratam detentorum bonorum partem restituere fuissent adacti, nihil morati sunt Romani Pontifices, quin sua auctoritate in Germania utentes, provida liberalitate omnia donarent iis, qui reduces in Sanctæ Ecclesiæ gremium confugiebant. Nec secus in Anglia transacta res est, cum Cardinalis Polus, Regina Maria imperante, ad instaurandam inibi Religionem adlaboraret. Namque Julius III. Pontifex primum quidem ipsi facultatem delegavit conveniendi ac transigendi cum intrusis in Ecclesiæ bona, super fructibus male perceptis, mox vero auctoritatem transigendi de ipsis quoque fundis, eosdem integre etiam relinquendo possessoribus, quoties hæresim ejurassent, uti videre est ex superioribus nostris litteris, quas hac ipsa de re dedimus ad te die 19. Mensis Martii 1752. *num.* 26. atque *num.* 28. plura insuper in iisdem horum similia exempla colligentes. Nec illud quoque ducimus prætereundum, quod post datas proximas litteras offendimus in manuscripto P. Petri Alagona e Societate Jesu Vaticanæ Basilicæ Pœnitentiarii; testatur enim ipse, suborta, Clemente VIII. Pontifice maximo, quæstione, an liceret Catholicis *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monasteriorum*, Sacram Pœnitentiariam rescripsisse, *justam esse causam dispensandi per Summum Pontificem*: Ex quo illa apprime congruit animadversio, nimirum, si justa proposita causa potest Summus Pontifex id dare Catholico, ut Ecclesiastica bona emat ab Hæretico, æquo saltem jure poterit quoque, quoties justa subsit ratio, facultatem facere Catholico sibi habendi res Ecclesiarum coemptas ab infidelibus.

Nec non decretum Sacræ Pœnitentiar.

Parem rationem esse demonstrat. inter casum, quo hæretici revocantur ad fidem, & alterumquo fideles ab impietate removentur.

§. 6. Fatemur mox allata Prædecessorum exempla ad eos referri, qui ab Ecclesiæ gremio profugi, reditum ad nos moliebantur, nec aliud eos morabatur impedimentum, quam onus restituendi, quæ diu obtinuerant, Ecclesiarum bona: Fatemur similiter, rem nunc esse de iis, qui licet nobiscum sentiant, pertimescendum tamen est, ne a Religione deficiant, si res Ecclesiarum, fructusque rerum, quas possident, vel a Turcis emptas, vel sævientibus concitationum bellorumque æstibus a se ipsis occupatas restituere adigantur: denique posset & aliquis subtilioribus nixus argumentis inter alteram, & alteram facti speciem discrimen aliquod adinvenire, quod ipsi quoque innuimus in litteris ad te datis §. 19. Attamen cum nos omnia æqua lance libraverimus, censuimus, atque censemus, in rem præsentem faciendum plurimi timorem Apostasiæ, in quam plures prolaberentur, si acrius bonorum fructuumque restitutio urgeretur. In dies conspicimus veluti emolliri rigorem Sacrorum Canonum, fierique epichejæ locum, atque dispensationibus, quibusdam in rebus, ac præsertim in matrimonialibus, quoties qui relaxationem juris expostulat, regionem incolat hæreticis proximam, vel mediis hæreticis obversetur, propter timorem, ne cæco animi impetu abreptus, a nobis deficiat, & quod inter Catholicos absque dispensatione inire prohibetur matrimonium, studeat contrahendum, sese recipiendo in eum locum ac communionem,

ri de' nostri Predecessori. Nel secreto Archivio Vaticano abbiamo ritrovato l'istanza dell'Imperadore Carlo V. fatta al nostro Predecessore Paolo III., acciò, spedendo Legati in Germania, dasse loro una piena libertà di concordare con quelli, che ritenevano i beni occupati delle Chiese; imperocchè il peso di doverli restituire era una potentissima remora contro le Conversioni, e la riunione alla Chiesa Romana. Abbiamo ritrovato il consiglio, che diedero sopra la predetta istanza i Cardinali Legati al Concilio di Trento, nel tempo che il Concilio era in Bologna, in cui si mostrarono molto proclivi ad ogni ampla facoltà, per assolvere dalla restituzione de' beni delle Chiese, colla speranza, che i Ministri Apostolici se ne sarebbero prevaluti colla dovuta moderazione, e prudenza. Abbiamo finalmente ritrovata la Bolla di Paolo III. del dì 31. Agosto 1548 nella quale il detto Pontefice spedendo i Vescovi di Fano, Verona, e Ferentino, Nunzj in Germania, non concesse loro la facoltà, che di concordare, e transigere sopra i frutti, fatta però prima la restituzione de' capitali; ma, essendosi poi nel progresso del tempo veduto in atto pratico, che l'interesse della Religione esigeva qualche cosa di più, mentre era grande la moltitudine di quelli, che ricusavano di convertirsi, ogni qual volta fossero stati astretti a lasciare o tutto, o parte di quello, che avevano; non hanno avuta i Pontefici Romani difficoltà di prevalersi nella Germania della loro autorità, facendo libera condonazione del tutto a chi ritornava al grembo di Santa Chiesa. Lo stesso pure accadde nell'Inghilterra, quando il Cardinal Polo, nel tempo del governo della Regina Maria, travagliava per ristabilirvi la Religione Cattolica: avendogli il Pontefice Giulio III. data prima la facoltà di concordare e transigere coi possessori intrusi de' beni Ecclesiastici sopra i frutti malamente percetti, e dipoi l'autorità di concordare sopra i capitali, dandone anche l'intiera ritenzione, ogni qual volta i possessori abbandonassero l'eresia, come può vedersi nella nostra prima Lettera scritta a Lei sopra questa materia sotto il giorno 19. di Marzo 1752. *numer.* 26. ove anche *al numer.* 28. sono portati gli altri esempj consimili: non volendo tralasciare quanto, dopo la prima predetta Lettera, abbiamo ritrovato in un manoscritto del P. Pietro Alagona della Compagnia di Gesù Penitenziere di San Pietro, attestando esso, che, essendosi dubitato nel tempo di Clemente VIII. se fosse lecito ai Cattolici *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monasteriorum*, fu dalla Sacra Penitenziaria risposto, *justam esse causam dispensandi per Summum Pontificem:* il che dà adito ad una riflessione, che se, concorrendo una giusta causa, può il Sommo Pontefice concedere al Cattolico il comprare i beni di Chiesa dell'Eretico, con uguale almeno ragione potrà, concorrendo una legittima causa, concedere a chi è Cattolico, l'autorità di ritenere i beni di Chiesa, che ha comprati dagl'infedeli.

E fu approvato ancora da un decreto della Penitenz.

§. 6. E' vero, che gli esempj de' Nostri Predecessori poc'anzi riferiti riguardano quelli, che essendo fuori del grembo della Chiesa, erano disposti a ritornare fra Noi, nè avevano altro retraente, che quello di dover lasciar i beni della Chiesa, de' quali erano in possesso: è ancora vero, che ora si tratta di persone, che sono fra Noi, delle quali si teme, che siano per apostatare, se vengono obbligate a restituire i capitali, o i frutti dei beni delle Chiese, de' quali sono in possesso, o per averli comprati dai Turchi, o per averli essi occupati ne' tempi delle rivoluzioni, e delle guerre: E finalmente sottilizzandosi potrebbe taluno ritrovare qualche differenza fra un caso e l'altro, il che anche fu da Noi accennato nella Lettera scritta a Lei *al* §. 19. Ma avendo Noi fatte sopra ciò le dovute ponderazioni, abbiamo creduto, e crediamo, doversi molto valutare per l'effetto, di cui si tratta, il probabile timore dell'apostasia, che pur troppo da molti si commetterebbe, se si volesse la restituzione de' beni, o de' frutti. Vediamo giornalmente rilasciarsi il rigore de' Canoni, e farsi luogo all'epicheja, e alle dispense in alcune materie, specialmente in quelle de' Matrimonj, ogni qualvolta chi la domanda, abita in qualche luogo vicino agli eretici, o in mezzo agli eretici, pel timore, che trasportato dalla passione ci abbandoni, e vada a contrarre il Matrimonio, che fra' Cat-

Che non debbasi far differenza tra il ridurre gli Eretici e impedire la perversione de' fedeli.

nem, ubi nihil de dispensatione sollicitus, genio suo valeat indulgere. Accedit, in nostra hac facti specie, nos non sola impelli Apostasiæ formidine; torquet nos ea insuper sollicitudo, ne si Ecclesiarum petitio, quæ sine turbis proponi haud facile potest, Turcis perspecta fiat, captent exinde ipsi opportunitatem alicujus excitandæ insectationis, quæ quousque protendi valeat, haud facile conjectura assequi possis, in maximum Christifidelium detrimentum, Sanctæ Religionis, ac tot insontium pauperum, perniciem, qui licet nihil moliti, pro ipsorum libidine divexarentur.

Exemplis idem confirm.

§. 7. Huc autem re perducta, videtur nobis, debere quemlibet facile intelligere, quæcumque a nobis præstantur, eo optimo jure fieri, quamvis nunc non sit nobis negotium cum exteris, qui ad Ecclesiam reditum maturent, sed cum iis, qui licet a nobis stent, non levia tamen exhibent defectionis indicia, nisi assequantur, quidquid subest nostræ auctoritati distribuendum, Congruit plane rei nostræ, indultum a Pontifice Martino V. in Synodo Constantiæ concessum Teutonicæ Nationi, quod affertur ab Harduino *tom.* 8. *Collectionis Conciliorum pag.* 891. *cap.* 6. cujus verba hic ideo non exscribimus, quod textus plurimum producitur. Universam Germaniam Simoniaca Lues jam plene obtinuerat, perplures quippe aderant Catholici Ecclesiastici, qui illicitis aperteque Simoniacis artibus, Sacros Ordines, & Ecclesiastica Beneficia fuerant consecuti: Contagiosus morbus pene omnes infecerat; obstringebantur turpiter conscientiæ; indubius erat in censuras, ac in ipsam quoque irregularitatem lapsus; contendere autem, ut quicumque recensita methodo Beneficia obtinuerat, eadem admitteret, dimissaque amplius adipisci non posset, ac insuper fructus omnes eousque perceptos restitueret, nil exinde aliud consecutum fuisset, quam ut eo ardentiori igne Germania conflagraret. Quapropter magnus ille Pontifex perpendens animo, ea jam incidisse tempora, quibus sua auctoritate uteretur, contrariis quibuscunque abrogatis, ampliorem Confessariis potestatem indulsit absolvendi reos a pœnis, quibus erant obnoxii, idoneos eos efficiendo, qui & obtentis frui, & alia quoque Beneficia assequi deinceps valerent, ipsamque etiam adimendo obligationem restituendi fructus injuste perceptos, quoties restitutio eosdem ad inopiam adigere, infamia notare, atque offensionis occasionem afferre debuisset, suam autem indulgentiam ad præterita cohibuit ut pro viribus futura præcaveret incommoda.

Exemplo Pontific. auctorit. dum res erat cum Christian. Princip.

§. 8. Fausta nimis, Venerabilis Frater, extitere illa tempora, quibus, propterea quod res esset transigenda cum Christianis Principibus, subditisque Ecclesiam ex animo reverentibus, Romani Pontifices, magna spe secundioris exitus sibi proposita, poterant elata voce canonicarum sanctionum executionem indicere. Obtigit id Sancto Nicolao I. Pontifici Maximo, quo Petri Cathedram obtinente, cum in Gallia & Germania suis Ecclesiæ bonis fuissent denudatæ, quorum nonnulla per Principes fuerant laicis distributa, reliqua vero ab ipsismet laicis occupata, non destitit, quin suam ipse Epistolam daret, num. 59. impressam *tom.* 5. *pracit. Collectionis Conciliorum Harduini pag.* 296. *De his quidem rebus, quæ semel Deo tributæ, atque dicatæ sunt, & postea sub occasione concessionis Principum a quibusdam invaduntur, sancimus, ut prius consulto Principe, ad resecandam tam præsumptivam factionem, cognoscendum, utrum illius sit concessio, aut invasionis præsumptio? Quod si Principis inordinata largitio, ipse sit Princeps pro emendatione redarguendus; si autem invasoris declaretur præsumptio, usque ad emendationem excommunicationis sit vindicta coercendus.*

Et Cath. Princip. religiosissimorum.

§. 9. Fausta itidem & illa fuere tempora, quibus cum Principes vellent conscientiæ suæ plene consulere, quod ad occupationem bonorum Ecclesiæ spectare videbatur, non satis ipsis fuit, nihil sibi habere, in pia opera velle omnia erogare; sed Summos Pontifices, quibus concredita est universalis administratio bonorum Ecclesiarum inferiorum, adiere, ut per eos sibi liceret eadem huic potius, quam alteri pio operi addicere; optime scientes, quantumvis pie erogassent quæcumque Ecclesiis abstulerant, non propterea satis sibi esse consultum, nisi

Cattolici non può contrarre senza dispensa, in quel luogo, ed in quella comunione, dove senza dispensa può soddisfare il suo impegno. S'aggiunge, che nelle nostre circostanze non è il solo timore dell'apostasia, che si muove a fare quello, che facciamo: v'è per soppraccarico un altro timore, che arrivando alla notizia de' Turchi la pretensione, che non può non eccitare qualche bisbiglio, non prendano essi da ciò occasione di qualche avania, i confini della quale non sono facili ad indovinarsi, con grave pregiudizio de' Cristiani, della Santa Religione, e di tanti miserabili innocenti, che senza aver dati menoma occasione, sarebbero capricciosamente maltrattati.

§. 7. E ridotto l'affare a questo stato, ci sembra che dovrà ciascheduno riconoscere, farsi da Noi giustamente, quanto si fa, ancorchè non si tratti di chi, essendo fuori della Chiesa, mostra pronto ad entrare nella Chiesa, ma di chi essendo fra Noi, dà indizio d'abbandonarci, se non ottiene, quanto da Noi se gli può dare. Fa molto a proposito di questo assunto l'Indulto del Pontefice Martino V. dato alla Nazione Tedesca nel Concilio di Costanza, riferito dall'Arduino *nel tomo 8. della Collezione de' Concilj pag. 891. al cap. 6.* non riferendo Noi qui le parole, perchè il resto sarebbe troppo lungo. Aveva la simonia della Germania preso un piede intollerabile, essendovi pur troppo molti e molti Cattolici Ecclesiastici, che avevano ricevuti gli Ordini Sacri, ed i Benefizj Ecclesiastici, con mezzi illeciti, ed evidentemente simoniaci. Il male era universale, le coscienze erano enormemente illaqueate; l'incorso nelle Censure, ed anche nelle irregolarità, era patente; ed il pretendere, che chi nel modo predetto aveva ottenuto i Benefizj, li dimettesse, e dimettendoli, non li dovesse riavere, e che di più dovesse restituire i frutti insino allora percetti, a nulla avrebbe servito, che ad accendere un fuoco maggiore nella Germania: e quel gran Pontefice, considerando esser giunto il tempo di prevalersi della sua autorità, derogando ad ogni cosa, che fosse in contrario, diede ai Confessori un'ampia facoltà d'assolvere i delinquenti dalle pene incorse, abilitandoli alla ritenzione de' Benefici, ed a poterne conseguir altri, liberandoli dall'obbligo di restituire i frutti malamente percetti, quando la restituzione gli avesse dovuto impoverire, e cagionar loro infamia, e dar occasione di scandalo, restringendo questa sua dispensa a quanto era seguito in passato, per ovviare nel modo che poteva, al furore.

Si prova con la ragione, e cogli esempj.

§. 8. Felici, Monsignor nostro, sono stati que' tempi, ne' quali trattandosi di Principi Cristiani, e di Sudditi pieni di riverenza verso la Chiesa, potevano i Romani Pontefici, con buona speranza di profitto, alzar la voce, intonando l'esecuzione de' Canoni. Ciò successe al Sommo Pontefice San Niccolò I. nel di cui tempo essendo state spogliate le Chiese della Francia, e della Germania de' loro beni, alcuni de' quali erano stati dati dai Principi ai laici, ed altri dagli stessi laici erano stati a dirittura occupati, non mancò esso di scrivere la sua lettera 59. stampata *nel tom. 5. della Collezione citata de' Concilj* dell'Arduino *p. 296. De his quidem rebus, quæ semel Deo tributæ, atque dicatæ sunt, & postea sub occasione concessionis Principum a quibusdam invaduntur, sancimus, ut prius consulto Principe, ad resecandam tam præsumptivam factionem, cognoscendum, utrum illius sit concessio, aut invasionis præsumptio. Quod si Principis inordinata largitio, ipse sit Princeps pro emendatione redarguendus; si autem invasoris declaretur præsumptio, usque ad emendationem excommunicationis sit vindicta coercendus.*

Esempj della suprema autorità del Romano Pontefi.e quando.

§. 9. Felici altresì sono stati que' tempi, ne' quali, volendo i Principi assicurare le loro coscienze in ciò, che risguardava l'occupazione de' beni delle Chiese, non si sono contentati di non voler nulla ritenere per se, di volere spendere tutto in opere pie, ma sono ricorsi ai Romani Pontefici, ai quali è stata commessa la generale amministrazione de' Beni delle Chiese inferiori, per poterlene prevalere più per un'opera pia, che per un'altra, ben sapendo, che, non ostante il pio impiego di quanto avevano tolto alle Chiese, non erano salvi in

E de' Principi Cattolici piissimi.

co-

nisi factum illud, superaddita Pontificia auctoritate, fuisset veluti obsignatum: juxta celebres litteras Alexandri III. ad Henricum Angliæ Regem, relatas apud Card. Baronium *in Annalibus tom. 2. ad annum 1164. Si autem universa, quæ in usus tuos per hujusmodi angarias de bonis Ecclesiasticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obsequium non magis Deo gratum efficeres, quam si Altari quolibet discooperto, aliud cooperires, aut si Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Præclara extant non adeo vetusta exempla unius, & alterius ex Ducibus Neoburgi, nimirum Wultfangi Willelmi, & Philippi Willelmi, qui nihil penitus ex occupatis Ecclesiarum bonis retinere voluerunt, sed Romanorum Pontificum explorata sententia, præobtentaque approbatione, res, rerumque fructus in sacram dotem constituerunt piis quibusdam Institutis, ac Religionis operibus, de quibus cum ipsa Sancta Sede jam antea convenerant. Superioribus nostris litteris *num.* 17. de præclaro hoc facto meminimus; tutissima autem ipsius monumenta suppeditarunt acta Congregationis Romanæ Universalis Inquisitionis habitæ sexto Idus Februarii 1657.

Qui & integre bona Ecclesiast. restituere & in designatos a Pontific. usus pios erogare voluere.

Normam præsenti casui exhibere nequeunt, & quare?

§. 10. Iniqua fert præsentis causæ conditio, ut damna & incommoda, quæ Mahumetani Regionem obtinentes, inferre possunt, serio expendere debeamus; atque præterea cum agrestibus miserrimisque hominibus agendum esse consideremus: exinde enim nobis est dura illa necessitas efficiendi probandique, quod nunc præstamus, ne fiat lapsus in deteriora. Tu interim, qua præstas sedulitate, ne prætermittas, ad Cardinales Congregationis deferre hæc omnia, ipsisque annuentibus, iteratas dare Encyclicas litteras ad Albaniæ Præsules, ad quos sicuti superioris Nostræ a Te datæ Epistolæ die 19. Martii 1752. exemplum transmisisti, ita dabis & hujusce ad Te Nostræ, quam, Apostolicam Tibi Benedictionem impertientes, absolvimus.

Datum Pontific. an. 14. die 24. Maii 1754.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die vigesima quarta Maji millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

XXXIV.

LUCENSI REIPUBLICÆ

Facultas conceditur nominandi tres Viros Ecclesiasticos, eosque Rom. Pont. præsentandi, ut ex iis unum in Archiepiscopum Lucanum eligere possit.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris, Antianis, & Vexillifero Reipublicæ Lucanæ, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

ROMANUM Pontificem in universa Christianæ Reipublicæ procuratione hoc inter omnia maxime convenit, ut quidquid ad Divinum cultum promovendum simul, & populorum tranquillitatem constabiliendam pertinet, id prudenter, studioseque curare non prætermittat. Quod quidem Nobis, Divina benignitate in tam illustri Pontificatus fastigio collocatis, ita semper cordi fuit, ut quæcumque cum Sanctissimæ Religionis dignitate publica populorum felicitatem conjungerent, ea, si a Nobis peterentur, libentissime impertiremur.

Ita voluntas Lucani Senatus donandi de,

§. 1. Sane vestro Nobis nomine exposuit Dilectus Filius Philippus Bonamicus Presbyter Civis vester, & Familiaris noster, homo in obeundis negotiis vestris cer-

coscienza, se non era l'atto autenticato dalla Pontificia approvazione; giusta la celebre lettera del Pontefice Alessandro III. al Re Enrico d'Inghilterra, appresso al Cardinale Baronio *negli Annali del tomo* 12. *all'anno* 1164. *Si autem universa, quæ in usus tuos per hujusmodi angarias de bonis Ecclesiasticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obsequium non magis Deo gratum efficeres, quam si Altari quolibet discooperto, aliud cooperires, aut si Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Illustri in ciò sono gli esempj non tanto da noi remoti dei due Duchi di Neoburgo, cioè di Wolfango Willelmo, e di Filippo Willelmo, che nulla vollero ritenere de' beni occupati dalle Chiese, ma coll'intelligenza ed approvazione de' Romani Pontefici, impiegarono e capitali, e frutti, in varie fondazioni pie, ed opere cristiane, concertate colla Santa Sede. Di questo grand'atto si è da Noi parlato nella Nostra precedente Lettera *al num.* 27. e di esso abbiamo avuto i sicuri rincontri dagli Atti della Congregazione del Sant'Officio tenuta ai 7. di Febbrajo 1657.

I quali vollero non solamente restituire i beni occupati, ma anche impiegarli con sub ordinazione alla volontà del Papa.

§. 10. Porta la nostra disgrazia, che siamo obbligati a dover pensare al male, che possono fare i Turchi, che sono i padroni, del paese; e che abbiamo alle mani persone, che sono rozze, ed oppresse dalle miserie: il che ci pone nella dura necessità di dover fare, quanto facciamo, per non far peggio. Ella non lasci colla sua solita diligenza di partecipare il tutto ai Cardinali della Congreg. e colla loro annuenza di scrivere la seconda Lettera Circolare ai Prelati dell'Albania, ai quali manderà una Copia di questa nostra, che scriviamo a Lei, come fece dell'altra, che le scrivemmo sotto li 19. di Marzo 1752. terminando col darle l'Apostolica benedizione.

Non possono dar norma alla decisione del presente caso: e perchè?

Datum apud Sanctam Mariam Majorem die vigesima quarta Maji Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

Data a' 24. di Maggio dell' anno 1754.

---

certe diligens, Nobisque apprime charus & probatus, constituisse vos offerre & irrevocabiliter dono dare Ecclesiæ Cathedrali Sancti Martini Civitatis vestræ, illiusque Mensæ Archiepiscopali, decem millia nummorum aureorum (qui nummi decem juliis monetæ Romanæ constent) ad augendos ejusdem Mensæ redditus; simulque a Nobis humiliter, ac enixe petere, ut habita ratione hujusce piæ liberalitatis vestræ, Apostolica providentia, atque authoritate præcaveremus mala & incommoda omnia, quæ ab electione Archiepiscopi vobis minus grati facile invehi possent in Rempublicam vestram.

cem millia nummor. aureorum Mensæ Archiep. ejusdem civitatis.

§. 2. Quamvis autem oblatio illa tanti non sit ut ex instituto Ecclesiasticæ Disciplinæ, & Canonicis legibus, idoneam Nobis causam suppeditare valeat, ut Patronatus jura in eamdem Ecclesiam, (quæ cæteroquin per sese jam satis commode dotata est) vobis concedere, aut reservare debeamus; Nos nihilominus, non tam ob recentem hanc oblationem vestram, quam ob veterem erga Romanam Sedem Reipublicæ vestræ observantiam, & Catholicæ Religionis tuendæ studium constans atque perpetuum, quod pulcherrime declarastis semper, & eo præsertim tempore, quum Majores vestri ingruentem in Italiam, atque adeo in Civitatem vestram hæreticæ pravitatis pestem, pie, fortiterque represserunt, quinimmo aliquot familias, licet generis, & opum splendore illustres, propterea quod minus recte de Catholica Romana Fide sentiebant, omnino exterminandas, & tamquam vitiosas partes exsecandas per se ipsi statuerunt, ne totum corpus Civitatis traherent, atque contaminarent: Et eapropter tunc Romani Pontifices Prædecessores nostri Rempublicam vestram maximis, ac verissimis laudibus cumularunt: his meritis vestris, aliisque plurimis officiis in Nos & Apostolicam Sedem, & maxime singulari nostra quadam paterna benevolentia excitati, vestris an-

Non tanti ea oblatio est, ut inde acquiri Jura Patronat. valeant.

Lucensis Reip. Studium pro tuenda Cath. Religione tempore præterit. in-

annuere precibus, & Reipublicæ vestræ, quam semper ex animo dileximus, quieti, tranquillitatique consulere decrevimus.

Oblata donatio decem millium aureorum pro Mensa Archiep. Ecclesiæ Lucanæ acceptat.

§. 3. In primis igitur oblationem illam vestram decem millium nummorum aureorum, quos in tot Locis montium Cameralium non vacabilium Almæ Urbis nostræ positos esse intelleximus, harum authoritate litterarum acceptamus, & Mensæ Archiepiscopali Ecclesiæ Lucanæ adjungimus, atque cum cæteris illius Bonis incorporamus: Nec non Venerabili Fratri Nostro Josepho Palma moderno ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopo, ejusque successoribus futuris Archiepiscopis, antedictorum Locorum Montium possessionem stabilem, ac certam tradimus, ita ut ipse Joseph Archiepiscopus eorum redditus, uti cæteros suæ Mensæ fructus, ex hoc ipso tempore jam percipere, atque in suos usus, utilitatem, ac sustentationem convertere omnino possit.

Facultas Senatui Lucano tribuitur tres Eccl. viros nominandi, eosque præsent. Romano Pontifici quoties Sedes Lucana vacaverit.

§. 4. Deinde majoribus Rempublicam vestram, & amplioribus favoribus & gratiis prosequi volentes, ac vos, vestrasque singulares Personas a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati sitis, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes; certa scientia Nostra, & de Apostolicæ Nobis a Deo traditæ potestatis plenitudine, Nobilitatibus vestris, & Senatui Reipublicæ Lucanæ, in sinceritate Catholicæ Fidei, & devota erga Apostolicam Sedem observantia manentibus, salutem & jus perpetuum concedimus & indulgemus, ut quotiescumque contigerit consequenti tempore Ecclesiam Archiepiscopalem Lucanam Archiepiscopo & Pastore destitui, nominetis tres Ecclesiasticos viros, pietatis & doctrinæ laude insignes, cæterisque necessariis qualitatibus instructos, quos tanto muneri sustinendo maxime idoneos in Domino judicaveritis, eosque Nobis, & Romanis Pontificibus Successoribus nostris pro tempore existentibus præsentare possitis, ex quo numero Nos & Successores præfati eligemus & eligent unum, in Ecclesiæ Lucanæ Archiepiscopum & Pastorem, Apostolica authoritate, ut moris est, præficiendum.

Hortatio, ut Trid. Synodi decreta in hujusm. nominat. præ oculis habeant.

§. 5. Vos autem præterea hortamur, & paterne monemus, ut in nominandis antedictis Ecclesiasticis viris Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi Decreta præ oculis habentes, nihil aliud spectetis, quam Omnipotentis Dei gloriam, Religionis Catholicæ incrementum, & salutem Civium vestrorum sempiternam.

Clausulæ de perpetuo concessionis vigore.

§. 6. Præsentes demum literas, & in eis contenta hujusmodi, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno seu substantiali, aut solemnitatum defectu, impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, seu illis ex quavis causa derogari posse, sed semper firmas, validas & efficaces existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, vobisque & Reipublicæ vestræ perpetuo suffragari: Sicque & non aliter per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac ipsummet Consistorium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus. Et irritum quoque decernimus & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat generales & special.

§. 7. Non obstantibus quibusvis reservatoriis & revocatoriis, aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis, nec non Universalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum generalibus, vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, nec non dictæ Ecclesiæ Lucanæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis eidem Ecclesiæ, illiusque Capitulo, & Canonicis, ac Clero, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis. eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua men-

mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes; illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ acceptationis, incorporationis, absolutionis, concessionis, Indulti, hortationis, decreti & derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, VII. Kalendas Junii Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. Dat. 26. Maji 1754. Pont. XIV.

J. Card. Pro-Datar.

D. Card. Passioneus.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

XXXV. ENCYCLICÆ LITTERÆ

Ad Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos Italiæ, quibus hortantur, ut veteribus nova superadant pastoralis sollicitudinis studia, ut Christifideles in rudimentis Fidei instituantur & erudiantur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Pont. cura ut instruantur qui in Patriar. Basilicis pœnit. subeunt a Dataria impositas.

CUM Religiosi æque, ac divini cultus promovendi Studiosi Viri ad Nos detulerint, optimum fore, si Nostris S. Joannis in Latterano, Sancti Petri in Vaticano, & Sanctæ Mariæ Majoris Patriarchalibus Basilicis, certi constituerentur Ministri, ad instruendos eos, qui a Dataria Apostolica in præfatas tres Basilicas ablegantur, ubi sese exerceant iis servilibus operibus, quæ ipsis imponuntur obeunda perficiendis, antequam iisdem concedatur matrimonialis impedimenti relaxatio, ad quam consequendam Romam advenere: eo autem hujusmodi institutionem dirigendam esse, ut rite utiliterque possent homines illi Sacramentali Pœnitentia abstergi, & Altaris Sacramento digne fieri participes, quæ duo, præter Sacram ad septem Ecclesias peregrinationem, Sanctarumque Scalarum ascensum, ab ipsis exposcit Dataria: Cumque ea de re opportuna ediderimus mandata, veluti perspicuum fit ex Nostris Litteris Encyclicis ad Cardinales præfatarum Basilicarum Archipresbyteros datis decimoquinto Kalendas Februarii labentis anni; nobisque exinde certo constiterit, quanto zelo nonnulli ex Canonicis, aliisque Ecclesiasticis viris præfatarum Basilicarum, momentoso operi manum admovere, alacri semper animo sollicitam mandatorum Nostrorum executionem urgentes; gaudio quodam plane singulari perfundi Nos sensimus; totoque animo debitas summo bonorum omnium Auctori Deo gratias persolvimus.

Exinde detegitur, nonnullos necessaria ad salut. ignorare.

§. 1. Haud tamen expleri animus gaudio potuit, cum subinde relatum ad Nos fuerit, hujusmodi homines, dum sacris instructionibus ad Confessionem Sacramque Communionem parantur, detegi sæpe sæpius Mysteriorum Fidei, atque eorum etiam, quæ *necessitate medii* noscenda sunt, ignaros, ideoque tales, qui Sacramentorum nequeant fieri participes. Cui quidem maximo malo quamvis memorati Ministri opportuna non negligant remedia adhibere assiduis institutionibus; exinde tamen non fit, quin præter sollicitudinem & laborem, quem Evangelici illi Operarii agnoscunt sibi necessario subeundum, quemque lubenti animo perferunt, idipsum mœrore quodam non afficiat dispensationem exposcentes, expectantesque, qui cum paupertate vexentur, suisque manibus sibi victum quæritent, quamcitissime cupiunt Urbe excedere, in patrias reverti suas, optatoque sese jungere Matrimonio, cujus causa iter arripuerunt, publicæque, nec levis pœnitentiæ incommoda non detrectarunt.

Ignoratio hæc non Episcop. culpæ seu negligentiæ, sed ipsorummet hominum vitio vertenda dicitur.

§. 2. Pontificatus Nostri initio, Encyclicas Litteras dedimus, quibus Venerabilium Fratrum Nostrorum zelo stimulos veluti addidimus, ut quæ Christianæ Doctrinæ sunt rudimenta, & præcepta, in sua quisque Diœcesi explananda curaret, & addiscenda. Diœcesanas eorum Synodos legimus vetustiores ac recentiores; novimus eas instructionibus & adhortationibus plane refertas, nihilque in iis desiderari, quod ad gravissimum Christianæ Doctrinæ tradendæ opus perficiendum conducere videatur. Quapropter ex animo affirmamus, persuasum nobis esse, inter ipsos reperiri plane neminem, qui Apostolico sibi concredito muneri hac in re defuerit, & ignorantiam, in qua versari nonnullos ex suis Diœcesanis compertum est, haud quidem ipsis culpæ vel negligentiæ ver-

LETTERA CIRCOLARE XXXV.

Scritta ai Patriarchi, Arcivescovi, e Vescovi d'Italia, affinchè col loro zelo Pastorale sempre più efficacemente proccurino, che i Fedeli siano istruiti nelle cose della Fede.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

ESSENDOCI stato rappresentato da Persone da bene e zelanti dell'onor di Dio, che sarebbe stata cosa ben fatta, qualora nelle nostre Basiliche Patriarchali di S. Giovanni in Laterano, di S. Pietro in Vaticano, di S. Maria Maggiore, si fossero stabiliti Ministri, che istruissero i penitenti, che dalla Dataria Apostolica si spediscono alle dette tre Basiliche per adempire in esse le opere servili e laboriose, che vengono loro prescritte, e che devono adempire, prima che ad essi si rilasci la Dispensa Matrimoniale, per ottenere la quale si sono portati a Roma; e che l'istruzione si riducesse a far loro fare una fruttuosa Confessione, ed a ricevere degnamente il Sacramento dell'Altare, il che loro pure viene prescritto dalla Dataria, oltre la visita delle sette Chiese, e l'ascendere le Scale Sante: Ed avendo Noi sopra ciò dati gli ordini opportuni, come si raccoglie da una Nostra Lettera Circolare scritta a' Cardinali Arcipreti delle dette tre Basiliche sotto il giorno 18. Gennajo di questo anno corrente; ed avendo avuti sicuri riscontri del zelo con cui alcuni Canonici, ed altri delle Basiliche, si sono accinti alla grande opera, travagliando indefessamente per l'esecuzione degli ordini dati; ne abbiamo avuta una straordinaria consolazione, e ne abbiamo rese di cuore le dovute grazie al Signor Iddio Autore di ogni bene.

Premure ed ordini pontificj per l'istruzione di quelli, che nelle tre Basil. di Roma fanno la penitenza loro imposta dalla Dataria.

§. 1. Non è stata però in tutto, e per tutto compiuta la Nostra consolazione, essendoci stato riferito, che nell'occasione de' Catechismi, che si vanno facendo per disporli alla Confessione, si ritrovano bene spesso i Dispensandi ignari de' Misterj della Nostra Santa Religione, parlando anche di quelli, che sono necessarj *necessitate Medii*; e però incapaci di essere ammessi ai Sagramenti. Al qual gravissimo inconveniente benchè essi non manchino di porre gli opportuni rimedj colle necessarie istruzioni, non è però, che, oltre il travaglio, e la fatica, che gli stessi Ministri riconoscono necessaria ed indispensabile, e che ben volentieri soffrono, ciò non amareggi i Dispensandi, che essendo poveretti, e vivendo colle fatiche delle loro mani, non vedono l'ora di partire da Roma, e ritornare alle loro Patrie, e contrarre il Matrimonio, che bramano, e per cui hanno intrapreso il viaggio, e si sono sottoposti alla pubblica laboriosa penitenza.

Con ciò si scopre, che alcuni non sanno le cose necessarie per salvarsi.

§. 2. Nel principio del Nostro Pontificato spedimmo una Lettera Circolare, nella quale eccitammo il zelo de' Nostri Confratelli sopra l'insegnamento della Dottrina Cristiana nelle loro Diocesi. Abbiamo veduti i loro Sinodi vecchj, e nuovi, ed abbiamo riconosciuto, che sono pieni di esortazioni, ed istruzioni, e che nulla vi manca di quanto è necessario per l'opera importantissima dell'insegnamento della Dottrina Cristiana. Perlocchè con tutta buona fede ci protestiamo, di essere persuasi, che non vi sia fra loro chi abbia in questo particolare mancato al suo Apostolico ministero: e che l'ignoranza ritrovata in alcuni de' loro Diocesani non sia provenuta, nè provenga da loro colpa, o negligenza; ma bensì o dalla ritrosia de' Sudditi nell'ubbidire agli ordini de' suoi Superiori, col

Si conviene che tale ignoranza non debba si già attribuire a' Vescovi, ma bensì a colpa di chi non ha imparato.

vertendam, sed repetendam plane vel ex eorumdemmet subditorum pervicacia, qua, neglectis Superiorum mandatis, Christianæ Doctrinæ institutiones refugerunt, & ad audiendum Dei Verbum pro concione explanatum raro, vel fortasse nunquam convenerunt; vel saltem ex hebeti nonnullorum ingenio in iis addiscendis, quæ docentur, vel denique ex quo Christianæ Doctrinæ rudimenta primis ætatis suæ annis exceperint, ubi vero ætate illa excessere, nihil exinde fuerint solliciti ad ea loca accedere, ubi percommode ac fructuosius fortasse etiam potuissent obfirmata ætate percipere, quæ ipsis puerilis fuerunt tradita, adeo ut hi paulatim redigantur ad conditionem ei omnino similem, in qua obversantur quicumque nec prima ætate edocti, nec Christianæ Doctrinæ institutionibus unquam interfuerunt: Incommoda hæc quidem sunt, quæ quamvis obvenerint, obveniantque fortasse, curis omnibus per Venerabiles Fratres Nostros adhibitis, non exinde tamen Nos levant onere Encyclicis hisce Litteris eorum zelum iterato excitandi; nec ipsi propterea eximuntur, quin studia sollicitudinesque eo semper majores conferre debeant in id, unde concreditarum sibi animarum sempiterna salus pendere dignoscitur.

Affertur Sancti Caroli Borromæi exempl.

§. 3. Neminem fortasse reperire erit inter vos, Venerabiles Fratres, cui perspectum penitus non sit, quanta peregerit Sanctus Carolus Borromæus tum in ampla sua Diœcesi Mediolanensi, tum in universa Provincia, cui præerat Metropolitanus, ut proficuam tradendæ Christianæ Doctrinæ methodum constitueret; quantosque pertulerit labores, ut religiosum hoc institutum firmiter constabiliret: cumque animadvertisset, non eum cepisse ex tot laboribus fructum, quem exoprabat, haud despondit animum; sed veteribus novas superaddidit curas & sollicitudines, quemadmodum deprehenditur ex quinta Mediolanensi Synodo: *Nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & singuli Christifideles in Fidei Christianæ rudimentorum institutione erudirentur; sed cum parum Nos hucusque profecisse tanta in re cognoverimus, negotii periculique magnitudine adducti, hæc præterea decernimus*. Satis namque fuit Sanctissimo Præsuli perspectam fieri vigentem indigentiam, ut iterum manum operi admoveret, curas curis accumulando, parvipensis omnibus, quæ satis multa eousque peregerat; ad eum plane modum, quo Assyriorum Rex satis habuit, delatum ad se fuisse, ignorare gentes præcepta Dei: *Nunciatumque est Regi Assyriorum, & dictum: gentes, quas transtulisti, & habitare fecisti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ*; ut statim illo mitteret Sacerdotem, qui gentes illas Dei præcepta edoceret: *Præcepit autem Rex Assyriorum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos abduxistis, & vadat, & habitet cum eis, & doceat eos legitima Dei Terræ*: quemadmodum legitur *lib. 4. Regum cap. 17.*

Ideoque excitant. Episcopi ad iterat. curas adhibendas.

§. 4. Nos itaque Sancti Caroli Borromei exemplum præ oculis habentes, quamvis omne hactenus studium impenderitis atque sedulitatem, hortamur adhuc rogantes vos per Jesu Christi viscera, ne in tanto opere tradendi Christianæ Fidei rudimenta, animum despondeatis. Hoc agite, ut Parochorum quisque, quæ Sacro Tridentino Concilio, quæ vestris Synodalibus statutis jubentur, sedulo exequatur: ut statis diebus Scholarum Magistri, & Magistræ, Doctrinam tradant Christianam: ut Confessarii, quæ muneris sui sunt impleant, quoties quisquam se ipsorum Tribunali sistit, ignorans quæ *necessitate medii* sunt ad salutem necessaria; idipsumque præstent & Parochi, antequam Sponsos Matrimonio conjungant; Patres familias, atque domorum Heri, serio moneantur de imposita sibi obligatione erudiendi per se, erudiendosque curandi Christianæ Doctrinæ præceptis filios, suosque familiares; quibusque in Diœcesibus receptus est, servetur, cureturque recipiendus, ubi hactenus non obtinuit, usus, juxta quem, ante, vel post Parochialem Missam, elata voce, per ipsummet Parochum recitantur Fidei, Spei, & Charitatis actus recte compositi, populo interim Parochi verba iterante. Nec etiam negligatur incumbens Parocho onus, quo festis diebus, nisi concionem ad populum habere, certe quidem ex Altari Evangelium ei explanare, ipsumque præcipua Sanctæ Religionis Nostræ My-

Recensent. somplur.

ste-

non andare alla Dottrina Cristiana, e poche volte, o forse mai accostarsi a sentire la parola di Dio; o dall'incapacità di tal'uni di apprendere ciò, che s'insegna loro; o dall'essere stati ne'primi anni della loro età alla Dottrina Cristiana, senza più essersi curati di accostarsi a quei luoghi, ne' quali avrebbero potuto comodamente, e forse con maggior profitto, intendere nell'età adulta quanto fu loro detto nell'età puerile, in tal maniera che si riducono ad uno stato in tutto, e per tutto simile a quello, in cui si ritrovano coloro, che nella età puerile non sono mai stati istruiti, nè sono stati mai alla Dottrina Cristiana: disordini tutti, che, benchè forse sian seguiti, e sieguano, non ostanti le diligenze de'Nostri degni Confratelli; non esentano però Noi dal peso di dovere con questa Nostra Lettera Circolare eccitare di nuovo il loro zelo; nè esentano Essi dal proseguire, e dall'accrescere le loro diligenze, in un punto, dal quale dipende l'eterna salute delle Anime alla loro cura commesse.

Si propone l'Esempio di S. Carlo Borromeo

§. 3. Niuno forse vi sarà fra voi, carissimi Nostri Confratelli, che non sia pienamente informato di quanto fece il gran S. Carlo Borromeo, non meno nella sua vasta Diocesi di Milano, che in tutta la Provincia, di cui era Metropolitano, per istabilire un fruttuoso insegnamento della Dottrina Cristiana; quante, e quali furono le fatiche, che esso sopportò per ben fondare questo Santo Istituto: E quando Esso si avvide, che le fatiche fatte non avevano conseguito quel frutto, che Esso bramava, non si perdette d'animo, ma accrebbe diligenze a diligenze, come si deduce dal suo quinto Concilio Milanese: *Nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & singuli Christifideles in Fidei Christianæ rudimentorum institutione erudirentur; sed cum parum Nos hucusque profecisse tanta in re cognoverimus, negotii, periculique magnitudine adducti, hæc præterea decernimus*: Essendo bastato a quel gran Santo il sapere, che v'era il bisogno, per dovere operare in avvenire, aggiungendo diligenze a diligenze, nonostante quel molto, che insin all'ora aveva fatto; in quella guisa, che bastò al Re degli Assirj l'avere avuta notizia, che le genti ignoravano i precetti di Dio: *Nuntiatumque est Regi Assyriorum, & dictum: gentes, quas transtulisti, & habitare fecisti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ*; per spedirvi subito un Sacerdote, che insegnasse a que' Popoli i precetti di Dio: *Præcepit autem Rex Assyriorum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos adduxistis, & habitet cum eis, & doceat eos legitima Dei Terræ*: Come si legge *nel lib. 4. de' Re al Cap. 17.*

Col quale si esortano i Vesc. a fare nuove diligenze,

Se ne accennano molte.

§. 4. Conformandoci Noi a questo pratico insegnamento di S. Carlo Borromeo, non ostanti le diligenze in sin ad ora da voi praticate, vi esortiamo, pregandovi per le viscere di Gesù Cristo, a non perdervi d'animo nella grande opera dell'insegnamento della Dottrina Cristiana. Fate, che ogni Parroco faccia ciò, che gli vien prescritto dal Sagro Concilio di Trento, ed anche da' vostri Sinodi: che s'insegni ne' giorni determinati la Dottrina Cristiana da' Maestri, e Maestre delle Scuole: che i Confessori facciano il loro dovere, quando tal'uno si accosta al loro Tribunale ignorando le cose necessarie *necessitate Medii* per salvarsi, e che lo stesso si faccia anche da' Parrochi prima di congiungere in Matrimonio quelli, che vogliono maritarsi. S'inculchi a i Padri di famiglia, e Padroni delle Case, l'obbligo d'istruire e fare istruire i loro Figli, e famigliari nella Dottrina Cristiana: E nelle Diocesi, nelle quali è introdotta la disciplina, si prosiegua, e dove non è introdotta, s'introduca, che prima, o dopo la Messa Parrocchiale, si dicano ad alta voce, ed adagiatamente, dal Parroco istesso, gli Atti di Fede, Speranza, e Carità, ben composti, ripetendo il Popolo le parole del Parroco. Non si trascuri l'adempimento dell'obbligo, che ha il Parroco, se non di predicare ne' giorni festivi, almeno di esporre dall' Altare al Popolo l'Evangelio, e d'istruirlo de' Misterj principali della nostra Santa Religione, de' precetti

cetti

fteria, Dei præcepta, & Ecclesiæ, ac quidquid demum opus est, ut Sacramentorum digne particeps fiat, edocere tenetur. Vestigia hæc sectentur quoque Concionatores, quibus salutare illud iteretur monitum, ut adhortationibus institutiones adjungant, quandoquidem utrisque indigent Auditores. Denique quænam sit optima methodus in rudibus hominibus Christiana Doctrina erudiendis, indigitatur a Sancto Augustino in libro de *Catechizandis rudibus cap.* 10. ubi inquit, proficuam præ cæteris eam esse, qua post explanationem, familiares instituantur interrogationes; ex familiari quippe interrogatione compertum fit, an quæ quisve audivit, mente perceperit, vel an potius iterata explanatione opus sit, ut alieno captui res subjiciatur; *interrogatione quærendum est, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum pro ejus responsione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota sunt, non explicemus latius &c. Quod si nimis tardus est, misericorditer succurrendus est, breviterque ea, quæ maxime necessaria sunt, ipsi potissimum inculcanda.* Illud nobis persuasum est, fore, ut longe plura ipsi persequamini, quam Encyclicis hisce Litteris Nostris vobis indigitamus. Interim vobis, Venerabiles Fratres, concreditoque sollicitudini vestræ Gregi, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Pro meth. docendi Doctrin. Christian. probatur usus interrogation. post explanat.

Dat. 23. Jun. 1754. Pont. an. 14.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

XXXVI.

CONFIRMATUR

Decretum Congregationis Consistorialis, quo fuit declaratum sub Constitutione Innocentii Papæ XII. super Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monasteria & Collegia utriusque sexus, nec non eadem Constitutione prohiberi quascumque pactiones, & Capitulationes, etiam per se honestas & licitas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pont. Cura in iis confirmandis quæ provide fuere constituta.

PASTORALIS regiminis sollicitudo ex alto Nobis immerentibus commissa exigit, ut non solum curemus novas leges, si quando rerum conditio, aut necessitas postulat, concedere; sed etiam ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris provide ac salubriter constituta sunt, Apostolicæ confirmationis robore communire.

Decretum Congreg. Consistor. refertur.

§. 1. Alias siquidem a Congregatione rebus Consistorialibus præposita emanavit Decretum tenoris sequentis videlicet; Cum sanæ memoriæ Innocentius Papa XII. per Constitutionem editam die 22. Septembris 1695. quæ incipit *Ecclesiæ Catholicæ*, innovatis etiam pluribus aliorum Prædecessorum Pontificum sanctionibus, districte interdixerit, ne, occurrente Ecclesiarum, sive Monasteriorum quorumvis vacatione, pactiones ullæ, sive capitulationes, aut concordata, aut statuta, adversus Sacrorum Canonum, & Apostolicarum Constitutionum dispositionem, ab iis, ad quos personarum præficiendarum electio pertinet, ante electionem, vel postulationem fiant; &, ubi nihilominus inita fuerit, ea prorsus irrita, & invalida, nec observanda esse, etiamsi juramento munita fuissent, declaraverit, & decreverit; quæ vero post electionem seu postulationem fieri

Innoc. P. p. XII. Constit. vetat Sede Vacante quæcumque Capitulat.

cetti di Dio, e della Chiesa, e di quanto è necessario per degnamente ricevere i Santi Sagramenti. Si battano le stesse pedate da' Predicatori, a' quali si dia il salutare avvertimento di unire all'esortazione, l'istruzione, avendo gli Uditori bisogno dell'una, e dell'altra. Il metodo finalmente d'insegnare a i rozzi la Dottrina Cristiana viene additato da S. Agostino nel libro *de Catechizandis rudibus al Cap.* 10. ove dice, essere utilissimo quello delle famigliari interrogazioni, dopo aver fatta la spiegazione; ricavandosi dalla famigliare interrogazione, se chi l'ha udita, l'ha capita, e se per farla capire v'è bisogno d'altra spiegazione: *Interrogatione quærendum est, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum, pro ejus responsione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota sunt, non explicemus latius &c. Quod si nimis tardus est, misericorditer succurrendus est, breviterque ea, quæ maxime necessaria sunt, ipsi potissimum inculcanda.* Teniamo per certo, che si farà sempre da voi più di quello, che con questa nostra presente Lettera Circolare vi additiamo. Ed intanto con pienezza di cuore diamo a voi, Venerabili Fratelli, ed al Gregge alla vostra cura commesso, l'Apostolica Benedizione. Nell'insegnare la Dottrina si loda l'uso d'interrogare dopo la spiegaz.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto. Scritta li 26. Giug. 1754. del Pont. XIV.

---

fieri contingeret, ea ad Romanum Pontificem deferri, ejusque judicio subjici, suspensa interim eorum executione, donec a Sede Apostolica impetrata fuerit confirmatio, præceperit, prout in memorata Constitutione uberius continetur; dubitatum vero fuerit, primo, an sub ea comprehendantur etiam Monasteria fœminarum, vel Capitula, seu Collegia, quæ juxta nonnullarum Provinciarum consuetudinem, sunt mixta maribus & fœminis, sub unius Abbatissæ seu Præpositæ, sive Priorissæ regimine; secundo, an prædicta Constitutio eas etiam afficiat pactiones, quæ in Ecclesiarum, vel Monasteriorum ipsorum utilitatem cedunt, vel quæ alioquin, si per se spectentur, non judicantur illicitæ. tiones contra Sacros Can. ante electionem initas. Quæ vero post elect. factæ fuerint, Jubet judicio subjici Romani Pontificis.

§. 2. Hinc ad tollendas hujusmodi dubitationes, & animarum pericula tutius submovenda, Congregatio particularis Consistorialis, a Sanctissimo Domino Nostro deputata, censuit, si Sanctitati Suæ videbitur, declarandum, & decernendum, sub præmissa Constitutione Innocentii XII. ejusque omnibus præscriptionibus, etiam quoad inflictas pœnas, omnino comprehendi etiam Monasteria, vel Capitula, seu Collegia mixta ex utriusque sexus personis, regimini, vel jurisdictioni unius Abbatissæ, seu Præpositæ, sive Priorissæ subjectis, ac de ejusmodi etiam Monasteriis, Capitulis, sive Collegiis præfatam Constitutionem esse intelligendam, proinde ac si de iis quoque expressa, & specialis mentio habita fuisset: Adeoque pactiones, Capitulationes, concordata, seu statuta quæcumque hujusmodi, occasione electionis personæ prædictis Monasteriis, sive Capitulis, & Collegiis præponendæ, tum facta, tum quæ deinceps fieri contingeret, tametsi interposita jurisjurandi religione roborata, omnino obnoxia esse, & fore prohibitioni, nullitati, pœnæ, ceterisque omnibus, & singulis ordinationibus, decretis, & declarationibus respective in ea, ut præfertur, Constitutione contentis, &, quatenus opus sit, ad hujusmodi etiam Monasteria, vel Capitula, sive Collegia mixta ex utriusque sexus personis, præfatam Constitutionem esse extendendam. Dubitat. an sub ea Constit. comprehendat. etiam Monasteria Fœmin. & Colleg. utriusq. sexus. Et an etiam non illicitæ pactiones prohib. Censuit Congreg. prædicta Monast. seu Coll. prædicta cong.

§. 3. Præterea, cum valde Ecclesiasticæ disciplinæ intersit omnem ambitiosæ cupiditati aditum præcludere, ac providere, ne ullo modo etiam indirecte, læsa remaneat libertas eligendi personas magis dignas, magisque idoneas, quæ for- Et prohiberi licitas etiam pactiones fuerint initas.

assentiri forsan recusarent iis pactionibus, quibus aliæ minus idoneæ, ad obtinendum electionis commodum, annuerent; similiter declarandum, & decernendum censuit, memorata Constitutione affici eas etiam pactiones, ante electionem, vel postulationem initas, quæ cæteroquin Ecclesiis ipsis, vel Monasteriis utiles sint, vel quæ intrinsecus, & per se consideratæ, nullam mali suspicionem redoleant, sed quæ ideo malæ sunt, quia jure humano, & per Sacros Canones, sive Apostolicas Constitutiones, ac præsertim illam Innocentii XII. interdicuntur. Quo vero ad eas, quas post electionem vel postulationem fieri contingeret, servandam itidem esse memoratam Innocentii XII. Constitutionem, ut scilicet illæ statim ad Summum Pontificem deferantur, & Sedis Apostolicæ judicio subjiciantur, suspensa interim earum executione, donec ab eadem Sancta Sede, sine cujus auctoritate nihil omnino in similibus pacisci fas est, confirmationis robur in totum, vel in partem obtinuerint. Facta autem per me infrascriptum præfatæ Congregationis Secretarium de præmissis relatione Sanctissimo Domino Nostro, ejusdem Congregationis sententiam Sanctitas Sua approbavit; atque ita ab omnibus, ad quos pertinet, perpetue, & inviolabiliter servari, & judicari mandavit, cum omnibus etiam derogationibus præfatæ Constitutioni Innocentii XII. insertis; nec non Literas Apostolicas in forma Brevis super præsentis Decreti confirmatione, & approbatione expediri jussit.

Si vero post Sedis Ap. judic. esse subjiciendes.

P. Cardinalis Corradinus.

Dominicus Rivera dictæ Congreg. Secretarius.

Loco ✠ Sigilli.

Hoc Decr. Apostol. auctorit. roborat.

§. 4. Hujusmodi autem tam providum, ac salubre Decretum, quo firmius subsistat, & servetur exactius, tenore præsentium, Apostolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac de novo, quatenus opus sit, statuimus, & innovamus, atque illud ab omnibus cujuscumque ordinis, gradus, status, ac dignitatis, in perpetuum servari, & custodiri præcipimus, & mandamus: decernentes, easdem præsentes Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus & per omnia plenissime suffragari, sicque in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolicis Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

Et illius perpetuæ firmitati consulitur non obstantibus quibuscumque.

Dat. die 15. Juli 1756. Pont. XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Julii MDCCLVI. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto.

D. Card. Passioneus.

NE-

NE CHRISTIFIDELES

Sub Turcarum ditione versantes, ad occultandam Christianæ Religionis professionem, Mahumetana Nomina sibi imponant, iisque se compellari patiantur.

Venerabilibus fratribus Archiepiscopis & Episcopis, necnon dilectis Filiis Parochis, & Missionariis, Provinciæ Albaniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

QUod Provinciale Concilium Albanum Provinciæ vestræ, Venerab. Fratres, Dilecti Filii, Anno MDCCIII. sub fel. rec. Clemente Papa XI. Prædecessore nostro celebratum, inter cætera, Canone tertio sanctissime statuerat, nimirum ne Turcica, seu Mahumetana Nomina, sive parvulis, sive adultis in Baptismate imponerentur; neve Christifideles Turcicis, seu Mahumetanis Nominibus, quæ nunquam sibi imposita fuerant, ob quamcumque vel tributorum exemtionem & immunitatem, vel liberi commercii commodum, vel evitandarum pœnarum causam, se nuncupari paterentur: id ipsum, inter cætera, Nos quoque commendantes, confirmavimus, ac servandum præcepimus in nostra Encyclica Epistola, cujus initium est = *Inter omnigenas*, pro Regno Serviæ, & finitimis Regionibus, super pluribus Religionis ac disciplinæ capitibus die XI. mensis Februarii An. MDCCXLIV. Pontificatus Nostri Anno Quarto edita. Providum igitur, ac salutare ejusmodi statutum ab Antecessoribus vestris tanta cum sapientia & religione conditum, & tamquam luculentum Catholicæ Fidei, sincereque vestræ christianæ pietatis exemplum, aliis ad imitandum & omnino custodiendum a Nobis districte præceptum, quemadmodum in Provinciæ vestræ majorem & existimationem, majoremque consequendæ æternæ animarum salutis utilitatem ita si negligi forte contingat, in majus ejusdem vestræ Provinciæ dedecus, apertumque animarum discrimen redundare videtur. Iterata decreta quibus vetitum Christifid. quamcumq. ob causam Mahumetana nomina assumere.

§. 1. Nos autem, qui abusum illum in prædicta Epistola nostra tamquam turpem christianæ professionis occultationem ad infidelitatem accedentem pronuntiavimus, maximo cum Pontificii animi nostri mœrore accepimus, quod quamplurimi istius Provinciæ, posthabita æternæ salutis ratione, eadem Turcica, sive Mahumetana Nomina usurpare pergant, non solum ut a tributis & oneribus illis quæ Christifidelibus imposita sunt, vel imponi sæpe contingit, immunes & liberi sint & habeantur; verum etiam ut tam ipsi, quam eorum Parentes, a Mahumetana secta apostatasse minime credantur, nec pœnis hac in re inflictis mulctentur. Hæc enim omnia, etsi Fides Christi in corde teneatur, fieri tamen nequeunt, sine Mahumetis errorum simulatione, sinceritati Christianæ contraria; quæ mendacium in re gravissima continet, & virtualem Fidei negationem, maxima cum Dei injuria, Proximique scandalo, includit. Unde opportuna etiam præbetur Turcis ipsis occasio, Christifideles omnes, tamquam hypocritas & deceptores existimandi, atque adeo jure ac merito persequendi. Eorum quippe usus mendacium in re gravissima, & virtualem fidei negationem continet.

§. 2. Accedit præterea ad mœrorem, doloremque nostrum magis magisque augendum, quod nonnulli ex Vobis ipsis, Venerabiles Fratres, atque ex Vobis quoque, Dilecti Filii Parochi & Missionarii, ad tam privatam ac detestabilem simulationem nihil animadvertentes, immo conniventes, atque inanibus ad excusandas excusationes in peccatis rationum momentis adducti, eos Christifideles curæ vestræ creditos, qui sæpedicta Turcica, seu Mahumetana Nomina assumunt, iisque vocari student, ad Sacramentorum participationem, sine ullo prorsus con- Unde nullatenus ferenda.

scientiæ angore, & publica cum bonorum Christifidelium offensione, admittere non vereantur.

Nova Sanctione damnatur, ac interdicitur.

§. 3. Hinc est, quod Nos, qui ex injuncta Nobis omnium Ecclesiarum sollicitudine, ac supremi Sacrosancti Apostolatus procuratione, Christianos omnes in viam salutis reducere, eosdemque puros, sinceros, in spiritu & veritate ambulantes, & absque macula, Deo exhibere tenemur, postquam Venerabiles Fratres nostros Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinales contra Hæreticam pravitatem generales Inquisitores super hac re audivimus, de eorum consilio, primum quidem laudatum Concilii Albani vestræ Provinciæ Canonem renovantes, Apostolica auctoritate nostra tenore præsentium confirmamus, & districte servandum mandamus; necnon memoratæ Ecclesiæ nostræ decreta ad vestram quoque Provinciam auctoritate & tenore paribus extendimus, & servanda itidem præcipimus: Deinde districte pariter prohibemus, ne quilibet ex Christifidelibus, quocumque casu vel prætextu, aut in quibusvis excogitabilibus circumstantiis, eadem Turcica, seu Mahumetana Nomina, ut Mahumetani credantur, assumere audeat.

Sub certis Spiritualibus pœnis, quarum executio Episcopis committitur.

§. 4. Porro, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Vos rogamus & in Domino hortamur, ut serio animo ministerium vestrum, & districtam Supremo Pastorum Principi Jesu Christo Æterno Judici rationem de commissis unicuique vestrum ovibus a Vobis reddendam considerantes, & ipsi curetis per bona opera vestra certam electionem vestram facere, & minime omittatis, (quod sine gravissima incuriæ, negligentiæque vestræ culpa accidere non potest) eosdem Christifideles Provinciæ vestræ arguere, obsecrare, & increpare in omni patientia & doctrina, ut conversationem suam inter Gentes habentes bonam, in omnibus seipsos præbeant exemplum bonorum operum, ut ii, qui ex adverso sunt, vereantur, nihil habentes malum dicere de ipsis, quasi male factoribus, qui turpis lucri causa aliud in ore, aliud in corde gerant. Quod si qui admonitionibus vestris & præceptis nostris non acquiescant, ad Apostolicæ disciplinæ normam, virga compesci debent, & circa ipsos Albanensis Synodi vestræ, & dictæ Epistolæ nostræ, sanctiones & pœnæ omnino exequendæ sunt, quibus in vita Sacramentorum, & post mortem, si impœnitentes decesserint, suffragiorum incapaces declarentur. Quas quidem pœnas iterum, quatenus opus sit, innovamus & infligimus, & debitæ executioni a Vobis mandandas volumus, & injungimus. Hoc autem nemini ex Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, durum esse debet; quoniam nisi abundaverit justitia vestra plusquam Schismaticorum & Hæreticorum, quorum tamen nullus Mahumetanum Nomen assumere præsumit, non intrabitis in Regnum Cœlorum.

Diffidentes de sua in Fide constantia ad Christianorum terras confugere hortatur.

§. 5. Illos denique, qui ex Mahumetanis Christiani sunt facti, vel qui illorum sunt filii, si de sua in Fide constantia diffidant, vereanturque, ne si Turcica deponant nomina, Dominantium pœnas incurranti, easdemque subire formident, serio admoneatis, ut omnino regiones illas occulte deserant, & ad Terras Christianorum accedant, atque confugiant, in quibus & Deus, qui dat escam omni Carni, & Fidelium Caritas minime ipsis deerit; maxime si Episcoporum commendatitiis Epistolis muniantur. Interim Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem, quam a quolibet Venerabili Fratre Antistite in sua Diœcesi Christifidelibus Orthodoxis nostro nomine impendi volumus, peramanter elargimur.

Dat. die 1. Aug. anno 1754. Pontificatus anno 14.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die prima Augusti MDCCLIV. Pontificatus Nostri Anno XIV.

ECCLESIATICIS XXXVIII.

Omnibus Ritus Slavo Latini præcipitur ut in Missis & Divinis Officiis Slavum Literale idioma cum characteribus Hieronymianis retineant, & Missalibus, Breviariis &c. utantur typis Congregationis Propagandæ Fidei editis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

EX pastorali munere, quo Romani Pontifices Catholicæ præsunt Ecclesiæ, eamque moderantur, consueverunt Prædecessores Nostri vigilem navare curam, ut, ut in Sacris peragendis, suos unaquæque Natio legitime invectos Ritus Religiose custodiat, ejusque idiomatis uniformitatem retineat, quo illius respective Majores in Missæ Sacrificio, Divinisque Officiis usi dignoscuntur; prohibentes ne quid a prisca lingua, vulgaribus licet dicendi formulis immutata, deflectatur, omnemque adhibentes operam, ut abusus procedentibus temporibus inolescentes eradicarent. Pontificis sollicitudo, ne novitates & abusus in Sacros Ritus irrepant.

§. 1. Cum itaque ex fide dignorum testimonio acceperimus, in Ritum Slavo-Latinum, quem felicis recordationis Prædecessor Noster Joannes Papa VIII. fideli ac religiosæ Nationi Illyricæ, una cum idiomate, quod nunc Slavum litterale appellant, & characteribus, quos Hieronymianos dicunt, adhibendum concessit, & successivis temporibus recolendæ memoriæ Prædecessores pariter Nostri Urbanus VIII. & Innocentius X. dum Missale, & Breviarium eodem idiomate, & characteribus, excudenda typis traderentur, iteratis vicibus confirmarunt, nonnullos irrepere abusus, Apostolicæ Sedis intentionibus, institutisque contrarios, perniciosa aliquorum libertate, qui audent Missas, insertis Orationibus & precibus Slavo vulgari sermone conscriptis, componere; Initium quoque Evangelii secundum Joannem: & Psalmum *Lavabo*, eadem vulgari lingua, latinisque characteribus impressa, nulla desuper a Nobis facultate, & approbatione præobtenta, sibi, aliisque Sacerdotibus legenda proponere; Idcirco ne hujusmodi abusus, qui eumdem Ritum miscere ac turbare facile posset, latius progrediatur; postquam aliis Nostris editis Constitutionibus, nimirum quinquagesima septima, cui initium *Etsi pastoralis*, & octuogesima septima incipiente *Demandatam cælitus*, quæ extant in Bull. Nostri T. 1. p. 167. & 290. Græcorum Rituum conservationi, & integritati, pro Italo-Græcorum, & Græco Melchitarum Nationibus, abunde providimus; eamdem nunc sollicitudinis Nostræ curam ad Illyricam Nationem convertentes, suprema, qua fungimur Apostolica auctoritate, volumus, præcipimus, atque mandamus, ut Ecclesiastici omnes & Sacerdotes tam Sæculares, quam cujuscumque Ordinis, aut Instituti Regulares, qui Ritum Slavo Latinum profitentur, in Augusto Altaris Sacrificio, & in horis Canonicis, aliisque divinis Officiis persolvendis ac obeundis, Missalia, Tabellas, & Breviaria characteribus Hieronymianis impressa typis Congregationis Propagandæ Fidei, quæque imposterum inidem imprimentur, non sine præviis opportunis revisionibus, & approbationibus, aliisque diligentiis hucusque adhibitis, & deinceps adhibendis a Viris doctis, & Slavo-Latinum idioma, ac Hieronymianos characteres apprime colentibus, quemadmodum per plura anteacta sæcula ab Illyrico Clero servatum studiose fuit, ita deinceps omnino adhibere debeant, & teneantur: utque in posterum nemo ex prædicto Clero, in Missis celebrandis, aut in divinis Officiis persolvendis, Orationes & Preces, quæ nostra, & Apostolicæ Sedis auctoritate examinatæ non fuerint, & approbatæ, recitare, aut quoquo modo adhibere audeat, seu præsumat.

Ritus Nationi Illyricæ concessus a Joan. VIII.

Interv. pluribus irreptis abusibus,

Quibus proscrip. dintegr. novifque Sanction. ejusdem firmitati consulitur.

Quarum Executio Archiep. & Episc. demand.

§. 2. Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum Diœcesibus Ritus Slavo Latinus viget, committimus, atque injungimus, ut pro zelo & sollicitudine, qua tenentur concreditis sibi Ovibus preesse, & Sacrorum Ecclesiæ Rituum integritati advigilare, sedulam exactamque hujusce Nostræ voluntatis, ac districti præcepti executionem curent, atque urgeant, ac novitates omnes, irreptosque quoslibet abusus eliminent, adhibitis efficacioribus remediis a Sacris Canonibus in pervicaces & refractarios indictis; similia vero successivis temporibus attentari minime patiantur.

Decreta pro præmissorum firmitate.

§. 3. Decernentes has Nostras Literas, & in eis contenta hujusmodi, semper & perpetuo firma, valida, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, & ab illis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari debere: sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, horumque Congregationes, necnon Apostolicæ Sedis Nuntios, & quosvis alios quacumque præeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrar.

§. 4. Non obstantibus contrariis quibusvis, etiam in Synodalibus forsan, aut Provincialibus Conciliis editis Constitutionibus, aut Decretis; Privilegiis quoque, & Indultis eidem Nationi Illyricæ, ejusque Ecclesiis, atque Præsulibus, quavis etiam Apostolica auctoritate concessis, ac iteratis vicibus confirmatis, & innovatis, ac usibus, stylis, & consuetudinibus quantumvis diuturna observantia firmatis; quibus omnibus, & singulis, tenore præsentium, & ad præmissum effectum, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Fid. transumptis habenda.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præsentium Literarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo Hominum liceat paginam hanc Nostræ Declarationis, inhibitionis, præcepti, mandati, commissionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 17. August. 1754. Pont. 14.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, octavo Kalendas Septembris, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 9. mensis Novemb. 1754.

QUIN-

QUINQUECCLESIENSIS

XXXIX.

Episcopus, ejusque successores, perpetua Pallii usus, ac prægestandæ Crucis concessione donantur, sub certis modis ac conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in Beati Petri Sede ad universæ Ecclesiæ regimen a Deo constitutus, dum Apostolicæ benignitatis favores inferiorum Ecclesiarum Præsulibus circumspecta liberalitate distribuit, non modo supremam illam exercet potestatem, quam sibi veluti hæreditate relictam agnoscit a Beatissimo Apostolorum Principe, a quo, ut Sanctus Innocentius inquit, *Episcopatus ipse, & tota auctoritas nominis hujus emersit*; sed illud præterea efficere studet, ut animarum Pastores sacris honoribus aucti, majorem sibi a subjectis Populis reverentiam concilient, atque ita uberiores spiritualis sollicitudinis suæ fructus ex eorum docilitate & obedientia percipiant.

Procœmium Pontif. in distrib. honoribus inferior. Eclesf. Præsulib. Jus suum exercent. & animar. saluti prospic.

§. 1. Porro inter eximia sacræ dignitatis decora, quæ ab Apostolica Sede diversis per Orbem Ecclesiis, earumque Antistitibus, indulgeri consueverunt; & Sacri Pallii usus, & jus præferendi Sanctissimæ Crucis signi, merito numerantur. Quorum primum illud, materiæ quidem simplicitate, ipsaque sui specie exiguum, sed Pontificiæ Benedictionis munere, & mysteriorum significatione pretiosum, e sanctiori Ecclesiæ Thesauro, nimirum ex Veneranda Beati Petri Apostoli Confessione desumptum, certis dumtaxat tribuitur insignium Ecclesiarum Præsulibus, iisdemque enixe postulantibus, & peculiarem obedientiam & fidem Romano Pontifici, solemnis jurisjurandi interpositione, spondentibus; Ut, sicut olim Dominus noster Jesus Christus, ovium suarum curam eidem Beato Petro committens, conditionem posuit dicens. *Si diligis me, pasce Oves meas*; Ita non aliis præstantiora hæc Pastoralis Officii insignia tradantur, quam qui Apostolicæ Sedi subjectionis debitæ signa persolvant, quæ ipsos cum Beato Petro tamquam membra de membro habere, & Catholici capitis unitatem servare declarent.

Inter. præstantiora honoris insignia Pallii usus recensetur, & Jus præg. sibi Cruc. Pallii Misticum indument. quibus detur.

§. 2. Erectæ autem Crucis delatio, Salvatoris nostri, cujus legatione fungimur, humilitatem pariter, & potentiam declarat, atque ita intuentium animos allicit ad illius excipienda præcepta, qui exaltatur a terra, omnia traxit ad se ipsum, ut simul etiam prævaricatores admoneat, hoc idem Crucis signum in Cœlo fore, quum Dominus ad judicandum Orbem Terræ in splendore Majestatis advenerit. Quæ quidem Indulta, licet olim solis Apostolicæ Sedis Vicariis concedi consueverint, deinde vero omnium Ecclesiarum Metropolitanarum Præsulibus communicata, ad Minores autem Ordinis Antistites, nimirum ad simplices Cathedralium Sedium Episcopos, nequaquam extensa fuerint; nihilominus omnium sæculorum monumenta testantur, eadem præclaris quibusdam Ecclesiarum Pastoribus, etiam Metropolitico jure & potestate carentibus, ex Apostolicæ Sedis indulgentia, tunc personali privilegio peculiaribus ipsorum meritis debito, nunc autem perpetua concessione, ad illustrium Ecclesiarum splendorem augendum cumulandumque, tributa fuisse.

Mystica itidem, plurimaque virtutis prægestatio Crucis sublimis.

Vetustior recentiorque praxis S. Sedis in hujusmodi Indulto conced.

§. 3. Cum itaque Ecclesia Quinquecclesiensis, Provinciæ Strigoniensis, in Hungariæ Regno constituta, Sancti Stephani I. quondam Hungariæ Regis pia liberalitate fundata atque dotata, & tam in Ecclesiastica Hierarchia, quam

in

in prædicti Regni Ordine multis nominibus clara, & illuſtris, hac olim prærogativa, de tempore recolendæ memoriæ Innocentii Papæ III. Prædeceſſoris

Pallii hon. olim gav.

noſtri gaviſa fuiſſe dignoſcatur, ut illius Epiſcopus, ex Romani Pontificis conceſſione, Pallio uteretur, quod conſtat ex ejuſdem Innocentii Papæ literis relatis in Capite *Cum in Juventute, de præſumptionibus*; Et licet aliquorum opinione,

Hujuſm. indultum alii perſonale.

eorum probabilior ſententia videatur, qui Indultum ejuſmodi tunc exiſtenti Epiſcopo dumtaxat, non autem illius Succeſſoribus tributum fuiſſe putant, quum tamen major Canoniſtarum, aliorumque Scriptorum numerus, privi-

Perpet. alii arbit.

legium ipſum Eccleſię Quinqueccleſienſi, ejuſque Epiſcopis pro tempore exiſtentibus conceſſum, nec niſi ob lacrymabiles ejuſdem Eccleſiæ viciſſitudines, quæ ſub graviſſimo Turcarum jugo diu oppreſſa jacuit, amiſſum fuiſſe arbitretur: Hinc factum eſt, ut plures ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopi, dum illius ſtatum Apoſtolicæ Sedi præſcriptis temporibus de more referrent, & opportuna ſuis rebus poſtulata proponerent, ad prædicti privilegii uſum ſe ſe reintegrari petierint. Quod

Iteratæ Quinquecclesienſis Epiſc. & Reginæ Hungariæ preces pro novi indulti conceſſione.

cum etiam nuper exiſtens Quinqueccleſienſis Epiſcopus in ſua relatione, quam anno 1748. per occaſionem viſitationis Sacrorum Liminum, ad Nos & Apoſtolicam Sedem tranſmiſit, atque iterum Venerabilis Frater Georgius Modernus ejuſdem Eccleſię Antiſtites, enixis precibus poſtulaverint; eorum autem votis Cariſſima in Chriſto Filia Noſtra Maria Thereſia Hungariæ & Bohemiæ Regina Illuſtris, in Romanorum Imperatricem Electa graviſſimum ſupplicationis ſuæ ſuffragium adjunxerit: Nos, attentis præmiſſis, & tam devotionis noſtræ affectum erga memoriam Beati Regis ejuſdem Eccleſiæ Fundatoris de Ca-

Quorum ob egregia merita, & Beati Fundatoris inclytam memor.

tholica Fide & Religione optime meriti, quam paternæ voluntatis noſtræ ſtudium erga ipſam Mariam Thereſiam Reginam & Imperatricem Electam, cujus egregia ad hunc diem extiterunt in Nos, & Apoſtolicam Sedem officia, amplius declarare volentes, præfati etiam Georgii moderni Quinqueccleſienſis Epiſcopi zelum atque virtutes juſta æſtimatione penſantes, eumdemque a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, &c. cenſentes: eidem Georgio Epiſco-

Perpet. indultum utendi Pallio, & præpeſt. Crucis Quinqueccleſienſ. Epiſcopis conceditur ſub certis tamen modis ac condit.

po, ut ipſe & ejus Succeſſores Eccleſiæ Quinqueccleſienſis Præſules pro tempore exiſtentes, de cætero perpetuis futuris temporibus Sacrum Pallium in ſolemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano deſcriptis, induere & geſtare, ac etiam Crucem ad inſtar Archiepiſcoporum ante ſe elevari & geſtari facere, in dicta Quinqueccleſienſi Civitate & Diœceſi dumtaxat, & non alibi omnino, ſive in alienis Diœceſibus, ſive in prædicti Hungarici Regni Comitiis, ſive in quibuſvis aliis locis Epiſcopo præfato non ſubjectis, etiamſi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet; nec etiam in dicta Civitate & Diœceſi Quinqueccleſienſi, in præſentia alicujus ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel Noſtri, & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ Ordinarii aut Extraordinarii Legati, ſeu Nuncii, vel Archiepiſcopi Strigonienſis, niſi de eorum reſpective conſenſu, ſub gratiæ & conceſſionis hujuſmodi nullitate; & dummodo quoad Pallium prædictum tam ipſe Georgius, quam illius Succeſſores Quinqueccleſienſes Epiſcopi pro tempore futuri, illud ab eadem Apoſtolica Sede, ſervatis, de jure, vel conſuetudine ſervandis, poſtulare, & conſueto fidelitatis debitæ juramento edito, accipere, aliaque in ſimilibus obſervari ſolita adimplere teneantur, nec ante acceptum Pallium erectæ Crucis geſtationem ſibi licitam eſſe noverint: Utque demum, ſalvo in omnibus Jure Metropolitico Eccleſiæ Strigonienſis, illiuſque Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis, & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipſos Epiſcopos Quinqueccleſienſes, alioſque Epiſcopos, ſive ejuſdem, ſive alterius Provinciæ, hactenus de jure, uſu, aut conſuetudine, in quibuſvis functionibus, conceſſibus, aut comitiis ſervari ſolito, hujuſmodi Pontificalis honoris inſigniis uti libere & licite poſſint, & valeant, de Apoſtolicę auctoritatis plenitudine, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.

Decreta ad Indulti firmitat.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, nec unquam ſub quibuſvis generalibus ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationi-

bus,

bus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse & fore, ac censeri; ac dicto Georgio Episcopo, ejusque successoribus dictæ Quinqueecclesiensis, Ecclesiæ Prælulibus pro tempore existentibus, perpetuo suffragari, nec non ab ipsis respective, in omnibus, & per omnia observari; sicque, & non alias, per quoscumque Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, ejusdemque Sedis Nuncios, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter judicari, aut respective attentari contigerit.

§. 5. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, seu dictę Quinqueecclesiensis, aut alterius cujuscumque Ecclesię, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cęterisque contrariis quibuscumque. Derog. contrar.

§. 6. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, concessionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, Kalendis Septembris, Pontificatus Nostri Anno XV. Sanctio. Dat. 1. Septemb. 1754 Pont. XV.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

S. LEO.

LX.

SANCTO LEONI I. PAPÆ

Et Confessori, Missa, & Officium decernitur sub Ritu Sanctorum Doctorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Militantis Ecclesiæ auctor rectorque Deus, quum eam super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ædificaverit, summoque angulari lapide Christo Jesu innixam voluerit, tum provido cavit consilio, ut ad illius custodiam atque præsidium usque in sæculorum finem advigilarent egregii sanctique Doctores, qui nedum sublimioris virtutis exemplo Fidelium mores ad Sanctitatem justitiamque componerent, sed etiam doctrinæ vi & excellentia eosdem in Fidei sinceritate, & salutaris scientiæ veritate continerent. Horum quidem operam tanti se facere ostendit communis Dominus & Magister, ut eos Sal Terræ, & Lucem Mundi appellaverit; utpote qui, non vivæ tantum vocis officio, quemadmodum cæteri sanctarum plebium pastores, præsentium sibi populorum saluti consulturi erant, sed peculiari sapientiæ lumine Spiritus Sancti dono ditati, doctissimis conscriptis Libris, universam Ecclesiam instruere, & omnium sæculorum posteritatem in Religione erudire debebant. Hinc Ecclesia ipsa, Sponsi sui Spiritu imbuta, ejusque instituta servare studens, eosdem gloriosos Viros uberiori doctrinæ munere a Deo repletos, hoc singulari honore prosequi consuevit, ut in solemnibus Sacris, quæ recurrentibus eorum festivitatibus celebrantur, tam scilicet in Sacrificio Missæ, quam in Ecclesiasticis Officiis, ejusmodi preces, lectiones, & laudes adhiberi jubeat, in quibus & Sancti Doctoris titulus ipsis tribuitur, & eorum sapientia ac doctrina specialius prædicantur.

Gloriosi Viri non Sanctitate solum, sed & doctrin. conspicui, in Missa & Divinis Officiis uti Doctores celebrantur. Quantop. doctrina præstiter. S. Leo I. Pontifex.

§. 1 Porro inter eos, quorum natales dies hoc peculiari ritu ac privilegio decorantur, merito semper numerandum existimavimus Prædecessorem Nostrum Sanctum Leonem I. Romanum Pontificem, qui (ut doctissimi Cardinalis Baronii verbis utamur) *ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura pastorali vigilantissimum studium, a majoribus MAGNI cognomento jure meruit appellari.* Cujus quidem doctrinæ excellentia, sive in altioribus Fidei nostræ Mysteriis explicandis, & contra insurgentes errores vindicandis, sive in tradendis disciplinæ regulis, & morum præceptis, cum singulari Sacerdotalis eloquii gravitate & ubertate, adeo elucescit, ac etiam tot hominum laudibus cumulata, tantoque Conciliorum, Patrum, Scriptorumque Ecclesiasticorum studio & consensu celebrata dignoscitur, ut sapientissimus Pontifex nulli ferme Sanctorum Doctorum, qui in Ecclesia floruerunt, aut fama, aut existimatione postponendus esse videtur. Et sane Sancta universalis Synodus apud Chalcedonem congregata, non illum tantummodo *vocis Beati Petri interpretem* appellavit, sed & illius de Incarnatione Domini doctrinam venerabunda suscipiens, exclamare non dubitavit: *Petrus per os Leonis locutus est.* Idem Sanctus Pontifex a Concilio Constantinopolitano sub Menna celebrato, *illuminator & columna Ecclesiæ*; idem a sexta Synodo, *firmamentum orthodoxæ Fidei* prædicatur: Idem in pervetusto Synodorum Libro *Apostolorum dogmatum defensor, & Apostolis coæquandus* dicitur. Quid autem clarissimi Religionis nostræ Proceres ac Patres? Sanctus Sophronius Hierosolymorum Antistes *Sanctissimæ Romanæ Ecclesiæ, immo omnium, quæ sub Cælo sunt, luminare*, Leonem fuisse affirmavit. Utque aliorum innumera prætereamus testimonia, S. Nicolaus Papa I. ad Michaelem Imperatorem scribens, libere asseruit, quod nisi Deus Leonis virtutem atque doctrinam adversus Latrocinium Ephesinum excitasset, *Religio Christiana penitus corruisset.* Etsi autem Ecclesia, inter eos, quos Doctorum titulo & ap-

Præ ter. de ea æstimon Concil. ac Patr.

& appellatione distinguit, S. Leonem Pontificem nondum peculiari Decreto recensuit: illius tamen doctrinam tanto in honore se habere ostendit, ut ipsius scripta, non secus ac illorum, quos præcipuos Religionis Magistros atque Doctores jamdudum veneratur, in Divinis Officiis frequenter locum habere jusserit, & in iis præsertim Solemnitatibus, quibus majora Fidei nostræ Mysteria per anni cursum recoluntur, universum Clerum & Populum ex illius Sermonum lectione solidam eruditionem, & spirituale pabulum haurire voluerit.

§. 2. Ad hæc autem, quæ de Sancti Leonis meritis & gloria cum omnibus sentimus, & jampridem animo Nostro reputavimus, peculiaris quædam, Nobisque cum paucis communis, accedit causa, quæ nostram olim erga ipsum pietatem & venerationem magnopere accendit & auxit; quod scilicet, dum in Vaticana Beati Petri Basilica Canonicalem dignitatem in minoribus obtineremus, quum Sacrum illius Corpus, a multo jam tempore sub Altari Sanctæ Mariæ de Columna nuncupatæ quiescens, ad alterum ipsius Sancti Pontificis nomine in eadem Basilica erectum & dedicatum, solemni ritu ac pompa transferendum fuit, venerabilium illius ossium elevationi & recognitioni præsentes adfuimus, eaque nostri oculis intueri, ac debito cultu prosequi, summæ felicitatis loco habuimus; cujus rei Nos alibi, nimirum in Opere *de Canonizatione Sanctorum Lib. IV. Part. II. Cap. XXIII.* mentionem fecimus. Peculiar. præterea obsequii sui causas recenset Pontifex.

§. 3. Quod itaque semper, præmissas ob causas, justum & æquum censuimus, quodque Nostra in Sanctum Pontificem singularis devotio Nobis suadet, hoc demum, auctoritate Apostolicæ Sedis, in qua, magno licet temporum, majore autem meritorum intervallo, eidem successimus, nunc reipsa præstare decrevimus; Ideoque exempla sequentes aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, qui præter summos illos Ecclesiæ Doctores, alios etiam Sanctissimos Viros, qui eximia doctrinæ laude in Ecclesia floruerunt, eamque Scriptis suis locupletarunt, proprio Doctorum titulo honorandos esse decreverunt; Motu proprio, & certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus, præcipimus, & mandamus, ut in Officii Divini Breviario, in Festo Sancti Leonis Papæ & Confessoris, Antiphona *ad Magnificat* in utrisque Vesperis ponatur ea, quæ incipit: *O Doctor optime*; In Missa autem dicatur Introitus: *In medio Ecclesiæ*; & post Collectam subsequatur Lectio Libri Sapientiæ: *Justus cor suum tradet*; cum Graduali, ut in Communi Doctorum: Post Evangelium vero dicatur *Credo*; Reliqua, ut in consueta Missa propria de Sancto Leone. Atque ita per omnes Ecclesias, & respective ab omnibus & singulis, qui ad Divini Officii recitationem tenentur, perpetuo servandum statuimus & decernimus: Non obstantibus contrariis Rubricis, usibus, & consuetudinibus, etiam expresse per Sedem Apostolicam approbatis & confirmatis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Quaprop. ejus offic. & Missam sub Ritu Sanctor. Doctor. celebrari jubet. Derogat. contrar.

§. 4. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Nostri præcepti, mandati, statuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, Idibus Octobris, Pontificatus Nostri Anno Quintodecimo. Dat. 15. Oct. 1754. Pont. XV.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 9. mensis Novemb. 1754.

CENTUM INSIGNE

Oppidum, Bononiam inter & Ferrariam, in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, honoribus, & prærogativis, quibus reliquæ Pontificiæ Ditionis Civitates fruuntur: ita tamen, ut quoad spirituale vel temporale gubernium nihil plane innovetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam:

Proœmium.

APostolicæ Sedis Majestati convenit, temporalis suæ Ditionis Oppida, quæ temporum cursu, & Civium industria, ad insignem amplitudinem excrevisse dignoscuntur, splendidioribus titulis, & honoribus decorare, ut fidelium Subditorum animi, virtutis, & devotionis suæ præmium agnoscant, locorumque opibus, & virtutibus, paria dignitatis, & Ordinis ornamenta respondeant.

Centum complur. nec vulg. prærogat. insigne Oppidum.

§. 1. Sane inter Panarum, & Rhenum Amnes, æquali ferme distantia Bononia, & Ferraria Civitatibus Nostris, extat illustris Terra, Centum nuncupata, quæ in Spiritualibus Archiepiscopali Ecclesiæ Bononiensi subest, in temporalibus autem per pro tempore existentem Apostolicæ Sedis Legatum Ferrariæ constitutum regitur, ac Civium frequentia, honestarum Familiarum copia, Virorum illustrium fama, artium cultu, Ædificiorum elegantia, Ecclesiarum etiam, Cœnobiorum, aliorumque piorum Locorum numero, ipsaque agri ubertate, & amplitudine, super plurimas Pontificiæ Ditionis Nostræ Terras longe excellit; ideoque digna videtur quæ illustriori Civitatis titulo, atque huic adnexis convenientibus prærogativis condecoretur.

Peculiar. quædam prometiti Pont. amoris causæ.

§. 2. Quam in rem Nos quidem eo magis propensum animum gerimus, quod ipsius Terræ amplitudinis, & formæ, Civium conditionis, ac vigentis in ea tum Sacrorum Officiorum decoris, tum etiam Civilis Politiç notionem, non ex aliorum scriptis, aut relationibus traditam, sed nostrismet ipsis oculis acceptam retinemus, ex quo, dum Archiepiscopali Ecclesiæ Bononiensi prçeramus, non solum in Pastorali visitatione Diœcesim perlustrantes, memoratam Terram pluries invisimus, ejusque res omnes plene cognovimus, sed singulis ferme annis certum temporis spatium, tum valetudinis Nostræ, tum etiam studiorum Nostrorum rationibus opportunissimum, in ea transigere consuevimus; unde illius Cleri, & Populi obsequiis, officiisque devincti, Paternæ benevolentiæ affectum in eos merito conceptum, in hoc etiam Summi Apostolatus fastigio, Dei bonitate constituti, retinemus; eodemque adhuc tum universos, tum singulos ipsius Terræ Cives & Incolas ex animo prosequimur, specialiter vero Dilectum Filium Hieronymum Barufaldum illius Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Blasii Episcopi, & Martyris Archipresbyterum, quem Nobis & Loci Dignitas, & sedula Officii ejus administratio, & non vulgaris doctrinæ atque eruditionis fama commendant.

Unde in Civit. erigitur, cum omnibus jur. honorib. & prærogativis quæ cum novæ Civitatis Magist. commun.

§. 3. Quapropter ipsius Terræ Centi splendorem, & decus augere, & cumulare volentes, ejusdemque Communitatem, & Homines, ac eorum singulares Personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ, & supremæ Nostrç potestatis plenitudine, dictam Terram Centi in Civitatem, harum serie, in perpetuum erigimus, & instituimus: eique Civitatis titulum, & denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prærogativis, ac decorationibus, quæ cæteris omnibus

bus ejusdem Ditionis Nostræ Pontificiæ Civitatibus, non tamen ex peculiaribus titulis, competere dignoscuntur: Necnon Magistratui ejusdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, consuetos honores, & insignia, quibus aliorum ejusdem Ditionis Civitatum Magistratus de jure, usu, vel consuetudine gaudere solent, seu debent, ita tamen, ut eadem Terra, per nos in Civitatem, ut præfertur, erecta, Ven. Fr. Nostro Moderno, & pro tempore existenti Archiepiscopo Bononiensi, ut antea, in spiritualibus subjecta remaneant, nec ipse Archiepiscopus apud eum residere teneatur, ac etiam in temporali ipsius gubernio nihil innovetur, eadem auctoritate concedimus, & elargimur. Ita tamen ut quoad spirituale vel temp. gubern. nihil innovetur.

§. 4. Decernentes easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes, iisdem præmissis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, vel auditi fuerint, aut ex alia quantumvis legitima causa, aut quovis capite, etiam in corpore juris clauso, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis substantiali defectu notari, impugnari, in Jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos Juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari ullo modo posse; sed ipsas præsentes Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari: sicque in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem Camerarium, aliosque ejusdem S. R. E. Card. etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & alios quoscumque quavis præeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter decerni contigerit, aut attentari. Firmant. præmissa. Aliter judicari prohib.

§. 5. Non obstantibus contrariis quibuscumque, etiam Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non ejusdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, quibusvis Personis, & Locis sub quibusvis verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda forent, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observanda, præsentibus exprimerentur, & insererentur, pro plenarie & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogat. contrariis.

§. 6. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostræ absolutionis, erectionis, institutionis, concessionis, elargitionis, decreti, & derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem &c. incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dominicæ MDCCLIV. XV. Kal. Jun. Pontificatus Nostri Anno Decimoquarto. Dat. 18. Dec. 1754. Pont. XV.

D. Card. Passioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

XLII. **ABBATI GENERALI**

Ordinis Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ indultum conceditur interveniendi Cappellis Pontificiis, locusque cum aliis Abbatibus Generalibus eidem assignatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Superior Generalis Ordinum Regular. ad Cappellam Pontific. admitti solent.

ROmanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Religioni & decori convenire visum fuit, ut quoties, sacri solemniores Ecclesiæ Romanæ Conventus, seu Cappellæ Pontificiæ, ipsis præsentibus, una cum ejusdem S. R. E. Card. & Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque Prælatorum Romanæ curiæ Ordinibus, vel ad Missarum solemnia celebranda, vel ad alia Ecclesiastica Officia peragenda haberentur, Regularium quoque Ordinum Generales Superiores ad illas admitterent.

Ad preces Card. Columna S. R. E. Vice Cancellarii Prot. Ordinis Monac. S. Hieron. Congr. Italicæ.

§. 1. Cum autem Abbas Generalis Ordinis Monachorum Sancti Hieronymi Congreg. Italicæ, qui ut plurimum extra Romanam Curiam moram trahere solet, hactenus dictis Cappellis minime interfuerit: Et Dilectus Filius noster Hieronymus Sancti Laurentii in Damaso nuncupati prædictæ S. R. E. Diaconus Card. Columna nuncupatus, ejusdemque S. R. E. Vice Cancellarius, qui prædicti Ordinis Sancti Hieronymi apud Nos & Sed. Apost. Protector existit, Nobis preces porrexerit, ut dilecto Filio Felici Nerinio moderno, nec non futuris dicti Ordinis S. Hieronymi Abbatibus Gen. pro tempore existentibus, locum in dictis Cappellis, & Pontificiis Functionibus, ut infra, concedere & assignare dignaremur.

Indultum conceditur Abbati Generali ejusdem Ordinis Cappellis Pont. interesse possit.

§. 2. Nos, qui in egregium Ecclesiæ Doctorem specialis obsequii studium semper professi sumus, idque compluribus & manifestis editis argumentis testatum facere non prætermisimus, volentes quoque erga illustrem Monachorum Ordinem, illius legibus & institutis fundatum, benevolentiæ nostræ significationes ostendere, dictumque Felicem a quibus &c. absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus libentissime inclinati; eidem Felici moderno, & pro tempore existenti dicti Ordinis S Hieronymi Abbati Generali, ut ipse perpetuis futuris temporibus singulis Missis Pontificalibus, Divinisque Officiis, & aliis Ecclesiasticis Functionibus, quæ in Basilicis etiam Patriarchalibus Urbis, & in Cappellis alicujus ex Pontificiis Palatiis, in præsentia quoque Nostra, solemniter celebrantur & peraguntur, nec non quibusvis generalibus Supplicationibus, cum habitu Prælatitio ipsi alias a Sede Apostolica concesso, seu juxta ritum, cum Pontificalibus indumentis, interesse & intervenire, ac locum in consueto scamno, immediate post alios modernos & pro tempore existentes Ordinum Monasticorum Abbates Generales, qui simili concessione hactenus gavisi sunt & gaudent de præsenti, habere, & Missis ac Officiis & Functionibus hujusmodi durantibus, retinere & libere & licite possit & valeat, Apostolica auctoritate, harum serie, perpetuo concedimus & indulgemus, plenamque & liberam ad id facultatem & licentiam impertimur.

Clausulæ pro indulti firmitate.

§. 3. Decernentes ipsum Felicem, ac pro tempore existentem Abbatem Generalem dicti Ordinis Sancti Hieronymi, super concessione & indulto hujusmodi, a quoquam, sub quovis prætextu, occasione vel causa quantumvis juridica, & legitima, vel quæsito colore & ingenio, nullatenus impediri, molestari, retardari, aut inquietari posse, neque debere: Præsentes quoque literas semper & perpetuo validas & efficaces esse & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac eidem Felici, ejusque Successoribus pro tempore existentibus Abbatibus Generalibus dicti Ordinis S. Hieronymi in omnibus & per omnia

ple-

plenissime suffragari, nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis excipi debere. Sicque & non alias per quoscumque Judices ordinarios & delegatos quavis auctoritate fungentes, ac Palatii Apostolici auditores & S. R. E. Card. etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & Sedis prædictæ Nuntios judicari & definiri debere: Irritum quoque & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quibusvis etiam in Synodalibus, & Provincialibus, ac Generalibus Conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non quorumvis Ordinum, & Congreg. ac Fratrum etiam Mendicantium privilegiis, ac similibus concessionibus & indultis Apostolica auctoritate quovis titulo concessis: Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ acceptationis, incorporationis, absolutionis, concessionis, Indulti, hortationis, decreti & derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto, VII. Kalendas Junii, Pontificatus Nostri Anno Quartodecimo. Dat. 30. Januarii 1755. Pont. XV.

J. Card. Pro-Datar.

D. Card. Passioneus.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

PUR.

XLIII. PUEROS ANTE USUM

Rationis in odium Christi occisos, an canonizari expediat, disquiritur, & in hanc rem plura de Martyrio horum Puerorum, cultuque publico iisdem in Ecclesia præstito; & de Martyrio cultuque præsertim Beati Andreæ Rinnensis, cujus institutæ Canonizationis causa conscribendæ Epistolæ occasio fuit, distinctim adnotantur.

Dilecto Filio Benedicto Veterani Sacræ Consistorialis Aulæ Advocato & Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Historica Narratio de Mart. cultuque B. Andr. Rinnensis.

BEATUS Andres de Pago, seu Vico Rinnensi, Brixinensis Diœcesis, nondum exacto tertio ætatis suæ anno a Judæis in odium Christianæ Fidei sub annum 1462. fuit crudelissime trucidatus. Non ita post multos a Martyrio annos publice coli cœpit; quandoquidem sub annum 1475. ejusdem ossa, sublimi a terra loco recondita fuerunt in pariete Ecclesiæ præmemorati Vici, Deo in honorem S. Andreæ Apostoli dicatæ. Cum autem subinde una cum miraculorum fama, eo semper magis religiosum Populi obsequium excrevit, ac præterea Infantis Reliquiæ, scientibus, & probantibus Ordinariis, assiduis nec interruptis cultus publici actibus fuerint exceptæ; impulere hæc omnia superioribus annis Venerabilem Fratrem Nostrum Episcopum Brixinensem, Dilectumque Filium Abbatem Monasterii Viltinensis Ordinis Præmonstratensis, aliosque emeritos viros Ecclesiasticos, ut supplices a S Sede exposcerent indultum peculiaris Missæ, & Officii peculiares itidem Lectiones habentis, in Beati honorem, Martyrii die quarto Idus Julii, recitandi a Clero Sæculari, & utriusque sexus Regulari, in Civitate universaque Brixinensi Diœcesi. Huic autem petitioni quinto Kalendas Octobris anni 1751. rescripsimus, ut primum ab Ordinario conficeretur Processus de martyrii, ac Miraculorum fama, deque cultu immemoriali, de quibus juridice nobis liquere optabamus, ante peculiaris Officii Missæque concessionem.

Propositæ instantiæ pro concessione Officii, peculiar. Missæ.

Rescript. fuit, ut super fama mart. & Mirac. ac super cultu immemorab. conficeretur processus.

Quandonam hujusmodi processus non sit necessar. præmittendus.

§. 2. Haud ipsis arrisit rescriptum hoc nostrum. Quare cum expositum nobis fuisset, ad exequenda omnia, quæ illo præcipiebantur, diuturno tempore, labore magno, nec exiguis sumptibus opus esse, quandoquidem Brixinone duo Processus Ordinaria auctoritate confici deberent; Nosque ipsos in Nostro opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. par. 2. cap. 5.* plura recensere exempla, quibus Officia & Missæ propriæ, in alicujus Beati honorem concessæ quandoque fuisse constabat, ex iis tantummodo, quæ de eo litteris consignarant Auctores graves, quæque de publico ejusdem cultu erant pervulgata, quin ullus antecesserit Processus ab Ordinario confectus super virtutum, seu martyrii, aut miraculorum, vel cultus antiqui, ac hominum memoriam excedentis fama; propterea quod hujusmodi Processus tunc solummodo sit necessario præmittendus, quando præter Officii Missæque concessionem in causa progredi quis velit, & ad formalem usque Canonizationem procedere, haud vero, quum peculiaris Officii Missæque indulto obtento, nihil de formali Canonizatione cogitatur, sed mens est frui dumtaxat impetratis: Hinc igitur animum induximus viam relinquere a Nobis antea præscriptam, & alteram inire, quam ipsi patefecimus, plurimisque exemplis *in præcit. cap. 5.* confirmavimus.

Historici, qui de B. Andrea scripser.

§. 3. Incognitum nobis non erat hujusce B. Andreæ nomen, neque martyrium, cum legerimus quidquid de ipso scripserunt celebres Bollandistæ *t.3. Mensis Julii ad diem* 12. Nosque ipsi de eo mentionem fecerimus in præcit. Nostro Opere *de Cano-*

Il punto, se sia espediente il canonizzare i Fanciulli uccisi in odio di Cristo prima che giungessero all'uso di ragione; si fanno più osservazioni intorno al martirio sofferto da tali Fanciulli, ed al culto perciò loro accordato nella Chiesa, ed in particolare sopra il martirio e culto del Beato Andrea Rinnense, la di cui causa di Canonizzazione è stato il motivo di scrivere la presente Lettera.

Dilecto Filio Benedicto Veterani Sacræ Consistorialis Aulæ Advocato & Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

IL Beato Andrea del Pago, o Villaggio Rinnense, Dioceſi di Breſſanone, che non aveva per anche compito il terzo anno della sua età, fu nel 1462. barbaramente trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Cristo. Poco dopo il martirio, incominciò il culto pubblico; essendo state nell'anno 1475. poste le di lui Ossa sopra terra nel muro della Chiesa del detto luogo, dedicata a Dio in onore di S. Andrea Apostolo; ed essendo unitamente colla fama de' miracoli sempre più cresciuta la divozione del popolo; ed in oltre essendosi mai sempre continuati verso le di lui Reliquie gli atti non interrotti di pubblico culto, colla scienza, ed approvazione degli Ordinarj. Tutto ciò diede negli anni passati impulso al Venerabile Fratello il Vescovo di Bressanone, ed al Diletto Figlio il Padre Abbate del Monastero Viltinense dell'Ordine Premonstratense, e ad altri degni Ecclesiastici, di supplicare la Santa Sede per la concessione della Messa propria, e dell'Officio colle Lezioni proprie, da recitarsi in di lui onore nel giorno 12. di Luglio, giorno della morte, dal Clero Secolare, e Regolare dell'uno e l'altro sesso della Città, e Dioceſi di Bressanone: ed a quest'istanza fu da Noi risposto sotto il giorno 27. di Settembre 1751. che, prima d'ogni altra cosa, si facesse dall'Ordinario il Processo sopra la fama del martirio e de' miracoli, e sopra il culto immemorabile, dovendo questo essere il preliminare alla concessione dell'Officio e della Messa propria.

Racconto Istorico del mart. e culto del B. Andrea Rinnense.

All'istanza per la concessione dell'Officio, e Messa propria: Fu resc. che si formasse Processo sopra la fama del martirio e miracoli, e sopra il culto immemorabile.

§. 2. Non piacque questa risposta: ed essendoci stato rappresentato, che, per eseguire quanto in essa veniva prescritto, sarebbe stato d'uopo impiegarvi molto tempo, gran fatica, e spesa, dovendosi fare in Bressanone due Processi coll'autorità Ordinaria; che da Noi stessi nella nostra Opera *de Canonizat. Sanctor. al al l. 4. p. 2. c. 5.* venivano riferiti varj esempj di concessioni d'Officj e Messe proprie in onore di qualche Beato, in sequela di quanto d'esso avevano scritto Autori gravi, in sequela del notorio pubblico culto, senza che sia preceduto verun Processo fatto dall'Ordinario sopra la fama delle virtù, o del martirio, o de' miracoli, o del culto antico ed immemorabile; richiedendosi questo Processo, quando, oltre la concessione dell'Officio, e della Messa, si pensa di proseguire la Causa, e portarle alla formale Canonizzazione; ma non quando, ottenuto l'Officio e la Messa, non pensavasi a formale Canonizzazione, ma l'intenzione era di contentarsi dell'ottenuto: ci disponemmo a lasciare la strada da Noi prescritta, e corroborata con molti e molti esempj *nell'allegato cap. 5.*

Quando non sia necessar. premet. un tal Processo.

§. 3. Non ci era ignoto il nome di questo Beato Andrea, nè ci era ignoto il di lui martirio; avendo letto quanto ne scrivono i celebri Bollandisti *nel to. 3. del mese di Luglio al giorno 12.* ed avendone ancor Noi fatta menzione nella cita-

Canonizatione Sanctorum l. 3. c. 15. n. 6. Antequam vero oblatis precibus annueremus, opus fuit, ut percurreremus hujusce Martyris historiam manuscriptam ab Hippolyto Guarinonio Germano idiomate compositam, latine vero redditam a P. Norberto Ab. Viltinensi; ut inspiceremus acta martyrii, publicique cultus monumenta multo labore ac eruditione collecta, typisque tradita sub annum 1745. a Patre Hadriano Kembtero; nec non disceptationem Apologeticam de martyrio Simonis Tridentini, Tridenti impressam an. 1747. ubi c. 5. de Martyrio, Cultuque B. Andreæ late differitur; Quam quidem Disceptationem quamvis eruditi Auctoris molestia nullo inscriptam nomine ediderit, perspectum tamen est, opus esse P. Benedicti Cavallesio, quemadmodum testis locupletissimus est celebris Flaminius Cornelius Senator Venetus in suo opere *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris p. 4.* ubi debitas præfato emerito Religioso Viro laudes non præmittit.

Aliæ de eo monum.

§. 4. Insuper, cum delatum fuisset, antiquum quemdam extare Processum Ordinaria auctoritate confectum super cultu hujusce B. Andreæ, authenticum ejus exemplum transmitti ad nos jussimus; utque extrajudiciales saltem suppeterent probationes continuationis ejusdem publici cultus, missæ ea de re ad Nos fuerunt testificationes. Postquam autem omnia accurate perpendimus, per organum Congregationis Rituum, instantibus Venerabili Fratre Brixinensi Episcopo, Dilectisque Filiis Procuratore Generali Ordinis Præmonstratensis, & Abbate Monasterii Viltinensis, decimo octavo Kalendas Januarii 1753. Missam propriam, Officiumque cum peculiaribus Lectionibus a Clero Sæculari, & utriusque sexus Regulari, sub ritu duplici in Civitate, ac per universam Brixinensem Diœcesim recitandum concessimus; nec tamen omisimus, Missam ipsam, atque proprias Lectiones examinandas curare, omniaque cum Dilecto Filio Ludovico Valenti tunc Fidei Promotore, nunc vero Assessore S. Officii communicare: ac insuper præmemorati Brixinensis Episcopi, reliquorumque, quos mox super expressimus, precibus annuentes, decimo octavo Kalendas Februarii Plenariam Indulgentiam concessimus singulis, qui confessi Sacraque Communione refecti, quarto Idus Julii cujusque anni Rinnensem visitent Ecclesiam, in qua Beati Andreæ Reliquiæ conquiescunt.

Quibus attentis Officium, Missa & Indulgentia festo ipsi die concessa fuit.

Simile aliud Ind. Sixt. V.

§. 5. Hæc omnia peregimus, proposito Nobis Sixti V. Prædecessoris Nostri exemplo. Sub annum 1485. fuit ab Hebræis in odium Fidei Christi sævissime occisus Beatus Simon Tridentius Puer, qui nondum impleverat tertium ætatis suæ annum. Ex inhumano hoc scelere tot tantæque turbæ derivarunt, totque ac tantis artibus usi sunt Judæi, ad promeritas pœnas declinandas, avertendumque a se justum Christifidelium odium, ut Sixtus IV. refugere haud potuerit, quin ea in re ipse intercederet, prohibendo, ne qui antea publicus cultus B. Simoni præstabatur, eidem amplius exhiberetur, quousque perspicuum evasisset, eumdem in odium Christianæ Fidei fuisse a Judæis trucidatum. Sixti IV. Breve relatum a nobis fuit in Nostro opere *de Canoniz. Sanct. l. 1. c. 14. n. 4.* Cum vero subinde palam omnia facta fuissent, allatisque probationibus, demonstrata, una cum nece, ejusdem inferendæ causa, atque constitisset etiam interfectores Hebræos fuisse, veluti evincitur ex Processu, qui vel nunc temporis in secretiori Archivo Castri S. Angeli asservatur, quemadmodum monuimus in Nostro Opere *de Canoniz. Sanct. l. 3. c. 15. n. 6.* a Sixto V. Pontifice an. 1588. datum fuit Breve concessionis Missæ celebrandæ, ac Officii proprii in Civitate universaque Diœcesi Tridentina, in honorem B. Simonis, definita die recitandi, superaddita Indulg. Plen. omnibus, qui Confessionis, ac Comm. Sacr. muniti, die eidem sacra visitassent Ecclesiam, in qua ejusdem Reliquiæ coluntur. Breve Sixti V. insertum est præcitatæ Disceptationi Apologeticæ super Martyrio B. Simonis, Tridentinis prælis cusæ anno 1647. p. 207. ubi eruditus Auctor refutare non negligit quæcumque Wagenseilius, & Basnagius in Pueri innoxii martyrium objecerant: idque ipsum, vi & eruditione haud impari, probatur a Flaminio Cornelio Sen. Ven. in suo opere *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini* Venetiis recuso sub an. 1743. Inter ea vero, quæ vel ipsi pro B. Andreæ Cultu indulsimus, vel prædecessores Nostri pro Cultu B. Simonis decreverunt, hoc unum discrimen est, quod nimirum jussu Gregorii XIII. Pont. B. Simonis nomen

in

citata nostra Opera *de Canoniz. Sanct. al l. 3. c. 15. n. 6.* Ma, prima d'aderire all'istanza propostaci, ci convenne il vedere la Storia manoscritta di questo Martire, composta da Ippolito Guarinonio in lingua Tedesca, e tradotta in lingua Latina dal Padre Norberto Abbate Viltinense; il vedere gli Atti del Martirio, e del culto pubblico, con molta fatica ed erudizione radunati, e dati alle stampe l'anno 1745. dal Padre Adriano Kembter; la Dissertazione Apologetica sopra il martirio del B. Simone da Trento, stampata in Trento l'an. 1747., ove *al c. 5.* si discorre a lungo del martirio, e del culto del B. Andrea; Dissertazione, che, benchè stampata senza nome per umiltà dell'erudito Autore, si sa però esser Opera del P. Benedetto da Cavalesio, come attesta il celebre Flaminio Cornaro Sen. Ven. nella sua bell'Opera *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris*, *alla p. 4.*, ove non lascia di dare le dovute lodi al sopraddetto degno Religioso.

§. 4. Di più, essendosi avuta notizia, che v'era un antico Processo fatto coll'autorità Ordinaria sopra il culto di questo B. Andrea, ne facemmo venire la copia autentica; e per avere le prove almeno estragiudiziali della continuazione del predetto pubblico culto, ce ne furono trasmesse le attestazioni. E dopo aver tutto maturamente considerato, pe'l canale della Congreg. de' Riti, ad istanza del Venerabile Fratello il Vescovo di Bressanone, de' Diletti Figli il Procuratore Generale dell' Ordine Premonstratense, e l'Abbate del Monastero Viltinense, facemmo sotto il giorno 15. di Dicembre 1753. la concessione della Messa propria, e dell'Officio colle Lezioni proprie, da recitarsi dal Clero Secolare, e Regolare dell'uno e l'altro sesso della Città e Diocesi di Bressanone sotto rito doppio; non avendo mancato di far prima esaminare la Messa propria, e le Lezioni proprie, e di conferir tutto col Diletto Figlio Lodovico Valenti allora Promotore della Fede, ed oggi Assessore del S. Officio. E ad istanza pure del sopraddetto Vescovo di Bressanone, e degli altri sopraddetti, nel giorno 14. di Gennajo 1754. concedemmo l'Indul. Plen. a chi confessato, e comunicato avesse divotamente nel giorno 12. di Luglio di ciaschedun anno visitata la Chiesa Rinnense, in cui sono le Reliquie del *Beato* Andrea. Altre memorie intorno al medesimo. Sopra le quali si fonda la concessione dell'Officio, Messa, ed Indulg.

§. 5. Avendo avuto avanti gli occhi l'esempio del nostro Predecessore Sisto V. Fu nell'anno 1745. barbaramente trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Cristo il B. Simone fanciullo di Trento, che non avea compito il terzo anno della sua età. Da questo barbaro fatto derivarono tanti e così gravi disordini, e furono tali e tanti gli artificj usati dagli Ebrei per sottrarsi dalle dovute pene, e liberarsi dal giusto odio conceputo contra di loro dai Cristiani, che il Pontefice Sisto IV. non potè esentarsi dal mettervi le mani, proibendo il culto pubblico, che esibivasi al B. Simone, fintantochè si fosse posto in chiaro, ch'esso era stato trucidato dagli Ebrei per odio della Fede di Cristo: Il Breve di Sisto IV. è da Noi riferito nella nostra Opera *de Canoniz. Sanct. al l. 1. c. 14. n. 4.* Ed essendosi dipoi posto il tutto in chiaro, ed essendosi colle prove alla mano fatta vedere, unitamente colla morte, la causa della morte, e che gli uccisori erano stati gli Ebrei, come risulta dal Processo, che ancor si conserva nell'Archivio Segreto di Castel S. Angelo, come abbiamo accennato nella nostra Opera *de Canon. al l. 3. c. 15. n. 6.* fu dal Pontefice Sisto V. l'anno 1588. spedito un Breve di concessione dell'Officio e Messa propria da potersi recitare e celebrare nella Città e Diocesi di Trento nel tal giorno determinato in onore del B. Simone, coll'aggiunta dell'Indulg. Plen. a quelli, che confessati e comunicati avessero nel giorno della di lui Festa visitata la Chiesa, in cui si ritrovano le sue Reliquie. Il Breve del Pontefice Sisto V. è stampato nella sopraccitata Dissertazione Apologetica sopra il martirio del B. Simone, della stampa di Trento del 1747. *alla p. 297.*, ove non lascia l'erudito Autore di refutare le obbiezioni fatte dal Wagenseilio, e dal Basnagio il martirio dell'innocente Fanciullo; il che pure con eguale energia ed erudizione si adempie da Flaminio Cornaro Ven. Sen. nella sua Opera *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini*, ristampata in Venezia l'anno 1743. E fra le concessioni da Noi fatte pe'l culto del B. Andrea, e le concessioni fatte da' nostri Predecessori pel culto del B. Simone, non v'è altra differenza, se non che per or- Altro simile Indulto di Sisto V.

Discrim. Inter utr. & discr. causa.

in Martyrologium Romanum fuit illatum, uti prænotavimus in *Nostro l. 1. de Canon. c. 14. n. 4.* At id nos præstare noluimus quoad Beatum Andream, ad sacra tecta servanda posteriora Decreta, ut in Martyrologium Romanum Canonizatorum nomina solummodo inferantur, omissis nominibus eorum, qui Beatorum numero adscripti sunt, vel solemni, vel æquipollenti Beatificatione: uti videre est *Nostro lib. 4. de Canonizatione part. 2. c. 18. n. 9. & seq.*

Nova pro Canoniz. instantia unde con. scribendæ. Epistolæ occasio.

§. 6. Si religiosis Viris satis fuisset, quemadmodum affirmaverant, Officium Missamque propriam obtinuisse, & subinde ulterius progressi, Causam ipsam ad formalem Canonizationem instruere non attentassent, Nos quidem Epistolam hanc dictandi, te vero perlegendi ac expendendi labore levavissemus; at cum formalem Canonizationem nunc sibi animo proposuerint, obtinuerintque ut Potentissimi Catholicorum Principum in id ipsum vehementes instarent; opus nobis esse conspeximus, ut omnia rite recteque se habeant, hac Epistola sententiam Nostram de nupera petitione aperire.

Quænam sint ad formalem Canoniz. præmitt.

§. 7. Haud sane conquerimur eos, postquam expressa superius ratione, Missæ propriæ propriique Officii concessionem a nobis sunt assecuti, declarato eorum animo ulterius minime progrediendi, mutasse exinde sententiam; nova enim hæc molimina libenter damus iteratis Religiosæ devotionis impulsibus. Certi præterea sumus, quoties ipsi ad formalem Canonizationem properare velint, te, pro ea, qua uti consuevisti diligentia, non neglecturum, Commissionem relaxare, quæ dicitur, *in statu & terminis*, de qua verba fecimus in nostro Opere de Canonizatione *l. 2. c. 38. n. 13.* legitimam quoque exposcere probationem, qua casum hunc Urbani VIII. decretis non esse comprehensum demonstretur, quod cæteroqnin facile admodum præstabunt Postulatores, authenticum nostrum Missæ atque Officii indultum proferentes, veluti nos quoque innuimus præcitato Opere *l. 2. c. 42. n. 3.* Nec te pariter prætermissurum scimus, tum exigere, ut novo confecto Processu Apostolico, una cum martyrio, ipsa probetur causa martyrii Beati Andreæ; cum ad solemnem Canonizationem haud satis habeantur, quæcunque & facta. & oculis subjecta fuerunt ad Officii Missæque concessionem; veluti ipsi plene demonstravimus in Nostro *l. 1. de Canon. c. 32. a n. 6. ad 17. & c. 41. n. 9.* Tum ad severæ critices regulas expendere, an Historici martyrium referentes necessariis polleant conditionibus, ad probationem constituendam in judicio solemnis Canonizationis, quibus de conditionibus Nos late egimus *Nostro l. 3. de Canon. c. 7. & duobus sequentibus*, cum major etiam quoad Historicos adhibeatur facilitas, quoties res est simplici concessione publici cultus, peculiaris alicujus Diœcesis finibus circumscripti, quam cum agitur de publico cultu præceptiva lege decreto, atque in Universam Ecclesiam ampliato, quemadmodum vel ipsi adnotavimus *l. 4. p. 2. c. 10 n. 26.* Ac denique expetere, præter martyrium, ejusque causam, signorum præterea ac miraculorum accessionem, quæ post Indultum publici cultus contigerint, quod perinde est ac dicere, post datum a Nobis Breve concessionis Officii ac Missæ. Nique hic sufficient duo signa, vel miracula, sed quatuor afferantur necesse est; causa namque B. Andreæ, quoad martyrium, & martyrii causam, fulciri non potest probationibus directis, Testibus nempe *de visu*, sed auxiliaribus veluti ac subsidiariis, Testibus nimirum *de auditu*; qua quidem in facti specie, duo signa vel miracula satis non sunt, sed quatuor desiderantur, juxta Gen. Decretum a Nobis editum nono Kal. Maji 1741. impressumque in Nostro Opere *de Canoniz. l. 3. c. 3. n. 25.* quod nunc temporis accuratissimam executionem in Congregatione Rituum consequitur.

Quia autem causa hæc novum inf. Canoniz. exemplo.

§. 8. Certum Nobis est, te nihil eorum, quæ hactenus recensuimus, pro perspecta Nobis cura, ac sedulitate tua reliqui facturum. Quod Nos habet sollicitos illud est, causam B. Andreæ Pueri, ab Hebræis occisi in odium Fidei, primam esse, quę, post causas Canonizationis S. Sedi reservatas, instrui velit, haud quidem ad obtinendum, vel Indultum permissivum publici cultus una aliqua Diœcesi circumscripti, vel formalem, aut æquipollentem Beatificationem, sed ad impetrandum publicum cultum, & quidem pręceptum, atque in universam Ecclesiam per expressam formalem Canonizationem ampliatum. Nos hac de re disseruimus in *Nostro l. 1. c. 14. n. 5. & 3. l. c. 15. n. 6.*, monuimusque, quoties casus iste obvenisset,

dine del Pontefice Greg. XIII. fu posto il nome del B. Simone nel Martirologio Rom. come da Noi è stato anche riferito *nel nostro l. 1. de Canon. c. 14. n. 4.* ma ciò da Noi non è stato fatto in ordine al B. Andrea, per mantenere i posteriori decreti, di non inserire nel Martirologio Rom. che i nomi de' Canonizzati, escludendo i nomi de' Beatificati o con Beatificazione formale, o con Beatificazione equipollente, come può vedersi *nel nostro l. 4. de Canoniz. p. 2. c. 18. n. 6. & seq.*

Differenze fra l'uno e l'altro, e sue ragioni.

§. 6. Se i divoti si fossero contentati, come avevano detto, della concessione dell'Officio e della Messa propria, e non si fossero dipoi avanzati a passi ulteriori, e da incamminare la Causa alla formale Canonizzazione, avressimo risparmiata a Noi la fatica di dettar questa Lettera, ed a Lei il tedio di leggerla e di considerarla; ma avendo indirizzati i loro nuovi pensieri alla formale Canonizzazione, ed avendo impetrate da' maggiori Principi del Cristianesimo premurose istanze pe'l loro intento: ci siamo ritrovati nella necessità, acciò il tutto vada a dovere, d'esprimere in questa Lettera i nostri sentimenti sopra la nuova istanza.

Nuova istanza per la Canoniz. che dà motivo a scrivere.

§. 7. Noi non facciamo veruna querela, che dopo aver ottenuto da Noi, nella maniera di sopra riferita, la concessione dell'Officio e della Messa propria, coll'aver espressa la loro idea di non passare più oltre, si siano poi mutati d'opinione; riferendo Noi ben volentieri questo passo a nuovo impulso di divozione. Siamo in oltre persuasi, che, volendo essi proseguire alla formale Canonizzazione, ella colla sua solita diligenza non lascierà di fare spedire la Commissione, che si dice *in statu & terminis*, della quale si è da Noi parlato nella Nostra Opera *de Canon. al l. 2. c. 38. n. 3.* non lascierà di far provare il caso eccettuato dai Decreti d'Urbano VIII., il che per altro si farà dai Postulatori con molta facilità, esibendo in forma autentica la Nostra concessione dell'Officio e della Messa, come pure da Noi stessi è stato accennato nella citata Nostra Opera *al l. 2. c. 21. n. 3.*, non lascerà di esigere, che con nuovo Apostolico Processo si provino il martirio e la causa del martirio del B. Andrea; non bastando per la formale Canonizzazione quanto si è fatto e si è veduto per la concessione dell'Officio e della Messa, come da Noi stessi è stato pienamente dimostrato *nel nostro l. 1. de Canon. c. 32. dal n. 6. fino al 17. ed al c. 42. n. 9.* Non lascerà di esaminare con severa critica, se gli Storici, che raccontano il martirio, abbiano i requisiti necessarj per far prova nel giudizio della formale Canonizzazione, de' quali requisiti si è da Noi diffusamente trattato *nel nostro l. 3. de Canon. c. 8. e due seg.* procedendosi con maggiore facilità, anche nella materia degli Storici, quando si tratta della pura permissione del culto pubblico ristretto ad una Diocesi particolare, di quando si discorre del culto pubblico precettatto, ed esteso alla Chiesa universale, come anche da Noi fu avvertito *nel l. 4. p. 2. c. 10. n. 26.* Non lascerà finalmente d'esigere, oltre il martirio, e la causa del martirio, ancora l'intervento de' segni, e de' miracoli seguiti dopo la concessione del pubblico culto, che è lo stesso che dire, dopo il nostro Breve dell'Officio e della Messa. Non bastando due segni, o due miracoli; ma dovendo essere quattro: imperocchè la causa del Beato Andrea non può appoggiarsi, quanto al martirio, e causa del martirio, a prove dirette, cioè a' Testimonj *de visu*, ma a prove sussidiarie, cioè de' Testimonj *de auditu*: nel quale stato di cose non bastano due segni, o due miracoli, ma debbono essere quattro a tenore del nostro Decreto Generale dei 23. Aprile 1741. stampato nella nostra Opera *de Canon. al l. 3. c. 3. n. 15.* che con ogni maggior esattezza viene oggidì eseguito nella Congregazione de' Riti.

Condiz. da premettersi per la Canonizzaz. formale.

§. 8. Siamo sicuri, che colla sua da Noi ben conosciuta attenzione e diligenza nulla da lei si tralascerà di quanto poc'anzi abbiamo detto. Ciò, che a Noi reca sollecitudine, si è, che la causa del B. Andrea fanciullo, uccilo dagli Ebrei per odio della Fede, è la prima, che, dopo la riserva delle cause di Canoniz. alla S. Sede, si pretende d'introdurre, non già per ottenere la permissione del pubblico Culto ristretto ad una Diocesi, o la Beatificazione formale, equipollente, ma per ottenere un pubblico culto precettato, ed esteso alla Chiesa universale, mediante un'espressa formale Canonizzazione. Noi di ciò abbiamo trattato *nel nostro l. 1. c. 14. n. 5. e nel l. 3. c. 15. n. 6.* ed abbiamo avvertito, che, succedendo il

Ma perchè induce tal causa qualche sorta di novità.

nisset, cautione opus esse; cum res nova agatur, nec unquam in praxim deducta a S. Sede, ex quo eadem sibi Canonizationis causas reservavit, quemadmodum prædiximus. Estque hoc plane illud, quod Nos impulit, ut hasce ad Te daremus Litteras; congruere enim Nobis visum est, ut primum omnium in Rituum Cong. disquiratur, an promoveri debeat B. Andreæ causa, quam Postulatores ad formalem usque Canonizationem perducere decreverunt; namque æquum non est, ut causa institui permittatur, efformari Processus super martyrio, & martyrii causa ac super signis atque miraculis, & fortasse etiam probentur hæc omnia, postremo autem respondeatur, formali Canonizationi non esse locum, ex quo nullum extet similis Canonizationis exemplum, Canonizationis nimirum Pueri in Fidei odium enecati. Audita autem Congreg. sententia, antequam reddamus quæsito Decretum, non cessabimus supplices Deum exorare, ut Divino Nobis lumine dirigere non dedignetur.

Ideo primum expendi jubetur, an admitti debeat.

§. 9. Interea vero, ut facilior evadat disquisitio, opportunum existimamus hisce Litteris summatim retexere, quidquid docuere Theologi de Pueris, in odium Christi occisis, & ex Sacris Ecclesiæ monumentis colligere, quæ de ipsis Pueris, delatoque iisdem cultu, memoriæ prodita adinveniuntur. Videntur enim Nobis hæc omnia plurimùm posse conferre ad absolutissimam definitionem instantiæ propositæ a Postulatoribus B. Pueri Andreæ Rinnensis, qui, ab impetrato cultu peculiaris Missæ & Officii, ad certum quemdam locum, ut prænotavimus, circumscripti, id quod nihil aliud est quam æquipollens Beatificatio, ulterius progredi vellent, & formalem obtinere Canonizationem.

Judicandi momenta.

§. 10. Hanc itaque sectantes methodum, asserimus, ex quo Ecclesia tanquam Martyres colat Bethleemiticos Infantes, Theologis justam fuisse causam propugnandi, Martyres quoque esse cæteros omnes Pueros, quibus in odium Christianæ Fidei vita fuit adempta. Collectæ a Nobis fuerunt auctoritates in Nostro Opere *de Canoniz. Sanct. l. 1. c. 14. n. 3. & seq.* Neque enim ulla firma ratione defendi potest, quod affirmant nonnulli, Martyres nimirum fuisse Bethleemiticos Infantes, peculiari quodam privilegio divinitus ipsis dato, quo ipsorum ætatem rationis usus antevertit, ut mortem perpessi, martyrii palmam assequerentur: etenim tam quoad Bethleemiticos Infantes, quam quoad ceteros omnes, in odium Fidei Christi necatos, obtinet Theologica ratio, martyrium scilicet intelligi per mortem in Christianæ Fidei odium perlatam, Infantesque, qui hujusmodi morte tolluntur, martyrii gloriam assequi ex Jesu Christi meritis, quamvis libero arbitrii actu illud non oppetierint. Auctoritatibus autem ibi per Nos allatis superaddemus sequentes: Sylvium nempe *in 2. 2. D. Th. q. 124. art. 1. Sunt qui dicant acceleratum fuisse in istis Innocentibus*, de Bethleemiticis loquitur, *usum rationis; sed hoc nulla vel Scripturæ, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non est ergo mirandum, quod B. Th. nolit admittere accelerationem usus rationis in parvulis Innocentibus pro Christo occisis, quos tamen recte dicit habere palmam martyrii; quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meretur, isti propter Christum occisi, sunt per Dei gratiam consecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, essent martyres, si modo interficerentur propter Christum, vel in odium Christianæ Religionis, respondendum est affirmative.* Satis ponderis & momenti inest quoque verbis Suaresii *in 3. p. D. Th. t. 3. disp. 19. sect. 1.* ubi postquam evicerat, Pueros Bethleem. fuisse vere martyres, ita subdit: *Ex hoc autem singulari facto colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, esse martyrii incapacem; sed omnes eos, qui eodem modo Christo mortem sustinuerint, vere esse martyres: nam eadem est ratio & causa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus; quia vel in illo facto intercessit speciale privilegium, factum illis pueris, vel non: si non intercessit; ergo non est, cur alii censeantur magis incapaces martyrii, quam illi, cum omnes æque careant usu rationis: si vero intercessit privilegium, hoc certe non est factum personis, sed causæ. Quid enim in illis Pueris cogitari potest pertinens ad personalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujusmodi privilegium illis concessum sit? Nihil sane. Tota ergo ratio illin'ius privilegii fuit causa mortis, nimirum quod propter Christum occisi sunt &c. Quin etiam Ecclesia eodem modo*

Probatur ratione Theolog. & Theol. auctorit.

Omnes pueri, in odium Christi occisi, sunt Mart.

inter

do il caso, era necessario aprire gli occhj; trattandosi di cosa nuova, nè mai praticata dalla S. Sede dopo la riserva ad essa fatta delle cause di Canonizzazione, come di sopra si è detto. E questo per appunto è quello, che ci ha mosso a scrivere a lei la presente Lettera; sembrandoci conveniente, che, prima d'ogni altra cosa, si esamini nella Congreg. de' Riti il punto, se debba darsi corso alla causa del B. Andrea, che i Postulatori pretendono di portare alla formale Canonizzazione: non essendo del dovere, che si lasci introdurre la causa, si lascino formare i Processi sopra i segni e miracoli, e forse anche si approvi tutto; ed in ultimo si risponda, non esser luogo alla formale Canonizzazione, non essendovi esempio di simile Canonizzazione, cioè della Canonizzazione d'un Fanciullo ucciso per odio della Fede. Ed inteso il parere della Cong. non lasceremo di raccomandarci a Dio per essere illuminati, prima di fare il Decreto sopra il quesito.

Perciò si ordina, che in primo luogo si esamini se sia bene darsi corso.

§. 9. Ed intanto per rendere più agevole l'esame, crediamo opportuno il riassumere brevemente in questa Lettera quanto insegnano i Teologi in ordine ai Fanciulli, a' quali in odio di Cristo è levata la vita, e raccorre dai sacri monumenti della Chiesa le memorie, che risguardano i predetti Fanciulli, ed il culto concesso ad essi; parendoci, che tutto ciò possa influire per un'adeguata risoluzione sopra l'istanza proposta dai Postulatori del B. Fanciullo Andrea Rinnense, che dal culto dell'Officio e della Messa, accordato, come si è veduto, per un luogo determinato, e che non è, che una equipollente Beatificazione, vorrebbero passare più avanti, ed impetrare una formale Canonizzazione.

Momenti per formarne un fondato giudizio.

§. 10. Camminando con questo metodo, diremo, che venerando la Chiesa come martiri gl'infanti di Betlemme, ciò ha dato un giusto fondamento ai Teologi di sostenere, che Martiri sono ancora tutti quegli altri Fanciulli, a' quali è data la morte in odio della Fede di Cristo. Da Noi sono state radunate le autorità nella nostra Opera *de Canon. Sanct. al l. 1. c. 14 n. 3. e seg.*, non essendo fondamento per sostenere ciò, che da alcuni si dice, essere stati Martiri gl'Infanti di Betlemme per uno speciale privilegio dato loro da Dio, che accelerò in essi l'uso della ragione, acciò, morendo, conseguissero la palma del martirio; avendo tanto negl' Infanti di Betlemme, quanto in tutti gli altri, che muojono ammazzati in odio della Fede di Cristo, luogo la ragione Teologica, che il martirio consiste nella morte patita per la Fede di Cristo, e che dagl'Infanti, che così muojono, si acquista la gloria del martirio pe'l merito di Gesù Cristo, ancorchè con un atto libero di volontà non l'abbiano accettato. Ed alle autorità ivi da Noi allegate aggiugneremo le seguenti: cioè il Silvio *in 2. 2. D. Th. q. 124 art. 1. Sunt qui dicant, acceleratum fuisse in istis Innocentibus*, parla di quei di Betlemme, *usum rationis; sed hoc nulla vel Scripturæ, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non est ergo mirandum, quod B. Th. nolit admittere accelerationem usus rationis in parvulis Innocentibus pro Christo occisis, quos tamen recte dicit habere palmam Martyrii: quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meratur, isti propter Christum occisi, sunt per Dei gratiam consecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, essent Martyres, si modo interficerentur propter Christ. vel in odium Christ. Relig. respondendum est affirmative.* Pesanti e gravi sono pure le parole del Suarez *in 3. p. D. Th. t. 3. disp. 29. sect. 1.* ove, dopo aver provato, che gl'Infanti di Betlemme furono veri Martiri, così soggiugne: *Ex hoc autem singulari facto recte colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, esse martyrii incapacem; sed omnes eos, qui eodem modo pro Christo mortem sustinuerint, vere esse Martyres; nam eadem est ratio & causa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus, quia vel in illo facto intercessit speciale privilegium, factum illis pueris, vel non: si non intercessit, ergo non est, cur alii censeantur magis incapaces martyrii, quam illi, cum omnes æque careant usu rationis: si vero intercessit privilegium, hoc certe non est factum personis, sed causæ. Quid enim in illis Pueris cogitari potest pertinens ad personalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujusmodi privilegium illis concessum sit? Nihil sane. Tota ergo ratio illius privilegii fuit causa mortis, nimirum quod propter Christum occisi sunt &c.*

Tutti i fanciulli uccisi in odio di Cristo, sono Martiri.

Si prova con la ragione Teolog. ed autor. de Teol.

inter martyres numerat quoslibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Christiana Religione mortui sunt, ut constat ex omnibus historiis Ecclesiasticis & ex modo loquendi Sanct. &c. Neque enim gratiam Christi munus liberaliter nunc, quam eo tempore, communicatur, neque horum mors minus est propter Christum, quam illorum; immo quodammodo videtur expressius, ac formalius esse propter Christum; nam, licet omnes interfecti sint in odium Christi, tamen illi priores Innocentes solum mortui sunt inter quærendum Christum, hi vero interficiuntur propter Fidem Christi, & ad destruendam & evertendam Religionem ejus. Est ergo par omnium ratio. Ejusdemque sententiæ sunt quoque Estius *in 4. sent. dist. 4. §. 2. 1. Præterea non leve.* Card. Laureæa *in 3. l. sent. p. 2 disp. 20. de Martyrio art. 4 n. 34.* nec non bon. mem. Card. Gotti *t. 2. in 3. p tr. de Bap. q. 2. §. 1. & t. 4. p. 1. de Veritate Relig. c. 14. §. 3. n. 15.*

Inde Ecclesiastic. monum. & primo quod puerorum nomina sint Martyr. Rom. illata.

§. 11. Proximum est, ut ea colligantur, quæ sacris Ecclesiæ monumentis consignata reperiuntur. Percurrentes Martyrol. Rom. reperimus V. Idus Jan. habitam mentionem Antiochiæ Celsi cujusdam pueri, qui una cum Marcionilla Matre, aliisque Fratribus in odium Fidei Christi fuit occisus; pridie Idus Februar. Alexand. Modestii, & Ammonii Infantium; XVI. Kal. Julii, Tharsi in Cicilia SS. Martyrum Julittæ matris, & Quirici filii tertium ætatis suæ annum agentis; Idibus Julii Alexand. decem Infantium; V. Kal. ejusdem mensis, Mediolani SS. Nazarii, & Celsi puerili; XVI. Kal. Sept. Carthagine in Africa Maximi pueri; XII. Kal. Sept. in Sardinia Ciselli, & Camerini puerorum; XIX. Kal. Oct. Romæ Crescenti pueri; XV. Kal. ejusdem mensis Augustodini S. Flocelli infantis; Idibus Nov. Paulilli pueri, qui, in Vandalica Genserici persecutione per Africam, martyrium pertulit; XV. Kal. eodem mense, Antiochiæ Barulæ infantis; VIII. Idus Dec. in Africa S. Majorici adolescentuli. De hoc Majorico loquitur quoque Victor Victensis *l. 5. de Persecutione Vandalica, t. 8. Bibliothecæ Patrum*, ubi etiam *p. 681.* meminit de aliis pueris, qui in prædicta Vandalica persecutione forti animo martyrio subierunt. *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno sequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ tristes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, se martyres peperisse, aliæ moliendo diluvio rebaptizationis nitebantur a confessione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquam inclinavit ad terram.*

Secundo quod eorum Reliquiæ cum signis martyrii repertæ.

§. 12. Pueros, quorum nomina, uti prænotavimus, in Martyrol. Rom. sunt relata, quique inter Martyres recensentur, sequuntur cæteri, quorum Reliquiæ martyrii nota signatæ, seu, quod perinde est, cum ampulla sanguinis, in veteribus Christianorum Cœmeteriis fuerunt repertæ, una cum proprio cujusque nomine, ac indicatione annorum, quibus S. illi Pueruli pro Christo occisi sunt. Ad id ipsum evincendum, satis est, ut præ manibus habeatur opus accuratissimum bon. mem. Canon. Marci Antonii Boldetti *de Cœmeteriis Sanct. Mart. & veterum Christianorum, ubi p. 344.* affertur inscriptio sepulcralis lapidis S. Dorotei martyris sexto infantiæ mense sublati, *p. 363.* similis inscriptio S. Anastasii, *p. 165.* alia S. Serenillæ, quorum uterque fuit primo ineuntis ætatis anno interfectus: eadem itidem *p. 365.* Epitaphium exscribitur S. Bonifaciæ trimæ; *p. 432.* alterum S. Aurelii quadrimi, nec non alia de tribus Infantibus quinquennibus, Decentio nimirum *p. 345.* Tiberia *p. 263.* Candida *p. 366.* Demum similia monumenta profert de duobus, qui sextum non excesserant ætatis annum, alterum nimirum de S. Doroteo *p. 372.* alterum de S. Diogenia *p. 381.* Idemque Canonicus Boldetti *l. 1. c. 48. p. 261.* postquam scite prænotaverat, non solum Bethleemiticos Innocentes, sed & cæteros quoque, qui successivo tempore pro Christi Fide mortem perpessi sunt, ut ut Infantes, dignos esse, quibus Martyrum cultus exhibeatur, subdit, sævientibus persecutionibus, ubique terrarum, (præsertim vero Romæ, Idolorum Cultores), ipsos quoque pueros in odium Fidei Christi, interemisse: *In pueris quoque virtus major ætate annos suos confessionis laude transcendit, ut martyrii vestri beatum Gregem & sexus, & ætas omnis ornaret*: sunt S. Cypria-

&c. Quin etiam Ecclesia eodem modo inter Martyres numerat quoslibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Christiana Religione mortui sunt, ut constat ex omnibus historiis Ecclesiasticis, & ex modo loquendi Sanctor. &c. Neque enim gratia Christi minus liberaliter nunc, quam eo tempore, communicatur, neque horum mors minus est propter Christum, quam illorum, immo quodammodo videtur expressius ac formalius esse propter Christum: nam, licet omnes interfecti sint in odium Christi, tamen illi priores Innocentes, solum mortui sunt inter quærendum Christum, hi vero interficiuntur propter Fidem Christi, & ad destruendam & evertendam Religionem ejus. Est ergo par omnium ratio. E dello stesso sentimento sono pure l'Estio *in 4. sent. 4. §. 21. v. Præterea non leve*, il Card. di Lauria *in 3. l. sent. p. 2. disp. 20. de Martyrio art. 4. n. 34.* ed anche la bon. memor. del Card. Gotti *t. 2. in 3. p. tr. de Bapt. q. 2. dub. 2. §. 1.* e *nel t. 4. part. 1. de Veritate Religionis al c. 14. §. 3. n. 15.*

Iodi dal monum. della Chiesa: e in primo luogo dell'inserzione de' loro nomi, nel Martirologio Romano.

§. 11. Subentra l'adunanza de' monumenti della Chiesa. Scorrendo il Martirologio Rom. troviamo *ai 9. Gennajo* fatta menzione in Antiochia d'un certo Celso fanciullo, che colla madre Marcionilla, ed altri Fratelli, fu ucciso in odio della Fede di Cristo, *ai 21. di Febbrajo* in Alessandria di Modestio, ed Ammonio infanti, *ai 16. di Giugno*, in Tarso della Cicilia de' SS. Martiri Quirico, e Giulitta madre essendo il figlio nell'età d'anni tre: *ai 15. di Luglio*, in Alessandria di dieci Infanti, *ai 28. dello stesso mese*, in Milano de' SS. Nazario, e Celso fanciulli: *ai 17. di Agosto*, in Cartagine nell'Africa di Massimo fanciullo, *ai 21. di Agosto* nella Sardegna di Cisello e Camerino fanciulli: *ai 14. di Settem.* in Roma di Crescenzio fanciullo, *ai 17. dello stesso mese*, in Autun di S. Flocello fanciullo, *ai 13. di Nov.* di Paolillo fanciullo, che sopportò il martirio nella persecuzione Vandalica di Genserico nell' Africa: *ai 18. dello stesso mese*, in Antiochia del fanciullo Barula: *ai 6. di Decembre*, nell'Africa di S. Majorico giovanetto. Di questo Majorico parla pure Vittore Vitense *nel l. 5. della Persecuzione Vandalica, nel t. 8. della Biblioteca de' Padri*, ove ancora *alla p. 681.* fa menzione d'altri fanciulli, che nella detta persecuzione Vandalica sopportarano coraggiosamente il martirio: *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno sequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ tristes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, se Martyres peperisse: aliæ moliendo diluvio rebaptizationis nitebantur a confessione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit ad terram.*

Secondo dal trovarsi le loro Rel. colle insegne del martirio.

§. 12. Ai Fanciulli, i nomi de' quali sono descritti, come abbiamo veduto, nel Martirologio Romano, e che sono posti nel numero de' Martiri, succedono gli altri, le Reliquie de' quali, colle divise del Martirio, che è lo stesso che dire, col vaso di sangue, si sono ritrovate ne' Cimiterj de' nostri antichi Cristiani, col nome proprio, e colla notizia degli anni, de' quali i Santi Fanciulli furono uccisi per Cristo. Per verificare quest' assunto, basta dar mano all' Opera diligentissima della buona mem. del Canonico Marcantonio Boldetti *sopra i Cimiterj de' SS. Martiri, ed antichi Cristiani*, ove *alla p. 344.* si riferisce la lapida di S. Doroteo Martire, morto nell'età di mesi sei, *alla p. 363.* quella di S. Anastasio, *alla p. 365.* quella di S. Serenilla, ambidue morti nel primo anno della loro vita: *alla p.* pure *365.* quella di S. Bonifazia morta d'anni tre, *alla p. 432.* quella di S. Aurelio d'Anni quattro: tre che appartengono a tre Infanti d'anni cinque, cioè di Decenzio *alla p. 345.* di Tiberia *alla p. 363.* di Candida *alla p. 366.* e finalmente di due, che non avevano passato l'anno sesto, cioè quella di S. Doroteo *p. 372.* e quella di S. Diogenia *p. 381.* E lo stesso Canonico Boldetti *al l. 1. c. 48. p. 261.* dopo aver saviamente considerato, che non i soli Innocenti di Betlemme, ma che gli altri ancora, che dipoi sono morti per la Fede di Cristo, benchè fanciulli, sono degni del culto dovuto ai Martiri, soggiugne, che nelle Persecuzioni, per tutto il mondo e specialmente in Roma, fu data dagl'idolatri la morte anche ai Fanciulli in odio della Fede di Cristo: *In pueris quoque virtus major ætate, annos suos confessionis laude transcendit, ut martyrii vestri beatum gregem & sexus & ætas omnis ornaret*, sono parole di S. Cipriano *nell'*

priani verba in *Epist. 77. ad Nemesianum* Balutianæ editionis. Loquens autem de Christi fidelibus Romæ degentibus, inquit Minutius Felix *in Octavio t. 3. Bibliothecæ Patrum*: *Pueri, & Mulierculæ nostræ cruces, tormenta, feras, & omnes suppliciorum terriculas, inspirata patientia doloris illudunt.*

Tertio, ex Annalib. aliisque Ecclesiæ monum.

§. 13. His consoni sunt Ecclesiæ Annales, aliaque Ecclesiastica monumenta: Sub Decio, aut Valeriano, celebre fuit martyrium S. Cyrilli primioris ætatis, *Pueri*, cujus acta referuntur a Bollandistis *t. 7. Maji ad diem vigesimam nonam*, & a Ruinart *in Actis Martyrum editionis Amstelodami p.* 246. In Annalibus Card. Baronii *ad annum Cristi* 311. *n.* 16. fit mentio de duobus fratribus Puerulis, quorum corpora condita fuere ad Nicomediam in Ecclesia, quæ subinde dicta fuit *Martyrium Infantium*; *& ad annum Christi* 522. *p.* 57. *& seq.* exscripta sunt acta Martyrii cujusdam Mulieris, ejusque Filii quintum ætatis annum non prætergressi. Apud Bolland. ad *diem* 24. *Martii*, præter ea, quæ de B. Simone puero Tridentino superius commemoravimus, narratur in Diœcesi Coloniensi coli Joannettum quendam Puerum, in odium Fidei ab Hebræis occisum: Baillet. ad *eamdem diem* 24. *Martii*, inquit, Parisiis coli tanquam Martyrem Riccardum quemdam puerum; alterumque itidem puerum Villelmum nomine, in odium Fidei ab Hebræis interemptum in Anglia fuisse cultum. Tomo autem 18. Operum Patris Theophili Raynaudi, & nominatim in eo Opere, quod inscriptum est *de Martyrio per pestem*, *part.* 2. *c.* 2. *n.* 7. legitur, Ferdinandi Hispaniarum Regis ætate, in odium Christi fuisse a Judæis interfectum in oppido prope Toletum, *Guardia* dicto, puerum quemdam trimum, eidemque cultum exhiberi, atque dici antonomastice, *Innocentem a Guardia*; idque ipsum testatur de geminis aliis pueris bimis, in Sardinia, Cessello, & Camerino nuncupatis. Insuper in præcitata disceptatione Apologetica de martyrio S. Semonis Tridentini *p.* 242. Infantula quædam commemoratur, nomine Ursula annorum trium, quæ ad annum circiter 1442. Loncii, parva quidem, sed vetusta Civitate in finibus Comitatus Tirolensis ad Cerinthiam positæ in Talle Pusteria, truculentissime fuit in Christi odium ab Hebræis interempta; vetustiorique lapidi in sacrario loci apposito subrogatus subinde fuit recentior an. 1609. ex vetustiori illo exsculptus, in quo descripta legitur horrendi sceleris historia: *& p.* 246. *& seq.* mentio habetur de Laurentino puero, quem Hebræi quinquennem in odium itidem Fidei Christi anno 1485. interfecerunt, quique ab ipso martyrio in hæc usque tempora, Marosticæ, in agro Vicentino, proximisque pagis, martyr habetur ac colitur.

Non omnes, qui supra commem. sunt pueri vel infantes, rationis expertes fuerunt. Verba Puer, Inf. non semper ætat. indigit. judicio expert.

§. 14. Non id Nobis sumimus, ut propugnemus omnes, quorum nomina huc usque innuimus, ea reipsa fuisse ætate, qua rectum a pravo, cum occisi fuerunt, non secernerent, quamvis ex ipsis nonnulli *Pueri*, reliqui *Infantes* dicantur. Fatemur ingenue, ut ut aliqui nuncupentur Pueri, ex his tamen ipsis nonnullos duodecimum, alios nonum, & alios itidem septimum ætatis annum implevisse; quemadmodum ipsi adnotavimus ad martyrium S. Babilæ, & Sociorum, in Nostro Opere *de Canon. Sanct. l.* 1. *c.* 14. *n.* 5. & uti etiam monetur ab emeritis viris, & in latina lingua apprime versatis, quorum aliqui pueritiam a tertio quartove ætatis anno ad decimum usque, alii a septimo ad decimum quartum producunt; uti videre est apud Martinum *Verb. Puer*, & inter jurisperitos apud Gonzalez, *in c. Referente n.* 1. *& seq. de delictis puerorum*: qua nimirum ætate oportet fuisse sanctum illum Cyrillum *Puerum*, quem supra commemoravimus, si ejus agendi ratio, responsiones ad Tyrannum, adhibitaque ab ipso Tyranno verba expendantur: *Vidisti, o puer* (*inquit*) *ignem*; *vidisti o juvenis, gladium?* quæ in ejusdem Actibus superius indicatis leguntur. Animadvertimus, plures dici infantes, eum autem esse infantem, qui adhuc concepta verba proferre nescit, idest non valet. *Infans ab infando dictus est*: inquit Nonius. Et S. Isidorus *de originib.* subdit: *Infans dicitur homo primæ ætatis, dictus autem infans, quia adhuc fari nescit, id est loqui non potest.* Qua in re consentiunt viri latinæ linguæ peritia insigniores, Hofmannus nempe, & præmemoratus Facciolati. Verum non igno-

nell'Epist. 77. ad Nemesianum dell'edizione del Baluzio. E parlando de' Cristiani di Roma, dice Minuzio Felice *in Octavio, nel tom. 3. della Biblioteca de' Padri*: *Pueri & mulierculæ nostræ Cruces, tormenta, feras, & omnes suppliciorum terriculas, inspirata patientia doloris illudunt.*

§. 13. Concordano gli Annali della Chiesa, ed altri monumenti Ecclesiastici. Ne' tempi di Decio, o di Valeriano, celebre fu il martirio di S. Cirillo fanciullo, *Pueri*, gli Atti del quale sono riferiti dai Bollandisti *t. 7. di Maggio al giorno 29.* e dal Ruinart *in Actis Martyrum dell'edizione di Amsterdam pag. 246.* Negli Annali del Cardinal Baronio *all'anno di Cristo 311. n. 16.* si fa menzione del martirio di due Ragazzi fratelli, i Corpi de' quali furono sepolti in una Chiesa vicino a Nicomedia, che dipoi chiamossi *Martyrium Infantium*: ed *all'anno di Cristo 342. n. 57. e seg.* sono registrati gli Atti del martirio di una Donna, e d'un di lei Figlio, che non aveva più d'anni cinque. Ne' Bollandisti *al giorno 24. di Marzo*, oltre il Beato Simone fanciullo di Trento di cui di sopra si è parlato, si racconta, che nella Diocesi di Colonia si presta culto ad un certo Joannetto fanciullo, ucciso dagli Ebrei in odio della Fede. Il Baillet, *allo stesso giorno 24. di Marzo*, dice, che in Parigi un certo Riccardo fanciullo è venerato per Martire: e che un certo Guglielmo parimente fanciullo, che fu ucciso dagli Ebrei in odio della Fede, ha avuto culto nell'Inghilterra. E *nel tom. 18. delle Opere* del Padre Teofilo Raynaudo, e individualmente in quella intitolata *de Martyrio per pestem, part. 2. capitol. 2. numer. 7.* si legge, che nel tempo del tempo del Re Ferdinando fu ucciso dagli Ebrei in odio di Cristo un certo Fanciullo di tre anni in un Castello vicino a Toledo, chiamato *Guardia*, che esso ha culto, e che chiamasi per antonomasia *Innocens a Guardia*: ed attesta lo stesso di due altri Fanciulli di due anni nella Sardegna, chiamati Cesello, e Camerino. E nella citata Dissertazione Apologetica sopra il martirio del B. Simone da Trento *alla p. 242.* si fa menzione di una certa Bambina, chiamata Orsola, d'anni tre, che circa l'anno 1442. in Lienz, piccola, ma antica Città, posta su i confini del Tirolo la Carintia, nella valle di Pusteria, fu barbaramente uccisa dagli Ebrei in odio di Cristo; essendo stata posta nella Sagrestia della Chiesa del Luogo, in vece d'un antica lapide, una più recente del 1609. estratta dall'antica, in cui l'orrido infanticidio viene descritto: ed *alla pag. 246. e seg.* si fa menzione del fanciullo Lorenzino, che in età d'anni cinque l'anno 1485. fu svenato dagli Ebrei in odio pure della Fede di Cristo, e che dal giorno del suo martirio fino al presente, in Marostica nel territorio Vicentino, e ne' luoghi vicini, è riconosciuto e venerato come Martire.

Terzo dagli Annali ed altri Ecclesiastici monum.

§. 14. Noi non c'impegniamo a sostenere, che tutti quelli, i nomi de' quali abbiamo poc'anzi additati, fossero veramente in quell'età, in cui non distinguevano il bene dal male, quando furono uccisi, ancorchè alcuni d'essi siano chiamati *Puer*, ed altri *Infans*. Con ogni ingenuità riconosciamo, che, benchè alcuni siano chiamati Fanciulli, alcuni però d'essi erano, chi in età di dodici anni, chi di nove, e chi di sette; come Noi stessi abbiamo osservato nel Martirio di Babila, e de' Compagni, nella nostra Opera *de Canonizat. Sanctorum al lib. 1. c. 14. n. 5.*, e come ancora vien avvertito dagli uomini di gran merito, e profondi nella lingua Latina, alcuni de' quali misurano la puerizia dal terzo, o quarto anno, fino al decimo; altri dal settimo fino al decimo quarto, come può vedersi nel Martinio *alla parola Puer*; altri mettono il fine della puerizia nell'anno decimo, ed anche nel decimo quinto, come può vedersi nell'insigne Facciolati *alla parola Puer*, e fra i Giuristi nel Gonzalez *sopra il Cap. Referente, n. 7. & seq. de delictis puerorum*, e come finalmente è d'uopo, che fosse quel S. Cirillo fanciullo, *Puer*, di sopra memorato, se si considera la di lui condotta, le risposte da esso date al Tiranno, ed il linguaggio usato dal Tiranno: *Vidisti, o puer (inquit) ignem, vidisti, o juvenis, gladium?* come si legge ne' di lui Atti di sopra indicati. Riflettiamo, che molti sono chiamati infanti, e che infante è quello, che per anche non sa, cioè non può parlare. *Infans ab inando dictus est*: dice Nonio. E S. Isidoro *de originib.* soggiugne: *Infans dicitur*

Non tutti i soprannominati fanciulli, o infanti, erano privi di ragione.

Le parole Fanciullo, Infante, non sempre indic. età incap. di ragione.

ignoramus infantis nomine ab Ecclesiasticis Scriptoribus eos etiam fuisse designatos, qui eam agebant ætatem, qua eloqui poterant, ac noverant. In Actis Proconsularibus S. Saturnini & Sociorum martyrum a Surio editis, relatisque a Cardinali Baronio ad annum Christi 303., habetur, a Coloniæ magistratu captum Saturninum Presbyterum, una cum quatuor filiis, quos inter aderat Hilarianus infans, omnesque martyrium consecutos: ad verbum autem *Infans* hæc expendit prædictus Cardinalis *num.* 36. *Cum hic audis infantem, ne existimes, puerum hunc esse nuper datum, qui fari nesciat; nam loquendi usu erat apud Afros, ut quosque pueros infantes diceret, ut ex Victore Uticensi alibi diximus, qui pueros Ecclesiæ cantores, infantulos nominat &c.* Post hæc idem Cardinalis quæstionem exhibet de ætate, quam ageret Hilarianus infans, cum martyrium passus est: *Porro quotennis esset puer hic, quem Author vocat infantem, sua ipsius confessio, coram Proconsule facta inferius declarabit. Et n.* 57. verba exscribens ab infante coram Proconsule dicta, satis indicat, infantem & fari scivisse, & potuisse, eaque fuisse ætate, in qua probe animo menteque assequebatur, sibi mortem in odium Fidei Christi inferri: *Hilarianus adhuc supererat*, sunt ipsa Actorum verba, *unus de natis Presbyteris Saturnini, qui ætatem suam parvulam ingenti devotione vincebat &c. Subito brevi de corpore vox Juvenilis auditur, & angustum pueri pectus ad Confessionem Domini totum aperitur in voce respondentis: Christianus sum, & mea sponte atque voluntate cum patre meo, & cum fratribus feci Collectam.*

Triplex Martyr. distinctio. Volunt. & opere. Sola voluntate. Solo opere.

§. 15. S. Bernardus in Sermone de Innocentibus *t.* 1. *p.* 787. ait, nonnullos Martyres esse *voluntate & opere*, veluti S. Stephanus: *Habemus in B. Stephano martyrii simul & opus, & voluntatem*; alios esse Martyres sola voluntate, cujusmodi fuit S. Joannes Evangelista, qui post martyrium ebullientis olei superstes, in pace quievit: *habemus solam voluntatem in B. Joanne*; & quosdam Martyres haberi solo opere, ex eo nimirum, quod pro Christi Fide mortem obierint: *solum in Beatis innocentibus opus*. In Classe Martyrum *operis & voluntatis* redigendi sunt quotquot puerilem licet ætatem agentes, noverunt tamen sibi pro Christi Fide moriendum, volueruntque pro ea occumbere, Deo Optimo efficacibus gratiæ suæ auxiliis ætatem anrevertente. Hunc gratiæ triumphum innuit S. Ambrosius, cum *in suo lib.* 1. *de Virginibus cap.* 2. loquitur de Martyrio S. Agnetis: *Hæc duodecim annorum martyrium fecisse traditur. Quo detestabilior crudelitas, quæ nec minusculæ pepercit ætati: immo magna vis Fidei, quæ etiam ab illa testimonium invenit ætate*; & paulo infra: *Magisterium virtutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis*. Paullo supra martyrium commemoravimus matris, ejusque filii, a Cardinale Baronio relatum *ad annum Christi* 522. *n.* 57. *& seq.* nunc autem opportune subditur, valuisse puerum, etsi haud quinquennio majorem, blandimentis Tyranni obsistere, qui postquam matrem comburi jusserat, filium cupiebat pœna eximere, modo a Christi Fide defecisset; verum cum effervescente concertatione, a suo se custode abripuisset puer, ex superno peculiari impulsu prosiliit in flammas, inter quas perierat mater, quemadmodum nosse licet ex universa facti serie descripta in Actis a Cardinali Baronio relatis; in quibus dum pueri describitur indoles, instructus dicitur prudentia, quæ ætatem longe præstaret. De his martyribus non est Nobis sermo; de tertia loquimur classe Martyrum qui *solo opere Martyres sunt*, ut verbis utamur S. Bernardi, damusque libenter, ex iis multos reperiri inter eos, quos supra commemoravimus; occurrunt quippe nonnulli, de quibus, vel adnotatus annorum numerus, quo martyrium subierunt, vel integer historiæ complexus omnem adimunt occasionem disceptandi, quonam sensu verbum *Puer*, alterumque *Infans*, sint accipienda. Cum in Sacro Textu apud Matthæum *c.* 2. ætas puerorum, quos Herodes in Bethleem ejusque finibus jussit occidi, adnotetur = *a bimatu, & infra* = inde demonstratur perspicue, interfectos pueros Martyres fuisse *solo opere*; pugnat quippe cum verisimilitudine, & cum

Postrema Classi accensendi Bethleemitici infantes.

homo primæ ætatis: dictus autem infans, quia adhuc fari nescit, id est loqui non potest. Nel che concordano gli uomini più insigni nella lingua Latina, cioè l'Hofmanno, ed il sopraddetto Facciolati. Ma sappiamo, che il nome d'infante appresso gli Scrittori Ecclesiastici è stato dato anche a quelli, che erano in una età, in cui potevano e sapevano parlare. Negli Atti Proconsolari di S. Saturnino, e Compagni Martiri, stampati dal Surio, e riportati dal Cardinale Baronio *all'anno di Cristo* 303 vien riferito che dal Magistrato della Colonia fu preso Saturnino Prete coi quattro suoi Figliuoli, fra' quali vi era Hilariano infante, e che tutti furono martirizzati, e sopra la parola Infante così riflette il detto Cardinale *al n.* 16. *Cum hic audis infantem, ne existimes, puerum hunc esse nuper natum, qui fari nesciat; nam loquendi usus erat apud Afros, ut quosque pueros infantes dicerent, ut ex Victore Uticensi alibi diximus, qui pueros Ecclesiæ cantores infantulos nominat &c.* Dopo ciò, lo stesso Cardinale forma il quesito circa l'età, in cui era Hilariano infante, quando sopportò il martirio: *Porro quotennis esset puer hic, quem Author vocat infantem, sua ipsius confessio, coram Proconsule facta, inferius declarabit*: Ed *al num.* 57. riferendo le parole dell'infante dette avanti il Proconsole, dà a conoscere, che l'infante poteva e sapeva parlare, e ch'era in una età, in cui ben conosceva, che riceveva la morte per la Fede di Cristo; *Hilarianus adhuc supererat*, sono parole degli Atti, *unus de natis Presbyteris Saturnini, qui ætatem suam parvulam ingenti devotione vincebat &c. Subito brevi de corpore vox juvenilis auditur, & angustum pueri pectus ad confessionem Domini totum aperitur in voce respondentis: Christianus sum, & mea sponte atque voluntate cum patre meo, & cum fratribus feci Collectam.*

§. 15. S. Bernardo nel Sermone degl'Innocenti *al t.* 1. *p.* 787. dice, che alcuni sono Martiri *voluntate & opere*, come fu S. Stefano: *Habemus in B. Stephano martyrii simul & opus & voluntatem*: altri sono Martiri di sola volontà, come fu S. Giovanni Evang. che morì in pace, essendo sopravvissuto al martirio dell'olio bollente, che sofferse: *Habemus solam voluntatem in B. Joanne*; e che altri sono Martiri per l'opera sola, cioè per aver perduta la vita per la Fede di Cristo: *Solum in beatis Innocentibus opus*. Alla classe de' Martiri *operis & voluntatis* debbono riferirsi tutti quelli, che, quantunque in età puerile, conobbero, che dovevano morire per la Fede di Cristo, e vollero morire per essa, avendo il Grande Iddio cogli ajuti efficaci della sua grazia prevenuto l'età. Allude S. Ambrogio a questo trionfo della grazia, quando *nel suo l.* 1. *de Virginibus al c.* 2. parla del martirio di S. Agnese: *Hæc duodecim annorum martyrium fecisse traditur. Quo detestabilior crudelitas, quæ nec minusculæ pepercit ætati: immo magna vis Fidei, quæ etiam ab illa testimonium invenit ætate*; e poco dopo: *Magisterium virtutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis*. Poc'anzi si è parlato del martirio di una Madre, e d'un Figlio, riferito dal Cardinale Baronio *all'anno di Cristo* 522. *n.* 57 *e seg.* ed ora cade in acconcio l'aggiugnere, che, benchè il Fanciullo non avesse più di cinque anni, seppe resistere alle lusinghe del Tiranno, che, dopo aver condannata la Madre alle fiamme, era portato a salvare il Figlio, purchè avesse abbandonata la Fede di Cristo; ma, essendosi esso, nel mezzo del contrasto, sottratto dal suo custode, per istinto particolare celeste gettossi nelle fiamme, nel mezzo delle quali era morta la Madre; come il tutto può vedersi negli Atti portati dal Cardinale Baronio, ne' quali, descrivendosi le qualità del Fanciullo, si dice, ch'era dotato d'una prudenza superiore all'età. Noi non parliamo di questi Martiri; parliamo della terza classe de' Martiri, che *solo opere Martyres sunt*, per servirci delle parole di S. Bernardo: e ben volentieri ammettiamo, che molti d'essi si ritrovino fra quelli di sopra indicati, ritrovandosene alcuni, ne' quali o il numero espresso degli anni, in cui furono martirizzati, o tutto il contesto della storia, levano di mezzo qualunque controversia, che potesse eccitarsi sopra l'intelligenza della parola *Puer*, e dell'altra *Infans*. Il sacro testo in S. Matteo *al c.* 2. esprimendo l'età, in cui erano quegl'Infanti, che per ordine d'Erode furono trucidati in Betlemme, e ne' consi-

Distinz. de' Mart. in tre Classi.
Di fatto cioè, e per elez.
Di solo desiderio.
Di solo fatto.
Dell'ultima Classe sono gl'innocenti di Betlemme.

& cum ipsa littera textus, sententia, quam Jansenius quoque *in Evangelio cap.* 11. improbavit, asserentium, verba illa = *a bimatu & infra* = haud ita accipi oportere, quasi adhibita ad circumscribendam ætatem infantium interfectorum, sed ad innuendum, primum quidem occisos fuisse infantes biennes, vel biennio minores, quamvis subinde necati fuerint & illi, qui erant grandiores.

Quinam cultus infantibus in odium Christi sublatis fuerit in Ecclesia præstitus.

§. 16. Nihil deflectentes a statuta methodo, proximum est, ut de Cultu differamus, qui juxta Ecclesiæ disciplinam exhibitus fuit, nuncque exhibetur Infantibus, quibus in odium Christi mors fuit illata, quique Martyres sunt *solo opere*; propterea quod mortem ipsam ea ætate sint perpessi, qua potis non erant, bonum a malo secernere, nec adhuc advenerat *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoscimus, ut perveniamus ad vitam*, ut loquitur S. Hieronymus *in epist.* 121. *ad Algasiam quæst.* 8. victoriamque obtinuerint vel ante quam, quid vicisse sit, nosse potuerint; juxta phrasim, qua utitur S. Ambrosius disserens de Infantibus Bethelemiticis *l.* 1. *de officiis Ministrorum c.* 41. *n.* 213. *Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam sensum naturæ?* Utque res clarior evadat, in nonnullas classes eosdem distribuemus.

Variæ numerantur classes, cum hujusmodi infant. tum cultus iisdem tributi: Prima classis eorum, qui in univ. Ecclesia cultum obtinent a primis sæculis, quique aliqua ratione canonizati dici possunt. Huic accensendi Bethleemitici infantes.

§. 17. Prima classis iis constat, qui a remotioribus usque sæculis cultum obtinent in tota Ecclesia universalem; de his quippe licet asserere, Sanct. albo eos esse adscriptos per eam Canonizationis speciem, quæ tum adesse intelligebatur, cum cultus aliqua in Diœcesi institutus, ex ea in aliam Diœcesim, & ita subinde in universam Ecclesiam protendebatur: qua quidem in re, Ecclesiastica semper accedebat auctoritas, Episcoporum nimirum, & Rom. Pont. Episcoporum quidem, dum cultus ex altera in alteram Diœcesim ipsis consentientibus derivabat: Romani autem Pontificis, vel quia a particularibus locorum Episcopis sæpe transmittebantur Acta, ut eadem ipse expenderet, atque probaret; vel quia, cum perspectum haberet, nec improbaret cultum jam institutum, ac sensim longe lateque manantem, hoc ipsos eum probare videbatur; veluti videre est in *nostro l.* 1. *de Canonizatione Sanct. cap.* 6. & nominatim *n.* 9.

§. 18. In hanc autem primam Classem Nos Bethleemiticos Innocentes referimus, quorum cultus jam inde a primis sæculis in universa Ecclesia obtinuit, quemadmodum demonstrat Cardinalis Baronius *in Notis in Martyrologium Romanum*, & uti etiam fateri cogitur severus censor Baillet, qui in *Historiam Cultus horum SS. Innocentium* §. 2. quamvis neget festum ipsorum diem ante sæculum nonum fuisse universim servatum, fatetur tamen, cultum erga eos in universa Ecclesia jam inde a primis sæculis inolevisse; quandoquidem & ipse S. Augustinus scripserat *l.* 3. *de libero arbitrio cap.* 23. *n.* 67. *Non frustra etiam Infantes illos, qui, cum Dominus noster Jesus Christus necandus ab Herode quæreretur, occisi sunt, in honorem Martyrum receptos commendat Ecclesia*: Quod etiam colligitur ex *l.* 10. *de Genesi ad litteram c.* 22. *n.* 39. Prior hæc Classis multa sane esset ac frequens, si Græcorum firma esset assertio, qui in suis Menæis volunt, infantes jussu Herodis in Bethleem necatos, numerum quatuordecim millium implevisse: *Commem. Sanct. Infantium, qui ab Herode occisi fuerunt, quorum numerus quatuordecim millia*; qua in re consentiunt quoque Moschi *in suis sacris Ephemeridibus*, & Æthiopes *in sua Liturgia*. At nos hujusmodi assertioni minime assentiri Nos posse ducimus, cum legerimus, quidquid contra scripsere Papebrochius *t.* 1. *Actuum Sanct. Maji p.* 57. Tillemont. *in Monumentis Ecclesiasticis t.* 5. *p.* 432. *not* 13. Calmet *in Commentariis ad Evangelium S. Matthæi*, Serry *in suis exercitationibus*, & novissime eruditus Pater Castus Innocens Ansaldi in egregia sua Disceptatione, seu *Vindiciis Infanticidii Herodis*, Brixiæ sub annum 1746. impressis, ubi eos refutans, qui ausi sunt facti veritatem in dubium revocare, ex ea levissima ratione, quod nihil de eo habeat Joseph Hebræus, non prætermisit omnia colligere, quæcumque a cæteris uspiam allata fuere adversus præfatam Græcorum assertionem. Satisque Nobis erit asseruisse, infantes in Betheleem ejusque finibus fuisse jubente Herode occisos, eosdemque non solum Martyres extitisse,

Græcorum aliorumque minus probabilis opinio de illorum numero.

sed

confini, = *a bimatu, & infra* = dà pienamente a divedere, che gli uccisi furono Martiri *solo opere:* essendo improbabile, e contraria alla lettera del testo l' opinione, confutata anche da Giansenio *sopra gli Evangelj al c.* 11., di quelli, che hanno detto, che le parole = *a bimatu, & infra* = non debbono prendersi come ristrette all'età degli uccisi, ma come indicanti, che prima furono uccisi quegl' Infanti, che erano d'anni due, o sotto gli anni due, ancorchè dipoi fossero trucidati ancor quelli, che erano in età superiore.

§. 16. Senz'abbandonare l'ordine prefisso, subentra ora il discorso del culto, che secondo la disciplina della Chiesa, è prestato e si presta agl' Infanti, a' quali in odio di Cristo è stata data la morte, e che *solo opere* sono Martiri, avendo la sopportata in una età, in cui non avevano il discernimento del bene dal male, nè era anche venuto *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoscimus, ut perveniamus ad vitam*, come parla S. Girolamo *nell' ep.* 121. *ad Algasiam*, *alla qu.* 8., ed avendo conseguita la vittoria, prima anche che ne avessero la conoscenza, come dice S. Ambrogio, parlando degl' Infanti di Betlemme *nel l.* 1. *de officiis ministrorum c.*41.*n.*213. *Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam sensum naturæ?* e per isfuggire la confusione, ne faremo alcune classi.

Qual culto si si nella Chiesa prestato a' ranc. uccisi in odio di G. C.

§. 17. La prima classe è di quelli, che da' secoli più remoti hanno un culto universale in tutta la Chiesa; potendosi dire, che questi sono canonizzati con quella specie di Canonizzazione, che intendevasi fatta, allora che, essendo il culto incominciato in una Diocesi, da essa passava in un'altra, e così successivamente in tutta la Chiesa. Nel che sempre interveniva l'autorità Ecclesiastica, cioè de' Vescovi, e del Romano Pontefice: de' Vescovi, mentre il culto introdotto in una Diocesi, passava nell'altre col loro assenso: del Romano Pontefice, o perchè da' Vescovi particolari molte volte si trasmettevano gli Atti, acciò esso gli esaminasse, e gli approvasse; o perchè sapendo pur esso, e non riprovando il culto, che erasi introdotto, e andavasi dilatando, con ciò veniva ad approvarlo come può vedersi *nel nostro l.* 1, *de Canoniz. Sanct. al c.* 6. e specialmente *al n.* 9.

Si numerano varie Classi, così di tali San. come del culto loro attribuito. Prima classe formata da quelli, che fino da' primi secoli hanno culto in tutta la Chiesa, e che però in qualche maniera dir si possono canonizzati.

§. 18. Ed in questa prima classe Noi riponiamo gl' Innocenti di Betlemme, il culto de' quali in tutta la Chiesa fu introdotto fino da' primi secoli, come dimostra il Cardinale Baronio *nelle Note al Martirologio Romano*, e come ancora è obbligato a confessare il severo critico Baillet, che *nella Storia del Culto di questi SS. Innocenti al §.* 2. ancorchè non ammetta l'universale osservanza della loro Festa, che nel principio del secolo nono, confessa però, che il culto verso di loro nella Chiesa universale aveva avuto principio ne' primi secoli; scrive ancora S. Agostino *nel l.* 3. *de libero arbitrio al c.* 23. *n.* 67. *Non frustra etiam Infantes illos, qui, cum Dominus noster Jesus Christus necandus ab Herode quæreretur, occisi sunt, in honorem Martyrum recepto commendat Ecclesia*: il che anche si raccoglie *dal l.* 10. *de Genesi ad literam c.* 22. *n.* 3?. Questa prima classe sarebbe molto ferace ed abbondante, se fosse sussistente l'asserzione de' Greci, che *ne' loro Menei* vogliono, che gl' Infanti uccisi in Betlemme per ordine di Erode fossero quattordici milla: *Commem. Sanct. Infantium, qui ab Herode occisi fuerunt, quorum numerus quatordecim millia*: nel che anche concordano i Moschi *nelle loro sacre Esemeridi*, e gli Etiopi *nella loro Liturgia*. Ma Noi non crediamo di poter aderire alla predetta asserzione; avendo letto quanto contro ad essa viene scritto dal Papebrochio *nel t.* 1 *degli Atti de' Santi di Maggio alla p.* 57. dal Tillemont *nelle Memorie Ecclesiastiche al t.* 1 *p* 431. *not.* 13. dal Calmet *ne' Commentarj sopra il Vangelo di S. Matteo*, dal Serry *nelle sue Esercitazioni*, ed ultimamente dall'erudito Padre Casto Innocente Ansaldi nella sua Dissertazione, o sieno *Vindicie dell' Infanticidio di Erode*, stampate in Brescia l'anno 1746. ove confutando chi ha osato di dubitare della verità dell' Infanticidio, pel debole motivo, che Giuseppe Ebreo d'esso non parla, non ha lasciato di raccorre quanto dagli altri è stato dedotto contro la sopra riferita asserzione de' Greci. Ci contenteremo dunque di dire, che gl' Infanti, che erano in Betlemme, e ne' confini, furono

A questa si devono annoverare gl' infanti di Betlem.

Poco probabile opinione de' Greci e di altri intorno al loro numero.

Canonizat. sunt conse. cuti, & quomodo.

sed cum insuper in universa Ecclesia cultum sint consecuti, quemadmodum supra adnotavimus, Canonizatos habere debere, ideoque pertinere ad primam classem, de qua nunc Nobis est sermo; quamquidem in classem libenter recensemus alium quemcumque infantem, qui demonstretur in universa Ecclesia a primis usque sæculis, cultum veluti Martyri fuisse exhibitum, eo plane modo, quo fuit exhibitus, & nunc quoque temporis Bethleemiticis infantibus exhibetur.

Secunda ex iis est, qui ab immemorabili certis in locis cultum obtinent consent. Ordinar.

§. 19. Altera Classis ex iis constituitur infantibus in odium Christianæ Fidei interfectis, qui a tempore hominum memoriam antevertente publicum sibi in aliqua Civitate, vel Diœcesi vindicant cultum, scientibus, & ferentibus, quin & quandoque nominatim etiam adprobantibus Ordinariis. Secundæ huic Classi possunt accenseri perplures, quorum, uti prænotavimus, in Ecclesiæ Annalibus, ac Monumentis fit mentio, & nonnulli etiam ex iis, quorum nomina sunt in Martyrologium Rom. relata. In eadem ipsa Classe locus statuendus erit B. illi Infanti Joanetto, duobusque Pueris Riccardo & Guillelmo, & præter reliquos B. etiam Laurentino, de cujus vetustissimi cultus antiquitate, extat Episcopalis Patavinæ Curiæ testimonium impressum in præcitata Disceptatione apologetica, de martyrio S. Simonis Tridentini *p.* 253. his verbis compositum. *Il Culto religioso verso cotesto S. Fanciullo si è mantenuto sempre invariabile nel lungo corso d'anni dugento sessanta dal suo Martirio fino al presente, così in Marostica, come ne' luoghi vicini, informati del di lui sagrifizio alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, e sì pubbliche di questi popoli, si ricorre a Dio Signore col mezzo del di lui credito, scoprendosi in tal occasione l'Arca del suo sacro Deposito, per sempre più infervorare i supplicanti.* De his itaque differendo, qui præfata immemorali possessione publici cultus fruuntur, asseri jure non potest, eosdem S. Sedis judicio, & auctoritate Beatificatos fuisse; dum ponitur, ipsorum cultum, scientibus, & probantibus tantummodo Ordinariis, obtinuisse; cumque de ipso nullus fuerit efformatus processus, vel Romam ad Rom. Pont. missus fuerit ejus auctoritate approbandus. Multo minus dici merentur Canonizati, tum quia illorum cultus ad universam non portenditur Ecclesiam, tum quia desideratur supremum Rom. Pont. judicium de Canonizatione omnino necessarium. Illud tamen de præfatis Pueris affirmare licet quod quum Urbanus VIII. Pontifex suis Decretis edixerit, nolle se quicquam detrahere iis, qui centenariam ante sua Decreta possessionem publici cultus obtinuerant, nihil hinc præterea desideretur, ut ipsis debeatur idem cultus, iisdem in locis, in qubus centum ante id temporis annos illum continenter sunt consecuti, scientibus, & probantibus Ordinariis, potiorique jure quoties Rom. quoque Pontificis scientia superaccessisset.

Beatific. a Sancta Sede nec Canoniz. dici possunt.

Tamen in Urbani VIII Decret. cultus ipsis præserv.

Tertiam classem impleat pueri, quorum Reliquiæ cum insignibus martyrii repertæ sunt.

§. 20. Tertia denique Classis eorum est puerorum, de quibus supra meminimus, quorum ætas una cum propriis eorumdem nominibus, sepulcralibus lapidibus est notata; quorumque Ossa ac Reliquiæ, in Sacris Urbis Catacumbis, cum notis martyrii inventa publico cultui proponuntur. Nemo ex severioribus criticis non consentit, indubiam esse martyrii notam vasculum sanguine plenum, vel tinctum saltem, quod in sepulchris in Urbis Catacumbis effossis sæpe reperitur. Aringhius, Mabillonius, Senator Buonarrotti, Raphael Canonibus Fabrettus, Abbas Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldetti, Canonicus Marangonius, Eques Victorius, Præfecti sacris hisce Corporibus extrahendis, huic sententiæ omnimoda consensione subscribunt: veluti deprehendere est ex Nostro Opere *de Canon. l. 4 p. 2. c. 27. n. 21. ad fin.* Ex pervetusta Ecclesiæ disciplina est, ut sacra Ossa Romæ ex Cœmeteriis effossa, & cum signis sive notis martyrii adinventa in Ecclesiis publice colenda exponantur: quemadmodum videre est ex vulgato Anastasio in vita S. Pauli I. Pontificis octavo sæculo, ubi postquam enarravit, Pontificem hunc reperta in sacris Cœmeteriis Corpora Romam transtulisse, sacraque Ossa in varias Ecclesias distribuisse, inde pergens, paulo infra subdit, *Infra Claustra vero ipsius Monasterii*, quod in propriis paternis ædibus construxerat, *Ecclesiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter construxit &c. Illicque innumerabilium Sanct. Corpora, quæ de præfatis demolitis abstulit Cœmeteriis, maximo venerationis condidit affectu.* Ad Sixtum usque V. Pontificem, in Basilica S. Pauli Urbis coleban-

Vetera & recentiora exemp. evincentia praxim exponendi publice colendas horum puerorum Reliquias.

rono fatti uccidere da Erode; e che non solo furono Martiri, ma che, avendo in tutta la Chiesa il culto, come poc'anzi si è esposto, sono canonizzati, e così appartengono alla prima clasʃe, di cui ora parliamo; nella qual clasʃe siamo anche preparati ad annoverare ogni altro Infante, che a noi venisʃe additatn, e che da'primi secoli fosʃe stato venerato in tutta la Chiesa come Martire conforme lo sono stati, e lo sono gl'Infanti di Betlemme. Sono essi Canoniz. e come.

§. 19. La seconda Clasʃe è di quegl'Infanti uccisi in odio della Fede di Cristo, che sono da tempo immemorabile in qualche Città, o Diocesi in posʃesʃo d'un pubbico, culto, colla scienza, e tolleranza, ed anche alle volte colla positiva approvazione degli Ordinarj. A questa seconda clasʃe posʃono riferirsi molti, e molti, de'quali, come abbiamo veduto, si parla negli Annali, e ne'monumenti della Chiesa, ed alcuni ancora di quelli, i nomi de' quali sono descritti nel Martirologio Romano, ed in questa clasʃe ancora dovranno riporsi quel B. Infante Joanetto, i due Fanciulli Riccardo e Guglielmo, ed oltre gli altri, quel B. Lorenzino, dell'antichità del di cui culto ritrovasi un attestato della Curia Vescovile di Padova stampato nella citata Disʃertazione Apologetica sul Martirio del B. Simone da Trento *p.* 253. che è conceputo colle seguenti parole: *Il culto religioso verso cotesto Santo Fanciullo si è mantenuto sempre invariabile nel lungo corso d'anni dugento sessanta dal suo Martirio fino al presente, così in Marostica, come ne'luoghi vicini, informati del di lui sagrifizio alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, e sì pubbliche di questi popoli, si ricorre a Dio Signore col mezzo del di lui credito, scoprendosi in tal occasione l'Arca del suo sacro Deposito, per sempre più infervorare i supplicanti.* Parlando di questi, che sono nel predetto posʃesʃo immemorabile di pubblico culto, non si può dire, che siano beatificati dalla S. Sede; supponendosi, che il loro culto abbia avuto il suo corso colla scienza ed approvazione degli Ordinarj; nè essendosi sopra esʃo formato verun Procesʃo, o trasmesʃo a Roma al Romano Pontefice, acciò l'approvasʃe. Molto meno si posʃono dire canonizzati; sì perchè il loro culto non è esteso alla Chiesa universale; sì perchè manca il finale giudizio, che per la Canonizzazione è necessario che s'interponga dal Pontefice Romano. Ma quello che dee dirsi de' predetti fanciulli, si è, che essendosi il Pontefice Urbano VIII. protestato ne'suoi Decreti di non voler recare verun pregiudizio a quelli, che erano in posʃesʃo del pubblico culto cento anni prima de'suoi Decreti, nulla di più si richiede, acciò ad essi sia dovuto quel culto in tutti que'luoghi, ne'quali l'hanno avuto cento anni prima del detto tempo, con scienza, ed approvazione degli Ordinarj, e molto più quando vi fosʃe stata ancora la scienza del Romano Pontefice.

Seconda classe, di quelli, che in luoghi particolari da tempo imme. sono venerati col consenso degli Ordinarj.

Questi non si possono dire Beatificati dalla S. Sede, nè canoniz. Resta però preservato il lor culto ne' Decreti di Urbano VIII.

§. 20. La terza clasʃe è di que'fanciulli, de'quali di sopra si è fatta menzione, l'età de'quali col loro nome è esprèssa nelle loro lapide sepolcrali; le Ossa, e le Reliquie de'quali, ritrovate nelle sacre Catacombe di Roma colle divise del martirio, si espongono nelle Chiese alla pubblica venerazione. Non vi è severo critico, che non ammetta, esʃer segno certo del martirio il vaso col sangue, o tinto di sangue, che si ritrova ne'Sepolcri che sono nelle Catacombe di Roma. L'Aringhi, il Mabillon, il Senatore Buonarrotti, Raffaello Canonico Fabretti, l'Abbate Ludovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Canonico Marangoni, il Cavalier Vettori, i Ministri dell'estrazione de'Corpi, concordano pienamente in questo sentimento, come può vedersi nella nostra Opera *de Canoniz. al l. 4. p. 2. c. 27 dal n. 21. fino al fine*. Antica è la disciplina, che le sacre Ossa estratte da'Cimiterj di Roma, e ritrovate co'segni indicanti il martirio, si espongano nelle Chiese alla pubblica religiosa venerazione; come può vedersi nel vulgato Anastasio nella vita di S. Paolo I. Pontefice nel secolo ottavo; ove dopo aver riferito, che da' sacri Cimiterj portò in Roma i Corpi ivi trovati, e che collocò le sacre Ossa in varie Chiese, poco dopo proseguendo soggiunge; *Infra claustra vero ipsius Monasterii*, che aveva fondato nella propria Casa paterna, *Ecclesiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter construxit &c. Ilicque innumerabilium Sanctorum Corpora, quæ de præfatis demolitis abstulit Cœmeteriis, maximo venerationis condidit affectu*. Sino ai tempi del Pontefice Sisto V. erano vene-

Terza classe composta da' fanc. le Reliq. de' quali sono state trovate coll' insegne del martirio.

Esempi antichi, e recenti che provano lo stile d'esporre al publico le Reliquie di tali fanciulli.

bantur exigua quædam Oſſa, quæ pia opinione, ſanctorum aliquot Bethleemiticorum Innocentium Oſſa cenſebantur: quemadmodum teſtatur Panvinius in ſuo Opere *de ſeptem Urbis Eccleſiis pag.* 95. Severanus autem *eodem in Tractatu* translationem a Sixto V. ſub annum 1586. ad Liberianam Baſilicam factam deſcribit. Et Abbas Paulus de Angelis in *ſua hujus ipſius Baſilicæ deſcriptione l.* 10. *cap.* 11. prolixum quemdam locum exſcribit, ex Bulla ejuſdem Pontificis, in qua, verba faciens de Cappella S. Luciæ, una cum alia plane conformi extructa ad limina Sacelli Præſepis Chriſti Domini, hæc habet: *ſub Altari*, nimirum S. Luciæ, *in Arca marmorea duo Sancta Beatorum Innocentium Corpuſcula, a Baſilica S. Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro juſſu translata, rite recondi curavimus, ut ad Chriſti Infantis Cunabula iidem S. Innocen. (flores, ac primitiæ Mart. Deoque gratiſſimæ victimæ) quodammodo excubare videantur.* Ad inſtar autem & exemplum Reliquiarum SS. Betleemiticorum Innocentium, paſſim ad Altaria exponuntur colendæ Reliquiæ Puerorum, qui in odium Chriſtianæ Fidei martyrium ſubierunt, quorum Oſſa certis martyrii noctis diſtincta, ex Urbis Cœmeteriis effodiuntur. In Cœmeterio Gordiani, uti prædiximus, reperta fuerunt Oſſa puerulі Dorothei, ipſo adſcripto adpoſitoque ſanguinis vaſculo: & infantis Cineres ac Oſſa, una cum inſcriptione Anagniam fuerunt tranſmiſſa, ut in Eccleſia SS. Coſmæ, & Damiani collocarentur, quemadmodum teſtatur Boldetti *præcitato ſuo Opere p.* 344. ubi *p.* 345. refert, in eodem Gordiani Cœmeterio inventum fuiſſe Corpus Decentii pueri quinquennis, una cum proprio nomine inſcripto, ampullaque ſanguinis, fuiſſeque illud in Cappella Roſarii, intus Eccleſiam S. Sabinæ, in Aventino collocatum. Niſi perſpicua res eſſet, & quotidiano uſu comprobata, nullo negotio poſſet contexi catalogus compluribus exemplis, quibus horum infantium Reliquiæ in Eccleſiis locatæ noſcuntur; verum cum nemini incognita ſit diſciplina iſthæc, libenti animo a ſimilium exemplorum collectione ceſſabimus, concludemuſque de tertia hac claſſe ſermonem, animadvertentes, recenſitos in ea pueros publicum obtinere cultum in Eccleſiis, in quibus eorum Reliquiæ conquieſcunt, in id maxime conſentiente, & probante Sanct. Sed. quæ firmum ſtatuit ſuæ conceſſionis fundamentum in certis martyrii inſignibus, in eorum ſepulchris repertis, nec propterea tamen aſſeri poſſe, eoſdem eſſe formalem Canonizationem conſecutos, ſi Canonizatio, pro ut par eſt, nil aliud eſſe ponatur, quam ſententia Romani Pontificis in univerſali Eccleſia per modum præcepti cultum tribuentis. De cultu præfatis Reliquiis exhiberi ſolito, quamvis plerumque is ſit abſque Officio & Miſſa, diſſeruimus ipſi in Noſtro Opere *de Canoniz. Sanct. l.* 4 *p.* 2. *c.* 28. ubi invectæ praxis fundamenta recenſuimus, *& l.* 1. *c.* 38. *n.* 3. *& ſeq.* prætermiſſa haud fuere, quæcumque ſpectant ad recitandum Officium, Miſſamque celebrandam in univerſa Eccleſia, quoties res ſit de pueris formali vel æquipollenti Canonizatione inter Sanctos relatis,

Non ideo tamen formalit. Canoniz.

Poſtrema claſſis puer. eſt, quos in odiem Chriſti occiſos populi pietas beatific. vel canonizari petit.

§. 21. Poſtremam claſſem illi pueri conſtituunt, quibus in odium Jeſu Chriſti adempta eſt vita, quorumque cultus expetitur per formalem vel æqui pollentem Beatificationem; quam denique, quoties nil aliud obſtet, poteſt, ac etiam ſolet conſequi formalis Canonizatio. Superius dictum eſt, Romanos Pontifices ſuam auctoritatem in Canonizationibus ſemper interpoſuiſſe, etiam tum cum de ea Canonizatione agebatur, quæ fiebat ex introducto in unam Diœceſim cultu, qui deinde in aliam, & poſtremo in univerſum Orbem propagatur. Nunc addimus, ab Alexandro III. invectam fuiſſe, firmiterque ſtatutam diſciplinam, juxta quam ſolius Romani Pontificis eſt, in peculiari unoquoque loco, & in ſingulis totius Orbis Diœceſibus cultum indulgere, vel approbare. Hujuſce Conſtitutionis fundamenta, rationeſque deprehendere eſt *ex præcitato Noſtro l.* 1. *c.* 10. *n.* 3. *& ſeq.* & ex iis, quæ ibi latiori calamo adducuntur, inferre licet, non ſolum Romani Pont. præcipuum eſſe, quemadmodum ſemper fuit, cultum in univerſa Eccleſia vel Martyribus, vel Confeſſoribus præcipiendo aſſerere, in quo, uti ſæpedictum, ſita eſt Canonizatio, verum etiam permittendo, indulgere, ut aliqua in Civitate, vel

Nunc ſolius Rom. Pont. eſt cultus publici conceſſio, Beatificatio, & Canoniz.

Diœ-

venerate alcune piccole Ossa nella Basilica di S. Paolo di Roma, che piamente si credevano esser le Ossa di alcuni Santi Innocenti di Betlemme, come attesta il Panvinio nella sua Opera *delle sette Chiese di Roma p.* 96. Il Severano poi *nello stesso Trattato* racconta il trasporto fatto da Sisto V. l'anno 1586. alla Basilica Liberiana. E l'Abate Paolo de Angelis *nella sua Descrizione di questa stessa Basilica al lib.* 10. *c.* 11. porta un lungo tratto d'una Bolla del detto Pontefice, in cui parlando della Cappella di S. Lucia, che fu fabbricata con altra simile sul limitare della Cappella del Presepio, così dice, *Sub Altari*, cioè di S. Lucia, *in Arca marmorea duo sancta Beatorum Innocentium Corpuscula, a Basilica Sancti Pauli extra Portam Ostiensem nostro jussu translata, rite recondi curavimus, ut ad Christi Infantis cunabula iidem Sancti Innocentes* (*flores, ac primitiæ Martyrum, Deoque gratissimæ victimæ*) *quodammodo excubare videantur*. Ed a simiglianza ed esempio delle Reliquie de' SS. Innocenti di Betlemme, continuamente si espongono negli Altari le Reliquie de' fanciulli martirizzati per la Fede di Cristo, le Ossa de' quali si estraggono da' Cimiterj di Roma colle precedenti sicure divise del martirio. Come si è veduto, nel Cimiterio di Giordano furono ritrovate le Ossa di un fanciullo Doroteo coll'iscrizione del nome e col vaso di sangue; e le Ceneri, ed Ossa del Bambino coll'iscrizione furono mandate alla Città d'Anagni per esser collocate nelle Chiesa de' SS. Cosmo e Damiano, come attesta il Boldetti *nella sua citata Opera alla pag.* 344. ove *alla pag.* 345. riferisce, che nello stesso Cimiterio di Giordano fu ritrovato il corpo di Decenzio fanciullo d'anni cinque col nome proprio, e col vaso di sangue, e che fu collocato nella Cappella del Rosario della Chiesa di S. Sabina su l'Aventino. Se la cosa non fosse notoria, e quotidiana, si potrebbe commodamente fare un elenco d'esempj delle Reliquie di questi fanciulli collocate nelle Chiese; ma non essendovi chi non sia informato di questa disciplina, ben volentieri tralascieremo il radunare altri esempj, e conchiuderemo il discorso appartenente a questa terza classe, col dire, che hanno i fanciulli in essa annoverati il culto pubblico nelle Chiese, ove le loro Reliquie sono collocate, con plenario consenso, ed approvazione della S. Sede; la quale ripone il fondamento della sua concessione ne' segni indubitabili del Mart. ritrovati ne' loro Sepol. ma che non per questo può dirsi, ch'essi siano stati formalmente canonizzati, prendendo la Cannon. come si dee prendere, per una, una sentenza del Rom. Pont., che ingiugne per via di precetto il culto nella Chiesa universale. Del culto, che si presta alle predette Reliquie, benchè per lo più senza l'Offizio e Messa, si è da Noi discorso nella nostra Opera *de Canoniz. Sanct. l.* 4. *p.* 2. *c.* 28. ove sono stati riferiti i fondamenti di questa pratica, ed *al l.* 1. *c.* 38. *n.* 3. *e seg.* non si è lasciato di riferire quanto risguarda l'Offizio e la Messa, da recitarsi e celebrarsi nella Chiesa universale, quando si discorre dei Canonizzati con formale, o equipollente Canonizzazione.

Non per questo però si possono dire canoniz. formalm.

§. 12. L'ultima classe è di que' Fanciulli, che hanno perduta la vita, levata loro per odio contra Gesù Cristo, il culto de' quali viene promosso per la strada consueta della Beatificazione formale, o equipollente; il termine della quale, quand'altro non osti, può, ed anche suol essere la formale Canonizzazione. Poc' anzi si è detto, esser sempre intervenuta l'autorità Pontificia nelle Canonizzazioni, ancor quando esse si facevano, passando il culto, introdotto in una Diocesi, successivamente in un'altra, e così dilatandosi in tutto il Mondo: ed ora aggiungiamo, che dal Pontefice Alessandro III. fu introdotta e stabilita la disciplina, che al solo Romano Pontifice appartenga la concessione, o sia approvazione del culto ne' luoghi particolari, ed in qualsivoglia Diocesi del Mondo. Se ne possono vedere i fondamenti, e le ragioni *nel citato nostro l.* 1. *c.* 10. *n.* 3. *e seg.*, e da quanto ivi è diffusamente riferito, si deduce, che al Romano Pontefice appartiene non solo, come è sempre appartenuto, l'ordinare per via di precetto il culto nella Chiesa universale, o sia ai Martiri, o sia ai Confessori, nel che consiste, come più volte si è detto, la Canonizzazione; ma altresì il concedere

Ultima classe de' fanciulli, che uccisi in odio di Cristo, si chiede, che siano beatif. o canon.

Al solo Romano Pontefice appartiene ora la concessione del publico culto, Beatif. e Canon.

BB. Pueri Andreas Rinnensis & Simon Trident. ad hanc postrem classem spectant, sed dumtaxat aequipollenter Beatific.

Diœcesi, cæterisque definitis locis, religioso cultu honoretur aliquis Dei Servus Confessione, vel Martyrio conspicuus, qua in re constituitur Beatificatio. Ex hac autem postrema classe sunt duo Beati infantes in odium Fidei interempti, Simon Tridentinus martyrium consecutus anno 1475. & Andreas Rinnensis, seu Vico Rinnensi, martyrio sublatus sub annum 1462., de quo nunc agimus. Utrumque enim ab hac Sancta Sede, nisi formalem, æquipollentem saltem Beatificationem obtinuisse, affirmari potest, dum, allatis, discussisque jam omnibus, quæ erant de martyrio, causa martyrii, & fama signorum ac miraculorum necessario perpendenda ad Officii Missæque concessionem in certis quibusdam locis, deventum est. Et quamvis, uti superius diximus, jussu Gregorii XIII. Pontificis, Beati Simonis nomen in Martyrologium Romanum fuerit illatum, haud tamen contendi potest, eumdem propterea fuisse Canonizatum; est namque tutissimum æque ac receptissimum principium, *annuntiari in Martyrologio nomina, & clariores res gestas eorum, qui in eo descripti sunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, sed intacta semper permanente Ecclesiastica disciplina: ut, si res sit de jam Canonizatis: cultus, ad quem excitantur fideles, sit præceptivus, universalis, & publicus, si vero agatur de Beatificatis, sit quidem publicus, sed tantum permissus personis, & locis Indulto Beatificationis comprehensis; sit autem permissus, sed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehensi non sunt*: veluti ipsi hisce conceptis verbis, re mature perpensa, investigataque praxi per S. Sedem servari solita, conclusimus in nostro Opere de *Canonizatione lib. 4. part. 2. cap. 19. num. 16.*

Hujusce causæ moment.

§. 22. B. Simonis Canonizationem, quamvis Beatorum honores longe ante B. Andream consecuti, nemo est qui promoveat. Instantia pro Canonizatione, quæ nunc urgetur, B. Andream respicit multo post Beatificatum: tota autem disquisitio in eo versatur, num instantiæ aditus dari debeat; neque enim inaudita res est, justis & gravibus de causis, sisti alicujus Causæ cursum occludique viam ad Canonizationem, etiamsi Beatificatio præcesserit, quemadmodum perspicuum faciunt tam multæ Causæ, in quibus postquam per formalem, vel æquipollentem Beatificationem Officium & Missa concessa fuit, nemo extitit unquam, neque deinceps erit, qui solemnem petendam cogitet Canonizationem.

An infanter Martyres can. expediat, non est perspic.

§. 23. Paucis igitur gradum facientes ad rationes, non ad unam coarctantur B. Andreæ causam, sed omnes æque afficiunt causas Puerorum, quos in ætate boni malive nescia, odium in Christi fidem sustulit, quique cum Martyres sint, non tamen sunt *voluntate & opere*, sed solo *opere*, ut ipsis utamur verbis S. Bernardi. Videri enim cuiquam fortasse poterit recte factum, si omnibus confluentibus conditionibus, proprius Beatorum cultus iis decernatur; at dubitabit, num congruat ulterius progredi, per modum præceptivæ legis cultum ampliando ad universam Ecclesiam, quod præcipuum Canonizationis est, quamvis etiam nihil desideraretur eorum, quæ requiruntur, ut transitus fiat a Beatificatione ad Canonizationem.

Negantis sententiæ fundam.

§. 24. Fundamenta, quibus potest isthæc inniti dubitatio, singula subnectimus. Primum in eo situm est, nullum fortasse in veteri Canonizationum praxi, aliud offendi exemplum veræ, ac propriæ Infantium Canonizationis, præter illud unum Bethleemiticorum Infantium, quandoquidem cætera exempla possunt commode ad Beatificationem referri, atque præterea certum esse, extare plane nullum exemplum formalis Canonizationis vel unius horum Puerorum post methodum Sanctæ Sedis auctoritate invectam, confirmatam, servatamque in Causis publici Cultus, qui semper quoad hosce Pueros sola fuit Beatificatione conclusus. Quod autem per plura sæcula nullum ostendatur exemplum, quamvis ejus inducendi non defuerit occasio, res est magni momenti, quæque negotium jure facessat cuilibet novarum rerum minime studioso.

Primum rei novitas.

Secundo ne ... fre. quentia leitant.

§. 25. Alterum ex ea est animadversione, rem totam hanc in eo verti, quod hi Pueri Martyres sint, quia pro Christo mortem subierunt. Id autem si generatim loquimur, inficiatur nemo; ideoque libenter datur, ut quoties necessaria

quæ-

per via di positiva permissione il culto in qualche Città, o Diocesi, o in alcuni altri luoghi particolari, in onore di qualche Servo di Dio o Confessore, o Martire, nel che consiste la Beatificazione. Ed a questa ultima classe appartengono i due Beati Fanciulli uccisi in odio della Fede, Simone di Trento, che ricevè il martirio l'anno 1475., ed Andrea del Pago, o Villaggio Rinnense, che ricevè il martirio l'anno 1462., che è quello, di cui oggi si tratta: potendosi dire ambidue già beatificati da questa Santa Sede con beatificazione, se non formale, almeno equipollente; mentre, dopo essersi veduto ciò, che era necessario, rispetto al martirio, alla causa del martirio, ed alla fama de' segni e de' miracoli, si è fatta la concessione dell'Offizio e della Messa in alcuni luoghi particolari. E sebbene, come già di sopra si è detto, per ordine del Pontefice Gregorio XIII. fu posto il nome del B. Simone nel Martirologio Romano, non può però pretendersi, ch'esso perciò sia stato canonizzato; essendo massima ben fondata e ricevuta, *annuntiari in Martyrologio nomina, & clariores res gestas eorum, qui in eo descripti sunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, sed intacta semper permanente Ecclesiastica disciplina; ita ut, si res sit de jam canonizatis, cultus, ad quem excitantur fideles, sit praeceptivus, universalis, & publicus; si vero agatur de beatificatis, sit quidem publicus, sed tantum permissus personis & locis Indulto beatificationis comprehensis; sit autem permissus, sed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehensi non sunt*: come da Noi con queste stesse parole, dopo aver discussa la materia, ed esaminata la prassi della Santa Sede, fu conchiuso nella nostra Opera *de Canonizat. al l. 4. p. 2. c. 19. n.* 16.

I sant. Andrea Rinnense, e Simone da Trento appartengono a quell' ultima classe, e sono equipollentemente Beatific.

§. 22. Del Beato Simone, benchè beatificato prima del Beato Andrea, non v'è chi parli in ordine alla Canonizzazione. La petizione per la Canonizzazione è promossa pe'l B. Andrea beatificato molto tempo dopo: ed il punto si riduce a vedere, se debba darsi corso alla medesima; non essendo cosa insolita, che per giusti e rilevanti motivi si fermi il corso d'una Causa, e se ne impedisca il progresso alla Canonizzazione, ancor dopo che in essa si è ottenuto la Beatificazione: come si vede in tante e tante Cause, nelle quali dopo la concessione dell'Offizio e della Messa, fatta per mezzo della Beatificazione o formale, o equipollente, nè vi è stato chi abbia mai pensato, nè vi sarà chi sia per pensare a chiedere la formale Canonizzazione.

Ispezione della presente causa.

§. 23. E però brevemente facendo passaggio ai motivi, non sono essi ristretti alla causa del B. Andrea, ma sono comuni a tutte le cause de' Fanciulli, uccisi per odio della Fede di Cristo in quella età, in cui non possono discernere il bene dal male, e che, essendo Martiri, lo sono, non *voluntate & opere*, ma solamente *opere*, per servirci del linguaggio di S Bernardo; potendo taluno credere, che sia ben fatto il concedere ad essi, quando vi sieno i dovuti requisiti, il solo culto proprio de' beatificati; ma potersi dubitare, se sia conveniente il passare più oltre, estendendo per via di precetto il culto alla Chiesa universale, come si fa nelle Canonizzazioni, ancor quando non mancassero i soliti requisiti per fare il passaggio dalla Beatificazione alla Canonizzazione.

Non è affatto fuor di dubbio, se sia espediente canoniz. fanciulli martirizzati.

§. 24. I fondamenti, che possono assistere a quest' assunto, sono quelli, che sieguono. Consiste il primo nell'osservare, non esservi forse nell'antica prassi delle Canonizzazioni altro esempio di vera e stretta Canonizzazione di Fanciulli, che quello degl'Infanti di Betlemme; potendosi riferire gli altri esempj alla Beatificazione; ed in oltre esser cosa certa, che non v'è esempio di formale Canonizzazione di veruno di questi Fanciulli dopo il metodo stabilito, introdotto, e praticato per ordine della Santa Sede nelle cause di pubblico culto, che rispetto a questi fanciulli è stato ristretto alla Beatificazione. Ed il non ritrovarsi esempio nel corso di molti secoli, ancorchè non siano mancate occasioni di poterlo introdurre, è una circostanza di gran rilievo, e che ingombra la testa a chi non è amico di novità.

Motivi per l'opinione negativa.

Primo, fondato su la mancanza di simili esempj.

§. 25. Consiste il secondo nell'osservare, ridursi il tutto all'essere questi Fanciulli Martiri, avendo patita la morte per Cristo. Nè ciò universalmente parlando, si nega; e perciò volentieri si ammette, che concorrendo i necessarj requisiti,

Secondo sul timor che la frequenza non renda meno rispettabili le Canoniz.

quæque concurrant, iisdem Beatificationis cultus decernatur. At si recepta probataque est regula, non esse latam Canonizationibus sternendam viam, ne vilescant, quemadmodum & Nos adnotavimus *in nostro l. 1. c. 13. n. 16.*, videtur pertimescendum, ne plane hujusmodi incommodo reseretur aditus, quotiescumque ad Canonizationem admittantur Pueri pro Christi Fide mortem perpessi, ex eo tantummodo, quod Martyres sint: Docent quippe Theologi, Martyres esse & eos Pueros, qui in bello sacro, dum oppugnantur urbes, vel ex insidiis invadantur arces, cæsi fuerint, ut aperte docet Sotus *in 4. Sent. dist. 3. qu. unic. art. 11. §. Secunda propositio*, & eos quoque Pueros censeri Martyres tradunt, quos Christi hostes interfecerint, quamvis nondum ex materno ventre eruperint, sive superstes maneat Genitrix, sive cum iis pereat; uti videre est apud Theophilum Raynaudum *c. t. 18. in Opere inscripto de Martyrio per pestem p. 2. c. 2. n. 8.* & late apud Hurtadum *in resolutionibus de vero Martyrio in tract. 2. res. 20. per tot.* Quidquid autem pronunciatur de Pueris ante usum rationis in Christi odium sublatis, protendi ad homines adultæ ætatis contenditur, qui rationis semper expertes fuerint, si & his in odium Fidei ab inimicis Christi vita adimatur, hos quippe statuunt Pueris omnino similes. Videatur Cardinalis Capisucchius in suis controversiis Theologic. & nominatim in illa de Martyr. *q. 1. § 4. in fin. Licet in Pueris ante usum rationis pro Christo morientibus non adsit propria ac personalis intentio, adest tamen intentio Eccl. quæ in illis mortem pro Christo acceptat, eosque per Martyrium Deo consecrat &c. Quæ autem de Infantibus ante usum rationis pro Christo occisis dicta sunt, intelligenda sunt etiam de amentibus, qui nunquam rationis usum habuerunt, si contingat, eos in odium Christi occidi*: Sententiæ & opiniones hæ quidem sunt, quæ si in praxim deducerentur, Canonizationum splendori plurimum possent detrahere.

Tertium quod in his mart. nec aureola splend. nec gesta imitanda fidelibus proponi poss. sint.

§. 26. Tertium denique fundamentum statuitur in doctrina, quam cum S. Th. tradunt cæteri quoque Theologi, nimirum, in Paradiso martyribus esse gloriam essentialem, quæ dicitur *aurea* esse; & præterea eidem adjunctam, sive accidentalem gloriam, quæ *aureola* appellatur, sitam in quodam gaudio, quo perfunduntur, dum animo conspiciunt partam sibi ex Mundo victoriam, cum pro Christo pugnantes, ultro mortem pro ipso oppetierunt; cujus quidem aureolæ non æque participes sunt pueri, qui cum Martyres fuerint, *solo* tamen *opere* fuerunt, non *voluntate*: *Innocentes sicut non pertingunt ad perfectam rationem martyrii, sed aliquid martyrii habent ex hoc, quod passi sunt pro Christo; ita etiam aureolam, non quidem secundum perfectam rationem, sed secundum aliquam participationem; in quantum scilicet gaudent, se in obsequium Christi occisos esse, ut dictum est de pueris baptizatis, quod habebunt aliquod gaudium de innocentia, & carnis integritate*. Sunt hæc S. Thomæ verba *in 4. sent. dist. 49. quæst. 2. ad duodecimum*. Ad hæc autem S. Doctoris verba sic pergit Cardinalis Capisucchius *pr. loco §. 26. Cum aureola sit præmium a Deo beatis concessum intuitu egregiorum operum, quæ ipsi pro Deo in terris patrarunt, ac proinde sit præmium respondens operibus; evidens est; Sanctos Innocentes, & alios Parvulos pro Christo ante usum rationis occisos, aureola non gaudere martyrii*. Cum vero infantes, licet martyres, ob mox expensam rationem, aureola non gaudeant martyrii, assumi id a quopiam fortasse poterit, ut tueatur, si iis in militanti Ecclesia Beatificationis cultus potest competere, haud tamen congruere, ut alter Canonizationis cultus iisdem tribuatur; quandoquidem inter Canonizationis decernendæ causas & illa recensetur, ut Canonizati gesta omnibus per Orbem Catholicis in exemplum proponantur: hujusmodi autem res gestæ in pueris pro Christo necatis desiderantur.

Cur postremum hoc non obstet Bethleemiticis infantibus.

§. 27. Et quamvis respondere quisquam valeat, nimiam inesse vim argumento, cum inde concludatur, ne Bethleemiticos quidem infantes honorem Canonizationis promeritos, cum nec ipsi martyrii aureolam sint consecuti; videtur tamen responsio omni plane robore destituta, si animus advertatur ad eam facti speciem, in qua Bethleemiticis infantibus vita adempta fuit, atque ad vetustissimam con-

stan-

siti, diasi ad essi il culto della Beatificazione. Ma, se è sistema approvato, che non si apra una larga strada alle Canonizzazioni per non renderle dispregevoli, come anche da Noi è stato osservato *nel nostro l. 1. c. 13. n. 16.* sembra potersi temere, che per appunto si apra la strada al temuto inconveniente, ogni qual volta si ammettano alla Canonizzazione i Fanciulli uccisi per la Fede di Cristo, per la ragione che sono Martiri: insegnando i Teologi, che sono Martiri ancora que' Fanciulli, che sono ammazzati nelle guerre di Religione, negli assalti delle Città, nelle sorprese delle Piazze, come espressamente insegna il Soto *in 4. Sent. dist. 3. qu. unic. art. 11. §. Secunda propositio*; essere in oltre Martiri anche que' Fanciulli, che perdono la vita uccisi dagl' inimici di Cristo, ancorchè non siano usciti dal ventre della madre, o resti viva, o muoja con essi la predetta loro genitrice, come può vedersi in Teofilo Raynaudo *nel cit. t. 18.* nell' Opera intitolata *de Martyrio per pestem part. 2. c. 2. n. 8.* e diffusamente nell' Hurtado *in Resolutionibus de Martyrio tr. 2. resolut. 10. per totam*: e quanto vien detto de' Fanciulli ammazzati prima dell'uso della ragione in odio di Cristo, si pretende, che debba estendersi anche agli adulti, che non hanno mai avuto l'uso della ragione, se a questi vien tolta la vita dagl' inimici di Cristo, e per odio contro la sua Fede supponendoli simili in tutto e per tutto ai Fanciulli. Vedasi il Cardinale Capisucchi nelle sue controversie Teologiche, in quella *de Martyrio quæst. 2. §. 4. in fine*: *Licet in Pueris ante usum rationis pro Christo morientibus non adsit propria ac personalis intentio, adest tamen intentio Ecclesiæ, quæ in illis mortem pro Christo acceptat, eosque per Martyrium Deo consecrat &c. quæ autem de Infantibus ante usum rationis pro Christo occisis dicta sunt, intelligenda sunt etiam de amentibus, qui nunquam rationis usum habuerunt, si contingat, eos in odium Christi occidi*: massime, e sentenze, che, ridotte in pratica, possono offuscare il fulgore delle Canonizzazioni.

§. 26. Consiste il terzo fondamento in ciò, che insegna S. Tommaso, e con esso ancora gli altri Teologi, cioè, che i Martiri in Paradiso hanno la gloria essenziale, che si chiama *aurea*, ed hanno anche la gloria accidentale, che dicesi *aureola*, che consiste in una certa allegrezza, che provano, considerando la vittoria da essi riportata contro il Mondo, combattendo per Cristo, e sopportando per esso volontariamente la morte, della quale aureola non partecipano adeguatamente i Fanciulli, che essendo stati Martiri, lo sono stati *solo opere*, non *voluntate*: *Innocentes sicut non pertingunt ad perfectam rationem Martyrii, sed aliquid Martyrii habent ex hoc, quod passi sunt pro Christo; ita etiam aureolam, non quidem secundum perfectam rationem, sed secundum aliquam participationem; in quantum scilicet gaudent, se in obsequium Christi occisos esse; ut dictum est de pueris baptizatis, quod habebunt aliquod gaudium de innocentia, & carnis integritate*. Queste sono le parole di S. Tommaso *in 4. sent dist. 49. quæst. 5 art. 3. quæst. 2. ad duodecimum*. E coerentemente a queste parole del Santo Dottore così prosiegue il Cardinale Capisucchi *nel luogo citato al §. 26. Cum aureolæ sit præmium a Deo beatis concessum intuitu egregiorum operum, quæ ipsi pro Deo in terris patrarunt, ac proinde sit præmium respondens operibus; evidens est, sanctos Innocentes, & alios parvulos pro Christo ante usum rationis occisos, aureola non gaudere Martyrii*. E non avendo i Fanciulli, benchè Martiri, l'aureola del Martirio per la ragione poc'anzi accennata, ciò da tal uno potrà esser addotto per sostenere, che, se ad essi nella Chiesa Militante può competere il culto della Beatificazione, non è ben fatto, che si ammettano all'altro della Canonizzazione; annoverandosi fra i motivi di questa ancor quello, che le gesta del Canonizzato servano di esempio ai fedeli in tutto il Mondo Cattolico, quali gesta mancano nel Fanciullo ammazzato per Cristo.

Terzo, sulla mancanza dell'aureola, e delle virtù eroiche, da proporsi ad imitare.

§. 27. E quantunque possa tal uno rispondere, che l'argomento prova troppo, provando, che nemmeno gl'Infanti di Betlemme abbiano meritato l'onore della Canonizzazione, non avendo nemmeno essi ottenuta l'aureola del Martirio; sembra però, che la risposta debba perdere tutta la sua forza, se si riflette alla circostanza, in cui quelli di Betlemme perdettero la vita, ed all' uniforme ed antica-

Perchè questo ultimo motivo non osti agli infanti di Betlem.

stantemque observantiam Ecclesiæ, quæ eosdem tanquam Martyres semper est veneratа. Et profecto, absque eo quod necesse sit amplecti opinionem Armacani, martyrium Bethleemiticorum infantium ad solos circumcisos cohibentis; quod a cæteris communiter exploditur, uti videre est apud Valentiam in suo celebri Tractatu *de rebus Fidei cap. 4. de Baptismo Parvulorum §. Atque hoc*; rejectaque etiam superius allata, improbataque sententia aliorum, qui opinati sunt acceleratum fuisse Bethleemiticis infantibus rationis usum; quod aperte improbatur a D. Thoma 2. 2. *quæst.* 124. *art.* 1. *ad primum*; replicari posse videtur, martyres esse Bethleemiticos infantes, & horum instar Martyres esse cæteros etiam, qui antequam iis affulgeat ratio, pro Christo intereunt; at cum illis faveat consensus atque doctrina Patrum, & perpetua Ecclesiæ traditio, his vero sola, licet ceteroquin spectabilis, Theologorum opinio, haud mirum videri debere, si primis aliquid amplius supra secundos tribuatur. Videatur Vasquez *in 3. part. D. Thomæ t. 2. disput* 153. *quæst.* 68. *cap.* 7. ubi, postquam firmaverat, Bethleemiticos esse vere Martyres, & Martyres quoque esse ceteros pueros pro Christo occisos, ita subdit: *Porro, quamvis non tam certum sit, quod diximus de aliis infantibus pro Christo occisis, quam de illis, qui hac de causa ab Herode interfecti sunt, quia pro interfectis ab Herode, Ecclesiæ traditionem, & Doctrinam Patrum pleniorem habemus; nihilominus indubitatum apud nos esse debet* (id tamen ita certum habendum, ut nisi definitioni Ecclesiæ, communi certe quidem Theologorum opinioni innitatur) *eamdem rationem esse de omnibus, qui post adventum Christi propter ipsum occisi sunt.*

Aliud discrimen profertur.

§. 28. Eoque magis, quia quæ nunc proponitur quæstio, non ea est, si res recte expendatur, an pueri post Christum natum ab ejus hostibus interempti canonizari possint; verum an id fieri expediat; his autem terminis conclusa quæstione, non magnopere adlaborandum, ut intelligatur quantum intercedat discriminis inter Bethleemiticos infantes, & ceteros omnes, qui post ipsos pro Cristo intereunt.

Commendatur iterum discussio dubii, an similes causas proponi expediat.

§. 29. Quæcumque hactenus persecuti sumus, videri quoque possunt *in Nostro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. & lib. 3. cap. 15. num. 2. & seq.* Superest modo, ut expendantur omnia, ac cognoscatur, an deceat, ut causæ B. Andreæ permittendus sit ad ulteriora progressus, an vero conducibilius sit, ut eum servet statum, quem nunc habet, quique idem plane est cum eo, in quo Causa Beati Simonis conquiescit. Et quia impossibile haud est alias huic similes excitari instantias, sollicitudinis tuæ partes erunt, prudentisque consilii cæterorum, quos ipsi ad id designabimus, indicare, quæ ineunda ratio, cum se hujusmodi obtulerit casus, qui plerumque proponi consuevit, de puero aliquo majori hebdomada ab Hebræis in contumelia Christi necato; tales namque sunt Beati Simonis & Andreæ, nec non bene multorum ex iis, quos Auctores commemorant, puerorum neces. Videri enim cuiquam fortasse poterit, quoties placeret causis interemptorum hujusmodi infantium patere aditum, oportere, hasce neces fuisse clamosas, populo cognitas, ab omnibus damnatas, atque a magistratibus vindicatas; prætereaque etiam optimum esse, quandoquidem res est de martyribus *non voluntate & opere, sed solo opere*, signorum & miraculorum numerum definire, ac requirere majorem constituto ad formalem Canonizationem obtinendum. Litteras hasce Nostras, Apostolicam tibi, Dilecte Fili, Benedictionem impertientes, absolvimus.

Et si videatur, quibus illæ peculiaribus circumstantiis debeant esse instructæ.

Dat. 22. Februarii 1755. Pont. 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Februarii 1755. Pontificatus Nostro Anno decimoquinto.

Finis Tomi Octavi.

tica divozione della Chiesa, che gli ha sempre venerati per Martiri. E senza investigare le opinioni dell'Armacano, che restrinse il martirio de' Fanciulli Betlemmitici a que' soli, che erano circoncisi, il che vien comunemente rigettato dagli altri, come può vedersi nel Valenza nel suo celebre Trattato *de rebus Fidei al cap. 4. de Baptismo Parvulorum §. Atque hoc*, e rigettando altresì l'opinione di sopra riferita, e consutata, d'altri che hanno creduto, essere stato accelerato ai Betlem. l'uso della ragione, il che vien espresamente S. To. 2. 2. *q.* 124. *a.* 1. *Ad primum*, sembra potersi replicare, essere Martiri i Fanciulli di Betlemme, essere a loro simiglianza Martiri anche gli altri, che avanti l'uso di ragione muojono per Cristo; ma che, avendo i primi in loro favore la tradizione e la dottrina de' Padri, e la continuata tradizione della Chiesa, ed avendo i secondi a loro favore la sola benchè rispettabile opinione de' Teologi, non dee recar maraviglia, se ai primi si dia qualche cosa di più, che non si dà ai secondi. Vedasi il Vasquez *in 3. part. D. Thomæ t. 2. disput.* 153 *quæst.* 68. *c.* 7. ove, dopo aver stabilito, i Betlemmitici sono veri Martiri, e che Martiri ancora sono gli altri Fanciulli ammazzati per Cristo, così soggiugne: *Porro, quamvis non tam certum sit, quod diximus de aliis Infantibus pro Christo occisis, quam de illis, qui hac de causa ab Herode interfecti sunt, quia pro interfectis ab Herode Ecclesiæ traditionem, & doctrinam Patrum pleniorem habemus nihilominus; indubitatum apud nos esse debet* (intendo però ciò di quella certezza, che se non ha per se la definizione della Chiesa, ha però la comune opinione de' Teologi, (*eamdem rationem esse omnibus, qui post adventum Christi propter ipsum occisi sunt*.

§. 28. Tanto più che la presente questione non è, rigorosamente parlando, se i Fanciulli, che dopo la venuta di Cristo sono ammazzati dai di lui nemici, possino canonizzarsi, ma se sia espediente, che ciò si faccia: e, posto il quesito in questi termini, non vi vuol molto a comprendere la disuguaglianza, che passa fra gl'Infanti di Betlemme, e tutti gli altri, che muojono dopo di loro, e che perdono la vita per Cristo. — Altra diversità cavata dallo stato della questione.

§. 29. Quanto fin ora abbiamo esposto, può anche vedersi *nel nostro lib.* 1. *de Canonizatione al cap.* 14. e *nel lib.* 3. *cap.* 15. *n.* 2. *e seg.* Resta ora, che il tutto si esamini, e si veda, se è conveniente, che si dia corso alla Causa del Beato Andrea; o se è meglio che si fermi nello stato, in cui è, che è per l'appunto quello stesso, in cui si ritrova l'altra del B. Simone. E perchè non è impossibile, che si risveglino altre simili istanze, sarà proprio della di lei diligenza, e del prudente consiglio degli altri, che da Noi saranno eletti, il suggerire il partito, che dovrà prendersi, quando succeda il caso, che per lo più suol essere, di qualche fanciullo ammazzato dagli Ebrei nella Settimana Santa in onta di Cristo; tali essendo gl'Infanticidj dei B. Simone, ed Andrea, e d'una gran parte degli altri commemorati dagli Autori: potendo sembrare a taluno, che, quando si volesse lasciar aperta la strada alle cause di questi Infanticidj, dovrebbero questi essere clamorosi, noti al popolo, maledetti da tutti, e vendicati dai magistrati, e che anche fosse bene, giacchè si tratta di Martiri *non voluntate & opere, sed solo opere*, l'accrescere il numero de' segni e de' miracoli oltre il solito, per ottenere la formale Canonizzazione. Terminiamo col darle l'Apostolica Benedizione. — S'insiste nuovamente per l'esame, se debbasi dar corso a simili cause. — Se in caso d'affirmativa, con quali circostanze debbano essere qualificate.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem diem 22. Februarii 1755. Pontific. Nostri Anno decimoquinto. — Data alli 22. di Febbrar. 1755. del Pont. 15.

Fine del Tomo Ottavo.

